

1504.

Na osnovu člana 34 stav 2 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od 22. oktobra 2020. godine, donijela je

**UREDBU
O IZMJENI I DOPUNI UREDBE O NAKNADI TROŠKOVA ZAPOSLENIH U
JAVNOM SEKTORU**

Član 1

U Uredbi o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Službeni list CG”, br: 40/16 i 28/18) u članu 5 stav 2 poslije riječi: “15 dana”, dodaju se riječi: “ i putovanje lica upućenog na rad u inostranstvo ako se lice kreće u granicama zemlje u kojoj je upućen da radi“.

Član 2

U članu 10 stav 5 riječi: "stava 3" zamjenjuju se riječima: "stava 4".

Član 3

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-4806

Podgorica, 22. oktobar 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1505.

Na osnovu člana 34 stav 3 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 21/09) Vlada Crne Gore je 22. oktobra 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

ODLUKU

O DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI GLAVNOM GRADU PODGORICA ZA OTUĐENJE NEPOKRETNOSTI - URBANISTIČKIH PARCELA U ZAHVATU DUP-A "INDUSTRIJSKA ZONA A", DUP-A "SERVISNO SKLADIŠNA ZONA SA RANŽIRNOM STANICOM", DUP-A "SERVISNO SKLADIŠNA ZONA", DUP-A "AGRO INDUSTRIJSKA ZONA", DUP-A "KONIK – STARI AERODROM III"

1. Daje se prethodna saglasnost Glavnom gradu Podgorica za otuđenje nepokretnosti i to:
 - u zahvatu DUP-A "Industrijska zona A":
 - urbanistička parcela UP 2, zona B, koju čini katastarska parcela 1347/11, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe, po procijenjenoj vrijednosti od 45,00 €/m²,
 - urbanistička parcela UP 2, zona C, koju čini katastarska parcela 1347/7, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe, po procijenjenoj vrijednosti od 90,00 €/m²,
 - urbanistička parcela UP 3, zona C, koju čini katastarska parcela 1347/4, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe i katastarska parcela broj 135/163, upisana u list nepokretnosti broj 119 KO Cijevna, po procijenjenoj vrijednosti od 180,00 €/m²,
 - urbanistička parcela UP 4, zona C, koju čini katastarska parcela 1347/3, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe i katastarska parcela 135/162, upisana u list broj 119, KO Cijevna, po procijenjenoj vrijednosti od 90,00 €/m²,
 - u zahvatu DUP-A "Servisno skladišna zona":
 - urbanistička parcela UP 72, koju čine katastarske parcele br. 4559/23, 4546/11, 4559/24 i 4570/5, sve upisane u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 76, koju čine katastarske parcele br. 4570/1 i 4559/2, upisane u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 75, koju čini katastarska parcela broj 4570/6, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III, po procijenjenoj vrijednosti od 266,00 €/m²
 - u zahvatu DUP-A "Agroindustrijska zona":
 - urbanistička parcela UP 4b1, koju čini katastarska parcela broj 7904/26, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 4a1, koju čini katastarska parcela broj 7904/21, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 4a2, koju čini katastarska parcela broj 7904/22, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 4b3, koju čini katastarska parcela broj 7904/24, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 10.1, koju čini katastarska parcela broj 7904/38, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 10.4, koju čini katastarska parcela broj 7935/23, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 3.1, koju čini katastarska parcela broj 7944/2, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
 - urbanistička parcela UP 3.2, koju čini katastarske parcele br. 7904/34 i 7904/42, upisane u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,

- urbanistička parcela UP 3.3, koju čine katastarska parcela broj 7944/4, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III i katastarska parcela broj 7951/3, upisana u list nepokretnosti broj 8125, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 3.4, koju čini katastarska parcela broj 7904/35, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 9a1, koju čine katastarske parcele br. 7935/8, 7920/1, 7935/9, sve upisane u list list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III, katastarska parcela broj 7935/2, upisana u list nepokretnosti broj 93, KO Podgorica III, katastarska parcela broj 7935/3, upisana u list nepokretnosti broj 86, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 9b1, koju čini katastarska parcela broj 7935/12, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 9a2, koju čine katastarske parcele br. 7935/10 i 7920/2, upisane u list list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 9b2, koju čini katastarska parcela broj 7935/11, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP 6b4, koju čine katastarske parcele br. 7906/6, 7915/5 i 7908/8, sve upisane u list list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
po procijenjenoj vrijednosti od 155,00 €/m²,
– u zahvatu DUP-A “Konik – Stari aerodrom III”:
- urbanistička parcela UP I67, koju čini katastarska parcela broj 7900/8, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP I66, koju čini katastarska parcela broj 7900/7, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP I65, koju čini katastarska parcela broj 7900/6, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
- urbanistička parcela UP I64, koju čini katastarska parcela broj 7900/5, upisana u list nepokretnosti 3217, KO Podgorica III,
po procijenjenoj vrijednosti od 168,00 €/m²,
– u zahvatu DUP-A “Servisno skladišna zona sa ranžirnom stanicom”:
- urbanistička parcela UP 24, koju čini katastarska parcela 1348/58, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe,
- urbanistička parcela UP 5, koju čini katastarska parcela 1348/30, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe,
- urbanistička parcela UP 6, koju čini katastarska parcela 1348/32, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe,
- urbanistička parcela UP 7, koju čini katastarska parcela 1348/33, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 8, koju čini katastarska parcela 1348/35, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 9, koju čini katastarska parcela 1348/34, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 10, koju čini katastarska parcela 1348/36, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 11, koju čini katastarska parcela 1348/37, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 12, koju čini katastarska parcela 1348/40, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 13, koju čini katastarska parcela 1348/38, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe

- urbanistička parcela UP 14, koju čini katastarska parcela 1348/39, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 15, koju čini katastarska parcela 1348/41, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 16, koju čini katastarska parcela 1348/42, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 17, koju čini katastarska parcela 1348/43, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 21, koju čini katastarska parcela 1348/63, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 22, koju čini katastarska parcela 1348/62, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 18, koju čini katastarska parcela 1348/46, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 19, koju čini katastarska parcela 1348/44, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 20, koju čini katastarska parcela 1348/45, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 25, koju čini katastarska parcela 1348/59, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe
- urbanistička parcela UP 26, koju čini katastarska parcela 1348/60, upisana u list nepokretnosti 56, KO Dajbabe,

po procijenjenoj vrijednosti od 83,00 €/m².

2. Odluka će se objaviti u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-4833

Podgorica, 22. oktobra 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1506.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 4 i 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18 i 64/20), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

**NAREDBU
O DOPUNI NAREDBE ZA PREDUZIMANJE
PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU,
SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA**

Član 1

U Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 97/20 i 102/20), u članu 1 stav 1 tačka 3 poslije alineje 2 dodaju se tri nove alineje koje glase:

- "- zabrana pružanja usluga u fitnes centrima i teretanama;
- zabrana održavanja treninga sportista (sportista amatera i sportista rekreativaca) i sportskih takmičenja i turnira sportista u manjim zatvorenim sportskim objektima (baloni i drugo), osim profesionalnih sportista;
- zabrana rada dječjih igraonica.“

U tački 4 poslije alineje 3 dodaju se tri nove alineje koje glase:

- "- zabrana pružanja usluga u fitnes centrima i teretanama;
- zabrana održavanja treninga sportista (sportista amatera i sportista rekreativaca) i sportskih takmičenja i turnira sportista u manjim zatvorenim sportskim objektima (baloni i drugo), osim profesionalnih sportista;
- zabrana rada dječjih igraonica.“

Član 2

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 8-501/20-129/1425

Podgorica, 6. novembra 2020. godine

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

1507.

Na osnovu člana 19 stav 9 i člana 21 stav 3 Zakona o elektronskoj upravi („Službeni list CG”, broj 72/19), Ministarstvo javne uprave donijelo je

PRAVILNIK O TEHNIČKIM USLOVIMA I SIGURNOSNIM STANDARDIMA ZA PRISTUP JEDINSTVENOM SISTEMU ZA ELEKTRONSKU RAZMJENU PODATAKA

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički uslovi i sigurnosni standardi koje, radi razmjene podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka, moraju da obezbijede, odnosno ispune državni organi, organi državne uprave, državne agencije, državni fondovi i drugi nosioci javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: organi) i organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, posebne i javne službe, nezavisna i regulatorna tijela i pravna i fizička lica koja vrše javna ovlašćenja (u daljem tekstu: drugi subjekti) koji registre i evidencije iz okvira svoje nadležnosti vode u elektronskoj formi (u daljem tekstu: elektronski registri) i upravljaju svojim informacionim sistemima, izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za utvrđivanje ispunjenosti tehničkih uslova i sigurnosnih standarda, kao i izgled i sadržaj obrasca prijave za pristup zaposlenog jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka i obrasca zahtjeva za ukidanje tog pristupa.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **VPN nalog** je instrument za pristup sa udaljenih lokacija resursima (mrežno-komunikaciona infrastruktura i dr.) koji se nalaze na informaciono-komunikacionoj mreži organa;
- 2) **pomoćna krajnja tačka** je virtuelna mašina koja se nalazi na infrastrukturi jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka;
- 3) **virtuelna mašina** je softverski program koji obavlja većinu funkcija računara i funkcioniše kao zaseban računarski sistem;
- 4) **web servis** je softverska komponenta koja omogućava programsko povezivanje softvera i prenos podataka koji je realizovan na različitim platformama putem interneta ili lokalne mreže;
- 5) **informacioni sistem** je integrisani skup informaciono-komunikacionih tehnologija neophodnih za sakupljanje, snimanje, čuvanje, obradu i prenošenje podataka i dokumenata u elektronskom obliku;
- 6) **administrator** je zaposleni u organu, odnosno drugom subjektu koga starješina, odnosno odgovorno lice u organu, odnosno drugom subjektu ovlasti da preuzima aktivnosti u cilju razmjene podataka između organa, odnosno drugih subjekata preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka i kontinuirano prati ispunjenost tehničkih uslova i sigurnosnih standarda u organu, odnosno drugom subjektu za pristup tom sistemu;
- 7) **obrađivač** je zaposleni u organu, odnosno drugom subjektu koga starješina, odnosno odgovorno lice u organu, odnosno drugom subjektu ovlasti da organu državne uprave nadležnom za razvoj informacionog društva i elektronske uprave, dostavlja podatke o elektronskim registrima i informacionim sistemima tog organa, odnosno drugog subjekta, podnosi prijave web servisa i prijave za preuzimanje podataka;
- 8) **kontrolor** je zaposleni u organu, odnosno drugom subjektu koga starješina, odnosno odgovorno lice u organu, odnosno drugom subjektu ovlasti da utvrđuje da li postoji pravni osnov za korišćenje podataka i na osnovu toga odobrava ili odbija prijavu za preuzimanje tih podataka iz elektronskih registara, odnosno informacionih sistema;

- 9) **autentifikacija i autorizacija** su mehanizmi utvrđivanja identiteta lica i računara sa kojih se pristupa elektronskim registrima, odnosno informacionim sistemima organa i drugih subjekata.

Tehnički uslovi i sigurnosni standardi

Član 3

Organ, odnosno drugi subjekat pristupa jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka korišćenjem informaciono-komunikacione mreže organa.

Organ, odnosno drugi subjekat koji ne koristi informaciono-komunikacionu mrežu organa radi pristupa jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka, obezbjeđuje stalnu sigurnu vezu sa jedinstvenim sistemom za elektronsku razmjenu podataka na drugi način koji sprječava prisluškivanje ili zloupotrebu podataka (VPN nalog i dr.).

Ako ne može ispuniti uslove iz stava 1, odnosno stava 2 ovog člana, organ, odnosno drugi subjekat, radi razmjene podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka, može kreirati pomoćnu krajnju tačku.

Pristup elektronskom registru organa, odnosno drugog subjekta

Član 4

Razmjena podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka podrazumijeva skup tehničko-tehnoloških procesa kojima se omogućava pristup elektronskim registrima, odnosno informacionim sistemima organa, odnosno drugih subjekata i preuzimanje podataka iz tih registara, odnosno informacionih sistema.

Radi razmjene podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka organ, odnosno drugi subjekat čijem elektronskom registru se pristupa prijavljuje web servis na tom sistemu, uz navođenje tipa web servisa, naziva metode web servisa koja se koristi prilikom razmjene podataka preko tog sistema i jedinstvene adrese na kojoj se web servis nalazi, kao i načina njegovog korišćenja i autentifikacije i autorizacije za pristup web servisu.

Prijavljeni web servis se ne može mijenjati.

Radi razmjene podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka organ, odnosno drugi subjekat koji preuzima podatke prijavljuje softversko rješenje za preuzimanje podataka na tom sistemu.

Organ, odnosno drugi subjekat prilikom razmjene podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka obezbjeđuje čuvanje podataka o pristupu tom sistemu, a naročito podataka koji se odnose na jednoznačnu šifru koju taj sistem dodjeljuje prilikom svake razmjene podataka, uz napomenu da li je razmjena uspješno realizovana.

U slučaju prekida rada informacionog sistema kojim upravlja organ, odnosno drugi subjekat koji razmjenjuje podatke preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka, o tome obavještava organ državne uprave nadležan za razvoj informacionog društva i elektronske uprave i organe, odnosno druge subjekte sa kojima razmjenjuje podatke iz tog sistema.

Obrazac zahtjeva za utvrđivanje ispunjenosti tehničkih uslova i sigurnosnih standarda za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka

Član 5

Obrazac zahtjeva za utvrđivanje ispunjenosti tehničkih uslova i sigurnosnih standarda za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka (Obrazac 1), sadrži sljedeće podatke:

- naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi zahtjev;
- kontakt podaci administratora organa, odnosno drugog subjekta (ime i prezime, naziv radnog mjesta, odnosno zvanje, broj telefona i e-mail adresa);
- da li organ, odnosno drugi subjekat koristi informaciono-komunikacionu mrežu organa;
- o drugom načinu obezbjeđivanja stalne sigurne veze sa jedinstvenim sistemom za elektronsku razmjenu podataka, ako organ, odnosno drugi subjekat ne koristi informaciono-komunikacionu mrežu organa (VPN nalog, pomoćna krajnja tačka i dr.);

- da li organ, odnosno drugi subjekat koji pristupa jedinstvenom sistemu za razmjenu podataka obezbjeđuje čuvanje podataka o pristupu tom sistemu;
- da li organ, odnosno drugi subjekat omogućava pristup ili preuzima podatke;
- o web servisu koji organ, odnosno drugi subjekat koristi (tip web servisa, naziv metode web servisa koja se koristi prilikom razmjene podataka preko tog sistema i jedinstvenu adresu na kojoj se web servis nalazi);
- naziv softverskog rješenja za preuzimanje podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka;
- datum podnošenja zahtjeva, mjesto za pečat, ime i prezime i potpis ovlašćenog lica.

Obrazac prijave za pristup zaposlenog jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka

Član 6

Obrazac prijave za pristup zaposlenog jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka, u organu, odnosno drugom subjektu kojem je odobren pristup tom sistemu (Obrazac 2), sadrži sljedeće podatke:

- naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi prijavu;
- adresa organa, odnosno drugog subjekta;
- kontakt telefon i e-mail adresa organa, odnosno drugog subjekta;
- ime i prezime zaposlenog za koga se podnosi prijava za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka;
- naziv organizacione jedinice u kojoj zaposleni radi;
- naziv radnog mjesta, odnosno zvanje zaposlenog;
- broj telefona zaposlenog;
- e-mail adresa zaposlenog;
- o ovlašćenju zaposlenog u organu, odnosno drugom subjektu koje ima prilikom korišćenja jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka (administrator, obrađivač ili kontrolor);
- datum podnošenja zahtjeva, mjesto za pečat, ime i prezime i potpis ovlašćenog lica.

Obrazac zahtjeva za ukidanje pristupa zaposlenom jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka

Član 7

Obrazac zahtjeva za ukidanje pristupa zaposlenom jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka (Obrazac 3), sadrži sljedeće podatke:

- naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi zahtjev;
- adresa organa, odnosno drugog subjekta;
- kontakt telefon i e-mail adresa organa, odnosno drugog subjekta;
- ime i prezime zaposlenog za koga se podnosi zahtjev za ukidanje pristupa jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka;
- naziv organizacione jedinice u kojoj zaposleni radi;
- naziv radnog mjesta, odnosno zvanje zaposlenog;
- e-mail adresa zaposlenog;
- o ovlašćenju zaposlenog u organu, odnosno drugom subjektu koje ima prilikom korišćenja jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka (administrator, obrađivač ili kontrolor);
- datum podnošenja zahtjeva, mjesto za pečat, ime i prezime i potpis ovlašćenog lica.

Obrasci
Član 8

Obrasci br. 1, 2 i 3 sastavni su dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu
Član 9

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-040/20-4695

Podgorica, 2. novembra 2020. godine

Ministarka,
Suzana Pribilović, s.r.

Obrazac zahtjeva za utvrđivanje ispunjenost tehničkih uslova i sigurnosnih standarda za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka

Naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi zahtjev za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka

Kontakt podaci administratora organa, odnosno drugog subjekta	
Ime i prezime	
Naziv radnog mjesta, odnosno zvanje	
Broj telefona	
E-mail adresa	

Da li organ, odnosno drugi subjekat koristi informaciono-komunikacionu mrežu organa	
Da	Ne

Podaci o drugom načinu obezbjeđivanja stalne sigurne veze sa jedinstvenim sistemom za elektronsku razmjenu podataka, ako organ, odnosno drugi subjekat ne koristi informaciono-komunikacionu mrežu organa	
VPN nalog	
Pomoćna krajnja tačka	
Drugo	

Da li organ, odnosno drugi subjekat koji pristupa jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka obezbjeđuje čuvanje podataka o pristupu tom sistemu	
Da	Ne

Da li organ, odnosno drugi subjekat omogućava pristup ili preuzima podatke			
Omogućava pristup		Preuzima podatke	
Da	Ne	Da	Ne

Web servis koji organ, odnosno drugi subjekat koristi	
Tip web servisa	
Naziv metode web servisa	
Naziv jedinstvene adrese na kojoj se web servis nalazi	

Naziv softverskog rješenja za preuzimanje podataka preko jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka

Datum:

M. P.

Ime i prezime ovlašćenog lica:

(Svojeručni potpis)

Obrazac 2**Obrazac prijave za pristup zaposlenog jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka**

Naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi prijavu za pristup zaposlenog jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka	
Adresa organa, odnosno drugog subjekta	
Kontakt telefon i e-mail adresa organa, odnosno drugog subjekta	
Ime i prezime zaposlenog za koga se podnosi prijava za pristup jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka	
Naziv organizacione jedinice u kojoj zaposleni radi	
Naziv radnog mjesta, odnosno zvanje zaposlenog	
Broj telefona zaposlenog	
E-mail adresa zaposlenog	
Ovlašćenje zaposlenog u organu, odnosno drugom subjektu koje ima prilikom korišćenja jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka ¹	

Datum:

M. P.

Ime i prezime ovlašćenog lica:

*(Svojeručni potpis)***Obrazac 3****Obrazac zahtjeva za ukidanje pristupa zaposlenom jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka**

Naziv organa, odnosno drugog subjekta koji podnosi zahtjev za ukidanje pristupa zaposlenom jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka	
Adresa organa, odnosno drugog subjekta	
Kontakt telefon i e-mail adresa organa, odnosno drugog subjekta	
Ime i prezime zaposlenog za koga se podnosi zahtjev za ukidanje pristupa jedinstvenom sistemu za elektronsku razmjenu podataka	
Naziv organizacione jedinice u kojoj zaposleni radi	
Naziv radnog mjesta, odnosno zvanje zaposlenog	
E-mail adresa zaposlenog	
Ovlašćenje zaposlenog u organu, odnosno drugom subjektu koje ima prilikom korišćenja jedinstvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka ²	

Datum:

M. P.

Ime i prezime ovlašćenog lica:

*(Svojeručni potpis)*¹ Navesti koje ovlašćenje ima zaposleni u organu, odnosno drugom subjektu (administrator, obrađivač ili kontrolor)² Navesti koje ovlašćenje ima zaposleni u organu, odnosno drugom subjektu (administrator, obrađivač ili kontrolor)

1508.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom:

I Usvaja se ustavna žalba i utvrđuje se da je podnosiocu ustavne žalbe, zbog nedjelotvorne istrage Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, u predmetu Ktn.br. 28/16, formiranom povodom događaja od 17. oktobra 2015. godine, povrijeđeno pravo iz člana 28. Ustava Crne Gore i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

II Nalaže se Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da preduzme druge odgovarajuće mjere i radnje, radi sprovođenja temeljne, brze i nezavisne istrage, koja treba da osigura identifikovanje i krivično gonjenje policijskih službenika Uprave policije Crne Gore, za koje se osnovano sumnja da su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo zlostavljanje iz člana 166 a stav 2 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.

III Ustavni sud određuje da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, dužno da izvrši Odluku Ustavnog suda, u roku od 3 (tri) mjeseca, od dana objavljivanja ove Odluke u »Službenom listu Crne Gore«, te da nakon isteka tog roka, dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju Odluke.

Ustavni sud Crne Gore, u Drugom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, u sastavu: sudija – Desanka Lopičić, predsjednica Vijeća i sudije - Milorad Gogić i Hamdija Šarkinović, članovi Vijeća, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 3., člana 52. st. 2. i 3. i člana 76. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15), na sjednici Vijeća od 30. septembra 2020. godine, donio je

ODLUKU

I Usvaja se ustavna žalba i utvrđuje se da je podnosiocu ustavne žalbe, zbog nedjelotvorne istrage Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, u predmetu Ktn.br. 28/16, formiranom povodom događaja od 17. oktobra 2015. godine, povrijeđeno pravo iz člana 28. Ustava Crne Gore i člana 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

II Nalaže se Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da preduzme druge odgovarajuće mjere i radnje, radi sprovođenja temeljne, brze i nezavisne istrage, koja treba da osigura identifikovanje i krivično gonjenje policijskih službenika Uprave policije Crne Gore, za koje se osnovano sumnja da su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo zlostavljanje iz člana 166 a stav 2 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.

III Ustavni sud određuje da je Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, dužno da izvrši Odluku Ustavnog suda, u roku od 3 (tri) mjeseca, od dana objavljivanja ove Odluke u »Službenom listu Crne Gore«, te da nakon isteka tog roka, dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju Odluke.

IV Ova odluka objaviće se u »Službenom listu Crne Gore«.

O b r a z l o ž e n j e

1. N.B., iz C., kojeg zastupa A.R., advokatica iz Podgorice, podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu, smatrajući da mu je povrijeđeno pravo iz člana 28. Ustava Crne Gore, čl. 1. i 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, člana 5 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i člana 7 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, zbog radnje zlostavljanja izvršene na njegovu štetu od strane pripadnika Uprave policije, kao i zbog nepostupanja, odnosno nedjelotvornog postupanja državnog organa – nadležnog državnog tužilaštva po krivičnoj prijavi povodom tog događaja.

1.1. U ustavnoj žalbi je, u suštini, naveo: da se dana 17. oktobra 2015. godine, u ranim jutarnjim satima, kada je primio telefonski poziv od svojeg kolege, uputio ka centru grada, gdje su na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore, policijski službenici pružali asistenciju Komunalnoj policiji u uklanjanju postavljenih šatora i bine ispred Skupštine; da je dolaskom na lice mjesta primijetio dosta policajaca, te zaustavio svoje vozilo, kojim se do tu dovezao i iz njega izašao, i vidio da su policajci zamahivali pendrecima, ali nije mogao vidjeti koga su tačno udarali, budući da je tu bilo dosta partijskih funkcionera i aktivista, pa je povikao policajcima “što to radite, ostavite ih”, nakon čega se vratio u vozilo i odlučio da vozilom priđe toj grupi, kako bi odvuкао pažnju policajcima; da se kretao veoma sporo, da bi ga policajci u jednom trenutku primijetili i prišli vozilu, te počeli da udaraju pendrecima u vozilo, od kojih udara su počela stakla da se lome, nakon čega je on zaustavio vozilo, jer je htio da izađe, međutim, policajci su nastavili da udaraju po vozilu i čuo je kako viču “vadi ga, vadi ga”; da nakon što se zaustavio, prišli su mu policajci koji su bili ispred njega i počeli da udaraju palicama po vozilu, te je neko od njih otvorio vrata sa njegove strane, nakon čega je osjetio udarce pendrecima u predjelu lijeve strane tijela, koja strana je bila okrenuta ka vratima, da bi ga potom izvukli iz vozila; da je odmah podigao ruke i nije pružao otpor, te povikao “u redu je, u redu je, izlazim”, što je ponovio nekoliko puta; da su ga tada policajci, njih oko dvadesetak, oborili na asfalt i počeli da ga tuku; da su ga udarali pendrecima svuda po tijelu, a dobijao je udarce i nogama, na kojima su policajci imali čizme; da je dobio i nekoliko udaraca pendrecima po glavi, ali kako je ležao na asfaltu stavio je ruke na glavu da bi se zaštitio tako da su ti udarci uglavnom završavali na njegovim šakama; da ne zna koliko je udaraca tačno dobio tom prilikom, ali je siguran da ih je bilo više od dvadeset; da su ga nakon toga dvojica tih policajaca podigla sa asfalta i stavila mu lisice na ruke, nakon čega su ga odveli do rampe ispred Skupštine, gdje su sačekali da dođe policijsko vozilo – marica, nakon čijeg dolaska su ova dvojica policajaca, koja su ga čuvala, skinuli mu svoje lisice i predali ga policajcima koji su došli sa maricom, a ovi ga odvezli u CB; da ga od trenutka kada su ga preuzeli policajci sa maricom niko više nije tukao; da je u CB došla ekipa Hitne pomoći, koja ga je pregledala i dala mu uput da odmah ide u Urgentni centar, gdje su ga policijski službenici odveli tek nakon šest sati, kada im se požalio da ima jake bolove; da su policijski službenici koji su ga izvukli iz vozila i pretukli bili pripadnici Posebne jedinice policije, koji su nosili pancire crne boje i bijele kacige sa vizirima, zbog koje opreme nije mogao da im vidi lica, te ih nije mogao prepoznati kada su mu ih pokazali; da policija nije imala nikakvog razloga da ga tuče, jer nije pružao nikakv otpor hapšenju, a gotovo sve udarce je zadobio nakon što je bio fizički savladan, odnosno oboren na tlo; da je kritičnom prilikom nesporno zadobio najmanje 11 udaraca po čitavom tijelu, što je potvrđeno brojnom medicinskom dokumentacijom na njegovo ime, te nalazom i mišljenjem vještaka specijalističke medicinske struke; da je za potrebe krivičnog postupka protiv NN počinitelaca (pripadnika policije) krivičnog djela zlostavljanja na štetu podnosioca, po naredbi ODT-a u predmetu poslovne oznake Ktr.br. 1195/15, sprovedeno sudsko-medicinsko vještačenje po vještaku specijalisti sudske medicine dr Nemanji Radojeviću, koji je u nalazu i mišljenju, baziranom na medicinskoj dokumentaciji i neposrednom pregledu, konstatovano da je podnosilac dana 17. oktobra 2015. godine zadobio lake tjelesne povrede, u obliku podliva bliže opisanih u nalazu i mišljenju, koje povrede su nastale usled destruktivnog direktnog dejstva aktivno zamahnutog mehaničkog oruđa, moguće pendreka; da su kritičnom prilikom pripadnici Posebne jedinice policije upotrebom službenih palica u potpunosti uništili podnosiocovo putničko motorno vozilo marke “reno megan”; da je postupanje policijskih službenika prema podnosiocu ustavne žalbe kritičnom prilikom, bilo predmet ispitivanja Savjeta za građansku kontrolu rada policije i Zaštitnika ljudskih prava i osnovnih sloboda Crne Gore; da je Savjet u svojem zaključku, br. 62/134-15, od 19. novembra 2015. godine, konstatovao da postupanje policijskog službenika nakon zaustavljanja vozila i lišavanja

slobode podnosioca nije bilo osnovano i opravdano, te je došlo do prekoračenja policijskog ovlaštenja u trenutku kada je putničko motorno vozilo zaustavljeno, a lice lišeno slobode, što je ustanovljeno na osnovu video snimka, na kojem se vidi kako policijski službenik koji se kretao oko vozila, sa lijeva na desno, više puta po istom udario službenom palicom, dok nije saopšten identitet tog policijskog službenika; da je Zaštitnik ljudskih prava i osnovnih sloboda Crne Gore zaključio da je podnosilac ustavne žalbe bio žrtva lošeg postupanja policijskih službenika i da su policijski službenici prekomjerno primijenili fizičku silu prema njemu, prilikom lišenja slobode i zlostavljali ga – nečovječnim i ponižavajućim postupanjem, te naveo da su policijski službenici van svake sumnje primijenili veću silu od one koja je bila apsolutno neophodna, te podsjetio na “obavezu države da u najkraćem roku sprovede nepristrasnu istragu kad god postoje osnovani razlozi da se vjeruje da se desio neki akt zlostavljanja, a da se vjeruje da se desio neki akt zlostavljanja, a da u ovom slučaju taj razlog postoji vidi se iz nalaza i mišljenja angažovanog vještaka specijalističke struke medicine koji je utvrdio tjelesne povrede u ovom slučaju”.

1.1.1. Obrazlažući navode o povredi prava iz člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije, podnosilac je u žalbi, nadalje, istakao: da je zabrana mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja jedno od temeljnih prava garantovanih međunarodnim ugovorima koje je prihvatila Crna Gora; da je Evropski sud za ljudska prava više puta izričito naglasio da se mora smatrati da član 3 Evropske konvencije predstavlja suštinsku vrijednost demokratskog društava koje čine Svjet Evrope, od koga, za razliku od većine drugih odredbi Konvencije, nije dozvoljeno odstupanje u skladu sa članom 15 Konvencije, čak ni u doba vanrednog stanja koje ugrožava opstanak nacije (Macanu and others v. Romania, 10865/09, 45886/07 and 32431/08, 17.septembar 2014.); da Evropski sud dalje naglašava da svaka primjena fizičke sile na bilo koju osobu kojoj je sloboda ograničena, odnosno koja dođe u dodir sa policijom, a koja nije sasvim neophodna zbog postupanja te osobe, ponižava ljudsko dostojanstvo i u načelu predstavlja povredu prava iz odredbe člana 3 Konvencije (Bouyid v. Belgium, 23380/09, 28.septembar 2015. godine); da Krivični zakonik Crne Gore propisuje krivična djela – zlostavljanje (član 166a) i mučenje (član 167), uključujući kvalifikovane oblike djela u slučaju da djelo izvrši službeno lice u vršenju službe; da je nesporno da je u konkretnom slučaju podnosilac ustavne žalbe od strane 15-20 službenika Uprave policije – Posebne jedinice policije, bio izložen postupanju koje je imalo obilježja nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja zabranjenog Ustavom i međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji obavezuju Crnu Goru, dok skoro dvije ipo godine od spornog događaja nijesu identifikovani policajci koji su ga zlostavljali; da je prema utvrđenom tumačenju člana 3 Evropske konvencije i praksi Evropskog suda, kada fizičko lice kredibilno tvrdi da je bilo predmet ophođenja policije ili drugih sličnih subjekata, koji rade u ime države, dužnost domaćih vlasti da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu (Milić i Nikezić protiv Crne Gore, 54999/10 i 10609/11, od 28.aprila 2015. godine); da minimalni standardi u pogledu djelotvornosti istrage, utvrđeni od strane Evropskog suda za ljudska prava, uključuju zahtjeve da ona mora biti nezavisna, nepristrasna, temeljita, brza i podvrgnuta kontroli vlasti (Masova i Nalbanov protiv Rusije, 832/02, 24.januara 2008.; Mesut Deniz v. Turkey, 36716/07, 5.novembar 2013.); da istraga u principu treba da dovede do utvrđivanja činjenica i da, ako se ispostavi da su navodi o zlostavljanju tačni dovede do identifikacije i kažnjavanja svih odgovornih, jer je svrha takve istrage da obezbijedi učinkovitu primjenu domaćih zakona koji zabranjuju mučenje i zlostavljanje od strane državnih službenika i agenata, a da bi u protivnom zabrana torture i nečovječnog postupanja i kažnjavanja ostala beskorisna; da nezavisna istraga podrazumijeva da istraga bude nezavisna od izvršne vlasti, što znači nezavisnost istražnih organa, u smislu hijerarhijske i institucionalne povezanosti, ali i u praktičnom smislu, tj. da oni koji su odgovorni budu nezavisni od onih koji su predmet istrage, odnosno da policajci koji vode istragu ne smiju da budu podređeni istom lancu komande kao

policajci pod istragom (Đekić i drugi protiv Srbije, 32277/07, 29. april 2014.); da je u konkretnom identifikacija izvršilaca povjerena istom organu čiji su pripadnici izvršili zlostavljanje, što znači da su policajci koji su izvršili zlostavljanje podnosioca ustavne žalbe i policajci kojima je prepušteno da identifikuju počinioca bili podređeni istom lancu komande – vrhu Uprave policije, kod čega nije obezbijedena nezavisna istraga, u skladu sa evropskim standardima; da se uprkos video snimku zlostavljanja, te izvještajima Savjeta za građansku kontrolu rada policije i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, tužilaštvo držalo pasivno, ne pokazujući spremnost da kritički ispita sumnju da su pripadnici policije učestvovali u zlostavljanju podnosioca; da državni tužilac nije lično saslušao niti jednog pripadnika Posebne jedinice Uprave policije, pa čak ni dva policajca za koja se bez sumnje znalo da su kritičnog dana bili na mjestu događaja i preduzimali određene radnje u odnosu na podnosioca ustavne želbe; da tužilaštvo, takođe, nije saslušalo niti jednog svjedoka, iako se na osnovu postojećeg snimka događaja vidi da su mnogi građani i partijske kolege podnosioca ustavne žalbe bili očevici kritičnog događaja; da konstatacija Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije dostavljena tužilaštvu, gdje je navedeno da se “nije moglo utvrditi ko je od policijskih službenika prekoračio službena ovlašćenja i građaninu Nikoli Bajčeti nanio tjelesne povrede”, predstavlja neuspjeh državnih organa da utvrde identitet pripadnika snaga bezbjednosti koji su osumnjičeni da su sproveli zlostavljanje, a samim tim i predstavlja kršenje Evropske konvencije; da je država bila u obavezi da obezbijedi jasno označavanja pripadnika službi bezbjednosti, posebno u operacijama u kojima oni učestvuju maskirani, koji stav je Evropski sud za ljudska prava izrazio u predmetu Cestaro v. Italy; da obaveza sprovođenja temeljne i detaljne istrage znači da nadležni istržani organi moraju da ulože ozbiljan napor da utvrde što se dogodilo i ne smiju da se zadovolje ishitrenim i neosnovanim zaključcima da bi zatvorili istragu ili formirali zaključke, dok tužilaštvo u konkretnom slučaju nije preduzelo sve razumne korake za prikupljanje i obezbjeđenje dokaza u ovom predmetu; da državno tužilaštvo, uprkos imperativnoj odredbi čl.148 Zakona o državnom tužilaštvu, nije uvjerilo javnost da je spremno da poštuje i obezbijedi vladavinu prava, već je dovelo u pitanje i odlučnost države, posebno njene tužilačke organizacije, da se uhvati u koštac sa potencijalnim izvršiocima krivičnih djela na mnogo višem nivou; da su se “aktivnosti” tužilaštva isključivo svodile na besmislenu prepisku sa menadžentom policije, što apsolutno ne ukazuje na to da je istraga u konkretnom slučaju efikasno vođenja; da državno tužilaštvo nikada nije pokrenulo postupak protiv komandira Posebne jedinice policije, zbog krivičnog djela pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, a zbog toga što nije obezbijedio identifikaciju policijskih službenika svoje jedinice, koji su zlostavljali podnosioca ustavne žalbe, te što je isti dozvolio službenicima Posebne jedinice policije da, suprotno zakonu, ne sačine bilo kakav izvještaj o upotrebi sredstava prinude prema N.B., te na taj način ostanu neotkriveni; da su u slučaju prebijanja građanina M.M. dva policijska službenika osuđena za krivična djela u sticaju: mučenje, teška tjelesna povreda i uništenje i oštećenje tuđe stvari, dok je komandant jedinice čiji su službenici izvršili radnju mučenja osuđen zbog krivičnog djela pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, zbog objektivne odgovornosti; da je slučaj zlostavljanja podnosioca ustavne žalbe bio predmet ocjene Zaštitnika ljudskih prava i osnovnih sloboda koji je konstatovao da je “građanin N.B. bio žrtva lošeg postupanja policijskih službenika i da su policijski službenici prekomjerno primijenili fizičku silu prema njemu, prilikom lišenja slobode i zlostavljali ga – nečovječnim i ponižavajućim postupanjem”; da je takvo postupanje službenika policije imalo obilježja zlostavljanja zabranjenog Krivičnog zakonika, Ustavom i međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima, te da do podnošenja ustavne žalbe nijedna osoba nije procesuirana zbog tog događaja, zbog čega je u konkretnom slučaju prekršen i materijalni i procesni aspekt prava zagarantovanih odredbama člana 28 Ustava i člana 3 Evropske konvencije; da je Ustavni sud u predmetima M.M. i B.V. svojim odlukama U-III br.354/17, od 25.jula 2017. godine i U-III br.49/17, od

21.juna 2017. godine u konačnom konstatovao da je “povrijeđen materijalni i procesni aspekt prava iz člana 28 Ustava i člana 3 Evropske konvencije”, kod slične činjenično pravne situacije u odnosu na konkretnu pravnu stvar. U konačnom je predloženo da se utvrdi da je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno pravo na zabranu mučenja ili nečovječnog postupanja ili ponižavajućeg postupanja, a koje je izvršeno kako radnjama službenika Uprave policije, tako i postupcima državnog tužilaštva i Uprave policije na preduzimanju potrebnih radnji u cilju identifikacije, procesuiranja i kažnjavanja izvršilaca navedenog krivičnog djela.

1.1.2. U ustavnoj žalbi je predložio: da Ustavni sud utvrdi da je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno pravo na zabranu mučenja ili nečovječnog postupanja ili ponižavajućeg postupanja, a koje je izvršeno kako radnjama službenika Uprave policije, tako i postupcima državnog tužilaštva i Uprave policije na preduzimanju potrebnih radnji u cilju identifikacije, procesuiranja i kažnjavanja izvršilaca navedenog krivičnog djela; da Ustavni sud, u smislu odredbe čl.76 st.3 Zakona o Ustavnom sudu, naloži državnom tužilaštvu da obezbijedi djelotvornu istragu prijavljenog zlostavljanja, u skladu da Ustavom Crne Gore i međunarodnim standardima, tj. da naloži preduzimanje odgovarajućih mjera ili radnji kojima se ispravljaju već nastale, odnosno otklanjaju buduće štetne posljedice utvrđene povrede ljudskog prava ili slobode zajemčene Ustavom.

2. Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 34. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu, zatražio od Uprave policije Crne Gore i od Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, mišljenje na navode sadržane u ustavnoj žalbi.

2.1. U dostavljenom mišljenju Uprave policije Crne Gore, navedeno je: da su u vezi događaja od 17.oktobra 2015. godine prikupljena obavještenja od strane policijskih službenika M.J., M.K., D.Đ. i G.J., sa kojima je upoznat tužilac Osnovnog državnog tužilaštva, koji se izjasnio da u radnjama N.B. ima elementa krivičnog djela iz čl.376 KZ CG – napad na službeno lice u vršenju službene radnje; da je shodno tome isti lišen slobode za navedeno krivično djelo, napisana je krivična prijava, o čemu je sačinjena službena zabilješka i upoznat Osnovni državni tužilac u Podgorici J.P.; da je vezano za navode podnijete u ustavnoj žalbi o navodnom zlostavljanju podnosioca od strane pripadnika Uprave policije, navedeno da je CB Podgorica apsolutno izvršavao sve naloge postupajućeg državnog tužioca i o svakoj preduzetoj radnji od strane CB Podgorica, isti je blagovremeno obaviješten, zbog čega ne stoje navodi iz podnesene ustavne žalbe da je postojala neposlušnost policije prema državnom tužilaštvu.

2.2. Osnovni državni tužilac M.J., u dostavljenom mišljenju, navela je sljedeće: da je u samoinicijativno formiranom predmetu od strane tužilaštva protiv nepoznatih izvršilaca krivičnog djela zlostavljanje iz čl.166a st.2 u vezi st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, a na štetu N.B., postupajući tužilac saslušao oštećenog N.B., odredio vještačenje po vještaku medicinske struke, vještačenje po vještaku mašinske struke, uputio više dopisa Upravi policije, kao i dopis Odjeljenju za unutrašnju kontrolu i RTCG, a sve u cilju identifikacije policijskih službenika koji su preduzeli protivpravne radnje prema oštećenom; da iz prikupljenih dokaza nije utvrđen identitet osumnjičenih, ali je postupak i dalje u toku, pa će u narednom periodu biti preduzete i druge radnje i mjere radi utvrđivanja identiteta učinilaca krivičnog djela, kao i drugih važnih okolnosti predmetnog slučaja; da je postupak vođen protiv N.B., u predmetu poslove oznake Kt.br.1034/15, pravosnažno okončan (vođen zbog krivičnog djela sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje u pokušaju, iz čl.375 st.3 u vezi st.1 u vezi čl.20 Krivičnog zakonika), osudom istog na kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca, koju kaznu je N.B. izdržao; da je u tom postupku saslušano više policijskih službenika koji su oštećeni u tom događaju, kao i drugih službenika koji su imali određena saznanja o kritičnom događaju; da niko od saslušanih svjedoka nije istakao da je vidio i prepoznao policijske službenike koji su postupali nezakonito u konkretnom slučaju; da su neosnovani navodi da tužilaštvo nije saslušalo ni jednog svjedoka povodom ovog događaja,

budući da je to učinjeno u postupku koji je vođen protiv osumnjičenog N.B., u kojem postupku su saslušani svjedoci u iskazima naveli da nijesu vidjeli ko je udarao oštećenog N.B., niti su ih prepoznali, pa je bilo necjelishodno i nepotrebno ponovo saslušavati iste svjedoke na iste okolnosti; da su isti svjedoci svoje iskaze ponovili u kontradiktornom postupku pred sudom, gdje su im postavljana i dodatna pitanja od strane odbrane, suda i tužioca; da je oštećeni u toku postupka imao pravo da, shodno čl.58 Zakona o krivičnom postupku, ukaže na sve činjenice i dokaze koji su od važnosti za krivičnu stvar, a posebno kod činjenice da je imao punomoćnika, koji je stručno lice – advokat, a koji do danas nije stavio ni jedan predlog tužilaštvu za prikupljanje određenih dokaza, iako je uredno kopirao spise predmeta i utvrdio koje radnje je tužilac preduzimao, pa je imao pravo da predloži prikupljanje svih dokaza za koje je smatrao da su važni i od odlučujućeg značaja za ovu krivičnu stvar; da je tužilac do sada preduzeo radnje i prikupio dokaze, za koje je smatrao da će dovesti do identifikacije učinilaca i na način koji predviđa zakon i da je postupak u ovom predmetu i dalje u toku, te da će u narednom periodu preduzimati radnje i mjere iz svoje nadležnosti; da iz navedenih razloga cijeni da ustavnu žalbu treba odbiti kao neosnovanu.

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka, pribavljen je spis predmeta Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Ktn.br. 28/16.

4. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Odredbom člana 68. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15), pored ostalog, propisano je da ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija (...), ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajamčeno Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa (...). Ustavna žalba može se podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava (...), ako podnosilac ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno.

4.1. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajamčeno pravo ili sloboda.

5. Ustavni sud je, u sprovedenom postupku izvršio uvid u dostavljene spise predmeta Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici i dokumentaciju priloženu uz ustavnu žalbu, i pregledao snimak Dnevni novina Dan, u trajanju od 0:43 minuta, koji je dostupan na youtube kanalu, pa je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovoj ustavnosudskoj stvari:

Činjenice i okolnosti koje se odnose na događaj od 17. oktobra 2015. godine na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred zgrade Skupštine Crne Gore, u Podgorici.

5.1. Podnosilac ustavne žalbe je, dana 17.oktobra 2015. godine, oko 06,15h, upravljajući pmv marke "Reno megan", tamno sive boje, reg.ozn. PG FC 862, većom brzinom, bez zaustavljanja probio kordon policijskih službenika Posebne jedinice policije, a zatim i policijskih službenika CB Nikšić, i to na način što se kretao Bulevarom Stanka Dragojevića, u Podgorici, kolovoznom trakom namijenjenom za kretanje vozila iz suprotnog smjera, u pravcu Bulevara Svetog Petra Cetinjskog i skrenuo lijevo u navedeni Bulevar, gdje je bio postavljen kordon policijskih službenika, sa zadatkom da spriječe dolazak, kretanje i zadržavanje lica na prostoru ispred zgrade Skupštine Crne Gore.

-Podnosilac ustavne žalbe je zaustavljen ispred zgrade Skupštine Crne Gore, na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, u Podgorici, i izveden iz automobila od strane policijskih službenika;

-Policijski službenici su bili uniformisani, imali su zaštitne maske i bijele kacige na glavi;

-Policijski službenici su prilikom privođenja N.B. upotrijebili prekomjernu silu, usled čega je isti zadobio lake tjelesne povrede;

-Polijski službenici, su tom prilikom, pričinili materijalnu štetu na automobilu oštećenog, marke “Reno megan”, reg.ozn. PG FC 862;

- Nakon predmetnog događaja, policijski službenici su oštećenog odveli do vozila za privođenje, smjestili u vozilo za privođenje i odveli u službene prostorije Uprave policije;

-Podnosilac ustavne žalbe je dana 17. i 18.oktobra 2015. godine od strane ljekara specijalista Kliničkog centra Crne Gore, u Podgorici, pregledan, dok je dana 19.oktobra 2015. godine izvršen sudskomedicinski pregled, na osnovu kojeg su mu konstatovane sledeće tjelesne povrede: a.krvni podliv u predjelu zadnje strane lijevog ramena i lijeve nadlaktice; b. tri krvna podliva u lijevom lopatičnom i nadlopatičnom predjelu; c. krvni podliv u predjelu unutrašnje strane lijeve nadlaktice; d. krvni podliv u predjelu spoljašnje strane desnog ramena i desne nadlaktice; e. krvni podliv u lijevom dojkinom predjelu; f. krvni podliv u desnoj polovini slabinskog predjela; g. krvni podliv u predjelu prednje strane desne butine; h. krvni podliv u predjelu prednje strane lijevog koljena; i. krvni podliv i otoci IV i V prsta lijeve šake; j. krvni podlivi u predjelu unutrašnje strane desne nadlaktice, koje sve zadobijene povrede, po mišljenju vještaka medicinske struke, se kvalifikuju kao laka tjelesna povreda.

Postupanje Uprave policije Crne Gore

5.2. Dana 17.oktobra 2015. godine, sačinjena je, u prostorijama CB Podgorica, službena zabilješka, povodom probijanja kordona putničkim motornim vozilom “Reno megan”. Istog dana sačinjena je i službena zabilješka povodom izvršenog uviđaja oštećenja na vozilu marke “Reno megane”, crne boje, reg.oz. PG FC 862, vlasništvo N.B. (podnosioca ustavne žalbe), koje se nalazilo parkirano na Bul.Sv.Petra Cetinjskog, na kolovozu kod Skupštine Crne Gore, u Podgorici, dok je kriminalistički tehničar fotografisao vozilo, o čemu je sačinio fotodokumentaciju, koja čini sastavni dio te službene zabilješke. U prostorijama Uprave policije - CB Podgorica, istog dana, saslušani su M.K., D.Đ.,M.J. i G.K.

Na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina M.K. je, pored ostalog, naveo: da je dana 17.oktobra 2015. godine u 06:00 časova bio službeno angažovan na poslovima i zadacima u cilju pružanja asistencije Komunalnoj policij, radi uklanjanja nelegalno postavljenih objekata na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore, a koji su postavljeni od strane grupacije D.f.; da se nalazio sa lijeve strane bine, okrenut u pravcu hotela Crna Gora, dok mu se sa leđa nalazila navedena bina; da je njegov zadatak zajedno sa kolegom D.Đ. bio da lica koja eventualno naprave prekršaj ili krivično djelo, odnosno izvrše ometanje službenih lica u vršenju službene radnje, privedu do vozila za privođenje, koje se po planu nalazilo u Njegoševoj ulici, kod zgrade Višeg suda; da je negdje oko 06:15 časova dok se nalazio na gore navedenoj poziciji, odmah iza kordona i dok je bilo u toku uklanjanje nelegalno postavljenih objekata od strane službenika Komunalne policije, iza sebe čuo glasove više kolega “pazi, pazi”; da se okrenuo i u pravcu iz kojeg je čuo taj glas, pa je iza sebe sa desne strane vidio jedno vozilo koje je velikom brzinom probijalo kordon, na način što se velikom brzinom kretalo iz pravca mosta Blaža Jovanovića u pravcu hotela Crna Gora, i to iza njihovih leđa; da nijesu primijetili to vozilo sigurno bi isto udarilo u službenike policije iz kordona, što je zaključio po brzini kojom se to vozilo kretalo, udaljenosti na kojoj su se nalazili policajci iz kordona u odnosu na vozilo, kao i stanju kolovoza koji je bio mokar i klizav; da je vozilo prošlo između njih i nastavilo da se kreće pravo ka hotelu, a nakon neki petnaestak metara iznenada se zaustavlja zanošenjem u njegovu lijevu stranu, tako da se zaustavilo okrenuto svojim prednjim dijelom ka Njegoševoj ulici; da je u tom trenutku primijetio da je tom vozilu prišlo nekoliko njegovih kolega u cilju onesposobljavanja vozača tog vozila da nastavi da upravlja sa vozilom i vidio je da je neko od kolega izveo lice koje je upravljalo sa istima; da su on i njegov kolega D.Đ. odmah prišli do njih, preuzeli to lice, savladali ga primjenom zahvata poluge na laktu, i tom prilikom su mu stavili sredstva za vezivanje – lisice, prvo na zglobu lijeve, a zatim na zglobu desne ruke, na leđa; da su nakon

toga pozvali vozilo za privođenje, koje je ubrzo došlo po unaprijed utvrđenom planu do zgrade Višeg suda; da su na toj poziciji predali to lice kolegama iz CB Podgorica.

Navedena izjava se u potpunosti podudara sa izjavom D.Đ. koju je dao ovlaštenim službenicima Uprave policije - CB Podgorica, na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina, takođe od 17. oktobra 2015. godine, u kojoj je na gotovo istovjetan način kao i M.K. opisao predmetni događaj.

Na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina M.J. je, pored ostalog, navedeno: da je dana 17. oktobra 2015. godine od 06:00 časova bio službeno angažovan u cilju pružanja asistencije Komunalnoj policiji, u vezi uklanjanja nelegalnih objekata koji su postavljeni na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, u Podgorici, prilikom protesta koji su bili organizovani od strane političke grupacije "D.F."; da je njegovo zaduženje bilo regulisanje saobraćaja na poziciji Bulevar Stanka Dragojevića i ul. Kardorđeve, u blizini Ministarstva finansija, tj. u konkretnom slučaju zabrana saobraćaja u oba smjera Bulevarom Stanka Dragojevića; da je oko 06:15 časova primijetio vozilo marke "Renault Megane", reg. oznaka PG FC 862, koje se velikom brzinom kretalo Bulevarom Stanka Dragojevića u njegovom pravcu, a iz Bulevara Ivana Crnojevića, i to suprotnom trakom, tj. kolovoznom trakom koja je namijenjena za kretanje vozila u suprotnom smjeru; da je pokušao da zaustavi to vozilo, međutim isto se na znak "Stop" ne zaustavlja, već nastavlja kretanje pored njega i po ulasku u Bulevar Svetog Petra Cetinjskog skreće lijevo i izlazi iz njegovog vidokruga; da je o navedenom događaju obavijestio komandira Stanice saobraćaja policije CB Podgorica D.Đ.

Na zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina G.K. je, pored ostalog, navedeno: da je dana 17. oktobra bio vanredno angažovan radi regulisanja, tj. zabrane saobraćaja ulicom Stanka Dragojevića, u vezi pružanja asistencije Komunalnoj policiji Glavnog grada, radi uklanjanja bine i šatora učesnika protesta koje je organizovala politička partija D.f.; da se navedenog dana od 06:00 časova, po naredjenju starješine, nalazio na raskrsnici ulica Stanka Dragojevića i Bulevara Ivana Crnojevića, neposredno pored "NLB Montenegro banke"; da je tom prilikom bila na snazi obustava saobraćaja u ulici Stanka Dragojevića, u pravcu Bulevara Svetog Petra Cetinjskog, a desna kolovozna traka gledano iz pravca "NLB Montenegro banke" u pravcu Skupštine, bila je blokirana na način što se na ulazu nalazilo bočno parkirano službeno pmv marke "Opel Astra", reg. oznaka P PG 290, sa uključenom svjetlosnom signalizacijom, tzv. rotacionim svijetlom; da je oko 06:15 časova, Bulevarom Ivana Crnojevića, iz pravca raskrsnice sa ulicom Slobode, većom brzinom sa svim uključenim pokazivačima pravca, u susret njemu naišlo pmv marke "Renault Megane", crne boje, reg. oznaka PG FC 862 i tom prilikom vozaču navedenog vozila dao je jasan znak "Stop"- da bi ga zaustavio, na način što je podigao ruku, i na taj način mu jasno izdao naredjenje da ne može izvršiti skretanje u lijevo, tj. desnu kolovoznu traku ulice Stanka Dragojevića, koja vodi prema Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog; da, kada je vozač shvatio da ne može da izvrši skretanje u lijevo iz Bulevara Ivana Crnojevića u ulicu Stanka Dragojevića, skrenuo je naglo u lijevo, tj. ušao u drugu kolovoznu traku ulice Stanka Dragojevića, koja je namijenjena za saobraćaj vozila iz suprotnog pravca, tj. iz raskrsnice sa ulicom Svetog Petra Cetinjskog i tom prilikom, vozač navedenog vozila nastavlja kretanje velikom brzinom u pravcu ulice Stanka Dragojevića i Bulevara Svetog Petra Cetinjskog, o čemu je odmah, putem radio veze obavijestio kolegu M.J., koji se nalazio na narednoj poziciji, na raskrsnici ulica Stanka Dragojevića i Vuka Karadžića, kao i sve učesnike radio veze.

Uprava policije – CB Podgorica, dana 17. oktobra 2015. godine, sačinila je potvrdu o privremeno oduzetim predmetima, kojom je potvrđeno da je policijski službenik Uprave policije CB Podgorica, od lica N.B., iz P., privremeno oduzeo sledeće predmete: pmv marke reno megan, sive boje, reg. oznaka PG FC 862 i karticu – ključ za navedeno vozilo.

Službenici Uprave policije - CB Podgorica, dana 17. oktobra 2015. godine, u Odjeljenju bezbjednosti policije – Stanica policije za JRM, sačinili su službenu zabilješku povodom

lišenja slobode N.B. (podnosioca ustavne žalbe), u kojoj je navedeno da je imenovani lišen slobode dana 17.oktobra 2015. godine u 06:15 časova, zbog postojanja razloga, iz člana 175 Zakona o krivičnom postupku i osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo napad na službeno lice u vršenju službene radnje, iz člana 376 KZ CG.

Uprava policije – CB Podgorica, dana 4.novembra 2015.fgodine, poslala je obavještenje Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, odgovarajući na dopis tog tužilaštva, u kojem je, između ostalog, navedeno da pregledom raspoloživih video zapisa nije bilo moguće utvrditi i identifikovati lica koja su dana 17.oktobra 2015. godine, nanijela povrede D.K.i N.B., jer svi službenici policije na licu mjesta (bulevar Svetog Petra Cetinjskog) bili su pod zaštitnom opremom.

Načelnik CB Podgorica, J.R., je sačinio izvještaj o okolnostima upotrebe sredstava prinude, u kojem je, između ostalog, navedeno da su policijski službenici MUP-a, upotrijebili sredstva prinude prema N.B. fizičku snagu u vidu poluge na laktu lijeve i desne ruke i sredstva za vezivanje. Navedeno je da prilikom upotrebe sredstava prinude isti nije imao vidnih povreda i prema njemu nijesu upotrijebljavana druga sredstva prinude. Naveo je, da cijeni da su policijski službenici na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, zakonito primijenili ovlašćenja – sredstva prinude, fizičku snagu, tj. u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima, srazmjerno opasnosti koja je prijetila, jer je u datoj situaciji primijenio najblaže sredstvo prinude koje je garantovalo uspješno izvršenje zadatka, koji se na drugi način nije mogao izvršiti, imajući u vidu da je lice bilo odlučno u svojoj namjeri da probije kordon policije, a isti se pri tom oglašavao o više upozorenja i izdatih naređenja policijskih službenika. Navedeni izvještaj je, u bitnom identičan sa izvještajem o upotrebi sredstava prinude – fizičke snage i sredstava za vezivanje, sačinjenim od strane policijskih službenika M.K. i D.Đ., koji je podnesen načelniku CB podgorica J.R., na dalju nadležnost.

Uprava policije – CB Podgorica, Odjeljenje bezbjednosti kriminalističke policije, Stanica kriminalističke policije za kriminalističku tehniku i uviđaje Podgorice, dana 17.oktobra 2015. godine sačinila je službenu zabilješku u prostorijama CB Podgorica, povodom izvršenog uviđaja oštećenja na vozilu marke “Reno megane”, crne boje, reg.oz.PG FC 862, vlasništvo N.B., koje se nalazilo parkirano na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, na kolovozu kod Skupštine Crne Gore, u Podgorici. Na vozilu su konstatovani lomovi zadnjeg vjetrobranskog stakla, ulubljenja na vratima i lomovi oba stakla na lijevoj strani, ulubljenja i oštećenja na desnoj površini vozila, polomljeno prednje vjetrobransko staklo, oštećenja krovne površine po lijevoj, desnoj i zadnjoj strani. Kriminalistički tehničar je fotografisao vozilo, o čemu je sačinjena fotodokumentacija.

Uprava policije – CB Podgorica, dana 16.oktobra 2015. godine, donijela je plan mjera i aktivnosti službenika Uprave policije na pružanju asistencije Komunalnoj policiji grada Podgorica dana 17.oktobra 2015. godine.

Iz dopisa Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, proizilazi: da su povodom upotrebe sredstava prinude policijskih službenika Uprave policije prema građaninu N.B. dana 17.oktobra 2015. godine, u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore, uzete izjave od policijskih službenika Posebne jedinice policije, i to: Z.T., Ž.P., M.K. i D.Đ., kao i izjava od policijskog službenika D.M., komandira stanice policije CB Nikšić; da se na osnovu uzetih izjava od gore navedenih policijskih službenika nije moglo utvrditi ko je od policijskih službenika prekorao službena ovlašćenja i građaninu N.B. nanio tjelesne povrede; da se na osnovu detaljnog pregleda video zapisa (dostavljenog od strane Osnovnog državnog tužilaštva) može konstatovati da je došlo do prekomjerne upotrebe sile prema građaninu N.B. od strane nekoliko policijskih službenika, ali se iz istih nije mogao utvrditi identitet policijskih službenika, koji su pri tom upotrijebili prekomjernu silu (službena zabilješka o istom sačinjena dana 23.juna 2016. godine i 7.septembra 2016. godine); da

dostavljaju fotokrafiju NN lica u civilu, koji je koristio motorolu – vezu (kada su primjenjivana sredstva prinude prema N.B. dana 17.oktobra 2015. godine) radi preduzimanja daljih radnji u cilju identifikacije tog lica.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, Upava policije – Posebna jedinica policije dostavilo je akt Osnovnom državnom tužilaštvu, u prilogu kojeg je dostavljen spisak službenika Posebne jedinice policije angažovanih dana 17.oktobra 2015. godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije, je dana 24.juna 2016. godine uzelo izjavu od policijskog službenika Z.T., dana 18.jula 2016. godine od policijskog službenika Ž.P., dana 23.juna 2016. godine od policijskog službenika M.K., dana 4.jula 2016. godine od policijskog službenika D.Đ., dana 28.juna 2016. godine od policijskog službenika D.M.,

Policijski službenik Z.T. je u izjavi, između ostalog, naveo: da je dana 17.oktobra 2015. godine dio jedinice PJP bio angažovan na pružanju asistencije komunalnoj policiji radi uklanjanja šatora i objekta bine, koji su postavili simpatizeri i članovi političke grupacije D.f.; da je dio jedinice koji je obezbjeđivao lice mjesta u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog bio podijeljen u tri grupe; da je jedna grupa od 20 policijskih službenika, kojom je rukovodio Z.Š., bila postavljena u kordonu i okrenuta u pravcu spomenika Kralja Nikole; da je druga grupa, kojom je rukovodio M.D., od 22 pripadnika, bila postavljena u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog u kordonu i prema mostu Blaža Jovanovića, dok je treća grupa kojom je on rukovodio bila postavljena u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, bočno, prema hotelu "Hilton", a do njih su bili postavljeni u kordonu pripadnici Interventne jedinice CB Nikšić; da se nakon izvjesnog vremena grupa kojom je rukovodio Z.Š., obzirom da sa te strane nije bilo demonstranata, priključila kordonu grupe kojom je rukovodio M.D.; da je grupa kojom je on rukovodio imala zadatka da potisne eventualno prisutne građane u pravcu hotela "Hilton"; da, s obzirom, da na tom prostoru nije bilo grupa građana već mali broj, oni su stajali u kordonu i nijesu preduzimali nikakve službene radnje; da negdje, oko 06:15 časova, obzirom da je bio okrenut leđima i da nije očekivao bilo kakve problem, jer se iza leđa njegove grupe nalazio veći broj policijskih službenika kako jedinice PJP, tako i drugih organizacionih jedinica Uprave policije; da je nakon izvjesnog vremena, neko od policijskih službenika, da li iz njegove grupe ili od pripadnika CB Nikšić, povikao nešto u smislu "čuvaj, čuvaj, pazi"; da je nakon tog povika neko od policijskih službenika ga povukao za ruku i jedno dva do tri metra odvuкао u stranu, ali se ne može sjetiti da li je to iz njegove grupe ili grupe CB Nikšić, jer je bilo mračno i svi su imali kacige na glavama sa vizirima; da, kada ga je policijski službenik povukao u stranu tada vidio putničko motorno vozilo tamne boje kako prolazi kroz kordon i razbija ga na dva dijela; da nije mogao da vjeruje da je lice koje je upravljalo tim vozilom probilo više policijskih blokada, da bi došlo do njih i samim tim ih ugrozilo; da je vozilo zaustavljeno 15-20 metara od mjesta gdje se on sa kordonom nalazio; da je tada vidio da je vozilo okruženo većim brojem policijskih službenika PJP i policijskih službenika u tamnim uniformama; da je vidjevši to, sam potrčao u pravcu vozila i službenika koji su opkolili vozilo i razgrnuvši grupu policajaca oko vozila, čuo je da je neko udarao po vozilu, a obzirom da je svu svoju pažnju usmjerio na lišavanje slobode lica koje je upravljalo vozilom i probilo kordon policije, nije vidio ko je udarao; da su nakon izvlačenja iz vozila lica (ne zna ko ga je tačno izvukao od službenika policije), isto odveli 10-ak metara od vozila i tu je oko njega bilo više policajaca; da nije vidio da je neko udarao to lice, već je nastalo opšte guranje, i tada je povikao nešto u smislu "Dobro je, dobro je"; da se nakon toga razmakla grupa i vidio je da dvojica službenika policije to lice odvođe u pravcu Skupštine Crne Gore; da nije, zbog velike gužve vidio da li je lice bilo vezano sredstvima za vezivanje, ali je to saznao iz izvještaja o sredstvima prinude koji mu je dostavljen od službenika M.K. i D.Đ.; da naglašava da nije mogao vidjeti, zbog velike gužve da li je neko od policajaca udarao to lice, jer nije mogao da se probije do tog lica, a kad je došao do njega, to lice je odvođeno u pravcu

Skupštine Crne Gore, i službenici koji su ga odveli nijesu upotrebljavali sredstva prinude; da napominje da sa tim licem nije imao nikakvu komunikaciju, jer je nakon njegovog odvođenja odmah usmjerio svoje aktivnosti na formiranje radi adekvatnog pružanja asistencije; da obzirom da su svi službenici, kako posebne jedinice, tako i druge jedinice Uprave policije, koje su pružale asistenciju, na glavi imali šlemove sa viziorom, ne bi mogao prepoznati ni sebe na tom snimku, pa shodno tome ni ostale službenike; da je na pitanje da li bi prihvatio poligraf izjavio da ne bi, jer je protok vremena od navedenog događaja dug i ne sjeća se svih detalja od pomenutog događaja, a takođe je pod velikim stresom i ne bi mogao pružiti adekvatne odgovore.

Policijski službenik Ž.P. je u izjavi, od 18.jula 2016. godine, u bitnom, predmetni događaj opisao na istovjetan način kao i policijski službenik Z.T., te dodao da nije mogao vidjeti lice koje je izvelo lice iz vozila, jer je bila velika gužva oko vozila, dok takođe nije vidio da je neko od službenika policije, koji su bili oko vrata vozila udarao u pomenuto vozilo, dok on nije bio u toj grupi već na suprotnoj strani, pa je na snimku tek vidio da je neko udarao u vozilo, dok je čuo povike “Dobro je, dobro je”, više puta, ali to on nije izgovarao, jer nije uopšte bio u grupi koja je lišavala slobode to lice.

Policijski službenici M.K., u izjavi od 23.juna 2016. godine i D.Đ. u izjavi od 4.jula 2016. godine, su, u bitnom, predmetni događaj opisali na istovjetan način, kao i policijski službenici Z.T. i Ž.P., te naveli da su oni lišili slobode lice N.B., uz upotrebu sredstava prinude – fizičke snage i sredstava za vezivanje, na način što su mu napravili polugu “ključ na laktu”, nakon čega mu je M.K. stavio sredstva za vezivanje; da nijesu vidjeli da je neko od službenika udarao službenim palicama po vozilu, a takođe navedeno lice prilikom predaje službenicima CB Podgorica, nije imalo vidnih povreda; dok je u svojoj izjavi D.Đ. naveo da bi prihvatio poligrafsko ispitivanje, iako na isto nije obavezan.

Policijski službenik D.M., je, u izjavi od 28. juna 2016. godine, između ostalog, naveo da je dana 17.oktobra 2015. godine rukovodio Interventnom jedinicom sa proširenim sastavom CB Nikšić, na pružanju asistencije komunalnoj policiji na uklanjanju postavljenih objekata na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog; da je njihov zadatak bio pružanje podrške Posebnoj jedinici policije; da, koliko se sjeća, na dijelu gdje je bio sa svojom jedinicom (u blizini raskrsnice u pravcu mosta Blaža Jovanovića) nalazili su se službenici CB Podgorica u plavim uniformama; da je tamno vozilo koje se pojavilo, nakon probijanja službenika policije u plavim uniformama, kordona Posebne jedinice, probilo i kordon policije kojom je on rukovodio; da se ne može izjasniti kojom se brzinom kretao, ali je vidio da su se službenici policije pomijerali u stranu da bi izbjegli udaranje vozilom, jer vozač nije smanjio brzinu; da je to vozilo prošlo pored njega i nastavilo dalje kretanje u pravcu bine; da ne zna šta se dalje dešavalo, kada im je vozilo prošlo iza leđa, jer je ponovo pažnju posvetio izvršavanju konkretnog zadatka pružanju podrške službenicima PJP koji su potipskivali okupljenu masu; da je tim dijelom Posebne jedinice rukovodio komandant PJP Dragan Blagojević; da grupa službenika kojom je on rukovodio nije imala upotrebu sredstava prinude, niti privođenje lica u CB Podgorica; da je takođe obaviješten da nijesu učestvovali u lišavanju slobode lica, koje je upravljalo vozilom, koje je probilo kordone policije; da se ne može izjasniti na koji način je lišen slobode N.B., jer se od mjesta događaja bio udaljen oko 100 metara; da bi prihvatio poligrafsko ispitivanje i da stoji iza svega što je izjavio.

Postupanje nadležnog Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici

5.3. Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je, povodom predmetnog događaja, formiralo predmet Ktn. br. 28/16, i to 19.oktobra 2015. godine. Predmet je formiran protiv nepoznatih učinilaca – službenika Uprave policije, zbog krivičnog djela zlostavljanje iz člana 166a stav 2 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Tužilaštvo je dana 19. oktobra 2015. godine saslušalo u svojstvu svjedoka M.B. (podnosioca ustavne žalbe), koji je, između ostalog, naveo: da je predsjednik Mreže mladih

Pokreta za promjene, te da je politički angažovan u toj partiji; da je Pokret za promjene sa ostalim političkim strankama koje čine savez D.F., organizovao proteste koji su bili mirni i građanski, a organizovani su na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog, ispred Skupštine Crne Gore, gdje su bili postavljeni šatori i bine; da je dana 16. oktobra 2015. godine, u kasnim večernjim satima otišao sa mjesta gdje se održavao protest; da je dana 17. oktobra 2015. godine, negdje oko 05:30 časova na svoj mobilni telefon dobio poziv od strane kolege iz stranke koji ga je obavijestio da je došla policija ispred Skupštine i rekao mu da policija namjerava da ukloni njihovu binu i šatore; da je odmah odlučio da pođe na mjesto održavanja protesta, sjeo je u svoje vozilo i kad je krenuo dobio je poziv od političkog direktora stranke D.V., koji mu je takođe ispričao šta se dešava, a dok je sa njim razgovarao u pozadini je čuo viku i zapomaganje; da se vozilom uputio prema centru grada, preko naselja Zlatice, misleći da će tako brže doći do grada; da je išao magistralnim putem od pravca Zlatice prema centru grada, a zatim Bulevarom Ivana Crnojevića; da je htio da skrene u ulicu Slobode da bi se vozilom približio Skupštini, jer je imao namjeru da što brže stigne do mjesta održavanja protesta; da, kada je došao na raskrnicu Bulevara Ivana Crnojevića i ulice Slobode, vidio da je ulica Slobode zatvorena, odnosno da je parkirano policijsko vozilo i da nije dozvoljeno kretanje tom ulicom; da je produžio pravo, prema mostu Milenijum; da je dolaskom na raskrnicu sa Bulevarom Stanka Dragojevića vidio da je desna kolovozna traka, koja je namijenjena za njegov smjer kretanja zatvorena i da je u njoj parkirano policijsko vozilo "Opel"; da je to bilo nedaleko od zgrade "NLB banke"; da je zbog toga ušao u lijevu kolovoznu traku i njome krenuo prema Bulevaru Stanka Dragojevića; da u toj traci nije bilo vozila tako da se nesmetano kretao; da kada je došao na raskrnicu kod zgrade predsjedništva, skrenuo je lijevo u Bulevar Stanka Dragojevića; da je tu primijetio dosta policajaca; da je odmah zaustavio vozilo i izašao iz njega; da je malo dalje, kod bine, primijetio M.K. i B.R. i druge poslanike D.f.; da tu nije bilo drugih građana, uglavnom su to bili partijski funkcioneri i aktivisti; da je vidio da je tamo bila velika gužva i metež i policija je udarala okupljene, ali se ne može sjetiti ko je dobijao udarce od tih ljudi; da je vidio policajce koji su zamahivali pendrecima, ali nije mogao da vidi koga su tačno udarali, pa se na te okolnosti ne može sa sigurnošću izjasniti; da je tada, u šoku zbog svega što je vidio, povikao prema policajcima "šta to radite, ostvite ih", i krenuo u tom pravcu; da je, međutim, odlučio da se vrati u vozilo, i da vozilom priđe toj grupi, kako bi odvuкао pažnju policajcima; da se kretao veoma sporo; da su mu prišli odjednom policajci i počeli da udaraju pendrecima u njegovo vozilo; da su stakla počela da se lome; da je stao sa vozilom, jer je htio da izađe iz istoga; da su policajci i dalje nastavili da udaraju i čuo je kako viču "vadi ga, vadi ga"; da se upalšio i krenuo je vozilo još malo naprijed; da je prošao naspram bine i ponovo se zaustavio, jer je ispred njega bilo još policajaca i nije htio da ih povrijedi; da, kada se opet zaustavio, a to je bilo poslije par metara, prišli su mu policajci koji su bili ispred njega i oni su počeli da udaraju palicama po njegovom autu; da su tada otvorili vrata njegovog auta i odmah je osjetio udarce pendracima u predjelu tijela, tačnije u lijevu stranu tijela, jer je ta strana bila okrenuta prema vratima; da su ga potom izvukli iz auta; da je odmah podigao obje ruke i ne pružajući otpor povikao "u redu je, u redu je, izlazim"; da je to ponovio nekoliko puta; da su ga nakon toga policajci, njih oko 20-ak oborili na asfalt, nakon čega su počeli da ga tuku; da su ga udarali pendrecima svuda po tijelu, a dobijao je udarce i nogama, a policajci su na nogama imali čizme; da je dobio nekoliko udaraca pendrecima po glavi, ali kada je ležao na asfaltu, stavio je ruke na glavu, kako bi se zaštitio, tako da su ti udarci završavali na njegovim šakama, odnosno po dlanovima sa spoljašnje strane, ali je zadobio nekoliko udaraca u kosmatom dijelu glave; da se ne može sjetiti koliko je udaraca zadobio, ali ih je bilo 20 i više; da su ga nakon toga dvojica od tih policajaca izvukla, odnosno podigla sa asfalta, uhvatila ga pod ruke sa obje strane i odveli do rampe ispred Skupštine; da su mu stavili lisice na ruke, dok su kod rampe stajali izvjesno vrijeme gdje su čekali da dođe marica; da je dok su išli prema rampi više puta tražio da mu

objasne zašto ga udaraju i govorio da treba da ih je sramota, dok je jedan od policajaca na njegove riječi odgovarao psovka, a po naglasku istog, rekao bi da je nikšićanin; da, kada je došla marica, ova dvojica policajaca su mu skinula lisice, predali ga tim policajcima koji su došli sa maricom, a ovi su ga odvezli u Centar bezbjednosti; da ga od trenutka kada su ga preuzeli policajci sa maricom niko nije tukao; da je u policiju došla ekipa Hitne pomoći, koja ga je pregledala i dala mu uput da ide u Urgentni centar, gdje su ga službenici policije odveli poslije više od šest sati, kada im se požalio da ima jake bolove; da je predmetnom prilikom bio sa svojim vozilom marke „Reno megan“, reg.oznaka PG FC 862, koje vozilo mu je policija odluzela, mada je isto u potpunosti polomljeno; da je napomenuo da su policajci lomili njegovo auto i nakon što je izveden iz vozila i oboren na zemlju, na način što je jedna grupa njega tukla, a druga grupa lomila njegovo auto, iako za istim nije bilo potrebe; da su policajci koji su udarali po njegovom vozilu, koji su ga kasnije izvukli iz vozila i pretukli pripadnici Posebne jedinice, a bili su u maskirnim uniformama, nosili su crne pancire i bijele kacige sa vizirima; da u gužvi nije mogao da vidi njihova lica, tako da ne bi mogao da ih prepozna ni kada bi mu ih pokazali; da postoje snimci tog događaja, koje je napravio novinar „Dana“, i taj snimak je objavljen na „Youtube“ kanalu, dnevnog lista „Dan“; da posjeduje medicinsku dokumentaciju, koju su sačinili nakon njegovog pregleda i istu prilaže u formi fotodokumentacije.

Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, je dana 19.oktobra 2015. godine, donijelo naredbu da se izvrši vještačenje od strane vještaka medicinske struke dr N.R., iz Podgorice, radi utvrđivanja činjenica od zanačaja za odlučivanje u predmetnoj krivično pravnoj stvari.

Dana 21.oktobra 2015. godine Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, je poslalo dopis Upravi policije CB Podgorica, u kojem je, između ostalog, traženo da se na osnovu raspoloživih snimaka izvrši identifikacija lica, koja su udarala M.K. i N.B., u događaju od 17.oktobra 2015. godine, te da u slučaju nemogućnosti identifikacije lica na osnovu tih snimaka, ukoliko se ukaže potrebnim, inicira izdavanje naredbe Forenzičkom centru, za vještačenje snimaka. Dana 30.oktobra 2015. godine, poslata je od strane navedenog tužilaštva urgencija Upravi policije, za hitno dostavljanje traženih podataka i obavještanja da li su identifikovana lica koja su udarala D.K., M.K. i N.B.

Dana 13. novembra 2015. godine Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, dostavljen je nalaz i mišljenje vještaka M.R.

Dana 25. maja 2016. godine Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, je zatražilo od Uprave policije – CB Podgorica da im dostavi obavještenje da li su i koje radnje su preduzeli u cilju identifikacije službenih lica, koja su prema N.B. primijenila silu i nanijela mu povrede.

Dana 3. juna 2016. godine Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici se Ministarstvu unutrašnjih poslova – Odjeljenju za unutrašnju kontrolu policije, obratilo sa zahtjevom da preduzmu mjere i radnje iz njihove nadležnosti, u cilju utvrđivanja identiteta službenih lica koja su preduzimala radnje prema N.B. i nanijeli mu povrede, odnosno nanijeli štetu na vozilu oštećenog, kao i da utvrde da li je došlo do kršenja određenih procedura u postupanju određenih službenih lica u pogledu postupanja nakon lišenja slobode oštećenog, odnosno postojanja obaveze svih lica koja su primijenila silu da o tome sačine izvještaj o upotrebi sile, a imajući u vidu da su samo dva službenika potpisala izvještaj o upotrebi sile, a na snimku se jasno vidi da više službenika primjenjuje silu prema oštećenom i udara po njegovom vozilu. Takođe, navedeno je da je potrebno da preduzmu radnje u cilju utvrđivanja odgovornosti drugog lica, koje je bilo ovlašćeno da izdaje naređenja policijskim službenicima za postupanje. Navedeno je da je potrebno da o preduzetim radnjama obavijeste postupajuće tužilaštvo, u što kraćem roku.

Dana 15.avgusta 2016. godine Osnovno državno tužilaštvo je Radio televiziji Crne Gore tražilo dostavljanje CD, sa kompletnim snimkom događaja, sa protesta od 17. oktobra 2015. godine, gdje je zabilježeno postupanje policijskih službenika prema N.B., da bi Generalni

director JP RTCG, dostavio tužilaštvu snimak emisije “Dnevnik 2”, emitovanog dana, 22.jula 2016. godine, postupajući po navedenom dopisu tužilaštva.

Druge okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavno-sudskom predmetu:

5.4. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je, u mišljenju br.01-8/16-3, od 21.juna 2016. godine, dao zaključnu ocjenu, u kojoj se, pored ostalog, navodi: da, u odnosu na primijenjena sredstva prinude, fizičke sile i palice, a na osnovu uvida u izvještaj ljekara i nalaza i mišljenja vještaka specijaliste sudske medicine, video snimka, navoda podnosioca pritužbe i svih utvrđenih činjenica i okolnosti, Zaštitnik ocjenjuje da je građanin N.B. bio žrtva lošeg postupanja policijskih službenika i da su policijski službenici prekomjerno primijenili fizičku silu prema njemu, prikom lišenja slobode i zlostavljali ga – nečovječnim i ponižavajućim postupanjem; da je neprihvatljiva ocjena Uprave policije da je upotreba sredstava prinude prema N.B. bila zakonita, imajući u vidu izvještaje ljekara i nalaz mišljenje vještaka specijaliste sudske medicine; da su policijski službenici van svake sumnje primijenili silu veću od one koja je bila apsolutno neophodna; da je imenovani bio opkoljen sa dvadesetak policajaca, daleko bročano i fizički nadmoćnijih, nije pružao otpor već se nalazio u bespomoćnom pognutom položaju, glavom prema asfaltu i rukama pokrivajući glavu, sa namjerom da se zaštiti od udaraca; da je tom prilikom dobio više od 11 udaraca, što potvrđuje nalaz i mišljenje vještaka specijaliste sudske medicine o vrsti povreda koje je tom prilikom zadobio, položaju u kojem se nalazio dok je zadobijao povrede i mogućem mahanizmu nanošenja konstatovanih povreda; da podsjeća da se nečovječno i ponižavajuće postupanje sastoji u namjernom vrijeđanju fizičkog integriteta i ljudskog dostojanstva pojedinca, i u odnosu na mučenje za posledicu ima fizički bol, a više povredu dostojanstva; da međunarodni standardi potvrđuju da primjena arbitrarne sile može biti prihvaćena i da se kao krajnje sredstvo ne smije upotrebljavati u većoj mjeri nego što je apsolutno nužno, srazmjerno legitimnom cilju, koji se njome treba postići; da ocjenjuje da su policijski službenici u konkretnom obavljanju zadataka morali profesionalnije da održe ravnotežu između efikasnosti i poštovanja temeljnih ljudskih prava počinioaca, jer kada je lice stavljeno pod kontrolu, upotreba sile ne može biti opravdana; da je takvo postupanje službenika Uprave policije u suprotnosti sa odredbama člana 28 Ustava; da su oštećenja na automobile mogla nastati i prije predmetnog događaja i prilikom kontakta sa mobilijarom koji se nalazi na saobraćajnici na kojoj se incident dogodio, dok se na snimku jasno vidi da policijski službenici udaraju po karoseriji automobila, kad je podnosilac pritužbe već bio izveden iz automobila. Zaštitnik je, u konačnom preporučio: da Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije bez odlaganja, preduzmu mjere za identifikaciju i utvrđivanje odgovornosti svih policijskih službenika, koji su dana 17. oktobra 2015. godine, prema građaninu N.B., primijenili prekomjernu fizičku silu i palicu i oštetili njegovo vozilo; da Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije obezbijedi dosledno poštovanje nacionalnih propisa, potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava, koji se odnose na primjenu policijskih ovlašćenja, kao i da Uprava policije, u roku od 20 dana, od dana prijema navedenog mišljenja, dostavi Zaštitniku izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama za izvršenje preporuka.

5.5. Savjet za građansku kontrolu rada policije je, u zaključku br.62/133-15, od 19.novembra 2015. godine, između ostalog, naveo: da preduzimanje službenih radnji prema građaninu N.B., u domenu zaustavljanja vozila i podnošenja krivične prijave protiv istog nije sporno i riječ je o zakonitom postupanju i profesionalnoj primjeni zakona; da je došlo do prekoračenja policijskih ovlašćenja u trenutku kada je putničko motorno vozilo zaustavljeno, a lice lišeno slobode; da je to savjet ustanovio na osnovu video snimka na kojem se jasno vidi policijski službenik, koji se kretao oko vozila, s lijeva na desno, i po istom više puta udario službenom palicom; da je konkretno postupanje policijskog službenika zabilježeno od prve do desete sekunde trajanja predmetnog snimka, čime je isti prekoračio policijska ovlašćenja; da

na insistiranje Savjeta, u odgovoru Uprave policije nije saopšten identitet policijskog službenika, koji vrši nedozvoljene radnje.

6. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa: Ustava Crne Gore:

"Član 28.

Jemči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka.

Jemči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.

Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropskom položaju."

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

"Član 3.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“.

Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima:

„Član 5.

Niko se ne smije podvrgnuti mučenju ili svirepom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kažnjavanju“.

Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima:

„Član 7.

Niko ne može biti podvrgnut mučenju ili svirepim nehumanim ili ponižavajućim kaznama ili postupcima. Posebno je zabranjeno da se neko lice podvrgne medicinskom ili naučnom eksperimentu bez njegovog slobodnog pristanka“.

Zakona o ratifikaciji Konvencije protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka UN („Službeni list SFRJ-Međunarodni ugovori“ br. 9/91):

“Član 1.

1. U smislu ove konvencije, izraz "tortura" označava svaki akt kojim se jednom licu namjerno nanose bol ili teške fizičke ili mentalne patnje u cilju dobijanja od njega ili nekog trećeg lica obaveštenja ili priznanja ili njegovog kažnjavanja za djelo koje je to ili neko treće lice izvršilo ili za čije izvršenje je osumnjičeno, zastrašivanja tog lica ili vršenja pritiska na njega ili zastrašivanja ili vršenja pritiska na neko treće lice ili iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminacije ako taj bol ili te patnje nanosi službeno lice ili bilo koje drugo lice koje deluje u službenom svojstvu ili na njegov podsticaj ili sa njegovim izričitim ili prećutnim pristankom. Taj izraz se ne odnosi na bol ili patnje koje su rezultat isključivo zakonitih sankcija, neodvojivih od tih sankcija ili koje te sankcije prouzrokuju.

2. Ovaj član je bez štete po bilo koji međunarodni instrument ili bilo koji nacionalni zakon koji sadrži ili može sadržavati odredbe šireg značaja”.

Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 44/12, 36/23 i 1/15):

"Član 14.

Policijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima. Policijski službenici se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito onih koji proizilaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju pri izvršavanju policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovjećnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći nastradalim licima, obavezu zaštite

tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije.

Član 24. st. 1., 2. i 3.

Policijska ovlašćenja primjenjuju policijski službenici.

Policijska ovlašćenja se mogu primijeniti samo ako su ispunjeni zakonom propisani uslovi za njihovu primjenu.

Policijski službenik je dužan da procijeni ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana i odgovoran je za tu procjenu.

Član 26.

Primjena policijskog ovlašćenja mora biti srazmjerna potrebi zbog koje se preduzima.

Primjena policijskog ovlašćenja ne smije izazvati štetne posljedice veće od onih koje bi nastupile da policijsko ovlašćenje nije primijenjeno.

Između više policijskih ovlašćenja primijenit će se ono kojim se zadatak može izvršiti sa najmanje štetnih posljedica i gubljenja vremena.

Prilikom primjene sredstava prinude njihova upotreba treba da bude postupna, od najlakšeg prema težem sredstvu prinude ako je to moguće i, u svakom slučaju, uz minimum neophodne sile.

Član 29 .st. 1. i 3.

Policijski službenik, kad obavlja policijske poslove u civilnom odijelu, dužan je da se, prije početka primjene policijskog ovlašćenja, predstavi pokazivanjem službene značke i službene legitimacije.

Izuzetno, policijski službenik se neće predstaviti na način iz st. 1 i 2 ovog člana ako okolnosti primjene policijskog ovlašćenja ukazuju na to da bi to moglo ugroziti postizanje njegovog cilja. U tom slučaju, policijski službenik će, u toku primjene policijskog ovlašćenja, upozoriti građanina riječju: "Policija".

Član 59.

Policijski službenik podnosi pisani izvještaj o upotrebi sredstava prinude nadređenom policijskom službeniku što je prije moguće, a najkasnije 24 časa od upotrebe sredstava prinude. Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o sredstvu prinude, ime, prezime i matični broj lica protiv koga je upotrijebljeno, razlozima i osnovu upotrebe i o drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocjenu zakonitosti upotrebe sredstva prinude.

Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova ("Službeni list Crne Gore", broj 21/14):

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuje se bliži način obavljanja određenih policijskih poslova i primjena ovlašćenja u obavljanju tih poslova.

Član 2.

Policijski službenik vrši poslove i primjenjuje policijska ovlašćenja u skladu sa uslovima propisanim zakonom.

Član 3.

Policijski službenik, prije primjene svakog konkretnog ovlašćenja, procjenjuje da li su ispunjeni uslovi iz člana 2 ovog pravilnika.

Član 5.

U obavljanju policijskih poslova policijski službenik je dužan da štiti živote građana i dostojanstvo ličnosti i može da primijeni samo one mjere kojima se sa najmanje štetnih posljedica obezbjeđuje obavljanje policijskih poslova.

Član 6.

Policijski službenik je dužan da u vršenju policijskih poslova postupi obazrivo prema građanima, vodeći računa da ne povrijedi dostojanstvo ličnosti i da ih ne izlaže nepotrebnom uznemiravanju ili obavezama.

U vršenju policijskih poslova, policijski službenik se obraća građanima na jasan i razumljiv način i saopštava im razloge zbog kojih im se obraća.

Član 218.

O svakoj upotrebi sredstva prinude policijski službenik koji je upotrijebio sredstva prinude i/ili koji je naredio upotrebu sredstava prinude neposredno ili preko dežurne službe odmah obavještava nadređenog policijskog službenika, a najkasnije 24 sata od upotrebe sredstva prinude podnosi o tome izvještaj u pisanom obliku.

U izvještaju iz stava 1 ovog člana navodi se mjesto, datum i čas upotrebe sredstva prinude, vrstu sredstva prinude, ime, prezime i jedinstveni matični broj lica protiv koga je upotrijebljeno i zašto je upotrijebljeno sredstvo prinude, druge podatke ako se radi o upotrebi sredstava prinude prema grupi ili prema životinjama, okolnosti pod kojima je sredstvo prinude upotrijebljeno, eventualne posljedice upotrebe, zakonski osnov i način upotrebe, ime i prezime policijskog službenika koji je upotrijebio, odnosno naredio upotrebu sredstva prinude i druge činjenice i okolnosti koje su neophodne za ocjenu opravdanosti, pravilnosti i zakonitosti upotrebe sredstva prinude.

Nadređeni policijski službenik dužan je da odmah prikupi obavještenja o okolnostima upotrebe sredstava prinude i da mišljenje o opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstava prinude, osim ako je za procjenu opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstava prinude obrazovana posebna komisija.

Nadređeni policijski službenik mišljenje iz stava 3. ovog člana, sa izvještajem policijskog službenika koji je upotrijebio sredstva prinude dostavlja rukovodiocu nadležne organizacione jedinice.

Rukovodilac nadležne organizacione jedinice sačinjava izvještaj o okolnostima upotrebe sredstava prinude koji sa svim spisima, radi ocjene zakonitosti, dostavlja ministru, u roku od 48 časova od trenutka kad je upotrijebljeno sredstvo prinude”.

Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15):

“Član 52. st. 2. i 3.

Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši.

Organ koji je dužan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je nakon isteka roka iz stava 2 ovog člana da dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju odluke Ustavnog suda.

Član 68. st. 1. i 3.

Ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija, naselje, grupa lica i drugi oblici organizovanja koji nemaju svojstvo pravnog lica, ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeni Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlaštenja.

Ustavna žalba se može podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava iz stava 2 ovog člana, ako podnositelj ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno.

Član 76. stav 3.

U slučaju kad je povreda učinjena radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlaštenja, odlukom kojom se usvaja ustavna žalba Ustavni sud

zabraniće dalje vršenje radnje odnosno naložice donošenje akta ili preduzimanje druge odgovarajuće mjere ili radnje kojom se ispravljaju već nastale odnosno otklanjaju buduće štetne posljedice utvrđene povrede ljudskog prava ili slobode zajemčenih Ustavom.

Član 78.

Odluka Ustavnog suda kojom je usvojena ustavna žalba ima pravno dejstvo od dana dostavljanja učesnicima u postupku, u skladu sa Poslovníkom”.

Krivičnog zakonika Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13, 14/15, 42/15 i 58/15):

“Član 166a

(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine”.

Zakona o Državnom tužilaštvu (“Službeni list Crne Gore”, br. 11/15 i 42/15):

“Član 148 stav 1

Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac ovlašćen je da od sudova i drugih državnih organa zahtijeva dostavljanje spisa, informacija i obavještenja potrebnih za preduzimanje radnji iz njegove nadležnosti, a sudovi ili drugi državni organi su dužni da postupe po njegovom zahtjevu”.

7. Ustavni sud ukazuje da odredba člana 28 Ustava garantuju nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i jemstvo da niko ne može biti izložen mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju, te da je ista garancija sadržana u odredbi člana 3 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Iako to nije izričito navedeno u Ustavu, niti u Evropskoj Konvenciji, Ustavni sud ističe da navedene odredbe u sebi sadrže garanciju poštovanja i zaštite materijalnog i procesnog aspekta ovog prava, koji aspekti su izričito garantovani Konvencijom UN.

7.1. Kada je riječ o materijalnom aspektu prava na nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i zabrane zlostavljanja, Ustavni sud ukazuje da ovo pravo predstavlja jednu od najosnovnijih vrijednosti demokratskih društava. Član 3 Evropske konvencije, u apsolutnom smislu zabranjuje mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kaznu, bez obzira na okolnosti i ponašanje žrtve (vidi predmete Iwańczuk protiv Poljske, br. 25196/94, stav 49, od 15. novembra 2001. godine i E. i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 33218/96, stav 88, od 26. novembra 2002. godine).

7.1.1. Ustavni sud ukazuje da ovo pravo pojedinca za predstavnike državnih organa, stvara obavezu da se uzdrže od radnji kojima se povređuje psihički i fizički integritet lica, odnosno da se uzdrže od izlaganja tog lica mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. U rizičnim situacijama, kao što su uspostavljanje javnog reda i mira, sprečavanje krivičnih djela, hvatanje navodnih kriminalaca i zaštita drugih pojedinaca, policijski službenici, u skladu sa zakonom imaju pravo na upotrebu odgovarajućih mjera, uključujući i upotrebu sile. Međutim, Ustavni sud naglašava da dozvoljenu upotrebu sredstava prinude treba razlikovati od situacije kad primjena sredstava prinude prelazi dozvoljene granice i kada dovodi u pitanje jemstvo zabrane zlostavljanja (vidi, Evropski sud, Berlinski protiv Poljske, predstavka br.27715/95 i 30309/96, presuda od 20.juna 2002. godine, str. od 57 do 65. i Gladović protiv Hrvatske, predstavka br. 28847/08, presuda od 10.maja 2011. godine, stav 37).

7.1.2. Zlostavljanje mora dostići minimalni stepen težine, odnosno patnje i okrutnosti postupanja da bi se moglo podvesti pod ocjenu prava, iz člana 28 Ustava i člana 3 Konvencije. Procjena tog minimalnog nivoa je relativna i zavisi od svih okolnosti konkretnog slučaja, a najviše od trajanja takvog postupanja, njegovog fizičkog i psihičkog efekta, kao i od

motiva i cilja takvog postupanja (vidi, presude Evropskog suda u predmetima Labita protiv Italije, br.26772/95, presuda od 6. aprila 2000. godine, stav 120., Gladović protiv Hrvatske, stav 34 i Mađer protiv Hrvatske, br.56185/07, od 21.juna 2011. godine, stav 106). U pogledu ponašanja organa vlasti, posebni faktori koji se uzimaju u obzir su: ponašanje organa vlasti nakon relevantnog događaja, stepen do kojeg je proveden postupak u vezi sa događajem itd. (vidi, Evropski sud, Gakici protiv Turske, presuda od 10.maja 2001. godine, stav 156).

7.1.3. Tako, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, mučenje (tortura) predstavlja nečovječno ili ponižavajuće postupanje koje je učinjeno sa namjerom da se, zarad određenog cilja, nekom licu nanese veoma ozbiljne, teške i surove fizičke i duševne patnje i bol (vidi, Evropski sud, Aksoy protiv Turske, br.21987/93, od 18. decembra 1996. godine, st.63 i 64). Nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje predstavlja oblike zlostavljanja, koji se od mučenja razlikuju po intezitetu nanijetog bola ili patnje. U tom smislu, Evropski sud za ljudska prava je, u predmetima Labita protiv Italije, br.26772/95, presuda od 6. aprila 2000. godine, stav 120, i Gafgen protiv Njemačke br. 22978/08, od 01.juna 2010. godine, st.88 i 89., zauzeo stav:

“Da je postupanje bilo „nečovečno“ zato što je, između ostalog, bilo počinjeno s umišljajem, trajalo je satima bez prekida i izazvalo je ili stvarnu telesnu povredu ili intenzivnu psihičku i mentalnu patnju, a bilo je i „ponižavajuće“ zato što je kod žrtvava izazivalo osećaj straha, duševnog bola i inferiornosti koji je mogao da ih ponizi. (...) Pitanje da li je svrha takvog postupanja bila da ponizi ili omalovaži žrtvu, jeste faktor koji takođe treba uzeti u razmatranje (vidi, na primer, V. v. the United Kingdom [GC], br. 24888/94, st. 71, ECHR 1999–IX, i presudu od 16. decembra 1997. godine u predmetu Raninen v.Finland, Reports 1997–VIII, str. 2821–22, st. 55), ali odsustvo bilo koje takve svrhe ne može u potpunosti da isključi zaključak da je došlo do povrede člana 3”.

7.2. Kada je riječ o procesnom aspektu prava na nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta i zabrane zlostavljanja, Ustavni sud ukazuje da, iz odredaba člana 28 Ustava i člana 3 Konvencije proizilazi obaveza nadležnih državnih organa da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu u slučajevima kada lice iznese ozbiljne i uvjerljive navode da je, od strane službenih lica pretrpilo neke od oblika zlostavljanja.

7.2.1. U predmetu Milić i Nikezić protiv Crne Gore, predstavke br. 54999/10 i 10609/11, presuda od 28. aprila 2015. godine, u kojem su se podnosioci žalili zbog nedjelotvorne zvanične istrage, Evropski sud je utvrdio povredu procesnog aspekta člana 3 Konvencije, u odnosu na oba podnosioca predstavke. U obrazloženju presude se, pored ostalog, navodi:

“90. Prema utvrđenoj sudskoj praksi Suda, kada fizičko lice ponudi kredibilnu tvrdnju da je bilo predmet ophođenja policije ili drugih sličnih subjekata koji rade u ime države koje je predstavljao povredu člana 3, dužnost je domaćih vlasti da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu (v. Labita protiv Italije [GC], br. 26772/95, stav 131, ECHR 2000-IV).

(...)

92. Istraga mora biti detaljna, brza i nezavisna (v. Mikheyev, citirano ranije u tekstu ove presude, stavovi 108-110, i Jasar protiv Bivše jugoslovenske Republike Makedonije, br. 69908/01, stavovi 56-57, 15. februar 2007).

7.2.2. U presudi Siništaj i drugi protiv Crne Gore, br. 1451/10, 7260/10 i 7382/10, od 24. novembra 2015. godine, Evropski sud je dao načelne stavove o kvalitetu sprovedene istrage:

“144. Sud konstatuje s tim u vezi da nepostojanje zaključaka iz bilo kakve od datih istraga ne znači, samo po sebi, da je istraga bila nedjelotvorna: obaveza da se vrši istraga "nije obaveza rezultata, već sredstva". Ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna niti da dovede do zaključka koji se poklapa sa prikazom događaja koji je dao tužilac; međutim, ona treba u principu da bude takva da može da dovede do utvrđivanja činjenica predmeta i ako se ispostavi da su navodi tačni, da dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih (v.Mikheyev protiv Rusije, br. 77617/01, stav 107, 26 januar 2006). Kada bi bilo drugačije,

opšta zabrana torture i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja bi, uprkos svom fundamentalnom značaju, bila nedjelotvorna u praksi i bilo bi moguće u nekim slučajevima da subjekti koji djeluju u ime države zlopotrijebe prava lica pod njihovom kontrolom i to bukvalno nekažnjivo (v. Labita[GC], citirano ranije u tekstu ove presude, stav 131).”

7.2.3. Evropski sud je, u predmetu Đurđević protiv Hrvatske, predstavka br. 52442/09, presuda od 19. jula 2011. godine, utvrdio povredu člana 3. Konvencije, zbog nedjelotvornosti istrage i nedostatka nezavisnosti nadležnog organa, koje je sprovodilo istragu, istakavši:

“84. Istraga mora biti i djelotvorna u smislu da može dovesti do utvrđenja je li sila koju je upotrijebila policija bila opravdana u okolnostima (vidi predmet Kaya protiv Turske, od 19. februara 1998. godine, stav 87. Reports 1998-I). Istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti temeljita. To znači da vlasti uvijek moraju ulagati ozbiljne napore kako bi utvrdile što se dogodilo i da se, kad je riječ o zatvaranju istrage, ne bi smjele oslanjati na brzoplete ili neutemeljene zaključke, niti bi na takvim zaključcima smjele temeljiti svoje odluke (vidi Assenov i ostali, presuda prethodno citirana, stav 103. itd.). Vlasti trebaju poduzeti sve razumne mjere koje su im na raspolaganju kako bi osigurale dokaze koji se odnose na izged, uključujući, između ostalog, i iskaze očevidaca i forenzičke dokaze (vidi Tanrikulu protiv Turske [GC], br. 23763/94, ECHR 1999-IV, stav 104. itd., te Gül protiv Turske, br. 22676/93, stav 89, od 14. decembar 2000. godine). Svaki nedostatak istrage koji podriva njenu sposobnost da se kroz nju utvrdi uzrok smrti ili odgovorna osoba može predstavljati rizik da ovaj standard neće biti zadovoljen.

85. Da bi istraga bila djelotvorna, uopšteno se može smatrati potrebnim da osobe nadležne za sprovođenje istrage i osobe koje je sprovode budu nezavisne od osoba koje su sudjelovale u događajima (vidi, na primjer, Barbu Anghelescu protiv Rumunjske, br. 46430/99, stav 66., presuda od 5. oktobra 2004. godine). To ne znači samo nepostojanje hijerarhijske ili institucionalne veze, nego i praktičnu nezavisnost (vidi naprijed citirani Boicenco, stavak 121.).

87. (...) Budući da su policijski službenici koji su provodili istragu bili podređeni istom zapovjednom lancu kao i oni policijski službenici koji su bili podvrgnuti istrazi, to dovodi do ozbiljnih sumnji o njihovoj sposobnosti da provedu nezavisnu istragu (vidi, mutatis mutandis, Oğur protiv Turske [GC], br. 21594/93, stav 91., ECHR 1999- III).”

7.2.4. Pored navedenog, Ustavni sud ukazuje da istraga mora da bude brza-ekspeditivna. Hitan odgovor nadležnih organa na prijave zlostavljanja smatra se suštinski važnim za povjerenje javnosti u privrženost državnih organa vladavini prava i sprečavanje utiska o saradnji tih organa sa počiniocima krivičnih djela ili o toleranciji nezakonitih radnji (vidi, Bouyid v Belgija, br. predstavke 23380/09, presuda od 28.septembra 2015. godine, stav 121.)

8. Ocjena Ustavnog suda

8.1. U vezi sa tvrdnjama podnosioca o povredi materijalnog aspekta prava iz člana 28 Ustava i člana 3. Konvencije, Ustavni sud naglašava da tvrdnje o zlostavljanju moraju biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima, te da, u skladu sa praksom Evropskog suda, koju prihvata i Ustavni sud, tvrdnje o zlostavljanju moraju biti dokazane „van razumne sumnje“, a dokazi o zlostavljanju moraju proisteći iz „skupa indicija, ili iz neosporenih, dovoljno ozbiljnih, jasnih i usaglašenih pretpostavki“ (vidi, presude ECHR, Irska protiv Velike Britanije, br.5310/71, od 18.januara 1978. godine, stav 161, Salman protiv Turske, br.21986/93, od 27.juna 2000., stav 100 i Labita protiv Italije, stav 121).

Svaki od oblika zlostavljanja mora dostići minimalni stepen težine, da bi se moglo razmatrati u okvirima člana 3 Konvencije. Tako je kod mučenja potrebno postojanje namjere da se nanese fizičke i duševne patnje i bol, kao i namjera da se patnja i bol prouzrokuju sa određenim ciljem, dok kod nečovječnog postupanja nije neophodno niti odlučujuće postojanje ovakve namjere. Najzad, kada je riječ o ponižavajućem postupanju, Sud konstatuje da je za ovaj oblik zlostavljanja riječ o postupanju koje ima za cilj da se određeno lice ponizi, te da se

kod istog stvori osjećaj straha, duševnog bola i inferiornosti. Konačno, da bi se odgovorilo na pitanje da li je podnosilac zaista bio i zlostavljan, i ako jeste, o kojem obliku zlostavljanja je riječ, Ustavni sud mora da ocijeni da li su primijenjene mjere prinude zaista bile i neophodne, odnosno da li je primijenjena fizička sila bila prekomjerna (vidi, Evropski sud, Ivan Vasilev protiv Bugarske, br.48130/99, od 12.aprila 2007. godine, stav 63).

U kontekstu navedenog, Ustavni sud ocjenjuje da se, na osnovu skupa indicija, video snimka dostupnog na internet servisu "You Tube", dokaza pribavljenih u predmetu Ktn.br.28/16, kao i iz nespornih, dovoljno ozbiljnih, jasnih i usaglašenih pretpostavki, može "van razumne sumnje" potvrditi vjerodostojnost podnosiocove tvrdnje da je kritičnog dana, bio izložen nečovječnom postupanju neidentifikovanih policijskih službenika Posebne policije i da je tom prilikom zadobio lake tjelesne povrede, koje su morale kod njega izazvati fizičku i psihičku patnju i bol.

U pogledu opravdanosti upotrebe sredstava prinude, Ustavni sud smatra da se upotrijebljena fizička sila prema podnosiocu, u konkretnom slučaju, ne može podvesti pod razloge pobrojane u relevantnim odredbama Zakona o unutrašnjim poslovima i Pravilnika o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova. U tom smislu, Ustavni sud smatra osnovanim stav Zaštitnika ljudskih prava i osnovnih sloboda, prema kojem su postupajući policijski službenici, u opisanom događaju, prekomjerno upotrijebili silu prema M.B.(podnosiocu žalbe) i zlostavljali ga nečovječnim i ponižavajućim postupanjem. Jačina upotrijebljene sile je, u konkretnom slučaju dovela do lake tjelesne povrede podnosioca, pri čemu podnosilac nije pružao otpor, već se nalazio u bespomoćnom pognutom položaju, glavom prema asfaltu i rukama prikrivajući glavu sa namjerom da se zaštiti od udaraca, iz čega proizilazi da upotrijebljena sila nije bila neophodna i da je ista bila prekomjerna, odnosno nesrazmjerna. U kontekstu navedenog, Ustavni sud smatra relevantnim stav Evropskog suda, prema kojem, svako pribjegavanje fizičkoj sili koja nije neophodna, u načelu može dovesti do ugrožavanja, odnosno povrede fizičkog i psihičkog integriteta pojedinca, odnosno dovesti u pitanje jemstvo zabrane zlostavljanja (vidi, Evropski sud, Hajnal protiv Srbije, br. 36937/06, od 19.juna 2012. godine, stav 80.).

Iz navedenih razloga, Ustavni sud je ocijenio da je podnosilac ustavne žalbe, dana 15.oktobra 2015. godine na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog (ispred Skupštine Crne Gore) bio zlostavljan od strane NN lica- policijskih službenika, odnosno da je prema njemu postupano nečovječno i na ponižavajući način. Ovakva kvalifikacija oblika zlostavljanja proizilazi iz utvrđenih činjenica i okolnosti, opisanih u prethodnim tačkama obrazloženja ove Odluke, pri čemu Ustavni sud nalazi da iz navoda podnosioca ustavne žalbe i dostavljene dokumentacije nije dokazano da je postojala namjera policijskih službenika da mu te povrede nanesu radi postizanja određenog cilja, dok je dokazana namjera da se podnosilac ponizi i kod istog stvori osjećaj straha i inferiornosti.

Slijedom navedenog, Ustavni sud je ocijenio da je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđen materijalni aspekt prava, iz odredaba člana 28. Ustava i člana 3. Evropske konvencije.

8.2. Ocjenjujući osnovanost žalbenih navoda o povredi procesnog aspekta prava iz člana 28 Ustava i člana 3 Konvencije, a u vezi sa tvrdnjama podnosioca da su nadležni organi propustili da sprovedu djelotvornu istragu, povodom inkriminisanog događaja, Ustavni sud ponovo ukazuje da se djelotvorna zvanična istraga mora sprovedi na način da dovede do utvrđivanja činjenica konkretnog slučaja, kao i da, ukoliko se dokaže da su navodi o zlostavljanju istiniti, dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih. Za ocjenjivanje djelotvornosti istrage državnih organa u kontekstu procesnog aspekta člana 3 Konvencije Evropski sud je utvrdio četiri kriterijuma: nezavisnost osoba koje vode istragu od osoba koje su umiješane u događaje o kojima je riječ i razlikovanje između obaveze postizanja rezultata i obaveze sprovođenja istrage i spremnost vlasti da promptno sprovedu istragu i mogućnost javnog praćenja istrage.

Ustavni sud zapaža da Uprava policije, povodom opisanog događaja i pored preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Savjeta za građansku kontrolu rada policije, nije preduzela mjere i radnje iz svoje nadležnosti u cilju identifikacije i kažnjavanja svojih policijskih službenika, koji su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo zlostavljanje iz čl.166 a st.2. u vezi st.1. Krivičnog zakonika. Stoga je ocjena Ustavnog suda da, Uprava policije nije sprovodila istražne radnje, na način koji bi zadovoljio standard djelotvorne i temeljite istrage, te da na ishod istrage svakako nijesu mogli uticati navodi da je identifikaciju počinitelja otežavala činjenica da su službenici policije, kritične prilike nosili zaštitne kacige, kao i da snimci predmetnog događaja nijesu bili od koristi. Stav je Ustavnog suda da istraga policije o nedoličnom ponašanju njenih službenika nije ni mogla biti nezavisna, budući da se radi o kolegama zaposlenim u istom državnom organu. Uz to, Ustavni sud zapaža da Uprava policije nije postupila u skladu sa odredbom čl.148 st.1. Zakona o Državnom tužilaštvu, prema kojoj je bila dužna da postupi po zahtjevu Tužilaštva za dostavljanje informacija i obavještenja potrebnih Tužilaštvu za preduzimanje radnji iz njihove nadležnosti. Iz tih razloga, Ustavni sud zahtijeva od Uprave policije Crne Gore da iskažu punu kooperativnost prema Državnom tužilaštvu, u cilju prikupljanja dokaza i otkrivanja identiteta policijskih službenika, za koje se osnovano sumnja da su izvršili predmetno krivično djelo.

Osnovno državno tužilaštvo je, u ispitivanju ovog slučaja pribavilo medicinsku dokumentaciju i video zapis, saslušalo oštećenog u svojstvu svjedoka i izvršilo sudsko medicinsko vještačenje, konstatno tražeći i urgirajući kod rukovodioca CB Podgorica, direktora Uprave policije i Ministra unutrašnjih poslova da preduzmu mjere i radnje u cilju identifikacije izvršilaca predmetnog krivičnog djela. U mišljenju dostavljenom Ustavnom sudu, Tužilaštvo je pojasnilo da nije preduzimalo dokaznu radnju-prepoznavanja izvršilaca, iz razloga što se oštećeni-podnosilac ustavne žalbe, prilikom saslušanja decidno izjasnio da ne može prepoznati policijske službenike, koji su primjenjivali silu prema njemu, kao i da postupajući policijski službenici kritične prilike nijesu imali identifikacione oznake na svojim uniformama, te da nije saslušalo svjedoke povodom predmetnog događaja, budući da su ti svjedoci saslušani u postupku koji je vođen protiv osumnjičenog N.B. (podnosioca ustvane žalbe), pa je smatralo da je nepotrebno saslušavati iste svjedoke na iste okolnosti.

Ustavni sud ponovo ukazuje da pozitivna obaveza nadležnih državnih organa da sprovedu djelotvornu zvaničnu istragu, podrazumijeva da je istraga sprovedena hitno, od strane nezavisnih organa, da je temeljna i da mora omogućiti dovoljan elemenat uvida javnosti, pri čemu svaki nedostatak istrage koji utiče na otkrivanje odgovornih osoba, predstavlja rizik da istraga neće zadovoljiti navedene standarde (vidi, Evropski sud, Mađer protiv Hrvatske, citirano ranije u tekstu ove odluke, stav 112).

Temeljna istraga, svakako podrazumijeva: saslušanje lica za koja se osnovano sumnja da su počinili krivično djelo ili njihovog neposrednog starješine, saslušanje svjedoka koji su očevdci događaja, određivanje dodatnih vještačenja i dr. Razmatrajući navedeni standard, Ustavni sud je, uvidom u dostavljene spise predmeta utvrdio da Tužilaštvo u konkretnom predmetu nije saslušalo policijske službenike, koji su se nalazili na licu mjesta opisanog događaja. Na ovakvo postupanje tj.nepostupanje nadležnog državnog tužilaštva nijesu smjela uticati izjava podnosioca žalbe, da ne bi mogao prepoznati policijske službenike, koji su kritičnog jutra upotrebljavali silu prema njemu, i da isti policajci nijesu imali identifikacione oznake, kao ni da je iste već saslušalo u drugom postupku (postupku vođenom protiv podnosioca ustavne žalbe). Stoga je zaključak Ustavnog suda, da istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju podnosioca nije bila temeljna i da nadležno državno tužilaštvo nije preduzelo sve razumne i raspoložive mjere radi osiguranja dokaza, koji se tiču spornog događaja.

Nadalje, istraga je nezavisna, ukoliko je sprovedena od strane organa koji nijesu bili uključeni u navodno zlostavljanje. Dakle, osobe nadležne za sprovođenje istrage, i one koje istragu provode, moraju biti nezavisne od onih koje su učestvovala u spornom događaju, pa

je, stoga neshvatljivo da tužilaštvo traži prikupljanje podataka i dokaza od starješine policijske jedinice, čiji su pripadnici osnovano sumnjivi da su izvršili krivično djelo. U kontekstu navedenog, Ustavni sud smatra da je nadležno državno tužilaštvo sprovodilo istragu na način, koji ne zadovoljava standard nezavisnosti istrage, jer je u kontinuitetu zahtijevalo od Uprave policije da preduzme mjere i radnje u cilju identifikacije policijskih službenika, zanemarujući pri tom da su policijski službenici, od kojih se traži sprovođenje istrage, podređeni istovjetnom zapovjedničkom lancu, kao i oni policijski službenici koji su bili podvrgnuti istrazi. Navedeno je, po ocjeni ovog Suda, stvorilo ozbiljnu sumnju u sposobnost Tužilaštva da sprovede nezavisnu istragu (izviđaj). Takođe, policiji je nedostajala potrebna transparentnost i spoljni utisak nezavisnosti. Stoga, istraga nije ispunila zahtjeve hijerarhijske, institucionalne i stvarne nezavisnosti nadležnog organa koji sprovodi istragu u odnosu na službena lica koja su učestvovala u spornom događaju.

Konačno, Ustavni sud zaključuje da, od trenutka saznanja za postupanje policijskih službenika i povrede podnosioca, Tužilaštvo nije "hitno" postupalo, obzirom da je od izvršenja predmetnog krivičnog djela (17. oktobar 2015. godine), do dana odlučivanja po ovoj žalbi, protekao znatan vremski period (više od 4 ipo godine), za koje vrijeme Tužilaštvo nije uspjelo da otkrije neposredne izvršioce krivičnog djela zlostavljanje iz čl. 166a st. 2. u vezi st.1. KZCG.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da istraga (izviđaj) Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici nije zadovoljila/o standare temeljitosti, nezavisnosti i hitnosti istrage i da nije dovela do identifikacije i kažnjavanja policijskih službenika, za koje se osnovano sumnja da su, na štetu podnosioca, izvršili krivično djelo zlostavljanje. Upravo u tim propustima, Ustavni sud nalazi neispunjenje pozitivne obaveze nadležnih organa da poštuju i zaštite procesni aspekt prava iz čl.28 Ustava i čl.3. Evropske konvencije.

8.3. Ustavni sud ocjenjuje da je, usled nepostupanja nadležnog državnog tužilaštva u konkretnom slučaju, podnosiocu ustavne žalbe povrijeđen materijalni i procesni aspekt prava iz člana 28 Ustava i člana 3 Evropske Konvencije. Na opisani način, opšta zabrana torture, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja se, u konkretnom predmetu pokazala nedjelotvornom, jer se u praksi dogodila situacija da: "oni koji djeluju u ime države zloupotrijebe prava lica pod njihovom kontrolom bukvalno bez ikakve kazne" (vidi, Milić i Nikezić protiv Crne Gore, stav 91 i Siništaj i drugi protiv Crne Gore, stav 144).

8.3.1. Ustavni sud sugerije da Vrhovni državni tužilac, u smislu relevantnih odredbi Zakona o Državnom tužilaštvu, preduzme mjere i radnje iz svoje nadležnosti, kako bi se istraga (izviđaj) povodom predmetnog događaja djelotvorno okončala/o otkrivanjem i procesuiranjem lica, za koja se osnovano sumnja da su počinili predmetno krivično djelo.

8.4. Ovakav stav Ustavni sud je ponovio u više svojih predmeta U-III br.354/17, od 25.jula 2017. godine i U-III br.49/17, od 21.jula 2017. godine.

9. Ustavni sud je, saglasno članu 76. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu, naložio Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da sprovede djelotvornu istragu, povodom predmetnog događaja, na način opisan u stavu II izreke ove Odluke. Stav III izreke Odluke, zasnovan je na odredbama člana 52 st. 2. i 3. Zakona o Ustavnom sudu.

10. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

IV Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbi člana 151. stav 2. Ustava Crne Gore i odredbi člana 51. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-III br. 442/18

Podgorica, 30. septembar 2020. godine

Predsjednica Vijeća,
Desanka Lopičić, s.r.

1509.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, a u vezi sa čl. 76 stav 2, 77 stav 7, 80 stav 1, 81 stav 11, 87 stav 2, 89 stav 6 i 90 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 30/12, 30/17 i 82/20), uz prethodnu saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O
KONTINUIRANOJ PLOVIDBENOSTI VAZDUHOPLOVA I VAZDUHOPLOVNIH
PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA I O ODOBRAVANJU ORGANIZACIJA I
OSOBLJA KOJI OBAVLJAJU OVE POSLOVE ¹**

Član 1

U Pravilniku o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove („Službeni list CG“, br. 57/15, 69/15 i 32/19) u članu 2 u stavu 1 poslije riječi „Uredba Komisije (EU) 2015/1536 od 16. septembra 2015. godine kojom se mijenja i dopunjava Uredba (EU) br. 1321/2014 u odnosu na usklađivanje pravila za kontinuiranu plovidbenost s Uredbom (EZ) br. 216/2008, kritične poslove održavanja i praćenje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova“ stavlja se zapeta i veznik „i“ se briše, a na kraju stava tačka se zamjenjuje zapetom i dodaju se riječi „Sprovedbena Uredba komisije (EU) 2019/1383 od 8. jula 2019. godine kojom se mijenja i dopunjava i ispravlja Uredba (EU) br. 1321/2014 u vezi sa sistemima sigurnosnog upravljanja u organizacijama za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i olakšicama za vazduhoplove generalne avijacije po pitanju održavanja i obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti i Sprovedbena Uredba komisije (EU) 2019/1384 od 24. jula 2019. godine o izmjenama i dopunama uredbi (EU) br. 965/2012 i (EU) br. 1321/2014 u vezi sa upotrebom vazduhoplova navedenih u sertifikatu vazdušnog operatora za nekomercijalne operacije i specijalizovane operacije, utvrđivanjem operativnih zahtjeva za probne letove nakon održavanja, utvrđivanjem pravila za nekomercijalne operacije sa smanjenom kabinskom posadom i uredničkim ažuriranjima u vezi sa zahtjevima za letačke operacije.“.

Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(6) Sprovedbena Uredba komisije (EU) 2019/1383 data je u Prilogu 5, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

(7) Sprovedbena Uredba komisije (EU) 2019/1384 data je u Prilogu 6, koji je sastavni dio ovog pravilnika.“.

Član 2

Član 4 mijenja se i glasi:

„U primjeni uredbi iz Priloga 1-6 ovog pravilnika koriste se rješenja utvrđena Odlukama izvršnog direktora Agencije (EASA-e) koje sadrže prihvatljive načine usaglašavanja (Acceptable means of compliance - AMC), uputstva (Guidance Material – GM) i certifikacione specifikacije (Certification Specifications – CS) EASA -e, za uredbe iz Priloga 1-6 ovog pravilnika.“.

Član 3

Poslije Priloga 4, dodaju se Prilog 5 i Prilog 6, kao prilozima ovog pravilnika.

U prilogu 5 ovog pravilnika u članu 4 st. 2, 4 i 5 rok važenja odobrenja organizacija uključenih u kontinuiranu plovidbenost koja se izdaju u skladu sa zahtjevima Odjeljka F i Odjeljka G Aneksa I (Dio-M) i rok usaglašavanja sa Aneksom Vd (Dio-CAO) i Aneksom Vc

(Dio-CAMO), koji je utvrđen do 20. avgusta 2021. godine, utvrđuje se do 1. februara 2022. godine.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Odredbe Priloga 5 ovog pravilnika i odredbe Aneksa II Priloga 6 ovog pravilnika primjenjivaće se nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Broj: 01/2-348/20-635/9

Podgorica, 30.10.2020. godine

Direktor,
Dragan Đurović

SPROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/1384

od 24. jula 2019. godine

o izmjenama i dopunama uredbi (EU) br. 965/2012 i (EU) br. 1321/2014 u vezi sa upotrebom vazduhoplova navedenih u sertifikatu vazdušnog operatora za nekomercijalne operacije i specijalizovane operacije, utvrđivanjem operativnih zahtjeva za probne letove nakon održavanja, utvrđivanjem pravila za nekomercijalne operacije sa smanjenom kabinskom posadom i uredničkim ažuriranjima u vezi sa zahtjevima za letačke operacije

*Član 1***Izmjene i dopune Uredbe (EU) br. 965/2012**

Uredba (EU) br. 965/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 2, tačka (7) zamjenjuje se sljedećim:

„7. „specijalizovana operacija” znači svaka operacija koja nije operacija komercijalnog vazdušnog prevoza, pri kojoj se vazduhoplov koristi za specijalizovane aktivnosti poput poljoprivrede, građevinarstva, fotografisanja, nadzora, posmatranja i patroliranja, oglašavanja u vazduhu, probnih letova nakon održavanja;”;

(2) u članu 6(3) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) letovima bez putnika ili tereta, odnosno tehničkim preletima aviona ili helikoptera radi obnove, popravke, inspekcija, isporuke, izvoza ili sličnih svrha, pod uslovom da vazduhoplov nije naveden u sertifikatu vazdušnog operatora ili u izjavi.”;

(3) dodaje se sljedeći član 9aa:

„Član 9aa

Zahtjevi za letačku posadu na probnim letovima nakon održavanja

Pilotu koji je prije 20. avgusta 2019. godine bio vođa vazduhoplova na probnom letu nakon održavanja koji je u skladu sa značenjem izraza iz tačke SPO.SPEC.MCF.100 Aneksa VIII kategorisan kao probni let nakon održavanja nivoa A priznaje se ispunjenje uslova iz tačke SPO.SPEC.MCF.115(a)(1) tog aneksa. U tom slučaju, operator mora da obezbijedi da vođa vazduhoplova bude obaviješten o svim razlikama u praksama izvođenja operacija utvrđenim prije 20. avgusta 2019. godine i obavezama iz odjeljaka 5 i 6 poddijela E Aneksa VII ove uredbe, uključujući one koje proizilaze iz povezanih procedura koje utvrdi operator.”;

(4) Aneksi I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII mijenjaju se u skladu sa Aneksom I ove Uredbe.

Član 2

Izmjene i dopune Uredbe (EU) br. 1321/2014

Aneks I (dio-M) i Aneks Vb (dio-ML) Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenjaju se u skladu sa Aneksom II ove Uredbe.

Član 3

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Ova Uredba je u cjelosti obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 24. jula 2019. godine.

Za Komisiju

Predsjednik

Žan-Klod JUNKER

ANEKS I

Aneksi I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII Uredbe (EU) br. 965/2012 mijenjaju se kako slijedi:

(1) Aneks I (dio-Značenje izraza) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka (17) zamjenjuje se sljedećim:

„(17) „kategorija A helikoptera” se odnosi na višemotorni helikopter dizajniran sa mogućnostima izolacije motora i sistema navedenim u primjenljivim sertifikacijskim specifikacijama i koji može da izvodi operacije koristeći utvrđene podatke za polijetanje i slijetanje bazirane na konceptu otkaza kritičnog motora koji obezbjeđuje odgovarajuće određene površine i odgovarajuće potrebne performanse za siguran nastavak leta ili prekinutog polijetanja u slučaju otkaza motora.“;

(b) dodaje se sljedeća tačka (45a):

„(45.a) „izlaz za hitne slučajeve” znači ugrađena izlazna tačka iz vazduhoplova koja pruža najveću mogućnost za evakuaciju iz kabine letačke i kabinske posade u odgovarajućem vremenu i uključuje vrata u nivou poda, izlaz kroz prozor ili bilo koju drugu vrstu izlaza, na primjer otvor u kabini letačke posade i izlaz u repnom dijelu aviona.“;

(c) dodaje se sljedeća tačka (48a):

„(48a) „član letačke posade” znači član posade koji posjeduje odgovarajuću dozvolu zadužen za poslove neophodne za upravljanje vazduhoplovom tokom trajanja letačke dužnosti.“;

(d) dodaje se sljedeća tačka (49a):

„(49a) „vazduhoplovni dispečer” znači lice koje je operator imenovao za kontrolu i nadzor letačkih operacija, a koje ima odgovarajuće kvalifikacije i koje podržava i obavještava vođu i/ili mu pomaže u sigurnom izvođenju leta.“;

(e) dodaje se sljedeća tačka (76a):

„(76a) „probni let nakon održavanja (MCF)” znači let vazduhoplova sa uvjerenjem o plovidbenosti ili dozvolom za letenje koji se izvodi u svrhu otkrivanja kvarova ili radi provjere funkcionisanja jednog ili više sistema, djelova ili uređaja nakon održavanja ako se funkcionisanje sistema, djelova ili uređaja ne može utvrditi provjerom na zemlji i koji se izvodi u nekoj od sljedećih situacija:

(a) ako se zahtijeva u priručniku za održavanje vazduhoplova (AMM) ili drugim podacima o održavanju koje je izdao imalac odobrenja projekta odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova;

(b) nakon održavanja na zahtjev operatora ili predlog organizacije odgovorne za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova;

(c) na zahtjev organizacije za održavanje radi provjere uspješnog otklanjanja nedostataka;

(d) kao pomoć pri izolaciji ili otkrivanju kvara;”;

(f) dodaju se sljedeće tačke (95a) i (95b):

„(95a) „sistem uređaja za prenos lica (PCDS)” znači sistem sa jednim uređajem ili više njih koji su pričvršćeni na vitlo ili kuku za teret ili postavljeni na strukturu rotokoptera tokom operacija spoljnog prevoza ljudi (HEC) ili helikopterskih operacija vitlom (HHO). Ti uređaji imaju strukturne mogućnosti i karakteristike potrebne za prenos lica van helikoptera, a uključuju, primjera radi, sigurnosne veze sa brzim otkvačivanjem ili bez mogućnosti brzog otkvačivanja i uže sa spojnim prstenom, čvrstu košaru ili kavez;

(95b) „jednostavni sistem uređaja za prenos lica (jednostavni PCDS)” znači PCDS koji ispunjava sljedeće uslove:

(a) ispunjava usaglašene standarde iz Uredbe (EU) 2016/425 Evropskog parlamenta i Savjeta (*) ili Direktive 2006/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (**);

(b) dizajniran je tako da drži jedno lice u kabini (na primjer operatora vitla ili kuke za teret, specijaliste za određene zadatke ili fotografa) ili najviše dvije osobe van kabine;

(c) nije čvrsta struktura kao što je kavez, platforma ili košara;

(g) dodaje se sljedeća tačka (103b):

„(103b) „pravila letenja” znači pravila utvrđena Sprovedbenom uredbom Komisije (EU) br. 923/2012 (**);

(2) Aneks II (dio-ARO) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka ARO.GEN.120 mijenja se kako slijedi:

(i) tačke (a), (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

(a) Agencija mora da izradi prihvatljive načine usaglašavanja („AMC“) koji se mogu koristiti da bi se uspostavila usaglašenost sa Uredbom (EU) br.2018/1139 i njihovim delegiranim i pravilima sprovođenja.

(b) Alternativni načini usaglašenosti se mogu koristiti da se uspostavi usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja.

(c) Nadležne vlasti moraju da uspostave sistem da dosljedno procijeni da li svi alternativni načini usaglašenosti koji se koriste od strane samih nadležnih vlasti ili organizacije i lica pod njenim nadzorom, ispunjavanju zahtjeve Uredbe (EU) br. 2018/1139 i njena

(*) Uredba (EU) 2016/425 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o ličnoj zaštitnoj opremi i o stavljanju van snage Direktive Savjeta 89/686/EEZ (SL L 81, 31.3.2016, str. 51.)."

(**) Direktiva 2006/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. maja 2006. godine o mašinama o izmjeni i dopuni Direktive 95/16/EZ (SL L 157, 9.6.2006, str. 24.).";

(***) Sprovedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. septembra 2012. godine o utvrđivanju zajedničkih pravila letenja i operativnih odredbi u vezi sa uslugama i procedurama u vazdušnoj plovitbi i o izmjeni i dopuni Sprovedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredbi (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010 (SL L 281, 13.10.2012., str. 1.).“;

delegirana i pravila sprovođenja. Taj sistem uključuje procedure za ograničavanje, opoziv ili izmjenu ili dopunu odobrenih alternativnih načina usaglašavanja, ako su nadležne vlasti dokazale da ti alternativni načini usaglašavanja nisu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te uredbe.”;

(ii) u trećem stavu tačke (d) briše se podtačka (3);

(b) u tački ARO.GEN.135, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Bez obzira na Uredbu (EU) br. 376/2014 Evropskog Parlamenta i Savjeta (*), nadležne vlasti moraju da implementiraju sistem da bi na odgovarajući način sakupile, analizirale i distribuirale informacije o sigurnosti.

(c) u tački ARO.GEN.300(a), podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) kontinuiranu usaglašenost sa primjenljivim zahtjevima organizacija koje su nadležne vlasti sertifikovale, specijalizovane operacije za čije izvođenje je dalo ovlašćenje, kao i organizacije od kojih je primljena Izjava.

(d) u tački ARO.GEN.350(d), podtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„(4) Nadležne vlasti vode evidenciju o svim nalazima koji su utvrđeni ili koji su im saopšteni u skladu sa tačkom (e) i kada je primjenljivo, o izvršnim mjerama koje su primijenile, kao i o svim korektivnim radnjama i datumima zatvaranja nalaza.”;

(e) tačka ARO.OPS.110 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) ORO.AOC.110(e), za davanje u zakup vazduhoplova bez posade bilo kom operatoru, osim u slučajevima iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III;”;

(ii) tačka (b) mijenja se kako slijedi:

— podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Zakupodavac podliježe operativnoj zabrani u skladu sa Uredbom (EZ) br.2111/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta. (**);

(*) Uredba (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o izvještavanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi sa događajima u civilnom vazduhoplovstvu, o izmjeni ili dopuni Uredbe (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljaju van snage Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18).“;

(**) Uredba (EZ) br. 2111/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2005. godine o uspostavljanju liste Zajednice koja sadrži vazdušne prevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informisanju putnika u vazdušnom saobraćaju o identitetu vazdušnog prevoznika koji obavlja let i stavljanju van snage člana 9 Direktive 2004/36/EZ (SL L 344, 27.12.2005, str. 15).“;

— dodaje se sljedeća podtačka (3):

„(3) kad god je obustavljeno, opozvano ili otkazano odobrenje izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 452/2014 (*).

(iii) u tački (d) tačke podtač. (1) i (2) zamjenjuju se sljedećim:

„(1) odgovarajuću koordinaciju sa nadležnim vlastima odgovornim za stalni nadzor vazduhoplova, u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 (**), ili za operacije vazduhoplova, ako to nisu iste vlasti;

(2) da je vazduhoplov blagovremeno uklonjen iz AOC-a operatora, osim u slučajevima iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III.

(f) u tački ARO.OPS.150, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Kada smatraju da su procjena rizika i SOP zadovoljavajući, nadležne vlasti operatora izdaju ovlaštenje, kao što je utvrđeno u Dodatku IV. Ovlaštenje može da se izda uz ograničeno ili neograničeno trajanje. Uslovi pod kojima je operator ovlašćen da izvodi jednu ili više komercijalnih specijalizovanih operacija sa visokim rizikom navode se u ovlaštenju.“;

(g) u tački ARO.OPS.200(b) podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Specifikacijama operacija kao što je utvrđeno u Dodatku III, za operacije komercijalnog vazdušnog saobraćaja.“;

(h) u tački ARO.RAMP.105(b), podtačka (5) zamjenjuje se sljedećim:

„(5) vazduhoplov korišćen od strane operatora treće zemlje koji leti u, unutar ili van teritorije u skladu sa odredbama Ugovora, po prvi put, ili čije je ovlaštenje izdato u skladu sa Uredbom 452/2014 ograničeno ili vraćeno nakon opoziva ili ukidanja.“;

(i) u tački ARO.RAMP.115(b), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) održavati validnost njihovih kvalifikacija prolazeći periodičnu obuku i sprovoditi najmanje 12 inspekcija po kalendarskoj godini.“;

(j) tačka ARO.RAMP.125 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Inspekcije na platformi se vrše na standardizovan način.“;

(*) Uredba Komisije (EU) br. 452/2014 od 29. aprila 2014. godine o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa vazдушnim operacijama operatora iz trećih zemalja u skladu sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 133, 6.5.2014., str. 12.);

(**) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. novembra 2014. godine o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i aeronautičkih proizvoda, djelova i uređaja, i o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.);"

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Po završetku inspekcije na platformi, vođa vazduhoplova ili, u njegovom/njenom odsustvu, neki drugi član letačke posade ili predstavnik operatora mora da bude obaviješten o rezultatima inspekcije na platformi.”;

(k) u tački ARO.RAMP.140, tačka (d)(2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) dobijena dozvola za let u skladu sa Uredbom (EU) br.748/2012, za vazduhoplov registrovan u državi članici;”;

(l) u tački ARO.RAMP.150, tačka(a)(1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) informacija iz tačke ARO.RAMP.145;”;

(m) Dodaci od I do IV zamjenjuju se sljedećim:

„Dodatak I

SERTIFIKAT VAZDUŠNOG OPERATORA
(Lista odobrenja za vazdušne operatore)

Vrsta djelatnosti: Komercijalni vazdušni prevoz (CAT)

Putnici; Teret;

Ostalo ⁽¹⁾

⁽⁴⁾	Država operatora ⁽²⁾	⁽⁵⁾
	Izdato od ⁽³⁾	
AOC# ⁽⁶⁾	Naziv operatora ⁽⁷⁾	Operativni kontakt detalji: ⁽⁹⁾ Kontakt podaci u skladu sa kojima operativni menadžment može biti kontaktiran bez odlaganja su dati u ⁽¹²⁾ .
	Poslovni naziv ⁽⁸⁾	
	Adresa operatora ⁽¹⁰⁾ :	
	Telefon ⁽¹¹⁾ :	
	Faks: E- pošta:	

Ovim sertifikatom se potvrđuje da je..... ⁽¹³⁾ ovlašćen da obavlja komercijalne vazdušne operacije, kao što je definisano u priloženoj operativnoj specifikaciji, u skladu sa operativnim priručnikom, Aneksom V Uredbe (EU) br. 2018/1139 i njenih delegiranih i pravila sprovođenja.

Datum izdavanja ⁽¹⁴⁾ :	Ime i potpis ⁽¹⁵⁾ :
	Zvanje:

⁽¹⁾ Navesti drugi tip prevoza.

⁽²⁾ Zamijeniti imenom države operatora.

⁽³⁾ Zamijeniti identifikacijom nadležnih vlasti za izdavanje dokumenta.

- (4) Ispunjavaju nadležne vlasti.
 - (5) Ispunjavaju nadležne vlasti.
 - (6) Referentna oznaka odobrenja, koju su odredile nadležne vlasti.
 - (7) Zamijeniti registrovanim nazivom operatora.
 - (8) Poslovni naziv operatora, ako je drugačiji od imena operatora. Upisati "Db-Doing business as" (za "Obavlja poslovne djelatnosti kao") ispred poslovnog naziva.
 - (9) Kontakt podaci podrazumijevaju brojeve telefona i faksa koji uključuju telefonski kod države, elektronsku poštu (ako je dostupna) operativnog menadžmenta koji može biti kontaktiran bez odlaganja za pitanja u vezi letačkih operacija, plovidbenosti, kompetentnosti letačkog i kabinskog osoblja, opasnih materija i ostalih pitanja, po potrebi.
 - (10) Adresa glavnog mjesta poslovanja operatora.
 - (11) Brojevi telefona/faksa koji uključuju telefonski kod države. Navesti i adresu e-pošte, ako postoji.
 - (12) Navesti kontrolisani dokument, koji se nalazi u vazduhoplovu, gdje su navedeni kontakt podaci, sa odgovarajućim brojem paragrafa ili stranice. Npr. " Kontakt podaci ... su dati u operativnom priručniku, gen/basic, poglavlje 1, 1.1"; ili "... su dati u operativnim specifikacijama, str. 1"; ili "... su dati u prilogu ovog dokumenta".
 - (13) Registrovan naziv operatora.
 - (14) Datum izdavanja AOC-a (dd-mm-gggg).
 - (15) Zvanje, ime i potpis predstavnika nadležnih vlasti. Pored toga, na AOC se može staviti i službeni pečat.
-

Dodatak II

OPERATIVNE SPECIFIKACIJE				
(podliježe odobrenim uslovima u operativnom priručniku)				
Kontakt podaci nadležnih vlasti koje izdaju dokument				
Telefon ⁽¹⁾ : _____; Faks: _____;				
E-pošta: _____				
AOC ⁽²⁾ : Naziv operatora ⁽³⁾ : Datum ⁽⁴⁾ : Potpis:				
Poslovni naziv:				
Operativne specifikacije #:				
Model vazduhoplova ⁽⁵⁾ :				
Registarske oznake ⁽⁶⁾ :				
Vrsta operacija: komercijalni vazdušni prevoz:				
☐ Putnici ☐ Teret ☐ Ostalo ⁽⁷⁾ : _____				
Područje operacija ⁽⁸⁾				
Posebna ograničenja ⁽⁹⁾				
Posebna odobrenja:	Da	Ne	Specifikacija ⁽¹⁰⁾	Napomene
Opasne materije	☐	☐		
Operacije pri smanjenoj vidljivosti			CAT ⁽¹¹⁾	
Polijetanje			RVR ⁽¹²⁾ : m	
Prilaz i slijetanje	☐	☐	DA/H: ft RVR: m	
RVSM ⁽¹³⁾ ☐ N/A	☐	☐		
ETOPS ⁽¹⁴⁾ ☐ N/A	☐	☐	Maksimalno vrijeme preusmjerenja ⁽¹⁵⁾ : min.	
Složene navigacione specifikacije za PBN operacije ⁽¹⁶⁾	☐	☐		⁽¹⁷⁾
Specifikacija minimalnih navigacionih performansi	☐	☐		

Operacije jednomotornim turbinskim avionom noću ili u IMC-u (SET-IMC)	☐	☐	(¹⁸)	
Operacije helikopterom sa sistemom za noćno posmatranje	☐	☐		
Helikopterske operacije vitlom	☐	☐		
Helikopterske operacije hitne medicinske službe	☐	☐		
Operacije helikopterima na moru	☐	☐		
Obuka kabinske posade (¹⁹)	☐	☐		
Izdavanje CC potvrde (²⁰)	☐	☐		
Upotreba tipa B EFB aplikacija	☐	☐	(²¹)	
Kontinuirana plovidbenost	☐	☐	(²²)	
Ostalo (²³)				

- (1) Telefon i faks nadležnih vlasti, uključujući i pozivni broj države. Navesti adresu e-pošte, ako postoji.
- (2) Unijeti broj sertifikata vazdušnog operatora (AOC).
- (3) Unijeti registrovani naziv operatora, kao i operatorov poslovni naziv ako se razlikuju. Unijeti "DbA" ispred poslovnog naziva (za "Obavlja poslovnu djelatnost kao").
- (4) Datum izdavanja operativne specifikacije (dd-mm-gggg) i potpis predstavnika nadležnih vlasti.
- (5) Unijeti ICAO oznaku proizvođača vazduhoplova, modela i serije, odnosno glavne serije, ako su serije označene (na primjer: Boeing-737-3K2, ili Boeing-777-232).
- (6) Registarske oznake su prikazane u operativnoj specifikaciji ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika. U slučaju da se sva posebna odobrenja ne odnose na model vazduhoplova, registracijske oznake vazduhoplova mogu se unijeti u kolonu sa napomenama za određeno posebno odobrenje.
- (7) Treba navesti drugu vrstu prevoza (npr. hitna medicinska pomoć).
- (8) Spisak geografskih područja ovlašćenih za operacije (geografske koordinate ili posebne rute, oblast informisanja u letu ili državne, odnosno regionalne granice).
- (9) Spisak primjenljivih posebnih ograničenja (na primjer samo VFR, samo dnevni, itd.).
- (10) U ovoj koloni prikazati najblaži kriterijum za svako odobrenje ili vrstu odobrenja (shodno kriterijumu).
- (11) Unijeti primjenljivu kategoriju preciznog prilaza: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB ili CAT IIIC. Unijeti najmanju vidljivost duž poletno-sletne staze (RVR) u metrima i visine odluke (DH) u stopama. Jedna linija se koristi za prikazanu kategoriju prilaza.
- (12) Unijeti odobrenu najmanju vidljivost duž poletno sletne staze (RVR) za polijetanja u metrima. Jedna linija po odobrenju se može koristiti ukoliko se radi o različitim odobrenjima.
- (13) Rubrika za nije primjenljivo (N/A) može biti čekirana jedino ukoliko je plafon leta ispod FL290.
- (14) Operacije sa produženim doletom (ETOPS) se trenutno primjenjuju samo na dvomotorne vazduhoplove. Shodno tome, rubrika nije primjenljivo (N/A) može biti čekirana ukoliko model vazduhoplova ima više ili manje od dva motora.
- (15) Dužina od praga može takođe biti prikazana (u NM), kao i tip motora.
- (16) Navigacija na bazi performansi (PBN): jedna linija se koristi za svako složeno PBN odobrenje (na primjer RNP AR APCH), sa određenim ograničenjima ili uslovima datim u kolonama za „Specifikacije” i/ili „Napomene”. Individualna odobrenja posebnih RNP AR APCH procedura mogu da se navedu u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (17) Navesti da li je posebno odobrenje ograničeno na određene krajeve poletno-sletne staze i/ili aerodrome.
- (18) Unijeti određene kombinacije zmaja/motora.

- (19) Odobrenje za sprovođenje kursa obuke i ispita koje kandidati za izdavanje potvrde kabinskog osoblja moraju da završe, kako je navedeno u Aneksu V (Dijelu-CC) Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (20) Odobrenje za izdavanje potvrde o kabinskoj posadi, kako je navedeno u Aneksu V (Dijelu-CC) Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (21) Unijeti popis aplikacija EFB-a tipa B i upućivanje na hardver EFB-a (za prenosive EFB-ove). Ta lista se navodi u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (22) Ime lica/organizacije odgovorne za obezbjeđivanje održavanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i pozivanje na uredbu u skladu sa kojom se to obavlja, tj. Aneks I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.
- (23) Ovdje mogu biti unešena ostala odobrenja ili podaci, korišćenjem jedne linije (ili jednog bloka sa više linija) po odobrenju (na primjer, operacije kratkog slijetanja, operacije strmog prilaza, operacije helikoptera ka/od mjesta od javnog interesa, operacije helikoptera iznad neprijateljskog okruženja lociranog izvan naseljenog područja, operacije helikoptera bez mogućnosti sigurnog prinudnog slijetanja, operacije sa povećanim nagibom, maksimalna udaljenost od adekvatnog aerodroma za dvomotorne vazduhoplove bez ETOPS odobrenja, vazduhoplov koji se koristi za nekomercijalne operacije).

Dodatak III

Lista posebnih odobrenja

Nekomercijalne operacije

Specijalizovane operacije

(koje podliježu uslovima navedenim u odobrenju i operativnom priručniku ili letačkom priručniku)

Nadležne vlasti koje vrše izdavanje (1):		
Spisak posebnih odobrenja # (2): Naziv operatora: Datum (3): Potpis:		
Model vazduhoplova i registarske oznake (4):		
Vrsta specijalizovanih operacija (SPO), ukoliko je primjenljivo: ☐ (5) ...		
Posebna odobrenja (6):	Specifikacija (7)	Napomene
...		
...		
...		
...		
<p>(1) Unijeti naziv i kontakt podatke. (2) Unijeti odgovarajući broj. (3) Datum izdavanja posebnog odobrenja (dd-mm-gggg) i potpis predstavnika nadležnih vlasti. (4) Unijeti tim za sigurnost komercijalnog vazduhoplovstva - <i>Commercial Aviation Safety Team (CAST)</i>/ICAO oznaka proizvođača, modela i serije, ili glavne serije vazduhoplova, ako je serija određena (npr. Boeing-737-3K2 ili Boeing 737-232). Taksonomija CAST/ICAO je dostupna na http://www.intlaviationstandards.org/ Registarske oznake treba da budu navedene ili u spisku posebnih odobrenja ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, spisak posebnih odobrenja se odnosi na odgovarajuću stranicu u operativnom priručniku. (5) Navesti tip operacije, npr. poljoprivreda, građevina, fotografija, nadzor, osmatranje i patroliranje, oglašavanje u vazduhu. (6) Navesti u ovoj koloni sve odobrene operacije, npr. opasne materije, LVO, RVSM, PBN, MNPS, HOFO. (7) Navesti u ovoj koloni najblaže kriterijume za svako odobrenje, npr. visinu odluke i minimume za RVR za CAT II.</p>		

EASA Obrazac 140 izdanje 2

Dodatak IV

OVLAŠĆENJE ZA IZVOĐENJE KOMERCIJALNIH SPECIJALIZOVANIH OPERACIJA SA VISOKIM RIZIKOM	
Nadležne vlasti koje vrše izdavanje ⁽¹⁾ : Broj ovlašćenja ⁽²⁾ :	
Naziv operatora ⁽³⁾ Adresa operatora ⁽⁴⁾ Telefon: ⁽⁵⁾ Faks E-pošta:	
Model vazduhoplova i registarske oznake: ⁽⁶⁾	
Ovlašćene specijalizovane operacije: ⁽⁷⁾	
Ovlašćeno područje ili mjesto izvođenja operacija: ⁽⁸⁾	
Posebna ograničenja: ⁽⁹⁾	
Ovim se potvrđuje da je..... ovlašćen(a) za izvođenje komercijalnih specijalizovanih operacija sa visokim rizikom u skladu sa ovim ovlašćenjem, standardnim operativnim procedurama operatora, Aneksom V Uredbe (EU) broj 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja.	
Datum izdavanja ⁽¹⁰⁾ :	Ime i potpis ⁽¹¹⁾ : Zvanje:
<p>⁽¹⁾ Naziv i kontakt podatke nadležnih vlasti</p> <p>⁽²⁾ Unijeti odgovarajući broj ovlašćenja.</p> <p>⁽³⁾ Unijeti registrovano ime operatora i poslovni naziv operatora, ako se razlikuju. Unijeti „Dba“ prije poslovnog naziva (skraćeno od „Obavlja poslovnu djelatnost kao“).</p> <p>⁽⁴⁾ Adresa glavnog sjedišta operatora.</p> <p>⁽⁵⁾ Telefon i faks glavnog sjedišta operatora, uključujući pozivni broj zemlje. Navesti adresu e-pošte ako postoji.</p> <p>⁽⁶⁾ Unijeti tim za sigurnost komercijalnog vazduhoplovstva - <i>Commercial Aviation Safety Team</i> (CAST)/ICAO oznaka proizvođača, modela i serije, ili glavne serije vazduhoplova, ako je serija određena (npr. Boeing-737-3K2 ili Boeing 777-232). Taksonomija CAST/ICAO je dostupna na http://www.intlaviationstandards.org/</p> <p>Registarske oznake treba da budu navedene ili u spisku posebnih odobrenja ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, spisak posebnih odobrenja se odnosi na odgovarajuću stranicu u operativnom priručniku.</p> <p>⁽⁷⁾ Navesti tip operacije, npr. poljoprivreda, građevina, fotografija, nadzor, osmatranje i patroliranje, oglašavanje u vazduhu.</p> <p>⁽⁸⁾ Navođenje geografskih područja ili mjesta za izvođenje ovlašćenih operacija (po geografskim koordinatama ili području letnih informacija ili nacionalnim ili regionalnim granicama).</p> <p>⁽⁹⁾ Navođenje primjenljivih posebnih ograničenja (npr. samo VFR, samo Dnevni, itd)</p> <p>⁽¹⁰⁾ Datum izdavanja ovlašćenja (dd-mm-yyyy).</p> <p>⁽¹¹⁾ Zvanje, naziv i mjesto predstavnika nadležnih vlasti. Pored toga, na ovlašćenje može da se stavi službeni pečat.“</p>	

EASA obrazac 151, izdanje 2

(n) brišu se dodaci V i VI;

(3) Aneks III (dio-ORO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački ORO.GEN.110 tačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) Operator mora da uspostavi čeklistu za svaki tip vazduhoplova koji koriste članovi posade u svim fazama leta u normalnim, vanrednim i hitnim uslovima da bi se obezbijedilo poštovanje operativnih procedura iz operativnih priručnika. Izrada i korišćenje čeklisti moraju da odražavaju principe ljudskog faktora i da uzmu u obzir najnoviju relevantnu dokumentaciju od imaoaca odobrenja projekta.“;

(b) u tački ORO.GEN.135 tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Sertifikat operatora je važeći ako:

- (1) je operator usaglašen sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja, uzimajući u obzir odredbe koje se odnose na rješavanje nalaza kao što je navedeno u ORO.GEN.150 ovog aneksa;
- (2) je nadležnim vlastima dat pristup operatoru kao što je definisano u ORO.GEN.140 ovog aneksa radi utvrđivanja stalne usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) br.2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja;
- (3) sertifikat nije otkazan ili opozvan.”;

(c) u tački ORO.GEN.140 tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Radi utvrđivanja usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja, operator mora da odobri pristup u bilo koje vrijeme bilo kojem objektu, vazduhoplovu, dokumentu, zapisu, podatku, proceduri ili bilo kojem drugom materijalu relevantnom za njegovu djelatnost koja podliježe sertifikaciji, SPO ovlaštenju ili izjavi bilo da je ugovorena ili ne, bilo kom licu ovlaštenom od strane jednih od sljedećih nadležnih vlasti:

(1) nadležne vlasti utvrđene u ORO.GEN.105 Aneksa III ove Uredbe;

(2) vlasti koje postupaju u skladu sa odredbama ARO.GEN.300 (d), ARO.GEN.300 (e) ili poddio RAMP Aneksa II ove uredbe.”;

(d) tačka ORO.GEN.160 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator je dužan da prijavi nadležnim vlastima, kao i bilo kojoj drugoj organizaciji koja zahtijeva da bude informisana od strane države operatora, bilo koju nesreću, ozbiljnu nezgodu i događaj koji ugrožava sigurnost kao što je definisano u Uredbi (EU) 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta (*) i Uredbi 376/2014.

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Bez obzira na Uredbu (EU) br.996/2010, i Uredbu Komisije (EU) 376/2014 i izvještaji iz tačaka (a) i (b) moraju da budu napravljeni u obliku i na način utvrđen od strane nadležnih vlasti i da sadrže sve relevantne informacije o stanju koje je poznato operatoru.”;

(e) u tački ORO.GEN.205, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Pri ugovaranju ili kupovini proizvoda ili usluga kao dijela svojih aktivnosti operator mora da obezbijedi sljedeće:

(*) Uredba (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. oktobra 2010. godine o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom vazduhoplovstvu i stavljanju van snage Direktive 94/56/EZ (SL L 295, 12.11.2010., str. 35).”;

- (1) da su ugovoreni ili kupljeni proizvodi ili usluge u skladu sa primjenljivim zahtjevima;
- (2) da se u sistemu upravljanja operatora uzmu u obzir sve opasnosti u pogledu sigurnosti vazduhoplovstva povezane sa ugovorenim ili kupljenim proizvodima ili uslugama.”;
- (f) u poddijelu GEN dodaje se sljedeći odjeljak 3.

„ Odjeljak 3

Dodatni organizacioni zahtjevi

ORO.GEN.310 Upotreba vazduhoplova navedenog na sertifikatu vazdušnog operatora za nekomercijalne operacije i specijalizovane operacije

(a) Vazduhoplov može ostati naveden na AOC-u operatora ako se njime upravlja u bilo kojoj od sljedećih situacija:

(1) imalac AOC-a sam upravlja vazduhoplovom za specijalizovane operacije u skladu sa Aneksom VIII (dio-SPO);

(2) vazduhoplovom upravljaju drugi operatori za nekomercijalne operacije vazduhoplovima na motorni pogon ili za specijalizovane operacije koje se obavljaju u skladu sa Aneksom VI (dio-NCC), Aneksom VII (dio-NCO) ili Aneksom VIII (dio-SPO), pod uslovom da se vazduhoplov upotrebljava u kontinuiranom periodu do najviše 30 dana.

(b) Ako se vazduhoplov upotrebljava u skladu sa tačkom (a)(2), imalac AOC-a koji stavlja vazduhoplov na raspolaganje i operator koji upotrebljava taj vazduhoplov utvrđuju proceduru:

(1) u kojoj moraju jasno da navedu koji je operator odgovoran za operativnu kontrolu svakog leta i da opišu kako se operativna kontrola prenosi sa jednog operatora na drugog;

(2) u kojoj moraju da opišu proceduru primopredaje prilikom vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a.

Ta se procedura navodi u operativnom priručniku svakog operatora ili u ugovoru između imaoca AOC-a i operatora koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a)(2). Imalac AOC-a priprema obrazac takvog ugovora. Tačka ORO.GEN.220 odnosi se na čuvanje tih ugovora.

Imalac AOC-a i operator koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a)(2) moraju da obezbijede da se relevantno osoblje upozna sa procedurom.

(c) Imalac AOC-a nadležnim vlastima podnosi opis procedure iz tačke (b) radi prethodnog odobrenja.

Imalac AOC-a sa nadležnim vlastima dogovara način i učestalost dostavljanja informacija o prenosima operativne kontrole u skladu sa tačkom ORO.GEN.130(c).

(d) Kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova koji se upotrebljava u skladu sa tačkom (a) upravlja organizacija odgovorna za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji je uključen u AOC, u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014.

(e) Imalac AOC-a koji stavlja vazduhoplov na raspolaganje u skladu sa tačkom (a) mora:

(1) u operativnom priručniku da navede registracijske oznake vazduhoplova koji je stavio na raspolaganje i vrstu operacija koje se izvode tim vazduhoplovom;

(2) u svakom trenutku da bude informisan i da vodi evidenciju o svakom operatoru koji ima operativnu kontrolu nad vazduhoplovom u svakom trenutku do vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a;

(3) da obezbijedi da se u mjerama za identifikaciju opasnosti, procjenu rizika i ublažavanje predvide sve operacije koje se izvode tim vazduhoplovom.

(f) Pri operacijama iz Aneksa VI (dio-NCC) i Aneksa VIII (dio-SPO) operator koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) mora obezbijediti sljedeće:

(1) da se svaki let koji se izvodi pod njegovom operativnom kontrolom zabilježi u sistemu tehničke knjige vazduhoplova;

(2) da se ne uvode promjene u vazduhoplovnim sistemima ili konfiguraciji;

(3) da se svaka greška ili tehnički kvar koji nastanu dok je vazduhoplov pod njegovom operativnom kontrolom prijavi organizaciji za CAMO imaoca AOC-a;

4. da imalac AOC-a primi kopiju svakog izvještaja o događaju povezanog sa letovima koji se izvode tim vazduhoplovom, a koji je izrađen u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1018 (*).

(g) u tački ORO.AOC.110(c) zamjenjuje se sljedećim:

„Uzimanje u zakup vazduhoplova i posade

(c) Podnosilac zahtjeva za odobravanje za uzimanje u zakup vazduhoplova i posade operatora iz treće zemlje mora da prikaže nadležnim vlastima da:

(1) operator treće zemlje ima važeći AOC izdat u skladu sa Aneksom 6 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu;

(2) su standardi sigurnosti operatora treće zemlje u pogledu kontinuirane plovidbenosti i vazdušnih operacija ekvivalentni sa primjenljivim zahtjevima definisanim Uredbom (EU) 1321/2014, i ovom Uredbom, i

(3) vazduhoplov ima standardno CofA izdato u skladu sa Aneksom 8 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu.”;

(*) Sprovedbena uredba Komisije (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine o utvrđivanju liste u kojoj se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koje treba obavezno prijaviti u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 163, 30.6.2015., str. 1.).”;

(h) tačka ORO.AOC.125 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.AOC.125 Nekomercijalne operacije imaoca AOC-a vazduhoplovom navedenim na sertifikatu

(a) Imalac AOC-a može da izvodi nekomercijalne operacije u skladu sa Aneksom VI (Dio-NCC) ili Aneksom VII (Dio-NCO) vazduhoplovom koji je naveden u operativnim specifikacijama AOC-a ili u operativnom priručniku, pod uslovom da imalac AOC-a takve operacije detaljno opiše u operativnom priručniku uključujući:

(1) identifikaciju primjenljivih zahtjeva;

(2) opis svih razlika između operativnih procedura koje se primjenjuju u CAT operacijama i nekomercijalnim operacijama;

(3) načine kojima se obezbjeđuje da je svo osoblje uključeno u operacije u potpunosti upoznato sa povezanim procedurama.

(b) Imalac AOC-a mora da se pridržava:

(1) Aneksa VIII (dio-SPO) kad izvodi probne letove nakon održavanja složenim vazduhoplovima na motorni pogon;

(2) Aneksa VII (dio-NCO) kad izvodi probne letove nakon održavanja vazduhoplovima koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon.

(c) Imalac AOC-a koji izvodi operacije iz tačaka (a) i (b) ne mora da dostavi izjavu u skladu sa ovim Aneksom.

(d) Imalac AOC-a u dokumentima povezanim sa letom (operativni plan leta, tovarni list i druga ekvivalentna dokumenta) navodi vrstu leta kako je navedena u operativnom priručniku.”;

(i) u tački ORO.AOC.135, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) U skladu sa ORO.GEN.210 (b), operator mora da imenuje lica koja su odgovorna za upravljanje i nadzor u sljedećim oblastima:

(1) letačke operacije;

(2) obuka članova posade;

(3) zemaljske operacije i

(4) kontinuirana plovidbenost ili ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa Uredbom (EZ) 1321 /2014, u zavisnosti od slučaja.”;

(j) u tački ORO.SPO.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

(c) Komercijalni specijalizovani operator mora da dobije prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i da se usaglasi sa sljedećim uslovima, ako:

(1) prilikom zakupa vazduhoplova sa posadom operatora iz treće zemlje:

(i) su sigurnosni standardi operatora iz treće zemlje u odnosu na kontinuiranu plovidbenost i vazdušne operacije ekvivalentni primjenljivim zahtjevima utvrđenim u Uredbi (EU) br. 1321/2014 (*) i ovoj Uredbi;

(ii) vazduhoplov operatora iz treće zemlje ima standardni CofA izdat u skladu sa Aneksom 8 Konvencije o međunarodnom vazduhoplovstvu;

(iii) trajanje zakupa sa posadom nije duže od sedam mjeseci u periodu od 12 uzastopnih mjeseci; ili

(2) prilikom zakupa vazduhoplova bez posade registrovanog u trećoj zemlji:

(i) je uočena operativna potreba koja se ne može zadovoljiti zakupljivanjem vazduhoplova registrovanog u Uniji;

(ii) trajanje zakupa vazduhoplova bez posade nije duže od sedam mjeseci u periodu od 12 uzastopnih mjeseci;

(iii) standardi sigurnosti vazduhoplova iz treće zemlje u pogledu kontinuirane plovidbenosti moraju da budu jednaki primjenljivim zahtjevima definisanim Uredbom (EU) 1321/2014;

(iv) je vazduhoplov opremljen u skladu sa Aneksom VIII [Dio-SPO].

(k) tačka ORO.CC.100 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.CC.100 Broj i sastav kabinske posade

(a) Za operacije vazduhoplova čiji je MOPSC veći od 19 mora se angažovati najmanje jedan član kabinske posade, ako vazduhoplov prevozi jednog ili više putnika.

(b) U svrhe usaglašavanja sa tačkom (a), minimalan broj kabinske posade mora da bude najveći od sljedećeg:

(1) broja članova kabinske posade ustanovljenog tokom procesa sertifikacije vazduhoplova, u skladu sa važećim sertifikacionim specifikacijama, za kabinsku konfiguraciju vazduhoplova koju koristi operator;

(2) ako broj pod (1) nije određen, onda od broja kabinske posade ustanovljenog tokom procesa sertifikacije vazduhoplova za maksimalnu sertifikovanu konfiguraciju putničkih sjedišta umanjenog za 1 na svakih 50 putničkih sjedišta kabinske konfiguracije vazduhoplova koju koristi operator, a koja je ispod maksimalnog sertifikovanog kapaciteta sjedišta, ili

(3) jedan član kabinske posade za svakih 50, ili manje od 50, putničkih sjedišta ugrađenih na istoj palubi vazduhoplova koji se koristi.

(c) Za operacije u kojima je angažovano više od jednog člana kabinske posade, operator imenuje jednog člana kabinske posade da bude odgovoran vođi vazduhoplova/zapovjedniku.

(*) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. novembra 2014. godine o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i aeronautičkih proizvoda, djelova i uređaja, i o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).";"

(d) Odstupajući od tačke (a), nekomercijalne operacije vazduhoplovom sa MOPSC-om većim od 19 mogu se izvoditi bez operativnog člana kabinske posade, u skladu sa prethodnim odobrenjem nadležnih vlasti. Radi sticanja tog odobrenja operator obezbjeđuje da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) ukrcano je najviše 19 putnika;

(2) operator je razradio procedure za tu operaciju.”;

(l) tačka ORO.CC.205 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.CC.205 Smanjenje broja članova kabinske posade tokom zemaljskih operacija i u nepredviđenim okolnostima

(a) Kad god u vazduhoplovu ima putnika, minimalan broj kabinske posade koji je neophodan u skladu sa ORO.CC.100 mora da bude spreman za djelovanje.

(b) Odstupajući od tačke (a), minimalni broj članova kabinske posade može se smanjiti u jednom od sljedećih slučajeva:

(1) tokom redovnih zemaljskih operacija koje ne uključuju punjenje/istakanje goriva kada je vazduhoplov na svom parking mjestu, ili

(2) u nepredviđenim okolnostima, ako je broj putnika na letu smanjen. U tom slučaju, Izvještaj se dostavlja nadležnim vlastima nakon završetka leta;

(3) radi odmora za vrijeme leta u fazi krstarenja, u skladu sa tačkom ORO.FTL.205(e) ili radi ublažavanja umora kako je primijenio operator.

(c) Za potrebe tačkaka (b)(1) i (b)(2) u procedurama operatora navedenim u operativnom priručniku mora se obezbijediti sljedeće:

(1) ekvivalentni nivo sigurnosti sa smanjenim brojem članova kabinske posade, posebno u slučaju evakuacije putnika;

(2) prisutnost starijeg člana kabinske posade uprkos smanjenom broju članova kabinske posade, u skladu sa tačkom ORO.CC.200;

(3) prisutnost najmanje jednog člana kabinske posade na svakih 50 putnika ili manje od 50 putnika u istoj palubi vazduhoplova;

(4) u slučaju uobičajenih zemaljskih operacija vazduhoplovima u kojima je potrebno više od jednog člana kabinske posade, povećanje broja utvrđenog u skladu sa podtačkom (3) za po jednog člana kabinske posade na svaki par izlaza za hitne slučajeve koji se nalaze u nivou poda.

(d) Za potrebe tačke (b)(3) operator:

(1) sprovodi procjenu rizika kako bi utvrdio broj članova kabinske posade koji moraju biti prisutni i spremni za djelovanje u svakom trenutku tokom krstarenja;

(2) utvrđuje mjere za ublažavanje posljedica manjeg broja prisutnih članova kabinske posade spremnih za djelovanje tokom krstarenja;

(3) u operativnom priručniku utvrđuje posebne procedure, uključujući za odmor starijeg člana kabinske posade tokom leta, kojima će se obezbijediti neprekidno odgovarajuće postupanje sa putnicima i efikasno upravljanje svim vanrednim ili hitnim situacijama;

(4) u specifikacijskom rasporedu trajanja leta sačinjenom na osnovu tačke ORO.FTL.125 utvrđuje uslove pod kojima se članovi kabinske posade mogu odmarati tokom leta.”;

(m) Dodatak I zamjenjuje se sljedećim:

Dodatak I

IZJAVA

u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 965/2012 o letačkim operacijama

Operator

Ime:

Mjesto u kojem operator ima glavno sjedište ili, ako nema glavno sjedište, mjesto u kojem je osnovan ili ima prebivalište i mjesto iz kojeg se upravlja operacijama:

Naziv i kontakt podaci odgovornog rukovodioca:

Operacija vazduhoplovom

Datum početka operacije ili datum od kojeg se promjena primjenjuje:

Informacije o vazduhoplovu, operaciji i organizaciji za vođenje kontinuirane plovidbenosti ⁽¹⁾:

MSN vazduhoplova	Tip vazduhoplova	Registracija vazduhoplova ⁽²⁾	Glavna baza	Vrsta(e) operacija ⁽³⁾	Organizacija odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti ⁽⁴⁾

Ako je primjenljivo, detalji o stečenim odobrenjima (uz izjavu priložiti listu posebnih odobrenja, uključujući posebna odobrenja koja je izdala treća zemlja, ako je primjenljivo).

Ako je primjenljivo, detalji o ovlašćenjima za specijalizovane operacije (priložiti ovlašćenja, ako je primjenljivo).

Ako je primjenljivo, lista alternativnih načina usaglašavanja koja se poziva na AMC – ove koje zamjenjuju (priložiti AltMoC, ako je primjenljivo).

Izjave

Operator ispunjava i nastaviće da ispunjava neophodne zahtjeve iz Aneksa V Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, kao i zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 965/2012.

Dokumentacija sistema upravljanja, uključujući operativni priručnik, ispunjava zahtjeve iz Aneksa III (dio-ORO), Aneksa V (dio-SPA), Aneksa VI (dio-NCC) ili Aneksa VIII (dio-SPO) Uredbe (EU) br. 965/2012 i svi će se letovi izvoditi u skladu sa odredbama operativnog priručnika kako se zahtijeva u tački ORO.GEN.110(b) Aneksa III navedene uredbe.

Svi vazduhoplovi kojima se leti imaju važeće uvjerenje o plovidbenosti u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 748/2012 ili koji ispunjavaju posebne zahtjeve o plovidbenosti primjenljive na vazduhoplov registrovan u trećoj zemlji i podliježe ugovoru o zakupu.

Svi članovi letačke posade imaju dozvolu u skladu sa Aneksom I Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011 kako se zahtijeva u tački ORO.FC.100(c) Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012, a članovi kabinske posade, ako je primjenljivo, obučeni su u skladu sa poddijelom CC Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012.

(Ako je primjenljivo)

Operator je sproveo i dokazao usaglašenost sa priznatim standardom industrije.

Referenca standarda:

Tijelo za sertifikaciju:

Datum zadnje provjere usaglašenosti:

Operator će obavijestiti nadležne vlasti o svim promjenama okolnosti koje utiču na njegovo ispunjavanje neophodnih zahtjeva utvrđenih u Aneksu V Uredbe (EU) 2018/1139 i zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 965/2012 kako je prijavljeno nadležnim vlastima ovom izjavom i o svim promjenama informacija i lista alternativnih načina usaglašavanja koji su uključeni u ovu izjavu i koje su u prilogu, kako se zahtijeva tačkom ORO.GEN.120(a) Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012.

Operator potvrđuje da su informacije navedene u ovoj izjavi tačne.

Datum, ime i potpis odgovornog rukovodioca

(1) Ako nema dovoljno prostora za sve informacije u prostoru izjave, moraju se navesti u zasebnom prilogu. Prilog se datira i potpisuje.

(2) Ako je vazduhoplov registrovan i za imaoca AOC-a, navesti broj AOC-a imaoca.

(3) „Vrsta(e) operacija„ odnosi se na vrstu operacija koje se izvode predmetnim vazduhoplovom, npr. nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije kao što su fotografisanje iz vazduha, reklamni letovi u vazduhu, letovi za potrebe medija, televizijski i filmski letovi, padobranske operacije, sportsko padobranstvo, probni letovi nakon održavanja.

(4) Informacije o organizaciji koja je odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti uključuju ime organizacije, adresu i referencu odobrenja.”;

(4) Aneks IV (dio-CAT) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka CAT.GEN.MPA.105 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) mijenja se kako slijedi:

— tačke (12) i (13) zamjenjuju se sljedećim:

“(12) dužan da obezbijedi da je pretpoletni pregled sproveden u skladu sa zahtjevima Aneksa I (Dio-M) Uredbe (EU) br. 1321/2014;

(13) dužan da se uvjeri da relevantna oprema za hitne situacije ostane lako dostupna za hitnu upotrebu.”;

— dodaje se sljedeća tačka (14):

“(14) po završetku leta bilježi podatke o upotrebi i svim poznatim ili sumnjivim kvarovima vazduhoplova u tehničku knjigu vazduhoplova ili dnevnik putovanja vazduhoplova kako bi se obezbijedila kontinuirana sigurnost leta.”;

(ii) dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Zapovjednik što je prije moguće prijavljuje odgovarajućoj jedinici za operativne usluge u vazdušnom saobraćaju (ATS) sve uočene opasne vremenske uslove ili uslove letenja koji mogu da utiču na sigurnost drugih vazduhoplova.”;

(b) tačka CAT.GEN.MPA.150 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.GEN.MPA.150 Prinudno slijetanje na vodu – avioni

Operator može da koristi avion sa konfiguracijom putničkih sjedišta većom od 30 na letovima iznad vode na rastojanju od kopna pogodnog za prinudno slijetanje, većem od 120 minuta pri brzini krstarenja, ili 400 NM, što god je manje, samo ako je avion u skladu sa odredbama prinudnog slijetanja na vodu propisanim u primjenljivoj sertifikacijskoj specifikaciji ili specifikacijama.”;

(c) u tački CAT.GEN.MPA.180(a), podtačka (10) zamjenjuje se sljedećim:

„(10) tehnička knjiga vazduhoplova u skladu sa Aneksom I (dio-M) Uredbe (EU) br. 1321/2014.”;

(d) tačka CAT.GEN.MPA.210 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.GEN.MPA.210 Lociranje vazduhoplova u nevolji – avioni

Sljedeći avioni moraju da budu opremljeni robustnim i automatskim sredstvima kako bi se, nakon nesreće u kojoj je avion ozbiljno oštećen, tačno odredila lokacija tačke kraja leta:

(1) svi avioni čija je MCTOM veća od 27000 kg, koji imaju MOPSC veći od 19, i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili poslije 1. januara 2023. godine; i

(2) svi avioni čija je MCTOM veća od 45500 kg i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili poslije 1. januara 2023. godine.”;

(e) u tački CAT.OP.MPA.170 (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) data uputstva koja sadrže sigurnosne informacije na kojoj su instrukcije koje slikovito prikazuju upotrebu sigurnosne i opreme za slučaj opasnosti i izlaza koji se koriste za slučaj opasnosti.”;

(f) tačka CAT.OP.MPA.320 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.OP.MPA.320 Kategorije aviona

(a) Kategorije aviona se zasnivaju na indiciranoj brzini na pragu (V_{AT}), što je jednako brzini gubitka uzgona (V_{SO}), pomnoženoj sa 1,3 ili jedan-g brzini gubitka uzgona (V_{S1g}) pomnoženom sa 1,23 u konfiguraciji za slijetanje pri maksimalnoj certificovanoj masi na slijetanju. Ako su obje V_{SO} i V_{S1g} poznate, koristiće se veća dobijena V_{AT} .

(b) Koristiće se kategorije aviona date u dolje navedenoj tabeli.

Tabela 1: Kategorije aviona prema vrijednostima V_{AT}

Kategorija aviona	V_{AT}
A	manja od 91 kt
B	od 91 do 120 kt
C	od 121 do 140 kt
D	od 141 do 165 kt
E	od 166 do 210 kt

(c) Konfiguracija za slijetanje koja se uzima u obzir mora da bude određena u operativnom priručniku.

(d) Operator može koristiti manju masu pri slijetanju za utvrđivanje V_{AT} ako je to odobreno od strane nadležnih vlasti. Takva manja masa pri slijetanju mora da bude stalna vrijednost, nezavisna od promjenljivih uslova svakodnevnih operacija.”;

(g) u tački CAT.IDE.A.100 (b) zamjenjuje se sljedećim:

(b) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani ovim Aneksom (dio-CAT) kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) 2018/1139 ili sa tač. CAT.IDE.A.330, CAT.IDE.A.335, CAT.IDE.A.340 i CAT.IDE.A.345 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvarova ili neispravnosti.”;

(h) u tački CAT.IDE.A.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operator odobren od strane nadležnih vlasti da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste ispravnosti opreme i sistema („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105(j) Aneksa III.”;

(i) tačka CAT.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a)(1), tačka (iii) zamjenjuje se sljedećim:

„(iii) barometarske visine;”;

(ii) u tački (b), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(j) tačka CAT.IDE.A.130 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Dva sredstva za mjerenje i prikazivanje barometarske visine.”;

(ii) u tački (h), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(k) tačka CAT.IDE.A.205 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) pojasem za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza na svakom putničkom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju u slučaju aviona sa MCTOM do 5700 kg ili manje i MOPSC od devet ili manje, kojima je individualno CofA izdato dana 8. aprila 2015. godine ili kasnije;”;

(ii) u tački (b), tačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) na sjedištima članova letачke posade i na bilo kom sjedištu do sjedišta pilota, jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno;

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione kojima je MCTOM 5700 kg ili manje i kojima je MOPSC devet ili manje koji su usaglašeni sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj certifikacionoj specifikaciji;

(B) avione kojima je MCTOM 5700 kg ili manje i kojima je MOPSC devet ili manje koji nisu usaglašeni sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj certifikacionoj specifikaciji i kojima je individualno CofA prvi put izdato prije 28. oktobra 2014. godine;

(C) avione sertifikovane u skladu sa CS-VLA ili ekvivalentnim ili CS-LSA ili ekvivalentnim.”;

(l) u tački CAT.IDE.A.245, tačka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Avioni moraju da budu opremljeni dodatnim prenosnim PBE-om ugrađenim pored ručnog protivpožarnog aparata navedenog u CAT.IDE.A.250 (b) i (c), ili u blizini ulaza u odjeljak za tovar, u slučaju da je ručni protivpožarni aparat ugrađen u odjeljku za tovar.”;

(m) u tački CAT.IDE.A.275 tačke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) Za avione sa MOPSC od 19 ili manje i sertifikatom za tip na osnovu sertifikacijske specifikacije Agencije, sistem osvjetljenja u hitnoj situaciji iz tačke (a) obuhvata opremu iz tačke (b) (1), (2) i (3).

(d) Za avione sa MOPSC od 19 ili manje koji nisu sertifikovani na osnovu sertifikacijske specifikacije Agencije, sistem osvjetljenja u hitnoj situaciji iz tačke (a) obuhvata opremu iz tačke (b)(1).';

(n) u tački CAT.IDE.A.285, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Hidroavioni kojima se leti iznad vode moraju da budu opremljeni sljedećim:

(1) sidrom i drugom opremom neophodnom da se olakša privez, sidrenje ili manevrisanje hidroaviona na vodi, odgovarajućim za njegovu veličinu, masu i karakteristike upravljanja i

(2) opremom za davanje zvučnih signala propisanih u međunarodnim propisima za sprečavanje sudara na moru, kada je primjenljivo.”;

(o) u tački CAT.IDE.A.345, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Bez obzira na tačku (b), avioni kojima se leti na kraćim destinacijama na visokim nivoima leta u sjeverno-atlantskom vazdušnom prostoru (NAT HLA), i ne prelaze Sjeverni Atlantik, moraju da budu opremljeni sa najmanje jednim komunikacionim sistemom velikog doseg, u slučaju da su alternativne komunikacione procedure objavljene za predmetni vazdušni prostor.”;

(p) tačka CAT.IDE.H.100 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Instrumenti i oprema koji se zahtijevaju u ovom Odjeljku moraju da budu odobreni u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovodbenosti, osim u slučaju sljedećih stavki:

(1) nezavisna prenosiva svjetla;

(2) precizni tajmer;

(3) držač za karte;

(4) komplet za prvu pomoć;

(5) megafoni;

(6) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(7) morska sidra i oprema za pristajanje;

(8) sigurnosni sistemi za vezivanje djece.';

(ii) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-CAT), kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 i CAT.IDE.H.345 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovodbenost helikoptera, čak ni u slučaju kvarova ili neispravnosti.”;

(q) u tački CAT.IDE.H.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) operator ima odobrenje nadležnih vlasti za upravljanje helikopterom u okviru ograničenja MMEL-a u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III.”;

(r) tačka CAT.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a)(1), tačka (iii) zamjenjuje se sljedećim:

„(iii) barometarske visine;”;

(ii) u tački (b), tačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(s) tačka CAT.IDE.H.130 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Dva sredstva za mjerenje i prikazivanje barometarske visine. Za operacije sa jednim pilotom po VFR-u noću, jedan visinomjer po pritisku se može zamijeniti radio visinomjerom.”;

(ii) u tački (h), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(t) u tački CAT.IDE.H.315, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) sidrom i drugom opremom neophodnom da se olakša pristajanje, sidrenje ili manevrisanje helikoptera na vodi, primjereno njegovoj veličini, masi i karakteristikama upravljanja; i”;

(u) tačka CAT.IDE.H.320 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.IDE.H.320 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

(a) Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnom sertifikacijskom specifikacijom kada se vrše operacije u performansama klase 1 ili 2 na letu iznad vode u neprijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja.

(b) Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnom sertifikacijskom specifikacijom ili snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju opasnosti kada leti u:

(1) performansama klase 1 ili 2 na letu iznad vode u prijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja;

(2) performansama klase 2, prilikom slijetanja ili polijetanja iznad vode, osim u slučaju hitne medicinske službe helikoptera (HEMS), kada se radi minimiziranja izlaganja, slijetanje ili polijetanje na HEMS operativnom mjestu, smještenom u gusto naseljenom području, sprovodi nad vodom;

(3) performansama klase 3 na letu iznad vode van udaljenosti sigurnog prinudnog slijetanja od kopna.”;

(5) Aneks V (dio-SPA) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka SPA.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.GEN.100 Nadležne vlasti

(a) Nadležne vlasti su vlasti za izdavanje posebnog odobrenja:

(1) za komercijalnog operatora vlasti države članice u kojoj je glavno sjedište poslovanja operatora;

(2) za nekomercijalnog operatora vlasti države u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.

(b) Bez obzira na (a)(2) za nekomercijalnog operatora koji koristi vazduhoplov registrovan u trećoj državi, zahtjevi primjenljivi u skladu sa ovim Aneksom za odobravanje sljedećih operacija ne mogu da se primjenjuju ukoliko je ovo odobrenje izdato od strane treće države koja je država registra:

(1) operacije u kojima se koristi navigacija na bazi performansi (PBN);

(2) operacije u skladu sa specifikacijom minimuma navigacijskih performansi (MNPS);

(3) operacije u vazдушnom prostoru sa smanjenom normom minimalnog vertikalnog razdvajanja (RVSM).;

(4) operacije pri smanjenoj vidljivosti (LVO).”;

(b) u tački SPA.DG.110, tačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) da obezbijedi da kopija informacija za zapovjednika/vođu vazduhoplova bude zadržana na zemlji i da ovaj primjerak, ili informacije sadržane u njemu, budu odmah dostupni vazduhoplovnom dispečeru, ili određenom zemaljskom osoblju koje je odgovorno za svoj dio letaćkih operacija, sve do završetka leta na koji se informacije odnose.”;

(c) u tački SPA.NVIS.110, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) *Radio visinomjer*. Helikopter mora da bude opremljen radio visinomjerom sposobnim da emituje zvučno upozorenje ispod unaprijed određene visine, kao i zvučno i vizuelno upozorenje na visini podesivoj od strane pilota, odmah uočljivo tokom svih faza NVIS leta.”;

(d) tačka SPA.HHO.110 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HHO.110 Zahtjevi opreme za HHO

(a) Instalacija sve helikopterske opreme vitla osim jednostavnih PCDS-eva, uključujući bilo koju radio opremu u skladu sa tačkom SPA.HHO.115, i sve naknadne modifikacije, moraju imati odobrenje plovidbenosti koje odgovara namjeravanoj funkciji. Pomoćna oprema mora da bude konstruisana i testirana po odgovarajućim standardima kao što zahtijevaju nadležne vlasti.

(b) Instrukcije održavanja za HHO opremu i sisteme moraju da budu ustanovljene od strane operatora u vezi sa proizvođačem i uključene u operatorov program održavanja helikoptera kao što se zahtijeva shodno Uredbi (EU) br.1321/2014.”;

(6) Aneks VI (dio-NCC) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka NCC.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„NCC.GEN.100 Nadležne vlasti

Nadležne vlasti su vlasti koje je odredila država članica u kojoj operator ima glavno sjedište poslovanja, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(b) dodaje se sljedeća tačka NCC.GEN.101:

„NCC.GEN.101 Dodatni zahtjevi za organizacije za letačku obuku

Ovlašćene organizacije za obuku koje se moraju pridržavati ovog aneksa moraju se pridržavati i tačke ORO.GEN.310 Aneksa III, ako je primjenljivo.’;

(c) u tački NCC.IDE.A.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani u ovom aneksu, kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalaze u vazduhoplovu, moraju da budu u skladu sa sljedećim informacijama:

(1) informacije koji se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da budu korišćeni od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili NCC.IDE.A.245 i NCC.IDE.A.250 ovog aneksa;

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.’;

(d) u tački NCC.IDE.A.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III; ili”;

(e) tačka NCC.IDE.A.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(f) tačka NCC.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(iii) tačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) snabdijevanjem električnom energijom u slučaju nužde, nezavisno od glavnog sistema proizvodnje električne energije, za potrebe funkcionisanja i osvjetljavanja sistema za prikaz položaja na period od najmanje 30 minuta. Snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde mora automatski da se uključi nakon potpunog kvara glavnog sistema proizvodnje električne energije i na instrumentu ili na ploči sa instrumentima mora jasno da se prikaže da se sistem za prikaz položaja napaja iz sistema za snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde.”;

(g) u tački NCC.IDE.A.180, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Pojas za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza mora da ima:

(1) otvaranje u jednoj tački;

(2) na sjedištima za najmanji zahtijevani broj članova kabinske posade, dvije ramene trake i pojas za sjedište može da se koristi nezavisno; ili

(3) na sjedištima članova letačke posade i na bilo kom sjedištu pored sjedišta pilota, jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno; ili

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC od devet ili manje koji su u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji;

(B) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji nisu u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji i kojima se individualno CofA izdato prije 25. avgusta 2016. godine.”;

(h) u tački NCC.IDE.A.250 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(i) u tački NCC.IDE.H.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani u ovom aneksu, kao i druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

(1) podaci koje pružaju ovi instrumenati, oprema ili pribor ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) 2018/1139 ili tačkama NCC.IDE.H.245 i NCC.IDE.H.250 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni i u slučaju otkaza ili kvara.”;

(j) u tački NCC.IDE.H.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operatoru odobreno od strane nadležnih vlasti da upravlja helikopterom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III; ili”;

(k) tačka NCC.IDE.H.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(l) tačka NCC.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(m) tačka NCC.IDE.H.235 zamjenjuje se sljedećim:

„NCC.IDE.H.235 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama ili snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju nužde prilikom izvođenja operacija iznad vode u neprijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja.”;

(n) u tački NCC.IDE.H.250 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(7) Aneks VII (dio-NCO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački NCO.GEN.100, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ako je vazduhoplov registrovan u trećoj zemlji, nadležne vlasti su vlasti koje imenuje država članica u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(b) dodaje se sljedeća tačka NCO.GEN.104:

„NCO.GEN.104 Upotreba vazduhoplova uključenog u AOC od NCO operatora

(a) Operator nekomercijalnih operacija može da upotrebljava vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon navedene u AOC-u operatora u svrhu izvođenja nekomercijalnih operacija u skladu sa ovim aneksom.

(b) Operator nekomercijalnih operacija koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) utvrđuje proceduru:

(1) u kojoj mora jasno da opiše kako se operativna kontrola vazduhoplova prenosi između imaoca AOC-a i operatora nekomercijalnih operacija kako je navedeno u tački ORO.GEN.310 Aneksa III;

(2) u kojoj moraju da opišu proceduru primopredaje prilikom vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a.

Ta procedura čini dio ugovora između imaoca AOC-a i NCO operatora.

NCO operator mora da obezbijedi da je relevantno osoblje upoznato sa procedurom.

(c) Kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji se upotrebljava u skladu sa tačkom (a) vodi organizacija odgovorna za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji je uključen u AOC, u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014.

(d) Operator nekomercijalnih operacija koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) obezbjeđuje sljedeće:

(1) da se svaki let koji se izvodi pod njegovom operativnom kontrolom zabilježi u sistemu tehničke knjige vazduhoplova;

(2) da se ne uvode promjene u vazduhoplovnim sistemima ili konfiguraciji;

(3) da se svaka greška ili tehnički kvar koji nastanu dok je vazduhoplov pod njegovom operativnom kontrolom prijavi organizaciji iz tačke (c) neposredno nakon leta;

(4) da imalac AOC-a primi kopiju svakog izvještaja o događaju povezanog sa letovima koji se izvode tim vazduhoplovom, a koje je sačinjeno u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 i sa Uredbom (EU) 2015/1018.”;

(d) u tački NCO.IDE.A.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju ovim Odjeljkom, ne zahtijevaju posebno odobrenje:

(1) rezervni osigurači;

(2) nezavisna prenosiva svjetla;

(3) precizni tajmer;

(4) komplet za prvu pomoć;

(5) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(6) morsko sidro i oprema za pristajanje;

(7) sigurnosni sistemi za vezivanje djece;

(8) jednostavni PCDS-ovi kojima se specijalista za određene zadatke služi kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani Aneksom VII (dio-NCO) kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu u skladu sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata ili opreme ne smiju da budu korišćene od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama NCO.IDE.A.190 i NCO.IDE.A.195 Aneksa VII;

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(e) u tački NCO.IDE.A.120(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(f) u tački NCO.IDE.A.125(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(g) u tački NCO.IDE.A.140(a), podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) sigurnosnim pojaseom na svakom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju;”;

(h) u tački NCO.IDE.A.195 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(i) u tački NCO.IDE.H.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, ako se zahtijevaju u ovom Odjeljku, nije potrebno da se odobre kao oprema:

(1) nezavisna prenosiva svjetla;

(2) precizni tajmer;

(3) komplet za prvu pomoć;

(4) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(5) morsko sidro i opremu za pristajanje;

(6) sigurnosni sistem za vezivanje djece;

(7) jednostavni PCDS-ovi kojima se specijalista za određene zadatke služi kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom VII (dio-NCO), kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

(1) informacije koje pružaju ovi instrumenti ili oprema ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama NCO.IDE.H.190 i NCO.IDE.H.195 Aneksa VII;

(2) instrumenti i oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni u slučaju otkaza ili kvara.;

(j) u tački NCO.IDE.H.120(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(k) u tački NCO.IDE.H.125(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;“;

(l) u tački NCO.IDE.H.140(a), podtačke (1) i (2) zamjenjuju se sljedećim:

„(1) sjedištem ili ležajem za sve osobe u helikopteru starosne dobi 24 mjeseca ili više, ili stanicom za svakog člana posade ili specijaliste za određene zadatke u vazduhoplovu;

(2) sigurnosnim pojasom na svakom putničkom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju, i napravama za sigurnosno zadržavanje na svakom mjestu;“;

(m) tačka NCO.IDE.H.185 zamjenjuje se sljedećim:

„NCO.IDE.H.185 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

Helikopteri koji izvode operacije na moru u neprijateljskom području na 50 NM udaljenosti od kopna moraju da budu:

(a) konstruisani za slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama;

(b) sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama;

(c) snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju opasnosti.“;

(n) u tački NCO.IDE.H.195 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju biti opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.“;

(o) u tački NCO.SPEC.HEC.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Za ugrađivanje sve opreme za operacije vitlom i kukom, osim PCDS-eva, kao i za sve naknadne izmjene mora da se izda odobrenje s aspekta plovidbenosti za predviđenu funkciju.“;

(p) tačka NCO.SPEC.PAR.120 zamjenjuje se sljedećim:

„NCO.SPEC.PAR.120 Prevoz i otpuštanje opasnih materija

Nezavisno od tačke NCO.SPEC.160, padobranci mogu, uz nošenje dimnih uređaja, izaći iz vazduhoplova radi padobranske predstave nad gusto naseljenim područjima gradova i naselja ili iznad grupe ljudi na otvorenom ako su ti uređaji proizvedeni za tu svrhu.“;

(q) u poddijelu E dodaje se sljedeći odjeljak 6:

„ODJELJAK 6

Probni letovi nakon održavanja (MCF)

NCO.SPEC.MCF.100 Nivoi probnih letova nakon održavanja

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja operator određuje primjenljivi nivo takvog leta kako slijedi:

(a) probni let nakon održavanja „nivoa A“ za let u kojem se očekuje primjena procedura za vanredne ili hitne situacije, kako je definisano u letačkom priručniku vazduhoplova, ili u slučaju kad letom treba da se provjeri funkcionisanje rezervnog sistema ili drugih sigurnosnih naprava;

(b) probni let nakon održavanja „nivoa B“ za svaki probni let nakon održavanja koji nije probni let nakon održavanja „nivoa A“.

NCO.SPEC.MCF.105 Operativna ograničenja

(a) Odstupajući od tačke NCO.GEN.105 (a)(4) ovog aneksa, probni let nakon održavanja može da se izvodi vazduhoplovom koji je otpušten u upotrebu sa nepotpuno sprovedenim održavanjem u skladu sa tačkom M.A.801(g) ili tačkom 145.A.50(e) Aneksa I Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

(b) Odstupajući od tačke NCO.IDE.A.105 ili NCO.IDE.H.105, vođa vazduhoplova može da izvede let nefunkcionalnim ili nedostajućim djelovima opreme ili funkcijama koji su potrebni za let ako su ti nefunkcionalni ili nedostajući djelovi opreme ili funkcije utvrđeni u kontrolnoj listi iz tačke NCO.SPEC.MCF.110.

NCO.SPEC.MCF.110 Ček lista i sigurnosna uputstva

(a) Ček lista iz tačke NCO.SPEC.105 ažurira se prema potrebi prije svakog probnog leta nakon održavanja i u njoj se uzimaju u obzir operativne procedure planirane za određeni probni let nakon održavanja.

(b) Nezavisno od tačke NCO.SPEC.125(b), specijalista za određeni zadatak mora da dobije sigurnosna uputstva prije svakog probnog leta nakon održavanja.

NCO.SPEC.MCF.120 Zahtjevi za letačku posadu

Pri odabiru člana letačke posade za izvođenje probnog leta nakon održavanja operator mora uzeti u obzir složenost vazduhoplova i nivo probnog leta nakon održavanja, kako je definisano u tački NCO.SPEC.MCF.100.

NCO.SPEC.MCF.125 Sastav posade i osobe u vazduhoplovu

(a) Vođa vazduhoplova utvrđuje potrebu za dodatnim članovima posade i/ili specijalistima za određene zadatke prije svakog planiranog probnog leta nakon održavanja, uzimajući u obzir očekivano radno opterećenje člana letačke posade ili specijaliste za određeni zadatak i procjenu rizika.

(b) Vođa vazduhoplova ne dozvoljava da osobe koje nisu osobe iz tačke (a) budu u vazduhoplovu tokom probnog leta nakon održavanja „nivoa A“.

NCO.SPEC.MCF.130 Simulirane neuobičajene ili hitne procedure tokom leta

Odstupajući od tačke NCO.SPEC.145, vođa vazduhoplova može da simulira situacije u kojima moraju da se primijene vanredne ili hitne procedure dok je specijalista za određene zadatke u vazduhoplovu, ako se simulacijom mora ispuniti svrha leta i ako je utvrđena u ček listi iz tačke NCO.SPEC.MCF.110 ili u operativnim procedurama.

NCO.SPEC.MCF.140 Sistemi i oprema

Ako je svrha probnog leta nakon održavanja provjera pravilnog funkcionisanja sistema ili opreme, taj sistem ili oprema smatraju se potencijalno nepouzdanim i stoga se prije leta moraju dogovoriti odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se rizici za sigurnost leta sveli na najmanju mjeru.”;

(8) Aneks VIII (dio-SPO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački SPO.GEN.005, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Ovaj aneks primjenjuje se na sve specijalizovane operacije kada se vazduhoplovi koriste za specijalizovane aktivnosti poput poljoprivrede, građevine, fotografije, nadzora, osmatranja i patroliranja, vazdušnog reklamiranja ili probnih letova nakon održavanja.”;

(b) tačka SPO.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.GEN.100 Nadležne vlasti

Nadležne vlasti su vlasti koje imenuje država članica u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(c) u tački SPO.POL.110, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator utvrđuje sistem mase i ravnoteže kako bi za svaki let ili seriju letova odredio sljedeće::

- (1) suvu operativnu masu vazduhoplova;
- (2) masu putnog tereta;
- (3) masu goriva koje se nosi;
- (4) teret vazduhoplova i raspodjelu tereta;
- (5) masu na polijetanju, masu na slijetanju i masu vazduhoplova bez goriva; i
- (6) primjenljive pozicije CG na vazduhoplovu.”;

(d) u tački SPO.IDE.A.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

(b) „Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju u skladu sa ovim Odjeljkom, nije potrebno da se odobre kao oprema:

- (1) rezervni osigurači;
- (2) nezavisna prenosiva svjetla;
- (3) precizni tajmer;
- (4) držač karata;
- (5) kompleti za prvu pomoć;
- (6) oprema za preživljavanje i signalizaciju;
- (7) morsko sidro i oprema za pristajanje;
- (8) jednostavni PCDS-ovi kojima se služi specijalista za određene zadatke kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti, oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-SPO) kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letачke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EZ) br. 2018/1139 ili tačkama SPO.IDE.A.215 i SPO.IDE.A.220 ovog aneksa;

(2) instrumenti, oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(e) tačka SPO.IDE.A.105 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.IDE.A.105 Minimalna oprema za let

Let ne smije da započne ako bilo koji od instrumenata aviona, stavki opreme ili funkcija potrebnih za predviđeni let budu neispravni ili nedostaju, osim ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:

(a) avionom se izvode operacije u skladu sa listom minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MEL);

(b) za složene avione na motorni pogon i za sve avione koji se koriste u komercijalnim operacijama, je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MMEL) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105(j) Aneksa III;

(c) avionu je izdata dozvola za let u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovidbenosti.”;

(f) tačka SPO.IDE.A.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (e), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(g) tačka SPO.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a) podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(iii) u tački (e), podtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„(4) snabdijevanjem električnom energijom u slučaju nužde, koje je nezavisno od glavnog sistema proizvodnje električne energije, za potrebe funkcionisanja i osvjetljavanja sistema za prikaz položaja na period od najmanje 30 minuta. Snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde mora automatski da se uključi nakon potpunog kvara glavnog sistema proizvodnje električne energije i na instrument ili na ploči sa instrumentima mora jasno da se prikaže da se sistem za prikaz položaja napaja iz sistema za snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde.”;

(h) u tački SPO.IDE.A.160, tačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Pojas za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza koji se zahtijeva u skladu sa tačkom (d) mora da ima:

(1) otvaranje u jednoj tački;

(2) na sjedištima članova letачke posade i na bilo kom sjedištu pored sjedišta pilota jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno; ili

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji su u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji;

(B) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji nisu u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji i kojima je individualno CofA izdato prije 25. avgusta 2016. godine.”

(i) u tački SPO.IDE.A.220 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da budu opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(j) tačka SPO.IDE.H.100 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju u skladu sa ovim Odjeljkom, ne zahtijevaju posebno odobrenje:

- (1) nezavisno prenosivo svjetlo,
- (2) precizni tajmer,
- (3) komplet za prvu pomoć,
- (4) oprema za preživljavanje i signalizaciju, i
- (5) morsko sidro i oprema za pristajanje;
- (6) naprave za sigurnosno vezivanje djece;
- (7) jednostavni PCDS-ovi kojima se služi specijalista za određene zadatke kao uređajima za sigurnosno vezivanje.”;

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti, oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-SPO), kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu u saglasnosti sa sljedećim zahtjevima:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama SPO.IDE.H.215 i SPO.IDE.H.220 ovog aneksa;

(2) instrumenti, oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(k) tačka SPO.IDE.H.105 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.IDE.H.105 Minimalna oprema za let

Let ne smije da započne ako je bilo koji od instrumenata helikoptera, stavki opreme ili funkcija potrebnih za predviđeni let neispravan(a) ili nedostaje, osim ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:

(a) helikopterom se izvode operacije u skladu sa listom minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MEL);

(b) za složene helikoptere na motorni pogon, i za sve helikoptere koji se koriste u komercijalnim operacijama, je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da izvodi operacije helikopterom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MMEL), u skladu sa tačkom ORO,MLR105(j) Aneksa III;

(c) helikopter ima dozvolu za letenje koja je izdata u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovidbenosti.”;

(l) tačka SPO.IDE.H.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (d), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(m) tačka SPO.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(n) u tački SPO.IDE.H.220 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju da budu opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(o) tačka SPO.SPEC.HESLO.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.HESLO.100 Standardne operativne procedure

Standardne operativne procedure za HESLO navode:

(a) opremu koja se nosi, uključujući svoja operativna ograničenja i odgovarajuće unose u MEL, ukoliko je primjenljivo;

(b) sastav posade i zahtjeve koji se odnose na iskustvo članova posade i specijalista za određene zadatke;

(c) odgovarajuću teorijsku i praktičnu obuku za članove posade za obavljanje svojih zadataka, relevantnu obuku za specijaliste za određene zadatke za obavljanje svojih dužnosti, kao i kvalifikaciju i nominovanje lica koja pružaju tu obuku članovima posade i specijalistima za određene zadatke;

(d) odgovornosti i dužnosti članova posade i specijalista za određene zadatke;

(e) kriterijume performansi helikoptera koje je potrebno ispuniti da bi se izvodile HESLO operacije;

(f) uobičajene, vanredne procedure i hitne procedure.”;

(p) tačka SPO.SPEC.HEC.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.HEC.100 Standardne operativne procedure

Standardne operativne procedure za HEC navode:

(a) opremu koja se nosi, uključujući svoja operativna ograničenja i odgovarajuće unose u MEL, ukoliko je primjenljivo;

(b) sastav posade i zahtjeve koji se odnose na iskustvo članova posade i specijalista za određene zadatke;

(c) odgovarajuću teorijsku i praktičnu obuku za članove posade za obavljanje svojih zadataka, relevantnu obuku za specijaliste za određene zadatke za obavljanje svojih dužnosti, kao i kvalifikaciju i nominovanje lica koja pružaju tu obuku članovima posade i specijalistima za određene zadatke;

(d) odgovornosti i dužnosti članova posade i specijalista za određene zadatke;

(e) kriterijume performansi helikoptera koje je potrebno ispuniti da bi se izvodile HEC operacije;

(f) uobičajene, vanredne procedure i hitne procedure.”;

(q) u tački SPO.SPEC.HEC.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ugrađivanje vitla, kuke za tovar i sve prateće opreme, osim jednostavnih PCDS-ova i sve naknadne izmjene moraju da budu odobreni sa aspekta plovidbenosti u odnosu na predviđenu funkciju.”;

(r) tačka SPO.SPEC.PAR.125 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.PAR.125 Otpuštanje opasnih materija

Bez obzira na SPO.GEN.155, padobranci mogu da napuste vazduhoplov u svrhu padobranske priredbe iznad gusto naseljenih gradskih oblasti, gradova ili naselja ili iznad skupa ljudi na otvorenom dok nose dimne uređaje za obuku, ako su napravljeni za tu namjenu.‘;

(s) u poddijelu E dodaje se sljedeći odjeljak 5:

„ODJELJAK 5

Probni letovi nakon održavanja (MCFs)

SPO.SPEC.MCF.100 Nivoi probnih letova nakon održavanja

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja operator određuje primjenljivi nivo takvog leta kako slijedi:

(a) probni let nakon održavanja „nivoa A“ za let u kojem se očekuje primjena procedura za neuobičajene ili hitne situacije, kako je definisano u letačkom priručniku vazduhoplova, ili u slučaju kada letom treba da se provjeri funkcionisanje rezervnog sistema ili drugih sigurnosnih naprava;

(b) probni let nakon održavanja „nivoa B“ za svaki probni let nakon održavanja koji nije probni let nakon održavanja „nivoa A“.

SPO.SPEC.MCF.105 Program leta za probni let nakon održavanja „nivoa A“

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja nivoa A složenim vazduhoplovom na motorni pogon operator izrađuje i dokumentuje program leta.

SPO.SPEC.MCF.110 Priručnik za probni let nakon održavanja „nivoa A“

Operator koji izvodi probni let nakon održavanja nivoa A mora da:

(a) opiše te operacije i povezane procedure u operativnom priručniku iz tačke ORO.MLR.100 Aneksa III ili u posebnom priručniku za probne letove nakon održavanja;

(b) prema potrebi ažurira priručnik;

(c) obavijesti uključeno osoblje o priručniku i njegovim izmjenama relevantnim za njihove dužnosti;

(d) nadležnim vlastima dostavi priručnik i njegove ažurirane verzije.

SPO.SPEC.MCF.115 Zahtjevi u pogledu letačke posade za probni let nakon održavanja „nivoa A“

(a) Operator bira odgovarajuće članove letačke posade uzimajući u obzir složenost vazduhoplova i nivo probnog leta nakon održavanja. Pri odabiru članova letačke posade za probni let nakon održavanja „nivoa A2 složenim vazduhoplovom na motorni pogon operator mora da obezbijedi sljedeće:

(1) da je vođa vazduhoplova završio kurs obuke u skladu sa tačkom SPO.SPEC.MCF.120; ako je obuka sprovedena u simulatoru, pilot izvodi barem jedan probni let nakon održavanja „nivoa A“ kao pilot koji prati ili posmatrač prije nego što izvede probni let nakon održavanja kao vođa vazduhoplova;

(2) da je vođa vazduhoplova obavio najmanje 1 000 sati leta na vazduhoplovu iste kategorije kao vazduhoplov kojim će se letjeti, od čega barem 400 sati kao vođa vazduhoplova u složenom vazduhoplovu na motorni pogon i barem 50 sati na tom konkretnom tipu vazduhoplova.

Nezavisno od prvog stava podtačke (2), ako operator uvede novi tip vazduhoplova za svoje operacije i ocijeni kvalifikacije pilota u skladu sa utvrđenom procedurom ocjenjivanja, može odabrati pilota koji ima manje od 50 sati iskustva na tom tipu vazduhoplova.

(b) Pilotima koji imaju ovlaštenje za testno letenje u skladu sa Uredbom (EU) br. 1178/2011 u potpunosti se priznaje kurs obuke iz tačke (a)(1) ove tačke pod uslovom da su završili potrebnu početnu i periodičnu obuku za upravljanje resursima posade u skladu sa tačkama ORO.FC.115 i ORO.FC.215 Aneksa III.

(c) Vođa vazduhoplova ne izvodi probni let nakon održavanja „nivoa A“ složenim vazduhoplovom na motorni pogon ako nije izveo let nakon održavanja „nivoa A“ tokom prethodnih 36 mjeseci.

(d) Skorašnje iskustvo kao vođe vazduhoplova na probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ stiče se nakon izvođenja probnog leta nakon održavanja „nivoa A“ kao posmatrač ili pilot koji prati ili nakon izvođenja probnog leta nakon održavanja „nivoa A“ u simulatoru kao vođa vazduhoplova.

SPO.SPEC.MCF.120 Kurs obuke letačke posade za probne letove nakon održavanja „nivoa A“

(a) Kurs obuke za probni let nakon održavanja „nivoa A“ izvodi se u skladu sa detaljnim programom.

(b) Letačka obuka na kursu sprovodi se na jedan od sljedećih načina:

(1) u simulatoru koji za potrebe obuke na odgovarajući način odražava reakciju vazduhoplova i njegovih sistema na provjere koje se sprovode;

(2) tokom leta u vazduhoplovu na kojem se demonstriraju tehnike probnog leta nakon održavanja.

(c) Kurs obuke na jednoj kategoriji vazduhoplova vrijedi za sve vrste vazduhoplova te kategorije.

(d) Kada je riječ o vazduhoplovu koji se upotrebljava za obuku i vazduhoplovu kojim će se izvoditi probni let nakon održavanja, operator mora da odredi je li potrebna obuka o razlikama ili radi upoznavanja, kao i da opiše sadržaj te obuke.

SPO.SPEC.MCF.125 Sastav posade i osobe u vazduhoplovu

(a) Operator uspostavlja procedure za utvrđivanje potrebe za dodatnim specijalistima za određene zadatke.

(b) Za probni let nakon održavanja „nivoa A“ operator u priručniku utvrđuje politiku za druge osobe u vazduhoplovu.

(c) Pri probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ specijalista za određene zadatke ili dodatni pilot mora da bude u kabini letačke posade kako bi pomogao članovima letačke posade, osim ako konfiguracija vazduhoplova to ne dozvoljava ili ako operator može opravdati, na osnovu radnog opterećenja članova letačke posade zasnovanog na programu leta, da im nije potrebna dodatna pomoć.

SPO.SPEC.MCF.130 Simulirane vanredne ili hitne procedure tokom leta

Odstupajući od tačke SPO.OP.185, specijalista za određene zadatke može da se nalazi u vazduhoplovu na probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ ako je potreban za ispunjenje svrhe leta i ako je identifikovan u programu leta.

SPO.SPEC.MCF.135 Ograničenja vremena leta i zahtjevi u pogledu odmora

Pri raspoređivanju članova posade za probne letove nakon održavanja operatori na koje se primjenjuje poddio FTL Aneksa III (dio-ORO) moraju da poštuju odredbe tog poddijela.

SPO.SPEC.MCF.140 Sistemi i oprema

Ako je svrha probnog leta nakon održavanja provjera pravilnog funkcionisanja sistema ili opreme, taj se sistem ili oprema smatraju potencijalno nepouzdanim i stoga se prije leta moraju dogovoriti odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se rizici za sigurnost leta sveli na najmanju mjeru.

SPO.SPEC.MCF.145 Zahtjevi za uređaj za snimanje zvuka u pilotskoj kabini, uređaj za snimanje podataka o letu i snimanje data link-ova za imaoce AOC-a

U slučaju probnog leta nakon održavanja vazduhoplova koji se inače upotrebljava za operacije komercijalnog vazdušnog prevoza odredbe o uređajima za snimanje zvuka u pilotskoj kabini (CVR), uređajima za snimanje podataka o letu (FDR) i uređajima za snimanje data link-ova (DLR) iz Aneksa IV (dio-CAT) i dalje se primjenjuju.”.

ANEKS II

Aneksi I i Vb Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenjaju se kako slijedi:

(1) u tački M.A.201 Aneksa I (dio-M) dodaje se sljedeća tačka (k):

„(k) Ako se vazduhoplov uključen u sertifikat vazdušnog operatora upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III ili tačke NCO.GEN.104 Aneksa VII Uredbe (EU) br. 965/2012, operator mora da obezbijedi da zadatke povezane sa kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vc (dio-CAMO) ili organizacija za plovidbenost sa kombinovanim privilegijama („CAO“) koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vd (dio-CAO), u zavisnosti šta je primjenljivo, od strane imaoca sertifikata vazdušnog operatora.“;

(2) u tački M.L.A.201 Aneksa Vb (dio-ML) dodaje se sljedeća tačka (h):

„(h) Ako se vazduhoplov uključen u sertifikat vazdušnog operatora upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III ili tačke NCO.GEN.104 Aneksa VII Uredbe (EU) br. 965/2012, operator mora da obezbijedi da zadatke povezane sa kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vc (dio-CAMO) ili organizacija za plovidbenost sa kombinovanim privilegijama („CAO“) koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vd (dio-CAO), u zavisnosti šta je primjenljivo, od strane imaoca sertifikata vazdušnog operatora.“.

SPROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/1383

od 8. jula 2019. godine

kojom se mijenja i dopunjava i ispravlja Uredba (EU) br. 1321/2014 u vezi sa sistemima sigurnosnog upravljanja u organizacijama za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i olakšicama za vazduhoplove generalne avijacije po pitanju održavanja i obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti

Član 1

Uredba (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) Član 3 mijenja se i glasi:

„Član 3

Zahtjevi za kontinuiranu plovidbenost

1. Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (a) člana 1 i komponenti za ugradnju u njih se obezbjeđuje u skladu sa zahtjevima iz Aneksa I (Dio-M), osim u slučaju vazduhoplova navedenih u prvom podstavu stava 2 na koje se zahtjevi Aneksa Vb (Dio-ML) primjenjuju.

2. Zahtjevi Aneksa Vb (Dio-ML) primjenjuju se na sljedeće vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon:

(a) avione sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 2730 kg;

(b) rotorkrafte sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 1200 kg, sertifikovane za najviše 4 lica;

(c) ostale ELA2 vazduhoplove.

Kada je vazduhoplov iz tač. (a), (b) i (c) prvog podstava naveden u sertifikatu vazdušnog operatora vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, primjenjuju se zahtjevi iz Aneksa I (Dio-M).

3. Da bi bio naveden u sertifikatu vazdušnog operatora vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, vazduhoplov iz tač. (a), (b) i (c) prvog podstava stava 2 usaglašen je sa svim sljedećim zahtjevima:

(a) njegov program održavanja vazduhoplova je usvojen od strane nadležne vlasti u skladu sa tačkom M.A.302 Aneksa I (Dio-M);

(b) održavanje koje se zahtijeva u skladu sa programom održavanja iz tačke (a) je obavljeno i sertifikovano u skladu sa tač. 145.A.48 i 145.A.50 Aneksa II (Dio-145);

(c) pregled plovidbenosti je obavljen i izdata je nova potvrda o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M).

4. Odstupajući od stava 1 ovog člana, kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (a) člana 1, za koji je izdata dozvola za let, obezbjeđuje se na osnovu specifičnih aranžmana o kontinuiranoj plovidbenosti utvrđenih u dozvoli za let izdatoj u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 (*).

5. Programi održavanja vazduhoplova za vazduhoplove iz tačke (a) člana 1 koji su usaglašeni sa zahtjevima navedenim u tački M.A.302 Aneksa I (Dio-M) primjenljivi prije 20. avgusta 2019. godine smatraju se usaglašenim sa zahtjevima navedenim u tački M.A.302 Aneksa I (Dio-M) ili tački ML.A.302 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, u skladu sa st. 1 i 2.

6. Operatori su dužni da obezbijede kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 i komponenti za ugradnju u njih u skladu sa zahtjevima Aneksa Va (Dio-T).

7. Kontinuirana plovidbenost aviona sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 5700 kg opremljenih sa više turboelisnih motora obezbjeđuje se u skladu sa zahtjevima primjenljivim na nesložene vazduhoplove na motorni pogon kako je navedeno u tač. M.A.201, M.A.301, M.A.302, M.A.601 i M.A.803 Aneksa I (Dio-M), tački 145.A.30 Aneksa II (Dio-145), tačkama 66.A.5, 66.A.30, 66.A.70, Dodatku V i VI Aneksa III (Dio-66), tački CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO), tački CAO.A.010 i Dodatku I Aneksa Vd (Dio-CAO) u onoj mjeri koliko se primjenjuju na nesložene vazduhoplove na motorni pogon.

(2) Član 4 se mijenja i glasi:

„Član 4

Odobrenja organizacija uključenih u kontinuiranu plovidbenost

1. Organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i komponenti namijenjenih za ugradnju u iste, uključujući održavanje, odobravaju se, na njihov zahtjev, od strane nadležnih vlasti u skladu sa zahtjevima Aneksa II (Dio-145), Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Aneksa Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo na predmetne organizacije.

2. Odstupajući od stava 1, do 20. avgusta 2020. godine organizacijama mogu, na njihov zahtjev, da se izdaju odobrenja od strane nadležnih vlasti u skladu sa zahtjevima Odjeljka F i Odjeljka G Aneksa I (Dio-M). Ta odobrenja su važeća do 20. avgusta 2021. godine.

3. Odobrenja za održavanje izdata ili priznata od strane države članice u skladu sa sertifikacionom specifikacijom JAR-145 iz Aneksa II Uredbe Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (**) i koja su važeća prije 29. novembra 2003. godine, smatraju se izdatim u skladu sa zahtjevima iz Aneksa II (Dio-145) ove Uredbe.

4. Organizacijama koje imaju važeće odobrenje izdato u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili sa Aneksom II (Dio-145), na njihov zahtjev, nadležna vlast izdaje Obrazac 3-CAO kako stoji u Dodatku Aneksa Vd (Dio-CAO).

(*) Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. avgusta 2012. godine o sertifikaciji plovidbenosti i ekološkoj sertifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja za sertifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL 224, 21.8.2012, str. 1).';"

(**) Uredba savjeta (EEZ) br. 3922/91 od 16. decembra 1991. godine o usklađivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u oblasti civilnog vazduhoplovstva (SL 373, 31.12.1991, str. 4).";"

Prava takve organizacije shodno odobrenju izdatom u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO) ista su kao i prava shodno odobrenju izdatom u skladu sa Odjeljkom F i Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145). Ipak, ta prava ne premašuju prava organizacije iz Sekcije A Aneksa Vd (Dio-CAO).

Organizacija može da ispravi bilo koje nalaze neusaglašenosti sa Aneksom Vd (Dio-CAO) do 20. avgusta 2021. godine. Ukoliko nakon tog datuma nalazi nisu ispravljani, odobrenje se ukida.

Dok se organizacija ne usaglasa sa Aneksom Vd (Dio-CAO) ili do 20. avgusta 2021. godine, što god nastupi prije, ona se sertifikuje i nadzire u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145), kako je primjenljivo.

5. Važeća odobrenja organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti koja su izdata u skladu sa Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) smatra se izdatim u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO).

Organizacija može da ispravi sve nalaze neusaglašenosti sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) do 20. avgusta 2021. godine.

Ukoliko organizacija otkloni nalaze do tog datuma, nadležna vlast izdaje novo uvjerenje o odobrenju na Obrascu 14 u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO). Ukoliko nakon tog datuma nalazi nisu ispravljani, odobrenje se ukida.

Dok se organizacija ne usaglasa sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili do 20. avgusta 2021. godine, što god nastupi prije, sertifikuje se i nadzire u skladu sa Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M).

6. Uvjerenja o otpuštanju u upotrebu i uvjerenja o stavljanju u upotrebu izdata prije 28. oktobra 2008. godine od strane organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu sa zahtjevima propisanim nacionalnim zakonom države članice u kojoj je ograničena osnovana, vazduhoplovima koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji nisu uključeni u komercijalni vazdušni prevoz, uključujući sve komponente za ugradnju u iste, smatraju se izdatim u skladu sa tačkama M.A.801, M.A.802 Aneksa I (Dio-M) i tačkom 145.A.50 Aneksa II (Dio-145).

(3) u članu 5, stav 1 mijenja se i glasi:

„1. Osoblje koje vrši sertifikaciju mora da bude kvalifikovano u skladu sa odredbama Aneksa III (Dio-66), osim ako je drugačije predviđeno u tačkama M.A.606(h), M.A.607(b), M.A.801(d) i M.A.803 Aneksa I (Dio-M), u tačkama ML.A.801(c) i ML.A.803 Aneksa Vb (Dio-ML), u tačkama CAO.A.035(d) i CAO.A.040(b) Aneksa Vd (Dio-CAO) i u tački 145.A.30(j) i Dodatku IV Aneksa II (Dio-145).“;

(4) dodaje se novi član 7a koji glasi:

„Član 7a

Nadležne vlasti

1. Kada država članica imenuje više od jednog subjekta kao nadležnu vlast sa potrebnim ovlašćenjima i dodijeljenim odgovornostima za sertifikaciju i nadzor lica i organizacija koji podliježu ovoj uredbi, mora da se postigne usaglašenost sa sljedećim zahtjevima:

(a) oblasti kompetencije svake nadležne vlasti su jasno definisane, posebno u odnosu na odgovornosti i geografska ograničenja;

(b) koordinacija se uspostavlja između tih vlasti kako bi se obezbijedila efektivna sertifikacija i nadzor svih organizacija i lica koji podliježu ovoj Uredbi u okviru njihovih posebnih poslova.

2. Države članice su dužne da obezbijede da osoblje njihovih nadležnih vlasti ne obavljaju aktivnosti sertifikacije i nadzora kada postoje indikacije da bi to moglo da uzrokuje, direktno ili indirektno, konflikt interesa, posebno kada su u pitanju porodični ili finansijski interesi.

3. Kada je potrebno obaviti poslove sertifikacije ili nadzora u skladu sa ovom Uredbom, nadležne vlasti imaju ovlašćenje da:

(a) ispituju zapise, podatke, procedure i sav ostali materijal relevantan za obavljanje poslova sertifikacije i/ili nadzora;

(b) naprave kopije ili izvode i tih zapisa, podataka, procedura i ostalog materijala;

(c) zatraže usmeno objašnjenje na licu mjesta od bilo kojeg zaposlenog tih organizacija;

(d) uđu u relevantne prostorije, operativna mjesta ili transportna sredstva koja su u posjedu tih lica;

(e) obavljaju provjere (*audits*), istrage, procjene, inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u odnosu na te organizacije;

(f) preuzmu ili iniciraju izvršne mjere po potrebi.

4. Ovlašćenja iz stava 3 se sprovode u saglasnosti sa pravnim odredbama relevantne države članice.“;

(5) član 9 se briše;

(6) Aneks I se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom I ove Uredbe;

(7) Aneks II se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom II ove Uredbe;

(8) Aneks III se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom III ove Uredbe;

(9) Aneks IV se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom IV ove Uredbe;

(10) Aneks Va se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom V ove Uredbe;

(11) tekst Aneksa VI ove Uredbe se unosi kao Aneks Vb;

(12) tekst Aneksa VII ove Uredbe se unosi kao Aneks Vc;

(13) tekst Aneksa VIII ove Uredbe se unosi kao Aneks Vd.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Primjenjuje se od 20. februara 2020. godine.

Ova uredba obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 8. jula 2019. godine.

Za Komisiju
Predsjednik
Žan-Klod JUNKER

ANEKS I

Aneks I Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) sadržaj se mijenja i glasi:

„SADRŽAJ

M.1

SEKCIJA A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A — OPŠTE

M.A.101 Oblast primjene

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

M.A.201 Odgovornosti

M.A.202 Prijavljivanje događaja

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

M.A.302 Program održavanja vazduhoplova

M.A.303 Nalozi za plovidbenost

M.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

M.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

M.A.306 Sistem tehničke knjige vazduhoplova (*Aircraft technical log system*)

M.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

SUBPART D — STANDARDI ODRŽAVANJA

M.A.401 Podaci o održavanju

M.A.402 Obavljanje održavanja

M.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

ODJELJAK E — KOMPONENTE

M.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

M.A.502 Održavanje komponente

M.A.503 Djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme

M.A.504 Razvrstavanje komponenti

ODJELJAK F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.A.601 Oblast primjene

M.A.602 Zahtjev
M.A.603 Obim odobrenja
M.A.604 Priručnik organizacije za održavanje
M.A.605 Objekti
M.A.606 Zahtjevi u pogledu osoblja
M.A.607 Osoblje koje vrši sertifikaciju i osoblje koje vrši pregled plovidbenosti
M.A.608 Komponente, oprema i alati
M.A.609 Podaci o održavanju
M.A.610 Radni nalozi za održavanje
M.A.611 Standardi održavanja
M.A.612 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu vazduhoplova
M.A.613 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu komponente
M.A.614 Evidencija o održavanju i pregledu plovidbenosti
M.A.615 Prava organizacije
M.A.616 Pregled organizacije (*Organisational review*)
M.A.617 Promjene u odobrenoj orgnaizaciji za održavanje
M.A.618 Kontinuirano važenje odobrenja
M.A.619 Nalazi

ODJELJAK G — ORGANIZACIJA ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVODBENOSTI

M.A.701 Oblast primjene
M.A.702 Zahtjev
M.A.703 Obim odobrenja
M.A.704 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti
M.A.705 Objekti
M.A.706 Zahtjevi u pogledu osoblja
M.A.707 Osoblje za pregled plovidbenosti
M.A.708 Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti (*Continuing airworthiness management*)
M.A.709 Dokumentacija
M.A.710 Pregled plovidbenosti
M.A.711 Prava organizacije
M.A.712 Sistem kvaliteta

M.A.713 Promjene u odobrenoj organizaciji za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

M.A.714 Čuvanje evidencije

M.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

M.A.716 Nalazi

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU/CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE (CRS)

M.A.801 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu vazduhoplova

M.A.802 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu komponente

M.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

M.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

M.A.903 Prenos registracije vazduhoplova unutar EU

M.A.904 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u EU

M.A.905 Nalazi

SEKCIJA B — PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A — OPŠTE

M.B.101 Oblast primjene

M.B.102 Nadležna vlast

M.B.103 Nalazi i izvršne mjere - lica

M.B.104 Vođenje evidencije

M.B.105 Međusobna razmjena informacija

ODJELJAK B — ODGOVORNOST (*ACCOUNTABILITY*)

M.B.201 Odgovornosti

M.B.202 Obavještavanje Agencije

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVODBENOST

M.B.301 Program održavanja vazduhoplova

M.B.302 Izuzeća

M.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

M.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

M.B.305 Sistem tehničke knjige vazduhoplova

ODJELJAK D — STANDARDI ODRŽAVANJA

ODJELJAK E — KOMPONENTE

ODJELJAK F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.B.601 Zahtjev

M.B.602 Inicijalno odobrenje

M.B.603 Izdavanje odobrenja

M.B.604 Kontinuirani nadzor

M.B.605 Nalazi

M.B.606 Promjene

M.B.607 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje odobrenja

ODJELJAK G — ORGANIZACIJA ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

M.B.701 Zahtjev

M.B.702 Inicijalno odobrenje

M.B.703 Izdavanje odobrenja

M.B.704 Kontinuirani nadzor

M.B.705 Nalazi

M.B.706 Promjene

M.B.707 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje odobrenja

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.B.901 Procjena preporuka

M.B.902 Pregled ploidbenosti koji obavlja nadležna vlast

M.B.903 Nalazi

M.B.904 Razmjena informacija

Dodatak I — Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane ploidbenosti

Dodatak II — Uvjerenje o stavljanju u upotrebu — EASA obrazac 1

Dodatak III — Potvrda o provjeri ploidbenosti — EASA obrazac 15

Dodatak IV — Sistem klase i ovlaštenja koji se koristi za odobrenje organizacija za održavanje iz Aneksa I (Dio-M), Odjeljak F i iz Aneksa II (Dio-145)

Dodatak V — Odobrenje organizacije za održavanje iz Aneksa I (Dio-M) Odjeljak F

Dodatak VII — Složeni poslovi održavanja

Dodatak VIII — Ograničeno pilot-vlasnik održavanje (*Pilot owner Maintenance*)“;

(2) tačka M.1 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka 3 mijenja se i glasi:

„3. za odobravanje programa o održavanju vazduhoplova („AMP“), jedna od sljedećih:

(i) organ koji je imenovala država članica registra vazduhoplova;

(ii) ukoliko prije odobravanja programa o održavanju vazduhoplova država članica registra da saglasnost, jedna od sljedećih:

(a) organ koji je imenovala država članica u kojoj operator ima svoje sjedište poslovanja ili, u slučaju da operator nema sjedište poslovanja, organ koji je imenovala država članica u kojoj je operator osnovan ili u kojoj boravi;

(b) organ odgovoran za nadzor organizacije koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova ili sa kojim je vlasnik zaključio ograničen ugovor u skladu sa tačkom (i)(1) tačke M.A.201.“

(b) tačka 4 se briše;

(3) tačka M.A.101 mijenja se i glasi:

„M.A.101 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju mjere koje treba da se preduzmu kako bi se obezbijedilo održavanje plovidbenosti vazduhoplova, uključujući njegovo održavanje. Takođe se propisuju uslovi koje treba da ispune lica ili organizacije uključeni u te aktivnosti.“;

(4) u tački M.A.201, tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Vlasnik vazduhoplova je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i obezbjeđuje da se let obavi samo ukoliko su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) vazduhoplov se održava u plovidbenom stanju;

(2) sva operativna oprema i oprema za slučaj nužde je pravilno ugrađena i ispravna je ili je jasno označeno kao neispravna;

(3) uvjerenje o plovidbenosti je važeće;

(4) održavanje vazduhoplova obavlja se u skladu sa programom održavanja vazduhoplova navedenim u tački M.A.302.“;

(5) u tački M.A.201, tačke (d) do (i) mijenjaju se i glase:

„(d) Vođa vazduhoplova ili, u slučaju vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, operator, je odgovoran za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Ovaj pregled obavlja pilot ili drugo kvalifikovano lice ali ne mora da ga obavlja odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje vrši sertifikaciju.

(e) U slučaju vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koje koristi i dužan je da:

(1) obezbijedi da se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);

- (2) preduzme potrebne korake da obezbijedi da ima odobrenje kao organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti („CAMO“) u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO), kao dio Sertifikata vazdušnog operatora za vazduhoplove koje koristi;
 - (3) preduzme potrebne korake da obezbijedi da ima odobrenje u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili da zaključi pisani ugovor u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijom koja je odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (f) Za složene vazduhoplove na motorni pogon koji se koriste za komercijalne specijalizovane operacije, za CAT operacije koje ne obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalne odobrene organizacije za obuku („ATO“) i Deklarisane organizacije za obuku („DTO“) iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011, operator je dužan da obezbijedi da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);
 - (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO); kada sam operator nema odobrenje u skladu sa tom Sekcijom zaključuje pisani ugovor po pitanju obavljanja tih poslova u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa organizacijom odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO);
 - (3) je CAMO iz tačke (2) odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145) kao organizacija kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti koje se u njega ugrađuju, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (g) za složene vazduhoplove na motorni pogon koji nisu obuhvaćeni tačkama (e) i (f), vlasnik obezbjeđuje da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);
 - (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobren u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO); kada sam vlasnik nije CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO), zaključuje pisani ugovor po pitanju obavljanja tih poslova u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa organizacijom odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO);
 - (3) je CAMO iz tačke (2) odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145) kao organizacija kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti koje se u njega ugrađuju, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (h) Za vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji se koriste za komercijalne specijalizovane operacije ili za CAT operacije koje ne obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalne ATO i komercijalne DTO iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011, operator je dužan da obezbijedi da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);

- (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili kombinovana organizacija za plovidbenost („CAO“) odobrena u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO); kada operator nije CAMO odobren u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili CAO odobren u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO) zaključuje pisani ugovor u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa CAMO odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili sa CAO odobrenom u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO);
 - (3) je CAMO ili CAO iz tačke (2) odobren u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Dijelom-M, Odjeljkom F ovog Aneksa ili kao CAO sa pravima za održavanje, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Odjeljkom F Dijela-M ovog Aneksa ili Aneksa Vd (Dio-CAO) sa pravima za održavanje.
- (i) Za vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon a koji nisu sadržani u tačkama (e) i (h), ili se koriste za ograničene operacije, vlasnik je dužan da obezbijedi da se let obavlja samo ako su ispunjeni uslovi sadržani u tački (a). U tu svrhu, vlasnik može da:
- (1) dodijeli poslove kontinuirane plovidbenosti iz tačke M.A.301 CAMO-u ili CAO-u putem pisanog ugovora zaključenog u skladu sa Dodatkom I;

(2) sam obavlja te poslove.

Ukoliko vlasnik odabere da sam obavlja te poslove onda može da odluči da ne obavlja poslove koji se odnose na izradu i obradu odobrenja AMP-a samo ukoliko te poslove obavlja CAMO ili CAO putem pisanog ugovora koji je zaključen u skladu sa tačkom M.A.302.“

(6) tačka M.A.202 mijenja se i glasi:

„M.A.202 Prijavlivanje događaja

- (a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve za prijavljivanje iz Aneksa II (Dio-145) i Aneksa Vc (Dio CAMO), svako lice ili organizacija odgovorni u skladu sa tačkom M.A.201 dužni su da prijavljuju svako identifikovano stanje vazduhoplova ili komponente koje može da ugrozi sigurnost leta:
 - (1) nadležnim vlastima imenovanim od strane države članice registra vazduhoplova i, ukoliko se razlikuje od države članice registra, nadležnim vlastima koje je imenovala država članica operatora;
 - (2) organizaciji odgovornoj za projekat tipa ili dodatni projekat tipa.
- (b) Prijave iz tačke (a) se obavljaju na način određen od strane nadležne vlasti iz tačke (a) i sadrže sve relevantne informacije o stanju poznatom licu ili organizaciji koja je sačinila prijavu.
- (c) Kada se održavanje ili provjera plovidbenosti vazduhoplova obavljaju na osnovu pisanog sporazuma, lice ili organizacija odgovorni za te aktivnosti takođe prijavljuju bilo koje stanje iz tačke (a) vlasniku i operatoru vazduhoplova i, ako to nije isto lice, relevantnoj CAMO ili CAO.

- (d) Lice ili organizacija dostavlja prijave iz tački (a) i (c) što je prije moguće, ali ne kasnije od 72 sata od trenutka kada je lice ili organizacija identifikovalo stanje na koje se prijava odnosi, osim ukoliko to nije spriječeno usljed izuzetnih okolnosti.
 - (e) Lice ili organizacija dostavljaju dodatni (*follow-up*) izvještaj, pružajući detalje o akcijama koje to lice ili organizacija namjerava da preduzme u cilju sprečavanja sličnih događaja u budućnosti, čim se te akcije identifikuju. Dodatni izvještaj se dostavlja u formi i na način utvrđen od strane nadležne vlasti.“;
- (7) tačke M.A.301 i M.A.302 mijenjaju se i glase:

„M.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i ispravno stanje operativne opreme i opreme za slučaj nužde obezbjeđuju se:

- (a) obavljanjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utiču na sigurnost operacija u skladu sa podacima navedenim u tačkama M.A.304 i M.A.401, kako je primjenljivo, pri čemu se uzimaju u obzir lista minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova (MEL) i lista dozvoljenih odstupanja od odobrene konfiguracije (*Configuration Deviation List – CDL*), ukoliko postoje;
- (c) obavljanjem cjelokupnog održavanja u skladu sa AMP-om iz tačke M.A.302;
- (d) otpuštanje cjelokupnog održavanja u skladu sa Odjeljkom H;
- (e) za sve složene vazduhoplove na motorni pogon ili vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, analizom efektivnosti odobrenog AMP-a iz tačke M.A.302;
- (f) obavljanjem svih primjenljivih:
 - (1) naloga za plovidbenost (AD);
 - (2) operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (3) zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je odredila Agencija;
 - (4) mjera koje nalažu nadležne vlasti kao neposrednu reakciju na sigurnosni problem;
- (g) obavljanjem modifikacija i popravki u skladu sa tačkom M.A.304;
- (h) dostavljanjem vođi vazduhoplova, ili operatoru ukoliko su vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, izvještaja o masi i centraži koji odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova;
- (i) izvođenjem probnih letova kojima se provjerava održavanje ukoliko je to potrebno.

M.A.302 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Održavanje svakog vazduhoplova organizuje se u skladu sa AMP-om.
- (b) AMP i sve njegove kasnije izmjene i dopune odobrava nadležna vlast.
- (c) Kad kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova održava CAMO ili CAO, ili kada postoji pisani sporazum između vlasnika i CAMO-a ili CAO-a zaključen u skladu sa tačkom (i)(1) tačke

M.A.201, AMP i njegove izmjene i dopune mogu da se odobre procedurom posrednog odobravanja.

U tom slučaju, CAMO ili CAO izrađuje proceduru posrednog odobravanja kao dio priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti („CAME“) iz tačke CAMO.A.300 Aneksa Vc ili kao dio priručnika za kombinovanu plovidbenost („CAE“) iz tačke CAO.A.025 Aneksa Vd i odobrava ga nadležna vlast odgovorna za taj CAMO ili CAO.

Procedura posrednog odobravanja se samo koristi kada je relevantni CAMO ili CAO pod nadzorom države članice registra vazduhoplova, osim ako nije zaključen pisani ugovor u skladu sa tačkom 3 tačke M.1 kada se odgovornost za odobravanje programa za održavanje vazduhoplova prenosi na nadležnu vlast koja je odgovorna za CAMO ili CAO.

(d) AMP mora da bude usaglašen sa:

(1) uputstvima koje izdaje nadležna vlast;

(2) uputstvima za kontinuiranu plovidbenost:

(i) koje izdaju imaoци uvjerenja o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu, dodatnog uvjerenja o tipu, odobrenja projekta velikih popravki, ovlašćenja ETSO i svakog drugog odgovarajućeg odobrenja koje je izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EZ) br. 748/2012 i njenim Aneksom I (Dio-21);

(ii) koje su sadržane u sertifikacionim specifikacijama iz tačke 21.A.90B ili 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, ukoliko je primjenljivo;

(e) odstupajući od tačke (d), vlasnik ili organizacija koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može da odstupa od instrukcija iz tačke (d)(2) i da predloži duže intervale u AMP-u, na osnovu podataka dobijenih iz dovoljnog broja provjera obavljenih u skladu sa tačkom (h). Posredno odobrenje nije dozvoljeno za produžavanje intervala kod poslova koji se odnose na sigurnost. Vlasnik ili organizacija koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može takođe da predloži dodatne instrukcije u AMP-u.

(f) AMP sadrži detalje cjelokupnog održavanja koje treba da se obavi, uključujući učestalost i sve specifične poslove povezane sa tipom i specifičnosti operacija.

(g) Za složene vazduhoplove na motorni pogon, kada je AMP zasnovan na logici grupe koja upravlja održavanjem ili na praćenju stanja, AMP sadrži i program pouzdanosti.

(h) AMP podliježe periodičnim pregledima i po potrebi se na odgovarajući način mijenja i dopunjava. Tim pregledima se obezbjeđuje da AMP nastavlja da bude ažuran i važeći u smislu operativnog iskustva i instrukcija od nadležne vlasti, prilikom čega se uzimaju u obzir nove ili modifikovane instrukcije o održavanju izdate od strane imalaca uvjerenja o tipu i dodatnih uvjerenja o tipu i bilo kojih drugih organizacija koje objavljuju te podatke u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.“;

(8) tačka M.A.304 mijenja se i glasi:

„M.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

Lice ili organizacija koja popravlja vazduhoplov ili komponente, procjenjuje svako oštećenje. Modifikacije i popravke se obavljaju uz korišćenje, po potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
 - (b) koje je odobrila organizacija za projektovanje koja ispunjava uslove iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (c) sadržanih u zahtjevima iz tačke 21.A.90B ili 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.“;
- (9) tačka M.A.305 mijenja se i glasi:

„M.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Po završetku svakog održavanja, uvjerenje o otpuštanju u upotrebu („CRS“) vazduhoplova potrebno u skladu sa tačkom M.A.801 ili tačkom 145.A.50, kako je primjenljivo, unosi se u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova, što je prije izvodljivo a najkasnije 30 dana od dana završetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži:
 - 1. datum unosa, ukupni akumulirani vijek upotrebe u odgovarajućim parametrima za vazduhoplov, motor(e) i elisu(e);
 - 2. evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova opisane u niže navedenim tačkama (c) i (d) zajedno sa detaljnom pratećom evidencijom održavanja opisanom u niže navedenoj tački (e);
 - 3. ukoliko je potrebno u skladu sa tačkom M.A.306, tehničku knjigu vazduhoplova.
- (c) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži aktuelni izvještaj o masi i centraži i aktuelni status:
 - 1. AD-a i mjera koje su naložile nadležne vlasti kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
 - 2. modifikacija i popravki;
 - 3. usaglašenosti sa AMP-om;
 - 4. odloženih poslova održavanja i odloženih otklanjanja kvarova.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži aktuelni status specifičan za komponente:
 - 1. djelova sa ograničenim vijekom upotrebe, uključujući ukupni akumulirani vijek upotrebe koji je dati dio proveo u upotrebi, u odnosu na primjenjivi ograničavajući parametar plovidbenosti; i
 - 2. komponenti kontrolisane u odnosu na vrijeme, uključujući ukupno vrijeme koji je data komponenta provela u upotrebi u odnosu na primjenjivi parametar, od posljednjeg obavljanja redovnog održavanja, kako je to navedeno u AMP-u.
- (e) Vlasnik ili operator uspostavlja sistem vođenja sljedećih dokumenata i podataka u formi prihvatljivoj nadležnim vlastima i na periode navedene niže:
 - 1. Sistem tehničke knjige vazduhoplova: tehnička knjiga ili drugi podaci ekvivalentni u obimu i detaljima, koja obuhvata period od 36 mjeseci do zadnjeg unosa,

2. CRS i detaljni podaci o održavanju:
 - (i) kojima je demonstrirana usaglašenost sa AD-ima i mjerama naloženim od strane nadležne vlasti pri neposrednom reagovanju na sigurnosni problem primjenljivim na vazduhoplove, motor(e), elisu(e) i komponente koje su u njih ugrađene, po potrebi, dok se informacije koje su sadržane u ovim podacima ne zamijene novim informacijama ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci;
 - (ii) kojima je demonstrirana usaglašenost sa primjenljivim podacima u skladu sa tačkom M.A.304 za aktuelne modifikacije i popravke vazduhoplova, motor(a), elise(a) i svih komponenti koje podliježu ograničenjima plovidbenosti; i
 - (iii) svih redovnih održavanja ili drugih održavanja koja se zahtijevaju za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, motora(a), elise(a), po potrebi, dok se informacije koje su sadržane u ovim podacima ne zamijene novim informacijama ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci.
 3. podaci specifični za pojedine komponente:
 - (i) evidencija upotrebe za svaki dio sa ograničenim vijekom upotrebe, na osnovu čega se određuje aktuelni status usaglašenosti sa ograničenjima plovidbenosti;
 - (ii) CRS i detaljna evidencija o održavanju za posljednje izvršeno redovno održavanje i sva neplanirana održavanja nakon toga za sve djelove sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme, dok se redovno održavanje ne zamijeni drugim redovnim održavanjem ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci;
 - (iii) CRS i izjavu vlasnika o prihvatanju za svaku komponentu koja se ugradi na ELA2 vazduhoplov bez EASA Obrasca 1 u skladu sa tačkom (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 i obuhvaćeni priod ne može biti manji od 36 mjeseci.
 4. periodi u kojima se vodi evidencija kada je vazduhoplov trajno povučen iz upotrebe:
 - (i) podaci koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(1) tačke M.A.305 u odnosu na vazduhoplove, motor(e) i elisu(e) čuvaju se najmanje 12 mjeseci;
 - (ii) posljednji važeći statusi i izvještaji iz tački (c) i (d) tačke M.A.305 čuvaju se najmanje 12 mjeseci; i
 - (iii) najskoriji CRS i detaljna evidencija o održavanju iz tački (e)(2)(ii) i (e)(3)(i) tačke M.A.305 čuvaju se najmanje 12 mjeseci.
- (f) Lice ili organizacija odgovorni za poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.201 mora da bude usaglašena sa zahtjevima koji se odnose na sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da na zahtjev pokaže evidenciju nadležnim vlastima.
- (g) Svi unosi u sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova moraju biti jasni i precizni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravka se obavlja tako da je prvobitni unos jasno čitljiv.“

(10) u tački M.A.306, tačka (a) uvodna faza mijenja se i glasi:

„(a) Pored zahtjeva iz tačke M.A.305, za CAT, komercijalne specijalizovane operacije i komercijalne ATO ili komercijalne DTO operacije, operator koristi sistem tehničke knjige koji sadrži sljedeće informacije za svaki vazduhoplov:“;

(11) u tački M.A.306, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Prvo izdanje sistema tehničke knjige vazduhoplova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom CAMO.A.105. Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili tačkom CAO.1(1) Aneksa Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo. Sve naknadne izmjene i dopune tog sistema se uređuju u skladu sa tačkom CAMO.A.300(c) ili CAO.A.025(c)“;

(12) u tački M.A.306, tačka (c) se briše.

(13) tačka M.A.307 mijenja se i glasi:

„(a) Ako se vazduhoplov trajno prenosi sa jednog vlasnika ili operatora na drugog, vlasnik ili operator koji obavlja prenos obezbjeđuje da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke M.A.305 i, ukoliko je primjenljivo, sistem tehničke knjige iz tačke M.A.306.

(b) Ako vlasnik ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, vlasnik mora da obezbijedi da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke M.A.305 prenese ugovorenoj organizaciji.

(c) Vremenski periodi za čuvanje evidencije utvrđeni u tački (e) tačke M.A.305 nastavljaju da se primjenjuju na novog vlasnika, operatora, CAMO ili CAO.“;

(14) u tački M.A.403, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Svaki kvar koji nije otklonjen prije leta mora da se evidentira u sistemu evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova iz tačke M.A.305 ili, ukoliko je primjenljivo, u sistemu tehničke knjige vazduhoplova iz tačke M.A.306.“;

(15) u tački M.A.501, tačka (1) tačka (a) mijenja se i glasi:

“(1) komponente koje su u zadovoljavajućem stanju, otpuštene u upotrebu na EASA Obrascu 1 ili ekvivalentnom obrascu i označene u skladu sa Odjeljkom Q Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, osim ako drugačije nije utvrđeno u Aneksu I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 ili u ovom Aneksu (Dio-M) ili Aneksu Vd (Dio-CAO).“

(16) u tački M.A.501, tačka (3) tačka (a) mijenja se i glasi:

„(3) Komponente kategorizovane kao nepopravljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka upotrebe ili imaju kvar koji se ne može otkloniti.“

(17) tačka M.A.502 mijenja se i glasi:

„M.A.502 Održavanje komponente

(a) Održavanje komponenti obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), zavisno što je primjenljivo.

- (b) Odstupajući od tačke (a), ako je komponenta ugrađena u vazduhoplov, održavanje te komponente može da obavlja organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) ili osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke (b)(2) tačke M.A.801. To se održavanje obavlja u skladu sa podacima za održavanje vazduhoplova ili u skladu sa podacima za održavanje komponenti ako je nadležna vlast dala svoju saglasnost. Takva organizacija za održavanje vazduhoplova ili osoblje koje vrši sertifikaciju može privremeno da izgradi komponentu zbog održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim ako ta izgradnja stvara potrebu za dodatnim održavanjem. Za održavanje komponenti obavljeno u skladu sa ovom tačkom ne izdaje se EASA obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi sa otpuštanjem vazduhoplova u upotrebu predviđenim tačkom M.A.801.
- (c) Odstupajući od tačke (a), ako je komponenta ugrađena u motor ili pomoćni uređaj za napajanje (APU), održavanje te komponente može da obavlja organizacija za održavanje motora odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO). To održavanje se obavlja u skladu sa podacima za održavanje motora ili APU-a ili u skladu sa podacima za održavanje komponenti ako je nadležna vlast dala svoju saglasnost. Takva organizacija za održavanje sa ovlašćenjem kategorije B može privremeno da izgradi komponentu zbog održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim ako ta izgradnja stvara potrebu za dodatnim održavanjem.

Gore navedene tačke od (a) do (c) ne primjenjuju se na komponente iz tačke (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

- (d) Održavanje komponenti iz tačke (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 dok je takva komponenta ugrađena u vazduhoplov ili privremeno izgrađena kako bi joj se lakše pristupilo obavlja organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO), ukoliko je primjenljivo, osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke (b)(2) tačke M.A.801 ili pilot-vlasnik iz tačke (b)(3) tačke M.A.801. Za održavanje komponenti obavljeno u skladu sa ovom tačkom ne izdaje se EASA Obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi sa otpuštanjem vazduhoplova u upotrebu predviđenim tačkom M.A.801.“;

(18) tačka M.A.503 mijenja se i glasi:

„M.A.503 Djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme

- (a) Za ugrađene djelove sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme ne smiju da se prekorače odobrena ograničenja navedena u AMP-u i AD-ima, osim uz uslove koji su navedeni u tački (c) tačke M.A.504.
- (b) Po isteku odobrenog ograničenja komponenta mora da se izgradi iz vazduhoplova zbog održavanja ili, u slučaju djelova sa ograničenim vijekom upotrebe, trajnog uklanjanja.“;

(19) u tački M.A.504 tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Nepopravljive komponente ne smiju ponovo da uđu u sistem snadbijevanja komponentama, osim ako je propisani vijek upotrebe produžen ili je rješenje za popravku odobreno u skladu sa Uredbom (EU) br. 748/2012.“;

(20) u tački M.A.603. tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

- „(a) Organizacija koja se bavi djelatnostima koje podliježu ovom Odjeljku, ne smije da obavlja svoje djelatnosti ako nema odobrenje nadležne vlasti. U tu svrhu nadležna vlast koristi obrazac iz Dodatka V.
- (b) Obim poslova koji podliježu odobrenju mora da bude naveden u priručniku organizacije za održavanje u skladu sa tačkom M.A.604. Klase i ovlašćenja koji se upotrebljavaju za odobravanje organizacija za održavanje navedene su u Dodatku IV ovog Dijela.”;

(21) u tački M.A.604, tačka (1) tačka (a) mijenja se i glasi:

- „1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac imenovan u skladu sa tačkom M.A.606. tačkom (a) kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku obavljati svoje aktivnosti u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa (Dio-M) ili Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, i u skladu sa priručnikom.”;

(22) u tački M.A.606. tačka (i) mijenja se i glasi:

- „(i) Ako organizacija sprovodi preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije u skladu sa tačkom ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML), mora da ima osoblje za provjeru plovidbenosti koje je kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom ML.A.904 Aneksa Vb (Dio-ML).”;

(23) u tački M.A.606, briše se tačka (j);

(24) u tački (a) tačke M.A.607 tačka 1 mijenja se i glasi:

- „1. osoblje koje vrši sertifikaciju može da demonstrira da ispunjava zahtjeve iz tačke (b) tačke 66.A.20 Aneksa III (Dio-66) ili, ako se to zahtijeva u skladu sa tim Aneksom, zahtjeve propisane zakonodavstvom države članice;”

(25) tačka M.A.609 mijenja se i glasi:

„M.A.609 Podaci za održavanje

Odobrena organizacija za održavanje mora da ima na raspolaganju i da koristi primjenljive aktuelne podatke za održavanje utvrđene tačkom M.A.401 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, pri obavljanju održavanja uključujući modifikacije i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje obezbjeđuje korisnik, organizacija ima na raspolaganju i koristi takve podatke samo dok su radovi na održavanju u toku.”;

(26) tačke M.A.611, M.A.612 i M.A.613 mijenjaju se i glase:

„M.A.611 Standardi održavanja

Svako održavanje obavlja se u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka D Sekcije A ovog Aneksa ili u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka D Sekcije A Aneksa Vb (Dio-ML), kako je navedeno u članu 3 stavu 1.

M.A.612 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

Nakon završetka cjelokupnog obaveznog održavanja vazduhoplova u skladu sa ovim Odjeljkom izdaje se CRS za vazduhoplov u skladu sa tačkom M.A.801 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.801 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je navedeno u članu 3 stav 1.

M.A.613 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Nakon završetka cjelokupnog obaveznog održavanja komponente u skladu sa ovim Odjeljkom izdaje se CRS za komponentu u skladu sa tačkom M.A.802 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.802 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od slučaja. Izdaje se EASA Obrazac 1, osim za komponente koje se održavaju u skladu sa tačkama (b) ili (d) tačke M.A.502, za komponente koje su izrađene u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.603 ovog Aneksa i za komponente za koje je drugačije predviđeno u tački ML.A.502 Aneksa Vb (Dio-ML).
- (b) Dokument CRS o komponenti, EASA Obrazac 1, može da se generiše iz računarskog sistema.”;

(27) u tački M.A.614 tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Odobrena organizacija za održavanje vlasniku ili operatoru vazduhoplova dostavlja primjerak svakog CRS-a, zajedno sa primjerkom cjelokupne detaljne evidencije o održavanju koja je povezana sa obavljenim radovima i koja je neophodna za demonstriranje usaglašenosti sa tačkom M.A.305.”;

(28) tačka M.A.615 mijenja se i glasi:

„M.A.615 Prava organizacije

Organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Odjeljkom F, Sekcije A ovog Aneksa može da:

- (a) održava bilo koji vazduhoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na lokacijama navedenim u uvjerenju o odobrenju i u priručniku organizacije za održavanje;
- (b) organizuje obavljanje specijalizovanih usluga pod nadzorom organizacije za održavanje u drugoj odgovarajućoj kvalifikovanoj organizaciji, kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje;
- (c) održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neispravnosti vazduhoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, pod uslovima navedenim u priručniku organizacije za održavanje;
- (d) izdaje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu nakon obavljenog održavanja, u skladu sa tačkom M.A.612. ili M.A.613. ovog Aneksa;
- (e) ako je specifično odobrena za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, obavlja preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML).

Organizacija održava vazduhoplove ili komponente za koje je odobrena isključivo ako su joj dostupni svi potrebni objekti, oprema, alati, materijali, podaci za održavanje i osoblje koje vrši sertifikaciju.”;

(29) u tački M.A.619 tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

- „(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa i Aneksa Vb (Dio-ML) kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa i Aneksa Vb (Dio-ML) kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;

(30) tačka M.A.801 mijenja se i glasi:

„M.A.801 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

- (a) Osim za vazduhoplov koji u upotrebu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145), CRS se izdaje u skladu sa ovim Odjeljkom.
- (b) Vazduhoplov se ne otpušta u upotrebu bez izdatog CRS-a, koji se izdaje nakon što se svi naručeni poslovi održavanja pravilno izvrše. CRS izdaje ovlašćeno osoblje koje vrši sertifikaciju organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili sa Aneksom Vd (Dio-CAO), osim za poslove održavanja koji nisu složeni poslovi održavanja navedeni u Dodatku VII ovog Aneksa kada CRS izdaje:
 - 1. nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje djeluje u skladu sa zahtjevima iz člana 5 ove Uredbe; ili
 - 2. pilot-vlasnik koji djeluje u skladu sa tačkom M.A.803 ovog Aneksa.
- (c) Odstupajući od tačke (b), u nepredviđenim situacijama, kada je vazduhoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema organizacije za održavanje odobrene u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), a na raspolaganju nema nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju, vlasnik može da ovlasti bilo koje lice sa najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju, koje ima važeću dozvolu za održavanje u skladu sa ICAO Aneksom 1 za tip vazduhoplova za koji je potrebno otpuštanje u upotrebu ili ovlašćenje osoblja koje vrši sertifikaciju koje je važeće za poslove za koje je potrebna sertifikacija koje je izdala organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa ICAO Aneksom 6 za održavanje vazduhoplova u skladu sa standardima iz Odjeljka D ovog Aneksa, da otpusti vazduhoplov u upotrebu. U tom slučaju vlasnik:
 - 1. pribavlja i čuva u evidenciji vazduhoplova detaljne podatke o obavljenom održavanju i o kvalifikacijama lica koje je izdalo CRS;
 - 2. obezbjeđuje da se svako takvo održavanje kasnije provjeri i da lice sa odgovarajućim ovlašćenjem iz tačke (b) ili organizacija odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) prvom prilikom, a najkasnije u roku od sedam kalendarskih dana od dana kada je lice koje je ovlastio vlasnik izdalo CRS, izda novi CRS;
 - 3. obavještava u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlašćenja organizaciju odgovornu za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova ako je sa njom zaključen ugovor, ili, ako takvog ugovora nema, nadležna vlast.
- (d) U slučaju otpuštanja u upotrebu u skladu sa tačkom (b)(2), osoblju koje vrši sertifikaciju pri poslovima održavanja može da pomaže jedno ili više lica pod njegovim ili njenim neposrednim kontinuiranim nadzorom.
- (e) CRS sadrži najmanje:
 - 1. osnovne podatke o obavljenom održavanju;
 - 2. datum kad je održavanje dovršeno;
 - 3. identitet organizacije ili lica koja izdaje CRS, uključujući alternativno:
 - (i) referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;

- (ii) u slučaju iz tačke (b)(2), identitet i, ako je odgovarajuće, broj dozvole osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;

4. ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.

- (f) Odstupajući od tačke (b) i ne dovodeći u pitanje tačku (g), kad se traženo održavanje ne može dovršiti, CRS može da se izda sa odobrenim ograničenjima vazduhoplova. U tom se slučaju u uvjerenju navodi da održavanje nije moglo da se dovrši i navode se sva primjenljiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, kao dio informacija iz tačke (e)(4).

- (g) CRS se ne izdaje u slučaju bilo koje poznate neusaglašenosti koja ugrožava sigurnost leta.”;

(31) tačka M.A.802 mijenja se i glasi:

„M.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Osim za vazduhoplov koji u upotrebu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Aneksom II (Dijelom-145), CRS se izdaje nakon završetka svakog održavanja obavljeno na komponenti vazduhoplova u skladu sa tačkom M.A.502.
- (b) Uvjerenje o stavljanju u upotrebu utvrđeno kao EASA Obrazac 1 čini CRS komponente, osim ako je takvo održavanje komponente vazduhoplova obavljeno u skladu sa tačkom (b) ili (d) tačke M.A.502 i u tom slučaju održavanje podliježe procedurama otpuštanja vazduhoplova u upotrebu u skladu sa tačkom M.A.801.”;

(32) u tački M.A.803. tačka (b) mijenja se i glasi:

- „(b) Za sve vazduhoplove čija je MTOM 2730 kg i manja, a nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon i ne upotrebljavaju se u CAT operacijama, specijalizovanim komercijalnim operacijama, komercijalnim operacijama ATO-a ni DTO-a, pilot-vlasnik može da izda CRS nakon obavljanja ograničenog održavanja od strane pilota-vlasnika kako je navedeno u Dodatku VIII ovog Aneksa.”;

(33) u tački M.A.803, tačka (d) mijenja se i glasi:

- „(d) CRS mora da se unese u sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da sadrži osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje završeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje to uvjerenje.”;

(34) tačka M.A.901 mijenja se i glasi:

„M.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

Kako bi se obezbijedilo važenje uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova, mora periodično da se obavlja pregled plovidbenosti vazduhoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti.

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu sa Dodatkom III (EASA Obrazac 15a ili 15b) ovog Aneksa nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovidbenosti. Potvrda o provjeri plovidbenosti važi jednu godinu.
- (b) Vazduhoplov u kontrolisanom okruženju je vazduhoplov za koji je tokom prethodnih 12 mjeseci:
 1. plovidbenost kontinuirano obezbjeđivala jedna CAMO ili CAO;

2. održavanje obavljala organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), uključujući slučajeve kada su obavljani poslovi održavanja iz tačke (b) tačke M.A.803 i kad je obavljeno otpuštanje u upotrebu u skladu sa tačkom (b)(1) ili (b)(2) tačke M.A.801 ovog Aneksa.
- (c) Za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kao i za vazduhoplove čija je MTOM veća od 2730 kg koji su u kontrolisanom okruženju, organizacija iz tačke (b)(1) koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može u skladu sa tačkom CAMO.A.125 i tačkom (c)(1) tačke CAO.A.095, a ukoliko su ispunjeni uslovi iz tačke (j):
1. da izda potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901;
 2. da najviše dva puta produži važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala, svaki put za period od jedne godine, ako je predmetni vazduhoplov ostao u kontrolisanom okruženju.
- (d) Nadležna vlast izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti nakon zadovoljavajuće procjene na osnovu preporuke CAMO-a ili CAO-a, koja je poslata zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija MTOM je veća od 2730 kg i zadovoljavaju jedan od sljedećih uslova:
1. nisu u kontrolisanom okruženju;
 2. njihovu kontinuiranu plovidbenost obezbeđuje organizacija koja nema pravo da obavlja preglede plovidbenosti.
- Preporuka iz prvog podstava se zasniva na pregledu plovidbenosti obavljenom u skladu sa tačkom M.A.901.
- (e) Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kao i za vazduhoplove čija MTOM nije veća od 2730 kg, svaka CAMO ili CAO koju odabere vlasnik ili operator može u skladu sa CAMO.A.125. ili CAO.A.095 i ako su ispunjeni uslovi iz tačke (j):
1. da izda potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s tačkom M.A.901;
 2. da najviše dva puta produži važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala, svaki put za period od jedne godine, ako je predmetni vazduhoplov ostao u kontrolisanom okruženju i pod njenim obezbeđivanjem kontinuirane plovidbenosti.
- (f) Odstupajući od tački (c)(2) i (e)(2) tačke M.A.901, za vazduhoplove koji su u kontrolisanom okruženju organizacija iz tačke (b)(1) koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može, ukoliko su ispunjeni uslovi iz tačke (j), da produži najviše dva puta, svaki put za period od jedne godine, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala nadležna vlast ili druga CAMO ili CAO.
- (g) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalnog rizika za sigurnost vazdušnog saobraćaja, nadležna vlast sama obavlja pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti.
- (h) Ne dovodeći u pitanje tačku (g), nadležna vlast može sama da obavlja pregled plovidbenosti i da izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti u sljedećim slučajevima:

1. ako kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova obezbjeđuje CAMO ili CAO čije se glavno sjedište poslovanja nalazi u trećoj zemlji;
 2. za svaki drugi vazduhoplov čija MTOM nije veća od 2730 kg, ako to vlasnik zatraži.
- (i) Ako nadležna vlast sama izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkama (g) ili (h) ili nakon procjene preporuke u skladu sa tačkom M.B.901, vlasnik ili operator vazduhoplova, ako je to za te svrhe neophodno, obezbjeđuje nadležnim vlastima:
1. svu dokumentaciju koju ta nadležna vlast zahtijeva;
 2. prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njeno osoblje;
 3. podršku u vidu osoblja koje vrši sertifikaciju.
- (j) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne smije da se izda ni produžava ako postoji dokaz ili naznake da vazduhoplov nije u plovidbenom stanju.
- (k) Pregled plovidbenosti vazduhoplova uključuje potpun dokumentovan pregled evidencije vazduhoplova kojim se utvrđuje da su ispunjeni sljedeći zahtjevi:
1. za zmaj vazduhoplova, motor i elisu propisno je evidentirano ukupno vrijeme naleta i sa njim povezani ciklusi naleta;
 2. letački priručnik primjenljiv je na konfiguraciju vazduhoplova i odražava stanje posljednje revizije;
 3. cjelokupno održavanje koje treba da se izvrši na vazduhoplovu u skladu sa odobrenim programom održavanja vazduhoplova je obavljeno;
 4. svi poznati kvarovi su otklonjeni ili, ukoliko je primjenljivo, njihovo otklanjanje odloženo na kontrolisan način u skladu sa tačkom M.A.403.;
 5. svi primjenjivi AD-i su primijenjeni i pravilno evidentirani;
 6. sve modifikacije i popravke koje su obavljene na vazduhoplovu su evidentirane i u skladu su sa tačkom M.A.304.;
 7. svi djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme ugrađeni na vazduhoplov ispravno su označeni, registrovani i njihova ograničenja nisu prekoračena;
 8. cjelokupno održavanje obavljeno je u skladu sa ovim Aneksom;
 9. aktuelni izvještaj o masi i balansu odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova i važeći je;
 10. vazduhoplov je u skladu sa najnovijom revizijom svog projekta tipa, koji je odobrila Agencija;
 11. vazduhoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara aktuelnoj konfiguraciji vazduhoplova u skladu sa Odjeljkom I Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

- (l) Pregled plovidbenosti vazduhoplova uključuje fizički pregled vazduhoplova. Pri tom pregledu osoblju za pregled plovidbenosti koje nema odgovarajuće kvalifikacije u skladu sa Aneksom III (Dio-66) pomaže tako kvalifikovano osoblje.
- (m) Fizičkim pregledom vazduhoplova osoblje za pregled plovidbenosti obezbeđuje sljedeće:
1. da su sve zahtijevane oznake i naljepnice ispravno ugrađene;
 2. da je vazduhoplov usaglašen sa svojim odobrenim letačkim priručnikom;
 3. da je konfiguracija vazduhoplova usaglašena sa odobrenom dokumentacijom;
 4. da ne može da se nađe nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu sa tačkom M.A.403.;
 5. da ne mogu da se pronađu nikakve nedosljednosti između vazduhoplova i dokumentovanog pregleda evidencije iz tačke (k).
- (n) Odstupajući od tačke (a), pregled plovidbenosti smije da se pomjeri unaprijed za najviše 90 dana, a da se pri tome ne poremeti kontinuitet rasporeda pregleda plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tokom radova održavanja.
- (o) Potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15b) ili preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a) iz Dodatka III ovog Aneksa može da se izda samo:
1. od strane ovlašćenog osoblje za pregled plovidbenosti u ime odobrene organizacije;
 2. ako je u potpunosti sproveden pregled plovidbenosti.
- (p) Kopija svake potvrde o provjeri plovidbenosti koja je izdata ili produžena za neki vazduhoplov šalje se u roku od 10 dana državi članici u kojoj je predmetni vazduhoplov registrovan.
- (q) Poslovi pregleda plovidbenosti ne smiju da se podugovaraju.
- (r) Ako je ishod pregleda plovidbenosti nejasan, organizacija koja je sprovela pregled obavještava nadležnu vlast što je prije moguće, a svakako u roku od 72 sata od trenutka kada je ta organizacija utvrdila razlog zašto je ishod provjere plovidbenosti nejasan.
- (s) Potvrda o provjeri plovidbenosti se ne izdaje dok nisu zaključeni svi nalazi.”;

(35) u tački M.A.902, tačka (b) tačke 5 mijenja se i glasi:

„5. modifikacija ili popravka nije usaglašena sa tačkom M.A.304.”;

(36) tačka M.A.904 mijenja se i glasi:

„M.A.904 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u EU

- (a) Pri uvozu vazduhoplova u registar države članice iz treće zemlje ili iz regulatornog sistema u kojem se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139, podnosilac zahtjeva:
1. podnosi zahtjev nadležnim vlastima države članice registra za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;

2. za vazduhoplov koji nije nov, obezbjeđuje da je pregled plovidbenosti obavljen u skladu sa tačkom M.A.901;
 3. organizuje obavljanje cjelokupnog održavanja u skladu sa odobrenim programom održavanja u skladu sa tačkom M.A.302.
- (b) Kada se uvjeri da vazduhoplov ispunjava relevantne zahtjeve, organizacija koja obavlja pregled plovidbenosti šalje dokumentovanu preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra.
- (c) Vlasnik vazduhoplova mora da dozvoli pristup vazduhoplovu kako bi nadležna vlast države članice registra obavila inspekciju.
- (d) Nadležna vlast države članice registra izdaje uvjerenje o plovidbenosti nakon što se uvjeri da je vazduhoplov usaglašen sa zahtjevima iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (e) Nadležna vlast države članice izdaje i potvrdu o provjeri plovidbenosti. Potvrda važi jednu godinu, osim ako nadležna vlast odluči da smanji period njenog važenja zbog sigurnosti vazdušnog saobraćaja.”;

(37) u tački M.A.905 tačke (a) i (b) mijenjaju se glase:

- „(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;

(38) dodaje se nova tačka M.B.103 koja glasi:

„M.B.103 Nalazi i izvršne mjere izvršenja – lica

Ako tokom nadzora ili na bilo koji drugi način nadležna vlast odgovorna za nadzor u skladu sa ovim Aneksom pronađe dokaze koji pokazuju neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 nosioca dozvole, sertifikata, ovlašćenja ili potvrde izdatih u skladu sa tom Uredbom, nadležna vlast koja je utvrdila neusaglašenost preduzima sve potrebne izvršne mjere kako bi spriječila nastavljanje te neusaglašenosti.”;

(39) tačka M.B.104 mijenja se i glasi:

„M.B.104 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležne vlasti uspostavljaju sistem za vođenje evidencije koji omogućava da se na odgovarajući način prate postupci izdavanja, produžavanja, mijenjanja, suspendovanja ili ukidanja svakog sertifikata.
- (b) Evidencija za nadzor nad organizacijama odobrenim u skladu sa ovim Aneksom mora najmanje da sadrži sljedeće:
1. zahtjev za odobrenje organizacije;
 2. uvjerenje o odobrenju organizacije uključujući bilo kakve promjene;
 3. kopiju programa provjere u kojem se navode datumi kad provjere treba sprovesti i kada su provjere sprovedene;

4. kontinuiranu evidenciju nadležne vlasti o nadzoru uključujući svu evidenciju o provjerama;
5. kopije sve odgovarajuće prepiske;
6. podatke o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
7. sve izvještaje drugih nadležnih vlasti koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
8. priručnik organizacije i njegove izmjene i dopune;
9. kopiju bilo kojih drugih dokumenata koje je neposredno odobrila nadležna vlast.

(c) Evidencija iz tačke (b) mora da se čuva najmanje pet godina.

(d) Minimalna evidencija za nadzor nad svakim vazduhoplovom uključuje barem kopiju:

1. uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova;
2. potvrde o provjeri plovidbenosti;
3. preporuka pregleda plovidbenosti koje izdaju organizacije odobrene u skladu sa Dijelom-CAO ili Dijelom-CAMO;
4. izvještaja o pregledima plovidbenosti koje je direktno sprovela nadležna vlast;
5. sve relevantne korespondencije koja se odnosi na vazduhoplov;
6. detalje o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
7. svih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast u skladu sa ovim Aneksom ili Aneksom II Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-ARO).

(e) Evidencija navedena u tački (d) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja vazduhoplova iz upotrebe.

(f) Sva evidencija mora biti dostupna na zahtjev druge države članice ili Agencije.”;

(40) tačka M.B.201 mijenja se i glasi:

„M.B.201 Odgovornosti

Nadležne vlasti iz tačke M.1 odgovorne su za sprovođenje provjera, inspekcija i istraga u cilju provjere usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(41) dodaje se nova tačka M.B.202 koja glasi:

„M.B.202 Informacije za Agenciju

(a) Nadležna vlast bez bespotrebnog odlaganja obavještava Agenciju u slučaju bilo kakvih značajnih problema u vezi sa sprovođenjem Uredbe (EU) 2018/1139.

(b) Nadležna vlast Agenciji mora da dostavi informacije važne za sigurnost koje proizilaze iz prijava događaja koje je primila u skladu sa tačkom M.A.202”;

(42) tačka M.B.301 mijenja se i glasi:

„M.B.301 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast provjerava da li je program održavanja vazduhoplova u skladu sa tačkom M.A.302.
- (b) Osim ako je navedeno drugačije u tački (c) tačke M.A.302, AMP i njegove izmjene i dopune neposredno odobrava nadležna vlast. Nadležna vlast mora da ima pristup svim podacima koji se zahtijevaju u skladu sa tačkama (d), (e) i (f) tačke M.A.302.
- (c) U slučaju posrednog odobrenja u skladu sa tačkom M.A.302(c), nadležna vlast odobrava proceduru odobravanja AMP-a od strane CAO-a ili CAMO-a u okviru priručnika za obezbjeđivanje plovidbenosti te organizacije iz tački CAO.A.025. i CAMO.A.300.”;

(43) dodaje se nova tačka M.B.305 koja glasi:

„M.B.305 Sistem tehničke knjige vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast odobrava inicijalni sistem tehničke knjige vazduhoplova iz tačke M.A.306.
- (b) Kako bi se organizaciji omogućilo da uvede promjene sistema tehničke knjige vazduhoplova bez prethodnog odobrenja nadležnih vlasti, nadležna vlast odobrava relevantnu proceduru iz tačke (c) tačke CAMO.A.300 ili tačke (c) tačke CAO.A.025.”;

(44) u tački M.B.602 tačke (b) i (c) mijenjaju se i glase:

- „(b) Nadležna vlast utvrđuje da li su procedure utvrđene u priručniku organizacije za održavanje usaglašene sa Odjeljkom F ovog Aneksa i provjerava je li odgovorni rukovodilac potpisao izjavu o obavezi (*commitment statement*).
- (c) Nadležna vlast provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve utvrđene u Odjeljku F ovog Aneksa.”;

(45) u tački M.B.603 tačka (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Nadležna vlast izdaje podnosiocu zahtjeva uvjerenje o odobrenju na EASA Obrascu 3 (Dodatak V ovog Aneksa), koje uključuje obim odobrenja, ako je organizacija za održavanje usaglašena sa primjenljivim tačkama ovog Aneksa.”;

(46) u tački M.B.604 tačka (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Nadležna vlast za svaku organizaciju za održavanje odobrenu u skladu sa Odjeljkom F Sekcije B ovog Aneksa koja je pod njenim nadzorom vodi i ažurira program sa datumima kad moraju da se izvrše posjete provjere i kad su takve posjete provjere izvršene.”;

(47) u tački M.B.605 uvodna fraza tačke (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Ako se tokom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusaglašenost sa zahtjevom utvrđenim u ovom Aneksu ili Aneksu Vb (Dio-ML), nadležna vlast preduzima sljedeće mjere:”;

(48) u tački M.B.606 tačka (c) mijenja se i glasi:

- „(c) Za bilo koju izmjenu priručnika organizacije za održavanje:
 1. u slučaju neposrednog odobrenja izmjena u skladu sa tačkom (b) tačke M.A.604 nadležna vlast prije formalnog obavještanja odobrene organizacije o odobrenju provjerava jesu li procedure navedene u priručniku u skladu sa ovim Aneksom;

2. u slučaju posrednog odobravanja izmjena u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.604 nadležna vlast mora da obezbijedi:
 - (i) da je riječ o manjim izmjenama;
 - (ii) da ima odgovarajuću kontrolu nad odobrenjem izmjena kako bi se obezbijedilo da one ostanu usaglašene sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(49) u tački M.B.901, tačka 1 mijenja se i glasi:

„1. Odgovarajuće kvalifikovano osoblje nadležnih vlasti provjerava da se izjavom o usklađenosti sadržanoj u preporuci demonstrira da je izvršen cjelokupni pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901.”;

(50) u tački M.B.902. tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

„(a) Kada nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (Dodatak III ovog Aneksa (EASA Obrazac 15a)), nadležna vlast sprovodi provjeru plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901.

(b) Nadležna vlast mora da ima odgovarajuće osoblje za obavljanje pregleda plovidbenosti.

1. Za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija je MTOM veća od 2730 kg to osoblje mora:

- (a) da ima najmanje pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
- (b) da ima odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova (ako se u članu 5(6) upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu potvrdu;
- (c) da prođe formalnu obuku za održavanje vazduhoplova;
- (d) da je na položaju sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje tačke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u tački (b)(1)(b) tačke M.B.902 može da se zamijeni sa pet godina iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(1)(a) tačke M.B.902.

2. Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija MTOM je 2730 kg ili manja, to osoblje mora:

- (a) da ima najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
- (b) da ima odgovarajuću licencu u skladu sa Aneksom III (Dio-66), ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova ako se u članu 5(6) upućuje na nacionalna pravila, ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu potvrdu;
- (c) da prođe odgovarajuću obuku za održavanje vazduhoplova;
- (d) da je na položaju sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje tačke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u tački (b)(2)(b) tačke M.B.902 može da se zamijeni sa četiri godine iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(2)(a) tačke M.B.902.“;

(51) dodaje se nova tačka M.B.904 koja glasi:

„M.B.904 Razmjena informacija

Nakon prijema obavještenja o prenosu vazduhoplova iz jedne države članice u drugu u skladu sa tačkom M.A.903, nadležna vlast države članice u kojoj je vazduhoplov trenutno registrovan obavještava nadležnu vlast države članice u kojoj će vazduhoplov biti registrovan o svim poznatim problemima koji se odnose na vazduhoplov koji se prenosi. Nadležna vlast države članice u kojoj će vazduhoplov biti registrovan mora da obezbijedi da je nadležna vlast države članice u kojoj je vazduhoplov trenutno registrovan na odgovarajući način obaviještena o prenosu.“;

(52) Dodatak I mijenja se i glasi:

„Dodatak I

Ugovor za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

1. Ako vlasnik ili operator u skladu sa tačkom M.A.201 ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležne vlasti vlasnik ili operator mora nadležnim vlastima države članice registra da pošalje kopiju ugovora koji su potpisale obje strane.
2. Sačinjava se ugovor u kojem se uzimaju u obzir zahtjevi iz ovog Aneksa i utvrđuju obaveze potpisnika u vezi sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova.
3. Ugovor sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - registraciju, tip i serijski broj vazduhoplova;
 - naziv vlasnika ili registrovanog zakupca ili podatke o kompaniji uključujući adresu,
 - detalje o ugovorenoj CAMO ili CAO, uključujući adresu; i
 - vrstu operacija.
4. U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik ili operator povjerava CAMO-u ili CAO-u obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova, izradu programa održavanja vazduhoplova koji odobrava nadležna vlast kako je navedeno u tački M.1, kao i organizovanje održavanja vazduhoplova u skladu sa navedenim AMP-om.

U skladu sa ovim ugovorom oba potpisnika se obavezuju da će ispuniti svoje obaveze iz ovog ugovora.

Vlasnik ili operator izjavljuje da su, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova koje su date CAMO-u ili CAO-u tačne i da će biti tačne i da vazduhoplov neće biti mijenjan bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koja strana potpisnica ne poštuje ovaj ugovor, ugovor postaje ništavan. U takvom slučaju vlasnik ili operator zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova i u roku od dvije sedmice obavještava nadležne vlasti države članice registra o takvom nepoštovanju ugovora.“

5. Kada vlasnik/operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom M.A.201, obaveze svake strane su sljedeće:

5.1. Obaveze CAMO-a ili CAO-a:

1. da imaju tip vazduhoplova naveden u svojim uslovima odobrenja;
2. da poštuju uslove navedene u nastavku koji se odnose na obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova:
 - (a) da izrade program održavanja vazduhoplova (AMP), uključujući program pouzdanosti, ako je primjenljivo;
 - (b) da navedu poslove održavanja (u AMP-u) koje može da obavlja pilot-vlasnik u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.803;
 - (c) da organizuju odobravanje AMP-a;
 - (d) nakon što je AMP odobren, da dostave vlasniku ili operatoru primjerak AMP-a;
 - (e) da organizuju dopunski inspekcijski pregled kojim se premošćavaju razlike u odnosu na prethodni program održavanja vazduhoplova;
 - (f) da organizuju da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje;
 - (g) da organizuju da se primjenjuju svi važeći AD-i;
 - (h) da organizuju da sve kvarove koji se otkriju tokom redovnog održavanja, tokom pregleda plovidbenosti ili koje je prijavio vlasnik, otkloni odobrena organizacija za održavanje;
 - (i) da koordiniše redovno održavanje, primjenu AD-a, zamjenu dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe i zahtjeve za pregled komponenti;
 - (j) da obavijeste vlasnika svaki put kada vazduhoplov treba da se uputi odobrenoj organizaciji za održavanje;
 - (k) da vodi svu tehničku evidenciju;
 - (l) da arhivira svu tehničku evidenciju;
3. da organizuje odobrenje svih modifikacija na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21.) prije nego što se te modifikacije realizuju;
4. da organizuje odobrenje svih popravki na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21.) prije nego što se te popravke realizuju;
5. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada vlasnik ne uputi vazduhoplov odobrenoj organizaciji za održavanje na zahtjev odobrene organizacije;

6. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra uvijek kada se ne poštuje ovaj ugovor;
7. da obezbijedi sprovođenje pregleda plovidbenosti vazduhoplova kada je to potrebno i da obezbijedi izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti ili slanje preporuke nadležnim vlastima države članice registra;
8. da u roku od 10 dana pošalje kopiju svake izdate ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra;
9. da prijavi sve događaje u skladu sa važećim propisima;
10. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra ako bilo koja strana otkaže ugovor;

5.2. Obaveze vlasnika ili operatora:

1. da bude upoznat sa odobrenim programom održavanja vazduhoplova;
 2. da bude upoznat sa ovim Aneksom;
 3. da uputi vazduhoplov odobroj organizaciji za održavanje koja je dogovorena sa CAMO-om ili CAO-om u određeno vrijeme koje je utvrđeno po zahtjevu CAMO-a ili CAO-a;
 4. da ne modifikuje vazduhoplov bez prethodnog savjetovanja sa CAMO-om ili CAO-om;
 5. da obavijesti CAMO ili CAO o svim vanrednim održavanjima koja su sprovedena bez znanja i nadzora CAMO-a ili CAO-a;
 6. da upisom u tehničku knjigu vazduhoplova obavijesti CAMO ili CAO o svim kvarovima otkrivenim tokom operacija;
 7. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kad bilo koja strana otkaže ovaj ugovor;
 8. da obavijesti CAMO ili CAO i nadležnu vlast države članice registra svaki put kada se vazduhoplov proda;
 9. da prijavljuje sve događaje u skladu sa važećim propisima;
 10. da redovno obavještava CAMO ili CAO o satima naleta vazduhoplova i svim drugim podacima o upotrebi, kako je dogovoreno sa CAMO-om ili CAO-om;
 11. da unese u tehničke knjige potvrdu o otpuštanju u upotrebu, kako je navedeno u tački (d) tačke M.A.803 kada održavanje obavlja pilot-vlasnik ne prelazeći ograničenja iz spiska poslova održavanja kako je deklarirano u u odobrenom AMP-u kako je propisano u tački (c) tačke M.A.803;
 12. da obavijesti CAMO ili CAO najkasnije 30 dana nakon svakog održavanja koje je obavio pilot-vlasnik u skladu sa tačkom (a) tačke M.A.305.
6. Ako vlasnik ili operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom M.A.201, obaveze svake strane u pogledu obaveznog i dobrovoljnog prijavljivanja događaja u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i savjeta ⁽¹⁾ moraju da budu jasno navedene.

(¹)Uredba Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 376/2014 od 3. aprila 2014. godine o utvrđivanju zahtjeva koji se odnose na prijavljivanje, analizu i praćenje (*follow-up*) događaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i prestanku važenja Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL 122, 24.4.2014, str. 18)“;

(53) Dodatak II mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka 5 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(i) u rubrici 12, tačka (x) mijenja se i glasi:

„(x) za organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), CRS komponente u upotrebu iz tačke M.A.613 i CAO.A.070, zavisi što je primjenljivo:

„Potvrđuje se da, osim ako je drugačije navedeno u ovoj rubrici, je rad naveden u rubrici 11 i opisan u ovoj rubrici, obavljen u skladu sa zahtjevima Sekcije A, Odjeljka F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014 i u vezi sa tim radom smatra se spremnim za otpuštanje u upotrebu. OVO NIJE OTPUŠTANJE U SKLADU SA ANEKSOM II (DIO-145) UREDBE (EU) BR. 1321/2014.“;

Kada se podaci štampaju na elektronskom EASA Obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druge rubrike, upisuju se u ovu rubriku.“;

(ii) rubrika 14 mijenja se i glasi:

„Rubrika 14a

Obilježite odgovarajući(e) kvadratić(e) koji označavaju koja se regulativa primjenjuje na obavljani rad. Ako je obilježen kvadratić „ostala regulativa navedena u rubrici 12/*other regulation specified in block 12*“, onda se propisi drugih vlasti nadležnih za plovidbenost moraju navesti u rubrici 12. Najmanje jedan kvadratić mora da bude obilježen, ili oba, kako je odgovarajuće.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Sekcijom A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014, kvadratić „ostali propisi navedeni u rubrici 12/*other regulation specified in block 12*“ se obilježava i CRS se navodi u rubrici 12. U tom slučaju, izjava „ako nije drugačije navedeno u rubrici 12/*unless otherwise specified in block 12*“ odnosi se na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo da bude završeno.
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva u skladu sa Aneksom I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO).
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu I (Dio-M) ili Aneksu Vd (Dio-CAO). U tom slučaju se u rubrici 12 navodi određeni nacionalni propis.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Sekcijom A, Aneksa II (Dio-145) Uredbe (EU) br. 1321/2014, izjava „osim ako je drugačije navedeno u rubrici 12/*unless otherwise specified in block 12*“ odnosi se na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo biti završeno.
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu II (Dio-145); u tom slučaju se u rubrici 12 navodi određeni nacionalni propis.

(b) na dnu EASA Obrasca 1 (prva stranica), tekst „EASA Obrazac 1 – MF/145, 2. izdanje“ mijenja se i glasi:

„EASA Obrazac 1 – MF/CAO/145, 3. izdanje“;

(54) Dodatak III mijenja se i glasi:

MONTENEGRO
CIVIL AVIATION AGENCY

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC)

PPP BROJ:

ARC REFERENCE:

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 2018/1139 Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da se sljedeći vazduhoplov:

Pursuant to Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council the Civil Aviation Agency hereby certifies that the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:
Aircraft manufacturer:
Oznaka proizvođača:
Manufacturer's designation:
Oznaka registracije vazduhoplova:
Aircraft registration:
Serijski broj vazduhoplova:
Aircraft serial number:

smatra plovibnenim u vrijeme pregleda.
is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No:

1. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovibnenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No.
Ime organizacije: Broj odobrenja:
Company name: Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovibnenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No.
Ime organizacije: Broj odobrenja:
Company name: Approval reference:

CRNA GORA

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC)

PPP broj:

ARC reference:

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 2018/1139 organizacija odobrena u skladu sa Sekcijom A Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO), Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014,

Pursuant to Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council the following organisation, approved in accordance with Section A of Annex Vc (Part-CAMO) or Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014,

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]

[NAME OF ORGANISATION APPROVED AND ADDRESS]

Broj odobrenja: ME.MG.[NNNN].

Approval reference: [MEMBER STATE CODE].MG.[NNNN].

ovim potvrđuje da je obavila pregled plovitbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 na sljedećem vazduhoplovu:

hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:

Aircraft manufacturer:

Oznaka proizvođača:

Manufacturer's designation:

Oznaka registracije vazduhoplova:

Aircraft registration:

Serijski broj vazduhoplova:

Aircraft serial number:

i ovaj vazduhoplov smatra se plovitbenim u vrijeme pregleda.

and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

1. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovitbenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

Ime organizacije:

Company name:

Broj odobrenja:

Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovitbenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

Ime organizacije:

Company name:

Broj odobrenja:

Approval reference:

(*) Izuzev za vazdušne brodove

(55) dodatak IV mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(i) rubrike koje odgovaraju ovlaštenju A2 mijenjaju se i glase:

„KLASA CLASS	OVLAŠĆENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
VAZDUHOPLOVI AIRCRAFT	A2 Avioni od 5.700 kg i manji <i>A2 Aeroplanes 5.700 kg and below</i>	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip i/ili poslovi na održavanju aviona] <i>Primjer: DHC-6 Twin Otter Series</i> Navesti da li je izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti autorizovano ili ne (samo je moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u nekomercijalne operacije) <i>[Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]</i> <i>Example: DHC-6 Twin Otter Series</i> <i>State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA1 aircraft not involved in commercial operations)</i>	[DA/NE] (*) [YES/NO]	[DA/NE] (*) [YES/NO]

(ii) Rubrike koje odgovaraju ovlaštenju A4 mijenjaju se i glase:

„KLASA CLASS	OVLAŠĆENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
VAZDUHOPLOVI AIRCRAFT	A4 Vazduhoplovi izuzev A1, A2 i A3 <i>A4 Aircraft other than A1, A2 and A3</i>	[Navodi se kategorija (jedrilica, balon, vazdušni brod itd.), proizvođač ili grupa ili serija ili tip i/ili poslovi na održavanju vazduhoplova] Navesti da li je izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti autorizovano ili ne (samo je moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u nekomercijalne operacije) <i>[Shall state aircraft category (sailplane, balloon, airship, etc.), manufacturer or group or series or type and/or the maintenance task(s)]</i> <i>State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA1 aircraft not involved in commercial operations)</i>	[DA/NE] (*) [YES/NO]	[DA/NE] (*) [YES/NO]

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE MAINTENANCE ORGANISATION CERTIFICATE

Broj: **ME.MF.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the conditions specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za održavanje usaglašena sa Sekcijom A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja o tehničkoj ispravnosti koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, potvrda o provjeri plovidbenosti posle pregleda plovidbenosti kako je navedeno u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 za vazduhoplove koji su navedeni u odobrenom obimu radova.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached terms of approval and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point ML.A.903 of Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for those aircraft listed in the attached approval schedule.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje iz Sekcije A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014; i

This certificate is limited to what is specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual as referred to in Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014; and

2. Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje, i

This certificate requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation manual, and

3. Ovo uvjerenje je važeće dok je odobrena organizacija za održavanje usaglašena sa Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) and Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo uvjerenje važi do [umetnuti datum – 2 godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe], osim ako uvjerenje nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto prije tog datuma.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this certificate shall remain valid until [insert date – 2 years after the date of entry into force of this amending Regulation] unless the certificate has been surrendered, superseded, suspended or revoked before that date.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo*For the competent authority: Civil Aviation Agency*

Obrazac 3-MF izdanje 4

Stranica 2 od 2
Page 2 of 2**USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE**
*MAINTENANCE ORGANISATION TERMS OF APPROVAL***Broj: ME.MF.[XXXX]***Reference: ME.MF.XXXX***Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]***Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]*

KLASA <i>CLASS</i>	OVLAŠĆENJE <i>RATING</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>
VAZDUHOPLOV <i>AIRCRAFT (*)</i>	(**)	(***)
	(**)	(***)
MOTORI <i>ENGINES (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
SPECIJALIZOVANE USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni na proizvode, djelove i uređaje i na aktivnosti koji su navedeni u obimu radova odobrenog priručnika organizacije za održavanje,*These terms of approval are limited to the products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual,***Referenca priručnika organizacije za održavanje:***Maintenance Organisation Manual reference:***Datum prvog izdanja:***Date of original issue:***Datum posljednje odobrene revizije:***Date of last revision approved:***Broj revizije:***Revision No:***Potpis:***Signed:***Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo***For the competent authority: Civil Aviation Agency*

Obrazac 3-MF izdanje 4

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) upisati odgovarajuće ovlašćenje ili ograničenje

(***) upisati odgovarajuće ograničenje i navesti da li je ovlaštena za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti (samo moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije kada organizacija obavlja pregled plovidbenosti istovremeno sa godišnjom inspekcijom iz programa održavanja)

(57) Dodatak VI se briše;

(58) u Dodatku VII, uvodna rečenica mijenja se i glasi:

„Složeni poslovi održavanja iz tački (b)(2) i (c) tačke M.A.801 su sljedeći:”;

(59) u Dodatku VIII, briše se tačka (b)(9).

ANEKS II

Aneks II Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) tačka 145.A.30 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (k) mijenja se i glasi:

„(k) Ako organizacija sprovodi preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), mora da ima osoblje za pregled plovidbenosti koje je kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom ML.A.904 Aneksa Vb (Dio-ML).”;

(b) tačka (l) se briše;

(2) u tački 145.A.42. tačka (3) tačke (a) mijenja se i glasi:

„(iii) komponente kategorizovane kao nepopravljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka upotrebe ili imaju kvar koji se ne može popraviti.”;

(3) u tački 145.A.42, tačka (2) tačke (c) mijenja se i glasi:

„(ii) Nepopravljive komponente ne smiju ponovno da uđu u sistem snadbijevanja komponenata, osim ako je propisani vijek upotrebe produžen ili je odobreno rješenje za popravku u skladu sa Uredbom (EU) br. 748/2012.”;

(4) u tački 145.A.50, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu izdaje se po završetku potrebnog održavanja na komponenti dok je uklonjena sa vazduhoplova. Uvjerenje o stavljanju u upotrebu „EASA Obrazac 1” iz Dodatka II Aneksa I (Dio-M) predstavlja potvrdu o otpuštanju komponente u upotrebu, osim ako je u tački (b) tačke M.A.502 drugačije navedeno. Ako neka organizacija održava komponentu za vlastitu upotrebu, EASA Obrazac 1 možda neće biti potreban, zavisno od internih procedura organizacije za otpuštanje utvrđenim u priručniku.”;

(5) u tački 145.A.55, tačke (b) i (c) mijenjaju se i glase:

„(b) Organizacija vlasniku ili operatoru vazduhoplova dostavlja primjerak svake potvrde o otpuštanju u upotrebu, zajedno sa primjerkom cjelokupne detaljne evidencije o održavanju koja je povezana sa obavljenim radovima i koja je neophodna za demonstriranje usaglašenosti sa tačkom M.A.305.

(c) Organizacija čuva primjerak cjelokupne detaljne evidencije o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad je za vazduhoplov ili komponentu na koje se radovi odnose izdato uvjerenje o otpuštanju u upotrebu.

1. Evidencija iz ove tačke čuva se na način koji garantuje zaštitu od oštećenja, izmjene ili krađe.
2. Sva računarska oprema koja se upotrebljava za obezbjeđivanje sigurnosne kopije drži se na lokaciji različitoj od one koja sadrži radne podatke i u okruženju koje garantuje da će ostati u dobrom stanju.
3. Kad organizacija odobrena u skladu sa ovim Aneksom prekine sa radom, sva sačuvana dokumentacija o održavanju iz perioda od tri godine prije prekida njenog rada šalje se posljednjem vlasniku ili klijentu od predmetnog vazduhoplova ili komponente ili se čuva na način koji je utvrdila nadležna vlast.”;

(6) u tački 145.A.70 tačka 6 tačke (a) mijenja se i glasi:

„6. popis osoblja koje vrši sertifikaciju, osoblja za podršku i, ako je primjenljivo, osoblja za pregled plovidbenosti, sa njihovim obimom odobrenja.”;

(7) tačka 145.A.75 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (f) mijenja se i glasi:

„(f) ako je posebno odobrena da to uradi za vazduhoplove obuhvaćene Aneksom Vb (Dio-ML), može da obavlja pregled plovidbenosti i da izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa uslovima navedenim u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) ove Uredbe.”;

(b) tačka (g) se briše;

(8) u tački 145.A.95 tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

„(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.

(b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;

(9) tačka 145.B.60 mijenja se i glasi:

„145.B.60 Izuzeća

Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva sadržanih u ovom Aneksu u skladu sa članom 71 Uredbe (EU) 2018/1139, nadležna vlast evidentira to izuzeće. Ona tu evidenciju čuva tokom perioda propisanog tačkom (3) tačke 145.B.55.”;

(10) Dodatak III mijenja se i glasi:

„Dodatak III

Uvjerenje organizacije za održavanje – EASA Obrazac 3-145

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE MAINTENANCE ORGANISATION CERTIFICATE

Broj uvjerenja: **ME.145.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the condition specified bellow, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za održavanje usaglašena sa **Sekcijom A Aneksa II (Dio-145)** Uredbe (EU) br. 1321/2014, odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja o tehničkoj ispravnosti koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti poslije pregleda plovidbenosti kako je navedeno u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 za vazduhoplove koji su navedeni u priloženom obimu radova.

as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain products, parts and appliances listed in the attached terms of approval and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point ML.A.903 of Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for those aircraft listed in the attached approval schedule.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo odobrenje ograničeno je obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje iz Sekcije A Aneksa II (Dio-145), i

This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition as referred to in Section A of Annex II (Part-145), and

2. Ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje, i

This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation exposition, and

3. Ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za održavanje vazduhoplova usaglašena sa Aneksom II (Dio-145) Uredbe (EU) br. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION TERMS OF APPROVAL

Broj uvjerenja: ME.145.[XXXX]

Reference:

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

KLASA <i>CLASS</i>	OVLAŠĆENJE <i>RATING</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>	BAZNO <i>BASE</i>	LINIJSKO <i>LINE</i>
VAZDUHOPLOV <i>AIRCRAFT (*)</i>	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
MOTORI <i>ENGINES (*)</i>	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs (*)</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
SPECIJALIZOVANE USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		

Ovi uslovi odobrenja ograničeni su na proizvode, djelove i uređaje i aktivnosti koji su navedeni u odgovarajućem dijelu priručnika oodobrene organizacije za održavanje.

These terms of approval are limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition.

Referenca Priručnika održavanje:

*Maintenance Organisation Exposition
reference:*

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

(***)upisati odgovarajuće ograničenje i navesti da li je ovlaštena za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti (samo moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije kada organizacija obavlja pregled plovidbenosti istovremeno sa godišnjom inspekcijom iz programa održavanja)

PRILOG III

Aneks III Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) u tački 66.A.45, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Odstupajući od tački (b) i (c), za vazduhoplove grupe 2 i 3 ovlaštenja za tip vazduhoplova se takođe mogu upisati u dozvolu nakon sljedećeg:

- zadovoljavajućeg završetka ispita za tip vazduhoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C u skladu sa Dodatkom III ovog Aneksa (Dio-66);
- za kategorije B1 i B2, demonstriranja praktičnog iskustva na tipu vazduhoplova. U tom slučaju praktično iskustvo uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju kategoriji iz dozvole.

Za ovlaštenja kategorije C, za lice koje je steklo kvalifikacije akademskim putem kako je navedeno u tački (a)(5) tačke 66.A.30, prvi odgovarajući ispit za tip vazduhoplova mora da bude na nivou kategorije B1 ili B2.”;

(2) u tački 66.B.25 tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Nadležne vlasti međusobno razmjenjuju informacije u skladu sa članom 72(1) Uredbe (EU) 2018/1139”;

(3) tačka 66.B.30 mijenja se i glasi:

„66.B.30 Izuzeća

Nadležna vlast evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenim u skladu sa članom 71(1) Uredbe (EU) 2018/1139”;

(4) u Dodatku I, tabela u modulu 10 mijenja se i glasi:

„NIVO				
	A	B1	B2	B3
10.1 <i>Pravni okvir;</i> Uloga Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva; Uloga Evropske komisije; Uloga EASA-e; Uloga država članica i nacionalnih vazduhoplovnih vlasti Uredba (EU) 2018/1139, Uredba (EU) 748/2012 i Uredba (EU) 1321/2014; Odnos između različitih Aneksa (Djelova) Uredbe (EU) br. 748/2012, Uredbe (EU) br. 1321/2014 i Uredbe (EU) br. 965/2012.	1	1	1	1“

ANEKS IV

Aneks IV Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) u tački 147.B.25, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Nadležna vlast evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenim u skladu sa članom 71(1) Uredbe (EU) 2018/1139.”;

(2) Dodatak II mijenja se i glasi:

„Dodatak II

Odobrenje organizacije za obuku iz održavanja – EASA Obrazac 11

UVJERENJE O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA OBUKU I ISPITE IZ ODRŽAVANJA
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

BROJ: **ME.147.[XXXX]**
REFERENCE:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EC) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified bellow, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za obuku iz održavanja usaglašena sa Sekcijom A Aneksa IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014 odobrena za sprovođenje obuke i ispita navedenih u priloženoj listi odobrenja i da izdaje odgovarajuća svjedočanstva o završenoj obuci kandidata koristeći gore navedene reference.

as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to provide training and conduct examinations listed in attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above reference.

USLOVI:
CONDITIONS:

- 1. Ovo odobrenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za obuku iz održavanja iz Sekcije A Aneksa IV (Dio-147), i**
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in Section A of Annex IV (Part-147), and
- 2. Ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za obuku iz održavanja, i**
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition, and
- 3. Ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za obuku iz održavanja usaglašena sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014,**
This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014,
- 4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.**
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:
Date of original issue:

Datum ove revizije:
Date of this revision:

Broj revizije:
Revision No:

Potpis:
Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo
For the competent authority: Civil Aviation Agency

LISTA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OBUKU I ISPITE IZ ODRŽAVANJA
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Broj uvjerenja: ME.147.[XXXX]
Reference:

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
Organisation:

KLASA <i>CLASS</i>	KATEGORIJA DOZVOLE <i>LICENCE CATEGORY</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>	
OSNOVNA (*) <i>BASIC</i>	B1 (*)	TB1.1 (*)	TURBINSKI AVIONI (*) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		TB1.2 (*)	KLIPNI AVIONI (*) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		TB1.3 (*)	TURBINSKI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
		TB1.4 (*)	KLIPNI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS PISTON</i>
	B2 (*)/(***)	TB2 (*)	AVIONIKA (*) <i>AVIONICS</i>
	B2L (*)	TB2L (*)	AVIONIKA (navesti ovlaštenje za sistem) (*) <i>AVIONICS (indicate system rating)</i>
B3 (*)	TB3 (*)	NEPRESURIZOVANI AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA ČIJA JE MTOM 2000 KG I MANJA (*) <i>PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES 2 000 KG MTOM AND BELOW</i>	
A (*)	TA.1 (*)	TA.1 (*)	TURBINSKI AVIONI (*) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		TA.2 (*)	KLIPNI AVIONI (*) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		TA.3 (*)	TURBINSKI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
		TA.4 (*)	KLIPNI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS PISTON</i>
L (*)	TL (*)	NAVISTI KONKRETNU PODKATEGORIJU DOZVOLE (*) <i>QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUBCATEGORY</i>	
TIP / POSLOVI (*) <i>TYPE / TASKS</i>	C (*)	T4 (*)	[NAVISTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	B1 (*)	T1 (*)	[NAVISTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	B2 (*)	T2 (*)	[NAVISTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	A (*)	T3 (*)	[NAVISTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>

Ovo odobrenje ograničeno je na one obuke i ispite koji su navedeni u obimu radova odobrenog priručnika organizacije za obuku iz održavanja.

This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.

Referenca Priručnika organizacije za obuku iz održavanja:

Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležnu vlast: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

Obrazac 11 Izdanje 6

(*) Obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) Upisati odgovarajuće ovlaštenje ili ograničenje

(***)Odobrenje za osnovni B2 kurs/ispitivanje uključuje odobrenje za B2L kurs/ispitivanje za sva ovlaštenja za sistem.

(3) Dodatak III mijenja se i glasi:

„1. Osnovna obuka i ispit

Obrazac svjedočanstva o osnovnoj obuci koristi se za priznavanje završetka osnovne obuke ili osnovnog ispita, ili zajedno osnovne obuke i osnovnog ispita.

U svjedočanstvu o obuci jasno se navodi svaki pojedini ispit iz modula po datumu polaganja zajedno sa odgovarajućom verzijom Dodatka I Aneksu III (Dio-66).

		Stranica	1	od	1
		Page		of	
SVJEDOČANSTVO O ZAVRŠENOJ OBUCI CERTIFICATE OF RECOGNITION					
Broj svjedočanstva: ME.147.[XXXX].[YYYY] <i>Reference:</i>					
Svjedočanstvo o završenoj obuci izdaje se: <i>The certificate of recognition is issued to:</i>					
[IME] [NAME] [DATUM i MJESTO ROĐENJA] [DATE and PLACE OF BIRTH]					
Od strane: <i>By:</i>					
[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE] [COMPANY NAME AND ADDRESS] Broj uvjerenja: ME.147.[XXXX] <i>Reference:</i>					
organizacija za obuku iz održavanja odobrena da sprovodi obuku i ispite u okviru svoje liste odobrenja i u skladu sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014. <i>a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.</i>					
Ovim svjedočanstvom potvrđuje se da je gore imenovani ili uspješno položio odobreni kurs osnovne obuke (*) ili osnovni ispit (*) naveden niže u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi. <i>This certificate confirms that the above named person either successfully passed the approved basic training course (*) or the basic examination (*) stated below in compliance with Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.</i>					
[KURS OSNOVNE OBUKE(*)] i/ili [OSNOVNI ISPIT(*)] [BASIC TRAINING COURSE(*)] or/and [BASIC EXAMINATION(*)] [LISTA DIO-66 MODULA/DATUM KADA JE ISPIT POLOŽEN] [LIST OF PART-66 MODULES/DATE OF EXAMINATION PASSED]					
Datum: <i>Date:</i>					
Potpis: <i>Signed:</i>					
U ime: [NAZIV ORGANIZACIJE] <i>For:</i> [COMPANY NAME]					

EASA obrazac 148 izdanje 3

(*) izbrisati nepotrebno

2. Obuka za tip i ispit

Obrazac svjedočanstva o obuci za tip koristi se za priznavanje završetka teorijskog dijela ili praktičnog dijela ili zajedno teorijskog i praktičnog dijela kursa obuke za ovlaštenje za tip.

U svjedočanstvu mora da se naznači kombinacija zmaja vazduhoplova/motora za koju je pružena obuka.

Moraju da se izbrišu odgovarajuće reference ukoliko je primjenljivo i u rubrici sa tipom kursa mora da se navede jesu li bili obuhvaćeni samo teorijski djelovi ili praktični djelovi ili su bili obuhvaćeni i teorijski i praktični djelovi.

U svjedočanstvu o obuci mora da bude jasno navedeno da li je kurs potpun ili djelimičan (poput kursa za zmaj vazduhoplova, pogonsku grupu ili avioniku/elektriku) ili kurs razlika zasnovan na prethodnom iskustvu podnosioca zahtjeva, na primjer kurs A340 (CFM) za A320 tehničare. Ako kurs nije potpun, u svjedočanstvu mora da se navede jesu li obuhvaćene zajedničke oblasti ili ne.

Stranica 1 od 1
Page of

SVJEDOČANSTVO O ZAVRŠENOJ OBUCI
CERTIFICATE OF RECOGNITION

Broj svjedočanstva:
Reference: ME.147.[XXXX].[YYYY]

Svjedočanstvo o završenoj obuci izdaje se:
The certificate of recognition is issued to:

[IME]
[NAME]
[DATUM i MJESTO ROĐENJA]
[DATE and PLACE OF BIRTH]

Od strane:
By:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

Broj uvjerenja:
Reference: ME.147.[XXXX]

organizacija za obuku iz održavanja odobrena da sprovodi obuku i ispite u okviru svoje liste odobrenja i u skladu sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EZ) br. 1321/2014.
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EC) No 1321/2014.

Ovim svjedočanstvom potvrđuje se da je gore imenovani ili uspješno položio teorijske (*) ili praktične elemente (*) odobrene obuke za tip navedene niže kao i odgovarajuće ispite u skladu sa Uredbom (EU) br. 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi.
This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical () and/or the practical elements (*) of the approved type training course stated below and related examinations in compliance with Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.*

[KURS OBUKE ZA TIP VAZDUHOPLOVA(*)]
[AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE(*)]
[DATUMI POČETKA i ZAVRŠETKA]
[START and END DATES]
[NAVESTI TEORIJSKE I/ILI PRAKTIČNE ELEMENTE]
[SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS AND/OR PRACTICAL ELEMENTS]
ili
or
[ISPIT ZA TIP VAZDUHOPLOVA(*)]
[AIRCRAFT TYPE EXAMINATION(*)]
[DATUM ZAVRŠETKA]
[END DATE]

Datum:
Date:
Potpis:
Signed:
U ime: [NAZIV ORGANIZACIJE]
For: [COMPANY NAME]

ANEKS V

Aneks Va Uredbe (EU) 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) Dio gdje je sadržaj mijenja se i glasi:

„SADRŽAJ

T.1 Nadležna vlast

Sekcija A – Tehnički zahtjevi

Odjeljak A – OPŠTE

T.A.101 Oblast primjene

Odjeljak B – ZAHTJEVI

T.A.201 Odgovornosti

Odjeljak E – ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

T.A.501 Organizacija za održavanje

Odjeljak G – DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (DIO-CAMO)

T.A.701 Oblast primjene

T.A.704 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovibenosti

T.A.706 Zahtjevi koji se odnose na osoblje

T.A.708 Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti

T.A.709 Dokumentacija

T.A.711 Prava

T.A.712 Sistem upravljanja

T.A.714 Čuvanje evidencije

T.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

T.A.716 Nalazi

Sekcija B – Procedure za nadležne vlasti

Odjeljak A – Opšte

T.B.101 Oblast primjene

T.B.102 Nadležna vlast

T.B.104 Čuvanje evidencije

T.B.105 Međusobna razmjena informacija

Odjeljak B – Odgovornost

T.B.201 Odgovornosti

T.B.202 Nalazi

Odjeljak G – DODATNI ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (DIO-CAMO)

T.B.702 Procedura inicijalne sertifikacije

T.B.704 Kontinuirani nadzor

T.B.705 Nalazi i korektivne akcije“

(2) Sekcija A mijenja i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka T.A.101 mijenja se i glasi:

„T.A.101 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju zahtjevi kojima se obezbeđuje da se kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 održava u saglasnosti sa osnovnim zahtjevima iz Aneksa V Uredbe (EU) br. 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta.

Takođe se utvrđuju uslovi koje treba da zadovolje lica ili organizacije odgovorne za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti i održavanje tih vazduhoplova.”;

(b) naslov odjeljka G mijenja se i glasi:

„DODATNI ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (Dio-CAMO)”;

(c) tačka T.A.701 mijenja se i glasi:

„T.A.701 Oblast primjene

U ovom Odjeljku se utvrđuju zahtjevi koje organizacija odobrena u skladu sa Aneksom Vc mora da ispuni uz zahtjeve iz Aneksa Vc (Dio-CAMO) kako bi mogla da obavlja kontrolu poslova navedenih u tački T.A.201.”;

(d) tačka T.A.704 mijenja se i glasi:

„T.A.704 Priručnik za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.300, priručnik za mora da sadrži procedure u kojima se utvrđuje kako organizacija obezbeđuje usaglašenost sa ovim Aneksom.”;

(e) tačka T.A.706 mijenja se i glasi:

„T.A.706 Zahtjevi koji se odnose na osoblje

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.305, osoblje iz tački (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 mora da ima odgovarajuće znanje o zakonima koji se primjenjuju u trećim zemljama u kojima je vazduhoplov registrovan.”;

(f) u tački T.A.708 prvi stav mijenja se i glasi:

„Ne dovodeći u pitanje tačku CAMO.A.315, za vazduhoplove čija se kontinuirana plovidbenost obezbeđuje u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa organizacija je dužna da:”;

- (g) tačka T.A.709 mijenja se i glasi:

„T.A.709 Dokumentacija

Ne dovodeći u pitanje tačku CAMO.A.325, za svaki vazduhoplov čija se kontinuirana plovidbenost obezbeđuje u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa organizacija čuva i koristi primjenljive podatke za održavanje prihvatljive državi u kojoj je vazduhoplov registrovan.”;

- (h) tačke T.A.711 i T.A.712 mijenjaju se i glase:

„T.A.711 Prava

Organizacija odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) može da obavlja poslove navedene u tački T.A.708 za vazduhoplove upisane u njen sertifikat vazdušnog operatora, pod uslovom da organizacija ima uspostavljene procedure za obezbeđivanje usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa koje je odobrila nadležna vlast.

T.A.712 Sistem upravljanja

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.200, organizacija obezbeđuje usaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

- (i) tačke T.A.714, T.A.715 i T.A.716 mijenjaju se i glase:

„T.A.714 Čuvanje evidencije

Pored zahtjeva iz tačke (a) tačke CAMO.A.220, organizacija vodi evidenciju iz tačke (1)(j) tačke T.A.201.

T.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

Kako bi odobrenje organizacije koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost ostalo važeće, osim zahtjeva iz tačke CAMO.A.135 moraju da budu ispunjeni i sljedeći zahtjevi:

- (a) organizacija je usaglašena sa primjenljivim zahtjevima iz ovog Aneksa; i
- (b) organizacija obezbeđuje da svakoj osobi koju je ovlastila nadležna vlast bude dozvoljen pristup bilo kojem njenom objektu ili dokumentu povezanom s njenim aktivnostima, uključujući sve podugovorene aktivnosti, zbog utvrđivanja usaglašenosti sa ovim Aneksom.

T.A.716 Nalazi

- (a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom T.B.705 organizacija mora da:
 - 1. utvrdi osnovni uzrok ili osnovne uzroke nalaza o neusaglašenosti i faktore koji tome doprinose;
 - 2. pripremi, donese i sprovede korektivni akcioni plan;
 - 3. demonstrira na način prihvatljiv nadležnim vlastima da su preduzete potrebne korektivne akcije za uklanjanje nalaza.

(b) Akcije iz tački (1) do (3) tačke (a) preduzimaju se u vremenskom roku koji odredi nadležna vlast u skladu sa tačkom T.B.705.”;

(3) Sekcija B mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) naslov se mijenja i glasi:

„DODATNA PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI”;

(b) naslov Odjeljka G mijenja se i glasi:

„DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI KOJA JE ODOBRENA U SKLADU SA ANEKSOM Vc (Dio-CAMO)”;

(c) tačka T.B.702 mijenja se i glasi:

„T.B.702 Procedura inicijalne sertifikacije

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.B.310, nadležna vlast provjerava i utvrđuje da li su te procedure usaglašene sa zahtjevima iz ovog Aneksa i provjerava da li je organizacija usaglašena sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(d) tačke T.B.704 i T.B.705 mijenjaju se i glase:

„T.B.704 Kontinuirani nadzor

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.B.305, tokom svakog ciklusa planiranja nadzora nadležna vlast provjerava odgovarajući uzorak vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 kojima kontinuiranu plovidbenost obezbjeđuje organizacija.

T.B.705 Nalazi i korektivne akcije

Za organizacije koje obezbjeđuju kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1, nadležna vlast pri provjeri usaglašenosti organizacije sa zahtjevima iz ovog Aneksa primjenjuje zahtjeve iz tačke CAMO.B.350.”

PRILOG VI

„PRILOG Vb

(Dio-ML)

SADRŽAJ

ML.1

SEKCIJA A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A — OPŠTE

ML.A.101 Oblast primjene

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

ML.A.201 Odgovornosti

ML.A.202 Prijavljivanje događaja

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

ML.A.302 Program održavanja vazduhoplova

ML.A.303 Nalozi za plovidbenost

ML.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

ML.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

ML.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

ODJELJAK D — STANDARDI ODRŽAVANJA

ML.A.401 Podaci o održavanju

ML.A.402 Obavljanje održavanja

ML.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

ODJELJAK E — KOMPONENTE

ML.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

ML.A.502 Održavanje komponenti

ML.A.503 Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe

ML.A.504 Kontrola neispravnih komponenti

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ML.A.801 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

ML.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

ML.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

ML.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

ML.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

ML.A.903 Postupak pregleda plovidbenosti

ML.A.904 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

ML.A.905 Prenos registracije vazduhoplova unutar Unije

ML.A.906 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u Uniju

ML.A.907 Nalazi

SEKCIJA B — PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A — OPŠTE

ML.B.101 Oblast primjene

ML.B.102 Nadležna vlast

ML.B.104 Vođenje evidencije

ML.B.105 Međusobna razmjena informacija

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

ML.B.201 Odgovornosti

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.B.302 Izuzeća

ML.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

ML.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

ML.B.902 Pregled plovidbenosti koji obavlja nadležna vlast

ML.B.903 Nalazi

Dodatak I — Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

Dodatak II — Ograničeno pilot-vlasnik održavanje

Dodatak III — Složeni poslovi održavanja koje ne smije da obavlja pilot-vlasnik

Dodatak IV – Potvrda o provjeri plovidbenosti – (EASA Obrazac 15c)

ML.1

(a) U skladu sa stavom 2 člana 3 ovaj Aneks (Dio-ML) primjenjuje se na vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji nisu navedeni u sertifikatu vazdušnog operatora licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008:

1. avione čija je maksimalna dozvoljena masa na polijetanju (MTOM) 2730 kg ili manje;
2. rotokoptere čija je najveća MTOM 1200 kg ili manje, sertifikovane za najviše četiri osobe;
3. druge ELA2 vazduhoplove.

(b) Za potrebe ovog Aneksa nadležna vlast je tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je vazduhoplov registrovan.

(c) Izrazi u ovom Aneksu imaju sljedeće značenje:

(1) „nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju” je osoblje koje vrši sertifikaciju a koje ne radi u ime odobrene organizacije za održavanje i koje ispunjava jedno od navedenog:

(i) zahtjeve iz Aneksa III (Dio-66);

(ii) za vazduhoplove na koje se ne primjenjuje Aneks III (Dio-66), zahtjeve za osoblje koje vrši sertifikaciju koji su na snazi u državi članici u kojoj je vazduhoplov registrovan;

- (2) „organizacija za održavanje” je organizacija koja ima odobrenje izdato u skladu sa jednim od navedenog:
- (i) Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M);
 - (ii) Sekcijom A Aneksa II (Dio-145);
 - (iii) Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO);
- (3) „vlasnik” je lice koja je odgovorno za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, uključujući jedno od navedenog:
- (i) registrovanog vlasnika vazduhoplova;
 - (ii) zakupca u slučaju ugovora o zakupu;
 - (iii) operatora.

SEKCIJA A

TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A

OPŠTE

ML.A.101 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju mjere koje treba da se preduzmu kako bi se obezbijedilo da je vazduhoplov plovidben. Takođe se propisuju uslovi koje moraju da ispune lica ili organizacije uključene u aktivnosti povezane sa plovidbenošću vazduhoplova.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

ML.A.201 Odgovornosti

- (a) Vlasnik vazduhoplova je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i obezbjeđuje da se let obavi samo ukoliko su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
- (1) vazduhoplov se održava u plovidbenom stanju;
 - (2) sva operativna oprema i oprema za slučaj nužde je pravilno ugrađena i ispravna je ili je jasno označena kao neispravna;
 - (3) uvjerenje o plovidbenosti je važeće;
 - (4) održavanje vazduhoplova obavlja se u skladu sa programom održavanja vazduhoplova („AMP”) navedenim u tački ML.A.302.
- (b) Odstupajući od tačke (a), ako je vazduhoplov u zakupu, odgovornosti iz tačke (a) primjenjuju se na zakupca, ako je zakupac naveden u registracionom dokumentu vazduhoplova ili ugovoru o zakupu.

- (c) Svako lice ili organizacija koja obavlja održavanje vazduhoplova i komponenti odgovorna je za poslove održavanja koji se obavljaju.
- (d) Vođa vazduhoplova odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Ovaj pregled obavlja pilot ili drugo kvalifikovano lice, ali ne mora da ga obavlja odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje vrši sertifikaciju.
- (e) Za vazduhoplove koje koriste komercijalne odobrene organizacije za obuku („ATO”) i komercijalne deklarirane organizacije za obuku („DTO”) iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011 ili koji se ne koriste u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili koji se koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili Odjeljkom DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976 (*), operator:
 - (1) ima odobrenje kao CAMO ili kao CAO za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti svog vazduhoplova u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), ili sklapa ugovor sa takvom organizacijom primjenom ugovora iz Dodatka I ovog Aneksa;
 - (2) obezbjeđuje da cjelokupno održavanje obavljaju organizacije za održavanje u skladu sa tačkom (c)(2) tačke ML.1.;
 - (3) obezbjeđuje da su ispunjeni svi zahtjevi iz tačke (a).
- (f) Za vazduhoplove koji nisu obuhvaćeni tačkom (e), u cilju ispunjavanja zahtjeva iz tačke (a) vlasnik vazduhoplova može da ugovori poslove povezane sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti sa organizacijom odobrenom kao CAMO ili CAO u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO). U tom slučaju organizacija s kojom je sklopljen ugovor preuzima odgovornost za propisno obavljanje tih poslova i zaključuje se pisani ugovor u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa. Ako vlasnik ne zaključi ugovor sa takvom organizacijom, vlasnik je odgovoran za propisno obavljanje poslova povezanih sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti.
- (g) Vlasnik je dužan da nadležnim vlastima dozvoli pristup vazduhoplovu i evidenciji o vazduhoplovu kako bi nadležna vlast mogla da utvrdi ispunjava li vazduhoplov zahtjeve iz ovog Aneksa.

ML.A.202 Prijavljivanje događaja

- (a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve za prijavljivanje iz Aneksa II (Dio-145) i Aneksa Vc (Dio-CAMO), svako lice i organizacija odgovorni u skladu sa tačkom ML.A.201 dužni su da prijavljuju svako identifikovano stanje vazduhoplova ili komponente koje može da ugrozi sigurnost leta:
 - (1) nadležnim vlastima imenovanim od strane države članice registra vazduhoplova i, ukoliko se razlikuje od države članice registra, nadležnim vlastima koje je imenovala država članica operatora;
 - (2) organizaciji odgovornoj za projekat tipa ili dodatni projekat tipa.
- (b) Prijave iz tačke (a) se obavljaju na način određen od strane nadležne vlasti iz tačke (a) i sadrže sve relevantne informacije o stanju poznatom licu ili organizaciji koja je sačinila prijavu.
- (c) Kada se održavanje ili provjera plovidbenosti vazduhoplova obavljaju na osnovu pisanog sporazuma, lice ili organizacija odgovorni za te aktivnosti takođe prijavljuju bilo koje stanje iz tačke (a) vlasniku vazduhoplova i, ako to nije isto lice, relevantnoj CAMO ili CAO.

- (d) Lice ili organizacija dostavlja prijave iz tački (a) i (c) što je prije moguće, ali ne kasnije od 72 sata od trenutka kada je lice ili organizacija identifikovalo stanje na koje se prijava odnosi, osim ukoliko to nije spriječeno usljed izuzetnih okolnosti.

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i ispravno stanje operativne opreme i opreme za slučaj nužde obezbjeđuju se:

- (a) obavljanjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utiču na sigurnost operacija u skladu sa podacima navedenim u tačkama ML.A.304 i ML.A.401, kako je primjenljivo, pri čemu se uzimaju u obzir lista minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova (MEL) i lista dozvoljenih odstupanja od odobrene konfiguracije (*Configuration Deviation List – CDL*), ukoliko postoje;
- (c) obavljanjem cjelokupnog održavanja u skladu sa AMP-om iz tačke ML.A.302;
- (d) obavljanjem svih primjenljivih:
 - (1) naloga za plovidbenost („AD”);
 - (2) operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (3) zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je odredila Agencija;
 - (4) mjera koje nalažu nadležne vlasti kao neposrednu reakciju na sigurnosni problem;
- (e) obavljanjem modifikacija i popravki u skladu sa tačkom ML.A.304;
- (f) izvođenjem probnih letova kojima se provjerava održavanje, ukoliko je to potrebno.

ML.A.302 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Održavanje svakog vazduhoplova organizuje se u skladu sa AMP-om.
- (b) AMP i sve njegove naknadne izmjene i dopune:
 - (1) deklariše vlasnik u skladu sa tačkom (c)(7) tačke ML.A.302, ako kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova ne obezbjeđuje CAMO ili CAO;
 - (2) odobrava CAMO ili CAO odgovoran za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova.

Vlasnik koji deklariše AMP u skladu sa tačkom (b)(1) ili organizacija koja odobrava AMP u skladu sa tačkom (b)(2) ažurira AMP.

- (c) AMP:
 - (1) jasno navodi vlasnika vazduhoplova i vazduhoplov na koji se odnosi, uključujući sve ugrađene motore i elise, ukoliko je primjenljivo;
 - (2) obuhvata jedno od sljedećeg:

- (a) poslove i inspekcije sadržane u važećem programu minimalnog pregleda („MIP“) iz tačke (d);
 - (b) instrukcije za kontinuiranu plovidbenost („ICA“) koje je izdao nosilac odobrenja projekta („DAH“);
- (3) može da uključuje dodatne aktivnosti održavanja osim onih iz tačke (c)(2) ili aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz tačke (c)(2)(b) na predlog vlasnika, CAMO-a ili CAO-a, nakon što se odobre ili deklariraju u skladu sa tačkom (b). Aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz tačke (c)(2)(b) ne smiju da budu manje ograničavajuće od onih utvrđenih u važećem MIP-u;
- (4) uključuje sve obavezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su repetitivni AD-i, sekcija o ograničenjima plovidbenosti („ALS“) iz ICA i posebni zahtjevi za održavanje iz liste podataka uvjerenja o tipu („TCDS“);
- (5) određuje sve dodatne poslove održavanja koje treba obaviti zbog specifičnog tipa vazduhoplova, konfiguracije vazduhoplova, vrste i specifičnosti operacija, pri čemu se u obzir uzimaju najmanje sljedeći elementi:
- (a) specifična ugrađena oprema i modifikacije vazduhoplova;
 - (b) popravke izvršene na vazduhoplovu;
 - (c) komponente sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kritične za sigurnost leta;
 - (d) preporuke za održavanje, kao što su intervali između dvije obnove (TBO), izdate putem servisnih biltena, servisnih dopisa i ostalih neobaveznih servisnih informacija;
 - (e) primjenljive operativne direktive ili zahtjevi povezani s periodičnom inspekcijom određene opreme;
 - (f) posebna operativna odobrenja;
 - (g) upotreba vazduhoplova i operativno okruženje;
- (6) navodi jesu li piloti-vlasnici ovlašćeni za obavljanje održavanja;
- (7) ako ga deklariraju vlasnik, sadrži potpisanu izjavu u kojoj vlasnik deklariraju da je to AMP za određenu registraciju vazduhoplova i da je on u potpunosti odgovoran za njegov sadržaj i, posebno, za sva odstupanja od preporuka DAH-a;
- (8) ako ga odobri CAMO ili CAO, potpisuje ga ta organizacija, koja čuva evidenciju sa obrazloženjem svih uvedenih odstupanja od preporuka DAH-a;
- (9) provjerava se najmanje jednom godišnje kako bi se procijenila njegova efektivnost, a ta provjera:
- (a) obavlja se zajedno sa pregledom plovidbenosti vazduhoplova od strane lica koje obavlja taj pregled plovidbenosti; ili
 - (b) obavlja je CAMO ili CAO koji obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova u onim slučajevima kad provjera AMP-a nije obavljena zajedno sa pregledom plovidbenosti.

Ako se u okviru pregleda otkriju nedostaci vazduhoplova povezani sa nedostacima u sadržaju AMP-a, AMP se u skladu sa tim mijenja i dopunjava. U tom slučaju lice koja obavlja provjeru obavještava nadležnu vlast države članice registra ako se ne slaže sa mjerama za izmjenu i dopunu AMPO-a koje je preduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. Nadležna vlast odlučuje koje su izmjene i dopune AMP-a neophodne, uzimajući u obzir odgovarajuće nalaze i, ako je potrebno, postupajući u skladu sa tačkom ML.B.304.

(d) MIP:

(1) obuhvata sljedeće intervale inspekcije:

- (a) za avione, motorne jedrilice (TMG) i balone, svaki godišnji interval ili interval od 100 sati, pri čemu se u obzir uzima ono što se ranije desilo, pri čemu se može dopustiti odstupanje od jednog mjeseca ili 10 sati. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja inspekcije;
- (b) za jedrilice i jedrilice sa pogonom koje nisu TMG, svaki godišnji interval pri čemu se može dozvoliti odstupanje od jednog mjeseca. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja inspekcije;

(2) obuhvata sljedeće, kako je primjenljivo na tip vazduhoplova:

- (a) poslovi servisiranja u skladu sa zahtjevima DAH-a;
- (b) pregled oznaka;
- (c) provjera evidencije mjerenja težine i mjerenje težine u skladu sa Uredbom (EU) br. 965/2012, Uredbom (EU) 2018/395 i Uredbom (EU) 2018/1976;
- (d) operativna provjera transpondera (ako je ugrađen);
- (e) funkcionalna provjera pitostatičkog sistema;
- (f) u slučaju aviona:
 - (i) operativne provjere snage i obrtaja u minuti (rpm), magnetne, pritisak goriva i ulja, temperature motora;
 - (ii) za motore opremljene automatskom kontrolom motora, objavljenu proceduru probe motora;
 - (iii) za motore sa sistemom podmazivanja sa suvim karterom, motore s turbopunjačima i motore sa tečnim hlađenjem, operativnu provjeru znakova koji upućuju na poremećaje u cirkulaciji tečnosti;
- (g) inspekciju stanja i spojeva strukturalnih elemenata, sistema i komponenti koji se odnose na sljedeće oblasti:
 - (i) za avione:

zmaj, putnička i pilotska kabina, stalni trap, krilna i centralna sekcija, komande leta, repna površina, avionika i električna, pogonska grupa, kvačila i reduktori, elisa i ostali sistemi kao što je BRS padobranski sistem;
 - (ii) za jedrilice i jedrilice sa pogonom:

zmaj, putnička i pilotska kabina, stalni trap, krilna i centralna sekcija, repna površina, avionika i električna, pogonska grupa (za jedrilice sa pogonom) i razni sistemi kao što je odvojivi balast i/ili padobran za kočenje i kontrole, kao i sistem vodenog balasta;

(iii) za toplovazdušne balone:

kupola, gorionik, korpa, rezervoari za gorivo, oprema i instrumenti;

(iv) za plinske balone:

anvelopa, korpa, oprema i instrumenti.

Dok se ovim Aneksom ne odredi MIP za vazdušne brodove i rotokoptere, njihov AMP se zasniva na ICA koje je izdao DAH, kako je navedeno u tački (c)(2)(b).

(e) Odstupajući od tački (b) i (c), nije potrebna deklaracija vlasnika ni odobrenje CAMO-a ili CAO-a niti je potrebno sačiniti AMP ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (1) sva ICA koja je izdao DAH se poštuju bez ikakvih odstupanja;
- (2) sve preporuke za održavanje, kao što su TBO intervali, izdate u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobaveznim servisnim informacijama poštuju se bez ikakvih odstupanja;
- (3) ne postoje dodatni poslovi održavanja koje je potrebno obaviti zbog jednog od sljedećeg:
 - (a) specifične ugrađene opreme i modifikacija vazduhoplova;
 - (b) popravki izvršenih na vazduhoplovu;
 - (c) komponenti s ograničenim vijekom upotrebe i ključnih komponenti za sigurnost letenja;
 - (d) posebnih operativnih odobrenja;
 - (e) upotrebe vazduhoplova i operativnog okruženja;
- (4) piloti-vlasnici ovlašćeni su za obavljanje pilot-vlasnik održavanja.

Ovo odstupanje se ne primjenjuje ako pilot-vlasnik ili, u slučaju vazduhoplova u zajedničkom vlasništvu, bilo koji od pilota-vlasnika nije ovlašćen za obavljanje pilot-vlasnik održavanja jer to mora da bude navedeno u prijavljenom ili odobrenom AMP-u.

(f) Ako su ispunjeni uslovi iz tački (e)(1) do (e)(4), AMP koji se primjenjuje na vazduhoplov mora da se sastoji od sljedećeg:

- (1) ICA izdatih od strane DAH;
- (2) preporuka za održavanje, kao što su TBO intervali, izdatih u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobaveznim servisnim informacijama;
- (3) obavezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su repetitivni AD-i, ALS iz ICA i posebni zahtjevi za održavanje iz TCDS-a;
- (4) poslove povezane sa posebnim operativnim direktivama ili zahtjevima ili direktivama ili zahtjevima za vazdušni prostor u vezi sa određenim instrumentima i opremom.

ML.A.303 Nalozi za plovidbenost

Svaki primjenljivi AD mora da se izvrši u okviru zahtjeva tog AD-a, osim ako Agencija odredi drugačije.

ML.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

Lice ili organizacija koja popravlja vazduhoplov ili komponente, procjenjuje svako oštećenje. Modifikacije i popravke se obavljaju uz korišćenje, po potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
- (b) koje je odobrila organizacija za projektovanje koja ispunjava uslove iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
- (c) sadržanih u zahtjevima iz tačke 21.A.90B ili tačke 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

ML.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

- (a) Po završetku svakog održavanja, u sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova unosi se uvjerenje o otpuštanju u upotrebu (CRS) koja se zahtijeva u skladu sa tačkom ML.A.801. Svaki se unos obavlja što je prije moguće, ali najkasnije 30 dana nakon datuma završetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sastoji se od knjige vazduhoplova, knjige (a) motora ili kontrolne kartice modula motora, knjige(a) elise i kontrolnih kartica bilo koje komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, zavisno od slučaja.
- (c) Tip vazduhoplova i registarska oznaka, datum zajedno sa ukupnim vremenom naleta i ciklusima i brojem slijetanja unose se u knjige vazduhoplova.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sastoji se od:
 - (1) aktuelnog statusa AD-a i mjera koje su naložile nadležne vlasti kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
 - (2) aktuelnog statusa modifikacija, popravki i drugih preporuka DAH-a za održavanje;
 - (3) aktuelnog statusa usaglašenosti sa AMP-om;
 - (4) aktuelnog statusa komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe;
 - (5) aktuelnog izvještaja o masi i balansu;
 - (6) aktuelnog spiska odloženog održavanja.
- (e) Osim dokumenta o stavljanju u upotrebu, EASA Obrasca 1, kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), ili ekvivalentnog dokumenta, za svaku ugrađenu komponentu, kao što su motor, elisa, modul motora ili komponenta sa ograničenim vijekom upotrebe, u odgovarajuću knjigu motora ili elise, kontrolnu karticu modula motora ili komponente sa ograničenim vijekom upotrebe unose se sljedeći podaci:
 - (1) identifikacija komponente;

- (2) tip, serijski broj i registracija, ukoliko je odgovarajuće, vazduhoplova, motora, elise, modula motora ili komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, u koji je pojedina komponenta ugrađena, zajedno sa referencama o ugradnji i izgradnji komponente;
 - (3) datum zajedno sa ukupnim brojem sati naleta, ciklusima, brojem slijetanja i kalendarskim vremenom komponente, zavisno šta je relevantno za pojedinu komponentu;
 - (4) aktuelni podaci iz tačke (d) koji se odnose na komponentu.
- (f) Lice ili organizacija odgovorna za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i poslova u skladu sa tačkom ML.A.201 kontroliše evidenciju kako je navedeno u tački ML.A.305 i na zahtjev dostavlja tu evidenciju nadležnim vlastima.
- (g) Svi unosi u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova moraju biti jasni i precizni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravka se obavlja tako da je prvobitni unos jasno čitljiv.
- (h) Vlasnik obezbjeđuje uspostavljanje sistema za čuvanje sljedeće evidencije tokom utvrđenih vremenskih perioda:
- (1) sve detaljne evidencije o održavanju vazduhoplova i svih komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe koje su ugrađene u njega, dok se podaci u toj evidenciji ne zamijene novim podacima koji su ekvivalentni po obimu i detaljnosti, ali ne manje od 36 mjeseci od otpuštanja vazduhoplova ili komponente u upotrebu;
 - (2) ukupnog vremena upotrebe, izraženog u satima, kalendarskom vremenu, ciklusima i brojem slijetanja vazduhoplova i svih komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe, najmanje 12 mjeseci nakon što su vazduhoplov ili komponenta trajno povučeni iz upotrebe;
 - (3) vremena upotrebe, izraženog u satima, kalendarskom vremenu, ciklusima i broju slijetanja, ukoliko je odgovarajuće, od posljednjeg planiranog održavanja komponente koja podliježe ograničenju vijeka upotrebe, najmanje dok se planirano održavanje komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem ekvivalentnog obima i detaljnosti radova;
 - (4) aktuelnog statusa usaglašenosti sa AMP-om najmanje dok se planirano održavanje vazduhoplova ili komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem ekvivalentnog obima i detaljnosti radova;
 - (5) aktuelnog statusa AD-a primjenljivih na vazduhoplove i komponente, najmanje 12 mjeseci nakon trajnog povlačenja vazduhoplova ili komponente iz upotrebe;
 - (6) detalja o aktuelnim modifikacijama i popravkama na vazduhoplovu, motoru (motorima), elisi (elisama) i bilo kojoj drugoj komponenti bitnoj za sigurnost letenja, najmanje 12 mjeseci nakon njihovog trajnog povlačenja iz upotrebe.

ML.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Ako se vazduhoplov trajno prenosi sa jednog vlasnika na drugog, vlasnik koji obavlja prenos obezbjeđuje da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke ML.A.305.
- (b) Ako vlasnik ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, vlasnik mora da obezbijedi da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke ML.A.305 prenese ugovorenoj organizaciji.

- (c) Vremenski periodi za čuvanje evidencije utvrđeni u tački (h) tačke ML.A.305 nastavljaju da se primjenjuju na novog vlasnika, CAMO ili CAO.

ODJELJAK D

STANDARDI ODRŽAVANJA

ML.A.401 Podaci o održavanju

- (a) Lice ili organizacija koja održava vazduhoplov tokom održavanja koristi samo primjenljive podatke o održavanju.
- (b) U ovom Aneksu „primjenljivi podaci o održavanju” znači:
- (1) svi primjenljivi zahtjevi, procedure, standardi ili informacije koje je izdala nadležna vlast ili Agencija;
 - (2) svi primjenljivi AD-i;
 - (3) primjenljive ICA koje su izdali nosioci uvjerenja o tipu, nosioci dodatnog uvjerenja o tipu i bilo koja druga organizacija koja te podatke objavljuje u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (4) svi primjenljivi podaci izdati u skladu sa tačkom (d) tačke 145.A.45.

ML.A.402 Obavljanje održavanja

- (a) Održavanje koje obavljaju odobrene organizacije za održavanje mora da bude u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo.
- (b) Za održavanje koje se ne obavlja u skladu sa tačkom (a), lice koje obavlja održavanje mora da:
- (1) bude kvalifikovano za poslove koje obavlja, kako se zahtijeva u skladu sa ovim Aneksom;
 - (2) obezbijedi da je oblast u kojoj se obavlja održavanje organizovana i čista bez prljavštine i kontaminacije;
 - (3) koristi metode, tehnike, standarde i instrukcije navedene u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401;
 - (4) koristi alate, opremu i materijale navedene u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401. Ako je potrebno, alati i oprema kontrolišu se i baždare u skladu sa službeno priznatim standardom;
 - (5) obezbijedi da se održavanje obavlja u okviru ograničenja radne sredine navedenim u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401;
 - (6) obezbijedi da se u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući objekti;
 - (7) obezbijedi da su rizik od višestrukih grešaka tokom održavanja i rizik od ponavljanja grešaka kod identičnih poslova održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;

- (8) obezbijedi da se metoda otkrivanja grešaka sprovodi nakon izvršenja svih kritičnih poslova održavanja;
- (9) nakon završetka održavanja sprovede opštu provjeru kako bi se obezbijedilo da u vazduhoplovu ili komponenti nema zaostalog alata, opreme i ostalih stranih djelova i materijala i da su svi pristupni paneli koje su skinuti ponovo postavljeni;
- (10) obezbijedi da je svo obavljeno održavanje pravilno evidentirano i dokumentovano.

ML.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

- (a) Svaki kvar na vazduhoplovu koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja otklanja se prije daljeg letenja.
- (b) Sljedeća lica mogu da odluče da kvar ne ugrožava ozbiljno sigurnost letenja i u skladu sa tim mogu da odlože njegovu popravku:
 - (1) pilot u odnosu na kvarove neobavezne opreme vazduhoplova;
 - (2) pilot, ako se služi listom minimalne opreme, u odnosu na kvarove obavezne opreme vazduhoplova – u suprotnom popravku tih kvarova može da odloži samo ovlašćeno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) pilot u odnosu na kvarove koji nisu kvarovi iz tački (b)(1) i (b)(2) ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (i) vazduhoplov se koristi u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili, u slučaju balona ili jedrilica, oni se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976;
 - (ii) pilot odlaže popravku kvara uz saglasnost vlasnika vazduhoplova ili, ukoliko je primjenljivo, ugovorene CAMO ili CAO;
 - (4) odgovarajuće kvalifikovano osoblje koje vrši sertifikaciju u odnosu na druge kvarove osim onih iz tački (b)(1) i (b)(2), ako nisu ispunjeni uslovi iz tačke 3(i) i (ii).
- (c) Svaki kvar vazduhoplova koji ne ugrožava ozbiljno sigurnost letenja otklanja se što je prije izvodljivo od datuma kad je kvar vazduhoplova prvi put identifikovan i u okviru rokova utvrđenih u podacima o održavanju.
- (d) Svaki kvar koji nije otklonjen prije letenja evidentira se u sistemu evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova iz tačke ML.A.305, a evidencija mora da bude dostupna pilotu.

ODJELJAK E

KOMPONENTE

ML.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

- (a) Osim ako je drugačije navedeno u Odjeljku F Aneksa I (Dio-M), Aneksu II (Dio-145), Aneksu Vd (Dio-CAO) ove Uredbe i Aneksu I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, komponenta može da se ugradi samo ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (i) u zadovoljavajućem je stanju;

- (ii) na odgovarajući je način otpuštena u upotrebu na EASA Obrascu 1 kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), ili ekvivalentnom obrascu;
 - (iii) označena je u skladu s Odjeljkom Q Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Prije ugradnje neke komponente u vazduhoplov, lice ili odobrena organizacija za održavanje obezbjeđuje da je ta određena komponenta pogodna za ugradnju ako su primjenljive različite modifikacije ili konfiguracije AD-a.
- (c) Standardni djelovi smiju da se ugrade u vazduhoplov ili komponentu samo onda kada su u podacima o održavanju navedeni ti određeni standardni djelovi. Standardni djelovi se ugrađuju samo onda kada su praćeni dokazom o usklađenosti (*Evidence of Conformity*) sa primjenljivim standardom i može da mu se utvrdi porijeklo (*traceability*).
- (d) Sirovinski ili potrošni materijal smiju da se koriste u vazduhoplovu ili komponenti samo ako:
- (i) proizvođač vazduhoplova ili komponente dozvoljava upotrebu sirovine ili potrošnog materijala u relevantnim podacima o održavanju ili kako je navedeno u Odjeljku F Aneksa I (Dio-M), Aneksu II (Dio-145) ili Aneksu Vd (Dio-CAO);
 - (ii) takav materijal zadovoljava potrebne specifikacije za materijal i može da mu se utvrdi porijeklo;
 - (iii) takav materijal je praćen dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal i sadrži izjavu o usklađenosti sa specifikacijom kao i oba izvora – proizvođača i dobavljača.
- (e) U slučaju balona, gdje su moguće različite kombinacije korpi, gorionika i cilindara goriva za određenu kupolu, lice koje ih ugrađuje obezbjeđuje:
- (1) da su korpa, gorionik i/ili cilindri goriva odgovarajući za ugradnju u skladu s TCDS-om ili drugim dokumentima iz TCDS-a;
 - (2) da su korpa, gorionik i/ili cilindri goriva u ispravnom stanju i da imaju odgovarajuću evidenciju o održavanju.

ML.A.502 Održavanje komponenti

- (a) Komponente koje prihvati vlasnik u skladu sa tačkom (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 održava bilo koje lice ili organizacija uz ponovni pristanak vlasnika pod uslovima iz tačke 21.A.307(c) tog Aneksa. Nakon ovakvog održavanja ne može se izdati EASA Obrazac 1, kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), već podliježe zahtjevima za otpuštanje vazduhoplova u upotrebu.
- (b) Komponente se otpuštaju u upotrebu u skladu sa sljedećom tabelom:

	Otpuštene u upotrebu uz korišćenje EASA Obrasca 1 (kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M))	Otpuštene u upotrebu na nivou vazduhoplova u skladu sa tačkom ML.A.801 (nije moguće izdati EASA Obrazac 1)
Komponente koje se održavaju u skladu sa podacima o održavanju <u>komponenti</u> (podaci izdati od strane proizvođača komponenti)		
Održavanje koje nije obnova	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za	(i) organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili

	druge komponente)	(ii) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju
Obnova komponenti koje nisu motori i elise	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za komponente	Nije moguće
Obnova motora i elisa za CS-VLA, CS-22 i LSA vazduhoplove	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za elise)	(i) organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili (ii) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju
Obnova motora i elisa za vazduhoplove koji nisu CS-VLA, CS-22 i LSA vazduhoplovi	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motore) ili komponente (za elise)	Nije moguće
Komponente koje se održavaju u skladu sa podacima o održavanju <u>vazduhoplova</u> (podaci izdati od strane proizvođača vazduhoplova)		
Sve komponente i svi tipovi održavanja	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za druge komponente)	— organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili — nezavisno osoblje koje vrši setifikaciju

ML.A.503 Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe

- (a) Pojam „komponente sa ograničenim vijekom upotrebe” obuhvaća sljedeće komponente:
- (1) komponente koje imaju sertifikovani vijek upotrebe nakon čega bi ih trebalo zamijeniti; i
 - (2) komponente koje imaju servisni vijek upotrebe nakon čega idu na održavanje kako bi im se obnovila ispravnost.
- (b) Ugrađene komponente sa ograničenim vijekom upotrebe ne smiju da pređu odobreno ograničenje vijeka upotrebe koje je utvrđeno u AMP-u i AD-ima, osim kako je predviđeno u tački ML.A.504(c).
- (c) Odobreni vijek upotrebe izražava se kalendarskim vremenom, naletom, brojem slijetanja ili ciklusima, kako je odgovarajuće.
- (d) Na kraju odobrenog servisnog vijeka upotrebe komponenta mora da se ukloni sa vazduhoplova zbog održavanja, a komponenta sa potvrđenim ograničenim vijekom upotrebe se odbacuje.

ML.A.504 Kontrola neispravnih komponenti

- (a) Komponenta se smatra neispravnom u slučaju bilo koje od sljedećih okolnosti:
- (1) istek ograničenog servisnog vijeka upotrebe komponente, kako je utvrđen u AMP-u;
 - (2) neusaglašenost sa primjenljivim AD-ima i drugim zahtjevima za kontinuiranu plovidbenost koje je uspostavila Agencija;
 - (3) nedostatak podataka potrebnih za utvrđivanje statusa plovidbenosti komponente ili njene prikladnosti za ugradnju;
 - (4) dokaz o kvarovima ili neispravnostima komponente;

- (5) uključenost komponente u nezgodi ili nesreći koja može da utiče na njenu ispravnost.
- (b) Neispravne komponente se identifikuje na jedan od sljedećih načina:
- (1) neispravne i uskladištene na sigurnom mjestu pod nadzorom odobrene organizacije za održavanje ili nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju dok se ne donese odluka o budućem statusu takvih komponenti;
 - (2) neispravnima ih smatra lice ili organizacija koja je komponentu proglasila neispravnom, a predaje se na čuvanje vlasniku vazduhoplova nakon dokumentovanja takvog prenosa u evidenciji o održavanju vazduhoplova iz tačke ML.A.305.
- (c) Komponente koje su dostigle svoj sertifikovani vijek upotrebe ili imaju kvar ili neispravnost koji ne mogu da se otklone, klasifikuju se kao nepopravljive i ne smije se dozvoliti da ponovo uđu u sistem snabdijevanja komponentama, osim ako im se sertifikovani vijek upotrebe ne produži ili ako je odobreno rješenje za popravku u skladu sa tačkom ML.A.304.
- (d) Kad je riječ o nepopravljivoj komponenti, kako je predviđena u skladu sa tačkom (c), bilo koje lice ili organizacija odgovorna u skladu sa tačkom ML.A.201 preduzima jednu od sljedećih mjera:
- (1) čuva takvu komponentu na lokaciji iz tačke (b)(1);
 - (2) prije razrješenja od odgovornosti za takvu komponentu uređuje da se ta komponenta uništi na način kojim se obezbjeđuje da ne može na ekonomičan način da se iskoristi ili popravi.
- (e) Ne dovodeći u pitanje tačku (d), lice ili organizacija odgovorna u skladu sa tačkom ML.A.201 može da prenese odgovornost za komponente klasifikovane kao nepopravljive bez uništenja na organizaciju za obuku ili istraživanje.

ODJELJAK H

UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ML.A.801 Uvjerjenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

- (a) CRS izdaje se nakon ispravno obavljenog zahtijevanog održavanja na vazduhoplovu.
- (b) CRS izdaje jedan od sljedećeg:
- (1) odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju u ime odobrene organizacije za održavanje;
 - (2) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) pilot-vlasnik u skladu sa tačkom ML.A.803.
- (c) Odstupajući od tačke (b), u nepredviđenim okolnostima kada je vazduhoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje niti je na raspolaganju odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju, vlasnik može da ovlasti bilo koje lice sa najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju koje ima odgovarajuće kvalifikacije da obavi održavanje vazduhoplova u skladu sa standardima navedenim u Odjeljku D ovog Aneksa i otpusti vazduhoplov u upotrebu. U tom slučaju vlasnik mora da:
- (1) pribavi i čuva u evidenciji vazduhoplova detalje o cjelokupnom obavljenom poslu i o kvalifikacijama koje ima lice koje je izdalo uvjerenje;

- (2) obezbijedi da se svako takvo održavanje prvom prilikom, ali najkasnije u roku od sedam dana, ponovo provjeri i potvrdi u skladu sa tačkom (b) tačke ML.A.801 ili, u slučaju vazduhoplova koji se koriste u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, u roku od najviše 30 dana;
 - (3) obavijesti CAMO ili CAO sa kojim je sklopljen ugovor, ili nadležnu vlast ako takav ugovor ne postoji, u roku od 7 dana od davanja takvog ovlašćenja.
- (d) U slučaju otpuštanja u upotrebu u skladu sa tačkama (b)(1) ili (b)(2), osoblju koje vrši sertifikaciju pri poslovima održavanja može da pomaže jedno ili više lica pod njegovim ili njenim neposrednim kontinuiranim nadzorom;
- (e) CRS sadrži najmanje:
- (1) osnovne podatke o obavljenom održavanju;
 - (2) datum kad je održavanje dovršeno;
 - (3) identitet organizacije ili lica koja izdaje uvjerenje o otpuštanju u upotrebu, uključujući:
 - (i) referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;
 - (ii) u slučaju iz tačke (b)(2), identitet i, ukoliko je odgovarajuće, broj dozvole nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;
 - (4) ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.
- (f) Odstupajući od tačke (a) i ne dovodeći u pitanje tačku (g), kad se traženo održavanje ne može dovršiti, CRS može da se izda sa odobrenim ograničenjima vazduhoplova. U tom se slučaju u CRS-u navodi da održavanje nije moglo da se dovrši i navode se sva primjenljiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, kao dio informacija iz tačke (e)(4).
- (g) CRS se ne izdaje u slučaju bilo koje poznate neusaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa koja ugrožava sigurnost leta .

ML.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu izdaje se nakon ispravno obavljenog zahtijevanog održavanja komponente vazduhoplova u skladu sa tačkom ML.A.502.
- (b) Uvjerenje o stavljanju u upotrebu utvrđeno kao EASA Obrazac 1, kako je naveden u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), predstavlja uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu, osim ako je takvo održavanje obavljeno na nivou vazduhoplova, kako je navedeno u tački ML.A.502(b).

ML.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

- (a) Da bi neko lice moglo da bude pilot-vlasnik, ono mora da:
 - (1) imati važeću pilotsku dozvolu ili ekvivalentnu dozvolu koju je izdala ili priznala država članica, sa ovlašćenjem za tip ili klasu vazduhoplova;
 - (2) posjeduje vazduhoplov, bilo u svojem ili u zajedničkom vlasništvu; taj vlasnik mora biti jedno od sljedećeg:

- (i) jedno od fizičkih lica upisanih u registar;
 - (ii) član neprofitnog rekreativnog pravnog lica, gdje je pravno lice upisano u registar kao vlasnik ili operator; taj član mora da bude direktno uključen u postupak donošenja odluka pravnog lica i pravno lice ga je imenovalo za održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.
- (b) Za vazduhoplov koji se koristi u skladu sa Aneksom VII (Dio-NCO) Uredbe (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, pilot-vlasnik može da izda CRS nakon ograničenog pilot-vlasnik održavanja kako je predviđeno Dodatkom II ovog Aneksa.
- (c) CRS mora da se unese u tehničke knjige i da sadrži osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje dovršeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole (ili ekvivalentnog dokumenta) pilota-vlasnika koji izdaje takvo uvjerenje.

ODJELJAK I

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)

ML.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

Kako bi se obezbijedilo važenje uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova („ARC“), mora periodično da se obavlja pregled plovidbenosti vazduhoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti.

- (a) ARC se izdaje u skladu sa Dodatkom IV (EASA Obrazac 15c) ovog Aneksa nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovidbenosti. ARC važi jednu godinu.
- (b) Pregled plovidbenosti i izdavanje ARC-a u skladu sa tačkom ML.A.903 obavlja:
 - (1) nadležna vlast; ili
 - (2) odgovarajuće odobrena CAMO ili CAO; ili
 - (3) odobrena organizacija za održavanje koja obavlja 100 satnu/godišnju inspekciju iz AMP-a; ili
 - (4) za vazduhoplov koji se koristi u skladu sa Aneksom VII (Dio-NCO) Uredbe (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje obavlja 100 satnu/godišnju inspekciju iz AMP-a, ako ima:
 - (i) dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) sa ovlaštenjem za odgovarajući vazduhoplov ili, ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv na određeni vazduhoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju koja važi za taj vazduhoplov;
 - (ii) ovlaštenje koje je izdala:
 - (A) nadležna vlast koja je izdala dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66); ili
 - (B) ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv, nadležna vlast odgovorna za nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju.

Nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) može da obavi preglede plovidbenosti i da izda ARC za vazduhoplov registrovan u bilo kojoj državi članici. Međutim, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima nacionalnu kvalifikaciju smije da obavlja preglede plovidbenosti i da izdaje ARC samo za vazduhoplov registrovan u državi članici odgovornoj za tu nacionalnu kvalifikaciju.

Na ARC-ove koje je izdalo nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima nacionalnu kvalifikaciju ne primjenjuje se uzajamno priznavanje ako se vazduhoplov prenosi u drugu državu članicu.

Uvijek kad okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne sigurnosne prijetnje, nadležna vlast sama obavlja pregled plovidbenosti i izdaje ARC.

- (c) CAMO ili CAO sa odgovarajućim odobrenjem može da produži period važenja ARC-a najviše dva puta uzastopno, svaki put na period od jedne godine, u skladu sa sljedećim uslovima:
- (1) vazduhoplov je tokom prethodnih 12 mjeseci kontinuirano obezbjeđivao taj CAMO ili CAO;
 - (2) vazduhoplov su tokom prethodnih 12 mjeseci održavale odobrene organizacije za održavanje; to obuhvata poslove pilot-vlasnik održavanja i otpuštanje u upotrebu koje obavlja pilot-vlasnik ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) CAMO ili CAO nema dokaza ili razloga da vjeruje da vazduhoplov nije plovidben.

To produženje koje daje CAMO ili CAO moguće je bez obzira na to koje je osoblje ili koja organizacija iz tačke (b) prvobitno izdala ARC.

- (d) Odstupajući od tačke (c), produžavanje ARC-a smije da se pomjeri unaprijed za najviše 30 dana, bez gubitka kontinuiteta rasporeda pregleda plovidbenosti, kako bi se obezbijedila raspoloživost vazduhoplova u cilju stavljanja originalnog ARC-a u vazduhoplov.
- (e) Kada nadležna vlast obavlja pregled plovidbenosti i izdaje ARC, vlasnik nadležnim vlastima mora da obezbijedi:
- (1) dokumentaciju koju nadležna vlast zahtijeva;
 - (2) prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njeno osoblje;
 - (3) ako je to potrebno, podršku odgovarajućeg osoblja koje vrši sertifikaciju.

ML.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

- (a) ARC postaje nevažeći u jednom od sljedećih slučajeva:
- (1) ako je suspendovan ili ukinut;
 - (2) ako je uvjerenje o plovidbenosti suspendovano ili ukinuto;
 - (3) ako vazduhoplov nije u registru vazduhoplova države članice;
 - (4) ako je uvjerenje o tipu u skladu sa kojim kojem je izdato uvjerenje o plovidbenosti suspendovano ili ukinuto.
- (b) Vazduhoplov ne smije da leti ako je ARC nevažeći ili u slučaju jedne od sljedećih okolnosti:
- (1) kontinuirana plovidbenost vazduhoplova ili bilo koje komponente ugrađene u vazduhoplov ne ispunjava zahtjeve ovog Aneksa;

- (2) vazduhoplov više nije usaglašen sa projektom tipa koji je odobrila Agencija;
 - (3) pri letu vazduhoplova nisu poštovana ograničenja iz odobrenog letačkog priručnika ili uvjerenja o plovidbenosti, pri čemu nije preduzeta odgovarajuća radnja;
 - (4) vazduhoplov je učestvovao u nesreći ili nezgodi koja utiče na plovidbenost vazduhoplova, pri čemu naknadno nije preduzeta odgovarajuća radnja za povraćaj plovidbenosti;
 - (5) modifikacija ili popravka vazduhoplova ili bilo koje komponente ugrađene u vazduhoplov nije usaglašena sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (c) Po vraćanju ili ukidanju, ARC se dostavlja nadležnim vlastima.

ML.A.903 Postupak pregleda plovidbenosti

- (a) Za ispunjavanje zahtjeva za pregled plovidbenosti vazduhoplova iz tačke ML.A.901, osoblje za pregled plovidbenosti obavlja dokumentovani pregled evidencije vazduhoplova kako bi potvrdilo sljedeće:
- (1) za zmaj vazduhoplova, motor i elisu propisno je evidentirano ukupno vrijeme naleta i sa njim povezani ciklusa naleta;
 - (2) letački priručnik primjenljiv je na konfiguraciju vazduhoplova i odražava stanje posljednje revizije;
 - (3) cjelokupno održavanje koje treba da se izvrši na vazduhoplovu u skladu sa AMP-om je obavljeno;
 - (4) svi poznati kvarovi su otklonjeni ili je njihovo otklanjanje odložena na kontrolisani način;
 - (5) svi primjenljivi AD-i su primijenjeni i pravilno evidentirani;
 - (6) sve modifikacije i popravke koje su obavljene na vazduhoplovu su evidentirane i usaglašene su sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (7) sve komponente sa ograničenim vijekom upotrebe koje su ugrađene na vazduhoplov ispravno su označene, registrovane i nisu prekoračile svoje odobreno ograničenje vijeka upotrebe;
 - (8) cjelokupno održavanje je sertifikovano u skladu sa ovim Aneksom;
 - (9) ako je potrebno, aktuelni izvještaj o masi i balansu odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova i važeći je;
 - (10) vazduhoplov je u skladu sa najnovijom revizijom svog projekta tipa, koji je odobrila Agencija;
 - (11) vazduhoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara aktuelnoj konfiguraciji vazduhoplova u skladu sa Odjeljkom I Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Osoblje za pregled plovidbenosti iz tačke (a) obavlja fizički pregled vazduhoplova. Pri tom pregledu osoblju za pregled plovidbenosti koje nema odgovarajuće kvalifikacije u skladu sa Aneksom III (Dio-66) pomaže tako kvalifikovano osoblje.
- (c) Fizičkim pregledom vazduhoplova osoblje za pregled plovidbenosti obezbjeđuje sljedeće:
- (1) da su sve zahtijevane oznake i naljepnice ispravno ugrađene;

- (2) da je vazduhoplov usaglašen sa svojim odobrenim letačkim priručnikom;
 - (3) da je konfiguracija vazduhoplova usaglašena sa odobrenom dokumentacijom;
 - (4) da ne može da se nađe nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu sa tačkom ML.A.403.;
 - (5) da ne mogu da se pronađu nikakve nedosljednosti između vazduhoplova i dokumentovanog pregleda evidencije iz tačke (a).
- (d) Odstupajući od tačke ML.A.901(a), pregled plovidbenosti smije da se pomjeri unaprijed za najviše 90 dana, a da se pri tome ne poremeti kontinuitet rasporeda pregleda plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tokom radova održavanja.
- (e) ARC (EASA Obrazac 15c) utvrđen u Dodatku IV izdaje se samo u sljedećim uslovima:
- (1) izdaje je na odgovarajući način ovlašćeno osoblje za pregled plovidbenosti;
 - (2) ako je pregled plovidbenosti u potpunosti sproveden i svi su nalazi zaključeni;
 - (3) sva odstupanja pronađena u AMP-u u skladu sa tačkom (h) su na zadovoljavajući način otklonjena.
- (f) Kopija svakog ARC-a koji je izdat ili produžen za neki vazduhoplov šalje se državi članici registra u roku od 10 dana.
- (g) Poslovi pregleda plovidbenosti ne smiju da se podugovore.
- (h) Efektivnost AMP-a može da se provjeri zajedno sa pregledom plovidbenosti u skladu sa tačkom (c)(9) tačke ML.A.302. Tu provjeru obavlja lice koje je sprovело pregled plovidbenosti. Ako se u okviru provjere otkriju nedostaci povezani sa nedostacima u sadržaju AMP-a, taj program se u skladu sa tim mijenja i dopunjava. Lice koje sprovodi pregled obavještava nadležnu vlast države registra ako se ne slaže sa mjerama za izmjenu i dopunu AMP-a koje je preduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. U tom slučaju nadležna vlast odlučuje koje su izmjene i dopune AMP-a nužne, podižući odgovarajuće nalaze definisane u tački ML.B.903 i, ukoliko je potrebno, reagujući u skladu sa tačkom ML.B.304.

ML.A.904 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

- (a) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u ime nadležnih vlasti mora da bude kvalifikovano u skladu sa tačkom ML.B.902.
- (b) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u ime organizacije iz Odjeljka F Aneksa I (Dio-M), Aneksa II (Dio-145), Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Aneksa Vd (Dio-CAO) mora da bude kvalifikovano u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145), Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO).
- (c) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u svoje ime, kako je dozvoljeno u skladu sa tačkom ML.A.901(b)(4), mora da:
- (1) ima dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) sa ovlaštenjem za odgovarajući vazduhoplov ili, ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv na određeni vazduhoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju važeću za taj vazduhoplov; i
 - (2) ima ovlaštenje koje je izdala:

- (i) nadležna vlast koja je izdala dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66);
 - (ii) ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv, nadležna vlast odgovorna za nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju.
- (d) Ovlašćenje potrebno u skladu sa tačkom (c)(2) izdaje nadležna vlast ako:
- (1) nadležna vlast procijeni da je lice upoznato sa djelovima ovog Aneksa koji su relevantni za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, obavljanje pregleda plovidbenosti i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (2) lice je na zadovoljavajući način obavilo pregled plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti.

To ovlašćenje ostaje važeće tokom 5 godina dok god nosilac obavlja najmanje jedan pregled plovidbenosti svakih 12 mjeseci. Ako to nije slučaj, na zadovoljavajući način se obavlja novi pregled plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti.

Po isteku njegovog perioda važenja, ovlašćenje se produžava za još 5 godina u skladu sa novom provjerom usaglašenosti sa tačkama (d)(1) i (2). Broj produžavanja nije ograničen.

Imalac ovlašćenja čuva evidenciju o svim obavljenim pregledima plovidbenosti i na zahtjev je daje na raspolaganje svim nadležnim vlastima i svakom vlasniku vazduhoplova za kojeg obavljaju pregled plovidbenosti.

To ovlašćenje nadležna vlast može da ukine u svakom trenutku ako nije zadovoljna kompetencijom imaoaca ili načinom upotrebe takvog ovlašćenja.

ML.A.905 Prenos registracije vazduhoplova unutar Unije

- (a) Prilikom prenosa registracije vazduhoplova unutar Unije, podnosilac zahtjeva:
- (1) prvo, prethodnoj državi članici saopštava ime države članice u kojoj će vazduhoplov da bude registrovan;
 - (2) zatim podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a)(3) tačke ML.A.902, prethodni ARC ostaje važeći do svog datuma isteka, osim ako je ARC izdalo nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju sa nacionalnom kvalifikacijom osoblja koje vrši sertifikaciju u skladu sa tačkom (b)(4) tačke ML.A.901, u kom slučaju se primjenjuje tačka ML.A.906.
- (c) Ne dovodeći u pitanje tačke (a) i (b), u onim slučajevima u kojima je vazduhoplov bio u neplovidbenom stanju u prethodnoj državi članici ili status plovidbenosti vazduhoplova ne može da se utvrdi upotrebom postojeće evidencije, primjenjuje se tačka ML.A.906.

ML.A.906 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenog u Uniju

- (a) Pri uvozu vazduhoplova iz treće zemlje u registar države članice podnosilac zahtjeva:
- (1) podnosi zahtjev nadležnim vlastima države članice registra za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (2) za vazduhoplov koji nije nov, obezbjeđuje da je pregled plovidbenosti obavljen na zadovoljavajući način u skladu sa tačkom ML.A.901;

- (3) organizuje obavljanje cjelokupnog održavanja u skladu sa odobrenim ili prijavljenim AMP-om.
- (b) Ako vazduhoplov ispunjava sve relevantne zahtjeve, nadležna vlast, CAMO ili CAO, organizacija za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koji obavljaju pregled plovidbenosti, kako je predviđeno u skladu sa tačkom (b) tačke ML.A.901, izdaje ARC i dostavlja kopiju nadležnim vlastima države članice registra.
- (c) Vlasnik mora da dozvoli pristup vazduhoplovu kako bi nadležna vlast države članice registra obavila inspekciju.
- (d) Novo uvjerenje o plovidbenosti izdaje nadležna vlast države članice registra ako vazduhoplov ispunjava zahtjeve iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

ML.A.907 Nalazi

- (a) Nalazi se razvrstavaju na sljedeći način:
 - (1) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja;
 - (2) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.
- (b) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom ML.B.903, lice ili organizacija sa odgovornostima iz tačke ML.A.201 utvrđuje i demonstrira nadležnim vlastima u vremenskom periodu dogovorenom sa tim vlastima plan korektivnih mjera čija je svrha da se spriječi ponavljanje takvih nalaza i njihov osnovni uzrok.

SEKCIJA B

PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A

OPŠTE

ML.B.101 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju da poštuju nadležne vlasti zadužene za primjenu i sprovođenje Sekcije A ovog Aneksa.

ML.B.102 Nadležna vlast

(a) Opšte

Država članica imenuje nadležnu vlast kojoj se dodjeljuju odgovornosti za izdavanje, praćenje važenja, promjenu, suspendovanje ili ukidanje uvjerenja i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. Ta nadležna vlast utvrđuje dokumentovane procedure i organizacionu strukturu.

(b) Resursi

Broj osoblja mora da bude odgovarajući kako bi se ispunili zahtjevi iz ove Sekcije.

(c) Kvalifikovanost i obuka

Svo osoblje uključeno u aktivnosti obuhvaćene ovim Aneksom mora da ima odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo i da prođe inicijalnu i kontinuiranu obuku za obavljanje povjerenih mu poslova.

(d) Procedure

Nadležna vlast utvrđuje procedure u kojima se detaljno opisuje na koji se postiže usaglašenost sa ovim Aneksom.

Te procedure se pregledavaju i mijenjaju i dopunjavaju kako bi se obezbijedila kontinuirana usaglašenost.

ML.B.104 Vođenje evidencije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za vođenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću da se na odgovarajući način prate postupci za izdavanje, produžavanje, mijenjanje, suspendovanje ili ukidanje svakog sertifikata i ovlaštenja.
- (b) Evidencija za nadzor nad svakim vazduhoplovom uključuje najmanje kopiju:
 - (1) uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova;
 - (2) ARC-ova;
 - (3) izvještaja o pregledima plovidbenosti koje je direktno sproveda država članica;
 - (4) sve relevantne korespondencije koja se odnosi na vazduhoplov;
 - (5) detalje o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
 - (6) svih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast u skladu sa ovim Aneksom ili Uredbom (EU) br. 965/2012.
- (c) Evidencija navedena u tački (b) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja vazduhoplova iz upotrebe.
- (d) Sva evidencija navedena u tački ML.B.104 mora biti dostupna na zahtjev bilo koje druge države članice ili Agencije.

ML.B.105 Međusobna razmjena informacija

- (a) Kako bi doprinijele unapređenju sigurnosti vazdušnog saobraćaja, nadležne vlasti međusobno razmjenjuju sve potrebne informacije u skladu sa članom 72 Uredbe (EZ) 2018/1139.
- (b) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, u slučaju moguće sigurnosne prijetnje koja uključuje više država članica, uključene nadležne vlasti se međusobno pomažu prilikom sprovođenja potrebnih mjera nadzora.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

ML.B.201 Odgovornosti

Nadležna vlast iz tačke (b) tačke ML.1 odgovorna je za obavljanje inspekcija i istraga u cilju provjere usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa.

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.B.302 Izuzeća

Sva izuzeća odobrena u skladu sa članom 71 Uredbe (EZ) 2018/1139 nadležna vlast evidentira i čuva.

ML.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast izrađuje program nadzora po principu procjene rizika kojim se prati i kontroliše stanje plovidbenosti cjelokupne flote vazduhoplova koji su upisani u njihov registar.
- (b) Program nadzora uključuje uzorkovanje pregleda vazduhoplova i obuhvata sve aspekte ključnih elemenata koji su rizični za plovidbenost.
- (c) Pregledom proizvoda uzorkuju se postignuti standardi plovidbenosti, na osnovu primjenljivih zahtjeva, i identifikuju se svi nalazi.
- (d) Svi identifikovani nalazi kategorišu se u skladu sa tačkom ML.B.903 i potvrđuju pismenim putem licu ili organizaciji odgovornim u skladu sa tačkom ML.A.201. Nadležna vlast ima proces kojim se analiziraju nalazi sa aspekta njihovog značaja.
- (e) Nadležna vlast vodi evidenciju o svim nalazima i akcijama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio.
- (f) Ako se tokom praćenja i kontrole vazduhoplova pronađe dokaz koji ukazuje na neusaglašenost sa ovim ili bilo kojim drugim Aneksom, sa nalazom se postupa na način propisan u odgovarajućem Dijelu.
- (g) Ukoliko je potrebno da bi se obezbijedilo preduzimanje prinudnih mjera, nadležne vlasti razmenjuju sa drugim nadležnim vlastima podatke o neusaglašenostima utvrđenim u skladu sa tačkom (f).

ML.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje ARC na osnovu opravdanih razloga u slučaju mogućeg ugrožavanja sigurnosti; ili
- (b) suspenduje ili ukida ARC u skladu sa tačkom (a) tačke ML.B.903.

Nadležna vlast koja je izdala ovlašćenje za pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom (c) tačke ML.A.904 nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju ukida takvo ovlašćenje ako imalac loše obavi pregled plovidbenosti ili upotrijebi takvo ovlašćenje na neodgovarajući način.

ODJELJAK I

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)

ML.B.902 Pregled plovidbenosti koji sprovodi nadležna vlast

- (a) Kada nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti utvrđenu u Dodatku IV ovog Aneksa (EASA Obrazac 15c), nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903.
- (b) Nadležna vlast mora da ima odgovarajuće osoblje za obavljanje pregleda plovidbenosti. To osoblje mora da ima sve od navedenog:
 - (1) najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (2) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova (u slučajevima kada se član 5(6) Uredbe (EU) br. 1321/2014 poziva na nacionalne propise) ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentneu potvrdu;
 - (3) odgovarajuću obuku za održavanje vazduhoplova;
 - (4) položaj na osnovu koje je ta osoba ovlašćena za potpisivanje u ime nadležnih vlasti.Ne dovodeći u pitanje tačke od (1) do (4), zahtjev iz tačke ML.B.902(b)(2) može da se zamijeni sa četiri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom ML.B.902(b)(1).
- (c) Nadležna vlast vodi evidenciju o cjelokupnom osoblju za pregled plovidbenosti, koja uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa pregledom odgovarajućeg iskustva i obuke u obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Tokom sprovođenja pregleda plovidbenosti nadležna vlast mora da ima pristup odgovarajućim podacima iz tački ML.A.305, ML.A.306 i ML.A.401.
- (e) Osoblje koje obavlja pregled plovidbenosti izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c), kako je utvrđeno u Dodatku IV, nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovidbenosti.
- (f) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne sigurnosne prijetnje, nadležna vlast sama sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje ARC.

ML.B.903 Nalazi

Ako se tokom pregleda vazduhoplova ili na drugi način pronađe dokaz o neusaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa, nadležna vlast:

- (a) za nalaze nivoa 1, traži da se preduzmu odgovarajuće korektivne akcije prije daljeg letenja i bez odlaganja ukida ili suspenduje ARC; i
- (b) za nalaze nivoa 2, nalaže odgovarajuću korektivnu mjeru koja odgovara prirodi nalaza.

Dodatak I

Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

- (a) Ako vlasnik u skladu sa tačkom ML.A.201 ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležnih vlasti vlasnik nadležnim vlastima države članice registra šalje kopiju ugovora koji su potpisale obje strane.
- (b) Sačinjava se ugovor u kojem se uzimaju u obzir zahtjevi iz ovog Aneksa i utvrđuju obaveze potpisnika u vezi sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova.
- (c) Ugovor sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - (1) registraciju, tip i serijski broj vazduhoplova;
 - (2) naziv vlasnika ili registrovanog zakupca ili podatke o kompaniji uključujući adresu;
 - (3) detalje o ugovorenoj CAMO-u ili CAO-u, uključujući adresu;
 - (4) vrstu operacija.

- (d) U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik CAMO-u ili CAO-u povjerava obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova, izradu i odobravanje programa održavanja i organizovanje održavanja vazduhoplova u skladu sa navedenim programom održavanja.

U skladu sa ovim ugovorom, oba potpisnika se obavezuju da će ispuniti svoje obaveze iz ovog ugovora.

Vlasnik izjavljuje da su, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova koje su date CAMO-u ili CAO-u tačne i da će biti tačne i da vazduhoplov neće biti mijenjan bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koja strana potpisnica ne poštuje ovaj ugovor, ugovor postaje ništavan. U takvom slučaju vlasnik zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova i u roku od dvije sedmice obavještava nadležne vlasti države članice registra o takvom nepoštovanju ugovora.”

- (e) Kada vlasnik sklopi ugovor sa CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom ML.A.201, obaveze svake strane su sljedeće:

(1) **Obaveze CAMO-a ili CAO-a:**

- (i) da ima tip vazduhoplova naveden u svojim uslovima odobrenja;
- (ii) da poštuje sve uslove navedene u nastavku koji se odnose na obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova:
 - (A) da izradi i odobri AMP za vazduhoplov;
 - (B) nakon što je odobren, da vlasniku dostavi primjerak AMP-a i kopiju obrazloženja svih odstupanja od preporuka DAH-a;
 - (C) da organizuje dopunski inspekcijski pregled kojim se premošćavaju razlike korišćenjem prethodnog AMP-a;
 - (D) da organizuje da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (E) da organizuje da se primjenjuju svi važeći AD-i;

- (F) da organizuju da sve kvarove otkrivene tokom održavanja, pregleda plovidbenosti ili kvarove koje prijavi vlasnik otkloni odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
- (G) da koordiniše redovno održavanje, primjenu AD-a, zamjenu dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe i zahtjeve za pregled komponenti;
- (H) da obavijesti vlasnika svaki put kada vazduhoplov mora da se uputi odobrenoj organizaciji za održavanje ili, ako je dopušteno, nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju;
- (I) da vodi i arhivira svu tehničku dokumentaciju;
- (iii) da organizuje odobrenje svih modifikacija na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21) prije nego se te modifikacije realizuju;
- (iv) da organizuje odobrenje svih popravki na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21) prije nego se te popravke obave;
- (v) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada vlasnik ne uputi vazduhoplov na održavanje kako to zatraži ugovorena CAMO ili CAO;
- (vi) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra uvijek kada se ne poštuje ovaj ugovor;
- (vii) da obezbijedi sprovođenje pregleda plovidbenosti, kad je potrebno, i da obezbijedi izdavanje ARC-a;
- (viii) da u roku od 10 dana pošalje kopiju svake izdane ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra;
- (ix) da prijavi sve događaje u skladu sa važećim propisima;
- (x) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra ako bilo koja strana otkáže ovaj ugovor.

(2) Obaveze vlasnika:

- (i) da bude upoznat sa programom održavanja vazduhoplova;
- (ii) da bude upoznat sa ovim Aneksom;
- (iii) da uputi vazduhoplov na održavanje u skladu sa uputstvima ugovorenog CAMO-a ili CAO-a;
- (iv) da ne modifikuje vazduhoplov bez prethodnog savjetovanja sa ugovorenim CAMO-om ili CAO-om;
- (v) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO o svim vanrednim održavanjima koja su sprovedena bez znanja i nadzora ugovorenog CAMO-a ili CAO-a;
- (vi) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO upisom u tehničku knjigu vazduhoplova o svim kvarovima otkrivenim tokom operacija;
- (vii) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada bilo koja strana otkáže ovaj ugovor;

- (viii) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra i ugovorni CAMO ili CAO svaki put kada se vazduhoplov proda;
- (ix) da prijavljuje sve događaje u skladu sa važećim propisima;
- (x) da redovno obavještava ugovoreni CAMO ili CAO o satima naleta vazduhoplova i svim drugim podacima o korišćenju, kako je dogovoreno sa ugovorenim CAMO-om ili CAO-om;
- (xi) da unese CRS u tehničke knjige, kako je navedeno u tački ML.A.803(c), kada sprovodi pilot-vlasnik održavanje;
- (xii) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO najkasnije 30 dana od završetka svakog pilot-vlasnik održavanja.

Dodatak II

Ograničeno pilot-vlasnik održavanje

Pored zahtjeva utvrđenih u ovom Aneksu, pilot-vlasnik je usaglašen sa sljedećim osnovnim principima prije obavljanja bilo kakvog posla održavanja:

(a) **Kompetencija i odgovornost**

- (1) Pilot-vlasnik je uvijek odgovoran za svako održavanje koje obavi.
- (2) Pilot-vlasnik mora da posjeduje zadovoljavajući nivo kompetencije za obavljanje posla. Odgovornost je pilota-vlasnika da se upozna sa standardnim praksama održavanja svog vazduhoplova i sa AMP-om.

(b) **Poslovi**

Pilot-vlasnik može da obavlja jednostavne vizuelne preglede ili operacije kojima provjerava opšte stanje, očigledna oštećenja i uobičajenog rada zolja vazduhoplova, motora, sistema i komponenti.

Pilot-vlasnik ne smije da obavlja poslove održavanja ako nastupi jedna od sljedećih okolnosti:

- (1) riječ je o jednom od kritičnih poslova održavanja;
- (2) potrebno je da se izgrade glavne komponente ili veći sklopovi;
- (3) obavlja se u skladu sa AD-om ili stavkom o ograničenju plovidbenosti („ALI”), osim ako je to izričito dozvoljeno u AD-u ili ALI-u;
- (4) potrebno korišćenje posebnih ili baždarenih alata (osim moment ključa i alata za krimpovanje);
- (5) potrebno je korišćenje ispitne opreme ili posebno ispitivanje (npr. nedestruktivno ispitivanje (NDT), ispitivanja sistema ili operativne provjere opreme avionike);
- (6) posao se sastoji od bilo kakvih neplaniranih posebnih pregleda (npr. provjera vazduhoplova nakon slijetanja uz preveliku težinu);

- (7) posao utiče na sisteme suštinske za operacije po pravilima pravilima instrumentalnog letenja (IFR);
- (8) riječ je o poslu složenog održavanja u skladu sa Dodatkom III, ili o poslu održavanja komponente u skladu sa tačkom (a) ili (b) tačke ML.A.502;
- (9) dio je 100 satne/godišnje provjere (za one slučajeve u kojima se posao održavanja obavlja zajedno sa pregledom plovidbenosti koju obavljaju organizacije za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju).

Kriterijumi iz tački od (1) do (9) ne mogu da se zamijene manje ograničavajućim instrukcijama izdatim u skladu sa AMP-om iz tačke ML.A.302.

Bilo koji posao opisan u letačkom priručniku vazduhoplova (ili drugim operativnim priručnicima), na primjer priprema vazduhoplova za let (sastavljanje krila jedrilice ili obavljanje pretpoletnog pregleda ili sastavljanje kombinacije korpe, gorionika, rezervoara za goriva i kupole balona itd.), ne smatraju se poslovima održavanja i stoga ne zahtijevaju CRS. Međutim, lice koja sastavlja te djelove odgovorno je da obezbijedi da su ti djelovi odgovarajući za ugradnju i da su upotrebljivi.

(c) Obavljanje i evidencija pilot-vlasnik poslova održavanja

Podaci za održavanje, kako su navedeni u tački ML.A.401, moraju uvijek da budu na raspolaganju tokom obavljanja pilot-vlasnik održavanja i mora da postoji usaglašenost sa njima. Detalji o podacima koji se odnose na pilot-vlasnik održavanje moraju da budu uvršteni u CRS u skladu sa tačkom (d) tačke ML.A.803.

Pilot-vlasnik mora da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO (ako takav ugovor postoji) o završetku poslova pilot-vlasnik održavanja najkasnije 30 dana nakon završetka tih poslova u skladu sa tačkom (a) tačke ML.A.305.

Dodatak III

Složeni poslovi održavanja koje ne smije da obavlja pilot-vlasnik

Svi sljedeći poslovi su složeni poslovi održavanja koje, u skladu s Dodatkom II, ne smije da obavlja pilot-vlasnik. Sljedeće poslove obavlja ili CAO ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju:

- (a) modifikaciju, popravku ili zamjenu zakivanjem, metalizacijom, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih djelova konstrukcije vazduhoplova:
 - (1) nosača kutijastog presjeka;
 - (2) uzdužnice krila ili elementa tetive;
 - (3) ramenjače;
 - (4) pojasa ramenjače;
 - (5) elementa rešetkastog nosača;
 - (6) zida nosača;

- (7) kobilice ili leđnog dijela trupa letećeg plovila ili plovka;
 - (8) dijela od rebrastog lima na površini krila ili repa koji trpi sabijanje;
 - (9) glavnog rebra krila;
 - (10) upornice površine krila ili repa;
 - (11) motorske gondole;
 - (12) ramenjače ili konstrukcije trupa;
 - (13) elementa bočnog nosača, horizontalnog nosača ili pregrade;
 - (14) nosača ili okova podupirača sjedišta;
 - (15) zamjene šina sjedišta;
 - (16) noge ili upornice stajnog trapa;
 - (17) osovine;
 - (18) točka; i
 - (19) skije ili nosača skije isključujući zamjenu gornjeg sloja koji je malog intenziteta trenja;
- (b) modifikaciju ili popravku bilo kojeg od sljedećih djelova:
- (1) oplata vazduhoplova ili oplata plovka vazduhoplova, ako radovi zahtijevaju upotrebu nosača, dizalice ili pribora;
 - (2) oplata vazduhoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja pritiska, ako je izmjereno oštećenje oplata veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;
 - (3) dijela komandnog sistema koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedal, vratilo, kvadrant, prenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili liveni nosač, ali isključujući:
 - (i) spajanje kraja kabla u petlju ili konektora za sajlju; i
 - (ii) zamjene priključka na kraju prenosne šipke komande koja se pričvršćuje zakivanjem;
 - (4) bilo koje druge strukture koja nije navedena u tački (a), a koju je proizvođač identifikovao kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za popravku strukture ili uputstvima za kontinuiranu plovidbenost;
- (c) obavljanje svega sljedećeg održavanja na klipnom motoru:
- (1) rastavljanje i kasnije ponovno sastavljanje klipnog motora, izuzev zbog:
 - (i) obezbjeđivanja pristupa sklopovima klipa/cilindra; ili
 - (ii) izgradnje zadnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kada takav rad ne uključuje izgradnju i ponovno postavljanje unutrašnjih zupčanika;
 - (2) rasavljanje i kasnije ponovno sastavljanje reduktora;

- (3) zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, izuzev manjih popravki zavarivanjem na ispušnim jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašćen varilac, ali isključujući zamjenu komponenti;
 - (4) remećenje pojedinih djelova jedinica koje su pribavljene kao jedinice prethodno testirane na stolu za testiranje, izuzev zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno mijenjaju ili podešavaju u upotrebi;
- (d) balansiranje elise, izuzev:
- (1) za sertifikovanje statičkog balansiranja, kada se to zahtijeva u skladu sa priručnikom za održavanje; i
 - (2) dinamičkog balansiranja ugrađenih elisa upotrebom elektronske opreme za balansiranje, kada je to dopušteno u skladu sa priručnikom za održavanje ili drugi odobrenim podacima o plovidbenosti;
- (e) bilo koji dodatni posao koji zahtijeva:
- (1) poseban alat, opremu ili objekte; ili
 - (2) procedure koje zahtijevaju znatnu koordinaciju zbog dugog trajanja poslova i učešća nekoliko lica.
-

Dodatak IV

Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15c

NAPOMENA: lica i organizacije koje obavljaju pregled plovidbenosti zajedno sa 100 satnom/godišnjom inspekcijom mogu da koriste poleđinu ovog obrasca za izdavanje CRS-a iz tačke ML.A.801 koja odgovara 100 satnoj/godišnjoj inspekciji.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (za vazduhoplove u skladu sa Aneksom Vb (Dio-ML))
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC) (for aircraft complying with Annex Vb (Part-ML))

PPP broj:
ARC reference:

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) 2018/1139:
Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council:

[NAZIV NADLEŽNIH VLASTI]
[NAME OF THE COMPETENT AUTHORITY]

Ili/or

[NAZIV, ADRESA i BROJ ODOBRENE ORGANIZACIJE]
[NAME OF APPROVED ORGANISATION, ADDRESS and APPROVAL REFERENCE]

Ili/or

[IME I PREZIME OSOBLJA KOJE VRŠI SERTIFIKACIJU I BROJ DIO-66 DOZVOLE (ILI NACIONALNOG
EKVIVALENTA)]
[FULL NAME OF THE CERTIFYING STAFF AND PART-66 LICENCE NUMBER (OR NATIONAL EQUIVALENT)]

ovim potvrđuje da je obavio/la pregled ploidbenosti u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem
vazduhoplovu:

hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:
Aircraft manufacturer:

Oznaka proizvođača:
Manufacturer's designation

Oznaka registracije vazduhoplova:
Aircraft registration:

Serijski broj vazduhoplova:
Aircraft serial number:

i ovaj vazduhoplov smatra se ploidbenim u vrijeme pregleda.
and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Br. ovlašćenja (ako je primjenljivo):
Authorisation No (if applicable):

1. produženje: vazduhoplov ispunjava uslove iz tačke ML.A.901(c) Aneksa Vb (Dio-ML).
1st extension: The aircraft complies with the conditions of point ML.A.901(c) of Annex Vb (Part-ML).

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Broj ovlašćenja:
Authorisation No.

Ime organizacije:
Company name:

Broj odobrenja:
Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov ispunjava uslove iz tačke ML.A.901(c) Aneksa Vb (Dio-ML).
2nd extension: The aircraft complies with the conditions of point ML.A.901(c) of Annex Vb (Part-ML).

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Broj ovlašćenja:
Authorisation No.

Ime organizacije:
Company name:

Broj odobrenja:
Approval reference:

(*) izuzev za balone i vazdušne brodove
EASA Obrazac 15c, izdanje 3

ANEKS VII

„ANEKS Vc

(Dio-CAMO)

SADRŽAJ

SEKCIJA A — ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAMO.A.005 Oblast primjene

CAMO.A.105 Nadležna vlast

CAMO.A.115 Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije

CAMO.A.120 Načini usaglašavanja

CAMO.A.125 Uslovi odobrenja i prava

CAMO.A.130 Promjene u organizaciji

CAMO.A.135 Kontinuirano važenje

CAMO.A.140 Pristup

CAMO.A.150 Nalazi

CAMO.A.155 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

CAMO.A.160 Prijavljivanje događaja

CAMO.A.200 Sistem upravljanja

CAMO.A.202 Unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti

CAMO.A.205 Ugovaranje i podugovaranje

CAMO.A.215 Objekti

CAMO.A.220 Čuvanje evidencije

CAMO.A.300 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAMO.A.305 Zahtjevi za osoblje

CAMO.A.310 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

CAMO.A.315 Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAMO.A.320 Pregled plovidbenosti

CAMO.A.325 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

ODJELJAK B — ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAMO.B.005 Oblast primjene

CAMO.B.115 Dokumentacija za nadzor

CAMO.B.120 Načini usaglašavanja

CAMO.B.125 Informacije za Agenciju
CAMO.B.135 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem
CAMO.B.200 Sistem upravljanja
CAMO.B.205 Dodjeljivanje poslova kvalifikovanim subjektima
CAMO.B.210 Promjene u sistemu upravljanja
CAMO.B.220 Čuvanje evidencije
CAMO.B.300 Principi nadzora
CAMO.B.305 Program nadzora
CAMO.B.310 Procedura inicijalne sertifikacije
CAMO.B.330 Promjene
CAMO.B.350 Nalazi i korektivne akcije
CAMO.B.355 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

SEKCIJA A

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAMO.A.005 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju zahtjevi koje da mora ispuni organizacija kako bi bila kvalifikovana za izdavanje ili produžavanje važenja sertifikata za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i komponenti za ugradnju.

CAMO.A.105 Nadležna vlast

U ovom Aneksu, nadležna vlast je:

- (a) tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije, ako odobrenje nije uključeno u sertifikat vazdušnog operatora;
- (b) tijelo koje je imenovala država članica operatora, ako je odobrenje uključeno u sertifikat vazdušnog operatora;
- (c) Agencija, ako se glavno mjesto poslovanja organizacije nalazi u trećoj zemlji.

CAMO.A.115 Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije

- (a) Zahtjev za izdavanje sertifikata ili izmjenu i dopunu postojećeg sertifikata u skladu sa ovim Aneksom podnosi se u obliku i na način koji odredi nadležna vlast, uzimajući u obzir primjenljive zahtjeve iz Aneksa I (Dio-M), Aneksa Vb (Dio-ML) i ovog Aneksa.
- (b) Podnosioci zahtjeva za inicijalni sertifikat u skladu sa ovim Aneksom nadležnim vlastima dostavljaju:

- (1) rezultate preliminarnog nadzora koju je obavila organizacija na osnovu primjenljivih zahtjeva iz Aneksa I (Dio-M), Aneksa Vb (Dio-ML) i ovog Aneksa;
- (2) dokumentaciju kojom se demonstrira kako će se usaglasiti sa zahtjevima utvrđenim u ovoj Uredbi.

Takva dokumentacija obuhvata, kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAMO.A.130, proceduru u kojoj se opisuje kako će se upravljati promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje i kako će se o njima obavještavati nadležna vlast.

CAMO.A.120 Načini usklađivanja

- (a) Organizacija može da primijeni alternativne načine usaglašavanja u odnosu na AMC koje usvoji Agencija zbog usaglašavanja sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Ako organizacija želi da primijeni alternativne načine usaglašavanja, ona nadležnim vlastima prije njihove primjene dostavlja potpuni opis tih alternativnih načina usaglašavanja. Taj opis mora da uključuje sve revizije priručnika ili procedura koje bi mogle da budu relevantne, kao i procjenu kojom se demonstrira usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

Organizacija može da primijenjuje te alternativne načine usaglašavanja ukoliko je dobila prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i nakon prijema obavještenja kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAMO.B.120.

CAMO.A.125 Uslovi odobrenja i prava organizacije

- (a) Odobrenje je navedeno u sertifikatu, koji se nalazi u Dodatku I, a izdaje ga nadležna vlast.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a), za vazdušne prevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odobrenje je dio sertifikata vazdušnog operatora koju izdaje nadležna vlast za vazduhoplov koji koristi.
- (c) Obim posla definisan je u priručniku za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME) u skladu sa tačkom CAMO.A.300.
- (d) Organizacija odobrena u skladu sa ovim Aneksom može:
 - (1) da obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, osim onih koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kako je navedeno u sertifikatu;
 - (2) da obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, ako je to navedeno i u njenom sertifikatu i u njenom sertifikatu vazdušnog operatora;
 - (3) da obavljanje ograničenih poslova povezanih sa kontinuiranom plovidbenošću prepusti bilo kojoj podugovorenoj organizaciji, koja radi u okviru njenog sistema upravljanja, kako je navedeno u sertifikatu;
 - (4) da produži potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa uslovima iz tačke (f) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačke ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo.

- (e) Organizacija odobrena u skladu s ovim Aneksom koja ima glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica može dodatno da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo, i:
- (1) izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti i njeno pravovremeno produžavanje u skladu sa uslovima iz tačke (c)(2) tačke M.A.901 i tačke (e)(2) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačke ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo;
 - (2) izdavanje preporuke za provjeru plovidbenosti nadležnim vlastima države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan, u skladu sa uslovima iz tačke (d) tačke M.A.901 ili tačke (b) tačke M.A.904 Aneksa I (Dio-M).
- (f) Organizacija koja ima prava iz tačke (e) može dodatno da se odobri za izdavanje dozvole za let u skladu sa tačkom (d) tačke 21.A.711 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 za određeni vazduhoplov za koji organizacija ima odobrenje za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti, kada ta organizacija potvrđuje usklađenost sa odobrenim uslovima letenja, u skladu sa odgovarajućom procedurom iz CAME-a iz tačke CAMO.A.300.

CAMO.A.130 Promjene u organizaciji

- (a) Sljedeće promjene u organizaciji zahtijevaju prethodno odobrenje:
- (1) promjene koje utiču na obim sertifikata ili uslove odobrenja organizacije;
 - (2) promjene osoblja nominovanog u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305;
 - (3) promjene u linijama izvješćivanja između osoblja imenovanog u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305, i odgovornog rukovodioca;
 - (4) procedura u odnosu na promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje iz tačke (c).
- (b) Za bilo koje promjene koje zahtijevaju prethodno odobrenje u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, organizacija mora da podnese zahtjev i da dobije odobrenje koje izdaje nadležna vlast. Zahtjev mora da se podnese prije nego bilo koja takva promjena stupi na snagu kako bi se omogućilo nadležnim vlastima da utvrde kontinuiranu usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima i da izmijeni i dopuni, ako je potrebno, sertifikat organizacije i povezane uslove odobrenja koji su priloženi sertifikatu.

Organizacija nadležnim vlastima dostavlja svu relevantnu dokumentaciju.

Promjena se sprovodi tek nakon prijema formalnog odobrenja nadležnih vlasti u skladu sa tačkom CAMO.B.330.

Tokom takvih promjena organizacija djeluje u skladu sa uslovima koje, ukoliko je primjenljivo, utvrdi nadležna vlast.

- (c) Upravljanje i obavješćavanje nadležnih vlasti o svim promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje obavlja se kako je određeno u proceduri iz tačke (b) tačke CAMO.A.115 koju je odobrila nadležna vlast u skladu sa tačkom (h) tačke CAMO.B.310.

CAMO.A.135 Kontinuirano važenje

- (a) Sertifikat organizacije ostaje važeći ukoliko postoji usaglašenost sa svim sljedećim uslovima:
- (1) organizacija je i dalje usaglašena sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, uzimajući u obzir odredbe povezane sa postupanjem sa nalazima iz tačke CAMO.B.350;
 - (2) nadležnim vlastima dopušten je pristup organizaciji kako je definisano u skladu sa tačkom CAMO.A.140;
 - (3) sertifikat nije vraćen niti je ukinut.
- (b) Za vazdušne prijevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 istekom, suspenzijom ili ukidanjem sertifikata vazdušnog operatora automatski se poništava sertifikat organizacije u odnosu na registracije vazduhoplova navedene u sertifikatu vazdušnog operatora, osim ako nadležna vlast izričito utvrdi drugačije.
- (c) Nakon povlačenja ili vraćanja sertifikat se bez odlaganja dostavlja nadležnim vlastima.

CAMO.A.140 Pristup

Za potrebe utvrđivanja usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, organizacija u svakom trenutku dopušta pristup bilo kojem objektu, vazduhoplovu, dokumentu, evidenciji, podacima, procedurama ili bilo kojem drugom materijalu relevantnom za njenu aktivnost koja podliježe sertifikaciji, bez obzira na to da li je ugovorena, podugovorena, bilo kojem licu koje je ovlastilo jedno od sljedećih tijela:

- (a) nadležna vlast definisana u tački CAMO.A.105;
- (b) tijelo koje djeluje u skladu sa odredbama iz tačke (d) tačke CAMO.B.300 ili tačke (e) tačke CAMO.B.300.

CAMO.A.150 Nalazi

- (a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom CAMO.B.350 organizacija mora da:
- (1) utvrdi osnovni uzrok ili uzroke neusaglašenosti i faktore koji tome doprinose;
 - (2) utvrdi korektivni akcioni plan;
 - (3) demonstrira sprovođenje korektivnih akcija koje zadovoljava nadležnu vlast.
- (b) Akcije iz tački (a)(1), (a)(2) i (a)(3) moraju da se sprovedu u periodu dogovorenom sa nadležnim vlastima kako je definisano u tački CAMO.B.350.

CAMO.A.155 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

Organizacija mora:

- (a) da sprovede sve mjere sigurnosti koje zahtijeva nadležna vlast u skladu sa tačkom CAMO.B.135.;
- (b) da postupi u skladu sa svim relevantnim sigurnosnim informacijama koje objavi Agencija.

CAMO.A.160 Prijavljivanje događaja

- (a) U okviru svog sistema upravljanja organizacija uspostavlja sistem za prijavljivanje događaja koji ispunjava zahtjeve definisane u Uredbi (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenoj uredbi (EU) 2015/1018 (*).

- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a), organizacija mora da obezbijedi da svaku nezgodu, neispravnost, tehnički kvar, prekoračenje tehničkih ograničenja, događaje koji bi ukazali na netačne, nepotpune ili dvosmislene informacije sadržane u podacima utvrđenim u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 ili drugu neuobičajenu okolnost koja bi mogla da ugrozi ili je ugrozila sigurno upravljanje vazduhoplovom i nije dovela do nesreće ili ozbiljne nezgode prijavi nadležnim vlastima i organizaciji odgovornoj za projektovanje vazduhoplova.
- (c) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenu uredbu (EU) 2015/1018, prijave iz tački (a) i (b) sačinjavaju se u obliku i na način koji odredi nadležna vlast i moraju da sadrže sve relevantne informacije o stanju koje su poznate organizaciji.
- (d) Prijave se sačinjavaju što je prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata nakon što organizacija utvrdi stanje na koje se prijava odnosi, osim ako to spriječe izvanredne okolnosti.
- (e) Prema potrebi, organizacija sačinjava propratni (*follow-up*) izvještaj u kojem navodi pojedinosti akcija koje namjerava da preduzme poduzeti kako bi spriječila slične događaje u budućnosti, odmah nakon što utvrdi te akcije. Taj izvještaj se izrađuje u obliku i na način koji odredi nadležna vlast.

CAMO.A.200 Sistem upravljanja

- (a) Organizacija uspostavlja, sprovodi i održava sistem upravljanja koji uključuje:
 - (1) jasno definisane linije odgovornosti i odgovornosti unutar organizacije, uključujući direktnu odgovornost odgovornog rukovodioca za sigurnost;
 - (2) opis cjelokupnih filozofija i principa organizacije u odnosu na sigurnost, što se naziva politikom sigurnosti;
 - (3) određivanje opasnosti u pogledu sigurnosti vazdušnog saobraćaja s obzirom na aktivnosti organizacije, njihovu procjenu i upravljanje povezanim rizicima, uključujući preduzimanje mjera u cilju umanjenja rizika i potvrđivanja njihove efektivnosti;
 - (4) održavanje obučenosti i kompetencija osoblja za obavljanje svojih poslova;
 - (5) dokumentovanje svih ključnih procesa u sistemu upravljanja, uključujući proces za upoznavanje osoblja sa svojim odgovornostima i proceduru za izmjenu i dopunu te dokumentacije;
 - (6) funkciju praćenja usaglašenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima. Praćenje usaglašenosti mora da uključuje sistem povratnih informacija o nalazima koje se dostavljaju odgovornom rukovodiocu kako bi se obezbijedilo efektivno sprovođenje korektivnih akcija ukoliko je potrebno;
 - (7) sve dodatne zahtjeve koji su utvrđeni ovom Uredbom.

(*)Uredba (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine kojom se utvrđuje lista kojom se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koji treba da se obavezno prijavljuju u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL. L. 163, 30.6.2015, str. 1)

- (b) Sistem upravljanja mora da odgovara veličini organizacije i prirodi i složenosti njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i rizike povezane sa tim aktivnostima.
- (c) Ako organizacija ima jedan ili više dodatnih sertifikata organizacije u okviru oblasti primjene Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sistem upravljanja može da se integriše sa onim koji se zahtijeva na osnovu tih dodatnih sertifikata.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), za vazdušne prevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, sistem upravljanja predviđen ovim Aneksom čini integrisani dio sistema upravljanja vazdušnog prevoznika.

CAMO.A.202 Unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti

- (a) U okviru svojeg sistema upravljanja organizacija uspostavlja unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti kako bi obezbijedila prikupljanje i procjenu podataka o događajima koje treba prijaviti na osnovu tačke CAMO.A.160.
- (b) Sistem mora takođe da obezbijedi prikupljanje i procjenu podataka o interno prijavljenim greškama, izbjegnutim nesrećama i opasnostima koje ne spadaju u tačku (a).
- (c) U okviru tog sistema organizacija mora da:
 - (1) utvrdi razloge i faktore koji doprinose svakoj prijavljenoj grešci, izbjegnutoj nesreći i opasnosti i da ih riješi u okviru upravljanja sigurnosnim rizicima u skladu sa tačkom (a)(3) tačke CAMO.A.200;
 - (2) obezbijedi procjenu svih poznatih, relevantnih informacija koje se odnose na greške, nemogućnost poštovanja procedura, izbjegnute nesreće i opasnosti i, ako je potrebno, da utvrdi metod za prenošenje informacija.
- (d) Organizacija mora svakoj podugovornoj organizaciji da obezbijedi pristup svom unutrašnjem sistemu izvještavanja o sigurnosti.
- (e) Organizacija mora da saraduje u sigurnosnim istragama sa svakom drugom organizacijom koja znatno doprinosi sigurnosti njenih sopstvenih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.205 Ugovaranje i podugovaranje

- (a) Pri ugovaranju održavanja ili pri podugovaranju bilo kog dijela svojih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti organizacija mora da obezbijedi sljedeće:
 - (1) da su te aktivnosti usklađene s primjenljivim zahtjevima; i
 - (2) da se sve opasnosti u odnosu na sigurnost vazdušnog saobraćaja koje su povezane sa takvim ugovaranjem ili podugovaranjem smatraju dijelom sistema upravljanja organizacije.
- (b) Ako organizacija podgovori bilo koji dio svojih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa drugom organizacijom, ta podgovorena organizacija djeluje na osnovu odobrenja organizacije. Organizacija mora da obezbijedi da se nadležnim vlastima omogući pristup podgovorenoj organizaciji zbog utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa primjenljivim zahtjevima.

CAMO.A.215 Objekti

Organizacija mora da obezbijedi odgovarajući kancelarijski prostor na odgovarajućim lokacijama za osoblje iz tačke CAMO.A.305.

CAMO.A.220 Čuvanje evidencije

(a) Evidencija o obezbjeđivanju kontinuirane plovdivbenosti

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje evidencije koja se zahtijeva u skladu sa tačkama M.A.305, ML.A.305 i, ukoliko je primjenljivo, tačkom M.A.306.
- (2) Organizacija mora da evidentira sve detalje o obavljenom poslu.
- (3) Ako organizacija ima pravo iz tačke (e) tačke CAMO.A.125, mora da čuva kopiju svake izdate ili, ukoliko je primjenljivo, produžene potvrde o provjeri plovdivbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima. Osim toga, organizacija mora da čuva kopiju svake potvrde o provjeri plovdivbenosti koju je produžila na osnovu prava iz tačke (d)(4) tačke CAMO.A.125.
- (4) Ako organizacija ima pravo iz tačke (f) tačke CAMO.A.125, mora da čuva kopiju svake dozvole za let izdate u skladu sa odredbama tačke 21.A.729 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (5) Organizacija mora da čuva kopiju sve evidencije iz tački (a)(2) do (a)(4) tri godine nakon što je odgovornost za vazduhoplov u skladu sa tačkama M.A.201 ili ML.A.201 trajno prenesena na drugo lice ili organizaciju.
- (6) Ako organizacija prestane s radom, sva čuvana evidencija mora da se prenese vlasniku vazduhoplova.

(b) Sistem upravljanja, evidencija o ugovaranju i podugovaranju

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje sljedeće evidencije:
 - (i) evidencije o ključnim procesima sistema upravljanja kako su definisani u tački CAMO.A.200;
 - (ii) ugovora o ugovaranju i podugovaranju, kako je definisano u tački CAMO.A.205;
- (2) Evidencija sistema upravljanja i svi ugovori u skladu sa tačkom CAMO.A.205 moraju da se čuvaju najmanje pet godina.

(c) Evidencija o osoblju

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje sljedeće evidencije:
 - (i) evidencije o kvalifikacijama i iskustvu osoblja uključenog u obezbjeđivanje kontinuirane plovdivbenosti, praćenje usaglašenosti i upravljanje sigurnošću;
 - (ii) evidencije o kvalifikacijama i iskustvu svog osoblja za pregled plovdivbenosti i osoblja koje izdaje preporuke i dozvole za let.
- (2) Evidencija o svom osoblju za pregled plovdivbenosti, osoblju koje izdaje preporuke i osoblju koje izdaje dozvole za let uključuje detalje o svim odgovarajućim kvalifikacijama koje

posjeduje, zajedno sa rezimeom relevantnog iskustva i obučenosti u oblasti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti, i kopiju ovlašćenja.

- (3) Evidencija o osoblju čuva se dok god lice radi za organizaciju i čuva se tri godine nakon što lice napusti organizaciju.
- (d) Organizacija uspostavlja sistem čuvanja evidencije kojim se obezbjeđuje odgovarajuće pohranjivanje i pouzdanu mogućnost praćenja svih njenih aktivnosti.
- (e) Format evidencije mora da bude određen u procedurama organizacije.
- (f) Evidencija se čuva na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, izmjena i krađe.

CAMO.A.300 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME)

- (a) Organizacija mora nadležnim vlastima da dostavi CAME i, kada je to primjenljivo, sve navedene prateće priručnike i procedure, koji sadrže sve sljedeće informacije:
 - (1) izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek djelovati u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, i sa odobrenim CAME-om. Ako odgovorni rukovodilac nije glavni izvršni direktor organizacije, onda takav glavni izvršni direktor organizacije mora da bude supotpisnik izjave;
 - (2) politiku sigurnosti organizacije kako je definisana u tački (a)(2) tačke CAMO.A.200;
 - (3) obim posla organizacije relevantan za uslove odobrenja;
 - (4) opšti opis ljudskih resursa i uspostavljenog sistema za planiranje raspoloživosti osoblja kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (d) tačke CAMO.A.305;
 - (5) funkcije i imena lica iz tački (a)(3) do (a)(5), (b)(2) i (f) tačke CAMO.A.305;
 - (6) dužnosti, odgovornosti i ovlašćenja lica nominovanih u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5), (b)(2), (e) i (f) tačke CAMO.A.305;
 - (7) organizacionu šemu koji prikazuje povezane lance odgovornosti i odgovornosti između svih lica iz tački (a)(3) do (a)(5), (b)(2), (e) i (f) tačke CAMO.A.305 i povezano sa tačkom (a)(1) tačke CAMO.A.200;
 - (8) popis osoblja ovlašćenog za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti ili preporuka iz tačke (e) tačke CAMO.A.305, u kojem se, ukoliko je primjenljivo, navodi osoblje ovlašćeno za izdavanje dozvola za let u skladu sa tačkom CAMO.A.125.;
 - (9) opšti opis i lokaciju objekata;
 - (10) opis unutrašnjeg sistema izvještavanja o sigurnosti kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.202;
 - (11) procedure u kojima se navodi kako organizacija obezbjeđuje usaglašenost sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, uključujući posebno:
 - (i) dokumentaciju o ključnim procesima sistema upravljanja kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.200;

- (ii) procedure kojima se definiše kako organizacija kontroliše sve ugovorene i podugovorene aktivnosti kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.205 i tačkom (c) tačke CAMO.A.315);
 - (iii) procedure za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i izdavanje dozvola za let, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (iv) proceduru kojom se definiše obim promjena za koje nije potrebno prethodno odobrenje, uključujući opis kako će se takvim promjenama upravljati i o njima obavještavati, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (b) tačke CAMO.A.115 i tačkom (c) tačke CAMO.A.130;
 - (v) procedure za izmjenu i dopunu CAME-a.
- (12) spisak odobrenih programa za održavanje vazduhoplova za one vazduhoplove za koje postoji ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.201 ili ML.A.201;
- (13) spisak ugovora o održavanju u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315;
- (14) spisak trenutno odobrenih alternativnih načina usaglašavanja.
- (b) Inicijalno izdavanje CAME-a odobrava nadležna vlast. CAME se mijenja i dopunjava po potrebi kako bi ostao ažuriran opis organizacije.
- (c) Izmjenama i dopunama CAME-a upravlja se kako je definisano u proceduri iz tačke (11)(iv). Sve izmjene i dopune koje nisu obuhvaćene ovom procedurom i izmjene i dopune povezane sa promjenama navedenim u tački (a) tačke CAMO.A.130 odobrava nadležna vlast.

CAMO.A.305 Zahtjevi za osoblje

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovodioca, koji ima korporativno ovlašćenje da osigura da sve aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti mogu da se finansiraju i sprovedu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te uredbe. Odgovorni rukovodilac mora da:
- (1) obezbijedi da su dostupni svi potrebni resursi za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, za potrebe sertifikata o odobrenju organizacije;
 - (2) uspostavi i promoviše politiku sigurnosti iz tačke CAMO.A.200;
 - (3) nominuje lice ili skup lica čija je odgovornost da obezbijede da je organizacija uvijek usaglašena sa primjenljivim zahtjevima za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i dozvolu za let iz ovog Aneksa, Aneksa I (Dio-M) i Aneksa Vb (Dio-ML);
 - (4) nominuje lice ili skup lica osoba čija je odgovornost da upravlja praćenjem usaglašenosti u okviru sistema upravljanja;
 - (5) nominuje lice ili skup lica čija je odgovornost da upravlja razvojem, primjenom i održavanjem efektivnosti procesa upravljanja sigurnošću u okviru sistema upravljanja;

- (6) obezbijedi da mu lice ili skup lica imenovanih u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 imaju direktan pristup kako bi mogli na odgovarajući način da ga obavještavaju o sigurnosnim pitanjima;
 - (7) demonstrira osnovno razumijevanje ove Uredbe.
- (b) Za organizacije koje su odobrene i kao vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odgovorni rukovodilac pored toga mora da:
- (1) bude lice imenovano kao odgovorni rukovodilac za vazdušnog prevoznika kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (a) tačke ORO.GEN.210 Aneksa III (Dio-ORO) Uredbe (EU) br. 965/2012;
 - (2) nominuje lice odgovorno za obezbjeđivanje i nadzor kontinuirane plovidbenosti, koje ne smije da bude zaposleno u organizaciji odobrenoj u skladu sa Aneksom II (Dio-145) sa kojom je operator zaključio ugovor, osim ako to posebno ne odobri nadležna vlast.
- (c) Lice ili lica nominovana u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 moraju da budu u stanju da demonstriraju relevantno znanje, obuku i zadovoljavajuće iskustvo povezano sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da demonstriraju praktično znanje o ovoj Uredbi. Ta lica su u krajnjoj liniji odgovaraju odgovornom rukovodiocu.
- (d) Organizacija ima uspostavljen sistem za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se obezbijedilo da organizacija ima dovoljno odgovarajuće kvalifikovanog osoblja za planiranje, obavljanje, nadzor, inspekciju i praćenje aktivnosti organizacije u skladu sa uslovima odobrenja.
- (e) Da bi bila odobrena za obavljanje pregleda plovidbenosti ili preporuka u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 i, ukoliko je primjenljivo, za izdavanje dozvola za let u skladu sa tačkom (f) tačke CAMO.A.125, organizacija mora da ima osoblje za pregled plovidbenosti kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom CAMO.A.310.
- (f) Za organizacije koje produžavaju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom (d)(4) tačke CAMO.A.125, organizacija mora da nominuje lica ovlašćena da to rade.
- (g) Organizacija mora da utvrdi i kontroliše stručnost osoblja uključenog u praćenje usaglašenosti, upravljanje sigurnošću, obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, preglede plovidbenosti ili preporuke o plovidbenosti, ukoliko je primjenljivo, izdavanje dozvola za let, u skladu sa procedurom i standardom koje odredi nadležna vlast. Pored potrebne stručnosti povezane sa funkcijom na radnom mjestu, kompetencija mora da obuhvata razumijevanje upravljanja sigurnošću i principe ljudskih faktora kako odgovara funkciji i odgovornostima tog lica u organizaciji.

CAMO.A.310 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

- (a) Osoblje za pregled plovidbenosti koje izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti ili preporuke u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 i, ukoliko je primjenljivo, koje izdaje dozvole za let u skladu sa tačkom (f) tačke CAMO.A.125 mora da ima:
- (1) najmanje 5 godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (2) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom (III) Dio-66 ili diplomu iz vazduhoplovstva ili ekvivalentnu nacionalnu diplomu;
 - (3) formalnu obuku za vazduhoplovno održavanje;

- (4) poziciju u odobrenoj organizaciji sa odgovarajućim odgovornostima.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačke (a)(1), (a)(3) i (a)(4), zahtjev utvrđen u tački (a)(2) može da zamijeniti sa pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (a)(1).
- (c) Osoblju za pregled plovidbenosti koje je nominovala organizacija ta organizacija može da izda ovlaštenje samo kada to formalno prihvati nadležna vlast nakon zadovoljavajućeg okončanja pregleda plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti ili pod nadzorom ovlaštenog osoblja organizacije za pregled plovidbenosti u skladu sa procedurom koju je odobrila nadležna vlast u okviru CAME-a.
- (d) Organizacija obezbjeđuje da osoblje za pregled plovidbenosti vazduhoplova može da demonstrira odgovarajuće skorašnje iskustvo u obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.315 Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Organizacija mora da obezbijedi da se cjelokupno obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti obavlja u skladu sa Sekcijom A, Odjeljkom C Aneksa I (Dio-M) ili Sekcijom A Odjeljkom C Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.
- (b) Za svaki vazduhoplov za koji obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost, organizacija mora da:
 - (1) obezbijedi izradu i kontrolu programa održavanja vazduhoplova uključujući svaki primjenljivi program pouzdanosti, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom M.A.302 ili ML.A.302, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (2) za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, da dostavi vlasniku ili operatoru koji je odgovoran u skladu sa tačkom M.A.201 ili ML.A.201, zavisno od toga šta je primjenljivo, primjerak programa održavanja vazduhoplova;
 - (3) obezbijedi da podaci koji se koriste za modifikacije i popravke ispunjavaju zahtjeve iz tački M.A.304 ili ML.A.304, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (4) za sve složene vazduhoplove na motorni pogon ili vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, da utvrdi proceduru za procjenu neobaveznih modifikacija i/ili inspekcija i da odluči o njihovoj primjeni, uz korišćenje postupka organizacije za upravljanje sigurnosnim rizicima kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (a)(3) tačke CAMO.A.200;
 - (5) obezbijedi da se vazduhoplov, motor(i), elisa/elise i njihove komponente uputi odgovarajućoj odobrenoj organizaciji za održavanje iz Odjeljka F Aneksa I (Dio-M), Aneksa II (Dio-145) ili Aneksa Vd (Dio-CAO), kada god je to potrebno;
 - (6) naloži održavanje, nadzire aktivnosti i koordiniše povezane odluke kako bi se obezbijedilo da se svako održavanje obavlja propisno i na odgovarajući način odobri zbog utvrđivanja plovidbenosti vazduhoplova.
- (c) Kada organizacija nije odgovarajuće odobrena u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), ona, uz konsultacije sa operatorom, sprovodi pisane ugovore o održavanju koji se zahtijevaju na osnovu tački (e)(3), (f)(3), (g)(3) i (h)(3) M.A.201 ili tačke ML.A.201. kako bi obezbijedila:

- (1) da cjelokupno održavanje na kraju obavlja odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje;
 - (2) da su funkcije koje se zahtijevaju u skladu sa tačkama (a)(2), (a)(3), (a)(6) ili (a)(7) tačke M.A.301 ili tačkom ML.A.301, zavisno od toga šta je primjenljivo, jasno utvrđene.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ugovor može da ima oblik pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje u slučaju:
- (1) vazduhoplova kojem je potrebno neplanirano linijsko održavanje;
 - (2) održavanja komponente, uključujući održavanje motora i elise, ukoliko je primjenljivo.
- (e) Organizacija mora da obezbijedi da su ljudski faktori i ograničenja ljudskih performansi uzeti u obzir tokom obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti, uključujući sve ugovorene i podugovorene aktivnosti.

CAMO.A.320 Pregled plovidbenosti

Ako organizacija odobrena u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 obavlja preglede plovidbenosti, oni se obavljaju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAMO.A.325 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

Organizacija mora da posjeduje i koristi primjenljive aktuelne podatke za održavanje u skladu sa tačkom M.A.401 Aneksa I (Dio-M) za obavljanje poslova kontinuirane plovidbenosti iz tačke CAMO.A.315. Te podatke može da pruža vlasnik ili operator, u skladu sa odgovarajućim ugovorom koji je sklopljen sa tim vlasnikom ili operatorom. U tom slučaju, organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti mora da čuva te podatke samo tokom trajanja ugovora, osim ako se u skladu sa tačkom (a) tačke CAMO.A.220 ne zahtijeva drugačije.

SEKCIJA B

ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAMO.B.005 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi i zahtjevi za sistem upravljanja koje mora da poštuje nadležna vlast zadužena za implementaciju i sprovođenje Sekcije A ovog Aneksa.

CAMO.B.115 Dokumentacija za nadzor

Nadležna vlast relevantnom osoblju dostavlja sve zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi mu se omogućilo da obavlja svoje poslove i izvršava svoje odgovornosti.

CAMO.B.120 Načini usaglašavanja

- (a) Agencija mora da razvije prihvatljive načine usaglašavanja (AMC) koji mogu da se koriste za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

- (b) Za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima mogu da se koriste alternativni načini usaglašavanja.
- (c) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem kojim se dosljedno ocjenjuje omogućava li svaki alternativni način usaglašavanja koji primjenjuje nadležna vlast ili organizacije pod njenim nadzorom postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (d) Nadležna vlast mora da ocijeni sve alternativne načine usaglašavanja koje predloži organizacija u skladu sa tačkom CAMO.A.120 analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra da je potrebno, sprovođenjem inspekcije organizacije.

Kada nadležna vlast utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona bez bespotrebnog odlaganja:

- (1) obavještava podnosioca zahtjeva da mogu da se primijenjuju alternativni načini usaglašavanja i, prema potrebi, u skladu sa tim mijenja i dopunjava odobrenje ili sertifikat podnositelja zahtjeva;
 - (2) obavještava Agenciju o njihovom sadržaju, uključujući kopiju sve relevantne dokumentacije.
- (e) Ako sama nadležna vlast primjenjuje alternativne načine usaglašavanja za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona:
 - (1) ih stavlja na raspolaganje svim organizacijama i licima koji su pod njegovim nadzorom;
 - (2) bez bespotrebnog odlaganja obavještava Agenciju.

Nadležna vlast dostavlja Agenciji potpuni opis alternativnih načina usaglašavanja, uključujući svaku reviziju procedura koja bi mogla da bude relevantna, kao i procjenu kojom se demonstrira da su usaglašeni sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata.

CAMO.B.125 Informacije za Agenciju

- (a) Nadležna vlast mora, bez bespotrebnog odlaganja, da obavijesti Agenciju u slučaju bilo kakvih većih problema povezanih sa primjenom Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata.
- (b) Nadležna vlast Agenciji dostavlja važne sigurnosne informacije koje proizlaze iz prijave događaja koje je primila u skladu sa tačkom CAMO.A.160.

CAMO.B.135 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

- (a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenu uredbu (EU) 2015/1018 (*), nadležna vlast uspostavlja sistem kako bi na odgovarajući način prikupljala, analizirala i širila sigurnosne informacije.
- (b) Agencija uspostavlja sistem za odgovarajuću analizu svih relevantnih primljenih sigurnosnih informacija i bez bespotrebnog odlaganja državama članicama i Komisiji dostavlja sve

* Uredba (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine kojom se utvrđuje lista kojom se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koji treba da se obavezno prijavljuju u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL. L. 163, 30.6.2015, str. 1).

informacije, uključujući preporuke ili korektivne akcije koje treba da se preduzmu, potrebne za pravovremeno reagovanje na sigurnosni problem koji uključuje proizvode, djelove, uređaje, lica ili organizacije u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

- (c) Po prijemu informacija iz tački (a) i (b) nadležna vlast preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje sigurnosnog problema.
- (d) O mjerama preduzetim na osnovu tačke (c) odmah se obavještavaju sva lica ili organizacije koje moraju da se usaglase sa njima u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Nadležna vlast o tim mjerama takođe obavještava Agenciju i, ukoliko je potrebna zajednička akcija, ostale relevantne države članice.

CAMO.B.200 Sistem upravljanja

- (a) Nadležna vlast mora da uspostavi i održava sistem upravljanja koji uključuje najmanje:
 - (1) dokumentovane politike i procedure za opisivanje njegove organizacije, načina i metoda za usaglašavanje sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Te procedure moraju da se ažuriraju i služe kao osnovni radni dokumenti u okviru tih nadležnih vlasti za sve povezane poslove;
 - (2) dovoljan broj osoblja za obavljanje njenih poslova i ispunjavanje njenih odgovornosti. Mora da postoji sistem za planiranje raspoloživosti osoblja, kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje svih poslova;
 - (3) osoblje kvalificirano za obavljanje svojih dodijeljenih poslova koje mora da ima potrebno znanje, iskustvo, inicijalnu i periodičnu obuku kako bi se obezbijedila kontinuirana kompetencija;
 - (4) odgovarajuće objekte i kancelarijski prostor za obavljanje dodijeljenih poslova;
 - (5) funkciju praćenja usaglašenosti sistema upravljanja sa relevantnim zahtjevima i adekvatnošću procedura, uključujući uspostavljanje postupka interne provjere i procesa upravljanja sigurnosnim rizicima. Praćenje usaglašenosti mora da uključuje sistem povratnih informacija o nalazima provjere koje se šalju višem menadžmentu nadležnih vlasti kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo sprovođenje korektivnih akcija;
 - (6) lica ili skupovi lica koji su na kraju odgovorni višem menadžmentu nadležnih vlasti za funkciju praćenja usaglašenosti.
- (b) Za svaku oblast aktivnosti, uključujući sistem upravljanja, nadležna vlast imenuje jedno ili više lica koje snose opštu odgovornost za upravljanje relevantnim poslom (poslovima).
- (c) Nadležna vlast uspostavlja procedure za učestvovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći s drugim relevantnim nadležnim vlastima, uključujući sve nalaze i prapratne (*follow-up*) akcije koje se preduzimaju kao rezultat nadzora lica i organizacija koje obavljaju aktivnosti na teritoriji države članice, ali koje je sertifikovala nadležna vlast druge države članice ili Agencija.
- (d) Kopija procedura povezanih sa sistemom upravljanja i njihovih izmjena i dopuna stavlja se na raspolaganje Agenciji u svrhu standardizacije i organizacijama koje podliježu ovoj Uredbi, ako se to zatraži.

CAMO.B.205 Dodjeljivanje poslova kvalifikovanim subjektima

- (a) Države članice mogu da dodjeljuju poslove koji se odnose na inicijalnu sertifikaciju ili kontinuirani nadzorom lica ili organizacija koje podliježu Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima samo kvalifikovanim subjektima. Pri dodjeljivanju zadataka nadležna vlast obezbjeđuje:
- (1) da je uspostavljen sistem za inicijalno i kontinuirano procjenjivanje usaglašenosti kvalifikovanog subjekta sa Aneksom VI „Bitni zahtjevi za kvalifikovane subjekte” Uredbe (EU) 2018/1139. Taj sistem i rezultati procjenjivanja se dokumentuju;
 - (2) da je zaključen dokumentovani sporazum sa kvalifikovanim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućem nivou menadžmenta i u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:
 - (i) poslovi koje treba obaviti;
 - (ii) deklaracije, izvještaji i evidencija koje treba dostaviti;
 - (iii) tehnički uslovi koji treba da se ispunite prilikom obavljanja takvih poslova;
 - (iv) povezane oblasti odgovornosti;
 - (v) zaštita koja se obezbjeđuje za informacije dobijene pri obavljanju takvih poslova.
- (b) Nadležna vlast obezbjeđuje da postupak interne provjere i postupak upravljanja sigurnosnim rizikom koji su se zahtijevaju u skladu sa tačkom (a)(5) tačke CAMO.B.200 obuhvataju sve poslove sertifikacije ili kontinuiranog nadzora koje se obavljaju u njeno ime.

CAMO.B.210 Promjene u sistemu upravljanja

- (a) Nadležna vlast mora da ima uspostavljen sistem za identifikovanje promjena koje utiču na njenu sposobnost obavljanja svojih poslova i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definisano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Taj mu sistem omogućava preduzimanje akcija odgovarajućih kako bi se obezbijedilo da sistem upravljanja ostane adekvatan i efektivan.
- (b) Nadležna vlast blagovremeno ažurira svoj sistem upravljanja kako bi odgovarao svim izmjenama i dopunama Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata kako bi se obezbijedilo efektivno sprovođenje.
- (c) Nadležna vlast obavještava Agenciju o promjenama koje utiču na njenu sposobnost obavljanja svojih poslova i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definisano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

CAMO.B.220 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem čuvanja evidencije kojim se obezbjeđuje odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana mogućnost praćenja:
- (1) dokumentovanih politika i procedura sistema upravljanja;
 - (2) obuke, kvalifikacija i ovlašćenja njegova osoblja;
 - (3) dodjeljivanja poslova, uključujući elemente koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom CAMO.B.205, kao i detalje o dodijeljenim poslovima;

- (4) certifikacijskih postupaka i kontinuiranog nadzora certifikovanih organizacija, uključujući:
 - (i) podnošenje zahtjeva za certifikat organizacije;
 - (ii) program nadležnih vlasti za kontinuirani nadzor, uključujući svu evidenciju o procjenama, provjerama i inspekcijama;
 - (iii) certifikat organizacije, uključujući sve njegove izmjene;
 - (iv) kopiju programa nadzora u kojem se navode datumi kada provjere treba da se sprovedu i kada su iste sprovedene;
 - (v) kopije cjelokupne formalne korespondencije;
 - (vi) detalje o nalazima, korektivnim akcijama, datum zaključivanja akcija i sve mjere izuzeća i izvršenja;
 - (vii) sve izvještaje o procjenjivanju, provjerama i inspekcijama koja je izdala druga nadležna vlast u skladu sa tačkom (d) tačke CAMO.B.300;
 - (viii) kopije svih CAME-a ili priručnika organizacije i njihove izmjene i dopune;
 - (ix) kopije svih drugih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast;
 - (5) procjene i obavještavanja Agencije o alternativnim načinima usaglašavanja koje su predložile organizacije i procjene alternativnih načina usaglašavanja koje koristi nadležna vlast;
 - (6) sigurnosnih informacija i priručnika (*follow-up*) mjera u skladu sa tačkom CAMO.B.125.;
 - (7) primjene odredbi o fleksibilnosti u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Nadležna vlast održava popis svih certifikata organizacija koje je izdala.
 - (c) Sva evidencija iz tački (a) i (b) čuva se najmanje pet godina u skladu sa primjenljivim zakonom o zaštiti podataka.
 - (d) Sva evidencija iz tački (a) i (b) na zahtjev se stavlja se na raspolaganje nadležnim vlastima druge države članice ili Agenciji.

CAMO.B.300 Principi nadzora

- (a) Nadležna vlast provjerava:
 - (1) usaglašenost sa zahtjevima primjenljivim na organizacije prije izdavanja certifikata organizacije, ukoliko je primjenljivo;
 - (2) kontinuiranu usaglašenost organizacija koje je sertifikovala sa primjenljivim zahtjevima;
 - (3) sprovođenje odgovarajućih sigurnosnih mjera koje je naložila nadležna vlast, kako je definisano u tačkama (c) i (d) tačke CAMO.B.135.
- (b) Ova provjera:
 - (1) potkrijepljena je dokumentacijom koja je posebno namijenjena osoblju odgovornom za nadzor sigurnosti kako bi mu se dale smjernice za obavljanje njegovih funkcija;

- (2) organizacijama koje se provjeravaju daje uvid u rezultate aktivnosti sigurnosnog nadzora;
 - (3) zadnovana je na procjenama, provjerama i inspekcijama, uključujući nenajavljene inspekcije;
 - (4) nadležnim vlastima pruža potrebne dokaze u slučaju da su potrebne dalje akcije, uključujući mjere predviđene tačkom CAMO.B.350 „Nalazi i korektivne akcije”.
- (c) Obim nadzora dat u tačkama (a) i (b) uzima u obzir rezultate prethodnih nadzornih aktivnosti i sigurnosne prioritete.
 - (d) Ako se objekti organizacije nalaze u više od jedne države, nadležna vlast kako je definisano u tački CAMO.A.105 može da dozvoli da poslove nadzora obavljaju nadležne vlasti država članica u kojima se objekti nalaze ili da ih obavlja Agencija ako se objekti nalaze u trećoj zemlji. Bilo koja organizacija koja podliježe takvom dogovoru obavještava se o njegovom postojanju i obimu primjene.
 - (e) Kada je riječ o nadzoru koji se obavlja u objektima koji se nalaze u drugoj državi, nadležna vlast kako je definisano u tački CAMO.A.105 obavještava nadležnu vlast te države, ili Agenciju kad je riječ o objektima organizacija kojima je glavno mjesto poslovanja u trećoj zemlji, prije obavljanja bilo kakve provjere ili inspekcije takvih objekata na licu mjesta.
 - (f) Nadležna vlast prikuplja i obrađuje sve informacije koje smatra korisnim za nadzor, uključujući nenajavljene inspekcije.

CAMO.B.305 Program nadzora

- (a) Nadležna vlast uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora koje se zahtijevaju u skladu sa tačkom CAMO.B.300.
- (b) Program nadzora se izrađuje uzimajući u obzir specifičnu prirodu organizacije, složenost njenih aktivnosti, rezultate prošlih aktivnosti sertifikacije i nadzora i zasnovana je na procjenama povezanih rizika. U svakom ciklusu planiranja nadzora program uključuje:
 - (1) procjene, provjere i inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije i, ukoliko je primjenljivo:
 - (i) procjene sistema upravljanja i provjere postupaka;
 - (ii) provjere proizvoda na relevantnom uzorku vazduhoplova kojim upravlja organizacija;
 - (iii) provjeru uzorka obavljenih pregleda plovidbenosti;
 - (iv) provjeru uzorka izdatih dozvola za let;
 - (2) sastanke koji se održavaju između odgovornog rukovodioca i nadležnih vlasti kako bi se obezbijedilo da oboje ostanu informisani o važnim pitanjima.
- (c) U slučaju organizacija koje je sertifikovala nadležna vlast primjenjuje se ciklus planiranja nadzora koji ne traje duže od 24 mjeseca.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ciklus planiranja nadzora može da se produži na najviše 36 mjeseci ako je nadležna vlast utvrdila da tokom prethodna 24 mjeseca:
 - (1) organizacija je dokazala efektivno identifikovanje opasnosti u sigurnosti vazdušnog saobraćaja i upravljanje povezanim rizicima;

- (2) organizacija je kontinuirano dokazivala na osnovu tačke CAMO.A.130 da ima potpunu kontrolu nad svim promjenama;
- (3) nisu bili izdati nalazi nivoa 1;
- (4) sve su korektivne akcije sprovedene u vremenskom periodu koji je nadležna vlast prihvatila ili produžila, kako je definisano u tački CAMO.B.350.

Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ciklus planiranja nadzora može dodatno da se produži na najviše 48 mjeseci ako je, uz uslove iz tački (1) do (4) prvog podstava, organizacija uspostavila, a nadležna vlast odobrila, efektivan sistem kontinuiranog izvještavanja nadležnih vlasti o rezultatima u oblasti sigurnosti i regulatornoj usaglašenosti same organizacije.

- (e) Ciklus planiranja nadzora može da se skрати ako postoji dokaz da su se umanjile sigurnosne performanse organizacije.
- (f) Program nadzora uključuje evidencije datuma kada provjere, inspekcije i sastanci treba da se održe i datuma kada su takve provjere, inspekcije i sastanci održani.
- (g) Po završetku svakog ciklusa planiranja nadzora nadležna vlast izdaje izvještaj sa preporukom o produženju odobrenja na osnovu rezultata nadzora.

CAMO.B.310 Procedura inicijalne sertifikacije

- (a) Nakon prijema zahtjeva za prvo izdavanje sertifikata za organizaciju, nadležna vlast provjerava usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Sastanak sa odgovornim rukovodiocem organizacije održava se najmanje jednom tokom istrage u svrhu inicijalne sertifikacije kako bi se obezbijedilo da on u potpunosti razumije važnost postupka sertifikacije i razlog potpisivanja izjave organizacije o usaglašenosti sa procedurama navedenim u CAME-u.
- (c) Nadležna vlast evidentira sve nalaze, akcije zaključivanja (akcije potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (d) Nadležna vlast pismeno potvrđuje organizaciji sve nalaze utvrđene tokom provjere. Kad je riječ o inicijalnoj sertifikaciji, svi nalazi moraju da budu ispravljani na način prihvatljiv nadležnim vlastima prije izdavanja sertifikata.
- (e) Kada nadležna vlast smatra da organizacija na zadovoljavajući način ispunjava primjenljive zahtjeve, ona:
 - (1) izdaje sertifikat kako je utvrđen u Dodatku I „EASA Obrazac 14” ovog Aneksa;
 - (2) formalno odobrava CAME.
- (f) Referentna oznaka sertifikata navodi se na EASA Obrascu 14 sertifikata na način koji utvrdi Agencija.
- (g) Sertifikat se izdaje na neograničeno vrijeme. Prava, obim aktivnosti za čije obavljanje organizacija ima odobrenje, uključujući ako je primjenljivo bilo koja ograničenja, navode se u uslovima odobrenja priloženim sertifikatu.
- (h) Kako bi se organizaciji omogućilo da sprovede promjene bez prethodnog odobrenja nadležnih vlasti u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.130, nadležna vlast odobrava relevantnu proceduru

iz CAME-a kojom se definiše obim tih promjena i opisuje kako će se upravljati tim promjenama i kako će se one prijavljivati.

CAMO.B.330 Promjene

- (a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležna vlast prije izdavanja odobrenja provjerava usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Nadležna vlast utvrđuje uslove pod kojima organizacija može da radi tokom promjene, osim ako nadležna vlast ne odluči da sertifikat organizacije treba da se suspenduje.
- (c) Kad utvrdi da organizacija na zadovoljavajući način ispunjava primjenljive zahtjeve, nadležna vlast odobrava promjenu.
- (d) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne izvršne mjere, kada organizacija uvodi promjene za koje je potrebno prethodno odobrenje, a nije dobila odobrenje nadležnih vlasti u skladu sa tačkom (c), nadležna vlast suspenduje, ograničava ili ukida sertifikat organizacije.
- (e) Za promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje, nadležna vlast procjenjuje jesu li informacije koje je organizacija dostavila u obavještenju u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.130 kako bi provjerila usaglašenost sa primjenljivim zahtjevima. U slučaju bilo koje neusaglašenosti, nadležna vlast:
 - (1) obavještava organizaciju o neusaglašenosti i zahtijeva dalje promjene;
 - (2) u slučaju nalaza nivoa 1 ili 2 postupa u skladu sa tačkom CAMO.B.350.

CAMO.B.350 Nalazi i korektivne akcije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za analizu nalaza s obzirom na njihovu važnost za sigurnost.
- (b) Nadležna vlast izdaje nalaz nivoa 1 kada utvrdi značajnu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije, ili sa uslovima odobrenja ili sertifikata koja umanjuje sigurnost ili ozbiljno ugrozi sigurnost letenja.

Nalazi nivoa 1 uključuju:

 - (1) nemogućnost da se nadležnim vlastima pruži pristup objektima organizacije kako je definisano u tački CAMO.A.140 tokom normalnih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;
 - (2) dobijanje ili održavanje važenja sertifikata organizacije falsifikovanjem dokumentovanih dokaza;
 - (3) dokaz o zloupotrebi ili neovlašćenoj upotrebi sertifikata organizacije;
 - (4) nepostojanje odgovornog rukovodioca.
- (c) Nadležna vlast izdaje nalaz nivoa 2 kada utvrdi bilo kakvu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije, ili sa uslovima odobrenja ili sertifikata koja može da umanja sigurnost ili ugrozi sigurnost letenja.
- (d) Kada se tokom nadzora ili na bilo koji drugi način utvrdi određeni nalaz, nadležna vlast, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne akcije koje se zahtijevaju u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, pisanim putem obavještava

organizaciju o nalazu i zahtijeva korektivnu akciju za uklanjanje utvrđene (utvrđenih) neusaglašenosti. Ako se nalaz odnosi direktno na vazduhoplov, nadležna vlast obavještava državu u kojoj je vazduhoplov registrovan.

- (1) U slučaju nalaza nivoa 1, nadležna vlast bez odlaganja preduzima odgovarajuće akcije kako bi zabranila ili ograničila aktivnosti i, ukoliko je odgovarajuće, preduzima akciju za ukidanje sertifikata ili za ograničavanje ili suspenziju cijelog ili dijela sertifikata, zavisno od ozbiljnosti nalaza nivoa 1, dok organizacija ne preduzme zadovoljavajuću korektivnu akciju.
 - (2) U slučaju nalaza nivoa 2, nadležna vlast:
 - (i) organizaciji određuje period za sprovođenje korektivne akcije koje odgovara prirodi nalaza i koji ni u kojem slučaju inicijalno ne smije biti duži od 3 mjeseca. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru čega se od nje zahtijeva sprovođenje korektivne akcije da rješi utvrđenu neusaglašenost. Na kraju tog perioda, i u skladu sa prirodom nalaza i prethodnih sigurnosnih performansi organizacije, nadležna vlast može da produži taj tromjesečni period ako nadležna vlast prihvati zadovoljavajući plan korektivnih mjera;
 - (ii) procjenjuje plan korektivnih akcija i sprovođenja koji je predložila organizacija i prihvata ga ako se na osnovu procjene zaključi da je dovoljan za rješavanje neusaglašenosti.
 - (3) Kada organizacija ne dostavi prihvatljivi korektivni akcioni plan ili ne sprovede korektivnu akciju u roku koji je odredila ili produžila nadležna vlast, nalaz se podiže na nalaz nivoa 1 i preduzima se akcija utvrđena u tački (d)(1).
 - (4) Nadležna vlast vodi evidenciju o svim nalazima koje je utvrdila ili koji su joj saopšteni u skladu sa tačkom (e) i, ako je primjenljivo, o izvršnim mjerama koje je primijenila, kao i o svim korektivnim akcijama i datumima akcija kojim su zatvoreni nalazi.
- (e) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne izvršne mjere, kada nadležna vlast države članice postupajući u skladu sa odredbama tačke (d) tačke CAMO.B.300 utvrdi bilo kakvu neusaglašenost organizacije koju je sertifikovala nadležna vlast druge države članice ili Agencija sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, ona obavještava tu nadležnu vlast i daje nagovještaj o nivou nalaza.

CAMO.B.355 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje sertifikat na osnovu opravdanih razloga u slučaju potencijalne sigurnosne prijetnje;
- (b) suspenduje, ukida ili ograničava sertifikat u skladu sa tačkom CAMO.B.350;
- (c) suspenduje sertifikat u slučaju da inspektori nadležne vlasti nisu u mogućnosti da tokom perioda od 24 mjeseca izvršavaju svoje odgovornosti nadzora putem provjera na licu mjesta zbog bezbjednosnog stanja u državi u kojoj se objekti nalaze.

Sertifikat organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti - EASA Obrazac 14

MONTENEGRO
CIVIL AVIATION AGENCY

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION CERTIFICATE

Broj uvjerenja: **ME.MG.[XXXX]**
Reference: **(ME.AOC.[XXX])**

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i o uspostavljanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2018 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena sa Sekcijom A Aneksa Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

as a continuing airworthiness management organization in compliance with Section A of Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno obimom navedenim u dijelu obima radova u odobrenom priručniku organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME) iz Sekcije A Aneksa Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is limited to the scope specified in the scope of work section of the approved continuing airworthiness management exposition (CAME) as referred to in Section A of Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

2. Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama sadržanim u CAME-u odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate requires compliance with the procedures specified in the CAME approved in accordance with Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

3. Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena sa Aneksom I (Dio-M), Aneksom Vb (Dio-ML) i Aneksom Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with Annex I (Part-M), Annex Vb (Part-ML) and Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ukoliko organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti podugovori u okviru svog sistema upravljanja uslugom druge(ih) organizacije(a), ovo uvjerenje će ostati važeće pod uslovom da ta(e) organizacija(e) ispunjava(ju) primjenjive ugovorne obaveze.

Where the continuing airworthiness management organisation subcontracts under its management system the service of an(several) organisation(s), this certificate remains valid subject to such organisation(s) fulfilling the applicable contractual obligations.

5. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa uslovima od 1 do 4, ovo uvjerenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

Subject to compliance with the conditions 1 to 4 above, this certificate shall remain valid for an unlimited duration unless the certificate has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Ako se ovaj obrazac izdaje imaoćima sertifikata vazdušnog operatora (AOC) (vazdušnim prevoznicima licenciranim u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008), AOC broj se dodaje broju uvjerenja, uz standardni broj, i uslov broj 5 zamjenjuje se sljedećim dodatnim uslovima:

If this form is also used for air operator certificate (AOC) holders (air carriers licensed in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008), the AOC number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and condition No 5 shall be replaced with the following additional conditions:

6. Ovo uvjerenje ne predstavlja ovlaštenje za vršenje operacija tipovima vazduhoplova navedenih u uslovu broj 1. Odobrenje za vršenje operacija vazduhoplovima predstavlja AOC.

This certificate does not constitute an authorisation to operate the types of aircraft referred to in condition No 1. The authorisation to operate the

aircraft is the AOC.

7. **Prestanak važenja, suspenzija ili ukidanje AOC-a vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 automatski čini ovo uvjerenje nevažećim u odnosu na registracije vazduhoplova navedene u AOC-u, osim ako nadležna vlast izričito ne navede drugačije.**
Termination, suspension or revocation of the AOC of an air carrier licensed in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008 automatically invalidates the present certificate in relation to the aircraft registrations specified in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.
8. **Pod uslovom da postoji usaglašenost sa prethodnim uslovima, ovo uvjerenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.**
Subject to compliance with the previous conditions, this certificate shall remain valid for an unlimited duration unless the certificate has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Potpis:

Signed:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the Competent Authority: Civil Aviation Agency

Stranica 1 od 2
Page of

Stranica 2 od 2
Page of

USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION TERMS OF APPROVAL

Broj uvjerenja: ME.CAMO.[XXXX]
Reference: (ME.AOC.[XXX])

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

Tip / serija / grupa vazduhoplova <i>Aircraft type/series/group</i>	Ovlašćenje za pregled plovibnenosti <i>Airworthiness review authorised</i>	Ovlašćenje za izdavanje dozvola za let <i>Permits to fly authorised</i>	Podugovorena(e) organizacija(e) <i>Subcontracted organisation(s)</i>
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni obimom poslova navedenim u odobrenom CAME dio _____.

The terms of approval are limited to the scope of work contained in the approved CAME section _____.

Referenca CAME-a:

CAME reference:

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Potpis:

Signed:

Datum posljednje revizije:

Date of last revision:

Broj revizije:

Revision No:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

EASA Obrazac 14 izdanje 5

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

„ANEKS Vd

(Dio-CAO)

SADRŽAJ

CAO.1 Opšte

SEKCIJA A — ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAO.A.010 Oblast primjene

CAO.A.015 Zahtjev

CAO.A.017 Načini usaglašavanja

CAO.A.020 Uslovi odobrenja

CAO.A.025 Priručnik za kombinovanu plovidbenost

CAO.A.030 Objekti

CAO.A.035 Zahtjevi za osoblje

CAO.A.040 Osoblje koje vrši sertifikaciju

CAO.A.045 Osoblje za pregled plovidbenosti

CAO.A.050 Komponente, oprema i alati

CAO.A.055 Podaci o održavanju i radni nalozi

CAO.A.060 Standardi održavanja

CAO.A.065 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

CAO.A.070 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

CAO.A.075 Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAO.A.080 Podaci o obezbeđivanju kontinuirane plovidbenosti

CAO.A.085 Pregled plovidbenosti

CAO.A.090 Čuvanje evidencije

CAO.A.095 Prava organizacije

CAO.A.100 Sistem kvaliteta i organizacijske provjere

CAO.A.105 Promjene u organizaciji

CAO.A.110 Kontinuirano važenje

CAO.A.115 Nalazi

SEKCIJA B — ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAO.B.010 Oblast primjene

CAO.B.015 Nadležna vlast

CAO.B.017 Načini usaglašavanja

CAO.B.020 Čuvanje evidencije

CAO.B.025 Međusobna razmjena informacija

CAO.B.030 Odgovornosti

CAO.B.035 Izuzeća

CAO.B.040 Zahtjev

CAO.B.045 Inicijalno odobrenje

CAO.B.050 Izdavanje odobrenja

CAO.B.055 Kontinuirani nadzor

CAO.B.060 Nalazi

CAO.B.065 Promjene

CAO.B.070 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Dodatak I — Sertifikat organizacije za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO)

CAO.1 Opšte

U ovom Aneksu (Dio-CAO):

(1) nadležna vlast je:

- (a) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u državi članici, nadležna vlast koju je imenovala ta država članica;
- (b) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

(2) „vlasnik” znači lice koja je odgovorno za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, uključujući sljedeća lica:

- (i) registrovani vlasnik vazduhoplova;
- (ii) zakupac u slučaju ugovora o zakupu;
- (iii) operator.

SEKCIJA A

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAO.A.010 Oblast primjene

Ovim Aneksom se utvrđuju zahtjevi koje mora da ispuni organizacija za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO) kako bi joj se, na zahtjev, izdalo odobrenje za održavanje i obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i komponenti za ugradnju u vazduhoplov i nastavak obavljanja tih aktivnosti, ako takvi vazduhoplovi nisu klasifikovani kao složeni vazduhoplovi

na motorni pogon i nisu navedeni u sertifikatu vazdušnog operatora licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008.

CAO.A.015 Zahtjev

CAO nadležnim vlastima u formi i na način koji je to nadležna vlast utvrdila podnosi zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja CAO.

CAO.A.017 Načini usaglašavanja

- (a) Kako bi demonstrirala usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, organizacija može da primijeni alternativne načine usaglašavanja u odnosu na prihvatljive načine usaglašavanja koje donese Agencija.
- (b) Ako organizacija želi da primijeni alternativne načine usaglašavanja, ona nadležnim vlastima prije njihove primjene mora dostavljati potpuni opis tih alternativnih načina usaglašavanja. Taj opis mora da sadrži procjenu kojom se demonstrira usaglašenost alternativnog načina usaglašavanja sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

Organizacija može da primijenjuje te alternativne načine usaglašavanja ukoliko je dobila prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i nakon prijema obavještenja kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAO.B.017.

CAO.A.020 Uslovi odobrenja

- (a) CAO navodi odobreni obim poslova u svom priručniku za kombinovanu plovidbenost (CAE) kako je propisano tačkom CAO.A.025.
 - (1) Za avione sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju (MTOM) većom od 2730 kg i za helikoptere sa maskimalnom dozvoljenom masom na polijetanju većom od 1200 kg ili sertifikovane za više od 4 osobe, u obimu poslova navode se konkretni tipovi vazduhoplova. Promjene tog obima poslova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105 i tačkom (a) tačke CAO.B.065.
 - (2) Za kompletne turbinske motore u obimu poslova navodi se proizvođač motora ili grupa ili serija ili tip poslova održavanja. Promjene tog obima poslova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105 i tačkom (a) tačke CAO.B.065.
 - (3) CAO koji zapošljava samo jedno lice za planiranje i obavljanje svih poslova održavanja ne može da ima prava za održavanje:
 - (a) aviona opremljenih turbinskim motorom (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za vazduhoplove);
 - (b) helikoptera opremljenih turbinskim motorom ili sa više od jednog klipnog motora (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za vazduhoplove);
 - (c) kompletnih klipnih motora snage 450 KS i više (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za motore); i
 - (d) kompletnih turbinskih motora (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za motore).
 - (4) Za vazduhoplove koji nisu navedeni u tački (1), za komponente koje nisu kompletni turbinski motori i za specijalizovane usluge ispitivanja bez razaranja (NDT), obim poslova kontroliše CAO u skladu sa procedurom iz tačke (a)(11) tačke CAO.A.025. Za održavanje

komponenti koje nisu kompletni motori, obim poslova klasifikuje se u skladu sa sljedećim ovlašćenjima za sistem:

- (i) C1: klimatizacija i presurizacija;
- (ii) C2: automatsko letenje;
- (iii) C3: komunikacija i navigacija;
- (iv) C4: vrata i otvori;
- (v) C5: električna i svjetla;
- (vi) C6: oprema;
- (vii) C7: motor;
- (viii) C8: komande leta;
- (ix) C9: gorivo;
- (x) C10: helikopter i rotor;
- (xi) C11: helikopter i prenos;
- (xii) C12: hidraulika;
- (xiii) C13: sistem prikazivanja i evidentiranja;
- (xiv) C14: stajni trap;
- (xv) C15: kiseonik;
- (xvi) C16: elise;
- (xvii) C17: sistemi pneumatike i vakuuma;
- (xviii) C18: zaštita od leda/kiše/požara;
- (xix) C19: prozori;
- (xx) C20: struktura;
- (xxi) C21: balast vode; i
- (xxii) C22: povećanje potiska.

Organizacije koje dobijaju odobrenje u skladu sa ovim Aneksom na osnovu postojećeg odobrenja organizacije izdatog u skladu sa Odjeljkom G ili Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145) u skladu sastavom 4 člana 4, uključuju u obim poslova sve potrebne detalje kako bi se obezbijedilo da su prava identična onima koja su navedena u postojećem odobrenju.

- (b) Odobrenje CAO se izdaje na osnovu obrasca iz Dodatka I ovog Aneksa.
- (c) CAO može da izradi, u skladu sa podacima o održavanju, ograničen raspon djelova namijenjenih za korišćenje pri radu u svojim objektima, kako je navedeno u njegovom CAE-u.

CAO.A.025 Priručnik kombinovane plovidbenosti

- (a) CAO dostavlja priručnik koji sadrži u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:
- (1) izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek raditi u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa i iz CAE-a;
 - (2) obim poslova CAE-a;
 - (3) funkcije i imena lica iz tački (a) i (b) tačke CAO.A.035;
 - (4) dijagram organizacije na kojem su prikazani lanci odgovornosti između lica navedenih u tačkama (a) i (b) tačke CAO.A.035;
 - (5) spisak osoblja koje vrši sertifikaciju sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (6) spisak osoblja odgovornog za razvoj i odobravanje programa održavanja vazduhoplova (AMP-ova) sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (7) spisak osoblja za pregled plovidbenosti sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (8) spisak osoblja odgovornog za izdavanje dozvola za let, ako takvo osoblje postoji;
 - (9) opšti opis i lokaciju objekata;
 - (10) procedure u kojima se navodi kako CAO obezbjeđuje usaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa;
 - (11) procedure za izmjenu i dopunu CAE-a, kako je predviđeno u tački (b) tačke CAO.A.105.
- (b) Početni CAE odobrava nadležna vlast.
- (c) Izmjene i dopune CAE-a obavljaju se u skladu sa tačkom CAO.A.105.

CAO.A.030 Objekti

CAO obezbjeđuje da ima sve potrebne objekte, uključujući odgovarajuće kancelarijske prostore, kako bi mogao da obavlja sve planirane poslove.

Uz to, kada obim odobrenja organizacije obuhvata aktivnosti održavanja, CAO obezbjeđuje:

- (a) specijalizovane radionice, hangare i servisna mjesta koja obezbjeđuju odgovarajuću zaštitu od kontaminacije i spoljnjih uticaja;
- (b) osigurane objekte za skladištenje komponenti, opreme, alata i materijala, sa uslovima kojima se obezbjeđuje da su neispravne komponente i materijal odvojeni od svih drugih komponenti, materijala, opreme i alata, da se poštuju instrukcije proizvođača za skladištenje i da je pristup skladišnim objektima ograničen na ovlašćeno osoblje.

CAO.A.035 Zahtjevi za osoblje

- (a) CAO imenuje odgovornog rukovodioca, koji je ovlašćen da obezbijedi da sve aktivnosti organizacije mogu da se finansiraju kako bi se te aktivnosti obavljale u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa.

- (b) Odgovorni rukovodilac nominuje lice ili skup lica koji su odgovorni za obezbjeđivanje da je CAO uvijek usaglašen sa zahtjevima iz ovog Aneksa. Ta lica na kraju odgovaraju odgovornom rukovodiocu.
- (c) Sva lica iz tačke (b) moraju da posjeduju relevantno znanje, obuku i iskustvo povezane sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti ili održavanjem, kako odgovara njihovoj funkciji.
- (d) CAO mora da ima dovoljno odgovarajuće kvalifikovanog osoblja kako bi bio u stanju da obavlja planirane poslove. CAO ima pravo da privremeno angažuje podugovoreno osoblje.
- (e) CAO procjenjuje i evidentira kvalifikacije cjelokupnog osoblja.
- (f) Osoblje koje obavlja specijalizovane poslove, kao što su zavarivanje ili ispitivanje bez razaranja („NDT”) osim testova prodorom kontrastne boje mora da bude kvalifikovano u skladu sa zvanično priznatim standardom.

CAO.A.040 Osoblje koje vrši sertifikaciju

- (a) Osoblje koje vrši sertifikaciju mora da ispunjava zahtjeve iz člana 5. Koriste svoja prava otpuštanja nakon održavanja samo ako je CAO obezbijedio:
 - (1) da to osoblje koje vrši sertifikaciju ispunjava zahtjeve iz tačke (b) tačke 66.A.20 Aneksa III (Dio-66), osim kada se stavom 6 člana 5 upućuje na nacionalni propis države članice, u kojem slučaju to osoblje mora da ispunjava zahtjeve iz takvog propisa;
 - (2) da to osoblje koje vrši sertifikaciju ima odgovarajuće znanje o relevantnom vazduhoplovu ili vazduhoplovnim komponentama koje treba da se održavaju, ili oboje, kao i o procedurama organizacije koje su potrebne za obavljanje takvog održavanja.
- (b) Odstupajući od tačke (a), u nepredviđenim okolnostima kada je vazduhoplov prizemljen na nekoj drugoj lokaciji osim glavne baze gdje nije raspoloživo odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju, CAO ugovoren da pruži podršku pri održavanju smije da izda jednokratno ovlaštenje za sertifikaciju, jednom od sljedećeg:
 - (1) jednom od svojih zaposlenih koji ima kvalifikacije za tip vazduhoplova slične tehnologije, konstrukcije i sistema;
 - (2) bilo kojem licu koje ima najmanje tri godine iskustva u održavanju i važeću ICAO dozvolu za održavanje vazduhoplova, sa ovlaštenjem za tip vazduhoplova za koji se zahtijeva sertifikacija, pod uslovom da na toj lokaciji nema organizacije koja je odobrena u skladu sa ovim Aneksom i da CAO sa kojim je sklopljen ugovor dobije i čuva u svojoj evidenciji dokaz o iskustvu i dozvoli tog lica.

Izdavanje jednokratnog ovlaštenja za sertifikaciju CAO prijavljuje nadležnim vlastima u roku od 7 dana od njegovog izdavanja. CAO koji izdaje jednokratno ovlaštenje za sertifikaciju obezbjeđuje da se svako takvo održavanje koje može da utiče na sigurnost leta ponovo provjeri.

- (c) Odstupajući od tačke (a), CAO može da koristi osoblje koje vrši sertifikaciju kvalifikovano u skladu sa sljedećim zahtjevima kada pruža podršku u održavanju operatorima uključenim u komercijalne operacije, u skladu sa odgovarajućim procedurama koje treba da se odobre kao dio CAE-a:
 - (1) za nalog za plovidbenosti (AD) koji se ponavlja prije svakog leta, i u kojem se navodi da letačka posada može da izvrši taj AD, CAO može vođi vazduhoplova da izda ograničeno

ovlašćenje za sertifikaciju na osnovu dozvole letačke posade koju ima, ukoliko CAO obezbijedi da vođa vazduhoplova ima dovoljno praktične obuke da može da sprovede taj AD u skladu sa traženim standardom;

- (2) u slučaju da vazduhoplov koristi van lokacije na kojoj se pruža podrška, CAO može vođi vazduhoplova da izda ograničeno ovlašćenje za sertifikaciju na osnovu dozvole letačke posade koju ima, ukoliko organizacija obezbijedi da taj vođa vazduhoplova ima dovoljno praktične obuke da može da završi taj posao u skladu sa traženim standardom.
- (d) CAO evidentira detalje koji se odnose na osoblje koji vrše sertifikaciju i vodi ažuriran spisak cjelokupnog osoblja koje vrši sertifikaciju, zajedno sa detaljima o njihovom obimu odobrenja, kao dio priručnika organizacije.

CAO.A.045 Osoblje za pregled plovibenosti

- (a) Kako bi mogao biti odobren za obavljanje pregleda plovibenosti i, zavisno od slučaja, izdavanje dozvola za let, CAO mora da ima odgovarajuće osoblje za pregled plovibenosti koje mora da bude usaglašeno sa svim sljedećim zahtjevima:
- (1) za jedrilice i balone da ima najmanje jednu godinu iskustva u kontinuiranoj plovibenosti, a za sve ostale vazduhoplove najmanje tri godine;
 - (2) da ima odgovarajuću dozvolu u skladu s članom 5 ove Uredbe ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu diplomu ili iskustvo u kontinuiranoj plovibenosti pored navedenog u tački (1) od najmanje dvije godine za jedrilice i balone i najmanje četiri godine za sve druge vazduhoplove;
 - (3) da stekne odgovarajuću obučenost za održavanje vazduhoplova;
- (b) Prije nego što CAO izda ovlašćenje osoblju za pregled plovibenosti da obavlja pregled plovibenosti, CAO nominuje lice koje će da obavi pregled plovibenosti vazduhoplova pod nadzorom nadležnih vlasti ili pod nadzorom lica koje je već ovlašćeno kao osoblje za pregled plovibenosti CAO-a. Ako je taj nadzor zadovoljavajući, nadležna vlast formalno prihvata da to osoblje postane osoblje za pregled plovibenosti.
- (c) CAO obezbjeđuje da njegovo osoblje za pregled plovibenosti može da demonstrira odgovarajuće skorašnje iskustvo u kontinuiranoj plovibenosti.
- (d) Svo osoblje za pregled plovibenosti navodi se u CAE-u na spisku koji sadrži ovlašćenje za pregled plovibenosti iz tačke (b).
- (e) CAO vodi evidenciju svih članova svojeg osoblja za pregled plovibenosti, što uključuje detalje o svim odgovarajućim kvalifikacijama i pregled relevantnog iskustva u kontinuiranoj plovibenosti i obučenosti relevantnih lica, kao i kopije njihovih ovlašćenja. Tu evidenciju čuva najmanje 2 godine nakon datuma na koji je relevantno lice prestalo da radi za taj CAO.

CAO.A.050 Komponente, oprema i alati

- (a) CAO mora da:
- (1) ima opremu i alate navedene u podacima o održavanju iz tačke CAO.A.055, ili provjerenu ekvivalentnu opremu i alate kako je navedeno u CAE-u, koji su potrebni za svakodnevno održavanje u okviru odobrenja organizacije;

- (2) ima proceduru kako bi osigurao da su mu dostupni sva druga oprema i alati neophodni za obavljanje njegovog rada, koji se koriste povremeno, kada je to potrebno.
- (b) CAO mora da obezbijedi da se alati i oprema koje koristi kontrolišu i baždare u skladu sa zvanično priznatim standardom. Mora da čuva evidenciju o tim baždarenjima i korištenim standardima i da bude usaglašen sa tačkom CAO.A.090.
- (c) CAO vrši inspekciju, klasifikuje i na odgovarajući način razvrstava sve komponente koje primi u skladu sa tačkama M.A.501 i M.A.504 Aneksa I (Dio-M) ili sa tačkama ML.A.501 i ML.A.504 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.055 Podaci o održavanju i radni nalozi

- (a) CAO mora da ima i da koristi primjenjive aktuelne podatke za održavanje navedene u tački M.A.401 Aneksa I (Dio-M) ili tački ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo, pri obavljanju održavanja uključujući modifikacije i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje obezbjeđuje korisnik, mora da čuva te podatke samo dok su radovi u toku.
- (b) Prije početka održavanja CAO i lice ili organizacija koja zahtijeva održavanje uređuju pisani radni nalog u kojem se jasno navodi kakvo održavanje je potrebno da se obavi.

CAO.A.060 Standardi održavanja

Pri obavljanju održavanja, CAO mora da poštuje sve sljedeće zahtjeve:

- (a) da obezbijedi da su sva lica koja obavljaju održavanje kvalifikovana u skladu sa zahtjevima ovog Aneksa;
- (b) da obezbijedi da je oblast u kojoj se obavlja održavanje organizovana i čista (bez prljavštine ili kontaminacije);
- (c) da koristi metode, tehnike, standarde i instrukcije navedene u podacima o održavanju i radnim nalogima iz tačke CAO.A.055;
- (d) da koristi alate, opremu i materijale navedene u tački CAO.A.050;
- (e) da obezbijedi da se održavanje obavlja u skladu sa ograničenjima spoljnje sredine navedenim u podacima o održavanju iz tačke CAO.A.055;
- (f) da obezbijedi da se u slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući objekti;
- (g) da obezbijedi da su rizik od višestrukih greški tokom održavanja i rizik od ponavljanja grešaka u identičnim poslovima održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;
- (h) da obezbijedi da se metoda otkrivanja grešaka primijeni nakon obavljanja svih ključnih poslova održavanja;
- (i) nakon završetka održavanja da obavi opštu provjeru kako bi se obezbijedilo da na vazduhoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i ostalih stranih djelova i materijala i da su svi pristupni paneli koji su skinuti ponovno ugrađeni;
- (j) da obezbijedi da su sva obavljena održavanja pravilno evidentirana i dokumentovana.

CAO.A.065 Uvjerjenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

Nakon završetka svakog održavanja vazduhoplova koje je obavljeno u skladu sa ovim Aneksom izdaje se uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu u skladu sa tačkom M.A.801 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.801 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.070 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Nakon završetka svakog održavanja komponente u skladu sa ovim Aneksom izdaje se CRS komponente u skladu sa tačkom M.A.802 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.802 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo. Izdaje se EASA Obrazac 1 u skladu sa Dodatkom II Aneksa I (Dio-M), osim u slučajevima predviđenim tačkama (b) ili (d) tačke M.A.502 Aneksa I (Dio-M) i tačkom ML.A.502 Aneksa Vb (Dio-ML) i za komponente izrađene u skladu sa tačkom (c) tačke CAO.A.020.
- (b) EASA Obrazac 1 iz tačke (a) može da se generiše iz kompjuterske baze podataka.

CAO.A.075 Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Cjelokupno obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti obavlja se u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka C Aneksa I (Dio-M) ili Odjeljka C Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.
- (b) Za svaki vazduhoplov kojem obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost CAO mora:
 - (1) da izradi i kontroliše AMP za relevantni vazduhoplov i:
 - (i) u slučaju vazduhoplova koji je usaglašen sa Aneksom Vb (Dio-ML), da odobri (AMP) i njegove izmjene i dopune; ili
 - (ii) u slučaju vazduhoplova koji je usaglašen sa Aneksom I (Dio-M), da preda AMP nadležnim vlastima za odobrenje, osim ako je odobrenje obuhvaćeno procedurom posrednog odobravanja u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.302 Aneksa I (Dio-M);
 - (2) da dostavi vlasniku kopiju AMP-a;
 - (3) obezbijedi da podaci koji se koriste za modifikacije i popravke ispunjavaju zahtjeve iz tački M.A.304 ili ML.A.304, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (4) da obezbijedi da se cjelokupno održavanje obavlja u skladu sa AMP-om i da se otpušta u upotrebu u skladu sa Sekcijom A Odjeljkom H Aneksa I (Dio-M), Sekcijom A Aneksa II (Dio-145) ili Sekcijom A Odjeljkom H Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (5) da obezbijedi da se sprovode svi primjenljivi AD-i i svi operativni nalozi koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (6) da obezbijedi da sve kvarove otkrivene tokom održavanja i kvarove koji su prijavljeni otkloni odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (7) da obezbijedi da se vazduhoplov uputi na održavanje odgovarajuće odobrenoj organizaciji ili nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju, kada god je to potrebno;
 - (8) da koordinira planirano održavanje, primjenu AD-a, zamjenu djelova sa ograničenim vijekom upotrebe i inspekciju komponenti kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje radova;

- (9) da vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i, ukoliko je primjenljivo, tehničku knjigu vazduhoplova;
- (10) da obezbijedi da izjava o masi i balansu odražava aktuelno stanje vazduhoplova.

CAO.A.080 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

CAO mora da posjeduje i koristi primjenljive aktuelne podatke o održavanju utvrđene u tački M.A.401 Aneksa I (Dio-M) ili u tački ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je slučaj, za obavljanje poslova obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti iz tački CAMO.A.315 i CAO.A.075, respektivno. Te podatke može da pruži vlasnik, u skladu sa ugovorom iz tački (h)(2), (i)(1), (e) ili (f) tačke M.A.201 i u tom slučaju CAO treba samo da čuva te podatke tokom trajanja ugovora, osim u slučajevima kada mora da čuva te podatke u skladu sa tačkom (b) tačke CAO.A.090.

CAO.A.085 Pregled plovidbenosti

CAO sve preglede plovidbenosti obavlja u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.090 Čuvanje evidencije

(a) CAO čuva sljedeću evidenciju:

- (1) evidenciju o održavanju potrebnu da bi se demonstriralo da su zadovoljeni svi zahtjevi iz ovog Aneksa za izdavanje CRS-a, uključujući podizvođačke dokumente o otpuštanju u upotrebu; CAO vlasniku vazduhoplova dostavlja primjerak svakog CRS-a i kopiju svih specifičnih podataka o popravci ili modifikaciji koji su se koristili za obavljene popravke ili modifikacije;
- (2) evidenciju o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti koja se zahtijeva jednim od sljedećeg:
 - (i) tačkom M.A.305. i, ukoliko je primjenljivo, tačkom M.A.306 Aneksa I (Dio-M);
 - (ii) tačkom ML.A.305 Aneksa Vb (Dio-ML);
- (3) ako CAO ima pravo iz tačke (c) tačke CAO.A.095, mora da čuva kopiju svake potvrde o provjeri plovidbenosti (ARC) izdate u skladu sa tačkom (a) tačke ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML) i izdate ili produžene preporuke, kako je primjenljivo, zajedno sa svim pratećim dokumentima;
- (4) ako CAO ima pravo iz tačke (d) tačke CAO.A.095, mora da čuva kopiju svake dozvole za let izdate u skladu sa tačkom 21.A.729 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

(b) CAO čuva kopiju evidencije opisane u tački (a)(1) i sve povezane podatke o održavanju tokom perioda od tri godine od datuma na koji je otpustio u upotrebu vazduhoplov ili komponentu vazduhoplova na koje se ti radovi odnose.

(c) CAO čuva kopiju evidencije iz tački (a)(2) do (a)(4) tokom perioda od 2 godine od datuma na koji je vazduhoplov trajno povučen iz upotrebe.

(d) Sva evidencija čuva se na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, izmjene i krađe.

- (e) Sav računarska oprema koja se upotrebljava za čuvanje sigurnosne kopije evidencije o održavanju drži se na lokaciji različitoj od one koja sadrži originalne podatke i to u okruženju koje obezbeđuje da će ostati u dobrom stanju.
- (f) Ako se obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova prebaci na drugu organizaciju ili lice, sva evidencija koja se čuva u skladu sa tačkama (a)(2) do (a)(4) prenosi se toj organizaciji ili licu. Od trenutka prenošenja, tačke (b) i (c) se primjenjuju na tu se organizaciju ili lice.
- (g) Kada CAO prestane sa radom, sva čuvana evidencija mora da se prenese na sljedeći način:
 - (1) evidencija iz tačke (a)(1) prenosi se posljednjem vlasniku ili korisniku relevantnog vazduhoplova ili komponente ili se čuva na način kako je odredila nadležna vlast;
 - (2) evidencija iz tačke (a)(2) do (a)(4) prenosi se vlasniku vazduhoplova.

CAO.A.095 Prava organizacije

CAO ima sljedeća prava:

- (a) održavanje
 - (1) da održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koji je odobren na lokacijama navedenim u uvjerenju o odobrenju i u CAE-u;
 - (2) da povjeri obavljanje specijalizovanih usluga drugoj odgovarajuće kvalifikovanoj organizaciji pod kontrolom CAO-a, u skladu sa odgovarajućim procedurama koje se opisuju u CAE-u i koje odobrava nadležna vlast;
 - (3) da održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neispravnosti vazduhoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, u skladu sa uslovima navedenim u CAE-u;
 - (4) da izdaje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu nakon obavljenog održavanja, u skladu sa tačkom CAO.A.065 ili CAO.A.070.
- (b) Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti
 - (1) da obezbijedi kontinuiranu plovidbenost svih vazduhoplova za koje je odobren;
 - (2) da odobri AMP, u skladu sa tačkom (b)(2) tačke ML.A.302, za vazduhoplove kojima obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost u skladu sa Aneksom Vb (Dio-ML);
 - (3) da organizuje obavljanje ograničenih poslova kontinuirane plovidbenosti sa bilo kojom ugovorenom organizacijom koja radi u skladu sa njegovim sistemom kvaliteta, kako je navedeno u uvjerenju o odobrenju;
 - (4) u skladu sa tačkom (f) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom (c) tačke ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML) da produži ARC koji je izdala nadležna vlast, drugi CAO ili CAMO.
- (c) pregled plovidbenosti:
 - (1) CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (b), može da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je slučaj, i:

- (i) izdavanje povezanog ARC-a ili preporuke za izdavanje ARC-a;
 - (ii) produžavanje važenja postojećeg ARC-a;
- (2) CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (a), može da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) i izdavanje povezanog ARC-a.
- (d) Dozvola za let

CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (c), može da se odobri za izdavanje dozvole za let u skladu sa tačkom (d) tačke 21.A.711 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 za one vazduhoplove za koje može da izda ARC kada potvrđuje usklađenost sa odobrenim uslovima letenja, u skladu sa odgovarajućom procedurom predviđenom u CAE-u.

- (e) CAO može da bude odobren za jedno ili više prava.

CAO.A.100 Sistem kvaliteta i organizacijske provjere

- (a) Kako bi obezbijedila da CAO i dalje ispunjava zahtjeve iz ovog Aneksa, organizacija uspostavlja sistem kvaliteta i imenuje rukovodioca kvaliteta.
- (b) U okviru sistema kvaliteta prati se obavljanje aktivnosti organizacije obuhvaćene ovim Aneksom. Posebno se prati:
- (1) da se sve aktivnosti obavljaju u skladu sa odobrenim procedurama;
 - (2) da se svi ugovoreni poslovi održavanja obavljaju u skladu sa ugovorom;
 - (3) da je organizacija i dalje usaglašena sa zahtjevima iz ovog Aneksa.
- (c) Evidencija o tom praćenju čuva se najmanje za 2 prethodne godine.
- (d) Kada organizacija koja ima CAO odobrenje dobije dodatno odobrenje u skladu sa nekim od Aneksa osim ovog Aneksa, sistem kvaliteta može da se kombinuje sa onim koji se zahtijeva tim drugim Aneksom.
- (e) CAO se smatra malim CAO-om kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
- (1) Opseg poslova CAO-a obuhvata samo vazduhoplove obuhvaćene Dijelom-ML.
 - (2) CAO nema više od 10 zaposlenih u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na poslovima održavanja.
 - (3) CAO nema više od 5 zaposlenih u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.
- (f) U slučaju malog CAO-a sistem kvaliteta može da se zamijeni redovnim organizacijskim provjerama, u skladu sa odobrenjem nadležnih vlasti. U tom slučaju, CAO ne ugovara poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti drugim stranama.

CAO.A.105 Promjene u organizaciji

- (a) Da bi se nadležnim vlastima omogućilo utvrđivanje kontinuirane usaglašenosti sa ovim Dijelom, odobrena organizacija za održavanje mora da je obavijesti o svim predlozima za sprovođenje bilo koje od sljedećih promjena, prije nego što dođe do takvih promjena:

- (1) promjene koje utiču na informacije sadržane u uvjerenju o odobrenju iz Dodatka I i uslovima odobrenja iz ovog Aneksa;
 - (2) promjene lica iz tačke CAO.A.035(a) i (b);
 - (3) promjene tipova vazduhoplova koji su obuhvaćeni obimom poslova iz tačke (a)(1) tačke CAO.A.020 kada je riječ o avionima čija je najveća dozvoljena masa na polijetanju (MTOM) veća od 2730 kg i helikopterima čija je najveća dozvoljena masa na polijetanju veća od 1200 kg ili su sertifikovani za više od 4 lica;
 - (4) promjene u obimu poslova iz tačke (a)(2) tačke CAO.A.020 kada je riječ o kompletnim turbinskim motorima;
 - (5) promjene procedure kontrole iz tačke (b) ove tačke.
- (b) Sve druge promjene lokacija, objekata, opreme, alata, materijala, procedura, obima poslova i osoblja kontroliše CAO procedurom kontrole koja je predviđena u CAE-u. CAO nadležnim vlastima dostavlja opis tih promjena i odgovarajućih izmjena i dopuna CAE-a u roku od 15 dana od promjene.

CAO.A.110 Kontinuirano važenje

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno vrijeme i ostaje važeće pod uslovom da:
- (1) je organizacija i dalje usaglašena sa ovim Aneksom, posebno u odnosu na način kako postupa nalazima u skladu sa tačkom CAO.A.115;
 - (2) je nadležnim vlastima odobren pristup organizaciji zbog utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa ovim Aneksom;
 - (3) nadležnim vlastima nije vraćeno odobrenje niti ga nadležna vlast ukinula.
- (b) Nakon vraćanja ili ukidanja odobrenja organizacija dostavlja uvjerenje o odobrenju nadležnim vlastima.

CAO.A.115 Nalazi

- (a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa Dijelom-CAO koja smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa Dijelom-CAO koja bi mogla da smanji sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu s tačkom CAO.B.060, CAO usvaja korektivni akcioni plan i demonstrira na način prihvatljiv nadležnim vlastima da je preduzeo potrebne korektivne akcije za uklanjanje rešavanje nalaza u roku koji to tijelo odredi.

SEKCIJA B

ZAHTJEVI ZA NADLEŽNU VLAST

CAO.B.010 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju da ispunjavaju nadležne vlasti u vezi sa zahtjevima za organizacije iz Sekcije A.

CAO.B.017 Načini usaglašavanja

- (a) Agencija mora da izradi prihvatljive načine usaglašavanja („AMC“) koji mogu da se koriste za demonstriranje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Za demonstriranje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima mogu da se koriste alternativni načini usaglašavanja.
- (c) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem kojim se dosljedno ocjenjuje omogućava li svaki alternativni način usaglašavanja koji primjenjuje nadležna vlast ili organizacije pod njenim nadzorom postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (d) Nadležna vlast mora da ocijeni sve alternativne načine usaglašavanja koje predloži organizacija u skladu sa tačkom CAO.A.017 analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra da je potrebno, obavljanjem inspekcije organizacije.

Kada nadležna vlast utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona bez bespotrebnog odlaganja:

- (1) obavještava podnosioca zahtjeva da mogu da se primijenjuju alternativni načini usaglašavanja i, prema potrebi, u skladu sa tim mijenja i dopunjava odobrenje ili sertifikat podnosioca zahtjeva;
- (2) obavještava Agenciju o njegovom sadržaju, uključujući kopiju sve relevantne dokumentacije.

CAO.B.020 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za čuvanje evidencije koji omogućava odgovarajuću mogućnost praćenja postupka u cilju čuvanja evidencije o izdavanju, produžavanju, mijenjanju, suspendovanju ili ukidanju svakog izdatog sertifikata.
- (b) Evidencija nadležnih vlasti za nadzor nad organizacijama odobrenim u skladu sa ovim Aneksom mora najmanje da sadrži sljedeće:
 - (1) zahtjev za odobrenje organizacije;
 - (2) uvjerenje o odobrenju organizacije uključujući sve njegove promjene;
 - (3) kopiju programa provjere organizacije u kojoj se navode datumi kad su provjere obavljene i kada treba da se obave;
 - (4) evidenciju o kontinuiranom nadzoru, uključujući svu evidenciju o provjerama, u skladu sa tačkom CAO.B.055;
 - (5) sve nalaze, akcije potrebne da bi se zatvorili nalazi i preporuke;
 - (6) kopije sve relevantne korespondencije sa organizacijom;
 - (7) podatke o svim izuzećima u skladu sa tačkom CAO.B.035 i izvršnim akcijama;

- (8) sve izvještaje drugih nadležnih vlasti koji se odnose na nadzor nad organizacijom;
 - (9) CAE i njegove izmjene i dopune;
 - (10) kopije svih drugih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast;
- (c) Evidencija iz tačke (b) mora da se čuva najmanje pet godina.
- (d) Sva evidencija se stavlja na raspolaganje nadležnim vlastima druge države članice ili Agenciji, na zahtjev.

CAO.B.025 Međusobna razmjena informacija

- (a) Ako je to potrebno za obavljanje njihovih poslova u skladu sa ovom Uredbom, nadležne vlasti razmjenjuju informacije.
- (b) U slučaju moguće sigurnosne prijetnje koja uključuje više država članica, uključene nadležne vlasti se međusobno pomažu prilikom sprovođenja potrebnih mjera nadzora.

CAO.B.030 Odgovornosti

Nadležna vlast obavlja potrebne inspekcije i istraživanja kako bi potvrdila i obezbijedila da organizacije za koje je odgovorna u skladu sa tačkom CAO.1 ispunjavaju zahtjeve iz Sekcije A ovog Aneksa.

CAO.B.035 Izuzeća

Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva iz ovog Aneksa u skladu sa stavom 2 člana 71 Uredbe (EU) 2018/1139, nadležna vlast evidentira to izuzeće. Ona tu evidenciju čuva kako je propisano tačkom (b)(6) tačke CAO.B.020.

CAO.B.040 Zahtjev

Kada se objekti CAO-a nalaze u više od jedne države članice, procedura inicijalne sertifikacije i kontinuirani nadzor odobrenja se obavljaju u saradnji sa nadležnim vlastima koje su imenovale države članice na čijoj se teritoriji nalaze ti drugi objekti.

CAO.B.045 Procedura inicijalne sertifikacije

- (a) Kada se utvrdi da organizacija ispunjava zahtjeve iz tački (a) i (b) tačke CAO.A.035, nadležna vlast podnosiocu zahtjeva šalje formalno obavještenje o prihvatanju osoblja.
- (b) Nadležna vlast obezbjeđuje da su procedure navedene u CAE-u usaglašene sa Sekcijom A i da je odgovorni rukovodilac potpisao izjavu o obavezi iz tačke (a)(1) CAO.A.025.
- (c) Nadležna vlast provjerava da li je organizacija usaglašena sa Sekcijom A.
- (d) Nadležna vlast održava sastanak sa odgovornim rukovodiocem najmanje jednom tokom istraživanja zbog odobrenja kako bi obezbijedila da taj rukovodilac u potpunosti razumije značaj odobrenja i izjave iz tačke (a)(1) CAO.A.025.
- (e) Svi nalazi u skladu sa tačkom CAO.B.060 moraju da se potvrde pismenim putem organizaciji podnosiocu zahtjeva.

- (g) Prije izdavanja odobrenja nadležna vlast mora da zatvori sve nalaze nakon što ih organizacija na zadovoljavajući način ispravi.
- (h) Odstupajući od tački (a) do (g) i od tačke (a) tačke CAO.B.50, za organizacije koje podnose zahtjev za odobrenje u skladu sa ovim Aneksom na osnovu postojećeg odobrenja organizacije izdatog u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145), u skladu sa tačkom (4) člana 4, nadležna vlast:
 - (1) izdaje odobrenje u skladu sa ovim Aneksom koristeći EASA Obrazac 3-CAO iz Dodatka I ovog Aneksa.
 - (2) u roku od 2 godine od datuma na koji je izdala odobrenje iz tačke (1), provjerava da li je predmetna organizacija usaglašena sa ovim Aneksom za prava koja ima.

CAO.B.050 Izdavanje inicijalnog sertifikata

- (a) Kada nadležna vlast utvrdi da je podnosilac zahtjeva usaglašen sa CAO.B.45, izdaje sertifikat koristeći EASA Obrascu 3-CAO iz Dodatka I i navodi uslove odobrenja.
- (b) Nadležna vlast navodi i referentni broj CAO-a kako je navedeno u EASA Obrascu 3-CAO iz Dodatka I.

CAO.B.055 Kontinuirani nadzor

- (a) Nadležna vlast uspostavlja i ažurira program nadzora, u kojem navodi sve CAO-e kojima je izdala sertifikat i datume kada je obavila provjere i datume na koje su provjere tih CAO-a predviđene.
- (b) Nadležna vlast u periodima do 24 mjeseca obavlja provjeru svakog CAO-a za koji je izdala odobrenje. Te se provjere fokusiraju posebno na promjene u organizaciji o kojima je obaviještena u skladu sa procedurom iz tačke (b) tačke CAO.A.105.
- (c) Relevantni uzorak vazduhoplova kojem CAO obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost, ako je organizacija za to odobrena, provjerava se u svakom 24-mjesečnom periodu. Nadležna vlast odlučuje o veličini uzorka na osnovu rezultata prethodnih provjera i prethodnih provjera proizvoda.
- (d) Nadležna vlast CAO-u u pismenoj formi potvrđuje sve nalaze utvrđene tokom tih provjera.
- (e) Nadležna vlast evidentira sve nalaze tokom tih provjera, sve akcije koje je potrebno preduzeti kako bi se nalazi zatvorili i sve izdate preporuke.
- (f) Nadležna vlast održava sastanak sa odgovornim rukovodiocem CAO-a najmanje jednom u 24 mjeseca.

CAO.B.060 Nalazi

- (a) Kada se tokom provjera ili drugim sredstvima pronađu dokazi koji pokazuju neusaglašenost sa zahtjevima iz Dijela-CAO, nadležna vlast preduzima sljedeće akcije:
 - (1) za nalaze nivoa 1 nadležna vlast odmah preduzima akcije kako bi se ukinulo, ograničilo ili suspendovalo, djelimično ili u cjelosti, zavisno od obima nalaza nivoa 1, odobrenje CAO, sve dok ta organizacija ne sprovede uspješnu korektivnu akciju; i
 - (2) za nalaze nivoa 2 nadležna vlast odobrava period za korektivne akcije do tri mjeseca, koji odgovara vrsti nalaza – u određenim okolnostima, na kraju prvog perioda i u skladu sa

prirodom nalaza, nadležna vlast može da produži taj tromjesečni period ako postoji zadovoljavajući korektivni akcioni plan.

- (b) Nadležna vlast preduzima akciju kako bi suspendovala u cjelosti ili djelimično odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog perioda koji je odredila nadležna vlast.

CAO.B.065 Promjene

- (a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105, nadležna vlast prije izdavanja odobrenja za tu promjenu provjerava da li je organizacija usaglašena sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Nadležna vlast može da navede uslove pod kojima CAO radi tokom promjene osim ako nadležna vlast odluči da se sertifikat organizacije suspenduje zbog prirode ili veličine promjena.
- (c) Za promjene za koje nije potrebno prethodno odobrenje, nadležna vlast tokom aktivnosti nadzora procjenjuje da li je CAO usaglašen sa odobrenom procedurom kontrole iz tačke (b) tačke CAO.A.105 i da li je usaglašen sa primjenljivim zahtjevima.

CAO.B.070 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje odobrenje iz opravdanih razloga u slučaju potencijalne sigurnosne prijetnje; ili
- (b) suspenduje, ukida ili ograničava odobrenje u skladu sa tačkom CAO.B.060.

Dodatak I

Uvjerenje organizacije za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO) - EASA Obrazac 3-CAO

- (a) U okviru odobrene klase/klasa i ovlašćenja koje utvrđuje nadležna vlast, tačne granice odobrenja određene su obimom poslova koji je naveden u CAE-u. Stoga je od suštinskog značaja da klase i ovlašćenja u okviru odobrenja i obim poslova organizacije budu usklađeni.
- (b) **Ovlašćenje za vazduhoplov**, kad je riječ o pravima za održavanje, znači da CAO može da obavlja održavanje vazduhoplova i bilo koje komponente (uključujući motore), u skladu sa podacima o održavanju vazduhoplova ili, ukoliko nadležna vlast da saglasnost, u skladu sa podacima o održavanju komponenti, samo dok su takve komponente ugrađene u vazduhoplov. Ipak, takav CAO **ovlašćen za vazduhoplov** može zbog održavanja privremeno da izgradi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada to izgrađivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz tačke (b). Ovo podliježe proceduri kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.
- (c) **Ovlašćenje za motor (turbinski, klipni ili električni)** znači da CAO može da obavlja održavanje neugrađenog motora i komponenti motora u skladu sa podacima o održavanju motora ili, ako je na to dala saglasnost nadležna vlast, u skladu sa podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u motor. Ipak, takav CAO **ovlašćen za motor** može zbog održavanja privremeno da izgradi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada to izgrađivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz tačke (c). CAO **ovlašćen za motor** može takođe da obavlja održavanje ugrađenog motora

tokom baznog i linijskog održavanja u skladu sa procedurom kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.

- (d) **Ovlašćenje za komponentu (osim kompletnih motora)** znači da CAO može da obavlja održavanje neugrađenih komponenti (osim kompletnih motora) namijenjenih za ugradnju u vazduhoplov ili motor. CAO može takođe da obavlja održavanje ugrađenih komponenti (osim kompletnih motora) tokom baznog i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora u skladu sa procedurom kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.
- (e) **Ovlašćenje za ispitivanje bez razaranja (NDT)** je nezavisno ovlašćenje koje nije nužno povezano sa posebnim vazduhoplovom, motorom ili drugom komponentom. Ovlašćenje za NDT nužno je samo za CAO koji obavlja NDT kao poseban posao za drugu organizaciju. CAO koji je odobren sa ovlašćenjem za vazduhoplov, motor ili komponentu može da obavlja NDT na proizvodima koje održava u skladu sa CAE-om koji sadrži NDT procedure, pri čemu nije potrebno ovlašćenje za NDT.

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA PLOVIDBENOST SA KOMBINOVANIM PRAVIMA
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION CERTIFICATE

Broj: **ME.MF.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i o uspostavljanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i Uredbe (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2018 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency and to Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the conditions specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima usaglašena sa Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

as a combined airworthiness organisation in compliance with Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014.

USLOVI:

CONDITIONS:

(a) ovo odobrenje je ograničeno onim što je navedeno u priloženim uslovima odobrenja i u sekciji „obim radova“ u odobrenom priručniku kombinovane ploidbenosti iz Sekcije A, Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014; i

this approval is limited to that specified in the terms of approval attached, and in the ‘Scope of work’ Section of the approved combined airworthiness exposition, as referred to in Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014; and

(b) ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku kombinovane ploidbenosti, i

this approval requires compliance with the procedures specified in the approved combined airworthiness exposition; and

(c) ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima usaglašena sa Aneksom Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014.

this approval is valid whilst the approved combined airworthiness organisation remains in compliance with Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014; and

(d) ukoliko odobrena organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima pod svojim sistemom kvaliteta ugovori usluge jedne ili više organizacija, ovo uvjerenje ostaje važeće pod uslovom da ta(e) organizacija(e) ispunjava(ju) primjenjive ugovorne obaveze

where the approved combined airworthiness organisation contracts out, under their quality system, the service of one or several organisations, this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual obligations; and

(e) pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore navedenim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja uvjerenja o odobrenju:

Date of original issue of the approval certificate:

Datum ove revizije uvjerenja o odobrenju:

Date of this revision of the approval certificate:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

Stranica 2 od 2
Page 2 of 2**USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE**
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION TERMS OF APPROVAL**Broj: ME.CAO.[XXXX]**

Reference: ME.CAO.XXXX

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

KLASA / CLASS	OVLAŠĆENJE / RATING	PRAVA / PRIVILEGES (**)
VAZDUHOPLOV AIRCRAFT (*)	Avioni - koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon <i>Aeroplanes – other-than-complex motor-powered aircraft (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Avioni do 2 730 kg maksimalne mase na polijetanju (MTOM) <i>Aeroplanes up to 2 730 kg maximum take-off mass (MTOM) (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Helikopteri – koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon <i>Helicopters – other-than-complex motor-powered aircraft (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Helikopteri sa MTOM do 1200 kg, sertifikovani za više od 4 osobe <i>Helicopters up to 1 200 kg MTOM, certified for a maximum of up to 4 occupants (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Vazdušni brodovi <i>Airships (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Baloni <i>Balloons (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Jedrilice <i>Sailplanes (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
KOMPONENTE COMPONENTS (*)	Kompletni turbinski motori <i>Complete turbine engines (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i>
	Kompletni klipni motori <i>Complete piston engines (*)</i>	
	Električni motori <i>Electrical engines (*)</i>	
	Komponente koje nisu kompletni motori <i>Components other than complete engines (*)</i>	
SPECIJALIZOVANE	Ispitivanje bez razaranja (NDT) <i>Non-destructive testing (NDT) (*)</i>	☐ NDT Navesti konkretnu NDT metodu

USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>		<i>Specify the particular NDT methods</i>

OGRANIČENJA / LIMITATIONS

(dodaju se samo za organizacije sa ovlaštenjem za avione, helikoptere i kompletne motore ako imaju samo jednu osobu za planiranje i obavljanje svih poslova održavanja)
(to be included only for organisations rated for aeroplanes, helicopters or complete engines, if they only have one person planning and performing all maintenance tasks)

Sljedeće održavanje se isključuje iz obima poslova (**):

- Održavanje aviona sa turbinskim motorom;
- Održavanje helikoptera sa turbinskim motorom ili sa više od jednog klipnog motora; i
- Održavanje kompletnog klipnog motora sa 450 HP ili više, i kompletnih turbinskih motora.

The following maintenance is excluded from the scope of work (**):

- *Maintenance on aeroplanes equipped with a turbine engine;*
- *Maintenance on helicopters equipped with a turbine engine or with more than one piston engine; and*
- *Maintenance on complete piston engines of 450 HP and above, and on complete turbine engines.*

Spisak organizacija koje rade pod sistemom kvaliteta
List of organisation(s) working under a quality system (**)

--

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni na proizvode, djelove i uređaje i na aktivnosti koji su navedeni u dijelu „Obim radova“ odobrenog priručnika kombinovane plovidbenosti,

These terms of approval are limited to the products, parts and appliances, and to the activities specified in the 'Scope of work' Section of the approved combined airworthiness exposition,

Referenca priručnika kombinovane plovidbenosti:

Combined-airworthiness exposition reference:

Datum prvog izdanja priručnika:

Date of original issue of the exposition:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) upisati kako je odgovarajuće

SPROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/1383

od 8. jula 2019. godine

kojom se mijenja i dopunjava i ispravlja Uredba (EU) br. 1321/2014 u vezi sa sistemima sigurnosnog upravljanja u organizacijama za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i olakšicama za vazduhoplove generalne avijacije po pitanju održavanja i obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti

Član 1

Uredba (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) Član 3 mijenja se i glasi:

„Član 3

Zahtjevi za kontinuiranu plovidbenost

1. Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (a) člana 1 i komponenti za ugradnju u njih se obezbjeđuje u skladu sa zahtjevima iz Aneksa I (Dio-M), osim u slučaju vazduhoplova navedenih u prvom podstavu stava 2 na koje se zahtjevi Aneksa Vb (Dio-ML) primjenjuju.

2. Zahtjevi Aneksa Vb (Dio-ML) primjenjuju se na sljedeće vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon:

(a) avione sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 2730 kg;

(b) rotorkrafte sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 1200 kg, sertifikovane za najviše 4 lica;

(c) ostale ELA2 vazduhoplove.

Kada je vazduhoplov iz tač. (a), (b) i (c) prvog podstava naveden u sertifikatu vazdušnog operatora vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, primjenjuju se zahtjevi iz Aneksa I (Dio-M).

3. Da bi bio naveden u sertifikatu vazdušnog operatora vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, vazduhoplov iz tač. (a), (b) i (c) prvog podstava stava 2 usaglašen je sa svim sljedećim zahtjevima:

(a) njegov program održavanja vazduhoplova je usvojen od strane nadležne vlasti u skladu sa tačkom M.A.302 Aneksa I (Dio-M);

(b) održavanje koje se zahtijeva u skladu sa programom održavanja iz tačke (a) je obavljeno i sertifikovano u skladu sa tač. 145.A.48 i 145.A.50 Aneksa II (Dio-145);

(c) pregled plovidbenosti je obavljen i izdata je nova potvrda o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M).

4. Odstupajući od stava 1 ovog člana, kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (a) člana 1, za koji je izdata dozvola za let, obezbjeđuje se na osnovu specifičnih aranžmana o kontinuiranoj plovidbenosti utvrđenih u dozvoli za let izdatoj u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 (*).

5. Programi održavanja vazduhoplova za vazduhoplove iz tačke (a) člana 1 koji su usaglašeni sa zahtjevima navedenim u tački M.A.302 Aneksa I (Dio-M) primjenljivi prije 20. avgusta 2019. godine smatraju se usaglašenim sa zahtjevima navedenim u tački M.A.302 Aneksa I (Dio-M) ili tački ML.A.302 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, u skladu sa st. 1 i 2.

6. Operatori su dužni da obezbijede kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 i komponenti za ugradnju u njih u skladu sa zahtjevima Aneksa Va (Dio-T).

7. Kontinuirana plovidbenost aviona sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju do 5700 kg opremljenih sa više turboelisnih motora obezbjeđuje se u skladu sa zahtjevima primjenljivim na nesložene vazduhoplove na motorni pogon kako je navedeno u tač. M.A.201, M.A.301, M.A.302, M.A.601 i M.A.803 Aneksa I (Dio-M), tački 145.A.30 Aneksa II (Dio-145), tačkama 66.A.5, 66.A.30, 66.A.70, Dodatku V i VI Aneksa III (Dio-66), tački CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO), tački CAO.A.010 i Dodatku I Aneksa Vd (Dio-CAO) u onoj mjeri koliko se primjenjuju na nesložene vazduhoplove na motorni pogon.

(2) Član 4 se mijenja i glasi:

„Član 4

Odobrenja organizacija uključenih u kontinuiranu plovidbenost

1. Organizacije uključene u kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i komponenti namijenjenih za ugradnju u iste, uključujući održavanje, odobravaju se, na njihov zahtjev, od strane nadležnih vlasti u skladu sa zahtjevima Aneksa II (Dio-145), Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Aneksa Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo na predmetne organizacije.

2. Odstupajući od stava 1, do 20. avgusta 2020. godine organizacijama mogu, na njihov zahtjev, da se izdaju odobrenja od strane nadležnih vlasti u skladu sa zahtjevima Odjeljka F i Odjeljka G Aneksa I (Dio-M). Ta odobrenja su važeća do 20. avgusta 2021. godine.

3. Odobrenja za održavanje izdata ili priznata od strane države članice u skladu sa sertifikacionom specifikacijom JAR-145 iz Aneksa II Uredbe Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (**) i koja su važeća prije 29. novembra 2003. godine, smatraju se izdatim u skladu sa zahtjevima iz Aneksa II (Dio-145) ove Uredbe.

4. Organizacijama koje imaju važeće odobrenje izdato u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili sa Aneksom II (Dio-145), na njihov zahtjev, nadležna vlast izdaje Obrazac 3-CAO kako stoji u Dodatku Aneksa Vd (Dio-CAO).

(*) Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. avgusta 2012. godine o sertifikaciji plovidbenosti i ekološkoj sertifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja za sertifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL 224, 21.8.2012, str. 1).“;

(**) Uredba savjeta (EEZ) br. 3922/91 od 16. decembra 1991. godine o usklađivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u oblasti civilnog vazduhoplovstva (SL 373, 31.12.1991, str. 4).“;

Prava takve organizacije shodno odobrenju izdatom u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO) ista su kao i prava shodno odobrenju izdatom u skladu sa Odjeljkom F i Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145). Ipak, ta prava ne premašuju prava organizacije iz Sekcije A Aneksa Vd (Dio-CAO).

Organizacija može da ispravi bilo koje nalaze neusaglašenosti sa Aneksom Vd (Dio-CAO) do 20. avgusta 2021. godine. Ukoliko nakon tog datuma nalazi nisu ispravljani, odobrenje se ukida.

Dok se organizacija ne usaglasa sa Aneksom Vd (Dio-CAO) ili do 20. avgusta 2021. godine, što god nastupi prije, ona se sertifikuje i nadzire u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145), kako je primjenljivo.

5. Važeća odobrenja organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti koja su izdata u skladu sa Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) smatra se izdatim u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO).

Organizacija može da ispravi sve nalaze neusaglašenosti sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) do 20. avgusta 2021. godine.

Ukoliko organizacija otkloni nalaze do tog datuma, nadležna vlast izdaje novo uvjerenje o odobrenju na Obrascu 14 u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO). Ukoliko nakon tog datuma nalazi nisu ispravljani, odobrenje se ukida.

Dok se organizacija ne usaglasa sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili do 20. avgusta 2021. godine, što god nastupi prije, sertifikuje se i nadzire u skladu sa Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M).

6. Uvjerenja o otpuštanju u upotrebu i uvjerenja o stavljanju u upotrebu izdata prije 28. oktobra 2008. godine od strane organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu sa zahtjevima propisanim nacionalnim zakonom države članice u kojoj je ograničena osnovana, vazduhoplovima koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji nisu uključeni u komercijalni vazdušni prevoz, uključujući sve komponente za ugradnju u iste, smatraju se izdatim u skladu sa tačkama M.A.801, M.A.802 Aneksa I (Dio-M) i tačkom 145.A.50 Aneksa II (Dio-145).

(3) u članu 5, stav 1 mijenja se i glasi:

„1. Osoblje koje vrši sertifikaciju mora da bude kvalifikovano u skladu sa odredbama Aneksa III (Dio-66), osim ako je drugačije predviđeno u tačkama M.A.606(h), M.A.607(b), M.A.801(d) i M.A.803 Aneksa I (Dio-M), u tačkama ML.A.801(c) i ML.A.803 Aneksa Vb (Dio-ML), u tačkama CAO.A.035(d) i CAO.A.040(b) Aneksa Vd (Dio-CAO) i u tački 145.A.30(j) i Dodatku IV Aneksa II (Dio-145).“;

(4) dodaje se novi član 7a koji glasi:

„Član 7a

Nadležne vlasti

1. Kada država članica imenuje više od jednog subjekta kao nadležnu vlast sa potrebnim ovlašćenjima i dodijeljenim odgovornostima za sertifikaciju i nadzor lica i organizacija koji podliježu ovoj uredbi, mora da se postigne usaglašenost sa sljedećim zahtjevima:

(a) oblasti kompetencije svake nadležne vlasti su jasno definisane, posebno u odnosu na odgovornosti i geografska ograničenja;

(b) koordinacija se uspostavlja između tih vlasti kako bi se obezbijedila efektivna sertifikacija i nadzor svih organizacija i lica koji podliježu ovoj Uredbi u okviru njihovih posebnih poslova.

2. Države članice su dužne da obezbijede da osoblje njihovih nadležnih vlasti ne obavljaju aktivnosti sertifikacije i nadzora kada postoje indikacije da bi to moglo da uzrokuje, direktno ili indirektno, konflikt interesa, posebno kada su u pitanju porodični ili finansijski interesi.
3. Kada je potrebno obaviti poslove sertifikacije ili nadzora u skladu sa ovom Uredbom, nadležne vlasti imaju ovlašćenje da:
- (a) ispituju zapise, podatke, procedure i sav ostali materijal relevantan za obavljanje poslova sertifikacije i/ili nadzora;
 - (b) naprave kopije ili izvode i tih zapisa, podataka, procedura i ostalog materijala;
 - (c) zatraže usmeno objašnjenje na licu mjesta od bilo kojeg zaposlenog tih organizacija;
 - (d) uđu u relevantne prostorije, operativna mjesta ili transportna sredstva koja su u posjedu tih lica;
 - (e) obavljaju provjere (*audits*), istrage, procjene, inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u odnosu na te organizacije;
 - (f) preuzmu ili iniciraju izvršne mjere po potrebi.
4. Ovlašćenja iz stava 3 se sprovode u saglasnosti sa pravnim odredbama relevantne države članice.“;
- (5) član 9 se briše;
- (6) Aneks I se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom I ove Uredbe;
- (7) Aneks II se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom II ove Uredbe;
- (8) Aneks III se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom III ove Uredbe;
- (9) Aneks IV se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom IV ove Uredbe;
- (10) Aneks Va se mijenja i dopunjava u skladu sa Aneksom V ove Uredbe;
- (11) tekst Aneksa VI ove Uredbe se unosi kao Aneks Vb;
- (12) tekst Aneksa VII ove Uredbe se unosi kao Aneks Vc;
- (13) tekst Aneksa VIII ove Uredbe se unosi kao Aneks Vd.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Primjenjuje se od 20. februara 2020. godine.

Ova uredba obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 8. jula 2019. godine.

Za Komisiju
Predsjednik
Žan-Klod JUNKER

ANEKS I

Aneks I Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) sadržaj se mijenja i glasi:

„SADRŽAJ

M.1

SEKCIJA A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A — OPŠTE

M.A.101 Oblast primjene

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

M.A.201 Odgovornosti

M.A.202 Prijavljivanje događaja

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

M.A.302 Program održavanja vazduhoplova

M.A.303 Nalozi za plovidbenost

M.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

M.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

M.A.306 Sistem tehničke knjige vazduhoplova (*Aircraft technical log system*)

M.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

SUBPART D — STANDARDI ODRŽAVANJA

M.A.401 Podaci o održavanju

M.A.402 Obavljanje održavanja

M.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

ODJELJAK E — KOMPONENTE

M.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

M.A.502 Održavanje komponente

M.A.503 Djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme

M.A.504 Razvrstavanje komponenti

ODJELJAK F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.A.601 Oblast primjene

M.A.602 Zahtjev

M.A.603 Obim odobrenja

M.A.604 Priručnik organizacije za održavanje

M.A.605 Objekti

M.A.606 Zahtjevi u pogledu osoblja

M.A.607 Osoblje koje vrši sertifikaciju i osoblje koje vrši pregled plovidbenosti

M.A.608 Komponente, oprema i alati

M.A.609 Podaci o održavanju

M.A.610 Radni nalozi za održavanje

M.A.611 Standardi održavanja

M.A.612 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu vazduhoplova

M.A.613 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu komponente

M.A.614 Evidencija o održavanju i pregledu plovidbenosti

M.A.615 Prava organizacije

M.A.616 Pregled organizacije (*Organisational review*)

M.A.617 Promjene u odobrenoj orgnaizaciji za održavanje

M.A.618 Kontinuirano važenje odobrenja

M.A.619 Nalazi

ODJELJAK G — ORGANIZACIJA ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVODBENOSTI

M.A.701 Oblast primjene

M.A.702 Zahtjev

M.A.703 Obim odobrenja

M.A.704 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

M.A.705 Objekti

M.A.706 Zahtjevi u pogledu osoblja

M.A.707 Osoblje za pregled plovidbenosti

M.A.708 Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti (*Continuing airworthiness management*)

M.A.709 Dokumentacija

M.A.710 Pregled plovidbenosti

M.A.711 Prava organizacije

M.A.712 Sistem kvaliteta

M.A.713 Promjene u odobrenoj organizaciji za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

M.A.714 Čuvanje evidencije

M.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

M.A.716 Nalazi

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU/CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE (CRS)

M.A.801 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu vazduhoplova

M.A.802 Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu komponente

M.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

M.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

M.A.903 Prenos registracije vazduhoplova unutar EU

M.A.904 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u EU

M.A.905 Nalazi

SEKCIJA B — PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A — OPŠTE

M.B.101 Oblast primjene

M.B.102 Nadležna vlast

M.B.103 Nalazi i izvršne mjere - lica

M.B.104 Vođenje evidencije

M.B.105 Međusobna razmjena informacija

ODJELJAK B — ODGOVORNOST (*ACCOUNTABILITY*)

M.B.201 Odgovornosti

M.B.202 Obavještavanje Agencije

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVODBENOST

M.B.301 Program održavanja vazduhoplova

M.B.302 Izuzeća

M.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

M.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

M.B.305 Sistem tehničke knjige vazduhoplova

ODJELJAK D — STANDARDI ODRŽAVANJA

ODJELJAK E — KOMPONENTE

ODJELJAK F — ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.B.601 Zahtjev

M.B.602 Inicijalno odobrenje

M.B.603 Izdavanje odobrenja

M.B.604 Kontinuirani nadzor

M.B.605 Nalazi

M.B.606 Promjene

M.B.607 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje odobrenja

ODJELJAK G — ORGANIZACIJA ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

M.B.701 Zahtjev

M.B.702 Inicijalno odobrenje

M.B.703 Izdavanje odobrenja

M.B.704 Kontinuirani nadzor

M.B.705 Nalazi

M.B.706 Promjene

M.B.707 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje odobrenja

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.B.901 Procjena preporuka

M.B.902 Pregled ploidbenosti koji obavlja nadležna vlast

M.B.903 Nalazi

M.B.904 Razmjena informacija

Dodatak I — Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane ploidbenosti

Dodatak II — Uvjerenje o stavljanju u upotrebu — EASA obrazac 1

Dodatak III — Potvrda o provjeri ploidbenosti — EASA obrazac 15

Dodatak IV — Sistem klase i ovlaštenja koji se koristi za odobrenje organizacija za održavanje iz Aneksa I (Dio-M), Odjeljak F i iz Aneksa II (Dio-145)

Dodatak V — Odobrenje organizacije za održavanje iz Aneksa I (Dio-M) Odjeljak F

Dodatak VII — Složeni poslovi održavanja

Dodatak VIII — Ograničeno pilot-vlasnik održavanje (*Pilot owner Maintenance*)“;

(2) tačka M.1 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka 3 mijenja se i glasi:

„3. za odobravanje programa o održavanju vazduhoplova („AMP“), jedna od sljedećih:

(i) organ koji je imenovala država članica registra vazduhoplova;

(ii) ukoliko prije odobravanja programa o održavanju vazduhoplova država članica registra da saglasnost, jedna od sljedećih:

(a) organ koji je imenovala država članica u kojoj operator ima svoje sjedište poslovanja ili, u slučaju da operator nema sjedište poslovanja, organ koji je imenovala država članica u kojoj je operator osnovan ili u kojoj boravi;

(b) organ odgovoran za nadzor organizacije koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova ili sa kojim je vlasnik zaključio ograničen ugovor u skladu sa tačkom (i)(1) tačke M.A.201.“

(b) tačka 4 se briše;

(3) tačka M.A.101 mijenja se i glasi:

„M.A.101 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju mjere koje treba da se preduzmu kako bi se obezbijedilo održavanje plovidbenosti vazduhoplova, uključujući njegovo održavanje. Takođe se propisuju uslovi koje treba da ispune lica ili organizacije uključeni u te aktivnosti.“;

(4) u tački M.A.201, tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Vlasnik vazduhoplova je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i obezbjeđuje da se let obavi samo ukoliko su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) vazduhoplov se održava u plovidbenom stanju;

(2) sva operativna oprema i oprema za slučaj nužde je pravilno ugrađena i ispravna je ili je jasno označeno kao neispravna;

(3) uvjerenje o plovidbenosti je važeće;

(4) održavanje vazduhoplova obavlja se u skladu sa programom održavanja vazduhoplova navedenim u tački M.A.302.“;

(5) u tački M.A.201, tačke (d) do (i) mijenjaju se i glase:

„(d) Vođa vazduhoplova ili, u slučaju vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, operator, je odgovoran za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Ovaj pregled obavlja pilot ili drugo kvalifikovano lice ali ne mora da ga obavlja odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje vrši sertifikaciju.

(e) U slučaju vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koje koristi i dužan je da:

(1) obezbijedi da se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);

- (2) preduzme potrebne korake da obezbijedi da ima odobrenje kao organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti („CAMO“) u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO), kao dio Sertifikata vazdušnog operatora za vazduhoplove koje koristi;
 - (3) preduzme potrebne korake da obezbijedi da ima odobrenje u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili da zaključi pisani ugovor u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijom koja je odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (f) Za složene vazduhoplove na motorni pogon koji se koriste za komercijalne specijalizovane operacije, za CAT operacije koje ne obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalne odobrene organizacije za obuku („ATO“) i Deklarisane organizacije za obuku („DTO“) iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011, operator je dužan da obezbijedi da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);
 - (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO); kada sam operator nema odobrenje u skladu sa tom Sekcijom zaključuje pisani ugovor po pitanju obavljanja tih poslova u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa organizacijom odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO);
 - (3) je CAMO iz tačke (2) odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145) kao organizacija kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti koje se u njega ugrađuju, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (g) za složene vazduhoplove na motorni pogon koji nisu obuhvaćeni tačkama (e) i (f), vlasnik obezbjeđuje da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);
 - (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobren u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO); kada sam vlasnik nije CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO), zaključuje pisani ugovor po pitanju obavljanja tih poslova u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa organizacijom odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO);
 - (3) je CAMO iz tačke (2) odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145) kao organizacija kvalifikovana za izdavanje odobrenja za održavanje vazduhoplova i komponenti koje se u njega ugrađuju, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (h) Za vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji se koriste za komercijalne specijalizovane operacije ili za CAT operacije koje ne obavljaju vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 ili komercijalne ATO i komercijalne DTO iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011, operator je dužan da obezbijedi da:
- (1) se ne leti ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz tačke (a);

- (2) poslove koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost obavlja CAMO odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili kombinovana organizacija za plovidbenost („CAO“) odobrena u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO); kada operator nije CAMO odobren u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili CAO odobren u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO) zaključuje pisani ugovor u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa sa CAMO odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili sa CAO odobrenom u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO);
 - (3) je CAMO ili CAO iz tačke (2) odobren u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Dijelom-M, Odjeljkom F ovog Aneksa ili kao CAO sa pravima za održavanje, ili da je CAMO zaključila pisani sporazum u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315 Aneksa Vc (Dio-CAMO) sa organizacijama odobrenim u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Odjeljkom F Dijela-M ovog Aneksa ili Aneksa Vd (Dio-CAO) sa pravima za održavanje.
- (i) Za vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon a koji nisu sadržani u tačkama (e) i (h), ili se koriste za ograničene operacije, vlasnik je dužan da obezbijedi da se let obavlja samo ako su ispunjeni uslovi sadržani u tački (a). U tu svrhu, vlasnik može da:
- (1) dodijeli poslove kontinuirane plovidbenosti iz tačke M.A.301 CAMO-u ili CAO-u putem pisanog ugovora zaključenog u skladu sa Dodatkom I;

(2) sam obavlja te poslove.

Ukoliko vlasnik odabere da sam obavlja te poslove onda može da odluči da ne obavlja poslove koji se odnose na izradu i obradu odobrenja AMP-a samo ukoliko te poslove obavlja CAMO ili CAO putem pisanog ugovora koji je zaključen u skladu sa tačkom M.A.302.“

(6) tačka M.A.202 mijenja se i glasi:

„M.A.202 Prijavljivanje događaja

- (a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve za prijavljivanje iz Aneksa II (Dio-145) i Aneksa Vc (Dio CAMO), svako lice ili organizacija odgovorni u skladu sa tačkom M.A.201 dužni su da prijavljuju svako identifikovano stanje vazduhoplova ili komponente koje može da ugrozi sigurnost leta:
 - (1) nadležnim vlastima imenovanim od strane države članice registra vazduhoplova i, ukoliko se razlikuje od države članice registra, nadležnim vlastima koje je imenovala država članica operatora;
 - (2) organizaciji odgovornoj za projekat tipa ili dodatni projekat tipa.
- (b) Prijave iz tačke (a) se obavljaju na način određen od strane nadležne vlasti iz tačke (a) i sadrže sve relevantne informacije o stanju poznatom licu ili organizaciji koja je sačinila prijavu.
- (c) Kada se održavanje ili provjera plovidbenosti vazduhoplova obavljaju na osnovu pisanog sporazuma, lice ili organizacija odgovorni za te aktivnosti takođe prijavljuju bilo koje stanje iz tačke (a) vlasniku i operatoru vazduhoplova i, ako to nije isto lice, relevantnoj CAMO ili CAO.

- (d) Lice ili organizacija dostavlja prijave iz tački (a) i (c) što je prije moguće, ali ne kasnije od 72 sata od trenutka kada je lice ili organizacija identifikovalo stanje na koje se prijava odnosi, osim ukoliko to nije spriječeno usljed izuzetnih okolnosti.
 - (e) Lice ili organizacija dostavljaju dodatni (*follow-up*) izvještaj, pružajući detalje o akcijama koje to lice ili organizacija namjerava da preduzme u cilju sprečavanja sličnih događaja u budućnosti, čim se te akcije identifikuju. Dodatni izvještaj se dostavlja u formi i na način utvrđen od strane nadležne vlasti.“;
- (7) tačke M.A.301 i M.A.302 mijenjaju se i glase:

„M.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i ispravno stanje operativne opreme i opreme za slučaj nužde obezbjeđuju se:

- (a) obavljanjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utiču na sigurnost operacija u skladu sa podacima navedenim u tačkama M.A.304 i M.A.401, kako je primjenljivo, pri čemu se uzimaju u obzir lista minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova (MEL) i lista dozvoljenih odstupanja od odobrene konfiguracije (*Configuration Deviation List – CDL*), ukoliko postoje;
- (c) obavljanjem cjelokupnog održavanja u skladu sa AMP-om iz tačke M.A.302;
- (d) otpuštanje cjelokupnog održavanja u skladu sa Odjeljkom H;
- (e) za sve složene vazduhoplove na motorni pogon ili vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, analizom efektivnosti odobrenog AMP-a iz tačke M.A.302;
- (f) obavljanjem svih primjenljivih:
 - (1) naloga za plovidbenost (AD);
 - (2) operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (3) zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je odredila Agencija;
 - (4) mjera koje nalažu nadležne vlasti kao neposrednu reakciju na sigurnosni problem;
- (g) obavljanjem modifikacija i popravki u skladu sa tačkom M.A.304;
- (h) dostavljanjem vođi vazduhoplova, ili operatoru ukoliko su vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, izvještaja o masi i centraži koji odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova;
- (i) izvođenjem probnih letova kojima se provjerava održavanje ukoliko je to potrebno.

M.A.302 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Održavanje svakog vazduhoplova organizuje se u skladu sa AMP-om.
- (b) AMP i sve njegove kasnije izmjene i dopune odobrava nadležna vlast.
- (c) Kad kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova održava CAMO ili CAO, ili kada postoji pisani sporazum između vlasnika i CAMO-a ili CAO-a zaključen u skladu sa tačkom (i)(1) tačke

M.A.201, AMP i njegove izmjene i dopune mogu da se odobre procedurom posrednog odobravanja.

U tom slučaju, CAMO ili CAO izrađuje proceduru posrednog odobravanja kao dio priručnika za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti („CAME“) iz tačke CAMO.A.300 Aneksa Vc ili kao dio priručnika za kombinovanu plovidbenost („CAE“) iz tačke CAO.A.025 Aneksa Vd i odobrava ga nadležna vlast odgovorna za taj CAMO ili CAO.

Procedura posrednog odobravanja se samo koristi kada je relevantni CAMO ili CAO pod nadzorom države članice registra vazduhoplova, osim ako nije zaključen pisani ugovor u skladu sa tačkom 3 tačke M.1 kada se odgovornost za odobravanje programa za održavanje vazduhoplova prenosi na nadležnu vlast koja je odgovorna za CAMO ili CAO.

(d) AMP mora da bude usaglašen sa:

(1) uputstvima koje izdaje nadležna vlast;

(2) uputstvima za kontinuiranu plovidbenost:

(i) koje izdaju imaoци uvjerenja o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu, dodatnog uvjerenja o tipu, odobrenja projekta velikih popravki, ovlašćenja ETSO i svakog drugog odgovarajućeg odobrenja koje je izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EZ) br. 748/2012 i njenim Aneksom I (Dio-21);

(ii) koje su sadržane u sertifikacionim specifikacijama iz tačke 21.A.90B ili 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, ukoliko je primjenljivo;

(e) odstupajući od tačke (d), vlasnik ili organizacija koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može da odstupa od instrukcija iz tačke (d)(2) i da predloži duže intervale u AMP-u, na osnovu podataka dobijenih iz dovoljnog broja provjera obavljenih u skladu sa tačkom (h). Posredno odobrenje nije dozvoljeno za produžavanje intervala kod poslova koji se odnose na sigurnost. Vlasnik ili organizacija koja obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može takođe da predloži dodatne instrukcije u AMP-u.

(f) AMP sadrži detalje cjelokupnog održavanja koje treba da se obavi, uključujući učestalost i sve specifične poslove povezane sa tipom i specifičnosti operacija.

(g) Za složene vazduhoplove na motorni pogon, kada je AMP zasnovan na logici grupe koja upravlja održavanjem ili na praćenju stanja, AMP sadrži i program pouzdanosti.

(h) AMP podliježe periodičnim pregledima i po potrebi se na odgovarajući način mijenja i dopunjava. Tim pregledima se obezbjeđuje da AMP nastavlja da bude ažuran i važeći u smislu operativnog iskustva i instrukcija od nadležne vlasti, prilikom čega se uzimaju u obzir nove ili modifikovane instrukcije o održavanju izdate od strane imalaca uvjerenja o tipu i dodatnih uvjerenja o tipu i bilo kojih drugih organizacija koje objavljuju te podatke u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.“;

(8) tačka M.A.304 mijenja se i glasi:

„M.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

Lice ili organizacija koja popravlja vazduhoplov ili komponente, procjenjuje svako oštećenje. Modifikacije i popravke se obavljaju uz korišćenje, po potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
 - (b) koje je odobrila organizacija za projektovanje koja ispunjava uslove iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (c) sadržanih u zahtjevima iz tačke 21.A.90B ili 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.“;
- (9) tačka M.A.305 mijenja se i glasi:

„M.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Po završetku svakog održavanja, uvjerenje o otpuštanju u upotrebu („CRS“) vazduhoplova potrebno u skladu sa tačkom M.A.801 ili tačkom 145.A.50, kako je primjenljivo, unosi se u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova, što je prije izvodljivo a najkasnije 30 dana od dana završetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži:
 - 1. datum unosa, ukupni akumulirani vijek upotrebe u odgovarajućim parametrima za vazduhoplov, motor(e) i elisu(e);
 - 2. evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova opisane u niže navedenim tačkama (c) i (d) zajedno sa detaljnom pratećom evidencijom održavanja opisanom u niže navedenoj tački (e);
 - 3. ukoliko je potrebno u skladu sa tačkom M.A.306, tehničku knjigu vazduhoplova.
- (c) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži aktuelni izvještaj o masi i centraži i aktuelni status:
 - 1. AD-a i mjera koje su naložile nadležne vlasti kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
 - 2. modifikacija i popravki;
 - 3. usaglašenosti sa AMP-om;
 - 4. odloženih poslova održavanja i odloženih otklanjanja kvarova.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sadrži aktuelni status specifičan za komponente:
 - 1. djelova sa ograničenim vijekom upotrebe, uključujući ukupni akumulirani vijek upotrebe koji je dati dio proveo u upotrebi, u odnosu na primjenjivi ograničavajući parametar plovidbenosti; i
 - 2. komponenti kontrolisane u odnosu na vrijeme, uključujući ukupno vrijeme koji je data komponenta provela u upotrebi u odnosu na primjenjivi parametar, od posljednjeg obavljanja redovnog održavanja, kako je to navedeno u AMP-u.
- (e) Vlasnik ili operator uspostavlja sistem vođenja sljedećih dokumenata i podataka u formi prihvatljivoj nadležnim vlastima i na periode navedene niže:
 - 1. Sistem tehničke knjige vazduhoplova: tehnička knjiga ili drugi podaci ekvivalentni u obimu i detaljima, koja obuhvata period od 36 mjeseci do zadnjeg unosa,

2. CRS i detaljni podaci o održavanju:
 - (i) kojima je demonstrirana usaglašenost sa AD-ima i mjerama naloženim od strane nadležne vlasti pri neposrednom reagovanju na sigurnosni problem primjenljivim na vazduhoplove, motor(e), elisu(e) i komponente koje su u njih ugrađene, po potrebi, dok se informacije koje su sadržane u ovim podacima ne zamijene novim informacijama ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci;
 - (ii) kojima je demonstrirana usaglašenost sa primjenljivim podacima u skladu sa tačkom M.A.304 za aktuelne modifikacije i popravke vazduhoplova, motor(a), elise(a) i svih komponenti koje podliježu ograničenjima plovidbenosti; i
 - (iii) svih redovnih održavanja ili drugih održavanja koja se zahtijevaju za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, motora(a), elise(a), po potrebi, dok se informacije koje su sadržane u ovim podacima ne zamijene novim informacijama ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci.
3. podaci specifični za pojedine komponente:
 - (i) evidencija upotrebe za svaki dio sa ograničenim vijekom upotrebe, na osnovu čega se određuje aktuelni status usaglašenosti sa ograničenjima plovidbenosti;
 - (ii) CRS i detaljna evidencija o održavanju za posljednje izvršeno redovno održavanje i sva neplanirana održavanja nakon toga za sve djelove sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme, dok se redovno održavanje ne zamijeni drugim redovnim održavanjem ekvivalentnim u obimu i detaljima i koje obuhvataju period od najmanje 36 mjeseci;
 - (iii) CRS i izjavu vlasnika o prihvatanju za svaku komponentu koja se ugradi na ELA2 vazduhoplov bez EASA Obrasca 1 u skladu sa tačkom (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 i obuhvaćeni priod ne može biti manji od 36 mjeseci.
4. periodi u kojima se vodi evidencija kada je vazduhoplov trajno povučen iz upotrebe:
 - (i) podaci koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(1) tačke M.A.305 u odnosu na vazduhoplove, motor(e) i elisu(e) čuvaju se najmanje 12 mjeseci;
 - (ii) posljednji važeći statusi i izvještaji iz tački (c) i (d) tačke M.A.305 čuvaju se najmanje 12 mjeseci; i
 - (iii) najskoriji CRS i detaljna evidencija o održavanju iz tački (e)(2)(ii) i (e)(3)(i) tačke M.A.305 čuvaju se najmanje 12 mjeseci.
- (f) Lice ili organizacija odgovorni za poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.201 mora da bude usaglašena sa zahtjevima koji se odnose na sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da na zahtjev pokaže evidenciju nadležnim vlastima.
- (g) Svi unosi u sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova moraju biti jasni i precizni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravka se obavlja tako da je prvobitni unos jasno čitljiv.“

(10) u tački M.A.306, tačka (a) uvodna faza mijenja se i glasi:

„(a) Pored zahtjeva iz tačke M.A.305, za CAT, komercijalne specijalizovane operacije i komercijalne ATO ili komercijalne DTO operacije, operator koristi sistem tehničke knjige koji sadrži sljedeće informacije za svaki vazduhoplov:“;

(11) u tački M.A.306, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Prvo izdanje sistema tehničke knjige vazduhoplova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom CAMO.A.105. Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili tačkom CAO.1(1) Aneksa Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo. Sve naknadne izmjene i dopune tog sistema se uređuju u skladu sa tačkom CAMO.A.300(c) ili CAO.A.025(c)“;

(12) u tački M.A.306, tačka (c) se briše.

(13) tačka M.A.307 mijenja se i glasi:

„(a) Ako se vazduhoplov trajno prenosi sa jednog vlasnika ili operatora na drugog, vlasnik ili operator koji obavlja prenos obezbjeđuje da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke M.A.305 i, ukoliko je primjenljivo, sistem tehničke knjige iz tačke M.A.306.

(b) Ako vlasnik ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, vlasnik mora da obezbijedi da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke M.A.305 prenese ugovorenoj organizaciji.

(c) Vremenski periodi za čuvanje evidencije utvrđeni u tački (e) tačke M.A.305 nastavljaju da se primjenjuju na novog vlasnika, operatora, CAMO ili CAO.“;

(14) u tački M.A.403, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Svaki kvar koji nije otklonjen prije leta mora da se evidentira u sistemu evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova iz tačke M.A.305 ili, ukoliko je primjenljivo, u sistemu tehničke knjige vazduhoplova iz tačke M.A.306.“;

(15) u tački M.A.501, tačka (1) tačka (a) mijenja se i glasi:

“(1) komponente koje su u zadovoljavajućem stanju, otpuštene u upotrebu na EASA Obrascu 1 ili ekvivalentnom obrascu i označene u skladu sa Odjeljkom Q Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, osim ako drugačije nije utvrđeno u Aneksu I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 ili u ovom Aneksu (Dio-M) ili Aneksu Vd (Dio-CAO).“

(16) u tački M.A.501, tačka (3) tačka (a) mijenja se i glasi:

„(3) Komponente kategorizovane kao nepopravljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka upotrebe ili imaju kvar koji se ne može otkloniti.“

(17) tačka M.A.502 mijenja se i glasi:

„M.A.502 Održavanje komponente

(a) Održavanje komponenti obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), zavisno što je primjenljivo.

- (b) Odstupajući od tačke (a), ako je komponenta ugrađena u vazduhoplov, održavanje te komponente može da obavlja organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) ili osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke (b)(2) tačke M.A.801. To se održavanje obavlja u skladu sa podacima za održavanje vazduhoplova ili u skladu sa podacima za održavanje komponenti ako je nadležna vlast dala svoju saglasnost. Takva organizacija za održavanje vazduhoplova ili osoblje koje vrši sertifikaciju može privremeno da izgradi komponentu zbog održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim ako ta izgradnja stvara potrebu za dodatnim održavanjem. Za održavanje komponenti obavljeno u skladu sa ovom tačkom ne izdaje se EASA obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi sa otpuštanjem vazduhoplova u upotrebu predviđenim tačkom M.A.801.
- (c) Odstupajući od tačke (a), ako je komponenta ugrađena u motor ili pomoćni uređaj za napajanje (APU), održavanje te komponente može da obavlja organizacija za održavanje motora odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO). To održavanje se obavlja u skladu sa podacima za održavanje motora ili APU-a ili u skladu sa podacima za održavanje komponenti ako je nadležna vlast dala svoju saglasnost. Takva organizacija za održavanje sa ovlašćenjem kategorije B može privremeno da izgradi komponentu zbog održavanja ako je to neophodno kako bi se olakšao pristup komponenti, osim ako ta izgradnja stvara potrebu za dodatnim održavanjem.

Gore navedene tačke od (a) do (c) ne primjenjuju se na komponente iz tačke (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

- (d) Održavanje komponenti iz tačke (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 dok je takva komponenta ugrađena u vazduhoplov ili privremeno izgrađena kako bi joj se lakše pristupilo obavlja organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili u skladu sa Aneksom II (Dio-145) ili u skladu sa Aneksom Vd (Dio-CAO), ukoliko je primjenljivo, osoblje koje vrši sertifikaciju iz tačke (b)(2) tačke M.A.801 ili pilot-vlasnik iz tačke (b)(3) tačke M.A.801. Za održavanje komponenti obavljeno u skladu sa ovom tačkom ne izdaje se EASA Obrazac 1, nego ono podliježe zahtjevima u vezi sa otpuštanjem vazduhoplova u upotrebu predviđenim tačkom M.A.801.“;

(18) tačka M.A.503 mijenja se i glasi:

„M.A.503 Djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme

- (a) Za ugrađene djelove sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme ne smiju da se prekorače odobrena ograničenja navedena u AMP-u i AD-ima, osim uz uslove koji su navedeni u tački (c) tačke M.A.504.
- (b) Po isteku odobrenog ograničenja komponenta mora da se izgradi iz vazduhoplova zbog održavanja ili, u slučaju djelova sa ograničenim vijekom upotrebe, trajnog uklanjanja.“;

(19) u tački M.A.504 tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Nepopravljive komponente ne smiju ponovo da uđu u sistem snadbijevanja komponentama, osim ako je propisani vijek upotrebe produžen ili je rješenje za popravku odobreno u skladu sa Uredbom (EU) br. 748/2012.“;

(20) u tački M.A.603. tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

- „(a) Organizacija koja se bavi djelatnostima koje podliježu ovom Odjeljku, ne smije da obavlja svoje djelatnosti ako nema odobrenje nadležne vlasti. U tu svrhu nadležna vlast koristi obrazac iz Dodatka V.
- (b) Obim poslova koji podliježu odobrenju mora da bude naveden u priručniku organizacije za održavanje u skladu sa tačkom M.A.604. Klase i ovlašćenja koji se upotrebljavaju za odobravanje organizacija za održavanje navedene su u Dodatku IV ovog Dijela.”;

(21) u tački M.A.604, tačka (1) tačka (a) mijenja se i glasi:

- „1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac imenovan u skladu sa tačkom M.A.606. tačkom (a) kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku obavljati svoje aktivnosti u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa (Dio-M) ili Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, i u skladu sa priručnikom.”;

(22) u tački M.A.606. tačka (i) mijenja se i glasi:

- „(i) Ako organizacija sprovodi preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije u skladu sa tačkom ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML), mora da ima osoblje za provjeru plovidbenosti koje je kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom ML.A.904 Aneksa Vb (Dio-ML).”;

(23) u tački M.A.606, briše se tačka (j);

(24) u tački (a) tačke M.A.607 tačka 1 mijenja se i glasi:

- „1. osoblje koje vrši sertifikaciju može da demonstrira da ispunjava zahtjeve iz tačke (b) tačke 66.A.20 Aneksa III (Dio-66) ili, ako se to zahtijeva u skladu sa tim Aneksom, zahtjeve propisane zakonodavstvom države članice;”

(25) tačka M.A.609 mijenja se i glasi:

„M.A.609 Podaci za održavanje

Odobrena organizacija za održavanje mora da ima na raspolaganju i da koristi primjenljive aktuelne podatke za održavanje utvrđene tačkom M.A.401 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je primjenljivo, pri obavljanju održavanja uključujući modifikacije i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje obezbjeđuje korisnik, organizacija ima na raspolaganju i koristi takve podatke samo dok su radovi na održavanju u toku.”;

(26) tačke M.A.611, M.A.612 i M.A.613 mijenjaju se i glase:

„M.A.611 Standardi održavanja

Svako održavanje obavlja se u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka D Sekcije A ovog Aneksa ili u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka D Sekcije A Aneksa Vb (Dio-ML), kako je navedeno u članu 3 stavu 1.

M.A.612 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

Nakon završetka cjelokupnog obaveznog održavanja vazduhoplova u skladu sa ovim Odjeljkom izdaje se CRS za vazduhoplov u skladu sa tačkom M.A.801 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.801 Aneksa Vb (Dio-ML), kako je navedeno u članu 3 stav 1.

M.A.613 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Nakon završetka cjelokupnog obaveznog održavanja komponente u skladu sa ovim Odjeljkom izdaje se CRS za komponentu u skladu sa tačkom M.A.802 ovog Aneksa ili tačkom ML.A.802 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od slučaja. Izdaje se EASA Obrazac 1, osim za komponente koje se održavaju u skladu sa tačkama (b) ili (d) tačke M.A.502, za komponente koje su izrađene u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.603 ovog Aneksa i za komponente za koje je drugačije predviđeno u tački ML.A.502 Aneksa Vb (Dio-ML).
- (b) Dokument CRS o komponenti, EASA Obrazac 1, može da se generiše iz računarskog sistema.”;

(27) u tački M.A.614 tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Odobrena organizacija za održavanje vlasniku ili operatoru vazduhoplova dostavlja primjerak svakog CRS-a, zajedno sa primjerkom cjelokupne detaljne evidencije o održavanju koja je povezana sa obavljenim radovima i koja je neophodna za demonstriranje usaglašenosti sa tačkom M.A.305.”;

(28) tačka M.A.615 mijenja se i glasi:

„M.A.615 Prava organizacije

Organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Odjeljkom F, Sekcije A ovog Aneksa može da:

- (a) održava bilo koji vazduhoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na lokacijama navedenim u uvjerenju o odobrenju i u priručniku organizacije za održavanje;
- (b) organizuje obavljanje specijalizovanih usluga pod nadzorom organizacije za održavanje u drugoj odgovarajućoj kvalifikovanoj organizaciji, kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje;
- (c) održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neispravnosti vazduhoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, pod uslovima navedenim u priručniku organizacije za održavanje;
- (d) izdaje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu nakon obavljenog održavanja, u skladu sa tačkom M.A.612. ili M.A.613. ovog Aneksa;
- (e) ako je specifično odobrena za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije, obavlja preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML).

Organizacija održava vazduhoplove ili komponente za koje je odobrena isključivo ako su joj dostupni svi potrebni objekti, oprema, alati, materijali, podaci za održavanje i osoblje koje vrši sertifikaciju.”;

(29) u tački M.A.619 tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

- „(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa i Aneksa Vb (Dio-ML) kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa i Aneksa Vb (Dio-ML) kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;

(30) tačka M.A.801 mijenja se i glasi:

„M.A.801 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

- (a) Osim za vazduhoplov koji u upotrebu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Aneksom II (Dio-145), CRS se izdaje u skladu sa ovim Odjeljkom.
- (b) Vazduhoplov se ne otpušta u upotrebu bez izdatog CRS-a, koji se izdaje nakon što se svi naručeni poslovi održavanja pravilno izvrše. CRS izdaje ovlašteno osoblje koje vrši sertifikaciju organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa ili sa Aneksom Vd (Dio-CAO), osim za poslove održavanja koji nisu složeni poslovi održavanja navedeni u Dodatku VII ovog Aneksa kada CRS izdaje:
 - 1. nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje djeluje u skladu sa zahtjevima iz člana 5 ove Uredbe; ili
 - 2. pilot-vlasnik koji djeluje u skladu sa tačkom M.A.803 ovog Aneksa.
- (c) Odstupajući od tačke (b), u nepredviđenim situacijama, kada je vazduhoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema organizacije za održavanje odobrene u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), a na raspolaganju nema nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju, vlasnik može da ovlasti bilo koje lice sa najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju, koje ima važeću dozvolu za održavanje u skladu sa ICAO Aneksom 1 za tip vazduhoplova za koji je potrebno otpuštanje u upotrebu ili ovlašćenje osoblja koje vrši sertifikaciju koje je važeće za poslove za koje je potrebna sertifikacija koje je izdala organizacija za održavanje vazduhoplova odobrena u skladu sa ICAO Aneksom 6 za održavanje vazduhoplova u skladu sa standardima iz Odjeljka D ovog Aneksa, da otpusti vazduhoplov u upotrebu. U tom slučaju vlasnik:
 - 1. pribavlja i čuva u evidenciji vazduhoplova detaljne podatke o obavljenom održavanju i o kvalifikacijama lica koje je izdalo CRS;
 - 2. obezbjeđuje da se svako takvo održavanje kasnije provjeri i da lice sa odgovarajućim ovlašćenjem iz tačke (b) ili organizacija odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) prvom prilikom, a najkasnije u roku od sedam kalendarskih dana od dana kada je lice koje je ovlastio vlasnik izdalo CRS, izda novi CRS;
 - 3. obavještava u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlašćenja organizaciju odgovornu za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova ako je sa njom zaključen ugovor, ili, ako takvog ugovora nema, nadležna vlast.
- (d) U slučaju otpuštanja u upotrebu u skladu sa tačkom (b)(2), osoblju koje vrši sertifikaciju pri poslovima održavanja može da pomaže jedno ili više lica pod njegovim ili njenim neposrednim kontinuiranim nadzorom.
- (e) CRS sadrži najmanje:
 - 1. osnovne podatke o obavljenom održavanju;
 - 2. datum kad je održavanje dovršeno;
 - 3. identitet organizacije ili lica koja izdaje CRS, uključujući alternativno:
 - (i) referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;

- (ii) u slučaju iz tačke (b)(2), identitet i, ako je odgovarajuće, broj dozvole osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;

4. ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.

- (f) Odstupajući od tačke (b) i ne dovodeći u pitanje tačku (g), kad se traženo održavanje ne može dovršiti, CRS može da se izda sa odobrenim ograničenjima vazduhoplova. U tom se slučaju u uvjerenju navodi da održavanje nije moglo da se dovrši i navode se sva primjenljiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, kao dio informacija iz tačke (e)(4).

- (g) CRS se ne izdaje u slučaju bilo koje poznate neusaglašenosti koja ugrožava sigurnost leta.”;

(31) tačka M.A.802 mijenja se i glasi:

„M.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Osim za vazduhoplov koji u upotrebu otpusti organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Aneksom II (Dijelom-145), CRS se izdaje nakon završetka svakog održavanja obavljeno na komponenti vazduhoplova u skladu sa tačkom M.A.502.
- (b) Uvjerenje o stavljanju u upotrebu utvrđeno kao EASA Obrazac 1 čini CRS komponente, osim ako je takvo održavanje komponente vazduhoplova obavljeno u skladu sa tačkom (b) ili (d) tačke M.A.502 i u tom slučaju održavanje podliježe procedurama otpuštanja vazduhoplova u upotrebu u skladu sa tačkom M.A.801.”;

(32) u tački M.A.803. tačka (b) mijenja se i glasi:

- „(b) Za sve vazduhoplove čija je MTOM 2730 kg i manja, a nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon i ne upotrebljavaju se u CAT operacijama, specijalizovanim komercijalnim operacijama, komercijalnim operacijama ATO-a ni DTO-a, pilot-vlasnik može da izda CRS nakon obavljanja ograničenog održavanja od strane pilota-vlasnika kako je navedeno u Dodatku VIII ovog Aneksa.”;

(33) u tački M.A.803, tačka (d) mijenja se i glasi:

- „(d) CRS mora da se unese u sistem evidentiranja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da sadrži osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje završeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje to uvjerenje.”;

(34) tačka M.A.901 mijenja se i glasi:

„M.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

Kako bi se obezbijedilo važenje uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova, mora periodično da se obavlja pregled plovidbenosti vazduhoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti.

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu sa Dodatkom III (EASA Obrazac 15a ili 15b) ovog Aneksa nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovidbenosti. Potvrda o provjeri plovidbenosti važi jednu godinu.
- (b) Vazduhoplov u kontrolisanom okruženju je vazduhoplov za koji je tokom prethodnih 12 mjeseci:
 1. plovidbenost kontinuirano obezbjeđivala jedna CAMO ili CAO;

2. održavanje obavljala organizacija za održavanje odobrena u skladu sa Odjeljkom F ovog Aneksa, Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), uključujući slučajeve kada su obavljani poslovi održavanja iz tačke (b) tačke M.A.803 i kad je obavljeno otpuštanje u upotrebu u skladu sa tačkom (b)(1) ili (b)(2) tačke M.A.801 ovog Aneksa.
- (c) Za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kao i za vazduhoplove čija je MTOM veća od 2730 kg koji su u kontrolisanom okruženju, organizacija iz tačke (b)(1) koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može u skladu sa tačkom CAMO.A.125 i tačkom (c)(1) tačke CAO.A.095, a ukoliko su ispunjeni uslovi iz tačke (j):
1. da izda potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901;
 2. da najviše dva puta produži važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala, svaki put za period od jedne godine, ako je predmetni vazduhoplov ostao u kontrolisanom okruženju.
- (d) Nadležna vlast izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti nakon zadovoljavajuće procjene na osnovu preporuke CAMO-a ili CAO-a, koja je poslata zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija MTOM je veća od 2730 kg i zadovoljavaju jedan od sljedećih uslova:
1. nisu u kontrolisanom okruženju;
 2. njihovu kontinuiranu plovidbenost obezbeđuje organizacija koja nema pravo da obavlja preglede plovidbenosti.
- Preporuka iz prvog podstava se zasniva na pregledu plovidbenosti obavljenom u skladu sa tačkom M.A.901.
- (e) Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kao i za vazduhoplove čija MTOM nije veća od 2730 kg, svaka CAMO ili CAO koju odabere vlasnik ili operator može u skladu sa CAMO.A.125. ili CAO.A.095 i ako su ispunjeni uslovi iz tačke (j):
1. da izda potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s tačkom M.A.901;
 2. da najviše dva puta produži važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala, svaki put za period od jedne godine, ako je predmetni vazduhoplov ostao u kontrolisanom okruženju i pod njenim obezbeđivanjem kontinuirane plovidbenosti.
- (f) Odstupajući od tački (c)(2) i (e)(2) tačke M.A.901, za vazduhoplove koji su u kontrolisanom okruženju organizacija iz tačke (b)(1) koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova može, ukoliko su ispunjeni uslovi iz tačke (j), da produži najviše dva puta, svaki put za period od jedne godine, važenje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdala nadležna vlast ili druga CAMO ili CAO.
- (g) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalnog rizika za sigurnost vazdušnog saobraćaja, nadležna vlast sama obavlja pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti.
- (h) Ne dovodeći u pitanje tačku (g), nadležna vlast može sama da obavlja pregled plovidbenosti i da izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti u sljedećim slučajevima:

1. ako kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova obezbjeđuje CAMO ili CAO čije se glavno sjedište poslovanja nalazi u trećoj zemlji;
 2. za svaki drugi vazduhoplov čija MTOM nije veća od 2730 kg, ako to vlasnik zatraži.
- (i) Ako nadležna vlast sama izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkama (g) ili (h) ili nakon procjene preporuke u skladu sa tačkom M.B.901, vlasnik ili operator vazduhoplova, ako je to za te svrhe neophodno, obezbjeđuje nadležnim vlastima:
1. svu dokumentaciju koju ta nadležna vlast zahtijeva;
 2. prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njeno osoblje;
 3. podršku u vidu osoblja koje vrši sertifikaciju.
- (j) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne smije da se izda ni produžava ako postoji dokaz ili naznake da vazduhoplov nije u plovidbenom stanju.
- (k) Pregled plovidbenosti vazduhoplova uključuje potpun dokumentovan pregled evidencije vazduhoplova kojim se utvrđuje da su ispunjeni sljedeći zahtjevi:
1. za zmaj vazduhoplova, motor i elisu propisno je evidentirano ukupno vrijeme naleta i sa njim povezani ciklusi naleta;
 2. letački priručnik primjenljiv je na konfiguraciju vazduhoplova i odražava stanje posljednje revizije;
 3. cjelokupno održavanje koje treba da se izvrši na vazduhoplovu u skladu sa odobrenim programom održavanja vazduhoplova je obavljeno;
 4. svi poznati kvarovi su otklonjeni ili, ukoliko je primjenljivo, njihovo otklanjanje odloženo na kontrolisan način u skladu sa tačkom M.A.403.;
 5. svi primjenjivi AD-i su primijenjeni i pravilno evidentirani;
 6. sve modifikacije i popravke koje su obavljene na vazduhoplovu su evidentirane i u skladu su sa tačkom M.A.304.;
 7. svi djelovi sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kontrolisane u odnosu na vrijeme ugrađeni na vazduhoplov ispravno su označeni, registrovani i njihova ograničenja nisu prekoračena;
 8. cjelokupno održavanje obavljeno je u skladu sa ovim Aneksom;
 9. aktuelni izvještaj o masi i balansu odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova i važeći je;
 10. vazduhoplov je u skladu sa najnovijom revizijom svog projekta tipa, koji je odobrila Agencija;
 11. vazduhoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara aktuelnoj konfiguraciji vazduhoplova u skladu sa Odjeljkom I Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

- (l) Pregled plovidbenosti vazduhoplova uključuje fizički pregled vazduhoplova. Pri tom pregledu osoblju za pregled plovidbenosti koje nema odgovarajuće kvalifikacije u skladu sa Aneksom III (Dio-66) pomaže tako kvalifikovano osoblje.
- (m) Fizičkim pregledom vazduhoplova osoblje za pregled plovidbenosti obezbeđuje sljedeće:
1. da su sve zahtijevane oznake i naljepnice ispravno ugrađene;
 2. da je vazduhoplov usaglašen sa svojim odobrenim letačkim priručnikom;
 3. da je konfiguracija vazduhoplova usaglašena sa odobrenom dokumentacijom;
 4. da ne može da se nađe nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu sa tačkom M.A.403.;
 5. da ne mogu da se pronađu nikakve nedosljednosti između vazduhoplova i dokumentovanog pregleda evidencije iz tačke (k).
- (n) Odstupajući od tačke (a), pregled plovidbenosti smije da se pomjeri unaprijed za najviše 90 dana, a da se pri tome ne poremeti kontinuitet rasporeda pregleda plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tokom radova održavanja.
- (o) Potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15b) ili preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a) iz Dodatka III ovog Aneksa može da se izda samo:
1. od strane ovlašćenog osoblje za pregled plovidbenosti u ime odobrene organizacije;
 2. ako je u potpunosti sproveden pregled plovidbenosti.
- (p) Kopija svake potvrde o provjeri plovidbenosti koja je izdata ili produžena za neki vazduhoplov šalje se u roku od 10 dana državi članici u kojoj je predmetni vazduhoplov registrovan.
- (q) Poslovi pregleda plovidbenosti ne smiju da se podugovaraju.
- (r) Ako je ishod pregleda plovidbenosti nejasan, organizacija koja je sprovela pregled obavještava nadležnu vlast što je prije moguće, a svakako u roku od 72 sata od trenutka kada je ta organizacija utvrdila razlog zašto je ishod provjere plovidbenosti nejasan.
- (s) Potvrda o provjeri plovidbenosti se ne izdaje dok nisu zaključeni svi nalazi.”;

(35) u tački M.A.902, tačka (b) tačke 5 mijenja se i glasi:

„5. modifikacija ili popravka nije usaglašena sa tačkom M.A.304.”;

(36) tačka M.A.904 mijenja se i glasi:

„M.A.904 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u EU

- (a) Pri uvozu vazduhoplova u registar države članice iz treće zemlje ili iz regulatornog sistema u kojem se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139, podnosilac zahtjeva:
1. podnosi zahtjev nadležnim vlastima države članice registra za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;

2. za vazduhoplov koji nije nov, obezbeđuje da je pregled plovidbenosti obavljen u skladu sa tačkom M.A.901;
 3. organizuje obavljanje cjelokupnog održavanja u skladu sa odobrenim programom održavanja u skladu sa tačkom M.A.302.
- (b) Kada se uvjeri da vazduhoplov ispunjava relevantne zahtjeve, organizacija koja obavlja pregled plovidbenosti šalje dokumentovanu preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra.
- (c) Vlasnik vazduhoplova mora da dozvoli pristup vazduhoplovu kako bi nadležna vlast države članice registra obavila inspekciju.
- (d) Nadležna vlast države članice registra izdaje uvjerenje o plovidbenosti nakon što se uvjeri da je vazduhoplov usaglašen sa zahtjevima iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (e) Nadležna vlast države članice izdaje i potvrdu o provjeri plovidbenosti. Potvrda važi jednu godinu, osim ako nadležna vlast odluči da smanji period njenog važenja zbog sigurnosti vazdušnog saobraćaja.”;

(37) u tački M.A.905 tačke (a) i (b) mijenjaju se glase:

- „(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;

(38) dodaje se nova tačka M.B.103 koja glasi:

„M.B.103 Nalazi i izvršne mjere izvršenja – lica

Ako tokom nadzora ili na bilo koji drugi način nadležna vlast odgovorna za nadzor u skladu sa ovim Aneksom pronađe dokaze koji pokazuju neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 nosioca dozvole, sertifikata, ovlašćenja ili potvrde izdatih u skladu sa tom Uredbom, nadležna vlast koja je utvrdila neusaglašenost preduzima sve potrebne izvršne mjere kako bi spriječila nastavljanje te neusaglašenosti.”;

(39) tačka M.B.104 mijenja se i glasi:

„M.B.104 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležne vlasti uspostavljaju sistem za vođenje evidencije koji omogućava da se na odgovarajući način prate postupci izdavanja, produžavanja, mijenjanja, suspendovanja ili ukidanja svakog sertifikata.
- (b) Evidencija za nadzor nad organizacijama odobrenim u skladu sa ovim Aneksom mora najmanje da sadrži sljedeće:
1. zahtjev za odobrenje organizacije;
 2. uvjerenje o odobrenju organizacije uključujući bilo kakve promjene;
 3. kopiju programa provjere u kojem se navode datumi kad provjere treba sprovesti i kada su provjere sprovedene;

4. kontinuiranu evidenciju nadležne vlasti o nadzoru uključujući svu evidenciju o provjerama;
5. kopije sve odgovarajuće prepiske;
6. podatke o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
7. sve izvještaje drugih nadležnih vlasti koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
8. priručnik organizacije i njegove izmjene i dopune;
9. kopiju bilo kojih drugih dokumenata koje je neposredno odobrila nadležna vlast.

(c) Evidencija iz tačke (b) mora da se čuva najmanje pet godina.

(d) Minimalna evidencija za nadzor nad svakim vazduhoplovom uključuje barem kopiju:

1. uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova;
2. potvrde o provjeri plovidbenosti;
3. preporuka pregleda plovidbenosti koje izdaju organizacije odobrene u skladu sa Dijelom-CAO ili Dijelom-CAMO;
4. izvještaja o pregledima plovidbenosti koje je direktno sprovela nadležna vlast;
5. sve relevantne korespondencije koja se odnosi na vazduhoplov;
6. detalje o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
7. svih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast u skladu sa ovim Aneksom ili Aneksom II Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-ARO).

(e) Evidencija navedena u tački (d) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja vazduhoplova iz upotrebe.

(f) Sva evidencija mora biti dostupna na zahtjev druge države članice ili Agencije.”;

(40) tačka M.B.201 mijenja se i glasi:

„M.B.201 Odgovornosti

Nadležne vlasti iz tačke M.1 odgovorne su za sprovođenje provjera, inspekcija i istraga u cilju provjere usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(41) dodaje se nova tačka M.B.202 koja glasi:

„M.B.202 Informacije za Agenciju

(a) Nadležna vlast bez bespotrebnog odlaganja obavještava Agenciju u slučaju bilo kakvih značajnih problema u vezi sa sprovođenjem Uredbe (EU) 2018/1139.

(b) Nadležna vlast Agenciji mora da dostavi informacije važne za sigurnost koje proizilaze iz prijava događaja koje je primila u skladu sa tačkom M.A.202”;

(42) tačka M.B.301 mijenja se i glasi:

„M.B.301 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast provjerava da li je program održavanja vazduhoplova u skladu sa tačkom M.A.302.
- (b) Osim ako je navedeno drugačije u tački (c) tačke M.A.302, AMP i njegove izmjene i dopune neposredno odobrava nadležna vlast. Nadležna vlast mora da ima pristup svim podacima koji se zahtijevaju u skladu sa tačkama (d), (e) i (f) tačke M.A.302.
- (c) U slučaju posrednog odobrenja u skladu sa tačkom M.A.302(c), nadležna vlast odobrava proceduru odobravanja AMP-a od strane CAO-a ili CAMO-a u okviru priručnika za obezbjeđivanje plovidbenosti te organizacije iz tački CAO.A.025. i CAMO.A.300.”;

(43) dodaje se nova tačka M.B.305 koja glasi:

„M.B.305 Sistem tehničke knjige vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast odobrava inicijalni sistem tehničke knjige vazduhoplova iz tačke M.A.306.
- (b) Kako bi se organizaciji omogućilo da uvede promjene sistema tehničke knjige vazduhoplova bez prethodnog odobrenja nadležnih vlasti, nadležna vlast odobrava relevantnu proceduru iz tačke (c) tačke CAMO.A.300 ili tačke (c) tačke CAO.A.025.”;

(44) u tački M.B.602 tačke (b) i (c) mijenjaju se i glase:

- „(b) Nadležna vlast utvrđuje da li su procedure utvrđene u priručniku organizacije za održavanje usaglašene sa Odjeljkom F ovog Aneksa i provjerava je li odgovorni rukovodilac potpisao izjavu o obavezi (*commitment statement*).
- (c) Nadležna vlast provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve utvrđene u Odjeljku F ovog Aneksa.”;

(45) u tački M.B.603 tačka (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Nadležna vlast izdaje podnosiocu zahtjeva uvjerenje o odobrenju na EASA Obrascu 3 (Dodatak V ovog Aneksa), koje uključuje obim odobrenja, ako je organizacija za održavanje usaglašena sa primjenljivim tačkama ovog Aneksa.”;

(46) u tački M.B.604 tačka (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Nadležna vlast za svaku organizaciju za održavanje odobrenu u skladu sa Odjeljkom F Sekcije B ovog Aneksa koja je pod njenim nadzorom vodi i ažurira program sa datumima kad moraju da se izvrše posjete provjere i kad su takve posjete provjere izvršene.”;

(47) u tački M.B.605 uvodna fraza tačke (a) mijenja se i glasi:

- „(a) Ako se tokom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusaglašenost sa zahtjevom utvrđenim u ovom Aneksu ili Aneksu Vb (Dio-ML), nadležna vlast preduzima sljedeće mjere:”;

(48) u tački M.B.606 tačka (c) mijenja se i glasi:

- „(c) Za bilo koju izmjenu priručnika organizacije za održavanje:
 1. u slučaju neposrednog odobrenja izmjena u skladu sa tačkom (b) tačke M.A.604 nadležna vlast prije formalnog obavještanja odobrene organizacije o odobrenju provjerava jesu li procedure navedene u priručniku u skladu sa ovim Aneksom;

2. u slučaju posrednog odobravanja izmjena u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.604 nadležna vlast mora da obezbijedi:
 - (i) da je riječ o manjim izmjenama;
 - (ii) da ima odgovarajuću kontrolu nad odobrenjem izmjena kako bi se obezbijedilo da one ostanu usaglašene sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(49) u tački M.B.901, tačka 1 mijenja se i glasi:

„1. Odgovarajuće kvalifikovano osoblje nadležnih vlasti provjerava da se izjavom o usklađenosti sadržanoj u preporuci demonstrira da je izvršen cjelokupni pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901.”;

(50) u tački M.B.902. tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:

„(a) Kada nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (Dodatak III ovog Aneksa (EASA Obrazac 15a)), nadležna vlast sprovodi provjeru plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901.

(b) Nadležna vlast mora da ima odgovarajuće osoblje za obavljanje pregleda plovidbenosti.

1. Za sve vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija je MTOM veća od 2730 kg to osoblje mora:

- (a) da ima najmanje pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
- (b) da ima odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova (ako se u članu 5(6) upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu potvrdu;
- (c) da prođe formalnu obuku za održavanje vazduhoplova;
- (d) da je na položaju sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje tačke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u tački (b)(1)(b) tačke M.B.902 može da se zamijeni sa pet godina iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(1)(a) tačke M.B.902.

2. Za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 i za vazduhoplove čija MTOM je 2730 kg ili manja, to osoblje mora:

- (a) da ima najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
- (b) da ima odgovarajuću licencu u skladu sa Aneksom III (Dio-66), ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova ako se u članu 5(6) upućuje na nacionalna pravila, ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu potvrdu;
- (c) da prođe odgovarajuću obuku za održavanje vazduhoplova;
- (d) da je na položaju sa odgovarajućim odgovornostima.

Ne dovodeći u pitanje tačke od (a) do (d), zahtjev utvrđen u tački (b)(2)(b) tačke M.B.902 može da se zamijeni sa četiri godine iskustva u kontinuiranoj plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (b)(2)(a) tačke M.B.902.“;

(51) dodaje se nova tačka M.B.904 koja glasi:

„M.B.904 Razmjena informacija

Nakon prijema obavještenja o prenosu vazduhoplova iz jedne države članice u drugu u skladu sa tačkom M.A.903, nadležna vlast države članice u kojoj je vazduhoplov trenutno registrovan obavještava nadležnu vlast države članice u kojoj će vazduhoplov biti registrovan o svim poznatim problemima koji se odnose na vazduhoplov koji se prenosi. Nadležna vlast države članice u kojoj će vazduhoplov biti registrovan mora da obezbijedi da je nadležna vlast države članice u kojoj je vazduhoplov trenutno registrovan na odgovarajući način obaviještena o prenosu.“;

(52) Dodatak I mijenja se i glasi:

„Dodatak I

Ugovor za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

1. Ako vlasnik ili operator u skladu sa tačkom M.A.201 ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležne vlasti vlasnik ili operator mora nadležnim vlastima države članice registra da pošalje kopiju ugovora koji su potpisale obje strane.
2. Sačinjava se ugovor u kojem se uzimaju u obzir zahtjevi iz ovog Aneksa i utvrđuju obaveze potpisnika u vezi sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova.
3. Ugovor sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - registraciju, tip i serijski broj vazduhoplova;
 - naziv vlasnika ili registrovanog zakupca ili podatke o kompaniji uključujući adresu,
 - detalje o ugovorenoj CAMO ili CAO, uključujući adresu; i
 - vrstu operacija.
4. U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik ili operator povjerava CAMO-u ili CAO-u obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova, izradu programa održavanja vazduhoplova koji odobrava nadležna vlast kako je navedeno u tački M.1, kao i organizovanje održavanja vazduhoplova u skladu sa navedenim AMP-om.

U skladu sa ovim ugovorom oba potpisnika se obavezuju da će ispuniti svoje obaveze iz ovog ugovora.

Vlasnik ili operator izjavljuje da su, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova koje su date CAMO-u ili CAO-u tačne i da će biti tačne i da vazduhoplov neće biti mijenjan bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koja strana potpisnica ne poštuje ovaj ugovor, ugovor postaje ništavan. U takvom slučaju vlasnik ili operator zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova i u roku od dvije sedmice obavještava nadležne vlasti države članice registra o takvom nepoštovanju ugovora.“

5. Kada vlasnik/operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom M.A.201, obaveze svake strane su sljedeće:

5.1. Obaveze CAMO-a ili CAO-a:

1. da imaju tip vazduhoplova naveden u svojim uslovima odobrenja;
2. da poštuju uslove navedene u nastavku koji se odnose na obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova:
 - (a) da izrade program održavanja vazduhoplova (AMP), uključujući program pouzdanosti, ako je primjenljivo;
 - (b) da navedu poslove održavanja (u AMP-u) koje može da obavlja pilot-vlasnik u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.803;
 - (c) da organizuju odobravanje AMP-a;
 - (d) nakon što je AMP odobren, da dostave vlasniku ili operatoru primjerak AMP-a;
 - (e) da organizuju dopunski inspekcijski pregled kojim se premošćavaju razlike u odnosu na prethodni program održavanja vazduhoplova;
 - (f) da organizuju da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje;
 - (g) da organizuju da se primjenjuju svi važeći AD-i;
 - (h) da organizuju da sve kvarove koji se otkriju tokom redovnog održavanja, tokom pregleda plovidbenosti ili koje je prijavio vlasnik, ukloni odobrena organizacija za održavanje;
 - (i) da koordiniše redovno održavanje, primjenu AD-a, zamjenu dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe i zahtjeve za pregled komponenti;
 - (j) da obavijeste vlasnika svaki put kada vazduhoplov treba da se uputi odobrenoj organizaciji za održavanje;
 - (k) da vodi svu tehničku evidenciju;
 - (l) da arhivira svu tehničku evidenciju;
3. da organizuje odobrenje svih modifikacija na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21.) prije nego što se te modifikacije realizuju;
4. da organizuje odobrenje svih popravki na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21.) prije nego što se te popravke realizuju;
5. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada vlasnik ne uputi vazduhoplov odobrenoj organizaciji za održavanje na zahtjev odobrene organizacije;

6. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra uvijek kada se ne poštuje ovaj ugovor;
7. da obezbijedi sprovođenje pregleda plovidbenosti vazduhoplova kada je to potrebno i da obezbijedi izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti ili slanje preporuke nadležnim vlastima države članice registra;
8. da u roku od 10 dana pošalje kopiju svake izdate ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra;
9. da prijavi sve događaje u skladu sa važećim propisima;
10. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra ako bilo koja strana otkaže ugovor;

5.2. Obaveze vlasnika ili operatora:

1. da bude upoznat sa odobrenim programom održavanja vazduhoplova;
 2. da bude upoznat sa ovim Aneksom;
 3. da uputi vazduhoplov odobroj organizaciji za održavanje koja je dogovorena sa CAMO-om ili CAO-om u određeno vrijeme koje je utvrđeno po zahtjevu CAMO-a ili CAO-a;
 4. da ne modifikuje vazduhoplov bez prethodnog savjetovanja sa CAMO-om ili CAO-om;
 5. da obavijesti CAMO ili CAO o svim vanrednim održavanjima koja su sprovedena bez znanja i nadzora CAMO-a ili CAO-a;
 6. da upisom u tehničku knjigu vazduhoplova obavijesti CAMO ili CAO o svim kvarovima otkrivenim tokom operacija;
 7. da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kad bilo koja strana otkaže ovaj ugovor;
 8. da obavijesti CAMO ili CAO i nadležnu vlast države članice registra svaki put kada se vazduhoplov proda;
 9. da prijavljuje sve događaje u skladu sa važećim propisima;
 10. da redovno obavještava CAMO ili CAO o satima naleta vazduhoplova i svim drugim podacima o upotrebi, kako je dogovoreno sa CAMO-om ili CAO-om;
 11. da unese u tehničke knjige potvrdu o otpuštanju u upotrebu, kako je navedeno u tački (d) tačke M.A.803 kada održavanje obavlja pilot-vlasnik ne prelazeći ograničenja iz spiska poslova održavanja kako je deklarirano u u odobrenom AMP-u kako je propisano u tački (c) tačke M.A.803;
 12. da obavijesti CAMO ili CAO najkasnije 30 dana nakon svakog održavanja koje je obavio pilot-vlasnik u skladu sa tačkom (a) tačke M.A.305.
6. Ako vlasnik ili operator sklopi ugovor s CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom M.A.201, obaveze svake strane u pogledu obaveznog i dobrovoljnog prijavljivanja događaja u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i savjeta ⁽¹⁾ moraju da budu jasno navedene.

(¹)Uredba Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 376/2014 od 3. aprila 2014. godine o utvrđivanju zahtjeva koji se odnose na prijavljivanje, analizu i praćenje (*follow-up*) događaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i prestanku važenja Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL 122, 24.4.2014, str. 18)“;

(53) Dodatak II mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka 5 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(i) u rubrici 12, tačka (x) mijenja se i glasi:

„(x) za organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), CRS komponente u upotrebu iz tačke M.A.613 i CAO.A.070, zavisi što je primjenljivo:

„Potvrđuje se da, osim ako je drugačije navedeno u ovoj rubrici, je rad naveden u rubrici 11 i opisan u ovoj rubrici, obavljen u skladu sa zahtjevima Sekcije A, Odjeljka F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014 i u vezi sa tim radom smatra se spremnim za otpuštanje u upotrebu. OVO NIJE OTPUŠTANJE U SKLADU SA ANEKSOM II (DIO-145) UREDBE (EU) BR. 1321/2014.“;

Kada se podaci štampaju na elektronskom EASA Obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druge rubrike, upisuju se u ovu rubriku.“;

(ii) rubrika 14 mijenja se i glasi:

„Rubrika 14a

Obilježite odgovarajući(e) kvadratić(e) koji označavaju koja se regulativa primjenjuje na obavljani rad. Ako je obilježen kvadratić „ostala regulativa navedena u rubrici 12/*other regulation specified in block 12*“, onda se propisi drugih vlasti nadležnih za plovidbenost moraju navesti u rubrici 12. Najmanje jedan kvadratić mora da bude obilježen, ili oba, kako je odgovarajuće.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Sekcijom A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014, kvadratić „ostali propisi navedeni u rubrici 12/*other regulation specified in block 12*“ se obilježava i CRS se navodi u rubrici 12. U tom slučaju, izjava „ako nije drugačije navedeno u rubrici 12/*unless otherwise specified in block 12*“ odnosi se na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo da bude završeno.
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva u skladu sa Aneksom I (Dio-M) ili Aneksom Vd (Dio-CAO).
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu I (Dio-M) ili Aneksu Vd (Dio-CAO). U tom slučaju se u rubrici 12 navodi određeni nacionalni propis.

Za svo održavanje obavljeno od strane organizacije za održavanje odobrene u skladu sa Sekcijom A, Aneksa II (Dio-145) Uredbe (EU) br. 1321/2014, izjava „osim ako je drugačije navedeno u rubrici 12/*unless otherwise specified in block 12*“ odnosi se na sljedeće slučajeve:

- (a) Kada održavanje nije moglo biti završeno.
- (b) Kada je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva u skladu sa Aneksom II (Dio-145).
- (c) Kada je održavanje obavljeno u skladu sa nekim drugim zahtjevom koji nije naveden u Aneksu II (Dio-145); u tom slučaju se u rubrici 12 navodi određeni nacionalni propis.

(b) na dnu EASA Obrasca 1 (prva stranica), tekst „EASA Obrazac 1 – MF/145, 2. izdanje“ mijenja se i glasi:

„EASA Obrazac 1 – MF/CAO/145, 3. izdanje“;

(54) Dodatak III mijenja se i glasi:

**POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC)**

PPP BROJ: [REDACTED]
ARC REFERENCE: [REDACTED]

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 2018/1139 Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da se sljedeći vazduhoplov:

Pursuant to Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council the Civil Aviation Agency hereby certifies that the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:
Aircraft manufacturer:
Oznaka proizvođača:
Manufacturer's designation:
Oznaka registracije vazduhoplova:
Aircraft registration:
Serijski broj vazduhoplova:
Aircraft serial number:

smatra plovibnenim u vrijeme pregleda.
is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No:

1. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovibnenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No.
Ime organizacije: Broj odobrenja:
Company name: Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovibnenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja: Datum prestanka važenja:
Date of issue: Date of expiry:
Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*
Potpis: Broj ovlašćenja:
Signed: Authorisation No.
Ime organizacije: Broj odobrenja:
Company name: Approval reference:

CRNA GORA

**POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC)**

PPP broj:

ARC reference:

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 2018/1139 organizacija odobrena u skladu sa Sekcijom A Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO), Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014,

Pursuant to Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council the following organisation, approved in accordance with Section A of Annex Vc (Part-CAMO) or Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014,

[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]

[NAME OF ORGANISATION APPROVED AND ADDRESS]

Broj odobrenja: ME.MG.[NNNN].

Approval reference: [MEMBER STATE CODE].MG.[NNNN].

ovim potvrđuje da je obavila pregled plovitbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 na sljedećem vazduhoplovu:

hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:

Aircraft manufacturer:

Oznaka proizvođača:

Manufacturer's designation:

Oznaka registracije vazduhoplova:

Aircraft registration:

Serijski broj vazduhoplova:

Aircraft serial number:

i ovaj vazduhoplov smatra se plovitbenim u vrijeme pregleda.

and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

1. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovitbenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

1st extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

Ime organizacije:

Company name:

Broj odobrenja:

Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov je bio u kontrolisanom okruženju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 u protekloj godini. Vazduhoplov se smatra plovitbenim u vrijeme izdavanja ovog produženja.

2nd extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Datum izdavanja:

Date of issue:

Datum prestanka važenja:

Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue ()*

Potpis:

Signed:

Broj ovlašćenja:

Authorisation No.:

Ime organizacije:

Company name:

Broj odobrenja:

Approval reference:

(*) Izuzev za vazdušne brodove

(55) dodatak IV mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(i) rubrike koje odgovaraju ovlaštenju A2 mijenjaju se i glase:

„KLASA CLASS	OVLAŠĆENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
VAZDUHOPLOVI AIRCRAFT	A2 Avioni od 5.700 kg i manji <i>A2 Aeroplanes 5.700 kg and below</i>	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip i/ili poslovi na održavanju aviona] <i>Primjer: DHC-6 Twin Otter Series</i> Navesti da li je izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti autorizovano ili ne (samo je moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u nekomercijalne operacije) <i>[Shall state aeroplane manufacturer or group or series or type and/or the maintenance tasks]</i> <i>Example: DHC-6 Twin Otter Series</i> <i>State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA1 aircraft not involved in commercial operations)</i>	[DA/NE] (*) [YES/NO]	[DA/NE] (*) [YES/NO]

(ii) Rubrike koje odgovaraju ovlaštenju A4 mijenjaju se i glase:

„KLASA CLASS	OVLAŠĆENJE RATING	OGRANIČENJE LIMITATION	BAZNO BASE	LINIJSKO LINE
VAZDUHOPLOVI AIRCRAFT	A4 Vazduhoplovi izuzev A1, A2 i A3 <i>A4 Aircraft other than A1, A2 and A3</i>	[Navodi se kategorija (jedrilica, balon, vazdušni brod itd.), proizvođač ili grupa ili serija ili tip i/ili poslovi na održavanju vazduhoplova] Navesti da li je izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti autorizovano ili ne (samo je moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u nekomercijalne operacije) <i>[Shall state aircraft category (sailplane, balloon, airship, etc.), manufacturer or group or series or type and/or the maintenance task(s)]</i> <i>State whether the issue of airworthiness review certificates is authorised or not (only possible for ELA1 aircraft not involved in commercial operations)</i>	[DA/NE] (*) [YES/NO]	[DA/NE] (*) [YES/NO]

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE MAINTENANCE ORGANISATION CERTIFICATE

Broj: **ME.MF.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the conditions specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za održavanje usaglašena sa Sekcijom A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja o tehničkoj ispravnosti koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, potvrda o provjeri plovidbenosti posle pregleda plovidbenosti kako je navedeno u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 za vazduhoplove koji su navedeni u odobrenom obimu radova.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached terms of approval and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point ML.A.903 of Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for those aircraft listed in the attached approval schedule.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje iz Sekcije A, Odjeljak F Aneksa I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014; i

This certificate is limited to what is specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual as referred to in Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014; and

2. Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje, i

This certificate requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation manual, and

3. Ovo uvjerenje je važeće dok je odobrena organizacija za održavanje usaglašena sa Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) and Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo uvjerenje važi do [umetnuti datum – 2 godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe], osim ako uvjerenje nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto prije tog datuma.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this certificate shall remain valid until [insert date – 2 years after the date of entry into force of this amending Regulation] unless the certificate has been surrendered, superseded, suspended or revoked before that date.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo*For the competent authority: Civil Aviation Agency*

Obrazac 3-MF izdanje 4

Stranica 2 od 2
Page 2 of 2**USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE**
*MAINTENANCE ORGANISATION TERMS OF APPROVAL***Broj: ME.MF.[XXXX]***Reference: ME.MF.XXXX***Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]***Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]*

KLASA <i>CLASS</i>	OVLAŠĆENJE <i>RATING</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>
VAZDUHOPLOV <i>AIRCRAFT (*)</i>	(**)	(***)
	(**)	(***)
MOTORI <i>ENGINES (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)
SPECIJALIZOVANE USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>	(**)	(**)
	(**)	(**)
	(**)	(**)

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni na proizvode, djelove i uređaje i na aktivnosti koji su navedeni u obimu radova odobrenog priručnika organizacije za održavanje,*These terms of approval are limited to the products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual,***Referenca priručnika organizacije za održavanje:***Maintenance Organisation Manual reference:***Datum prvog izdanja:***Date of original issue:***Datum posljednje odobrene revizije:***Date of last revision approved:***Broj revizije:***Revision No:***Potpis:***Signed:***Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo***For the competent authority: Civil Aviation Agency*

Obrazac 3-MF izdanje 4

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) upisati odgovarajuće ovlašćenje ili ograničenje

(***) upisati odgovarajuće ograničenje i navesti da li je ovlaštena za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti (samo moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije kada organizacija obavlja pregled plovidbenosti istovremeno sa godišnjom inspekcijom iz programa održavanja)

(57) Dodatak VI se briše;

(58) u Dodatku VII, uvodna rečenica mijenja se i glasi:

„Složeni poslovi održavanja iz tački (b)(2) i (c) tačke M.A.801 su sljedeći:”;

(59) u Dodatku VIII, briše se tačka (b)(9).

ANEKS II

Aneks II Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) tačka 145.A.30 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (k) mijenja se i glasi:

„(k) Ako organizacija sprovodi preglede plovidbenosti i izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), mora da ima osoblje za pregled plovidbenosti koje je kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom ML.A.904 Aneksa Vb (Dio-ML).”;

(b) tačka (l) se briše;

(2) u tački 145.A.42. tačka (3) tačke (a) mijenja se i glasi:

„(iii) komponente kategorizovane kao nepopravljive jer su dostigle kraj svog propisanog vijeka upotrebe ili imaju kvar koji se ne može popraviti.”;

(3) u tački 145.A.42, tačka (2) tačke (c) mijenja se i glasi:

„(ii) Nepopravljive komponente ne smiju ponovno da uđu u sistem snadbijevanja komponenata, osim ako je propisani vijek upotrebe produžen ili je odobreno rješenje za popravku u skladu sa Uredbom (EU) br. 748/2012.”;

(4) u tački 145.A.50, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu izdaje se po završetku potrebnog održavanja na komponenti dok je uklonjena sa vazduhoplova. Uvjerenje o stavljanju u upotrebu „EASA Obrazac 1” iz Dodatka II Aneksa I (Dio-M) predstavlja potvrdu o otpuštanju komponente u upotrebu, osim ako je u tački (b) tačke M.A.502 drugačije navedeno. Ako neka organizacija održava komponentu za vlastitu upotrebu, EASA Obrazac 1 možda neće biti potreban, zavisno od internih procedura organizacije za otpuštanje utvrđenim u priručniku.”;

(5) u tački 145.A.55, tačke (b) i (c) mijenjaju se i glase:

„(b) Organizacija vlasniku ili operatoru vazduhoplova dostavlja primjerak svake potvrde o otpuštanju u upotrebu, zajedno sa primjerkom cjelokupne detaljne evidencije o održavanju koja je povezana sa obavljenim radovima i koja je neophodna za demonstriranje usaglašenosti sa tačkom M.A.305.

- (c) Organizacija čuva primjerak cjelokupne detaljne evidencije o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad je za vazduhoplov ili komponentu na koje se radovi odnose izdato uvjerenje o otpuštanju u upotrebu.
1. Evidencija iz ove tačke čuva se na način koji garantuje zaštitu od oštećenja, izmjene ili krađe.
 2. Sva računarska oprema koja se upotrebljava za obezbjeđivanje sigurnosne kopije drži se na lokaciji različitoj od one koja sadrži radne podatke i u okruženju koje garantuje da će ostati u dobrom stanju.
 3. Kad organizacija odobrena u skladu sa ovim Aneksom prekine sa radom, sva sačuvana dokumentacija o održavanju iz perioda od tri godine prije prekida njenog rada šalje se posljednjem vlasniku ili klijentu od predmetnog vazduhoplova ili komponente ili se čuva na način koji je utvrdila nadležna vlast.”;
- (6) u tački 145.A.70 tačka 6 tačke (a) mijenja se i glasi:
- „6. popis osoblja koje vrši sertifikaciju, osoblja za podršku i, ako je primjenljivo, osoblja za pregled plovidbenosti, sa njihovim obimom odobrenja.”;
- (7) tačka 145.A.75 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:
- (a) tačka (f) mijenja se i glasi:
- „(f) ako je posebno odobrena da to uradi za vazduhoplove obuhvaćene Aneksom Vb (Dio-ML), može da obavlja pregled plovidbenosti i da izdaje odgovarajuću potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa uslovima navedenim u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) ove Uredbe.”;
- (b) tačka (g) se briše;
- (8) u tački 145.A.95 tačke (a) i (b) mijenjaju se i glase:
- „(a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojim se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.”;
- (9) tačka 145.B.60 mijenja se i glasi:
- „145.B.60 Izuzeća**
- Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva sadržanih u ovom Aneksu u skladu sa članom 71 Uredbe (EU) 2018/1139, nadležna vlast evidentira to izuzeće. Ona tu evidenciju čuva tokom perioda propisanog tačkom (3) tačke 145.B.55.”;
- (10) Dodatak III mijenja se i glasi:

„Dodatak III

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE MAINTENANCE ORGANISATION CERTIFICATE

Broj uvjerenja: **ME.145.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the condition specified bellow, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za održavanje usaglašena sa Sekcijom A Aneksa II (Dio-145) Uredbe (EU) br. 1321/2014, odobrena za održavanje proizvoda, djelova i uređaja navedenih u priloženim uslovima odobrenja i izdavanje odgovarajućih uvjerenja o tehničkoj ispravnosti koristeći gore navedene reference i, ukoliko je predviđeno, izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti poslije pregleda plovidbenosti kako je navedeno u tački ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 za vazduhoplove koji su navedeni u priloženom obimu radova.

as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain products, parts and appliances listed in the attached terms of approval and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point ML.A.903 of Annex Vb (Part-ML) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for those aircraft listed in the attached approval schedule.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo odobrenje ograničeno je obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje iz Sekcije A Aneksa II (Dio-145), i

This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition as referred to in Section A of Annex II (Part-145), and

2. Ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za održavanje, i

This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation exposition, and

3. Ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za održavanje vazduhoplova usaglašena sa Aneksom II (Dio-145) Uredbe (EU) br. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE
MAINTENANCE ORGANISATION TERMS OF APPROVAL

Broj uvjerenja: ME.145.[XXXX]

Reference:

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

KLASA <i>CLASS</i>	OVLAŠĆENJE <i>RATING</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>	BAZNO <i>BASE</i>	LINIJSKO <i>LINE</i>
VAZDUHOPLOV <i>AIRCRAFT (*)</i>	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
MOTORI <i>ENGINES (*)</i>	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
	(**)	(***)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)	[DA/NE](*) [YES/NO](*)
KOMPONENTE IZUZEV KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs (*)</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
SPECIJALIZOVANE USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		

Ovi uslovi odobrenja ograničeni su na proizvode, djelove i uređaje i aktivnosti koji su navedeni u odgovarajućem dijelu priručnika oodobrene organizacije za održavanje.

These terms of approval are limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition.

Referenca Priručnika održavanje:

*Maintenance Organisation Exposition
reference:*

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Potpis:

Signed:

Broj revizije:

Revision No:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

(***)upisati odgovarajuće ograničenje i navesti da li je ovlaštena za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti (samo moguće za ELA1 vazduhoplove koji nisu uključeni u komercijalne operacije kada organizacija obavlja pregled plovidbenosti istovremeno sa godišnjom inspekcijom iz programa održavanja)

PRILOG III

Aneks III Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) u tački 66.A.45, tačka (d) mijenja se i glasi:

„(d) Odstupajući od tački (b) i (c), za vazduhoplove grupe 2 i 3 ovlaštenja za tip vazduhoplova se takođe mogu upisati u dozvolu nakon sljedećeg:

- zadovoljavajućeg završetka ispita za tip vazduhoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C u skladu sa Dodatkom III ovog Aneksa (Dio-66);
- za kategorije B1 i B2, demonstriranja praktičnog iskustva na tipu vazduhoplova. U tom slučaju praktično iskustvo uključuje reprezentativni presjek aktivnosti održavanja koje odgovaraju kategoriji iz dozvole.

Za ovlaštenja kategorije C, za lice koje je steklo kvalifikacije akademskim putem kako je navedeno u tački (a)(5) tačke 66.A.30, prvi odgovarajući ispit za tip vazduhoplova mora da bude na nivou kategorije B1 ili B2.”;

(2) u tački 66.B.25 tačka (a) mijenja se i glasi:

„(a) Nadležne vlasti međusobno razmjenjuju informacije u skladu sa članom 72(1) Uredbe (EU) 2018/1139”;

(3) tačka 66.B.30 mijenja se i glasi:

„66.B.30 Izuzeća

Nadležna vlast evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenim u skladu sa članom 71(1) Uredbe (EU) 2018/1139”;

(4) u Dodatku I, tabela u modulu 10 mijenja se i glasi:

„NIVO				
	A	B1	B2	B3
10.1 <i>Pravni okvir;</i> Uloga Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva; Uloga Evropske komisije; Uloga EASA-e; Uloga država članica i nacionalnih vazduhoplovnih vlasti Uredba (EU) 2018/1139, Uredba (EU) 748/2012 i Uredba (EU) 1321/2014; Odnos između različitih Aneksa (Djelova) Uredbe (EU) br. 748/2012, Uredbe (EU) br. 1321/2014 i Uredbe (EU) br. 965/2012.	1	1	1	1“

ANEKS IV

Aneks IV Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) u tački 147.B.25, tačka (b) mijenja se i glasi:

„(b) Nadležna vlast evidentira i čuva podatke o svim izuzećima odobrenim u skladu sa članom 71(1) Uredbe (EU) 2018/1139.”;

(2) Dodatak II mijenja se i glasi:

„Dodatak II

Odobrenje organizacije za obuku iz održavanja – EASA Obrazac 11

UVJERENJE O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA OBUKU I ISPITE IZ ODRŽAVANJA
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

BROJ: **ME.147.[XXXX]**
REFERENCE:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EC) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified bellow, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za obuku iz održavanja usaglašena sa Sekcijom A Aneksa IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014 odobrena za sprovođenje obuke i ispita navedenih u priloženoj listi odobrenja i da izdaje odgovarajuća svjedočanstva o završenoj obuci kandidata koristeći gore navedene reference.

as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to provide training and conduct examinations listed in attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above reference.

USLOVI:
CONDITIONS:

- 1. Ovo odobrenje je ograničeno obimom radova navedenim u odobrenom priručniku organizacije za obuku iz održavanja iz Sekcije A Aneksa IV (Dio-147), i**
This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in Section A of Annex IV (Part-147), and
- 2. Ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku organizacije za obuku iz održavanja, i**
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition, and
- 3. Ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za obuku iz održavanja usaglašena sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014,**
This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014,
- 4. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore pomenutim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.**
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:
Date of original issue:

Datum ove revizije:
Date of this revision:

Broj revizije:
Revision No:

Potpis:
Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo
For the competent authority: Civil Aviation Agency

LISTA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OBUKU I ISPITE IZ ODRŽAVANJA
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Broj uvjerenja: ME.147.[XXXX]
Reference:

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
Organisation:

KLASA <i>CLASS</i>	KATEGORIJA DOZVOLE <i>LICENCE CATEGORY</i>	OGRANIČENJE <i>LIMITATION</i>	
OSNOVNA (*) <i>BASIC</i>	B1 (*)	TB1.1 (*)	TURBINSKI AVIONI (*) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		TB1.2 (*)	KLIPNI AVIONI (*) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		TB1.3 (*)	TURBINSKI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
		TB1.4 (*)	KLIPNI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS PISTON</i>
	B2 (*)/(***)	TB2 (*)	AVIONIKA (*) <i>AVIONICS</i>
	B2L (*)	TB2L (*)	AVIONIKA (navesti ovlaštenje za sistem) (*) <i>AVIONICS (indicate system rating)</i>
B3 (*)	TB3 (*)	NEPRESURIZOVANI AVIONI SA KLIPNIM MOTORIMA ČIJA JE MTOM 2000 KG I MANJA (*) <i>PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES 2 000 KG MTOM AND BELOW</i>	
A (*)	TA.1 (*)	TA.1 (*)	TURBINSKI AVIONI (*) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		TA.2 (*)	KLIPNI AVIONI (*) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		TA.3 (*)	TURBINSKI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
		TA.4 (*)	KLIPNI HELIKOPTERI (*) <i>HELICOPTERS PISTON</i>
L (*)	TL (*)	NAVESTI KONKRETNU PODKATEGORIJU DOZVOLE (*) <i>QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUBCATEGORY</i>	
TIP / POSLOVI (*) <i>TYPE / TASKS</i>	C (*)	T4 (*)	[NAVESTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	B1 (*)	T1 (*)	[NAVESTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	B2 (*)	T2 (*)	[NAVESTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	A (*)	T3 (*)	[NAVESTI TIP VAZDUHOPLOVA] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>

Ovo odobrenje ograničeno je na one obuke i ispite koji su navedeni u obimu radova odobrenog priručnika organizacije za obuku iz održavanja.

This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.

Referenca Priručnika organizacije za obuku iz održavanja:

Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležnu vlast: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

Obrazac 11 Izdanje 6

(*) Obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) Upisati odgovarajuće ovlaštenje ili ograničenje

(***)Odobrenje za osnovni B2 kurs/ispitivanje uključuje odobrenje za B2L kurs/ispitivanje za sva ovlaštenja za sistem.

(3) Dodatak III mijenja se i glasi:

„1. Osnovna obuka i ispit

Obrazac svjedočanstva o osnovnoj obuci koristi se za priznavanje završetka osnovne obuke ili osnovnog ispita, ili zajedno osnovne obuke i osnovnog ispita.

U svjedočanstvu o obuci jasno se navodi svaki pojedini ispit iz modula po datumu polaganja zajedno sa odgovarajućom verzijom Dodatka I Aneksu III (Dio-66).

Stranica Page	1	od of	1
SVJEDOČANSTVO O ZAVRŠENOJ OBUCI CERTIFICATE OF RECOGNITION			
Broj svjedočanstva: Reference: ME.147.[XXXX].[YYYY]			
Svjedočanstvo o završenoj obuci izdaje se: <i>The certificate of recognition is issued to:</i>			
[IME] [NAME] [DATUM i MJESTO ROĐENJA] [DATE and PLACE OF BIRTH]			
Od strane: By:			
[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE] [COMPANY NAME AND ADDRESS] Broj uvjerenja: ME.147.[XXXX] Reference:			
organizacija za obuku iz održavanja odobrena da sprovodi obuku i ispite u okviru svoje liste odobrenja i u skladu sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EU) br. 1321/2014. <i>a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.</i>			
Ovim svjedočanstvom potvrđuje se da je gore imenovani ili uspješno položio odobreni kurs osnovne obuke (*) ili osnovni ispit (*) naveden niže u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi. <i>This certificate confirms that the above named person either successfully passed the approved basic training course (*) or the basic examination (*) stated below in compliance with Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.</i>			
[KURS OSNOVNE OBUKE(*)] i/ili [OSNOVNI ISPIT(*)] [BASIC TRAINING COURSE(*)] or/and [BASIC EXAMINATION(*)] [LISTA DIO-66 MODULA/DATUM KADA JE ISPIT POLOŽEN] [LIST OF PART-66 MODULES/DATE OF EXAMINATION PASSED]			
Datum: Date:			
Potpis: Signed:			
U ime: [NAZIV ORGANIZACIJE] For: [COMPANY NAME]			

EASA obrazac 148 izdanje 3

(*) izbrisati nepotrebno

2. Obuka za tip i ispit

Obrazac svjedočanstva o obuci za tip koristi se za priznavanje završetka teorijskog dijela ili praktičnog dijela ili zajedno teorijskog i praktičnog dijela kursa obuke za ovlaštenje za tip.

U svjedočanstvu mora da se naznači kombinacija zmaja vazduhoplova/motora za koju je pružena obuka.

Moraju da se izbrišu odgovarajuće reference ukoliko je primjenljivo i u rubrici sa tipom kursa mora da se navede jesu li bili obuhvaćeni samo teorijski djelovi ili praktični djelovi ili su bili obuhvaćeni i teorijski i praktični djelovi.

U svjedočanstvu o obuci mora da bude jasno navedeno da li je kurs potpun ili djelimičan (poput kursa za zmaj vazduhoplova, pogonsku grupu ili avioniku/elektriku) ili kurs razlika zasnovan na prethodnom iskustvu podnosioca zahtjeva, na primjer kurs A340 (CFM) za A320 tehničare. Ako kurs nije potpun, u svjedočanstvu mora da se navede jesu li obuhvaćene zajedničke oblasti ili ne.

Stranica 1 od 1
Page of

SVJEDOČANSTVO O ZAVRŠENOJ OBUCI CERTIFICATE OF RECOGNITION

Broj svjedočanstva:
Reference: ME.147.[XXXX].[YYYY]

Svjedočanstvo o završenoj obuci izdaje se:
The certificate of recognition is issued to:

[IME]
[NAME]
[DATUM i MJESTO ROĐENJA]
[DATE and PLACE OF BIRTH]

Od strane:
By:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

Broj uvjerenja:
Reference: ME.147.[XXXX]

organizacija za obuku iz održavanja odobrena da sprovodi obuku i ispite u okviru svoje liste odobrenja i u skladu sa Aneksom IV (Dio-147) Uredbe (EZ) br. 1321/2014.
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EC) No 1321/2014.

Ovim svjedočanstvom potvrđuje se da je gore imenovani ili uspješno položio teorijske (*) ili praktične elemente (*) odobrene obuke za tip navedene niže kao i odgovarajuće ispite u skladu sa Uredbom (EU) br. 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 koja je trenutno na snazi.
This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical () and/or the practical elements (*) of the approved type training course stated below and related examinations in compliance with Regulation (EU) No 2018/1139 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.*

[KURS OBUKE ZA TIP VAZDUHOPLOVA(*)]
[AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE(*)]
[DATUMI POČETKA i ZAVRŠETKA]
[START and END DATES]
[NAVESTI TEORIJSKE I/ILI PRAKTIČNE ELEMENTE]
[SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS AND/OR PRACTICAL ELEMENTS]
ili
or
[ISPIT ZA TIP VAZDUHOPLOVA(*)]
[AIRCRAFT TYPE EXAMINATION(*)]
[DATUM ZAVRŠETKA]
[END DATE]

Datum:
Date:
Potpis:
Signed:
U ime: [NAZIV ORGANIZACIJE]
For: [COMPANY NAME]

ANEKS V

Aneks Va Uredbe (EU) 1321/2014 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) Dio gdje je sadržaj mijenja se i glasi:

„SADRŽAJ

T.1 Nadležna vlast

Sekcija A – Tehnički zahtjevi

Odjeljak A – OPŠTE

T.A.101 Oblast primjene

Odjeljak B – ZAHTJEVI

T.A.201 Odgovornosti

Odjeljak E – ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

T.A.501 Organizacija za održavanje

Odjeljak G – DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (DIO-CAMO)

T.A.701 Oblast primjene

T.A.704 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovibenosti

T.A.706 Zahtjevi koji se odnose na osoblje

T.A.708 Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti

T.A.709 Dokumentacija

T.A.711 Prava

T.A.712 Sistem upravljanja

T.A.714 Čuvanje evidencije

T.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

T.A.716 Nalazi

Sekcija B – Procedure za nadležne vlasti

Odjeljak A – Opšte

T.B.101 Oblast primjene

T.B.102 Nadležna vlast

T.B.104 Čuvanje evidencije

T.B.105 Međusobna razmjena informacija

Odjeljak B – Odgovornost

T.B.201 Odgovornosti

T.B.202 Nalazi

Odjeljak G – DODATNI ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (DIO-CAMO)

T.B.702 Procedura inicijalne sertifikacije

T.B.704 Kontinuirani nadzor

T.B.705 Nalazi i korektivne akcije“

(2) Sekcija A mijenja i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka T.A.101 mijenja se i glasi:

„T.A.101 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju zahtjevi kojima se obezbeđuje da se kontinuirana plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 održava u saglasnosti sa osnovnim zahtjevima iz Aneksa V Uredbe (EU) br. 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta.

Takođe se utvrđuju uslovi koje treba da zadovolje lica ili organizacije odgovorne za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti i održavanje tih vazduhoplova.”;

(b) naslov odjeljka G mijenja se i glasi:

„DODATNI ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI ODOBRENE U SKLADU SA ANEKSOM Vc (Dio-CAMO)”;

(c) tačka T.A.701 mijenja se i glasi:

„T.A.701 Oblast primjene

U ovom Odjeljku se utvrđuju zahtjevi koje organizacija odobrena u skladu sa Aneksom Vc mora da ispuni uz zahtjeve iz Aneksa Vc (Dio-CAMO) kako bi mogla da obavlja kontrolu poslova navedenih u tački T.A.201.”;

(d) tačka T.A.704 mijenja se i glasi:

„T.A.704 Priručnik za obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.300, priručnik za mora da sadrži procedure u kojima se utvrđuje kako organizacija obezbeđuje usaglašenost sa ovim Aneksom.”;

(e) tačka T.A.706 mijenja se i glasi:

„T.A.706 Zahtjevi koji se odnose na osoblje

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.305, osoblje iz tački (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 mora da ima odgovarajuće znanje o zakonima koji se primjenjuju u trećim zemljama u kojima je vazduhoplov registrovan.”;

(f) u tački T.A.708 prvi stav mijenja se i glasi:

„Ne dovodeći u pitanje tačku CAMO.A.315, za vazduhoplove čija se kontinuirana plovidbenost obezbeđuje u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa organizacija je dužna da:“;

(g) tačka T.A.709 mijenja se i glasi:

„T.A.709 Dokumentacija

Ne dovodeći u pitanje tačku CAMO.A.325, za svaki vazduhoplov čija se kontinuirana plovidbenost obezbeđuje u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa organizacija čuva i koristi primjenljive podatke za održavanje prihvatljive državi u kojoj je vazduhoplov registrovan.“;

(h) tačke T.A.711 i T.A.712 mijenjaju se i glase:

„T.A.711 Prava

Organizacija odobrena u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) može da obavlja poslove navedene u tački T.A.708 za vazduhoplove upisane u njen sertifikat vazdušnog operatora, pod uslovom da organizacija ima uspostavljene procedure za obezbeđivanje usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa koje je odobrila nadležna vlast.

T.A.712 Sistem upravljanja

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.A.200, organizacija obezbeđuje usaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa.“;

(i) tačke T.A.714, T.A.715 i T.A.716 mijenjaju se i glase:

„T.A.714 Čuvanje evidencije

Pored zahtjeva iz tačke (a) tačke CAMO.A.220, organizacija vodi evidenciju iz tačke (1)(j) tačke T.A.201.

T.A.715 Kontinuirano važenje odobrenja

Kako bi odobrenje organizacije koja obezbeđuje kontinuiranu plovidbenost ostalo važeće, osim zahtjeva iz tačke CAMO.A.135 moraju da budu ispunjeni i sljedeći zahtjevi:

- (a) organizacija je usaglašena sa primjenljivim zahtjevima iz ovog Aneksa; i
- (b) organizacija obezbeđuje da svakoj osobi koju je ovlastila nadležna vlast bude dozvoljen pristup bilo kojem njenom objektu ili dokumentu povezanom s njenim aktivnostima, uključujući sve podugovorene aktivnosti, zbog utvrđivanja usaglašenosti sa ovim Aneksom.

T.A.716 Nalazi

- (a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom T.B.705 organizacija mora da:
 - 1. utvrdi osnovni uzrok ili osnovne uzroke nalaza o neusaglašenosti i faktore koji tome doprinose;
 - 2. pripremi, donese i sprovede korektivni akcioni plan;
 - 3. demonstrira na način prihvatljiv nadležnim vlastima da su preduzete potrebne korektivne akcije za uklanjanje nalaza.

(b) Akcije iz tački (1) do (3) tačke (a) preduzimaju se u vremenskom roku koji odredi nadležna vlast u skladu sa tačkom T.B.705.”;

(3) Sekcija B mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) naslov se mijenja i glasi:

„DODATNA PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI”;

(b) naslov Odjeljka G mijenja se i glasi:

„DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI KOJA JE ODOBRENA U SKLADU SA ANEKSOM Vc (Dio-CAMO)”;

(c) tačka T.B.702 mijenja se i glasi:

„T.B.702 Procedura inicijalne sertifikacije

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.B.310, nadležna vlast provjerava i utvrđuje da li su te procedure usaglašene sa zahtjevima iz ovog Aneksa i provjerava da li je organizacija usaglašena sa zahtjevima iz ovog Aneksa.”;

(d) tačke T.B.704 i T.B.705 mijenjaju se i glase:

„T.B.704 Kontinuirani nadzor

Pored zahtjeva iz tačke CAMO.B.305, tokom svakog ciklusa planiranja nadzora nadležna vlast provjerava odgovarajući uzorak vazduhoplova iz tačke (b) člana 1 kojima kontinuiranu plovidbenost obezbjeđuje organizacija.

T.B.705 Nalazi i korektivne akcije

Za organizacije koje obezbjeđuju kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova iz tačke (b) člana 1, nadležna vlast pri provjeri usaglašenosti organizacije sa zahtjevima iz ovog Aneksa primjenjuje zahtjeve iz tačke CAMO.B.350.”

PRILOG VI

„PRILOG Vb

(Dio-ML)

SADRŽAJ

ML.1

SEKCIJA A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A — OPŠTE

ML.A.101 Oblast primjene

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

ML.A.201 Odgovornosti

ML.A.202 Prijavljivanje događaja

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

ML.A.302 Program održavanja vazduhoplova

ML.A.303 Nalozi za plovidbenost

ML.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

ML.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

ML.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

ODJELJAK D — STANDARDI ODRŽAVANJA

ML.A.401 Podaci o održavanju

ML.A.402 Obavljanje održavanja

ML.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

ODJELJAK E — KOMPONENTE

ML.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

ML.A.502 Održavanje komponenti

ML.A.503 Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe

ML.A.504 Kontrola neispravnih komponenti

ODJELJAK H — UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ML.A.801 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

ML.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

ML.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

ML.A.901 Pregled plovidbenosti vazduhoplova

ML.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

ML.A.903 Postupak pregleda plovidbenosti

ML.A.904 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

ML.A.905 Prenos registracije vazduhoplova unutar Unije

ML.A.906 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenih u Uniju

ML.A.907 Nalazi

SEKCIJA B — PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A — OPŠTE

ML.B.101 Oblast primjene

ML.B.102 Nadležna vlast

ML.B.104 Vođenje evidencije

ML.B.105 Međusobna razmjena informacija

ODJELJAK B — ODGOVORNOST

ML.B.201 Odgovornosti

ODJELJAK C — KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.B.302 Izuzeća

ML.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

ML.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

ODJELJAK I — POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)

ML.B.902 Pregled plovidbenosti koji obavlja nadležna vlast

ML.B.903 Nalazi

Dodatak I — Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

Dodatak II — Ograničeno pilot-vlasnik održavanje

Dodatak III — Složeni poslovi održavanja koje ne smije da obavlja pilot-vlasnik

Dodatak IV – Potvrda o provjeri plovidbenosti – (EASA Obrazac 15c)

ML.1

(a) U skladu sa stavom 2 člana 3 ovaj Aneks (Dio-ML) primjenjuje se na vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon koji nisu navedeni u sertifikatu vazdušnog operatora licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008:

1. avione čija je maksimalna dozvoljena masa na polijetanju (MTOM) 2730 kg ili manje;
2. rotokoptere čija je najveća MTOM 1200 kg ili manje, sertifikovane za najviše četiri osobe;
3. druge ELA2 vazduhoplove.

(b) Za potrebe ovog Aneksa nadležna vlast je tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je vazduhoplov registrovan.

(c) Izrazi u ovom Aneksu imaju sljedeće značenje:

(1) „nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju” je osoblje koje vrši sertifikaciju a koje ne radi u ime odobrene organizacije za održavanje i koje ispunjava jedno od navedenog:

(i) zahtjeve iz Aneksa III (Dio-66);

(ii) za vazduhoplove na koje se ne primjenjuje Aneks III (Dio-66), zahtjeve za osoblje koje vrši sertifikaciju koji su na snazi u državi članici u kojoj je vazduhoplov registrovan;

- (2) „organizacija za održavanje” je organizacija koja ima odobrenje izdato u skladu sa jednim od navedenog:
- (i) Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M);
 - (ii) Sekcijom A Aneksa II (Dio-145);
 - (iii) Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO);
- (3) „vlasnik” je lice koja je odgovorno za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, uključujući jedno od navedenog:
- (i) registrovanog vlasnika vazduhoplova;
 - (ii) zakupca u slučaju ugovora o zakupu;
 - (iii) operatora.

SEKCIJA A

TEHNIČKI ZAHTJEVI

ODJELJAK A

OPŠTE

ML.A.101 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju mjere koje treba da se preduzmu kako bi se obezbijedilo da je vazduhoplov plovidben. Takođe se propisuju uslovi koje moraju da ispune lica ili organizacije uključene u aktivnosti povezane sa plovidbenošću vazduhoplova.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

ML.A.201 Odgovornosti

- (a) Vlasnik vazduhoplova je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova i obezbjeđuje da se let obavi samo ukoliko su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
- (1) vazduhoplov se održava u plovidbenom stanju;
 - (2) sva operativna oprema i oprema za slučaj nužde je pravilno ugrađena i ispravna je ili je jasno označena kao neispravna;
 - (3) uvjerenje o plovidbenosti je važeće;
 - (4) održavanje vazduhoplova obavlja se u skladu sa programom održavanja vazduhoplova („AMP”) navedenim u tački ML.A.302.
- (b) Odstupajući od tačke (a), ako je vazduhoplov u zakupu, odgovornosti iz tačke (a) primjenjuju se na zakupca, ako je zakupac naveden u registracionom dokumentu vazduhoplova ili ugovoru o zakupu.

- (c) Svako lice ili organizacija koja obavlja održavanje vazduhoplova i komponenti odgovorna je za poslove održavanja koji se obavljaju.
- (d) Vođa vazduhoplova odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Ovaj pregled obavlja pilot ili drugo kvalifikovano lice, ali ne mora da ga obavlja odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje vrši sertifikaciju.
- (e) Za vazduhoplove koje koriste komercijalne odobrene organizacije za obuku („ATO”) i komercijalne deklarirane organizacije za obuku („DTO”) iz člana 10a Uredbe (EU) br. 1178/2011 ili koji se ne koriste u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili koji se koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili Odjeljkom DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976 (*), operator:
 - (1) ima odobrenje kao CAMO ili kao CAO za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti svog vazduhoplova u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), ili sklapa ugovor sa takvom organizacijom primjenom ugovora iz Dodatka I ovog Aneksa;
 - (2) obezbjeđuje da cjelokupno održavanje obavljaju organizacije za održavanje u skladu sa tačkom (c)(2) tačke ML.1.;
 - (3) obezbjeđuje da su ispunjeni svi zahtjevi iz tačke (a).
- (f) Za vazduhoplove koji nisu obuhvaćeni tačkom (e), u cilju ispunjavanja zahtjeva iz tačke (a) vlasnik vazduhoplova može da ugovori poslove povezane sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti sa organizacijom odobrenom kao CAMO ili CAO u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO). U tom slučaju organizacija s kojom je sklopljen ugovor preuzima odgovornost za propisno obavljanje tih poslova i zaključuje se pisani ugovor u skladu sa Dodatkom I ovog Aneksa. Ako vlasnik ne zaključi ugovor sa takvom organizacijom, vlasnik je odgovoran za propisno obavljanje poslova povezanih sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti.
- (g) Vlasnik je dužan da nadležnim vlastima dozvoli pristup vazduhoplovu i evidenciji o vazduhoplovu kako bi nadležna vlast mogla da utvrdi ispunjava li vazduhoplov zahtjeve iz ovog Aneksa.

ML.A.202 Prijavljivanje događaja

- (a) Ne dovodeći u pitanje zahtjeve za prijavljivanje iz Aneksa II (Dio-145) i Aneksa Vc (Dio-CAMO), svako lice i organizacija odgovorni u skladu sa tačkom ML.A.201 dužni su da prijavljuju svako identifikovano stanje vazduhoplova ili komponente koje može da ugrozi sigurnost leta:
 - (1) nadležnim vlastima imenovanim od strane države članice registra vazduhoplova i, ukoliko se razlikuje od države članice registra, nadležnim vlastima koje je imenovala država članica operatora;
 - (2) organizaciji odgovornoj za projekat tipa ili dodatni projekat tipa.
- (b) Prijave iz tačke (a) se obavljaju na način određen od strane nadležne vlasti iz tačke (a) i sadrže sve relevantne informacije o stanju poznatom licu ili organizaciji koja je sačinila prijavu.
- (c) Kada se održavanje ili provjera plovidbenosti vazduhoplova obavljaju na osnovu pisanog sporazuma, lice ili organizacija odgovorni za te aktivnosti takođe prijavljuju bilo koje stanje iz tačke (a) vlasniku vazduhoplova i, ako to nije isto lice, relevantnoj CAMO ili CAO.

- (d) Lice ili organizacija dostavlja prijave iz tački (a) i (c) što je prije moguće, ali ne kasnije od 72 sata od trenutka kada je lice ili organizacija identifikovalo stanje na koje se prijava odnosi, osim ukoliko to nije spriječeno usljed izuzetnih okolnosti.

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.A.301 Poslovi kontinuirane plovidbenosti

Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i ispravno stanje operativne opreme i opreme za slučaj nužde obezbjeđuju se:

- (a) obavljanjem pretpoletnih pregleda;
- (b) otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utiču na sigurnost operacija u skladu sa podacima navedenim u tačkama ML.A.304 i ML.A.401, kako je primjenljivo, pri čemu se uzimaju u obzir lista minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova (MEL) i lista dozvoljenih odstupanja od odobrene konfiguracije (*Configuration Deviation List – CDL*), ukoliko postoje;
- (c) obavljanjem cjelokupnog održavanja u skladu sa AMP-om iz tačke ML.A.302;
- (d) obavljanjem svih primjenljivih:
 - (1) naloga za plovidbenost („AD”);
 - (2) operativnih naloga koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (3) zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je odredila Agencija;
 - (4) mjera koje nalažu nadležne vlasti kao neposrednu reakciju na sigurnosni problem;
- (e) obavljanjem modifikacija i popravki u skladu sa tačkom ML.A.304;
- (f) izvođenjem probnih letova kojima se provjerava održavanje, ukoliko je to potrebno.

ML.A.302 Program održavanja vazduhoplova

- (a) Održavanje svakog vazduhoplova organizuje se u skladu sa AMP-om.
- (b) AMP i sve njegove naknadne izmjene i dopune:
 - (1) deklariše vlasnik u skladu sa tačkom (c)(7) tačke ML.A.302, ako kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova ne obezbjeđuje CAMO ili CAO;
 - (2) odobrava CAMO ili CAO odgovoran za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova.

Vlasnik koji deklariše AMP u skladu sa tačkom (b)(1) ili organizacija koja odobrava AMP u skladu sa tačkom (b)(2) ažurira AMP.

- (c) AMP:
 - (1) jasno navodi vlasnika vazduhoplova i vazduhoplov na koji se odnosi, uključujući sve ugrađene motore i elise, ukoliko je primjenljivo;
 - (2) obuhvata jedno od sljedećeg:

- (a) poslove i inspekcije sadržane u važećem programu minimalnog pregleda („MIP”) iz tačke (d);
 - (b) instrukcije za kontinuiranu plovidbenost („ICA”) koje je izdao nosilac odobrenja projekta („DAH”);
- (3) može da uključuje dodatne aktivnosti održavanja osim onih iz tačke (c)(2) ili aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz tačke (c)(2)(b) na predlog vlasnika, CAMO-a ili CAO-a, nakon što se odobre ili deklariraju u skladu sa tačkom (b). Aktivnosti održavanja koje su različite od onih iz tačke (c)(2)(b) ne smiju da budu manje ograničavajuće od onih utvrđenih u važećem MIP-u;
- (4) uključuje sve obavezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su repetitivni AD-i, sekcija o ograničenjima plovidbenosti („ALS”) iz ICA i posebni zahtjevi za održavanje iz liste podataka uvjerenja o tipu („TCDS”);
- (5) određuje sve dodatne poslove održavanja koje treba obaviti zbog specifičnog tipa vazduhoplova, konfiguracije vazduhoplova, vrste i specifičnosti operacija, pri čemu se u obzir uzimaju najmanje sljedeći elementi:
- (a) specifična ugrađena oprema i modifikacije vazduhoplova;
 - (b) popravke izvršene na vazduhoplovu;
 - (c) komponente sa ograničenim vijekom upotrebe i komponente kritične za sigurnost leta;
 - (d) preporuke za održavanje, kao što su intervali između dvije obnove (TBO), izdate putem servisnih biltena, servisnih dopisa i ostalih neobaveznih servisnih informacija;
 - (e) primjenljive operativne direktive ili zahtjevi povezani s periodičnom inspekcijom određene opreme;
 - (f) posebna operativna odobrenja;
 - (g) upotreba vazduhoplova i operativno okruženje;
- (6) navodi jesu li piloti-vlasnici ovlašćeni za obavljanje održavanja;
- (7) ako ga deklariraju vlasnik, sadrži potpisanu izjavu u kojoj vlasnik deklariraju da je to AMP za određenu registraciju vazduhoplova i da je on u potpunosti odgovoran za njegov sadržaj i, posebno, za sva odstupanja od preporuka DAH-a;
- (8) ako ga odobri CAMO ili CAO, potpisuje ga ta organizacija, koja čuva evidenciju sa obrazloženjem svih uvedenih odstupanja od preporuka DAH-a;
- (9) provjerava se najmanje jednom godišnje kako bi se procijenila njegova efektivnost, a ta provjera:
- (a) obavlja se zajedno sa pregledom plovidbenosti vazduhoplova od strane lica koje obavlja taj pregled plovidbenosti; ili
 - (b) obavlja je CAMO ili CAO koji obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova u onim slučajevima kad provjera AMP-a nije obavljena zajedno sa pregledom plovidbenosti.

Ako se u okviru pregleda otkriju nedostaci vazduhoplova povezani sa nedostacima u sadržaju AMP-a, AMP se u skladu sa tim mijenja i dopunjava. U tom slučaju lice koja obavlja provjeru obavještava nadležnu vlast države članice registra ako se ne slaže sa mjerama za izmjenu i dopunu AMPO-a koje je preduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. Nadležna vlast odlučuje koje su izmjene i dopune AMP-a neophodne, uzimajući u obzir odgovarajuće nalaze i, ako je potrebno, postupajući u skladu sa tačkom ML.B.304.

(d) MIP:

(1) obuhvata sljedeće intervale inspekcije:

- (a) za avione, motorne jedrilice (TMG) i balone, svaki godišnji interval ili interval od 100 sati, pri čemu se u obzir uzima ono što se ranije desilo, pri čemu se može dopustiti odstupanje od jednog mjeseca ili 10 sati. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja inspekcije;
- (b) za jedrilice i jedrilice sa pogonom koje nisu TMG, svaki godišnji interval pri čemu se može dozvoliti odstupanje od jednog mjeseca. Sljedeći interval računa se od vremena obavljanja inspekcije;

(2) obuhvata sljedeće, kako je primjenljivo na tip vazduhoplova:

- (a) poslovi servisiranja u skladu sa zahtjevima DAH-a;
- (b) pregled oznaka;
- (c) provjera evidencije mjerenja težine i mjerenje težine u skladu sa Uredbom (EU) br. 965/2012, Uredbom (EU) 2018/395 i Uredbom (EU) 2018/1976;
- (d) operativna provjera transpondera (ako je ugrađen);
- (e) funkcionalna provjera pitostatičkog sistema;
- (f) u slučaju aviona:
 - (i) operativne provjere snage i obrtaja u minuti (rpm), magnetne, pritisak goriva i ulja, temperature motora;
 - (ii) za motore opremljene automatskom kontrolom motora, objavljenu proceduru probe motora;
 - (iii) za motore sa sistemom podmazivanja sa suvim karterom, motore s turbopunjačima i motore sa tečnim hlađenjem, operativnu provjeru znakova koji upućuju na poremećaje u cirkulaciji tečnosti;
- (g) inspekciju stanja i spojeva strukturalnih elemenata, sistema i komponenti koji se odnose na sljedeće oblasti:
 - (i) za avione:

zmaj, putnička i pilotska kabina, stalni trap, krilna i centralna sekcija, komande leta, repna površina, avionika i električna, pogonska grupa, kvačila i reduktori, elisa i ostali sistemi kao što je BRS padobranski sistem;
 - (ii) za jedrilice i jedrilice sa pogonom:

zmaj, putnička i pilotska kabina, stalni trap, krilna i centralna sekcija, repna površina, avionika i električna, pogonska grupa (za jedrilice sa pogonom) i razni sistemi kao što je odvojivi balast i/ili padobran za kočenje i kontrole, kao i sistem vodenog balasta;

(iii) za toplovazdušne balone:

kupola, gorionik, korpa, rezervoari za gorivo, oprema i instrumenti;

(iv) za plinske balone:

anvelopa, korpa, oprema i instrumenti.

Dok se ovim Aneksom ne odredi MIP za vazdušne brodove i rotokoptere, njihov AMP se zasniva na ICA koje je izdao DAH, kako je navedeno u tački (c)(2)(b).

(e) Odstupajući od tački (b) i (c), nije potrebna deklaracija vlasnika ni odobrenje CAMO-a ili CAO-a niti je potrebno sačiniti AMP ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (1) sva ICA koja je izdao DAH se poštuju bez ikakvih odstupanja;
- (2) sve preporuke za održavanje, kao što su TBO intervali, izdate u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobaveznim servisnim informacijama poštuju se bez ikakvih odstupanja;
- (3) ne postoje dodatni poslovi održavanja koje je potrebno obaviti zbog jednog od sljedećeg:
 - (a) specifične ugrađene opreme i modifikacija vazduhoplova;
 - (b) popravki izvršenih na vazduhoplovu;
 - (c) komponenti s ograničenim vijekom upotrebe i ključnih komponenti za sigurnost letenja;
 - (d) posebnih operativnih odobrenja;
 - (e) upotrebe vazduhoplova i operativnog okruženja;
- (4) piloti-vlasnici ovlašćeni su za obavljanje pilot-vlasnik održavanja.

Ovo odstupanje se ne primjenjuje ako pilot-vlasnik ili, u slučaju vazduhoplova u zajedničkom vlasništvu, bilo koji od pilota-vlasnika nije ovlašćen za obavljanje pilot-vlasnik održavanja jer to mora da bude navedeno u prijavljenom ili odobrenom AMP-u.

(f) Ako su ispunjeni uslovi iz tački (e)(1) do (e)(4), AMP koji se primjenjuje na vazduhoplov mora da se sastoji od sljedećeg:

- (1) ICA izdatih od strane DAH;
- (2) preporuka za održavanje, kao što su TBO intervali, izdatih u servisnim biltenima, servisnim dopisima i ostalim neobaveznim servisnim informacijama;
- (3) obavezne informacije o kontinuiranoj plovidbenosti, kao što su repetitivni AD-i, ALS iz ICA i posebni zahtjevi za održavanje iz TCDS-a;
- (4) poslove povezane sa posebnim operativnim direktivama ili zahtjevima ili direktivama ili zahtjevima za vazdušni prostor u vezi sa određenim instrumentima i opremom.

ML.A.303 Nalozi za plovidbenost

Svaki primjenljivi AD mora da se izvrši u okviru zahtjeva tog AD-a, osim ako Agencija odredi drugačije.

ML.A.304 Podaci o modifikacijama i popravkama

Lice ili organizacija koja popravlja vazduhoplov ili komponente, procjenjuje svako oštećenje. Modifikacije i popravke se obavljaju uz korišćenje, po potrebi, sljedećih podataka:

- (a) koje je odobrila Agencija;
- (b) koje je odobrila organizacija za projektovanje koja ispunjava uslove iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
- (c) sadržanih u zahtjevima iz tačke 21.A.90B ili tačke 21.A.431B Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

ML.A.305 Sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova (*Aircraft continuing airworthiness record system*)

- (a) Po završetku svakog održavanja, u sistem evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova unosi se uvjerenje o otpuštanju u upotrebu (CRS) koja se zahtijeva u skladu sa tačkom ML.A.801. Svaki se unos obavlja što je prije moguće, ali najkasnije 30 dana nakon datuma završetka održavanja.
- (b) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sastoji se od knjige vazduhoplova, knjige (a) motora ili kontrolne kartice modula motora, knjige(a) elise i kontrolnih kartica bilo koje komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, zavisno od slučaja.
- (c) Tip vazduhoplova i registarska oznaka, datum zajedno sa ukupnim vremenom naleta i ciklusima i brojem slijetanja unose se u knjige vazduhoplova.
- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova sastoji se od:
 - (1) aktuelnog statusa AD-a i mjera koje su naložile nadležne vlasti kao direktnu reakciju na sigurnosni problem;
 - (2) aktuelnog statusa modifikacija, popravki i drugih preporuka DAH-a za održavanje;
 - (3) aktuelnog statusa usaglašenosti sa AMP-om;
 - (4) aktuelnog statusa komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe;
 - (5) aktuelnog izvještaja o masi i balansu;
 - (6) aktuelnog spiska odloženog održavanja.
- (e) Osim dokumenta o stavljanju u upotrebu, EASA Obrasca 1, kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), ili ekvivalentnog dokumenta, za svaku ugrađenu komponentu, kao što su motor, elisa, modul motora ili komponenta sa ograničenim vijekom upotrebe, u odgovarajuću knjigu motora ili elise, kontrolnu karticu modula motora ili komponente sa ograničenim vijekom upotrebe unose se sljedeći podaci:
 - (1) identifikacija komponente;

- (2) tip, serijski broj i registracija, ukoliko je odgovarajuće, vazduhoplova, motora, elise, modula motora ili komponente sa ograničenim vijekom upotrebe, u koji je pojedina komponenta ugrađena, zajedno sa referencama o ugradnji i izgradnji komponente;
 - (3) datum zajedno sa ukupnim brojem sati naleta, ciklusima, brojem slijetanja i kalendarskim vremenom komponente, zavisno šta je relevantno za pojedinu komponentu;
 - (4) aktuelni podaci iz tačke (d) koji se odnose na komponentu.
- (f) Lice ili organizacija odgovorna za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti i poslova u skladu sa tačkom ML.A.201 kontroliše evidenciju kako je navedeno u tački ML.A.305 i na zahtjev dostavlja tu evidenciju nadležnim vlastima.
- (g) Svi unosi u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova moraju biti jasni i precizni. Ako je neki unos potrebno ispraviti, ispravka se obavlja tako da je prvobitni unos jasno čitljiv.
- (h) Vlasnik obezbjeđuje uspostavljanje sistema za čuvanje sljedeće evidencije tokom utvrđenih vremenskih perioda:
- (1) sve detaljne evidencije o održavanju vazduhoplova i svih komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe koje su ugrađene u njega, dok se podaci u toj evidenciji ne zamijene novim podacima koji su ekvivalentni po obimu i detaljnosti, ali ne manje od 36 mjeseci od otpuštanja vazduhoplova ili komponente u upotrebu;
 - (2) ukupnog vremena upotrebe, izraženog u satima, kalendarskom vremenu, ciklusima i brojem slijetanja vazduhoplova i svih komponenti sa ograničenim vijekom upotrebe, najmanje 12 mjeseci nakon što su vazduhoplov ili komponenta trajno povučeni iz upotrebe;
 - (3) vremena upotrebe, izraženog u satima, kalendarskom vremenu, ciklusima i broju slijetanja, ukoliko je odgovarajuće, od posljednjeg planiranog održavanja komponente koja podliježe ograničenju vijeka upotrebe, najmanje dok se planirano održavanje komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem ekvivalentnog obima i detaljnosti radova;
 - (4) aktuelnog statusa usaglašenosti sa AMP-om najmanje dok se planirano održavanje vazduhoplova ili komponente ne zamijeni drugim planiranim održavanjem ekvivalentnog obima i detaljnosti radova;
 - (5) aktuelnog statusa AD-a primjenljivih na vazduhoplove i komponente, najmanje 12 mjeseci nakon trajnog povlačenja vazduhoplova ili komponente iz upotrebe;
 - (6) detalja o aktuelnim modifikacijama i popravkama na vazduhoplovu, motoru (motorima), elisi (elisama) i bilo kojoj drugoj komponenti bitnoj za sigurnost letenja, najmanje 12 mjeseci nakon njihovog trajnog povlačenja iz upotrebe.

ML.A.307 Prenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Ako se vazduhoplov trajno prenosi sa jednog vlasnika na drugog, vlasnik koji obavlja prenos obezbjeđuje da se prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke ML.A.305.
- (b) Ako vlasnik ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, vlasnik mora da obezbijedi da se evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti iz tačke ML.A.305 prenese ugovorenoj organizaciji.

- (c) Vremenski periodi za čuvanje evidencije utvrđeni u tački (h) tačke ML.A.305 nastavljaju da se primjenjuju na novog vlasnika, CAMO ili CAO.

ODJELJAK D

STANDARDI ODRŽAVANJA

ML.A.401 Podaci o održavanju

- (a) Lice ili organizacija koja održava vazduhoplov tokom održavanja koristi samo primjenljive podatke o održavanju.
- (b) U ovom Aneksu „primjenljivi podaci o održavanju” znači:
- (1) svi primjenljivi zahtjevi, procedure, standardi ili informacije koje je izdala nadležna vlast ili Agencija;
 - (2) svi primjenljivi AD-i;
 - (3) primjenljive ICA koje su izdali nosioci uvjerenja o tipu, nosioci dodatnog uvjerenja o tipu i bilo koja druga organizacija koja te podatke objavljuje u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (4) svi primjenljivi podaci izdati u skladu sa tačkom (d) tačke 145.A.45.

ML.A.402 Obavljanje održavanja

- (a) Održavanje koje obavljaju odobrene organizacije za održavanje mora da bude u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), kako je primjenljivo.
- (b) Za održavanje koje se ne obavlja u skladu sa tačkom (a), lice koje obavlja održavanje mora da:
- (1) bude kvalifikovano za poslove koje obavlja, kako se zahtijeva u skladu sa ovim Aneksom;
 - (2) obezbijedi da je oblast u kojoj se obavlja održavanje organizovana i čista bez prljavštine i kontaminacije;
 - (3) koristi metode, tehnike, standarde i instrukcije navedene u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401;
 - (4) koristi alate, opremu i materijale navedene u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401. Ako je potrebno, alati i oprema kontrolišu se i baždare u skladu sa službeno priznatim standardom;
 - (5) obezbijedi da se održavanje obavlja u okviru ograničenja radne sredine navedenim u podacima o održavanju iz tačke ML.A.401;
 - (6) obezbijedi da se u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući objekti;
 - (7) obezbijedi da su rizik od višestrukih grešaka tokom održavanja i rizik od ponavljanja grešaka kod identičnih poslova održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;

- (8) obezbijedi da se metoda otkrivanja grešaka sprovodi nakon izvršenja svih kritičnih poslova održavanja;
- (9) nakon završetka održavanja sprovede opštu provjeru kako bi se obezbijedilo da u vazduhoplovu ili komponenti nema zaostalog alata, opreme i ostalih stranih djelova i materijala i da su svi pristupni paneli koje su skinuti ponovo postavljeni;
- (10) obezbijedi da je svo obavljeno održavanje pravilno evidentirano i dokumentovano.

ML.A.403 Kvarovi na vazduhoplovu

- (a) Svaki kvar na vazduhoplovu koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja otklanja se prije daljeg letenja.
- (b) Sljedeća lica mogu da odluče da kvar ne ugrožava ozbiljno sigurnost letenja i u skladu sa tim mogu da odlože njegovu popravku:
 - (1) pilot u odnosu na kvarove neobavezne opreme vazduhoplova;
 - (2) pilot, ako se služi listom minimalne opreme, u odnosu na kvarove obavezne opreme vazduhoplova – u suprotnom popravku tih kvarova može da odloži samo ovlašćeno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) pilot u odnosu na kvarove koji nisu kvarovi iz tački (b)(1) i (b)(2) ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (i) vazduhoplov se koristi u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili, u slučaju balona ili jedrilica, oni se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976;
 - (ii) pilot odlaže popravku kvara uz saglasnost vlasnika vazduhoplova ili, ukoliko je primjenljivo, ugovorene CAMO ili CAO;
 - (4) odgovarajuće kvalifikovano osoblje koje vrši sertifikaciju u odnosu na druge kvarove osim onih iz tački (b)(1) i (b)(2), ako nisu ispunjeni uslovi iz tačke 3(i) i (ii).
- (c) Svaki kvar vazduhoplova koji ne ugrožava ozbiljno sigurnost letenja otklanja se što je prije izvodljivo od datuma kad je kvar vazduhoplova prvi put identifikovan i u okviru rokova utvrđenih u podacima o održavanju.
- (d) Svaki kvar koji nije otklonjen prije letenja evidentira se u sistemu evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova iz tačke ML.A.305, a evidencija mora da bude dostupna pilotu.

ODJELJAK E

KOMPONENTE

ML.A.501 Klasifikacija i ugrađivanje

- (a) Osim ako je drugačije navedeno u Odjeljku F Aneksa I (Dio-M), Aneksu II (Dio-145), Aneksu Vd (Dio-CAO) ove Uredbe i Aneksu I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012, komponenta može da se ugradi samo ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (i) u zadovoljavajućem je stanju;

- (ii) na odgovarajući je način otpuštena u upotrebu na EASA Obrascu 1 kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), ili ekvivalentnom obrascu;
 - (iii) označena je u skladu s Odjeljkom Q Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Prije ugradnje neke komponente u vazduhoplov, lice ili odobrena organizacija za održavanje obezbjeđuje da je ta određena komponenta pogodna za ugradnju ako su primjenljive različite modifikacije ili konfiguracije AD-a.
- (c) Standardni djelovi smiju da se ugrade u vazduhoplov ili komponentu samo onda kada su u podacima o održavanju navedeni ti određeni standardni djelovi. Standardni djelovi se ugrađuju samo onda kada su praćeni dokazom o usklađenosti (*Evidence of Conformity*) sa primjenljivim standardom i može da mu se utvrdi porijeklo (*traceability*).
- (d) Sirovinski ili potrošni materijal smiju da se koriste u vazduhoplovu ili komponenti samo ako:
- (i) proizvođač vazduhoplova ili komponente dozvoljava upotrebu sirovine ili potrošnog materijala u relevantnim podacima o održavanju ili kako je navedeno u Odjeljku F Aneksa I (Dio-M), Aneksu II (Dio-145) ili Aneksu Vd (Dio-CAO);
 - (ii) takav materijal zadovoljava potrebne specifikacije za materijal i može da mu se utvrdi porijeklo;
 - (iii) takav materijal je praćen dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal i sadrži izjavu o usklađenosti sa specifikacijom kao i oba izvora – proizvođača i dobavljača.
- (e) U slučaju balona, gdje su moguće različite kombinacije korpi, gorionika i cilindara goriva za određenu kupolu, lice koje ih ugrađuje obezbjeđuje:
- (1) da su korpa, gorionik i/ili cilindri goriva odgovarajući za ugradnju u skladu s TCDS-om ili drugim dokumentima iz TCDS-a;
 - (2) da su korpa, gorionik i/ili cilindri goriva u ispravnom stanju i da imaju odgovarajuću evidenciju o održavanju.

ML.A.502 Održavanje komponenti

- (a) Komponente koje prihvati vlasnik u skladu sa tačkom (c) tačke 21.A.307 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 održava bilo koje lice ili organizacija uz ponovni pristanak vlasnika pod uslovima iz tačke 21.A.307(c) tog Aneksa. Nakon ovakvog održavanja ne može se izdati EASA Obrazac 1, kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), već podliježe zahtjevima za otpuštanje vazduhoplova u upotrebu.
- (b) Komponente se otpuštaju u upotrebu u skladu sa sljedećom tabelom:

	Otpuštene u upotrebu uz korišćenje EASA Obrasca 1 (kako je utvrđen u Dodatku II Aneksa I (Dio-M))	Otpuštene u upotrebu na nivou vazduhoplova u skladu sa tačkom ML.A.801 (nije moguće izdati EASA Obrazac 1)
Komponente koje se održavaju u skladu sa podacima o održavanju <u>komponenti</u> (podaci izdati od strane proizvođača komponenti)		
Održavanje koje nije obnova	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za	(i) organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili

	druge komponente)	(ii) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju
Obnova komponenti koje nisu motori i elise	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za komponente	Nije moguće
Obnova motora i elisa za CS-VLA, CS-22 i LSA vazduhoplove	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za elise)	(i) organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili (ii) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju
Obnova motora i elisa za vazduhoplove koji nisu CS-VLA, CS-22 i LSA vazduhoplovi	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motore) ili komponente (za elise)	Nije moguće
Komponente koje se održavaju u skladu sa podacima o održavanju <u>vazduhoplova</u> (podaci izdati od strane proizvođača vazduhoplova)		
Sve komponente i svi tipovi održavanja	Organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za motore (za motor) ili komponente (za druge komponente)	— organizacije za održavanje sa ovlašćenjem za vazduhoplove; i/ili — nezavisno osoblje koje vrši setifikaciju

ML.A.503 Komponente sa ograničenim vijekom upotrebe

- (a) Pojam „komponente sa ograničenim vijekom upotrebe” obuhvaća sljedeće komponente:
- (1) komponente koje imaju sertifikovani vijek upotrebe nakon čega bi ih trebalo zamijeniti; i
 - (2) komponente koje imaju servisni vijek upotrebe nakon čega idu na održavanje kako bi im se obnovila ispravnost.
- (b) Ugrađene komponente sa ograničenim vijekom upotrebe ne smiju da pređu odobreno ograničenje vijeka upotrebe koje je utvrđeno u AMP-u i AD-ima, osim kako je predviđeno u tački ML.A.504(c).
- (c) Odobreni vijek upotrebe izražava se kalendarskim vremenom, naletom, brojem slijetanja ili ciklusima, kako je odgovarajuće.
- (d) Na kraju odobrenog servisnog vijeka upotrebe komponenta mora da se ukloni sa vazduhoplova zbog održavanja, a komponenta sa potvrđenim ograničenim vijekom upotrebe se odbacuje.

ML.A.504 Kontrola neispravnih komponenti

- (a) Komponenta se smatra neispravnom u slučaju bilo koje od sljedećih okolnosti:
- (1) istek ograničenog servisnog vijeka upotrebe komponente, kako je utvrđen u AMP-u;
 - (2) neusaglašenost sa primjenljivim AD-ima i drugim zahtjevima za kontinuiranu plovidbenost koje je uspostavila Agencija;
 - (3) nedostatak podataka potrebnih za utvrđivanje statusa plovidbenosti komponente ili njene prikladnosti za ugradnju;
 - (4) dokaz o kvarovima ili neispravnostima komponente;

- (5) uključenost komponente u nezgodi ili nesreći koja može da utiče na njenu ispravnost.
- (b) Neispravne komponente se identifikuje na jedan od sljedećih načina:
- (1) neispravne i uskladištene na sigurnom mjestu pod nadzorom odobrene organizacije za održavanje ili nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju dok se ne donese odluka o budućem statusu takvih komponenti;
 - (2) neispravnima ih smatra lice ili organizacija koja je komponentu proglasila neispravnom, a predaje se na čuvanje vlasniku vazduhoplova nakon dokumentovanja takvog prenosa u evidenciji o održavanju vazduhoplova iz tačke ML.A.305.
- (c) Komponente koje su dostigle svoj sertifikovani vijek upotrebe ili imaju kvar ili neispravnost koji ne mogu da se otklone, klasifikuju se kao nepopravljive i ne smije se dozvoliti da ponovo uđu u sistem snabdijevanja komponentama, osim ako im se sertifikovani vijek upotrebe ne produži ili ako je odobreno rješenje za popravku u skladu sa tačkom ML.A.304.
- (d) Kad je riječ o nepopravljivoj komponenti, kako je predviđena u skladu sa tačkom (c), bilo koje lice ili organizacija odgovorna u skladu sa tačkom ML.A.201 preduzima jednu od sljedećih mjera:
- (1) čuva takvu komponentu na lokaciji iz tačke (b)(1);
 - (2) prije razrješenja od odgovornosti za takvu komponentu uređuje da se ta komponenta uništi na način kojim se obezbjeđuje da ne može na ekonomičan način da se iskoristi ili popravi.
- (e) Ne dovodeći u pitanje tačku (d), lice ili organizacija odgovorna u skladu sa tačkom ML.A.201 može da prenese odgovornost za komponente klasifikovane kao nepopravljive bez uništenja na organizaciju za obuku ili istraživanje.

ODJELJAK H

UVJERENJE O OTPUŠTANJU U UPOTREBU (CRS)

ML.A.801 Uvjerjenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

- (a) CRS izdaje se nakon ispravno obavljenog zahtijevanog održavanja na vazduhoplovu.
- (b) CRS izdaje jedan od sljedećeg:
- (1) odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju u ime odobrene organizacije za održavanje;
 - (2) nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) pilot-vlasnik u skladu sa tačkom ML.A.803.
- (c) Odstupajući od tačke (b), u nepredviđenim okolnostima kada je vazduhoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje niti je na raspolaganju odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju, vlasnik može da ovlasti bilo koje lice sa najmanje tri godine odgovarajućeg iskustva na održavanju koje ima odgovarajuće kvalifikacije da obavi održavanje vazduhoplova u skladu sa standardima navedenim u Odjeljku D ovog Aneksa i otpusti vazduhoplov u upotrebu. U tom slučaju vlasnik mora da:
- (1) pribavi i čuva u evidenciji vazduhoplova detalje o cjelokupnom obavljenom poslu i o kvalifikacijama koje ima lice koje je izdalo uvjerenje;

- (2) obezbijedi da se svako takvo održavanje prvom prilikom, ali najkasnije u roku od sedam dana, ponovo provjeri i potvrdi u skladu sa tačkom (b) tačke ML.A.801 ili, u slučaju vazduhoplova koji se koriste u skladu sa Aneksom VII Uredbe (EU) br. 965/2012 (Dio-NCO) ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, u roku od najviše 30 dana;
 - (3) obavijesti CAMO ili CAO sa kojim je sklopljen ugovor, ili nadležnu vlast ako takav ugovor ne postoji, u roku od 7 dana od davanja takvog ovlašćenja.
- (d) U slučaju otpuštanja u upotrebu u skladu sa tačkama (b)(1) ili (b)(2), osoblju koje vrši sertifikaciju pri poslovima održavanja može da pomaže jedno ili više lica pod njegovim ili njenim neposrednim kontinuiranim nadzorom;
- (e) CRS sadrži najmanje:
- (1) osnovne podatke o obavljenom održavanju;
 - (2) datum kad je održavanje dovršeno;
 - (3) identitet organizacije ili lica koja izdaje uvjerenje o otpuštanju u upotrebu, uključujući:
 - (i) referentnu oznaku odobrenja organizacije za održavanje i osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;
 - (ii) u slučaju iz tačke (b)(2), identitet i, ukoliko je odgovarajuće, broj dozvole nezavisnog osoblja koje vrši sertifikaciju koje je izdalo CRS;
 - (4) ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje.
- (f) Odstupajući od tačke (a) i ne dovodeći u pitanje tačku (g), kad se traženo održavanje ne može dovršiti, CRS može da se izda sa odobrenim ograničenjima vazduhoplova. U tom se slučaju u CRS-u navodi da održavanje nije moglo da se dovrši i navode se sva primjenljiva ograničenja plovidbenosti ili operacija, kao dio informacija iz tačke (e)(4).
- (g) CRS se ne izdaje u slučaju bilo koje poznate neusaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa koja ugrožava sigurnost leta .

ML.A.802 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu izdaje se nakon ispravno obavljenog zahtijevanog održavanja komponente vazduhoplova u skladu sa tačkom ML.A.502.
- (b) Uvjerenje o stavljanju u upotrebu utvrđeno kao EASA Obrazac 1, kako je naveden u Dodatku II Aneksa I (Dio-M), predstavlja uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu, osim ako je takvo održavanje obavljeno na nivou vazduhoplova, kako je navedeno u tački ML.A.502(b).

ML.A.803 Ovlašćenje pilota-vlasnika

- (a) Da bi neko lice moglo da bude pilot-vlasnik, ono mora da:
 - (1) imati važeću pilotsku dozvolu ili ekvivalentnu dozvolu koju je izdala ili priznala država članica, sa ovlašćenjem za tip ili klasu vazduhoplova;
 - (2) posjeduje vazduhoplov, bilo u svojem ili u zajedničkom vlasništvu; taj vlasnik mora biti jedno od sljedećeg:

- (i) jedno od fizičkih lica upisanih u registar;
 - (ii) član neprofitnog rekreativnog pravnog lica, gdje je pravno lice upisano u registar kao vlasnik ili operator; taj član mora da bude direktno uključen u postupak donošenja odluka pravnog lica i pravno lice ga je imenovalo za održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.
- (b) Za vazduhoplov koji se koristi u skladu sa Aneksom VII (Dio-NCO) Uredbe (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, pilot-vlasnik može da izda CRS nakon ograničenog pilot-vlasnik održavanja kako je predviđeno Dodatkom II ovog Aneksa.
- (c) CRS mora da se unese u tehničke knjige i da sadrži osnovne podatke o obavljenom održavanju, upotrijebljene podatke za održavanje, datum kad je to održavanje dovršeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole (ili ekvivalentnog dokumenta) pilota-vlasnika koji izdaje takvo uvjerenje.

ODJELJAK I

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)

ML.A.901 Pregled plovibdenosti vazduhoplova

Kako bi se obezbijedilo važenje uvjerenja o plovibdenosti vazduhoplova („ARC“), mora periodično da se obavlja pregled plovibdenosti vazduhoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovibdenosti.

- (a) ARC se izdaje u skladu sa Dodatkom IV (EASA Obrazac 15c) ovog Aneksa nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovibdenosti. ARC važi jednu godinu.
- (b) Pregled plovibdenosti i izdavanje ARC-a u skladu sa tačkom ML.A.903 obavlja:
 - (1) nadležna vlast; ili
 - (2) odgovarajuće odobrena CAMO ili CAO; ili
 - (3) odobrena organizacija za održavanje koja obavlja 100 satnu/godišnju inspekciju iz AMP-a; ili
 - (4) za vazduhoplov koji se koristi u skladu sa Aneksom VII (Dio-NCO) Uredbe (EU) br. 965/2012 ili, u slučaju balona, koji se ne koriste u skladu sa Odjeljkom ADD Aneksa II (Dio-BOP) Uredbe (EU) 2018/395 ili, u slučaju jedrilica, koje ne ispunjavaju uslove iz Odjeljka DEC Aneksa II (Dio-SAO) Uredbe (EU) 2018/1976, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje obavlja 100 satnu/godišnju inspekciju iz AMP-a, ako ima:
 - (i) dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) sa ovlaštenjem za odgovarajući vazduhoplov ili, ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv na određeni vazduhoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju koja važi za taj vazduhoplov;
 - (ii) ovlaštenje koje je izdala:
 - (A) nadležna vlast koja je izdala dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66); ili
 - (B) ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv, nadležna vlast odgovorna za nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju.

Nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) može da obavi preglede plovidbenosti i da izda ARC za vazduhoplov registrovan u bilo kojoj državi članici. Međutim, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima nacionalnu kvalifikaciju smije da obavlja preglede plovidbenosti i da izdaje ARC samo za vazduhoplov registrovan u državi članici odgovornoj za tu nacionalnu kvalifikaciju.

Na ARC-ove koje je izdalo nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koje ima nacionalnu kvalifikaciju ne primjenjuje se uzajamno priznavanje ako se vazduhoplov prenosi u drugu državu članicu.

Uvijek kad okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne sigurnosne prijetnje, nadležna vlast sama obavlja pregled plovidbenosti i izdaje ARC.

- (c) CAMO ili CAO sa odgovarajućim odobrenjem može da produži period važenja ARC-a najviše dva puta uzastopno, svaki put na period od jedne godine, u skladu sa sljedećim uslovima:
- (1) vazduhoplov je tokom prethodnih 12 mjeseci kontinuirano obezbjeđivao taj CAMO ili CAO;
 - (2) vazduhoplov su tokom prethodnih 12 mjeseci održavale odobrene organizacije za održavanje; to obuhvata poslove pilot-vlasnik održavanja i otpuštanje u upotrebu koje obavlja pilot-vlasnik ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (3) CAMO ili CAO nema dokaza ili razloga da vjeruje da vazduhoplov nije plovidben.

To produženje koje daje CAMO ili CAO moguće je bez obzira na to koje je osoblje ili koja organizacija iz tačke (b) prvobitno izdala ARC.

- (d) Odstupajući od tačke (c), produžavanje ARC-a smije da se pomjeri unaprijed za najviše 30 dana, bez gubitka kontinuiteta rasporeda pregleda plovidbenosti, kako bi se obezbijedila raspoloživost vazduhoplova u cilju stavljanja originalnog ARC-a u vazduhoplov.
- (e) Kada nadležna vlast obavlja pregled plovidbenosti i izdaje ARC, vlasnik nadležnim vlastima mora da obezbijedi:
- (1) dokumentaciju koju nadležna vlast zahtijeva;
 - (2) prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njeno osoblje;
 - (3) ako je to potrebno, podršku odgovarajućeg osoblja koje vrši sertifikaciju.

ML.A.902 Važenje potvrde o provjeri plovidbenosti

- (a) ARC postaje nevažeći u jednom od sljedećih slučajeva:
- (1) ako je suspendovan ili ukinut;
 - (2) ako je uvjerenje o plovidbenosti suspendovano ili ukinuto;
 - (3) ako vazduhoplov nije u registru vazduhoplova države članice;
 - (4) ako je uvjerenje o tipu u skladu sa kojim kojem je izdato uvjerenje o plovidbenosti suspendovano ili ukinuto.
- (b) Vazduhoplov ne smije da leti ako je ARC nevažeći ili u slučaju jedne od sljedećih okolnosti:
- (1) kontinuirana plovidbenost vazduhoplova ili bilo koje komponente ugrađene u vazduhoplov ne ispunjava zahtjeve ovog Aneksa;

- (2) vazduhoplov više nije usaglašen sa projektom tipa koji je odobrila Agencija;
 - (3) pri letu vazduhoplova nisu poštovana ograničenja iz odobrenog letačkog priručnika ili uvjerenja o plovidbenosti, pri čemu nije preduzeta odgovarajuća radnja;
 - (4) vazduhoplov je učestvovao u nesreći ili nezgodi koja utiče na plovidbenost vazduhoplova, pri čemu naknadno nije preduzeta odgovarajuća radnja za povraćaj plovidbenosti;
 - (5) modifikacija ili popravka vazduhoplova ili bilo koje komponente ugrađene u vazduhoplov nije usaglašena sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (c) Po vraćanju ili ukidanju, ARC se dostavlja nadležnim vlastima.

ML.A.903 Postupak pregleda plovidbenosti

- (a) Za ispunjavanje zahtjeva za pregled plovidbenosti vazduhoplova iz tačke ML.A.901, osoblje za pregled plovidbenosti obavlja dokumentovani pregled evidencije vazduhoplova kako bi potvrdilo sljedeće:
- (1) za zmaj vazduhoplova, motor i elisu propisno je evidentirano ukupno vrijeme naleta i sa njim povezani ciklusa naleta;
 - (2) letački priručnik primjenljiv je na konfiguraciju vazduhoplova i odražava stanje posljednje revizije;
 - (3) cjelokupno održavanje koje treba da se izvrši na vazduhoplovu u skladu sa AMP-om je obavljeno;
 - (4) svi poznati kvarovi su otklonjeni ili je njihovo otklanjanje odložena na kontrolisani način;
 - (5) svi primjenljivi AD-i su primijenjeni i pravilno evidentirani;
 - (6) sve modifikacije i popravke koje su obavljene na vazduhoplovu su evidentirane i usaglašene su sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (7) sve komponente sa ograničenim vijekom upotrebe koje su ugrađene na vazduhoplov ispravno su označene, registrovane i nisu prekoračile svoje odobreno ograničenje vijeka upotrebe;
 - (8) cjelokupno održavanje je sertifikovano u skladu sa ovim Aneksom;
 - (9) ako je potrebno, aktuelni izvještaj o masi i balansu odražava aktuelnu konfiguraciju vazduhoplova i važeći je;
 - (10) vazduhoplov je u skladu sa najnovijom revizijom svog projekta tipa, koji je odobrila Agencija;
 - (11) vazduhoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara aktuelnoj konfiguraciji vazduhoplova u skladu sa Odjeljkom I Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Osoblje za pregled plovidbenosti iz tačke (a) obavlja fizički pregled vazduhoplova. Pri tom pregledu osoblju za pregled plovidbenosti koje nema odgovarajuće kvalifikacije u skladu sa Aneksom III (Dio-66) pomaže tako kvalifikovano osoblje.
- (c) Fizičkim pregledom vazduhoplova osoblje za pregled plovidbenosti obezbjeđuje sljedeće:
- (1) da su sve zahtijevane oznake i naljepnice ispravno ugrađene;

- (2) da je vazduhoplov usaglašen sa svojim odobrenim letačkim priručnikom;
 - (3) da je konfiguracija vazduhoplova usaglašena sa odobrenom dokumentacijom;
 - (4) da ne može da se nađe nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu sa tačkom ML.A.403.;
 - (5) da ne mogu da se pronađu nikakve nedosljednosti između vazduhoplova i dokumentovanog pregleda evidencije iz tačke (a).
- (d) Odstupajući od tačke ML.A.901(a), pregled plovidbenosti smije da se pomjeri unaprijed za najviše 90 dana, a da se pri tome ne poremeti kontinuitet rasporeda pregleda plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizički pregled obavi tokom radova održavanja.
- (e) ARC (EASA Obrazac 15c) utvrđen u Dodatku IV izdaje se samo u sljedećim uslovima:
- (1) izdaje je na odgovarajući način ovlašćeno osoblje za pregled plovidbenosti;
 - (2) ako je pregled plovidbenosti u potpunosti sproveden i svi su nalazi zaključeni;
 - (3) sva odstupanja pronađena u AMP-u u skladu sa tačkom (h) su na zadovoljavajući način otklonjena.
- (f) Kopija svakog ARC-a koji je izdat ili produžen za neki vazduhoplov šalje se državi članici registra u roku od 10 dana.
- (g) Poslovi pregleda plovidbenosti ne smiju da se podugovore.
- (h) Efektivnost AMP-a može da se provjeri zajedno sa pregledom plovidbenosti u skladu sa tačkom (c)(9) tačke ML.A.302. Tu provjeru obavlja lice koje je sprovело pregled plovidbenosti. Ako se u okviru provjere otkriju nedostaci povezani sa nedostacima u sadržaju AMP-a, taj program se u skladu sa tim mijenja i dopunjava. Lice koje sprovodi pregled obavještava nadležnu vlast države registra ako se ne slaže sa mjerama za izmjenu i dopunu AMP-a koje je preduzeo vlasnik, CAMO ili CAO. U tom slučaju nadležna vlast odlučuje koje su izmjene i dopune AMP-a nužne, podižući odgovarajuće nalaze definisane u tački ML.B.903 i, ukoliko je potrebno, reagujući u skladu sa tačkom ML.B.304.

ML.A.904 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

- (a) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u ime nadležnih vlasti mora da bude kvalifikovano u skladu sa tačkom ML.B.902.
- (b) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u ime organizacije iz Odjeljka F Aneksa I (Dio-M), Aneksa II (Dio-145), Aneksa Vc (Dio-CAMO) ili Aneksa Vd (Dio-CAO) mora da bude kvalifikovano u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145), Aneksom Vc (Dio-CAMO) ili Aneksom Vd (Dio-CAO).
- (c) Osoblje za pregled plovidbenosti koje djeluje u svoje ime, kako je dozvoljeno u skladu sa tačkom ML.A.901(b)(4), mora da:
- (1) ima dozvolu izdatu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) sa ovlaštenjem za odgovarajući vazduhoplov ili, ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv na određeni vazduhoplov, nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju važeću za taj vazduhoplov; i
 - (2) ima ovlaštenje koje je izdala:

- (i) nadležna vlast koja je izdala dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66);
 - (ii) ako Aneks III (Dio-66) nije primjenljiv, nadležna vlast odgovorna za nacionalnu kvalifikaciju osoblja koje vrši sertifikaciju.
- (d) Ovlašćenje potrebno u skladu sa tačkom (c)(2) izdaje nadležna vlast ako:
- (1) nadležna vlast procijeni da je lice upoznato sa djelovima ovog Aneksa koji su relevantni za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, obavljanje pregleda plovidbenosti i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti;
 - (2) lice je na zadovoljavajući način obavilo pregled plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti.

To ovlašćenje ostaje važeće tokom 5 godina dok god nosilac obavlja najmanje jedan pregled plovidbenosti svakih 12 mjeseci. Ako to nije slučaj, na zadovoljavajući način se obavlja novi pregled plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti.

Po isteku njegovog perioda važenja, ovlašćenje se produžava za još 5 godina u skladu sa novom provjerom usaglašenosti sa tačkama (d)(1) i (2). Broj produžavanja nije ograničen.

Imalac ovlašćenja čuva evidenciju o svim obavljenim pregledima plovidbenosti i na zahtjev je daje na raspolaganje svim nadležnim vlastima i svakom vlasniku vazduhoplova za kojeg obavljaju pregled plovidbenosti.

To ovlašćenje nadležna vlast može da ukine u svakom trenutku ako nije zadovoljna kompetencijom imaoaca ili načinom upotrebe takvog ovlašćenja.

ML.A.905 Prenos registracije vazduhoplova unutar Unije

- (a) Prilikom prenosa registracije vazduhoplova unutar Unije, podnosilac zahtjeva:
- (1) prvo, prethodnoj državi članici saopštava ime države članice u kojoj će vazduhoplov da bude registrovan;
 - (2) zatim podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a)(3) tačke ML.A.902, prethodni ARC ostaje važeći do svog datuma isteka, osim ako je ARC izdalo nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju sa nacionalnom kvalifikacijom osoblja koje vrši sertifikaciju u skladu sa tačkom (b)(4) tačke ML.A.901, u kom slučaju se primjenjuje tačka ML.A.906.
- (c) Ne dovodeći u pitanje tačke (a) i (b), u onim slučajevima u kojima je vazduhoplov bio u neplovidbenom stanju u prethodnoj državi članici ili status plovidbenosti vazduhoplova ne može da se utvrdi upotrebom postojeće evidencije, primjenjuje se tačka ML.A.906.

ML.A.906 Pregled plovidbenosti vazduhoplova uvezenog u Uniju

- (a) Pri uvozu vazduhoplova iz treće zemlje u registar države članice podnosilac zahtjeva:
- (1) podnosi zahtjev nadležnim vlastima države članice registra za izdavanje novog uvjerenja o plovidbenosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012;
 - (2) za vazduhoplov koji nije nov, obezbjeđuje da je pregled plovidbenosti obavljen na zadovoljavajući način u skladu sa tačkom ML.A.901;

- (3) organizuje obavljanje cjelokupnog održavanja u skladu sa odobrenim ili prijavljenim AMP-om.
- (b) Ako vazduhoplov ispunjava sve relevantne zahtjeve, nadležna vlast, CAMO ili CAO, organizacija za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju koji obavljaju pregled plovidbenosti, kako je predviđeno u skladu sa tačkom (b) tačke ML.A.901, izdaje ARC i dostavlja kopiju nadležnim vlastima države članice registra.
- (c) Vlasnik mora da dozvoli pristup vazduhoplovu kako bi nadležna vlast države članice registra obavila inspekciju.
- (d) Novo uvjerenje o plovidbenosti izdaje nadležna vlast države članice registra ako vazduhoplov ispunjava zahtjeve iz Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

ML.A.907 Nalazi

- (a) Nalazi se razvrstavaju na sljedeći način:
 - (1) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom se smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost letenja;
 - (2) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa kojom bi se mogao smanjiti sigurnosni standard i mogla ugroziti sigurnost letenja.
- (b) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom ML.B.903, lice ili organizacija sa odgovornostima iz tačke ML.A.201 utvrđuje i demonstrira nadležnim vlastima u vremenskom periodu dogovorenom sa tim vlastima plan korektivnih mjera čija je svrha da se spriječi ponavljanje takvih nalaza i njihov osnovni uzrok.

SEKCIJA B

PROCEDURA ZA NADLEŽNE VLASTI

ODJELJAK A

OPŠTE

ML.B.101 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju da poštuju nadležne vlasti zadužene za primjenu i sprovođenje Sekcije A ovog Aneksa.

ML.B.102 Nadležna vlast

(a) Opšte

Država članica imenuje nadležnu vlast kojoj se dodjeljuju odgovornosti za izdavanje, praćenje važenja, promjenu, suspendovanje ili ukidanje uvjerenja i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. Ta nadležna vlast utvrđuje dokumentovane procedure i organizacionu strukturu.

(b) Resursi

Broj osoblja mora da bude odgovarajući kako bi se ispunili zahtjevi iz ove Sekcije.

(c) Kvalifikovanost i obuka

Svo osoblje uključeno u aktivnosti obuhvaćene ovim Aneksom mora da ima odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo i da prođe inicijalnu i kontinuiranu obuku za obavljanje povjerenih mu poslova.

(d) Procedure

Nadležna vlast utvrđuje procedure u kojima se detaljno opisuje na koji se postiže usaglašenost sa ovim Aneksom.

Te procedure se pregledavaju i mijenjaju i dopunjavaju kako bi se obezbijedila kontinuirana usaglašenost.

ML.B.104 Vođenje evidencije

(a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za vođenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću da se na odgovarajući način prate postupci za izdavanje, produžavanje, mijenjanje, suspendovanje ili ukidanje svakog sertifikata i ovlaštenja.

(b) Evidencija za nadzor nad svakim vazduhoplovom uključuje najmanje kopiju:

- (1) uvjerenja o plovidbenosti vazduhoplova;
- (2) ARC-ova;
- (3) izvještaja o pregledima plovidbenosti koje je direktno sprovela država članica;
- (4) sve relevantne korespondencije koja se odnosi na vazduhoplov;
- (5) detalje o svim izuzećima i izvršnim mjerama;
- (6) svih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast u skladu sa ovim Aneksom ili Uredbom (EU) br. 965/2012.

(c) Evidencija navedena u tački (b) čuva se dvije godine nakon trajnog povlačenja vazduhoplova iz upotrebe.

(d) Sva evidencija navedena u tački ML.B.104 mora biti dostupna na zahtjev bilo koje druge države članice ili Agencije.

ML.B.105 Međusobna razmjena informacija

(a) Kako bi doprinijele unapređenju sigurnosti vazdušnog saobraćaja, nadležne vlasti međusobno razmjenjuju sve potrebne informacije u skladu sa članom 72 Uredbe (EZ) 2018/1139.

(b) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, u slučaju moguće sigurnosne prijetnje koja uključuje više država članica, uključene nadležne vlasti se međusobno pomažu prilikom sprovođenja potrebnih mjera nadzora.

ODJELJAK B

ODGOVORNOST

ML.B.201 Odgovornosti

Nadležna vlast iz tačke (b) tačke ML.1 odgovorna je za obavljanje inspekcija i istraga u cilju provjere usaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa.

ODJELJAK C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

ML.B.302 Izuzeća

Sva izuzeća odobrena u skladu sa članom 71 Uredbe (EZ) 2018/1139 nadležna vlast evidentira i čuva.

ML.B.303 Praćenje i kontrola kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

- (a) Nadležna vlast izrađuje program nadzora po principu procjene rizika kojim se prati i kontroliše stanje plovidbenosti cjelokupne flote vazduhoplova koji su upisani u njihov registar.
- (b) Program nadzora uključuje uzorkovanje pregleda vazduhoplova i obuhvata sve aspekte ključnih elemenata koji su rizični za plovidbenost.
- (c) Pregledom proizvoda uzorkuju se postignuti standardi plovidbenosti, na osnovu primjenljivih zahtjeva, i identifikuju se svi nalazi.
- (d) Svi identifikovani nalazi kategorišu se u skladu sa tačkom ML.B.903 i potvrđuju pismenim putem licu ili organizaciji odgovornim u skladu sa tačkom ML.A.201. Nadležna vlast ima proces kojim se analiziraju nalazi sa aspekta njihovog značaja.
- (e) Nadležna vlast vodi evidenciju o svim nalazima i akcijama koje su preduzete da bi se nalaz otklonio.
- (f) Ako se tokom praćenja i kontrole vazduhoplova pronađe dokaz koji ukazuje na neusaglašenost sa ovim ili bilo kojim drugim Aneksom, sa nalazom se postupa na način propisan u odgovarajućem Dijelu.
- (g) Ukoliko je potrebno da bi se obezbijedilo preduzimanje prinudnih mjera, nadležne vlasti razmenjuju sa drugim nadležnim vlastima podatke o neusaglašenostima utvrđenim u skladu sa tačkom (f).

ML.B.304 Ukidanje, suspenzija i ograničavanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje ARC na osnovu opravdanih razloga u slučaju mogućeg ugrožavanja sigurnosti; ili
- (b) suspenduje ili ukida ARC u skladu sa tačkom (a) tačke ML.B.903.

Nadležna vlast koja je izdala ovlašćenje za pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom (c) tačke ML.A.904 nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju ukida takvo ovlašćenje ako imalac loše obavi pregled plovidbenosti ili upotrijebi takvo ovlašćenje na neodgovarajući način.

ODJELJAK I

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI („ARC“)

ML.B.902 Pregled plovidbenosti koji sprovodi nadležna vlast

- (a) Kada nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti utvrđenu u Dodatku IV ovog Aneksa (EASA Obrazac 15c), nadležna vlast sprovodi pregled plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903.
- (b) Nadležna vlast mora da ima odgovarajuće osoblje za obavljanje pregleda plovidbenosti. To osoblje mora da ima sve od navedenog:
 - (1) najmanje tri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (2) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom III (Dio-66) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji vazduhoplova (u slučajevima kada se član 5(6) Uredbe (EU) br. 1321/2014 poziva na nacionalne propise) ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentneu potvrdu;
 - (3) odgovarajuću obuku za održavanje vazduhoplova;
 - (4) položaj na osnovu koje je ta osoba ovlašćena za potpisivanje u ime nadležnih vlasti.Ne dovodeći u pitanje tačke od (1) do (4), zahtjev iz tačke ML.B.902(b)(2) može da se zamijeni sa četiri godine iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom ML.B.902(b)(1).
- (c) Nadležna vlast vodi evidenciju o cjelokupnom osoblju za pregled plovidbenosti, koja uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa pregledom odgovarajućeg iskustva i obuke u obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Tokom sprovođenja pregleda plovidbenosti nadležna vlast mora da ima pristup odgovarajućim podacima iz tački ML.A.305, ML.A.306 i ML.A.401.
- (e) Osoblje koje obavlja pregled plovidbenosti izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c), kako je utvrđeno u Dodatku IV, nakon zadovoljavajućeg završetka pregleda plovidbenosti.
- (f) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne sigurnosne prijetnje, nadležna vlast sama sprovodi pregled plovidbenosti i izdaje ARC.

ML.B.903 Nalazi

Ako se tokom pregleda vazduhoplova ili na drugi način pronađe dokaz o neusaglašenosti sa zahtjevima iz ovog Aneksa, nadležna vlast:

- (a) za nalaze nivoa 1, traži da se preduzmu odgovarajuće korektivne akcije prije daljeg letenja i bez odlaganja ukida ili suspenduje ARC; i
- (b) za nalaze nivoa 2, nalaže odgovarajuću korektivnu mjeru koja odgovara prirodi nalaza.

Dodatak I

Ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

- (a) Ako vlasnik u skladu sa tačkom ML.A.201 ugovori poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa CAMO-om ili CAO-om, na zahtjev nadležnih vlasti vlasnik nadležnim vlastima države članice registra šalje kopiju ugovora koji su potpisale obje strane.
- (b) Sačinjava se ugovor u kojem se uzimaju u obzir zahtjevi iz ovog Aneksa i utvrđuju obaveze potpisnika u vezi sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova.
- (c) Ugovor sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - (1) registraciju, tip i serijski broj vazduhoplova;
 - (2) naziv vlasnika ili registrovanog zakupca ili podatke o kompaniji uključujući adresu;
 - (3) detalje o ugovorenoj CAMO-u ili CAO-u, uključujući adresu;
 - (4) vrstu operacija.

- (d) U ugovoru se navodi sljedeće:

„Vlasnik CAMO-u ili CAO-u povjerava obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova, izradu i odobravanje programa održavanja i organizovanje održavanja vazduhoplova u skladu sa navedenim programom održavanja.

U skladu sa ovim ugovorom, oba potpisnika se obavezuju da će ispuniti svoje obaveze iz ovog ugovora.

Vlasnik izjavljuje da su, prema njegovim saznanjima, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova koje su date CAMO-u ili CAO-u tačne i da će biti tačne i da vazduhoplov neće biti mijenjan bez prethodnog odobrenja CAMO-a ili CAO-a.

U slučaju da bilo koja strana potpisnica ne poštuje ovaj ugovor, ugovor postaje ništavan. U takvom slučaju vlasnik zadržava punu odgovornost za svaki posao povezan sa kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova i u roku od dvije sedmice obavještava nadležne vlasti države članice registra o takvom nepoštovanju ugovora.”

- (e) Kada vlasnik sklopi ugovor sa CAMO-om ili CAO-om u skladu sa tačkom ML.A.201, obaveze svake strane su sljedeće:

(1) **Obaveze CAMO-a ili CAO-a:**

- (i) da ima tip vazduhoplova naveden u svojim uslovima odobrenja;
- (ii) da poštuje sve uslove navedene u nastavku koji se odnose na obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova:
 - (A) da izradi i odobri AMP za vazduhoplov;
 - (B) nakon što je odobren, da vlasniku dostavi primjerak AMP-a i kopiju obrazloženja svih odstupanja od preporuka DAH-a;
 - (C) da organizuje dopunski inspekcijski pregled kojim se premošćavaju razlike korišćenjem prethodnog AMP-a;
 - (D) da organizuje da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (E) da organizuje da se primjenjuju svi važeći AD-i;

- (F) da organizuju da sve kvarove otkrivene tokom održavanja, pregleda plovidbenosti ili kvarove koje prijavi vlasnik otkloni odobrena organizacija za održavanje ili, ako je to dopušteno, nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
- (G) da koordiniše redovno održavanje, primjenu AD-a, zamjenu dijelova sa ograničenim vijekom upotrebe i zahtjeve za pregled komponenti;
- (H) da obavijesti vlasnika svaki put kada vazduhoplov mora da se uputi odobrenoj organizaciji za održavanje ili, ako je dopušteno, nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju;
- (I) da vodi i arhivira svu tehničku dokumentaciju;
- (iii) da organizuje odobrenje svih modifikacija na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21) prije nego se te modifikacije realizuju;
- (iv) da organizuje odobrenje svih popravki na vazduhoplovu u skladu sa Aneksom I Uredbe (EU) br. 748/2012 (Dio-21) prije nego se te popravke obave;
- (v) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada vlasnik ne uputi vazduhoplov na održavanje kako to zatraži ugovorena CAMO ili CAO;
- (vi) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra uvijek kada se ne poštuje ovaj ugovor;
- (vii) da obezbijedi sprovođenje pregleda plovidbenosti, kad je potrebno, i da obezbijedi izdavanje ARC-a;
- (viii) da u roku od 10 dana pošalje kopiju svake izdane ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnim vlastima države članice registra;
- (ix) da prijavi sve događaje u skladu sa važećim propisima;
- (x) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra ako bilo koja strana otkáže ovaj ugovor.

(2) Obaveze vlasnika:

- (i) da bude upoznat sa programom održavanja vazduhoplova;
- (ii) da bude upoznat sa ovim Aneksom;
- (iii) da uputi vazduhoplov na održavanje u skladu sa uputstvima ugovorenog CAMO-a ili CAO-a;
- (iv) da ne modifikuje vazduhoplov bez prethodnog savjetovanja sa ugovorenim CAMO-om ili CAO-om;
- (v) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO o svim vanrednim održavanjima koja su sprovedena bez znanja i nadzora ugovorenog CAMO-a ili CAO-a;
- (vi) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO upisom u tehničku knjigu vazduhoplova o svim kvarovima otkrivenim tokom operacija;
- (vii) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra svaki put kada bilo koja strana otkáže ovaj ugovor;

- (viii) da obavijesti nadležnu vlast države članice registra i ugovorni CAMO ili CAO svaki put kada se vazduhoplov proda;
- (ix) da prijavljuje sve događaje u skladu sa važećim propisima;
- (x) da redovno obavještava ugovoreni CAMO ili CAO o satima naleta vazduhoplova i svim drugim podacima o korišćenju, kako je dogovoreno sa ugovorenim CAMO-om ili CAO-om;
- (xi) da unese CRS u tehničke knjige, kako je navedeno u tački ML.A.803(c), kada sprovodi pilot-vlasnik održavanje;
- (xii) da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO najkasnije 30 dana od završetka svakog pilot-vlasnik održavanja.

Dodatak II

Ograničeno pilot-vlasnik održavanje

Pored zahtjeva utvrđenih u ovom Aneksu, pilot-vlasnik je usaglašen sa sljedećim osnovnim principima prije obavljanja bilo kakvog posla održavanja:

(a) **Kompetencija i odgovornost**

- (1) Pilot-vlasnik je uvijek odgovoran za svako održavanje koje obavi.
- (2) Pilot-vlasnik mora da posjeduje zadovoljavajući nivo kompetencije za obavljanje posla. Odgovornost je pilota-vlasnika da se upozna sa standardnim praksama održavanja svog vazduhoplova i sa AMP-om.

(b) **Poslovi**

Pilot-vlasnik može da obavlja jednostavne vizuelne preglede ili operacije kojima provjerava opšte stanje, očigledna oštećenja i uobičajenog rada zolja vazduhoplova, motora, sistema i komponenti.

Pilot-vlasnik ne smije da obavlja poslove održavanja ako nastupi jedna od sljedećih okolnosti:

- (1) riječ je o jednom od kritičnih poslova održavanja;
- (2) potrebno je da se izgrade glavne komponente ili veći sklopovi;
- (3) obavlja se u skladu sa AD-om ili stavkom o ograničenju plovidbenosti („ALI”), osim ako je to izričito dozvoljeno u AD-u ili ALI-u;
- (4) potrebno korišćenje posebnih ili baždarenih alata (osim moment ključa i alata za krimpovanje);
- (5) potrebno je korišćenje ispitne opreme ili posebno ispitivanje (npr. nedestruktivno ispitivanje (NDT), ispitivanja sistema ili operativne provjere opreme avionike);
- (6) posao se sastoji od bilo kakvih neplaniranih posebnih pregleda (npr. provjera vazduhoplova nakon slijetanja uz preveliku težinu);

- (7) posao utiče na sisteme suštinske za operacije po pravilima pravilima instrumentalnog letenja (IFR);
- (8) riječ je o poslu složenog održavanja u skladu sa Dodatkom III, ili o poslu održavanja komponente u skladu sa tačkom (a) ili (b) tačke ML.A.502;
- (9) dio je 100 satne/godišnje provjere (za one slučajeve u kojima se posao održavanja obavlja zajedno sa pregledom plovidbenosti koju obavljaju organizacije za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju).

Kriterijumi iz tački od (1) do (9) ne mogu da se zamijene manje ograničavajućim instrukcijama izdatim u skladu sa AMP-om iz tačke ML.A.302.

Bilo koji posao opisan u letačkom priručniku vazduhoplova (ili drugim operativnim priručnicima), na primjer priprema vazduhoplova za let (sastavljanje krila jedrilice ili obavljanje pretpoletnog pregleda ili sastavljanje kombinacije korpe, gorionika, rezervoara za goriva i kupole balona itd.), ne smatraju se poslovima održavanja i stoga ne zahtijevaju CRS. Međutim, lice koja sastavlja te djelove odgovorno je da obezbijedi da su ti djelovi odgovarajući za ugradnju i da su upotrebljivi.

(c) Obavljanje i evidencija pilot-vlasnik poslova održavanja

Podaci za održavanje, kako su navedeni u tački ML.A.401, moraju uvijek da budu na raspolaganju tokom obavljanja pilot-vlasnik održavanja i mora da postoji usaglašenost sa njima. Detalji o podacima koji se odnose na pilot-vlasnik održavanje moraju da budu uvršteni u CRS u skladu sa tačkom (d) tačke ML.A.803.

Pilot-vlasnik mora da obavijesti ugovoreni CAMO ili CAO (ako takav ugovor postoji) o završetku poslova pilot-vlasnik održavanja najkasnije 30 dana nakon završetka tih poslova u skladu sa tačkom (a) tačke ML.A.305.

Dodatak III

Složeni poslovi održavanja koje ne smije da obavlja pilot-vlasnik

Svi sljedeći poslovi su složeni poslovi održavanja koje, u skladu s Dodatkom II, ne smije da obavlja pilot-vlasnik. Sljedeće poslove obavlja ili CAO ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju:

- (a) modifikaciju, popravku ili zamjenu zakivanjem, metalizacijom, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih djelova konstrukcije vazduhoplova:
 - (1) nosača kutijastog presjeka;
 - (2) uzdužnice krila ili elementa tetive;
 - (3) ramenjače;
 - (4) pojasa ramenjače;
 - (5) elementa rešetkastog nosača;
 - (6) zida nosača;

- (7) kobilice ili leđnog dijela trupa letećeg plovila ili plovka;
 - (8) dijela od rebrastog lima na površini krila ili repa koji trpi sabijanje;
 - (9) glavnog rebra krila;
 - (10) upornice površine krila ili repa;
 - (11) motorske gondole;
 - (12) ramenjače ili konstrukcije trupa;
 - (13) elementa bočnog nosača, horizontalnog nosača ili pregrade;
 - (14) nosača ili okova podupirača sjedišta;
 - (15) zamjene šina sjedišta;
 - (16) noge ili upornice stajnog trapa;
 - (17) osovine;
 - (18) točka; i
 - (19) skije ili nosača skije isključujući zamjenu gornjeg sloja koji je malog intenziteta trenja;
- (b) modifikaciju ili popravku bilo kojeg od sljedećih djelova:
- (1) oplata vazduhoplova ili oplata plovka vazduhoplova, ako radovi zahtijevaju upotrebu nosača, dizalice ili pribora;
 - (2) oplata vazduhoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja pritiska, ako je izmjereno oštećenje oplata veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;
 - (3) dijela komandnog sistema koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedal, vratilo, kvadrant, prenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili liveni nosač, ali isključujući:
 - (i) spajanje kraja kabla u petlju ili konektora za sajlu; i
 - (ii) zamjene priključka na kraju prenosne šipke komande koja se pričvršćuje zakivanjem;
 - (4) bilo koje druge strukture koja nije navedena u tački (a), a koju je proizvođač identifikovao kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za popravku strukture ili uputstvima za kontinuiranu plovidbenost;
- (c) obavljanje svega sljedećeg održavanja na klipnom motoru:
- (1) rastavljanje i kasnije ponovno sastavljanje klipnog motora, izuzev zbog:
 - (i) obezbjeđivanja pristupa sklopovima klipa/cilindra; ili
 - (ii) izgradnje zadnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kada takav rad ne uključuje izgradnju i ponovno postavljanje unutrašnjih zupčanika;
 - (2) rasavljanje i kasnije ponovno sastavljanje reduktora;

- (3) zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, izuzev manjih popravki zavarivanjem na ispušnim jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašćen varilac, ali isključujući zamjenu komponenti;
 - (4) remećenje pojedinih djelova jedinica koje su pribavljene kao jedinice prethodno testirane na stolu za testiranje, izuzev zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno mijenjaju ili podešavaju u upotrebi;
- (d) balansiranje elise, izuzev:
- (1) za sertifikovanje statičkog balansiranja, kada se to zahtijeva u skladu sa priručnikom za održavanje; i
 - (2) dinamičkog balansiranja ugrađenih elisa upotrebom elektronske opreme za balansiranje, kada je to dopušteno u skladu sa priručnikom za održavanje ili drugi odobrenim podacima o plovidbenosti;
- (e) bilo koji dodatni posao koji zahtijeva:
- (1) poseban alat, opremu ili objekte; ili
 - (2) procedure koje zahtijevaju znatnu koordinaciju zbog dugog trajanja poslova i učešća nekoliko lica.
-

Dodatak IV

Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15c

NAPOMENA: lica i organizacije koje obavljaju pregled plovidbenosti zajedno sa 100 satnom/godišnjom inspekcijom mogu da koriste poleđinu ovog obrasca za izdavanje CRS-a iz tačke ML.A.801 koja odgovara 100 satnoj/godišnjoj inspekciji.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (za vazduhoplove u skladu sa Aneksom Vb (Dio-ML))
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (ARC) (for aircraft complying with Annex Vb (Part-ML))

PPP broj:
ARC reference:

U skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) 2018/1139:
Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council:

[NAZIV NADLEŽNIH VLASTI]
[NAME OF THE COMPETENT AUTHORITY]

Ili/or

[NAZIV, ADRESA i BROJ ODOBRENE ORGANIZACIJE]
[NAME OF APPROVED ORGANISATION, ADDRESS and APPROVAL REFERENCE]

Ili/or

[IME I PREZIME OSOBLJA KOJE VRŠI SERTIFIKACIJU I BROJ DIO-66 DOZVOLE (ILI NACIONALNOG
EKVIVALENTA)]
[FULL NAME OF THE CERTIFYING STAFF AND PART-66 LICENCE NUMBER (OR NATIONAL EQUIVALENT)]

ovim potvrđuje da je obavio/la pregled plovibenosti u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014 na sljedećem
vazduhoplovu:

hereby certifies that it has performed an airworthiness review in accordance with Regulation (EU) No 1321/2014 on the following aircraft:

Proizvođač vazduhoplova:
Aircraft manufacturer:

Oznaka proizvođača:
Manufacturer's designation

Oznaka registracije vazduhoplova:
Aircraft registration:

Serijski broj vazduhoplova:
Aircraft serial number:

i ovaj vazduhoplov smatra se plovibenim u vrijeme pregleda.
and this aircraft is considered airworthy at the time of the review.

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Br. ovlašćenja (ako je primjenljivo):
Authorisation No (if applicable):

1. produženje: vazduhoplov ispunjava uslove iz tačke ML.A.901(c) Aneksa Vb (Dio-ML).
1st extension: The aircraft complies with the conditions of point ML.A.901(c) of Annex Vb (Part-ML).

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Broj ovlašćenja:
Authorisation No.

Ime organizacije:
Company name:

Broj odobrenja:
Approval reference:

2. produženje: vazduhoplov ispunjava uslove iz tačke ML.A.901(c) Aneksa Vb (Dio-ML).
2nd extension: The aircraft complies with the conditions of point ML.A.901(c) of Annex Vb (Part-ML).

Datum izdavanja:
Date of issue:

Datum prestanka važenja:
Date of expiry:

Sati naleta (FH) vazduhoplova na datum izdavanja (*):
Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (*)

Potpis:
Signed:

Broj ovlašćenja:
Authorisation No.

Ime organizacije:
Company name:

Broj odobrenja:
Approval reference:

(*) izuzev za balone i vazdušne brodove
EASA Obrazac 15c, izdanje 3

ANEKS VII

„ANEKS Vc

(Dio-CAMO)

SADRŽAJ

SEKCIJA A — ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAMO.A.005 Oblast primjene

CAMO.A.105 Nadležna vlast

CAMO.A.115 Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije

CAMO.A.120 Načini usaglašavanja

CAMO.A.125 Uslovi odobrenja i prava

CAMO.A.130 Promjene u organizaciji

CAMO.A.135 Kontinuirano važenje

CAMO.A.140 Pristup

CAMO.A.150 Nalazi

CAMO.A.155 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

CAMO.A.160 Prijavljivanje događaja

CAMO.A.200 Sistem upravljanja

CAMO.A.202 Unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti

CAMO.A.205 Ugovaranje i podugovaranje

CAMO.A.215 Objekti

CAMO.A.220 Čuvanje evidencije

CAMO.A.300 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAMO.A.305 Zahtjevi za osoblje

CAMO.A.310 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

CAMO.A.315 Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAMO.A.320 Pregled plovidbenosti

CAMO.A.325 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

ODJELJAK B — ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAMO.B.005 Oblast primjene

CAMO.B.115 Dokumentacija za nadzor

CAMO.B.120 Načini usaglašavanja

CAMO.B.125 Informacije za Agenciju
CAMO.B.135 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem
CAMO.B.200 Sistem upravljanja
CAMO.B.205 Dodjeljivanje poslova kvalifikovanim subjektima
CAMO.B.210 Promjene u sistemu upravljanja
CAMO.B.220 Čuvanje evidencije
CAMO.B.300 Principi nadzora
CAMO.B.305 Program nadzora
CAMO.B.310 Procedura inicijalne sertifikacije
CAMO.B.330 Promjene
CAMO.B.350 Nalazi i korektivne akcije
CAMO.B.355 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

SEKCIJA A

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAMO.A.005 Oblast primjene

Ovom sekcijom se utvrđuju zahtjevi koje da mora ispuni organizacija kako bi bila kvalifikovana za izdavanje ili produžavanje važenja sertifikata za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i komponenti za ugradnju.

CAMO.A.105 Nadležna vlast

U ovom Aneksu, nadležna vlast je:

- (a) tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije, ako odobrenje nije uključeno u sertifikat vazdušnog operatora;
- (b) tijelo koje je imenovala država članica operatora, ako je odobrenje uključeno u sertifikat vazdušnog operatora;
- (c) Agencija, ako se glavno mjesto poslovanja organizacije nalazi u trećoj zemlji.

CAMO.A.115 Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije

- (a) Zahtjev za izdavanje sertifikata ili izmjenu i dopunu postojećeg sertifikata u skladu sa ovim Aneksom podnosi se u obliku i na način koji odredi nadležna vlast, uzimajući u obzir primjenljive zahtjeve iz Aneksa I (Dio-M), Aneksa Vb (Dio-ML) i ovog Aneksa.
- (b) Podnosioci zahtjeva za inicijalni sertifikat u skladu sa ovim Aneksom nadležnim vlastima dostavljaju:

- (1) rezultate preliminarnog nadzora koju je obavila organizacija na osnovu primjenljivih zahtjeva iz Aneksa I (Dio-M), Aneksa Vb (Dio-ML) i ovog Aneksa;
- (2) dokumentaciju kojom se demonstrira kako će se usaglasiti sa zahtjevima utvrđenim u ovoj Uredbi.

Takva dokumentacija obuhvata, kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAMO.A.130, proceduru u kojoj se opisuje kako će se upravljati promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje i kako će se o njima obavještavati nadležna vlast.

CAMO.A.120 Načini usklađivanja

- (a) Organizacija može da primijeni alternativne načine usaglašavanja u odnosu na AMC koje usvoji Agencija zbog usaglašavanja sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Ako organizacija želi da primijeni alternativne načine usaglašavanja, ona nadležnim vlastima prije njihove primjene dostavlja potpuni opis tih alternativnih načina usaglašavanja. Taj opis mora da uključuje sve revizije priručnika ili procedura koje bi mogle da budu relevantne, kao i procjenu kojom se demonstrira usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

Organizacija može da primijenjuje te alternativne načine usaglašavanja ukoliko je dobila prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i nakon prijema obavještenja kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAMO.B.120.

CAMO.A.125 Uslovi odobrenja i prava organizacije

- (a) Odobrenje je navedeno u sertifikatu, koji se nalazi u Dodatku I, a izdaje ga nadležna vlast.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a), za vazdušne prevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odobrenje je dio sertifikata vazdušnog operatora koju izdaje nadležna vlast za vazduhoplov koji koristi.
- (c) Obim posla definisan je u priručniku za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME) u skladu sa tačkom CAMO.A.300.
- (d) Organizacija odobrena u skladu sa ovim Aneksom može:
 - (1) da obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, osim onih koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, kako je navedeno u sertifikatu;
 - (2) da obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, ako je to navedeno i u njenom sertifikatu i u njenom sertifikatu vazdušnog operatora;
 - (3) da obavljanje ograničenih poslova povezanih sa kontinuiranom plovidbenošću prepusti bilo kojoj podugovorenoj organizaciji, koja radi u okviru njenog sistema upravljanja, kako je navedeno u sertifikatu;
 - (4) da produži potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu sa uslovima iz tačke (f) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačke ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo.

- (e) Organizacija odobrena u skladu s ovim Aneksom koja ima glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica može dodatno da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo, i:
- (1) izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti i njeno pravovremeno produžavanje u skladu sa uslovima iz tačke (c)(2) tačke M.A.901 i tačke (e)(2) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačke ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo;
 - (2) izdavanje preporuke za provjeru plovidbenosti nadležnim vlastima države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan, u skladu sa uslovima iz tačke (d) tačke M.A.901 ili tačke (b) tačke M.A.904 Aneksa I (Dio-M).
- (f) Organizacija koja ima prava iz tačke (e) može dodatno da se odobri za izdavanje dozvole za let u skladu sa tačkom (d) tačke 21.A.711 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 za određeni vazduhoplov za koji organizacija ima odobrenje za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti, kada ta organizacija potvrđuje usklađenost sa odobrenim uslovima letenja, u skladu sa odgovarajućom procedurom iz CAME-a iz tačke CAMO.A.300.

CAMO.A.130 Promjene u organizaciji

- (a) Sljedeće promjene u organizaciji zahtijevaju prethodno odobrenje:
- (1) promjene koje utiču na obim sertifikata ili uslove odobrenja organizacije;
 - (2) promjene osoblja nominovanog u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305;
 - (3) promjene u linijama izvješćivanja između osoblja imenovanog u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305, i odgovornog rukovodioca;
 - (4) procedura u odnosu na promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje iz tačke (c).
- (b) Za bilo koje promjene koje zahtijevaju prethodno odobrenje u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, organizacija mora da podnese zahtjev i da dobije odobrenje koje izdaje nadležna vlast. Zahtjev mora da se podnese prije nego bilo koja takva promjena stupi na snagu kako bi se omogućilo nadležnim vlastima da utvrde kontinuiranu usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima i da izmijeni i dopuni, ako je potrebno, sertifikat organizacije i povezane uslove odobrenja koji su priloženi sertifikatu.

Organizacija nadležnim vlastima dostavlja svu relevantnu dokumentaciju.

Promjena se sprovodi tek nakon prijema formalnog odobrenja nadležnih vlasti u skladu sa tačkom CAMO.B.330.

Tokom takvih promjena organizacija djeluje u skladu sa uslovima koje, ukoliko je primjenljivo, utvrdi nadležna vlast.

- (c) Upravljanje i obavješćavanje nadležnih vlasti o svim promjenama za koje se ne zahtijeva prethodno odobrenje obavlja se kako je određeno u proceduri iz tačke (b) tačke CAMO.A.115 koju je odobrila nadležna vlast u skladu sa tačkom (h) tačke CAMO.B.310.

CAMO.A.135 Kontinuirano važenje

- (a) Sertifikat organizacije ostaje važeći ukoliko postoji usaglašenost sa svim sljedećim uslovima:
- (1) organizacija je i dalje usaglašena sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, uzimajući u obzir odredbe povezane sa postupanjem sa nalazima iz tačke CAMO.B.350;
 - (2) nadležnim vlastima dopušten je pristup organizaciji kako je definisano u skladu sa tačkom CAMO.A.140;
 - (3) sertifikat nije vraćen niti je ukinut.
- (b) Za vazdušne prijevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 istekom, suspenzijom ili ukidanjem sertifikata vazdušnog operatora automatski se poništava sertifikat organizacije u odnosu na registracije vazduhoplova navedene u sertifikatu vazdušnog operatora, osim ako nadležna vlast izričito utvrdi drugačije.
- (c) Nakon povlačenja ili vraćanja sertifikat se bez odlaganja dostavlja nadležnim vlastima.

CAMO.A.140 Pristup

Za potrebe utvrđivanja usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, organizacija u svakom trenutku dopušta pristup bilo kojem objektu, vazduhoplovu, dokumentu, evidenciji, podacima, procedurama ili bilo kojem drugom materijalu relevantnom za njenu aktivnost koja podliježe sertifikaciji, bez obzira na to da li je ugovorena, podugovorena, bilo kojem licu koje je ovlastilo jedno od sljedećih tijela:

- (a) nadležna vlast definisana u tački CAMO.A.105;
- (b) tijelo koje djeluje u skladu sa odredbama iz tačke (d) tačke CAMO.B.300 ili tačke (e) tačke CAMO.B.300.

CAMO.A.150 Nalazi

- (a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom CAMO.B.350 organizacija mora da:
- (1) utvrdi osnovni uzrok ili uzroke neusaglašenosti i faktore koji tome doprinose;
 - (2) utvrdi korektivni akcioni plan;
 - (3) demonstrira sprovođenje korektivnih akcija koje zadovoljava nadležnu vlast.
- (b) Akcije iz tački (a)(1), (a)(2) i (a)(3) moraju da se sprovedu u periodu dogovorenom sa nadležnim vlastima kako je definisano u tački CAMO.B.350.

CAMO.A.155 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

Organizacija mora:

- (a) da sprovede sve mjere sigurnosti koje zahtijeva nadležna vlast u skladu sa tačkom CAMO.B.135.;
- (b) da postupi u skladu sa svim relevantnim sigurnosnim informacijama koje objavi Agencija.

CAMO.A.160 Prijavljivanje događaja

- (a) U okviru svog sistema upravljanja organizacija uspostavlja sistem za prijavljivanje događaja koji ispunjava zahtjeve definisane u Uredbi (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenoj uredbi (EU) 2015/1018 (*).

- (b) Ne dovodeći u pitanje tačku (a), organizacija mora da obezbijedi da svaku nezgodu, neispravnost, tehnički kvar, prekoračenje tehničkih ograničenja, događaje koji bi ukazali na netačne, nepotpune ili dvosmislene informacije sadržane u podacima utvrđenim u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 ili drugu neuobičajenu okolnost koja bi mogla da ugrozi ili je ugrozila sigurno upravljanje vazduhoplovom i nije dovela do nesreće ili ozbiljne nezgode prijavi nadležnim vlastima i organizaciji odgovornoj za projektovanje vazduhoplova.
- (c) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenu uredbu (EU) 2015/1018, prijave iz tački (a) i (b) sačinjavaju se u obliku i na način koji odredi nadležna vlast i moraju da sadrže sve relevantne informacije o stanju koje su poznate organizaciji.
- (d) Prijave se sačinjavaju što je prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata nakon što organizacija utvrdi stanje na koje se prijava odnosi, osim ako to spriječe izvanredne okolnosti.
- (e) Prema potrebi, organizacija sačinjava propratni (*follow-up*) izvještaj u kojem navodi pojedinosti akcija koje namjerava da preduzme poduzeti kako bi spriječila slične događaje u budućnosti, odmah nakon što utvrdi te akcije. Taj izvještaj se izrađuje u obliku i na način koji odredi nadležna vlast.

CAMO.A.200 Sistem upravljanja

- (a) Organizacija uspostavlja, sprovodi i održava sistem upravljanja koji uključuje:
 - (1) jasno definisane linije odgovornosti i odgovornosti unutar organizacije, uključujući direktnu odgovornost odgovornog rukovodioca za sigurnost;
 - (2) opis cjelokupnih filozofija i principa organizacije u odnosu na sigurnost, što se naziva politikom sigurnosti;
 - (3) određivanje opasnosti u pogledu sigurnosti vazdušnog saobraćaja s obzirom na aktivnosti organizacije, njihovu procjenu i upravljanje povezanim rizicima, uključujući preduzimanje mjera u cilju umanjenja rizika i potvrđivanja njihove efektivnosti;
 - (4) održavanje obučenosti i kompetencija osoblja za obavljanje svojih poslova;
 - (5) dokumentovanje svih ključnih procesa u sistemu upravljanja, uključujući proces za upoznavanje osoblja sa svojim odgovornostima i proceduru za izmjenu i dopunu te dokumentacije;
 - (6) funkciju praćenja usaglašenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima. Praćenje usaglašenosti mora da uključuje sistem povratnih informacija o nalazima koje se dostavljaju odgovornom rukovodiocu kako bi se obezbijedilo efektivno sprovođenje korektivnih akcija ukoliko je potrebno;
 - (7) sve dodatne zahtjeve koji su utvrđeni ovom Uredbom.

(*)Uredba (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine kojom se utvrđuje lista kojom se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koji treba da se obavezno prijavljuju u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL. L. 163, 30.6.2015, str. 1)

- (b) Sistem upravljanja mora da odgovara veličini organizacije i prirodi i složenosti njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i rizike povezane sa tim aktivnostima.
- (c) Ako organizacija ima jedan ili više dodatnih sertifikata organizacije u okviru oblasti primjene Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sistem upravljanja može da se integriše sa onim koji se zahtijeva na osnovu tih dodatnih sertifikata.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), za vazdušne prevoznike licencirane u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, sistem upravljanja predviđen ovim Aneksom čini integrisani dio sistema upravljanja vazdušnog prevoznika.

CAMO.A.202 Unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti

- (a) U okviru svojeg sistema upravljanja organizacija uspostavlja unutrašnji sistem izvještavanja o sigurnosti kako bi obezbijedila prikupljanje i procjenu podataka o događajima koje treba prijaviti na osnovu tačke CAMO.A.160.
- (b) Sistem mora takođe da obezbijedi prikupljanje i procjenu podataka o interno prijavljenim greškama, izbjegnutim nesrećama i opasnostima koje ne spadaju u tačku (a).
- (c) U okviru tog sistema organizacija mora da:
 - (1) utvrdi razloge i faktore koji doprinose svakoj prijavljenoj grešci, izbjegnutoj nesreći i opasnosti i da ih riješi u okviru upravljanja sigurnosnim rizicima u skladu sa tačkom (a)(3) tačke CAMO.A.200;
 - (2) obezbijedi procjenu svih poznatih, relevantnih informacija koje se odnose na greške, nemogućnost poštovanja procedura, izbjegnute nesreće i opasnosti i, ako je potrebno, da utvrdi metod za prenošenje informacija.
- (d) Organizacija mora svakoj podugovornoj organizaciji da obezbijedi pristup svom unutrašnjem sistemu izvještavanja o sigurnosti.
- (e) Organizacija mora da saraduje u sigurnosnim istragama sa svakom drugom organizacijom koja znatno doprinosi sigurnosti njenih sopstvenih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.205 Ugovaranje i podugovaranje

- (a) Pri ugovaranju održavanja ili pri podugovaranju bilo kog dijela svojih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti organizacija mora da obezbijedi sljedeće:
 - (1) da su te aktivnosti usklađene s primjenljivim zahtjevima; i
 - (2) da se sve opasnosti u odnosu na sigurnost vazdušnog saobraćaja koje su povezane sa takvim ugovaranjem ili podugovaranjem smatraju dijelom sistema upravljanja organizacije.
- (b) Ako organizacija podgovori bilo koji dio svojih aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti sa drugom organizacijom, ta podgovorena organizacija djeluje na osnovu odobrenja organizacije. Organizacija mora da obezbijedi da se nadležnim vlastima omogući pristup podgovorenoj organizaciji zbog utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa primjenljivim zahtjevima.

CAMO.A.215 Objekti

Organizacija mora da obezbijedi odgovarajući kancelarijski prostor na odgovarajućim lokacijama za osoblje iz tačke CAMO.A.305.

CAMO.A.220 Čuvanje evidencije

(a) Evidencija o obezbjeđivanju kontinuirane plovdbenosti

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje evidencije koja se zahtijeva u skladu sa tačkama M.A.305, ML.A.305 i, ukoliko je primjenljivo, tačkom M.A.306.
- (2) Organizacija mora da evidentira sve detalje o obavljenom poslu.
- (3) Ako organizacija ima pravo iz tačke (e) tačke CAMO.A.125, mora da čuva kopiju svake izdate ili, ukoliko je primjenljivo, produžene potvrde o provjeri plovdbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima. Osim toga, organizacija mora da čuva kopiju svake potvrde o provjeri plovdbenosti koju je produžila na osnovu prava iz tačke (d)(4) tačke CAMO.A.125.
- (4) Ako organizacija ima pravo iz tačke (f) tačke CAMO.A.125, mora da čuva kopiju svake dozvole za let izdate u skladu sa odredbama tačke 21.A.729 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.
- (5) Organizacija mora da čuva kopiju sve evidencije iz tački (a)(2) do (a)(4) tri godine nakon što je odgovornost za vazduhoplov u skladu sa tačkama M.A.201 ili ML.A.201 trajno prenesena na drugo lice ili organizaciju.
- (6) Ako organizacija prestane s radom, sva čuvana evidencija mora da se prenese vlasniku vazduhoplova.

(b) Sistem upravljanja, evidencija o ugovaranju i podugovaranju

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje sljedeće evidencije:
 - (i) evidencije o ključnim procesima sistema upravljanja kako su definisani u tački CAMO.A.200;
 - (ii) ugovora o ugovaranju i podugovaranju, kako je definisano u tački CAMO.A.205;
- (2) Evidencija sistema upravljanja i svi ugovori u skladu sa tačkom CAMO.A.205 moraju da se čuvaju najmanje pet godina.

(c) Evidencija o osoblju

- (1) Organizacija mora da obezbijedi čuvanje sljedeće evidencije:
 - (i) evidencije o kvalifikacijama i iskustvu osoblja uključenog u obezbjeđivanje kontinuirane plovdbenosti, praćenje usaglašenosti i upravljanje sigurnošću;
 - (ii) evidencije o kvalifikacijama i iskustvu svog osoblja za pregled plovdbenosti i osoblja koje izdaje preporuke i dozvole za let.
- (2) Evidencija o svom osoblju za pregled plovdbenosti, osoblju koje izdaje preporuke i osoblju koje izdaje dozvole za let uključuje detalje o svim odgovarajućim kvalifikacijama koje

posjeduje, zajedno sa rezimeom relevantnog iskustva i obučenosti u oblasti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti, i kopiju ovlašćenja.

- (3) Evidencija o osoblju čuva se dok god lice radi za organizaciju i čuva se tri godine nakon što lice napusti organizaciju.
- (d) Organizacija uspostavlja sistem čuvanja evidencije kojim se obezbjeđuje odgovarajuće pohranjivanje i pouzdanu mogućnost praćenja svih njenih aktivnosti.
- (e) Format evidencije mora da bude određen u procedurama organizacije.
- (f) Evidencija se čuva na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, izmjena i krađe.

CAMO.A.300 Priručnik za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME)

- (a) Organizacija mora nadležnim vlastima da dostavi CAME i, kada je to primjenljivo, sve navedene prateće priručnike i procedure, koji sadrže sve sljedeće informacije:
 - (1) izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek djelovati u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, i sa odobrenim CAME-om. Ako odgovorni rukovodilac nije glavni izvršni direktor organizacije, onda takav glavni izvršni direktor organizacije mora da bude supotpisnik izjave;
 - (2) politiku sigurnosti organizacije kako je definisana u tački (a)(2) tačke CAMO.A.200;
 - (3) obim posla organizacije relevantan za uslove odobrenja;
 - (4) opšti opis ljudskih resursa i uspostavljenog sistema za planiranje raspoloživosti osoblja kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (d) tačke CAMO.A.305;
 - (5) funkcije i imena lica iz tački (a)(3) do (a)(5), (b)(2) i (f) tačke CAMO.A.305;
 - (6) dužnosti, odgovornosti i ovlašćenja lica nominovanih u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5), (b)(2), (e) i (f) tačke CAMO.A.305;
 - (7) organizacionu šemu koji prikazuje povezane lance odgovornosti i odgovornosti između svih lica iz tački (a)(3) do (a)(5), (b)(2), (e) i (f) tačke CAMO.A.305 i povezano sa tačkom (a)(1) tačke CAMO.A.200;
 - (8) popis osoblja ovlašćenog za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti ili preporuka iz tačke (e) tačke CAMO.A.305, u kojem se, ukoliko je primjenljivo, navodi osoblje ovlašćeno za izdavanje dozvola za let u skladu sa tačkom CAMO.A.125.;
 - (9) opšti opis i lokaciju objekata;
 - (10) opis unutrašnjeg sistema izvještavanja o sigurnosti kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.202;
 - (11) procedure u kojima se navodi kako organizacija obezbjeđuje usaglašenost sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, uključujući posebno:
 - (i) dokumentaciju o ključnim procesima sistema upravljanja kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.200;

- (ii) procedure kojima se definiše kako organizacija kontroliše sve ugovorene i podugovorene aktivnosti kako se zahtijeva u skladu sa tačkom CAMO.A.205 i tačkom (c) tačke CAMO.A.315);
 - (iii) procedure za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i izdavanje dozvola za let, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (iv) proceduru kojom se definiše obim promjena za koje nije potrebno prethodno odobrenje, uključujući opis kako će se takvim promjenama upravljati i o njima obavještavati, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (b) tačke CAMO.A.115 i tačkom (c) tačke CAMO.A.130;
 - (v) procedure za izmjenu i dopunu CAME-a.
- (12) spisak odobrenih programa za održavanje vazduhoplova za one vazduhoplove za koje postoji ugovor o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.201 ili ML.A.201;
- (13) spisak ugovora o održavanju u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.315;
- (14) spisak trenutno odobrenih alternativnih načina usaglašavanja.
- (b) Inicijalno izdavanje CAME-a odobrava nadležna vlast. CAME se mijenja i dopunjava po potrebi kako bi ostao ažuriran opis organizacije.
- (c) Izmjenama i dopunama CAME-a upravlja se kako je definisano u proceduri iz tačke (11)(iv). Sve izmjene i dopune koje nisu obuhvaćene ovom procedurom i izmjene i dopune povezane sa promjenama navedenim u tački (a) tačke CAMO.A.130 odobrava nadležna vlast.

CAMO.A.305 Zahtjevi za osoblje

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovodioca, koji ima korporativno ovlašćenje da osigura da sve aktivnosti obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti mogu da se finansiraju i sprovedu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te uredbe. Odgovorni rukovodilac mora da:
- (1) obezbijedi da su dostupni svi potrebni resursi za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa ovim Aneksom, Aneksom I (Dio-M) i Aneksom Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo, za potrebe sertifikata o odobrenju organizacije;
 - (2) uspostavi i promoviše politiku sigurnosti iz tačke CAMO.A.200;
 - (3) nominuje lice ili skup lica čija je odgovornost da obezbijede da je organizacija uvijek usaglašena sa primjenljivim zahtjevima za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i dozvolu za let iz ovog Aneksa, Aneksa I (Dio-M) i Aneksa Vb (Dio-ML);
 - (4) nominuje lice ili skup lica osoba čija je odgovornost da upravlja praćenjem usaglašenosti u okviru sistema upravljanja;
 - (5) nominuje lice ili skup lica čija je odgovornost da upravlja razvojem, primjenom i održavanjem efektivnosti procesa upravljanja sigurnošću u okviru sistema upravljanja;

- (6) obezbijedi da mu lice ili skup lica imenovanih u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 imaju direktan pristup kako bi mogli na odgovarajući način da ga obavještavaju o sigurnosnim pitanjima;
 - (7) demonstrira osnovno razumijevanje ove Uredbe.
- (b) Za organizacije koje su odobrene i kao vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, odgovorni rukovodilac pored toga mora da:
 - (1) bude lice imenovano kao odgovorni rukovodilac za vazdušnog prevoznika kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (a) tačke ORO.GEN.210 Aneksa III (Dio-ORO) Uredbe (EU) br. 965/2012;
 - (2) nominuje lice odgovorno za obezbjeđivanje i nadzor kontinuirane plovidbenosti, koje ne smije da bude zaposleno u organizaciji odobrenoj u skladu sa Aneksom II (Dio-145) sa kojom je operator zaključio ugovor, osim ako to posebno ne odobri nadležna vlast.
 - (c) Lice ili lica nominovana u skladu sa tačkama (a)(3) do (a)(5) i (b)(2) tačke CAMO.A.305 moraju da budu u stanju da demonstriraju relevantno znanje, obuku i zadovoljavajuće iskustvo povezano sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i da demonstriraju praktično znanje o ovoj Uredbi. Ta lica su u krajnjoj liniji odgovaraju odgovornom rukovodiocu.
 - (d) Organizacija ima uspostavljen sistem za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se obezbijedilo da organizacija ima dovoljno odgovarajuće kvalifikovanog osoblja za planiranje, obavljanje, nadzor, inspekciju i praćenje aktivnosti organizacije u skladu sa uslovima odobrenja.
 - (e) Da bi bila odobrena za obavljanje pregleda plovidbenosti ili preporuka u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 i, ukoliko je primjenljivo, za izdavanje dozvola za let u skladu sa tačkom (f) tačke CAMO.A.125, organizacija mora da ima osoblje za pregled plovidbenosti kvalifikovano i ovlašćeno u skladu sa tačkom CAMO.A.310.
 - (f) Za organizacije koje produžavaju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu sa tačkom (d)(4) tačke CAMO.A.125, organizacija mora da nominuje lica ovlašćena da to rade.
 - (g) Organizacija mora da utvrdi i kontroliše stručnost osoblja uključenog u praćenje usaglašenosti, upravljanje sigurnošću, obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti, preglede plovidbenosti ili preporuke o plovidbenosti, ukoliko je primjenljivo, izdavanje dozvola za let, u skladu sa procedurom i standardom koje odredi nadležna vlast. Pored potrebne stručnosti povezane sa funkcijom na radnom mjestu, kompetencija mora da obuhvata razumijevanje upravljanja sigurnošću i principe ljudskih faktora kako odgovara funkciji i odgovornostima tog lica u organizaciji.

CAMO.A.310 Kvalifikacije osoblja za pregled plovidbenosti

- (a) Osoblje za pregled plovidbenosti koje izdaje potvrde o provjeri plovidbenosti ili preporuke u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 i, ukoliko je primjenljivo, koje izdaje dozvole za let u skladu sa tačkom (f) tačke CAMO.A.125 mora da ima:
 - (1) najmanje 5 godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti;
 - (2) odgovarajuću dozvolu u skladu sa Aneksom (III) Dio-66 ili diplomu iz vazduhoplovstva ili ekvivalentnu nacionalnu diplomu;
 - (3) formalnu obuku za vazduhoplovno održavanje;

- (4) poziciju u odobrenoj organizaciji sa odgovarajućim odgovornostima.
- (b) Ne dovodeći u pitanje tačke (a)(1), (a)(3) i (a)(4), zahtjev utvrđen u tački (a)(2) može da zamijeniti sa pet godina iskustva u oblasti kontinuirane plovidbenosti pored godina koje se već zahtijevaju u skladu sa tačkom (a)(1).
- (c) Osoblju za pregled plovidbenosti koje je nominovala organizacija ta organizacija može da izda ovlašćenje samo kada to formalno prihvati nadležna vlast nakon zadovoljavajućeg okončanja pregleda plovidbenosti pod nadzorom nadležnih vlasti ili pod nadzorom ovlašćenog osoblja organizacije za pregled plovidbenosti u skladu sa procedurom koju je odobrila nadležna vlast u okviru CAME-a.
- (d) Organizacija obezbjeđuje da osoblje za pregled plovidbenosti vazduhoplova može da demonstrira odgovarajuće skorašnje iskustvo u obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.

CAMO.A.315 Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Organizacija mora da obezbijedi da se cjelokupno obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti obavlja u skladu sa Sekcijom A, Odjeljkom C Aneksa I (Dio-M) ili Sekcijom A Odjeljkom C Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.
- (b) Za svaki vazduhoplov za koji obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost, organizacija mora da:
 - (1) obezbijedi izradu i kontrolu programa održavanja vazduhoplova uključujući svaki primjenljivi program pouzdanosti, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom M.A.302 ili ML.A.302, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (2) za vazduhoplove koje ne koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, da dostavi vlasniku ili operatoru koji je odgovoran u skladu sa tačkom M.A.201 ili ML.A.201, zavisno od toga šta je primjenljivo, primjerak programa održavanja vazduhoplova;
 - (3) obezbijedi da podaci koji se koriste za modifikacije i popravke ispunjavaju zahtjeve iz tački M.A.304 ili ML.A.304, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (4) za sve složene vazduhoplove na motorni pogon ili vazduhoplove koje koriste vazdušni prevoznici licencirani u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008, da utvrdi proceduru za procjenu neobaveznih modifikacija i/ili inspekcija i da odluči o njihovoj primjeni, uz korišćenje postupka organizacije za upravljanje sigurnosnim rizicima kako se zahtijeva u skladu sa tačkom (a)(3) tačke CAMO.A.200;
 - (5) obezbijedi da se vazduhoplov, motor(i), elisa/elise i njihove komponente uputi odgovarajućoj odobrenoj organizaciji za održavanje iz Odjeljka F Aneksa I (Dio-M), Aneksa II (Dio-145) ili Aneksa Vd (Dio-CAO), kada god je to potrebno;
 - (6) naloži održavanje, nadzire aktivnosti i koordiniše povezane odluke kako bi se obezbijedilo da se svako održavanje obavlja propisno i na odgovarajući način odobri zbog utvrđivanja plovidbenosti vazduhoplova.
- (c) Kada organizacija nije odgovarajuće odobrena u skladu sa Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M), Aneksom II (Dio-145) ili Aneksom Vd (Dio-CAO), ona, uz konsultacije sa operatorom, sprovodi pisane ugovore o održavanju koji se zahtijevaju na osnovu tački (e)(3), (f)(3), (g)(3) i (h)(3) M.A.201 ili tačke ML.A.201. kako bi obezbijedila:

- (1) da cjelokupno održavanje na kraju obavlja odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje;
 - (2) da su funkcije koje se zahtijevaju u skladu sa tačkama (a)(2), (a)(3), (a)(6) ili (a)(7) tačke M.A.301 ili tačkom ML.A.301, zavisno od toga šta je primjenljivo, jasno utvrđene.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ugovor može da ima oblik pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje u slučaju:
- (1) vazduhoplova kojem je potrebno neplanirano linijsko održavanje;
 - (2) održavanja komponente, uključujući održavanje motora i elise, ukoliko je primjenljivo.
- (e) Organizacija mora da obezbijedi da su ljudski faktori i ograničenja ljudskih performansi uzeti u obzir tokom obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti, uključujući sve ugovorene i podugovorene aktivnosti.

CAMO.A.320 Pregled plovidbenosti

Ako organizacija odobrena u skladu sa tačkom (e) tačke CAMO.A.125 obavlja preglede plovidbenosti, oni se obavljaju u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAMO.A.325 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

Organizacija mora da posjeduje i koristi primjenljive aktuelne podatke za održavanje u skladu sa tačkom M.A.401 Aneksa I (Dio-M) za obavljanje poslova kontinuirane plovidbenosti iz tačke CAMO.A.315. Te podatke može da pruža vlasnik ili operator, u skladu sa odgovarajućim ugovorom koji je sklopljen sa tim vlasnikom ili operatorom. U tom slučaju, organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti mora da čuva te podatke samo tokom trajanja ugovora, osim ako se u skladu sa tačkom (a) tačke CAMO.A.220 ne zahtijeva drugačije.

SEKCIJA B

ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAMO.B.005 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi i zahtjevi za sistem upravljanja koje mora da poštuje nadležna vlast zadužena za implementaciju i sprovođenje Sekcije A ovog Aneksa.

CAMO.B.115 Dokumentacija za nadzor

Nadležna vlast relevantnom osoblju dostavlja sve zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi mu se omogućilo da obavlja svoje poslove i izvršava svoje odgovornosti.

CAMO.B.120 Načini usaglašavanja

- (a) Agencija mora da razvije prihvatljive načine usaglašavanja (AMC) koji mogu da se koriste za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

- (b) Za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima mogu da se koriste alternativni načini usaglašavanja.
- (c) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem kojim se dosljedno ocjenjuje omogućava li svaki alternativni način usaglašavanja koji primjenjuje nadležna vlast ili organizacije pod njenim nadzorom postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (d) Nadležna vlast mora da ocijeni sve alternativne načine usaglašavanja koje predloži organizacija u skladu sa tačkom CAMO.A.120 analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra da je potrebno, sprovođenjem inspekcije organizacije.

Kada nadležna vlast utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona bez bespotrebnog odlaganja:

- (1) obavještava podnosioca zahtjeva da mogu da se primijenjuju alternativni načini usaglašavanja i, prema potrebi, u skladu sa tim mijenja i dopunjava odobrenje ili sertifikat podnositelja zahtjeva;
 - (2) obavještava Agenciju o njihovom sadržaju, uključujući kopiju sve relevantne dokumentacije.
- (e) Ako sama nadležna vlast primjenjuje alternativne načine usaglašavanja za postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona:
 - (1) ih stavlja na raspolaganje svim organizacijama i licima koji su pod njegovim nadzorom;
 - (2) bez bespotrebnog odlaganja obavještava Agenciju.

Nadležna vlast dostavlja Agenciji potpuni opis alternativnih načina usaglašavanja, uključujući svaku reviziju procedura koja bi mogla da bude relevantna, kao i procjenu kojom se demonstrira da su usaglašeni sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata.

CAMO.B.125 Informacije za Agenciju

- (a) Nadležna vlast mora, bez bespotrebnog odlaganja, da obavijesti Agenciju u slučaju bilo kakvih većih problema povezanih sa primjenom Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata.
- (b) Nadležna vlast Agenciji dostavlja važne sigurnosne informacije koje proizlaze iz prijave događaja koje je primila u skladu sa tačkom CAMO.A.160.

CAMO.B.135 Neposredno reagovanje na sigurnosni problem

- (a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenu uredbu (EU) 2015/1018 (*), nadležna vlast uspostavlja sistem kako bi na odgovarajući način prikupljala, analizirala i širila sigurnosne informacije.
- (b) Agencija uspostavlja sistem za odgovarajuću analizu svih relevantnih primljenih sigurnosnih informacija i bez bespotrebnog odlaganja državama članicama i Komisiji dostavlja sve

* Uredba (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine kojom se utvrđuje lista kojom se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koji treba da se obavezno prijavljuju u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL. L. 163, 30.6.2015, str. 1).

informacije, uključujući preporuke ili korektivne akcije koje treba da se preduzmu, potrebne za pravovremeno reagovanje na sigurnosni problem koji uključuje proizvode, djelove, uređaje, lica ili organizacije u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

- (c) Po prijemu informacija iz tački (a) i (b) nadležna vlast preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje sigurnosnog problema.
- (d) O mjerama preduzetim na osnovu tačke (c) odmah se obavještavaju sva lica ili organizacije koje moraju da se usaglase sa njima u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Nadležna vlast o tim mjerama takođe obavještava Agenciju i, ukoliko je potrebna zajednička akcija, ostale relevantne države članice.

CAMO.B.200 Sistem upravljanja

- (a) Nadležna vlast mora da uspostavi i održava sistem upravljanja koji uključuje najmanje:
 - (1) dokumentovane politike i procedure za opisivanje njegove organizacije, načina i metoda za usaglašavanje sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Te procedure moraju da se ažuriraju i služe kao osnovni radni dokumenti u okviru tih nadležnih vlasti za sve povezane poslove;
 - (2) dovoljan broj osoblja za obavljanje njenih poslova i ispunjavanje njenih odgovornosti. Mora da postoji sistem za planiranje raspoloživosti osoblja, kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje svih poslova;
 - (3) osoblje kvalificirano za obavljanje svojih dodijeljenih poslova koje mora da ima potrebno znanje, iskustvo, inicijalnu i periodičnu obuku kako bi se obezbijedila kontinuirana kompetencija;
 - (4) odgovarajuće objekte i kancelarijski prostor za obavljanje dodijeljenih poslova;
 - (5) funkciju praćenja usaglašenosti sistema upravljanja sa relevantnim zahtjevima i adekvatnošću procedura, uključujući uspostavljanje postupka interne provjere i procesa upravljanja sigurnosnim rizicima. Praćenje usaglašenosti mora da uključuje sistem povratnih informacija o nalazima provjere koje se šalju višem menadžmentu nadležnih vlasti kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo sprovođenje korektivnih akcija;
 - (6) lica ili skupovi lica koji su na kraju odgovorni višem menadžmentu nadležnih vlasti za funkciju praćenja usaglašenosti.
- (b) Za svaku oblast aktivnosti, uključujući sistem upravljanja, nadležna vlast imenuje jedno ili više lica koje snose opštu odgovornost za upravljanje relevantnim poslom (poslovima).
- (c) Nadležna vlast uspostavlja procedure za učestvovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći s drugim relevantnim nadležnim vlastima, uključujući sve nalaze i prapratne (*follow-up*) akcije koje se preduzimaju kao rezultat nadzora lica i organizacija koje obavljaju aktivnosti na teritoriji države članice, ali koje je sertifikovala nadležna vlast druge države članice ili Agencija.
- (d) Kopija procedura povezanih sa sistemom upravljanja i njihovih izmjena i dopuna stavlja se na raspolaganje Agenciji u svrhu standardizacije i organizacijama koje podliježu ovoj Uredbi, ako se to zatraži.

CAMO.B.205 Dodjeljivanje poslova kvalifikovanim subjektima

- (a) Države članice mogu da dodjeljuju poslove koji se odnose na inicijalnu sertifikaciju ili kontinuirani nadzorom lica ili organizacija koje podliježu Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima samo kvalifikovanim subjektima. Pri dodjeljivanju zadataka nadležna vlast obezbjeđuje:
- (1) da je uspostavljen sistem za inicijalno i kontinuirano procjenjivanje usaglašenosti kvalifikovanog subjekta sa Aneksom VI „Bitni zahtjevi za kvalifikovane subjekte” Uredbe (EU) 2018/1139. Taj sistem i rezultati procjenjivanja se dokumentuju;
 - (2) da je zaključen dokumentovani sporazum sa kvalifikovanim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućem nivou menadžmenta i u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:
 - (i) poslovi koje treba obaviti;
 - (ii) deklaracije, izvještaji i evidencija koje treba dostaviti;
 - (iii) tehnički uslovi koji treba da se ispunite prilikom obavljanja takvih poslova;
 - (iv) povezane oblasti odgovornosti;
 - (v) zaštita koja se obezbjeđuje za informacije dobijene pri obavljanju takvih poslova.
- (b) Nadležna vlast obezbjeđuje da postupak interne provjere i postupak upravljanja sigurnosnim rizikom koji su se zahtijevaju u skladu sa tačkom (a)(5) tačke CAMO.B.200 obuhvataju sve poslove sertifikacije ili kontinuiranog nadzora koje se obavljaju u njeno ime.

CAMO.B.210 Promjene u sistemu upravljanja

- (a) Nadležna vlast mora da ima uspostavljen sistem za identifikovanje promjena koje utiču na njenu sposobnost obavljanja svojih poslova i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definisano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Taj mu sistem omogućava preduzimanje akcija odgovarajućih kako bi se obezbijedilo da sistem upravljanja ostane adekvatan i efektivan.
- (b) Nadležna vlast blagovremeno ažurira svoj sistem upravljanja kako bi odgovarao svim izmjenama i dopunama Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata kako bi se obezbijedilo efektivno sprovođenje.
- (c) Nadležna vlast obavještava Agenciju o promjenama koje utiču na njenu sposobnost obavljanja svojih poslova i izvršavanje svojih odgovornosti kako je definisano u Uredbi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

CAMO.B.220 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem čuvanja evidencije kojim se obezbjeđuje odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana mogućnost praćenja:
- (1) dokumentovanih politika i procedura sistema upravljanja;
 - (2) obuke, kvalifikacija i ovlašćenja njegova osoblja;
 - (3) dodjeljivanja poslova, uključujući elemente koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom CAMO.B.205, kao i detalje o dodijeljenim poslovima;

- (4) certifikacijskih postupaka i kontinuiranog nadzora certifikovanih organizacija, uključujući:
 - (i) podnošenje zahtjeva za certifikat organizacije;
 - (ii) program nadležnih vlasti za kontinuirani nadzor, uključujući svu evidenciju o procjenama, provjerama i inspekcijama;
 - (iii) certifikat organizacije, uključujući sve njegove izmjene;
 - (iv) kopiju programa nadzora u kojem se navode datumi kada provjere treba da se sprovedu i kada su iste sprovedene;
 - (v) kopije cjelokupne formalne korespondencije;
 - (vi) detalje o nalazima, korektivnim akcijama, datum zaključivanja akcija i sve mjere izuzeća i izvršenja;
 - (vii) sve izvještaje o procjenjivanju, provjerama i inspekcijama koja je izdala druga nadležna vlast u skladu sa tačkom (d) tačke CAMO.B.300;
 - (viii) kopije svih CAME-a ili priručnika organizacije i njihove izmjene i dopune;
 - (ix) kopije svih drugih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast;
 - (5) procjene i obavještanja Agencije o alternativnim načinima usaglašavanja koje su predložile organizacije i procjene alternativnih načina usaglašavanja koje koristi nadležna vlast;
 - (6) sigurnosnih informacija i priručnika (*follow-up*) mjera u skladu sa tačkom CAMO.B.125.;
 - (7) primjene odredbi o fleksibilnosti u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Nadležna vlast održava popis svih certifikata organizacija koje je izdala.
 - (c) Sva evidencija iz tački (a) i (b) čuva se najmanje pet godina u skladu sa primjenljivim zakonom o zaštiti podataka.
 - (d) Sva evidencija iz tački (a) i (b) na zahtjev se stavlja se na raspolaganje nadležnim vlastima druge države članice ili Agenciji.

CAMO.B.300 Principi nadzora

- (a) Nadležna vlast provjerava:
 - (1) usaglašenost sa zahtjevima primjenljivim na organizacije prije izdavanja certifikata organizacije, ukoliko je primjenljivo;
 - (2) kontinuiranu usaglašenost organizacija koje je sertifikovala sa primjenljivim zahtjevima;
 - (3) sprovođenje odgovarajućih sigurnosnih mjera koje je naložila nadležna vlast, kako je definisano u tačkama (c) i (d) tačke CAMO.B.135.
- (b) Ova provjera:
 - (1) potkrijepljena je dokumentacijom koja je posebno namijenjena osoblju odgovornom za nadzor sigurnosti kako bi mu se dale smjernice za obavljanje njegovih funkcija;

- (2) organizacijama koje se provjeravaju daje uvid u rezultate aktivnosti sigurnosnog nadzora;
 - (3) zadnovana je na procjenama, provjerama i inspekcijama, uključujući nenajavljene inspekcije;
 - (4) nadležnim vlastima pruža potrebne dokaze u slučaju da su potrebne dalje akcije, uključujući mjere predviđene tačkom CAMO.B.350 „Nalazi i korektivne akcije”.
- (c) Obim nadzora dat u tačkama (a) i (b) uzima u obzir rezultate prethodnih nadzornih aktivnosti i sigurnosne prioritete.
 - (d) Ako se objekti organizacije nalaze u više od jedne države, nadležna vlast kako je definisano u tački CAMO.A.105 može da dozvoli da poslove nadzora obavljaju nadležne vlasti država članica u kojima se objekti nalaze ili da ih obavlja Agencija ako se objekti nalaze u trećoj zemlji. Bilo koja organizacija koja podliježe takvom dogovoru obavještava se o njegovom postojanju i obimu primjene.
 - (e) Kada je riječ o nadzoru koji se obavlja u objektima koji se nalaze u drugoj državi, nadležna vlast kako je definisano u tački CAMO.A.105 obavještava nadležnu vlast te države, ili Agenciju kad je riječ o objektima organizacija kojima je glavno mjesto poslovanja u trećoj zemlji, prije obavljanja bilo kakve provjere ili inspekcije takvih objekata na licu mjesta.
 - (f) Nadležna vlast prikuplja i obrađuje sve informacije koje smatra korisnim za nadzor, uključujući nenajavljene inspekcije.

CAMO.B.305 Program nadzora

- (a) Nadležna vlast uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora koje se zahtijevaju u skladu sa tačkom CAMO.B.300.
- (b) Program nadzora se izrađuje uzimajući u obzir specifičnu prirodu organizacije, složenost njenih aktivnosti, rezultate prošlih aktivnosti sertifikacije i nadzora i zasnovana je na procjenama povezanih rizika. U svakom ciklusu planiranja nadzora program uključuje:
 - (1) procjene, provjere i inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije i, ukoliko je primjenljivo:
 - (i) procjene sistema upravljanja i provjere postupaka;
 - (ii) provjere proizvoda na relevantnom uzorku vazduhoplova kojim upravlja organizacija;
 - (iii) provjeru uzorka obavljenih pregleda plovidbenosti;
 - (iv) provjeru uzorka izdatih dozvola za let;
 - (2) sastanke koji se održavaju između odgovornog rukovodioca i nadležnih vlasti kako bi se obezbijedilo da oboje ostanu informisani o važnim pitanjima.
- (c) U slučaju organizacija koje je sertifikovala nadležna vlast primjenjuje se ciklus planiranja nadzora koji ne traje duže od 24 mjeseca.
- (d) Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ciklus planiranja nadzora može da se produži na najviše 36 mjeseci ako je nadležna vlast utvrdila da tokom prethodna 24 mjeseca:
 - (1) organizacija je dokazala efektivno identifikovanje opasnosti u sigurnosti vazdušnog saobraćaja i upravljanje povezanim rizicima;

- (2) organizacija je kontinuirano dokazivala na osnovu tačke CAMO.A.130 da ima potpunu kontrolu nad svim promjenama;
- (3) nisu bili izdati nalazi nivoa 1;
- (4) sve su korektivne akcije sprovedene u vremenskom periodu koji je nadležna vlast prihvatila ili produžila, kako je definisano u tački CAMO.B.350.

Ne dovodeći u pitanje tačku (c), ciklus planiranja nadzora može dodatno da se produži na najviše 48 mjeseci ako je, uz uslove iz tački (1) do (4) prvog podstava, organizacija uspostavila, a nadležna vlast odobrila, efektivan sistem kontinuiranog izvještavanja nadležnih vlasti o rezultatima u oblasti sigurnosti i regulatornoj usaglašenosti same organizacije.

- (e) Ciklus planiranja nadzora može da se skрати ako postoji dokaz da su se umanjile sigurnosne performanse organizacije.
- (f) Program nadzora uključuje evidencije datuma kada provjere, inspekcije i sastanci treba da se održe i datuma kada su takve provjere, inspekcije i sastanci održani.
- (g) Po završetku svakog ciklusa planiranja nadzora nadležna vlast izdaje izvještaj sa preporukom o produženju odobrenja na osnovu rezultata nadzora.

CAMO.B.310 Procedura inicijalne sertifikacije

- (a) Nakon prijema zahtjeva za prvo izdavanje sertifikata za organizaciju, nadležna vlast provjerava usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Sastanak sa odgovornim rukovodiocem organizacije održava se najmanje jednom tokom istrage u svrhu inicijalne sertifikacije kako bi se obezbijedilo da on u potpunosti razumije važnost postupka sertifikacije i razlog potpisivanja izjave organizacije o usaglašenosti sa procedurama navedenim u CAME-u.
- (c) Nadležna vlast evidentira sve nalaze, akcije zaključivanja (akcije potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (d) Nadležna vlast pismeno potvrđuje organizaciji sve nalaze utvrđene tokom provjere. Kad je riječ o inicijanoj sertifikaciji, svi nalazi moraju da budu ispravljani na način prihvatljiv nadležnim vlastima prije izdavanja sertifikata.
- (e) Kada nadležna vlast smatra da organizacija na zadovoljavajući način ispunjava primjenljive zahtjeve, ona:
 - (1) izdaje sertifikat kako je utvrđen u Dodatku I „EASA Obrazac 14” ovog Aneksa;
 - (2) formalno odobrava CAME.
- (f) Referentna oznaka sertifikata navodi se na EASA Obrascu 14 sertifikata na način koji utvrdi Agencija.
- (g) Sertifikat se izdaje na neograničeno vrijeme. Prava, obim aktivnosti za čije obavljanje organizacija ima odobrenje, uključujući ako je primjenljivo bilo koja ograničenja, navode se u uslovima odobrenja priloženim sertifikatu.
- (h) Kako bi se organizaciji omogućilo da sprovede promjene bez prethodnog odobrenja nadležnih vlasti u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.130, nadležna vlast odobrava relevantnu proceduru

iz CAME-a kojom se definiše obim tih promjena i opisuje kako će se upravljati tim promjenama i kako će se one prijavljivati.

CAMO.B.330 Promjene

- (a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležna vlast prije izdavanja odobrenja provjerava usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Nadležna vlast utvrđuje uslove pod kojima organizacija može da radi tokom promjene, osim ako nadležna vlast ne odluči da sertifikat organizacije treba da se suspenduje.
- (c) Kad utvrdi da organizacija na zadovoljavajući način ispunjava primjenljive zahtjeve, nadležna vlast odobrava promjenu.
- (d) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne izvršne mjere, kada organizacija uvodi promjene za koje je potrebno prethodno odobrenje, a nije dobila odobrenje nadležnih vlasti u skladu sa tačkom (c), nadležna vlast suspenduje, ograničava ili ukida sertifikat organizacije.
- (e) Za promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje, nadležna vlast procjenjuje jesu li informacije koje je organizacija dostavila u obavještenju u skladu sa tačkom (c) tačke CAMO.A.130 kako bi provjerila usaglašenost sa primjenljivim zahtjevima. U slučaju bilo koje neusaglašenosti, nadležna vlast:
 - (1) obavještava organizaciju o neusaglašenosti i zahtijeva dalje promjene;
 - (2) u slučaju nalaza nivoa 1 ili 2 postupa u skladu sa tačkom CAMO.B.350.

CAMO.B.350 Nalazi i korektivne akcije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za analizu nalaza s obzirom na njihovu važnost za sigurnost.
- (b) Nadležna vlast izdaje nalaz nivoa 1 kada utvrdi značajnu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije, ili sa uslovima odobrenja ili sertifikata koja umanjuje sigurnost ili ozbiljno ugrozi sigurnost letenja.

Nalazi nivoa 1 uključuju:

 - (1) nemogućnost da se nadležnim vlastima pruži pristup objektima organizacije kako je definisano u tački CAMO.A.140 tokom normalnih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;
 - (2) dobijanje ili održavanje važenja sertifikata organizacije falsifikovanjem dokumentovanih dokaza;
 - (3) dokaz o zloupotrebi ili neovlašćenoj upotrebi sertifikata organizacije;
 - (4) nepostojanje odgovornog rukovodioca.
- (c) Nadležna vlast izdaje nalaz nivoa 2 kada utvrdi bilo kakvu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije, ili sa uslovima odobrenja ili sertifikata koja može da umanjiti sigurnost ili ugrozi sigurnost letenja.
- (d) Kada se tokom nadzora ili na bilo koji drugi način utvrdi određeni nalaz, nadležna vlast, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne akcije koje se zahtijevaju u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, pisanim putem obavještava

organizaciju o nalazu i zahtijeva korektivnu akciju za uklanjanje utvrđene (utvrđenih) neusaglašenosti. Ako se nalaz odnosi direktno na vazduhoplov, nadležna vlast obavještava državu u kojoj je vazduhoplov registrovan.

- (1) U slučaju nalaza nivoa 1, nadležna vlast bez odlaganja preduzima odgovarajuće akcije kako bi zabranila ili ograničila aktivnosti i, ukoliko je odgovarajuće, preduzima akciju za ukidanje sertifikata ili za ograničavanje ili suspenziju cijelog ili dijela sertifikata, zavisno od ozbiljnosti nalaza nivoa 1, dok organizacija ne preduzme zadovoljavajuću korektivnu akciju.
 - (2) U slučaju nalaza nivoa 2, nadležna vlast:
 - (i) organizaciji određuje period za sprovođenje korektivne akcije koje odgovara prirodi nalaza i koji ni u kojem slučaju inicijalno ne smije biti duži od 3 mjeseca. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru čega se od nje zahtijeva sprovođenje korektivne akcije da rješi utvrđenu neusaglašenost. Na kraju tog perioda, i u skladu sa prirodom nalaza i prethodnih sigurnosnih performansi organizacije, nadležna vlast može da produži taj tromjesečni period ako nadležna vlast prihvati zadovoljavajući plan korektivnih mjera;
 - (ii) procjenjuje plan korektivnih akcija i sprovođenja koji je predložila organizacija i prihvata ga ako se na osnovu procjene zaključi da je dovoljan za rješavanje neusaglašenosti.
 - (3) Kada organizacija ne dostavi prihvatljivi korektivni akcioni plan ili ne sprovede korektivnu akciju u roku koji je odredila ili produžila nadležna vlast, nalaz se podiže na nalaz nivoa 1 i preduzima se akcija utvrđena u tački (d)(1).
 - (4) Nadležna vlast vodi evidenciju o svim nalazima koje je utvrdila ili koji su joj saopšteni u skladu sa tačkom (e) i, ako je primjenljivo, o izvršnim mjerama koje je primijenila, kao i o svim korektivnim akcijama i datumima akcija kojim su zatvoreni nalazi.
- (e) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne izvršne mjere, kada nadležna vlast države članice postupajući u skladu sa odredbama tačke (d) tačke CAMO.B.300 utvrdi bilo kakvu neusaglašenost organizacije koju je sertifikovala nadležna vlast druge države članice ili Agencija sa primjenljivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, ona obavještava tu nadležnu vlast i daje nagovještaj o nivou nalaza.

CAMO.B.355 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje sertifikat na osnovu opravdanih razloga u slučaju potencijalne sigurnosne prijetnje;
- (b) suspenduje, ukida ili ograničava sertifikat u skladu sa tačkom CAMO.B.350;
- (c) suspenduje sertifikat u slučaju da inspektori nadležne vlasti nisu u mogućnosti da tokom perioda od 24 mjeseca izvršavaju svoje odgovornosti nadzora putem provjera na licu mjesta zbog bezbjednosnog stanja u državi u kojoj se objekti nalaze.

Sertifikat organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti - EASA Obrazac 14

MONTENEGRO
CIVIL AVIATION AGENCY

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION CERTIFICATE

Broj uvjerenja: **ME.MG.[XXXX]**
Reference: **(ME.AOC.[XXX])**

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i o uspostavljanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2018 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena sa Sekcijom A Aneksa Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

as a continuing airworthiness management organization in compliance with Section A of Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

USLOVI:

CONDITIONS:

1. Ovo uvjerenje je ograničeno obimom navedenim u dijelu obima radova u odobrenom priručniku organizacije za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti (CAME) iz Sekcije A Aneksa Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is limited to the scope specified in the scope of work section of the approved continuing airworthiness management exposition (CAME) as referred to in Section A of Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

2. Ovo uvjerenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama sadržanim u CAME-u odobrenom u skladu sa Aneksom Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate requires compliance with the procedures specified in the CAME approved in accordance with Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

3. Ovo uvjerenje je važeće dok je organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti usaglašena sa Aneksom I (Dio-M), Aneksom Vb (Dio-ML) i Aneksom Vc (Dio-CAMO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

This certificate is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with Annex I (Part-M), Annex Vb (Part-ML) and Annex Vc (Part-CAMO) to Commission Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ukoliko organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti podugovori u okviru svog sistema upravljanja uslugom druge(ih) organizacije(a), ovo uvjerenje će ostati važeće pod uslovom da ta(e) organizacija(e) ispunjava(ju) primjenjive ugovorne obaveze.

Where the continuing airworthiness management organisation subcontracts under its management system the service of an(several) organisation(s), this certificate remains valid subject to such organisation(s) fulfilling the applicable contractual obligations.

5. Pod uslovom da postoji usaglašenost sa uslovima od 1 do 4, ovo uvjerenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

Subject to compliance with the conditions 1 to 4 above, this certificate shall remain valid for an unlimited duration unless the certificate has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Ako se ovaj obrazac izdaje imaocima sertifikata vazdušnog operatora (AOC) (vazdušnim prevoznicima licenciranim u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008), AOC broj se dodaje broju uvjerenja, uz standardni broj, i uslov broj 5 zamjenjuje se sljedećim dodatnim uslovima:

If this form is also used for air operator certificate (AOC) holders (air carriers licensed in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008), the AOC number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and condition No 5 shall be replaced with the following additional conditions:

6. Ovo uvjerenje ne predstavlja ovlaštenje za vršenje operacija tipovima vazduhoplova navedenih u uslovu broj 1. Odobrenje za vršenje operacija vazduhoplovima predstavlja AOC.

This certificate does not constitute an authorisation to operate the types of aircraft referred to in condition No 1. The authorisation to operate the

aircraft is the AOC.

7. **Prestanak važenja, suspenzija ili ukidanje AOC-a vazdušnog prevoznika licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008 automatski čini ovo uvjerenje nevažećim u odnosu na registracije vazduhoplova navedene u AOC-u, osim ako nadležna vlast izričito ne navede drugačije.**
Termination, suspension or revocation of the AOC of an air carrier licensed in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008 automatically invalidates the present certificate in relation to the aircraft registrations specified in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.
8. **Pod uslovom da postoji usaglašenost sa prethodnim uslovima, ovo uvjerenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.**
Subject to compliance with the previous conditions, this certificate shall remain valid for an unlimited duration unless the certificate has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Potpis:

Signed:

Datum ove revizije:

Date of this revision:

Broj revizije:

Revision No:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the Competent Authority: Civil Aviation Agency

Stranica 1 od 2
Page of

Stranica 2 od 2
Page of

USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OBEZBJEĐIVANJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI
CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION TERMS OF APPROVAL

Broj uvjerenja: ME.CAMO.[XXXX]
Reference: (ME.AOC.[XXX])

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

Tip / serija / grupa vazduhoplova <i>Aircraft type/series/group</i>	Ovlašćenje za pregled plovibnenosti <i>Airworthiness review authorised</i>	Ovlašćenje za izdavanje dozvola za let <i>Permits to fly authorised</i>	Podugovorena(e) organizacija(e) <i>Subcontracted organisation(s)</i>
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	
	[DA/NE] [YES/NO](*)	[DA/NE] [YES/NO](*)	

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni obimom poslova navedenim u odobrenom CAME dio _____.

The terms of approval are limited to the scope of work contained in the approved CAME section _____.

Referenca CAME-a:

CAME reference:

Datum prvog izdanja:

Date of original issue:

Potpis:

Signed:

Datum posljednje revizije:

Date of last revision:

Broj revizije:

Revision No:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

EASA Obrazac 14 izdanje 5

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

„ANEKS Vd

(Dio-CAO)

SADRŽAJ

CAO.1 Opšte

SEKCIJA A — ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAO.A.010 Oblast primjene

CAO.A.015 Zahtjev

CAO.A.017 Načini usaglašavanja

CAO.A.020 Uslovi odobrenja

CAO.A.025 Priručnik za kombinovanu plovidbenost

CAO.A.030 Objekti

CAO.A.035 Zahtjevi za osoblje

CAO.A.040 Osoblje koje vrši sertifikaciju

CAO.A.045 Osoblje za pregled plovidbenosti

CAO.A.050 Komponente, oprema i alati

CAO.A.055 Podaci o održavanju i radni nalozi

CAO.A.060 Standardi održavanja

CAO.A.065 Uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

CAO.A.070 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

CAO.A.075 Obezbeđivanje kontinuirane plovidbenosti

CAO.A.080 Podaci o obezbeđivanju kontinuirane plovidbenosti

CAO.A.085 Pregled plovidbenosti

CAO.A.090 Čuvanje evidencije

CAO.A.095 Prava organizacije

CAO.A.100 Sistem kvaliteta i organizacijske provjere

CAO.A.105 Promjene u organizaciji

CAO.A.110 Kontinuirano važenje

CAO.A.115 Nalazi

SEKCIJA B — ZAHTJEVI ZA NADLEŽNE VLASTI

CAO.B.010 Oblast primjene

CAO.B.015 Nadležna vlast

CAO.B.017 Načini usaglašavanja

CAO.B.020 Čuvanje evidencije

CAO.B.025 Međusobna razmjena informacija

CAO.B.030 Odgovornosti

CAO.B.035 Izuzeća

CAO.B.040 Zahtjev

CAO.B.045 Inicijalno odobrenje

CAO.B.050 Izdavanje odobrenja

CAO.B.055 Kontinuirani nadzor

CAO.B.060 Nalazi

CAO.B.065 Promjene

CAO.B.070 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Dodatak I — Sertifikat organizacije za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO)

CAO.1 Opšte

U ovom Aneksu (Dio-CAO):

(1) nadležna vlast je:

- (a) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u državi članici, nadležna vlast koju je imenovala ta država članica;
- (b) za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

(2) „vlasnik” znači lice koja je odgovorno za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova, uključujući sljedeća lica:

- (i) registrovani vlasnik vazduhoplova;
- (ii) zakupac u slučaju ugovora o zakupu;
- (iii) operator.

SEKCIJA A

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJU

CAO.A.010 Oblast primjene

Ovim Aneksom se utvrđuju zahtjevi koje mora da ispuni organizacija za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO) kako bi joj se, na zahtjev, izdalo odobrenje za održavanje i obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i komponenti za ugradnju u vazduhoplov i nastavak obavljanja tih aktivnosti, ako takvi vazduhoplovi nisu klasifikovani kao složeni vazduhoplovi

na motorni pogon i nisu navedeni u sertifikatu vazdušnog operatora licenciranog u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1008/2008.

CAO.A.015 Zahtjev

CAO nadležnim vlastima u formi i na način koji je to nadležna vlast utvrdila podnosi zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja CAO.

CAO.A.017 Načini usaglašavanja

- (a) Kako bi demonstrirala usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, organizacija može da primijeni alternativne načine usaglašavanja u odnosu na prihvatljive načine usaglašavanja koje donese Agencija.
- (b) Ako organizacija želi da primijeni alternativne načine usaglašavanja, ona nadležnim vlastima prije njihove primjene mora dostavljati potpuni opis tih alternativnih načina usaglašavanja. Taj opis mora da sadrži procjenu kojom se demonstrira usaglašenost alternativnog načina usaglašavanja sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

Organizacija može da primijenjuje te alternativne načine usaglašavanja ukoliko je dobila prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i nakon prijema obavještenja kako je predviđeno u skladu sa tačkom CAO.B.017.

CAO.A.020 Uslovi odobrenja

- (a) CAO navodi odobreni obim poslova u svom priručniku za kombinovanu plovidbenost (CAE) kako je propisano tačkom CAO.A.025.
 - (1) Za avione sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju (MTOM) većom od 2730 kg i za helikoptere sa maskimalnom dozvoljenom masom na polijetanju većom od 1200 kg ili sertifikovane za više od 4 osobe, u obimu poslova navode se konkretni tipovi vazduhoplova. Promjene tog obima poslova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105 i tačkom (a) tačke CAO.B.065.
 - (2) Za kompletne turbinske motore u obimu poslova navodi se proizvođač motora ili grupa ili serija ili tip poslova održavanja. Promjene tog obima poslova odobrava nadležna vlast u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105 i tačkom (a) tačke CAO.B.065.
 - (3) CAO koji zapošljava samo jedno lice za planiranje i obavljanje svih poslova održavanja ne može da ima prava za održavanje:
 - (a) aviona opremljenih turbinskim motorom (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za vazduhoplove);
 - (b) helikoptera opremljenih turbinskim motorom ili sa više od jednog klipnog motora (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za vazduhoplove);
 - (c) kompletnih klipnih motora snage 450 KS i više (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za motore); i
 - (d) kompletnih turbinskih motora (ako je riječ o organizaciji sa ovlašćenjem za motore).
 - (4) Za vazduhoplove koji nisu navedeni u tački (1), za komponente koje nisu kompletni turbinski motori i za specijalizovane usluge ispitivanja bez razaranja (NDT), obim poslova kontroliše CAO u skladu sa procedurom iz tačke (a)(11) tačke CAO.A.025. Za održavanje

komponenti koje nisu kompletni motori, obim poslova klasifikuje se u skladu sa sljedećim ovlašćenjima za sistem:

- (i) C1: klimatizacija i presurizacija;
- (ii) C2: automatsko letenje;
- (iii) C3: komunikacija i navigacija;
- (iv) C4: vrata i otvori;
- (v) C5: električna i svjetla;
- (vi) C6: oprema;
- (vii) C7: motor;
- (viii) C8: komande leta;
- (ix) C9: gorivo;
- (x) C10: helikopter i rotor;
- (xi) C11: helikopter i prenos;
- (xii) C12: hidraulika;
- (xiii) C13: sistem prikazivanja i evidentiranja;
- (xiv) C14: stajni trap;
- (xv) C15: kiseonik;
- (xvi) C16: elise;
- (xvii) C17: sistemi pneumatike i vakuuma;
- (xviii) C18: zaštita od leda/kiše/požara;
- (xix) C19: prozori;
- (xx) C20: struktura;
- (xxi) C21: balast vode; i
- (xxii) C22: povećanje potiska.

Organizacije koje dobijaju odobrenje u skladu sa ovim Aneksom na osnovu postojećeg odobrenja organizacije izdatog u skladu sa Odjeljkom G ili Odjeljkom F Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145) u skladu sastavom 4 člana 4, uključuju u obim poslova sve potrebne detalje kako bi se obezbijedilo da su prava identična onima koja su navedena u postojećem odobrenju.

- (b) Odobrenje CAO se izdaje na osnovu obrasca iz Dodatka I ovog Aneksa.
- (c) CAO može da izradi, u skladu sa podacima o održavanju, ograničen raspon djelova namijenjenih za korišćenje pri radu u svojim objektima, kako je navedeno u njegovom CAE-u.

CAO.A.025 Priručnik kombinovane plovidbenosti

- (a) CAO dostavlja priručnik koji sadrži u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:
- (1) izjavu koju je potpisao odgovorni rukovodilac kojom se potvrđuje da će organizacija uvijek raditi u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa i iz CAE-a;
 - (2) obim poslova CAE-a;
 - (3) funkcije i imena lica iz tački (a) i (b) tačke CAO.A.035;
 - (4) dijagram organizacije na kojem su prikazani lanci odgovornosti između lica navedenih u tačkama (a) i (b) tačke CAO.A.035;
 - (5) spisak osoblja koje vrši sertifikaciju sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (6) spisak osoblja odgovornog za razvoj i odobravanje programa održavanja vazduhoplova (AMP-ova) sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (7) spisak osoblja za pregled plovidbenosti sa njihovim obimom odobrenja, ako takvo osoblje postoji;
 - (8) spisak osoblja odgovornog za izdavanje dozvola za let, ako takvo osoblje postoji;
 - (9) opšti opis i lokaciju objekata;
 - (10) procedure u kojima se navodi kako CAO obezbjeđuje usaglašenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa;
 - (11) procedure za izmjenu i dopunu CAE-a, kako je predviđeno u tački (b) tačke CAO.A.105.
- (b) Početni CAE odobrava nadležna vlast.
- (c) Izmjene i dopune CAE-a obavljaju se u skladu sa tačkom CAO.A.105.

CAO.A.030 Objekti

CAO obezbjeđuje da ima sve potrebne objekte, uključujući odgovarajuće kancelarijske prostore, kako bi mogao da obavlja sve planirane poslove.

Uz to, kada obim odobrenja organizacije obuhvata aktivnosti održavanja, CAO obezbjeđuje:

- (a) specijalizovane radionice, hangare i servisna mjesta koja obezbjeđuju odgovarajuću zaštitu od kontaminacije i spoljnjih uticaja;
- (b) osigurane objekte za skladištenje komponenti, opreme, alata i materijala, sa uslovima kojima se obezbjeđuje da su neispravne komponente i materijal odvojeni od svih drugih komponenti, materijala, opreme i alata, da se poštuju instrukcije proizvođača za skladištenje i da je pristup skladišnim objektima ograničen na ovlašćeno osoblje.

CAO.A.035 Zahtjevi za osoblje

- (a) CAO imenuje odgovornog rukovodioca, koji je ovlašćen da obezbijedi da sve aktivnosti organizacije mogu da se finansiraju kako bi se te aktivnosti obavljale u skladu sa zahtjevima iz ovog Aneksa.

- (b) Odgovorni rukovodilac nominuje lice ili skup lica koji su odgovorni za obezbjeđivanje da je CAO uvijek usaglašen sa zahtjevima iz ovog Aneksa. Ta lica na kraju odgovaraju odgovornom rukovodiocu.
- (c) Sva lica iz tačke (b) moraju da posjeduju relevantno znanje, obuku i iskustvo povezane sa obezbjeđivanjem kontinuirane plovidbenosti ili održavanjem, kako odgovara njihovoj funkciji.
- (d) CAO mora da ima dovoljno odgovarajuće kvalifikovanog osoblja kako bi bio u stanju da obavlja planirane poslove. CAO ima pravo da privremeno angažuje podugovoreno osoblje.
- (e) CAO procjenjuje i evidentira kvalifikacije cjelokupnog osoblja.
- (f) Osoblje koje obavlja specijalizovane poslove, kao što su zavarivanje ili ispitivanje bez razaranja („NDT”) osim testova prodorom kontrastne boje mora da bude kvalifikovano u skladu sa zvanično priznatim standardom.

CAO.A.040 Osoblje koje vrši sertifikaciju

- (a) Osoblje koje vrši sertifikaciju mora da ispunjava zahtjeve iz člana 5. Koriste svoja prava otpuštanja nakon održavanja samo ako je CAO obezbijedio:
 - (1) da to osoblje koje vrši sertifikaciju ispunjava zahtjeve iz tačke (b) tačke 66.A.20 Aneksa III (Dio-66), osim kada se stavom 6 člana 5 upućuje na nacionalni propis države članice, u kojem slučaju to osoblje mora da ispunjava zahtjeve iz takvog propisa;
 - (2) da to osoblje koje vrši sertifikaciju ima odgovarajuće znanje o relevantnom vazduhoplovu ili vazduhoplovnim komponentama koje treba da se održavaju, ili oboje, kao i o procedurama organizacije koje su potrebne za obavljanje takvog održavanja.
- (b) Odstupajući od tačke (a), u nepredviđenim okolnostima kada je vazduhoplov prizemljen na nekoj drugoj lokaciji osim glavne baze gdje nije raspoloživo odgovarajuće osoblje koje vrši sertifikaciju, CAO ugovoren da pruži podršku pri održavanju smije da izda jednokratno ovlaštenje za sertifikaciju, jednom od sljedećeg:
 - (1) jednom od svojih zaposlenih koji ima kvalifikacije za tip vazduhoplova slične tehnologije, konstrukcije i sistema;
 - (2) bilo kojem licu koje ima najmanje tri godine iskustva u održavanju i važeću ICAO dozvolu za održavanje vazduhoplova, sa ovlaštenjem za tip vazduhoplova za koji se zahtijeva sertifikacija, pod uslovom da na toj lokaciji nema organizacije koja je odobrena u skladu sa ovim Aneksom i da CAO sa kojim je sklopljen ugovor dobije i čuva u svojoj evidenciji dokaz o iskustvu i dozvoli tog lica.

Izdavanje jednokratnog ovlaštenja za sertifikaciju CAO prijavljuje nadležnim vlastima u roku od 7 dana od njegovog izdavanja. CAO koji izdaje jednokratno ovlaštenje za sertifikaciju obezbjeđuje da se svako takvo održavanje koje može da utiče na sigurnost leta ponovo provjeri.

- (c) Odstupajući od tačke (a), CAO može da koristi osoblje koje vrši sertifikaciju kvalifikovano u skladu sa sljedećim zahtjevima kada pruža podršku u održavanju operatorima uključenim u komercijalne operacije, u skladu sa odgovarajućim procedurama koje treba da se odobre kao dio CAE-a:
 - (1) za nalog za plovidbenosti (AD) koji se ponavlja prije svakog leta, i u kojem se navodi da letačka posada može da izvrši taj AD, CAO može vođi vazduhoplova da izda ograničeno

ovlašćenje za sertifikaciju na osnovu dozvole letačke posade koju ima, ukoliko CAO obezbijedi da vođa vazduhoplova ima dovoljno praktične obuke da može da sprovede taj AD u skladu sa traženim standardom;

- (2) u slučaju da vazduhoplov koristi van lokacije na kojoj se pruža podrška, CAO može vođi vazduhoplova da izda ograničeno ovlašćenje za sertifikaciju na osnovu dozvole letačke posade koju ima, ukoliko organizacija obezbijedi da taj vođa vazduhoplova ima dovoljno praktične obuke da može da završi taj posao u skladu sa traženim standardom.
- (d) CAO evidentira detalje koji se odnose na osoblje koji vrše sertifikaciju i vodi ažuriran spisak cjelokupnog osoblja koje vrši sertifikaciju, zajedno sa detaljima o njihovom obimu odobrenja, kao dio priručnika organizacije.

CAO.A.045 Osoblje za pregled plovibenosti

- (a) Kako bi mogao biti odobren za obavljanje pregleda plovibenosti i, zavisno od slučaja, izdavanje dozvola za let, CAO mora da ima odgovarajuće osoblje za pregled plovibenosti koje mora da bude usaglašeno sa svim sljedećim zahtjevima:
- (1) za jedrilice i balone da ima najmanje jednu godinu iskustva u kontinuiranoj plovibenosti, a za sve ostale vazduhoplove najmanje tri godine;
 - (2) da ima odgovarajuću dozvolu u skladu s članom 5 ove Uredbe ili diplomu iz oblasti vazduhoplovstva ili ekvivalentnu diplomu ili iskustvo u kontinuiranoj plovibenosti pored navedenog u tački (1) od najmanje dvije godine za jedrilice i balone i najmanje četiri godine za sve druge vazduhoplove;
 - (3) da stekne odgovarajuću obučenost za održavanje vazduhoplova;
- (b) Prije nego što CAO izda ovlašćenje osoblju za pregled plovibenosti da obavlja pregled plovibenosti, CAO nominuje lice koje će da obavi pregled plovibenosti vazduhoplova pod nadzorom nadležnih vlasti ili pod nadzorom lica koje je već ovlašćeno kao osoblje za pregled plovibenosti CAO-a. Ako je taj nadzor zadovoljavajući, nadležna vlast formalno prihvata da to osoblje postane osoblje za pregled plovibenosti.
- (c) CAO obezbjeđuje da njegovo osoblje za pregled plovibenosti može da demonstrira odgovarajuće skorašnje iskustvo u kontinuiranoj plovibenosti.
- (d) Svo osoblje za pregled plovibenosti navodi se u CAE-u na spisku koji sadrži ovlašćenje za pregled plovibenosti iz tačke (b).
- (e) CAO vodi evidenciju svih članova svojeg osoblja za pregled plovibenosti, što uključuje detalje o svim odgovarajućim kvalifikacijama i pregled relevantnog iskustva u kontinuiranoj plovibenosti i obučenosti relevantnih lica, kao i kopije njihovih ovlašćenja. Tu evidenciju čuva najmanje 2 godine nakon datuma na koji je relevantno lice prestalo da radi za taj CAO.

CAO.A.050 Komponente, oprema i alati

- (a) CAO mora da:
- (1) ima opremu i alate navedene u podacima o održavanju iz tačke CAO.A.055, ili provjerenu ekvivalentnu opremu i alate kako je navedeno u CAE-u, koji su potrebni za svakodnevno održavanje u okviru odobrenja organizacije;

- (2) ima proceduru kako bi osigurao da su mu dostupni sva druga oprema i alati neophodni za obavljanje njegovog rada, koji se koriste povremeno, kada je to potrebno.
- (b) CAO mora da obezbijedi da se alati i oprema koje koristi kontrolišu i baždare u skladu sa zvanično priznatim standardom. Mora da čuva evidenciju o tim baždarenjima i korištenim standardima i da bude usaglašen sa tačkom CAO.A.090.
- (c) CAO vrši inspekciju, klasifikuje i na odgovarajući način razvrstava sve komponente koje primi u skladu sa tačkama M.A.501 i M.A.504 Aneksa I (Dio-M) ili sa tačkama ML.A.501 i ML.A.504 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.055 Podaci o održavanju i radni nalozi

- (a) CAO mora da ima i da koristi primjenjive aktuelne podatke za održavanje navedene u tački M.A.401 Aneksa I (Dio-M) ili tački ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je primjenljivo, pri obavljanju održavanja uključujući modifikacije i popravke. Međutim, u slučaju da podatke za održavanje obezbjeđuje korisnik, mora da čuva te podatke samo dok su radovi u toku.
- (b) Prije početka održavanja CAO i lice ili organizacija koja zahtijeva održavanje uređuju pisani radni nalog u kojem se jasno navodi kakvo održavanje je potrebno da se obavi.

CAO.A.060 Standardi održavanja

Pri obavljanju održavanja, CAO mora da poštuje sve sljedeće zahtjeve:

- (a) da obezbijedi da su sva lica koja obavljaju održavanje kvalifikovana u skladu sa zahtjevima ovog Aneksa;
- (b) da obezbijedi da je oblast u kojoj se obavlja održavanje organizovana i čista (bez prljavštine ili kontaminacije);
- (c) da koristi metode, tehnike, standarde i instrukcije navedene u podacima o održavanju i radnim nalogima iz tačke CAO.A.055;
- (d) da koristi alate, opremu i materijale navedene u tački CAO.A.050;
- (e) da obezbijedi da se održavanje obavlja u skladu sa ograničenjima spoljnje sredine navedenim u podacima o održavanju iz tačke CAO.A.055;
- (f) da obezbijedi da se u slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja koriste odgovarajući objekti;
- (g) da obezbijedi da su rizik od višestrukih greški tokom održavanja i rizik od ponavljanja grešaka u identičnim poslovima održavanja svedeni na najmanju moguću mjeru;
- (h) da obezbijedi da se metoda otkrivanja grešaka primijeni nakon obavljanja svih ključnih poslova održavanja;
- (i) nakon završetka održavanja da obavi opštu provjeru kako bi se obezbijedilo da na vazduhoplovu ili komponenti nema nikakvog alata, opreme i ostalih stranih djelova i materijala i da su svi pristupni paneli koji su skinuti ponovno ugrađeni;
- (j) da obezbijedi da su sva obavljena održavanja pravilno evidentirana i dokumentovana.

CAO.A.065 Uvjerjenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu

Nakon završetka svakog održavanja vazduhoplova koje je obavljeno u skladu sa ovim Aneksom izdaje se uvjerenje o otpuštanju vazduhoplova u upotrebu u skladu sa tačkom M.A.801 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.801 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.070 Uvjerenje o otpuštanju komponente u upotrebu

- (a) Nakon završetka svakog održavanja komponente u skladu sa ovim Aneksom izdaje se CRS komponente u skladu sa tačkom M.A.802 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.802 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo. Izdaje se EASA Obrazac 1 u skladu sa Dodatkom II Aneksa I (Dio-M), osim u slučajevima predviđenim tačkama (b) ili (d) tačke M.A.502 Aneksa I (Dio-M) i tačkom ML.A.502 Aneksa Vb (Dio-ML) i za komponente izrađene u skladu sa tačkom (c) tačke CAO.A.020.
- (b) EASA Obrazac 1 iz tačke (a) može da se generiše iz kompjuterske baze podataka.

CAO.A.075 Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Cjelokupno obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti obavlja se u skladu sa zahtjevima iz Odjeljka C Aneksa I (Dio-M) ili Odjeljka C Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.
- (b) Za svaki vazduhoplov kojem obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost CAO mora:
 - (1) da izradi i kontroliše AMP za relevantni vazduhoplov i:
 - (i) u slučaju vazduhoplova koji je usaglašen sa Aneksom Vb (Dio-ML), da odobri (AMP) i njegove izmjene i dopune; ili
 - (ii) u slučaju vazduhoplova koji je usaglašen sa Aneksom I (Dio-M), da preda AMP nadležnim vlastima za odobrenje, osim ako je odobrenje obuhvaćeno procedurom posrednog odobravanja u skladu sa tačkom (c) tačke M.A.302 Aneksa I (Dio-M);
 - (2) da dostavi vlasniku kopiju AMP-a;
 - (3) obezbijedi da podaci koji se koriste za modifikacije i popravke ispunjavaju zahtjeve iz tački M.A.304 ili ML.A.304, zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (4) da obezbijedi da se cjelokupno održavanje obavlja u skladu sa AMP-om i da se otpušta u upotrebu u skladu sa Sekcijom A Odjeljkom H Aneksa I (Dio-M), Sekcijom A Aneksa II (Dio-145) ili Sekcijom A Odjeljkom H Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo;
 - (5) da obezbijedi da se sprovode svi primjenljivi AD-i i svi operativni nalozi koji utiču na kontinuiranu plovidbenost;
 - (6) da obezbijedi da sve kvarove otkrivene tokom održavanja i kvarove koji su prijavljeni otkloni odgovarajuće odobrena organizacija za održavanje ili nezavisno osoblje koje vrši sertifikaciju;
 - (7) da obezbijedi da se vazduhoplov uputi na održavanje odgovarajuće odobrenoj organizaciji ili nezavisnom osoblju koje vrši sertifikaciju, kada god je to potrebno;
 - (8) da koordinira planirano održavanje, primjenu AD-a, zamjenu djelova sa ograničenim vijekom upotrebe i inspekciju komponenti kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje radova;

- (9) da vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i, ukoliko je primjenljivo, tehničku knjigu vazduhoplova;
- (10) da obezbijedi da izjava o masi i balansu odražava aktuelno stanje vazduhoplova.

CAO.A.080 Podaci o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti

CAO mora da posjeduje i koristi primjenljive aktuelne podatke o održavanju utvrđene u tački M.A.401 Aneksa I (Dio-M) ili u tački ML.A.401 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno šta je slučaj, za obavljanje poslova obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti iz tački CAMO.A.315 i CAO.A.075, respektivno. Te podatke može da pruži vlasnik, u skladu sa ugovorom iz tački (h)(2), (i)(1), (e) ili (f) tačke M.A.201 i u tom slučaju CAO treba samo da čuva te podatke tokom trajanja ugovora, osim u slučajevima kada mora da čuva te podatke u skladu sa tačkom (b) tačke CAO.A.090.

CAO.A.085 Pregled plovidbenosti

CAO sve preglede plovidbenosti obavlja u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je primjenljivo.

CAO.A.090 Čuvanje evidencije

(a) CAO čuva sljedeću evidenciju:

- (1) evidenciju o održavanju potrebnu da bi se demonstriralo da su zadovoljeni svi zahtjevi iz ovog Aneksa za izdavanje CRS-a, uključujući podizvođačeve dokumente o otpuštanju u upotrebu; CAO vlasniku vazduhoplova dostavlja primjerak svakog CRS-a i kopiju svih specifičnih podataka o popravci ili modifikaciji koji su se koristili za obavljene popravke ili modifikacije;
- (2) evidenciju o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti koja se zahtijeva jednim od sljedećeg:
 - (i) tačkom M.A.305. i, ukoliko je primjenljivo, tačkom M.A.306 Aneksa I (Dio-M);
 - (ii) tačkom ML.A.305 Aneksa Vb (Dio-ML);
- (3) ako CAO ima pravo iz tačke (c) tačke CAO.A.095, mora da čuva kopiju svake potvrde o provjeri plovidbenosti (ARC) izdate u skladu sa tačkom (a) tačke ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML) i izdate ili produžene preporuke, kako je primjenljivo, zajedno sa svim pratećim dokumentima;
- (4) ako CAO ima pravo iz tačke (d) tačke CAO.A.095, mora da čuva kopiju svake dozvole za let izdate u skladu sa tačkom 21.A.729 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012.

(b) CAO čuva kopiju evidencije opisane u tački (a)(1) i sve povezane podatke o održavanju tokom perioda od tri godine od datuma na koji je otpustio u upotrebu vazduhoplov ili komponentu vazduhoplova na koje se ti radovi odnose.

(c) CAO čuva kopiju evidencije iz tački (a)(2) do (a)(4) tokom perioda od 2 godine od datuma na koji je vazduhoplov trajno povučen iz upotrebe.

(d) Sva evidencija čuva se na način kojim se obezbjeđuje zaštita od oštećenja, izmjene i krađe.

- (e) Sav računarska oprema koja se upotrebljava za čuvanje sigurnosne kopije evidencije o održavanju drži se na lokaciji različitoj od one koja sadrži originalne podatke i to u okruženju koje obezbjeđuje da će ostati u dobrom stanju.
- (f) Ako se obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova prebaci na drugu organizaciju ili lice, sva evidencija koja se čuva u skladu sa tačkama (a)(2) do (a)(4) prenosi se toj organizaciji ili licu. Od trenutka prenošenja, tačke (b) i (c) se primjenjuju na tu se organizaciju ili lice.
- (g) Kada CAO prestane sa radom, sva čuvana evidencija mora da se prenese na sljedeći način:
 - (1) evidencija iz tačke (a)(1) prenosi se posljednjem vlasniku ili korisniku relevantnog vazduhoplova ili komponente ili se čuva na način kako je odredila nadležna vlast;
 - (2) evidencija iz tačke (a)(2) do (a)(4) prenosi se vlasniku vazduhoplova.

CAO.A.095 Prava organizacije

CAO ima sljedeća prava:

- (a) održavanje
 - (1) da održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koji je odobren na lokacijama navedenim u uvjerenju o odobrenju i u CAE-u;
 - (2) da povjeri obavljanje specijalizovanih usluga drugoj odgovarajuće kvalifikovanoj organizaciji pod kontrolom CAO-a, u skladu sa odgovarajućim procedurama koje se opisuju u CAE-u i koje odobrava nadležna vlast;
 - (3) da održava bilo koji vazduhoplov ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neispravnosti vazduhoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, u skladu sa uslovima navedenim u CAE-u;
 - (4) da izdaje uvjerenja o otpuštanju u upotrebu nakon obavljenog održavanja, u skladu sa tačkom CAO.A.065 ili CAO.A.070.
- (b) Obezbjedivanje kontinuirane plovidbenosti
 - (1) da obezbijedi kontinuiranu plovidbenost svih vazduhoplova za koje je odobren;
 - (2) da odobri AMP, u skladu sa tačkom (b)(2) tačke ML.A.302, za vazduhoplove kojima obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost u skladu sa Aneksom Vb (Dio-ML);
 - (3) da organizuje obavljanje ograničenih poslova kontinuirane plovidbenosti sa bilo kojom ugovorenom organizacijom koja radi u skladu sa njegovim sistemom kvaliteta, kako je navedeno u uvjerenju o odobrenju;
 - (4) u skladu sa tačkom (f) tačke M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom (c) tačke ML.A.901 Aneksa Vb (Dio-ML) da produži ARC koji je izdala nadležna vlast, drugi CAO ili CAMO.
- (c) pregled plovidbenosti:
 - (1) CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (b), može da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom M.A.901 Aneksa I (Dio-M) ili tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML), zavisno od toga šta je slučaj, i:

- (i) izdavanje povezanog ARC-a ili preporuke za izdavanje ARC-a;
 - (ii) produžavanje važenja postojećeg ARC-a;
- (2) CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (a), može da se odobri za obavljanje pregleda plovidbenosti u skladu sa tačkom ML.A.903 Aneksa Vb (Dio-ML) i izdavanje povezanog ARC-a.
- (d) Dozvola za let

CAO čije je glavno mjesto poslovanja u jednoj od država članica, čije odobrenje uključuje prava iz tačke (c), može da se odobri za izdavanje dozvole za let u skladu sa tačkom (d) tačke 21.A.711 Aneksa I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 za one vazduhoplove za koje može da izda ARC kada potvrđuje usklađenost sa odobrenim uslovima letenja, u skladu sa odgovarajućom procedurom predviđenom u CAE-u.

- (e) CAO može da bude odobren za jedno ili više prava.

CAO.A.100 Sistem kvaliteta i organizacijske provjere

- (a) Kako bi obezbijedila da CAO i dalje ispunjava zahtjeve iz ovog Aneksa, organizacija uspostavlja sistem kvaliteta i imenuje rukovodioca kvaliteta.
- (b) U okviru sistema kvaliteta prati se obavljanje aktivnosti organizacije obuhvaćene ovim Aneksom. Posebno se prati:
 - (1) da se sve aktivnosti obavljaju u skladu sa odobrenim procedurama;
 - (2) da se svi ugovoreni poslovi održavanja obavljaju u skladu sa ugovorom;
 - (3) da je organizacija i dalje usaglašena sa zahtjevima iz ovog Aneksa.
- (c) Evidencija o tom praćenju čuva se najmanje za 2 prethodne godine.
- (d) Kada organizacija koja ima CAO odobrenje dobije dodatno odobrenje u skladu sa nekim od Aneksa osim ovog Aneksa, sistem kvaliteta može da se kombinuje sa onim koji se zahtijeva tim drugim Aneksom.
- (e) CAO se smatra malim CAO-om kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - (1) Opseg poslova CAO-a obuhvata samo vazduhoplove obuhvaćene Dijelom-ML.
 - (2) CAO nema više od 10 zaposlenih u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na poslovima održavanja.
 - (3) CAO nema više od 5 zaposlenih u ekvivalentu punog radnog vremena koji rade na obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti.
- (f) U slučaju malog CAO-a sistem kvaliteta može da se zamijeni redovnim organizacijskim provjerama, u skladu sa odobrenjem nadležnih vlasti. U tom slučaju, CAO ne ugovara poslove obezbjeđivanja kontinuirane plovidbenosti drugim stranama.

CAO.A.105 Promjene u organizaciji

- (a) Da bi se nadležnim vlastima omogućilo utvrđivanje kontinuirane usaglašenosti sa ovim Dijelom, odobrena organizacija za održavanje mora da je obavijesti o svim predlozima za sprovođenje bilo koje od sljedećih promjena, prije nego što dođe do takvih promjena:

- (1) promjene koje utiču na informacije sadržane u uvjerenju o odobrenju iz Dodatka I i uslovima odobrenja iz ovog Aneksa;
 - (2) promjene lica iz tačke CAO.A.035(a) i (b);
 - (3) promjene tipova vazduhoplova koji su obuhvaćeni obimom poslova iz tačke (a)(1) tačke CAO.A.020 kada je riječ o avionima čija je najveća dozvoljena masa na polijetanju (MTOM) veća od 2730 kg i helikopterima čija je najveća dozvoljena masa na polijetanju veća od 1200 kg ili su sertifikovani za više od 4 lica;
 - (4) promjene u obimu poslova iz tačke (a)(2) tačke CAO.A.020 kada je riječ o kompletnim turbinskim motorima;
 - (5) promjene procedure kontrole iz tačke (b) ove tačke.
- (b) Sve druge promjene lokacija, objekata, opreme, alata, materijala, procedura, obima poslova i osoblja kontroliše CAO procedurom kontrole koja je predviđena u CAE-u. CAO nadležnim vlastima dostavlja opis tih promjena i odgovarajućih izmjena i dopuna CAE-a u roku od 15 dana od promjene.

CAO.A.110 Kontinuirano važenje

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno vrijeme i ostaje važeće pod uslovom da:
- (1) je organizacija i dalje usaglašena sa ovim Aneksom, posebno u odnosu na način kako postupa nalazima u skladu sa tačkom CAO.A.115;
 - (2) je nadležnim vlastima odobren pristup organizaciji zbog utvrđivanja kontinuirane usaglašenosti sa ovim Aneksom;
 - (3) nadležnim vlastima nije vraćeno odobrenje niti ga nadležna vlast ukinula.
- (b) Nakon vraćanja ili ukidanja odobrenja organizacija dostavlja uvjerenje o odobrenju nadležnim vlastima.

CAO.A.115 Nalazi

- (a) Nalaz nivoa 1 je svaka znatna neusaglašenost sa Dijelom-CAO koja smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz nivoa 2 je svaka neusaglašenost sa Dijelom-CAO koja bi mogla da smanji sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu s tačkom CAO.B.060, CAO usvaja korektivni akcioni plan i demonstrira na način prihvatljiv nadležnim vlastima da je preduzeo potrebne korektivne akcije za uklanjanje rešavanje nalaza u roku koji to tijelo odredi.

SEKCIJA B

ZAHTJEVI ZA NADLEŽNU VLAST

CAO.B.010 Oblast primjene

Ovom Sekcijom se utvrđuju administrativni zahtjevi koje moraju da ispunjavaju nadležne vlasti u vezi sa zahtjevima za organizacije iz Sekcije A.

CAO.B.017 Načini usaglašavanja

- (a) Agencija mora da izradi prihvatljive načine usaglašavanja („AMC“) koji mogu da se koriste za demonstriranje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Za demonstriranje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima mogu da se koriste alternativni načini usaglašavanja.
- (c) Nadležna vlast mora da uspostavi sistem kojim se dosljedno ocjenjuje omogućava li svaki alternativni način usaglašavanja koji primjenjuje nadležna vlast ili organizacije pod njenim nadzorom postizanje usaglašenosti sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (d) Nadležna vlast mora da ocijeni sve alternativne načine usaglašavanja koje predloži organizacija u skladu sa tačkom CAO.A.017 analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra da je potrebno, obavljanjem inspekcije organizacije.

Kada nadležna vlast utvrdi da su alternativni načini usaglašavanja u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, ona bez bespotrebnog odlaganja:

- (1) obavještava podnosioca zahtjeva da mogu da se primijenjuju alternativni načini usaglašavanja i, prema potrebi, u skladu sa tim mijenja i dopunjava odobrenje ili sertifikat podnosioca zahtjeva;
- (2) obavještava Agenciju o njegovom sadržaju, uključujući kopiju sve relevantne dokumentacije.

CAO.B.020 Čuvanje evidencije

- (a) Nadležna vlast uspostavlja sistem za čuvanje evidencije koji omogućava odgovarajuću mogućnost praćenja postupka u cilju čuvanja evidencije o izdavanju, produžavanju, mijenjanju, suspendovanju ili ukidanju svakog izdatog sertifikata.
- (b) Evidencija nadležnih vlasti za nadzor nad organizacijama odobrenim u skladu sa ovim Aneksom mora najmanje da sadrži sljedeće:
 - (1) zahtjev za odobrenje organizacije;
 - (2) uvjerenje o odobrenju organizacije uključujući sve njegove promjene;
 - (3) kopiju programa provjere organizacije u kojoj se navode datumi kad su provjere obavljene i kada treba da se obave;
 - (4) evidenciju o kontinuiranom nadzoru, uključujući svu evidenciju o provjerama, u skladu sa tačkom CAO.B.055;
 - (5) sve nalaze, akcije potrebne da bi se zatvorili nalazi i preporuke;
 - (6) kopije sve relevantne korespondencije sa organizacijom;
 - (7) podatke o svim izuzećima u skladu sa tačkom CAO.B.035 i izvršnim akcijama;

- (8) sve izvještaje drugih nadležnih vlasti koji se odnose na nadzor nad organizacijom;
 - (9) CAE i njegove izmjene i dopune;
 - (10) kopije svih drugih dokumenata koje je odobrila nadležna vlast;
- (c) Evidencija iz tačke (b) mora da se čuva najmanje pet godina.
- (d) Sva evidencija se stavlja na raspolaganje nadležnim vlastima druge države članice ili Agenciji, na zahtjev.

CAO.B.025 Međusobna razmjena informacija

- (a) Ako je to potrebno za obavljanje njihovih poslova u skladu sa ovom Uredbom, nadležne vlasti razmjenjuju informacije.
- (b) U slučaju moguće sigurnosne prijetnje koja uključuje više država članica, uključene nadležne vlasti se međusobno pomažu prilikom sprovođenja potrebnih mjera nadzora.

CAO.B.030 Odgovornosti

Nadležna vlast obavlja potrebne inspekcije i istraživanja kako bi potvrdila i obezbijedila da organizacije za koje je odgovorna u skladu sa tačkom CAO.1 ispunjavaju zahtjeve iz Sekcije A ovog Aneksa.

CAO.B.035 Izuzeća

Ako država članica odobri izuzeće od zahtjeva iz ovog Aneksa u skladu sa stavom 2 člana 71 Uredbe (EU) 2018/1139, nadležna vlast evidentira to izuzeće. Ona tu evidenciju čuva kako je propisano tačkom (b)(6) tačke CAO.B.020.

CAO.B.040 Zahtjev

Kada se objekti CAO-a nalaze u više od jedne države članice, procedura inicijalne sertifikacije i kontinuirani nadzor odobrenja se obavljaju u saradnji sa nadležnim vlastima koje su imenovale države članice na čijoj se teritoriji nalaze ti drugi objekti.

CAO.B.045 Procedura inicijalne sertifikacije

- (a) Kada se utvrdi da organizacija ispunjava zahtjeve iz tački (a) i (b) tačke CAO.A.035, nadležna vlast podnosiocu zahtjeva šalje formalno obavještenje o prihvatanju osoblja.
- (b) Nadležna vlast obezbjeđuje da su procedure navedene u CAE-u usaglašene sa Sekcijom A i da je odgovorni rukovodilac potpisao izjavu o obavezi iz tačke (a)(1) CAO.A.025.
- (c) Nadležna vlast provjerava da li je organizacija usaglašena sa Sekcijom A.
- (d) Nadležna vlast održava sastanak sa odgovornim rukovodiocem najmanje jednom tokom istraživanja zbog odobrenja kako bi obezbijedila da taj rukovodilac u potpunosti razumije značaj odobrenja i izjave iz tačke (a)(1) CAO.A.025.
- (e) Svi nalazi u skladu sa tačkom CAO.B.060 moraju da se potvrde pismenim putem organizaciji podnosiocu zahtjeva.

- (g) Prije izdavanja odobrenja nadležna vlast mora da zatvori sve nalaze nakon što ih organizacija na zadovoljavajući način ispravi.
- (h) Odstupajući od tački (a) do (g) i od tačke (a) tačke CAO.B.50, za organizacije koje podnose zahtjev za odobrenje u skladu sa ovim Aneksom na osnovu postojećeg odobrenja organizacije izdatog u skladu sa Odjeljkom F ili Odjeljkom G Aneksa I (Dio-M) ili Aneksom II (Dio-145), u skladu sa tačkom (4) člana 4, nadležna vlast:
 - (1) izdaje odobrenje u skladu sa ovim Aneksom koristeći EASA Obrascac 3-CAO iz Dodatka I ovog Aneksa.
 - (2) u roku od 2 godine od datuma na koji je izdala odobrenje iz tačke (1), provjerava da li je predmetna organizacija usaglašena sa ovim Aneksom za prava koja ima.

CAO.B.050 Izdavanje inicijalnog sertifikata

- (a) Kada nadležna vlast utvrdi da je podnosilac zahtjeva usaglašen sa CAO.B.45, izdaje sertifikat koristeći EASA Obrascu 3-CAO iz Dodatka I i navodi uslove odobrenja.
- (b) Nadležna vlast navodi i referentni broj CAO-a kako je navedeno u EASA Obrascu 3-CAO iz Dodatka I.

CAO.B.055 Kontinuirani nadzor

- (a) Nadležna vlast uspostavlja i ažurira program nadzora, u kojem navodi sve CAO-e kojima je izdala sertifikat i datume kada je obavila provjere i datume na koje su provjere tih CAO-a predviđene.
- (b) Nadležna vlast u periodima do 24 mjeseca obavlja provjeru svakog CAO-a za koji je izdala odobrenje. Te se provjere fokusiraju posebno na promjene u organizaciji o kojima je obaviještena u skladu sa procedurom iz tačke (b) tačke CAO.A.105.
- (c) Relevantni uzorak vazduhoplova kojem CAO obezbjeđuje kontinuiranu plovidbenost, ako je organizacija za to odobrena, provjerava se u svakom 24-mjesečnom periodu. Nadležna vlast odlučuje o veličini uzorka na osnovu rezultata prethodnih provjera i prethodnih provjera proizvoda.
- (d) Nadležna vlast CAO-u u pismenoj formi potvrđuje sve nalaze utvrđene tokom tih provjera.
- (e) Nadležna vlast evidentira sve nalaze tokom tih provjera, sve akcije koje je potrebno preduzeti kako bi se nalazi zatvorili i sve izdate preporuke.
- (f) Nadležna vlast održava sastanak sa odgovornim rukovodiocem CAO-a najmanje jednom u 24 mjeseca.

CAO.B.060 Nalazi

- (a) Kada se tokom provjera ili drugim sredstvima pronađu dokazi koji pokazuju neusaglašenost sa zahtjevima iz Dijela-CAO, nadležna vlast preduzima sljedeće akcije:
 - (1) za nalaze nivoa 1 nadležna vlast odmah preduzima akcije kako bi se ukinulo, ograničilo ili suspendovalo, djelimično ili u cjelosti, zavisno od obima nalaza nivoa 1, odobrenje CAO, sve dok ta organizacija ne sprovede uspješnu korektivnu akciju; i
 - (2) za nalaze nivoa 2 nadležna vlast odobrava period za korektivne akcije do tri mjeseca, koji odgovara vrsti nalaza – u određenim okolnostima, na kraju prvog perioda i u skladu sa

prirodom nalaza, nadležna vlast može da produži taj tromjesečni period ako postoji zadovoljavajući korektivni akcioni plan.

- (b) Nadležna vlast preduzima akciju kako bi suspendovala u cjelosti ili djelimično odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog perioda koji je odredila nadležna vlast.

CAO.B.065 Promjene

- (a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu u skladu sa tačkom (a) tačke CAO.A.105, nadležna vlast prije izdavanja odobrenja za tu promjenu provjerava da li je organizacija usaglašena sa primjenljivim zahtjevima.
- (b) Nadležna vlast može da navede uslove pod kojima CAO radi tokom promjene osim ako nadležna vlast odluči da se sertifikat organizacije suspenduje zbog prirode ili veličine promjena.
- (c) Za promjene za koje nije potrebno prethodno odobrenje, nadležna vlast tokom aktivnosti nadzora procjenjuje da li je CAO usaglašen sa odobrenom procedurom kontrole iz tačke (b) tačke CAO.A.105 i da li je usaglašen sa primjenljivim zahtjevima.

CAO.B.070 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Nadležna vlast:

- (a) suspenduje odobrenje iz opravdanih razloga u slučaju potencijalne sigurnosne prijetnje; ili
- (b) suspenduje, ukida ili ograničava odobrenje u skladu sa tačkom CAO.B.060.

Dodatak I

Uvjerenje organizacije za plovidbenost sa kombinovanim pravima (CAO) - EASA Obrazac 3-CAO

- (a) U okviru odobrene klase/klasa i ovlašćenja koje utvrđuje nadležna vlast, tačne granice odobrenja određene su obimom poslova koji je naveden u CAE-u. Stoga je od suštinskog značaja da klase i ovlašćenja u okviru odobrenja i obim poslova organizacije budu usklađeni.
- (b) **Ovlašćenje za vazduhoplov**, kad je riječ o pravima za održavanje, znači da CAO može da obavlja održavanje vazduhoplova i bilo koje komponente (uključujući motore), u skladu sa podacima o održavanju vazduhoplova ili, ukoliko nadležna vlast da saglasnost, u skladu sa podacima o održavanju komponenti, samo dok su takve komponente ugrađene u vazduhoplov. Ipak, takav CAO **ovlašćen za vazduhoplov** može zbog održavanja privremeno da izgradi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada to izgrađivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz tačke (b). Ovo podliježe proceduri kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.
- (c) **Ovlašćenje za motor (turbinski, klipni ili električni)** znači da CAO može da obavlja održavanje neugrađenog motora i komponenti motora u skladu sa podacima o održavanju motora ili, ako je na to dala saglasnost nadležna vlast, u skladu sa podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u motor. Ipak, takav CAO **ovlašćen za motor** može zbog održavanja privremeno da izgradi komponentu kako bi se poboljšao pristup toj komponenti, osim kada to izgrađivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe zahtjevima iz tačke (c). CAO **ovlašćen za motor** može takođe da obavlja održavanje ugrađenog motora

tokom baznog i linijskog održavanja u skladu sa procedurom kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.

- (d) **Ovlašćenje za komponentu (osim kompletnih motora)** znači da CAO može da obavlja održavanje neugrađenih komponenti (osim kompletnih motora) namijenjenih za ugradnju u vazduhoplov ili motor. CAO može takođe da obavlja održavanje ugrađenih komponenti (osim kompletnih motora) tokom baznog i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora u skladu sa procedurom kontrole iz CAE-a koju odobrava nadležna vlast.
- (e) **Ovlašćenje za ispitivanje bez razaranja (NDT)** je nezavisno ovlašćenje koje nije nužno povezano sa posebnim vazduhoplovom, motorom ili drugom komponentom. Ovlašćenje za NDT nužno je samo za CAO koji obavlja NDT kao poseban posao za drugu organizaciju. CAO koji je odobren sa ovlašćenjem za vazduhoplov, motor ili komponentu može da obavlja NDT na proizvodima koje održava u skladu sa CAE-om koji sadrži NDT procedure, pri čemu nije potrebno ovlašćenje za NDT.

UVJERENJE ORGANIZACIJE ZA PLOVIDBENOST SA KOMBINOVANIM PRAVIMA
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION CERTIFICATE

Broj: **ME.MF.[XXXX]**
Reference:

Na osnovu Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i o uspostavljanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja i Uredbe (EU) br. 1321/2014 i u skladu sa dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo ovim potvrđuje da je:

Pursuant to Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2018 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency and to Regulation (EU) No 1321/2014 and subject to the conditions specified below, the Civil Aviation Agency hereby certifies:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima usaglašena sa Sekcijom A Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

as a combined airworthiness organisation in compliance with Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014.

USLOVI:

CONDITIONS:

(a) ovo odobrenje je ograničeno onim što je navedeno u priloženim uslovima odobrenja i u sekciji „obim radova“ u odobrenom priručniku kombinovane ploidbenosti iz Sekcije A, Aneksa Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014; i

this approval is limited to that specified in the terms of approval attached, and in the ‘Scope of work’ Section of the approved combined airworthiness exposition, as referred to in Section A of Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014; and

(b) ovo odobrenje zahtijeva usaglašenost sa procedurama navedenim u odobrenom priručniku kombinovane ploidbenosti, i

this approval requires compliance with the procedures specified in the approved combined airworthiness exposition; and

(c) ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima usaglašena sa Aneksom Vd (Dio-CAO) Uredbe (EU) br. 1321/2014.

this approval is valid whilst the approved combined airworthiness organisation remains in compliance with Annex Vd (Part-CAO) to Regulation (EU) No 1321/2014; and

(d) ukoliko odobrena organizacija za ploidbenost sa kombinovanim pravima pod svojim sistemom kvaliteta ugovori usluge jedne ili više organizacija, ovo uvjerenje ostaje važeće pod uslovom da ta(e) organizacija(e) ispunjava(ju) primjenjive ugovorne obaveze

where the approved combined airworthiness organisation contracts out, under their quality system, the service of one or several organisations, this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual obligations; and

(e) pod uslovom da postoji usaglašenost sa gore navedenim uslovima, ovo odobrenje ima neograničen rok važenja, osim ako nije prethodno vraćeno, zamijenjeno, suspendovano ili ukinuto.

subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Datum prvog izdanja uvjerenja o odobrenju:

Date of original issue of the approval certificate:

Datum ove revizije uvjerenja o odobrenju:

Date of this revision of the approval certificate:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

Stranica 2 od 2
Page 2 of 2**USLOVI ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE**
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION TERMS OF APPROVAL**Broj: ME.CAO.[XXXX]**

Reference: ME.CAO.XXXX

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

KLASA / CLASS	OVLAŠĆENJE / RATING	PRAVA / PRIVILEGES (**)
VAZDUHOPLOV AIRCRAFT (*)	Avioni - koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon <i>Aeroplanes – other-than-complex motor-powered aircraft (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Avioni do 2 730 kg maksimalne mase na polijetanju (MTOM) <i>Aeroplanes up to 2 730 kg maximum take-off mass (MTOM) (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Helikopteri – koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon <i>Helicopters – other-than-complex motor-powered aircraft (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Helikopteri sa MTOM do 1200 kg, sertifikovani za više od 4 osobe <i>Helicopters up to 1 200 kg MTOM, certified for a maximum of up to 4 occupants (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Vazdušni brodovi <i>Airships (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Baloni <i>Balloons (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
	Jedrilice <i>Sailplanes (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i> ☐ Obezbeđivanje kontinuirane plovibenosti / <i>Continuing-airworthiness management</i> ☐ Pregled plovibenost / <i>Airworthiness review</i> ☐ Dozvola za let / <i>Permit to fly</i>
KOMPONENTE COMPONENTS (*)	Kompletni turbinski motori <i>Complete turbine engines (*)</i>	☐ Održavanje / <i>Maintenance</i>
	Kompletni klipni motori <i>Complete piston engines (*)</i>	
	Električni motori <i>Electrical engines (*)</i>	
	Komponente koje nisu kompletni motori <i>Components other than complete engines (*)</i>	
SPECIJALIZOVANE	Ispitivanje bez razaranja (NDT) <i>Non-destructive testing (NDT) (*)</i>	☐ NDT Navesti konkretnu NDT metodu

USLUGE <i>SPECIALISED SERVICES (*)</i>		<i>Specify the particular NDT methods</i>

OGRANIČENJA / LIMITATIONS

(dodaju se samo za organizacije sa ovlaštenjem za avione, helikoptere i kompletne motore ako imaju samo jednu osobu za planiranje i obavljanje svih poslova održavanja)
(to be included only for organisations rated for aeroplanes, helicopters or complete engines, if they only have one person planning and performing all maintenance tasks)

Sljedeće održavanje se isključuje iz obima poslova (**):

- Održavanje aviona sa turbinskim motorom;
- Održavanje helikoptera sa turbinskim motorom ili sa više od jednog klipnog motora; i
- Održavanje kompletnog klipnog motora sa 450 HP ili više, i kompletnih turbinskih motora.

The following maintenance is excluded from the scope of work (**):

- *Maintenance on aeroplanes equipped with a turbine engine;*
- *Maintenance on helicopters equipped with a turbine engine or with more than one piston engine; and*
- *Maintenance on complete piston engines of 450 HP and above, and on complete turbine engines.*

Spisak organizacija koje rade pod sistemom kvaliteta
List of organisation(s) working under a quality system (**)

--

Ovi uslovi odobrenja su ograničeni na proizvode, djelove i uređaje i na aktivnosti koji su navedeni u dijelu „Obim radova“ odobrenog priručnika kombinovane plovidbenosti,

These terms of approval are limited to the products, parts and appliances, and to the activities specified in the 'Scope of work' Section of the approved combined airworthiness exposition,

Referenca priručnika kombinovane plovidbenosti:

Combined-airworthiness exposition reference:

Datum prvog izdanja priručnika:

Date of original issue of the exposition:

Datum posljednje odobrene revizije:

Date of last revision approved:

Broj revizije:

Revision No:

Potpis:

Signed:

Za nadležne vlasti: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

For the competent authority: Civil Aviation Agency

(*) obrisati po potrebi ako organizacija nije odobrena

(**) upisati kako je odgovarajuće

SPROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/1384

od 24. jula 2019. godine

o izmjenama i dopunama uredbi (EU) br. 965/2012 i (EU) br. 1321/2014 u vezi sa upotrebom vazduhoplova navedenih u sertifikatu vazdušnog operatora za nekomercijalne operacije i specijalizovane operacije, utvrđivanjem operativnih zahtjeva za probne letove nakon održavanja, utvrđivanjem pravila za nekomercijalne operacije sa smanjenom kabinskom posadom i uredničkim ažuriranjima u vezi sa zahtjevima za letačke operacije

Član 1

Izmjene i dopune Uredbe (EU) br. 965/2012

Uredba (EU) br. 965/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 2, tačka (7) zamjenjuje se sljedećim:

„7. „specijalizovana operacija” znači svaka operacija koja nije operacija komercijalnog vazdušnog prevoza, pri kojoj se vazduhoplov koristi za specijalizovane aktivnosti poput poljoprivrede, građevinarstva, fotografisanja, nadzora, posmatranja i patroliranja, oglašavanja u vazduhu, probnih letova nakon održavanja;”;

(2) u članu 6(3) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) letovima bez putnika ili tereta, odnosno tehničkim preletima aviona ili helikoptera radi obnove, popravke, inspekcija, isporuke, izvoza ili sličnih svrha, pod uslovom da vazduhoplov nije naveden u sertifikatu vazdušnog operatora ili u izjavi.”;

(3) dodaje se sljedeći član 9aa:

„Član 9aa

Zahtjevi za letačku posadu na probnim letovima nakon održavanja

Pilotu koji je prije 20. avgusta 2019. godine bio vođa vazduhoplova na probnom letu nakon održavanja koji je u skladu sa značenjem izraza iz tačke SPO.SPEC.MCF.100 Aneksa VIII kategorisan kao probni let nakon održavanja nivoa A priznaje se ispunjenje uslova iz tačke SPO.SPEC.MCF.115(a)(1) tog aneksa. U tom slučaju, operator mora da obezbijedi da vođa vazduhoplova bude obaviješten o svim razlikama u praksama izvođenja operacija utvrđenim prije 20. avgusta 2019. godine i obavezama iz odjeljaka 5 i 6 poddijela E Aneksa VII ove uredbe, uključujući one koje proizilaze iz povezanih procedura koje utvrdi operator.”;

(4) Aneksi I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII mijenjaju se u skladu sa Aneksom I ove Uredbe.

Član 2

Izmjene i dopune Uredbe (EU) br. 1321/2014

Aneks I (dio-M) i Aneks Vb (dio-ML) Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenjaju se u skladu sa Aneksom II ove Uredbe.

Član 3

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Ova Uredba je u cjelosti obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 24. jula 2019. godine.

Za Komisiju

Predsjednik

Žan-Klod JUNKER

ANEKS I

Aneksi I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII Uredbe (EU) br. 965/2012 mijenjaju se kako slijedi:

(1) Aneks I (dio-Značenje izraza) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka (17) zamjenjuje se sljedećim:

„(17) „kategorija A helikoptera” se odnosi na višemotorni helikopter dizajniran sa mogućnostima izolacije motora i sistema navedenim u primjenljivim sertifikacijskim specifikacijama i koji može da izvodi operacije koristeći utvrđene podatke za polijetanje i slijetanje bazirane na konceptu otkaza kritičnog motora koji obezbjeđuje odgovarajuće određene površine i odgovarajuće potrebne performanse za siguran nastavak leta ili prekinutog polijetanja u slučaju otkaza motora.“;

(b) dodaje se sljedeća tačka (45a):

„(45.a) „izlaz za hitne slučajeve” znači ugrađena izlazna tačka iz vazduhoplova koja pruža najveću mogućnost za evakuaciju iz kabine letачke i kabinske posade u odgovarajućem vremenu i uključuje vrata u nivou poda, izlaz kroz prozor ili bilo koju drugu vrstu izlaza, na primjer otvor u kabini letачke posade i izlaz u repnom dijelu aviona.“;

(c) dodaje se sljedeća tačka (48a):

„(48a) „član letачke posade” znači član posade koji posjeduje odgovarajuću dozvolu zadužen za poslove neophodne za upravljanje vazduhoplovom tokom trajanja letачke dužnosti.“;

(d) dodaje se sljedeća tačka (49a):

„(49a) „vazduhoplovni dispečer” znači lice koje je operator imenovao za kontrolu i nadzor letачkih operacija, a koje ima odgovarajuće kvalifikacije i koje podržava i obavještava vođu i/ili mu pomaže u sigurnom izvođenju leta.“;

(e) dodaje se sljedeća tačka (76a):

„(76a) „probni let nakon održavanja (MCF)” znači let vazduhoplova sa uvjerenjem o plovidbenosti ili dozvolom za letenje koji se izvodi u svrhu otkrivanja kvarova ili radi provjere funkcionisanja jednog ili više sistema, djelova ili uređaja nakon održavanja ako se funkcionisanje sistema, djelova ili uređaja ne može utvrditi provjerom na zemlji i koji se izvodi u nekoj od sljedećih situacija:

(a) ako se zahtijeva u priručniku za održavanje vazduhoplova (AMM) ili drugim podacima o održavanju koje je izdao imalac odobrenja projekta odgovoran za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova;

(b) nakon održavanja na zahtjev operatora ili predlog organizacije odgovorne za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova;

(c) na zahtjev organizacije za održavanje radi provjere uspješnog otklanjanja nedostataka;

(d) kao pomoć pri izolaciji ili otkrivanju kvara;”;

(f) dodaju se sljedeće tačke (95a) i (95b):

„(95a) „sistem uređaja za prenos lica (PCDS)” znači sistem sa jednim uređajem ili više njih koji su pričvršćeni na vitlo ili kuku za teret ili postavljeni na strukturu rotokoptera tokom operacija spoljnog prevoza ljudi (HEC) ili helikopterskih operacija vitlom (HHO). Ti uređaji imaju strukturne mogućnosti i karakteristike potrebne za prenos lica van helikoptera, a uključuju, primjera radi, sigurnosne veze sa brzim otkvačivanjem ili bez mogućnosti brzog otkvačivanja i uže sa spojnim prstenom, čvrstu košaru ili kavez;

(95b) „jednostavni sistem uređaja za prenos lica (jednostavni PCDS)” znači PCDS koji ispunjava sljedeće uslove:

(a) ispunjava usaglašene standarde iz Uredbe (EU) 2016/425 Evropskog parlamenta i Savjeta (*) ili Direktive 2006/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (**);

(b) dizajniran je tako da drži jedno lice u kabini (na primjer operatora vitla ili kuke za teret, specijaliste za određene zadatke ili fotografa) ili najviše dvije osobe van kabine;

(c) nije čvrsta struktura kao što je kavez, platforma ili košara;

(g) dodaje se sljedeća tačka (103b):

„(103b) „pravila letenja” znači pravila utvrđena Sprovedbenom uredbom Komisije (EU) br. 923/2012 (**);

(2) Aneks II (dio-ARO) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka ARO.GEN.120 mijenja se kako slijedi:

(i) tačke (a), (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

(a) Agencija mora da izradi prihvatljive načine usaglašavanja („AMC“) koji se mogu koristiti da bi se uspostavila usaglašenost sa Uredbom (EU) br.2018/1139 i njihovim delegiranim i pravilima sprovođenja.

(b) Alternativni načini usaglašenosti se mogu koristiti da se uspostavi usaglašenost sa Uredbom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja.

(c) Nadležne vlasti moraju da uspostave sistem da dosljedno procijeni da li svi alternativni načini usaglašenosti koji se koriste od strane samih nadležnih vlasti ili organizacije i lica pod njenim nadzorom, ispunjavanju zahtjeve Uredbe (EU) br. 2018/1139 i njena

(*) Uredba (EU) 2016/425 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o ličnoj zaštitnoj opremi i o stavljanju van snage Direktive Savjeta 89/686/EEZ (SL L 81, 31.3.2016, str. 51.)."

(**) Direktiva 2006/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. maja 2006. godine o mašinama o izmjeni i dopuni Direktive 95/16/EZ (SL L 157, 9.6.2006, str. 24.).";

(***) Sprovedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. septembra 2012. godine o utvrđivanju zajedničkih pravila letenja i operativnih odredbi u vezi sa uslugama i procedurama u vazdušnoj plovidbi i o izmjeni i dopuni Sprovedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredbi (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010 (SL L 281, 13.10.2012., str. 1.).“;

delegirana i pravila sprovođenja. Taj sistem uključuje procedure za ograničavanje, opoziv ili izmjenu ili dopunu odobrenih alternativnih načina usaglašavanja, ako su nadležne vlasti dokazale da ti alternativni načini usaglašavanja nisu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i sprovedbenim aktima donesenim na osnovu te uredbe.”;

(ii) u trećem stavu tačke (d) briše se podtačka (3);

(b) u tački ARO.GEN.135, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Bez obzira na Uredbu (EU) br. 376/2014 Evropskog Parlamenta i Savjeta (*), nadležne vlasti moraju da implementiraju sistem da bi na odgovarajući način sakupile, analizirale i distribuirale informacije o sigurnosti.

(c) u tački ARO.GEN.300(a), podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) kontinuiranu usaglašenost sa primjenljivim zahtjevima organizacija koje su nadležne vlasti sertifikovale, specijalizovane operacije za čije izvođenje je dalo ovlašćenje, kao i organizacije od kojih je primljena Izjava.

(d) u tački ARO.GEN.350(d), podtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„(4) Nadležne vlasti vode evidenciju o svim nalazima koji su utvrđeni ili koji su im saopšteni u skladu sa tačkom (e) i kada je primjenljivo, o izvršnim mjerama koje su primijenile, kao i o svim korektivnim radnjama i datumima zatvaranja nalaza.”;

(e) tačka ARO.OPS.110 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) ORO.AOC.110(e), za davanje u zakup vazduhoplova bez posade bilo kom operatoru, osim u slučajevima iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III;”;

(ii) tačka (b) mijenja se kako slijedi:

— podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Zakupodavac podliježe operativnoj zabrani u skladu sa Uredbom (EZ) br.2111/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta. (**);

(*) Uredba (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o izvještavanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi sa događajima u civilnom vazduhoplovstvu, o izmjeni ili dopuni Uredbe (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljaju van snage Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18).“;

(**) Uredba (EZ) br. 2111/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2005. godine o uspostavljanju liste Zajednice koja sadrži vazdušne prevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informisanju putnika u vazdušnom saobraćaju o identitetu vazdušnog prevoznika koji obavlja let i stavljanju van snage člana 9 Direktive 2004/36/EZ (SL L 344, 27.12.2005, str. 15).“;

— dodaje se sljedeća podtačka (3):

„(3) kad god je obustavljeno, opozvano ili otkazano odobrenje izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 452/2014 (*).

(iii) u tački (d) tačke podtač. (1) i (2) zamjenjuju se sljedećim:

„(1) odgovarajuću koordinaciju sa nadležnim vlastima odgovornim za stalni nadzor vazduhoplova, u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 1321/2014 (**), ili za operacije vazduhoplova, ako to nisu iste vlasti;

(2) da je vazduhoplov blagovremeno uklonjen iz AOC-a operatora, osim u slučajevima iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III.

(f) u tački ARO.OPS.150, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Kada smatraju da su procjena rizika i SOP zadovoljavajući, nadležne vlasti operatora izdaju ovlaštenje, kao što je utvrđeno u Dodatku IV. Ovlaštenje može da se izda uz ograničeno ili neograničeno trajanje. Uslovi pod kojima je operator ovlašćen da izvodi jednu ili više komercijalnih specijalizovanih operacija sa visokim rizikom navode se u ovlaštenju.“;

(g) u tački ARO.OPS.200(b) podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) Specifikacijama operacija kao što je utvrđeno u Dodatku III, za operacije komercijalnog vazdušnog saobraćaja.“;

(h) u tački ARO.RAMP.105(b), podtačka (5) zamjenjuje se sljedećim:

„(5) vazduhoplov korišćen od strane operatora treće zemlje koji leti u, unutar ili van teritorije u skladu sa odredbama Ugovora, po prvi put, ili čije je ovlaštenje izdato u skladu sa Uredbom 452/2014 ograničeno ili vraćeno nakon opoziva ili ukidanja.“;

(i) u tački ARO.RAMP.115(b), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) održavati validnost njihovih kvalifikacija prolazeći periodičnu obuku i sprovoditi najmanje 12 inspekcija po kalendarskoj godini.“;

(j) tačka ARO.RAMP.125 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Inspekcije na platformi se vrše na standardizovan način.“;

(*) Uredba Komisije (EU) br. 452/2014 od 29. aprila 2014. godine o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa vazдушnim operacijama operatora iz trećih zemalja u skladu sa Uredbom (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 133, 6.5.2014., str. 12.);

(**) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. novembra 2014. godine o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i aeronautičkih proizvoda, djelova i uređaja, i o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.);"

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Po završetku inspekcije na platformi, vođa vazduhoplova ili, u njegovom/njenom odsustvu, neki drugi član letačke posade ili predstavnik operatora mora da bude obaviješten o rezultatima inspekcije na platformi.”;

(k) u tački ARO.RAMP.140, tačka (d)(2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) dobijena dozvola za let u skladu sa Uredbom (EU) br.748/2012, za vazduhoplov registrovan u državi članici;”;

(l) u tački ARO.RAMP.150, tačka(a)(1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) informacija iz tačke ARO.RAMP.145;”;

(m) Dodaci od I do IV zamjenjuju se sljedećim:

„Dodatak I

SERTIFIKAT VAZDUŠNOG OPERATORA
(Lista odobrenja za vazdušne operatore)

Vrsta djelatnosti: Komercijalni vazdušni prevoz (CAT)

Putnici; Teret;

Ostalo ⁽¹⁾

⁽⁴⁾	Država operatora ⁽²⁾	⁽⁵⁾
	Izdato od ⁽³⁾	
AOC# ⁽⁶⁾	Naziv operatora ⁽⁷⁾	Operativni kontakt detalji: ⁽⁹⁾ Kontakt podaci u skladu sa kojima operativni menadžment može biti kontaktiran bez odlaganja su dati u ⁽¹²⁾ .
	Poslovni naziv ⁽⁸⁾	
	Adresa operatora ⁽¹⁰⁾ :	
	Telefon ⁽¹¹⁾ :	
	Faks:	
	E- pošta:	

Ovim sertifikatom se potvrđuje da je..... ⁽¹³⁾ ovlašćen da obavlja komercijalne vazdušne operacije, kao što je definisano u priloženoj operativnoj specifikaciji, u skladu sa operativnim priručnikom, Aneksom V Uredbe (EU) br. 2018/1139 i njenih delegiranih i pravila sprovođenja.

Datum izdavanja ⁽¹⁴⁾ :	Ime i potpis ⁽¹⁵⁾ :
	Zvanje:

⁽¹⁾ Navesti drugi tip prevoza.

⁽²⁾ Zamijeniti imenom države operatora.

⁽³⁾ Zamijeniti identifikacijom nadležnih vlasti za izdavanje dokumenta.

- (4) Ispunjavaju nadležne vlasti.
 - (5) Ispunjavaju nadležne vlasti.
 - (6) Referentna oznaka odobrenja, koju su odredile nadležne vlasti.
 - (7) Zamijeniti registrovanim nazivom operatora.
 - (8) Poslovni naziv operatora, ako je drugačiji od imena operatora. Upisati "Db-Doing business as" (za "Obavlja poslovne djelatnosti kao") ispred poslovnog naziva.
 - (9) Kontakt podaci podrazumijevaju brojeve telefona i faksa koji uključuju telefonski kod države, elektronsku poštu (ako je dostupna) operativnog menadžmenta koji može biti kontaktiran bez odlaganja za pitanja u vezi letačkih operacija, plovidbenosti, kompetentnosti letačkog i kabinskog osoblja, opasnih materija i ostalih pitanja, po potrebi.
 - (10) Adresa glavnog mjesta poslovanja operatora.
 - (11) Brojevi telefona/faksa koji uključuju telefonski kod države. Navesti i adresu e-pošte, ako postoji.
 - (12) Navesti kontrolisani dokument, koji se nalazi u vazduhoplovu, gdje su navedeni kontakt podaci, sa odgovarajućim brojem paragrafa ili stranice. Npr. " Kontakt podaci ... su dati u operativnom priručniku, gen/basic, poglavlje 1, 1.1"; ili "... su dati u operativnim specifikacijama, str. 1"; ili "... su dati u prilogu ovog dokumenta".
 - (13) Registrovan naziv operatora.
 - (14) Datum izdavanja AOC-a (dd-mm-gggg).
 - (15) Zvanje, ime i potpis predstavnika nadležnih vlasti. Pored toga, na AOC se može staviti i službeni pečat.
-

Dodatak II

OPERATIVNE SPECIFIKACIJE				
(podliježe odobrenim uslovima u operativnom priručniku)				
Kontakt podaci nadležnih vlasti koje izdaju dokument				
Telefon ⁽¹⁾ : _____; Faks: _____;				
E-pošta: _____				
AOC ⁽²⁾ : Naziv operatora ⁽³⁾ : Datum ⁽⁴⁾ : Potpis:				
Poslovni naziv:				
Operativne specifikacije #:				
Model vazduhoplova ⁽⁵⁾ :				
Registarske oznake ⁽⁶⁾ :				
Vrsta operacija: komercijalni vazdušni prevoz:				
☐ Putnici ☐ Teret ☐ Ostalo ⁽⁷⁾ : _____				
Područje operacija ⁽⁸⁾				
Posebna ograničenja ⁽⁹⁾				
Posebna odobrenja:	Da	Ne	Specifikacija ⁽¹⁰⁾	Napomene
Opasne materije	☐	☐		
Operacije pri smanjenoj vidljivosti			CAT ⁽¹¹⁾	
Polijetanje			RVR ⁽¹²⁾ : m	
Prilaz i slijetanje	☐	☐	DA/H: ft RVR: m	
RVSM ⁽¹³⁾ ☐ N/A	☐	☐		
ETOPS ⁽¹⁴⁾ ☐ N/A	☐	☐	Maksimalno vrijeme preusmjerenja ⁽¹⁵⁾ : min.	
Složene navigacione specifikacije za PBN operacije ⁽¹⁶⁾	☐	☐		⁽¹⁷⁾
Specifikacija minimalnih navigacionih performansi	☐	☐		

Operacije jednomotornim turbinskim avionom noću ili u IMC-u (SET-IMC)	☐	☐	(¹⁸)	
Operacije helikopterom sa sistemom za noćno posmatranje	☐	☐		
Helikopterske operacije vitlom	☐	☐		
Helikopterske operacije hitne medicinske službe	☐	☐		
Operacije helikopterima na moru	☐	☐		
Obuka kabinske posade (¹⁹)	☐	☐		
Izdavanje CC potvrde (²⁰)	☐	☐		
Upotreba tipa B EFB aplikacija	☐	☐	(²¹)	
Kontinuirana plovidbenost	☐	☐	(²²)	
Ostalo (²³)				

- (1) Telefon i faks nadležnih vlasti, uključujući i pozivni broj države. Navesti adresu e-pošte, ako postoji.
- (2) Unijeti broj sertifikata vazdušnog operatora (AOC).
- (3) Unijeti registrovani naziv operatora, kao i operatorov poslovni naziv ako se razlikuju. Unijeti "Dbu" ispred poslovnog naziva (za "Obavlja poslovnu djelatnost kao").
- (4) Datum izdavanja operativne specifikacije (dd-mm-gggg) i potpis predstavnika nadležnih vlasti.
- (5) Unijeti ICAO oznaku proizvođača vazduhoplova, modela i serije, odnosno glavne serije, ako su serije označene (na primjer: Boeing-737-3K2, ili Boeing-777-232).
- (6) Registarske oznake su prikazane u operativnoj specifikaciji ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika. U slučaju da se sva posebna odobrenja ne odnose na model vazduhoplova, registracijske oznake vazduhoplova mogu se unijeti u kolonu sa napomenama za određeno posebno odobrenje.
- (7) Treba navesti drugu vrstu prevoza (npr. hitna medicinska pomoć).
- (8) Spisak geografskih područja ovlašćenih za operacije (geografske koordinate ili posebne rute, oblast informisanja u letu ili državne, odnosno regionalne granice).
- (9) Spisak primjenljivih posebnih ograničenja (na primjer samo VFR, samo dnevni, itd.).
- (10) U ovoj koloni prikazati najblaži kriterijum za svako odobrenje ili vrstu odobrenja (shodno kriterijumu).
- (11) Unijeti primjenljivu kategoriju preciznog prilaza: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB ili CAT IIIC. Unijeti najmanju vidljivost duž poletno-sletne staze (RVR) u metrima i visine odluke (DH) u stopama. Jedna linija se koristi za prikazanu kategoriju prilaza.
- (12) Unijeti odobrenu najmanju vidljivost duž poletno sletne staze (RVR) za polijetanja u metrima. Jedna linija po odobrenju se može koristiti ukoliko se radi o različitim odobrenjima.
- (13) Rubrika za nije primjenljivo (N/A) može biti čekirana jedino ukoliko je plafon leta ispod FL290.
- (14) Operacije sa produženim doletom (ETOPS) se trenutno primjenjuju samo na dvomotorne vazduhoplove. Shodno tome, rubrika nije primjenljivo (N/A) može biti čekirana ukoliko model vazduhoplova ima više ili manje od dva motora.
- (15) Dužina od praga može takođe biti prikazana (u NM), kao i tip motora.
- (16) Navigacija na bazi performansi (PBN): jedna linija se koristi za svako složeno PBN odobrenje (na primjer RNP AR APCH), sa određenim ograničenjima ili uslovima datim u kolonama za „Specifikacije” i/ili „Napomene”. Individualna odobrenja posebnih RNP AR APCH procedura mogu da se navedu u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (17) Navesti da li je posebno odobrenje ograničeno na određene krajeve poletno-sletne staze i/ili aerodrome.
- (18) Unijeti određene kombinacije zmaja/motora.

- (19) Odobrenje za sprovođenje kursa obuke i ispita koje kandidati za izdavanje potvrde kabinskog osoblja moraju da završe, kako je navedeno u Aneksu V (Dijelu-CC) Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (20) Odobrenje za izdavanje potvrde o kabinskoj posadi, kako je navedeno u Aneksu V (Dijelu-CC) Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (21) Unijeti popis aplikacija EFB-a tipa B i upućivanje na hardver EFB-a (za prenosive EFB-ove). Ta lista se navodi u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (22) Ime lica/organizacije odgovorne za obezbjeđivanje održavanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i pozivanje na uredbu u skladu sa kojom se to obavlja, tj. Aneks I (Dio-M) Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.
- (23) Ovdje mogu biti unešena ostala odobrenja ili podaci, korišćenjem jedne linije (ili jednog bloka sa više linija) po odobrenju (na primjer, operacije kratkog slijetanja, operacije strmog prilaza, operacije helikoptera ka/od mjesta od javnog interesa, operacije helikoptera iznad neprijateljskog okruženja lociranog izvan naseljenog područja, operacije helikoptera bez mogućnosti sigurnog prinudnog slijetanja, operacije sa povećanim nagibom, maksimalna udaljenost od adekvatnog aerodroma za dvomotorne vazduhoplove bez ETOPS odobrenja, vazduhoplov koji se koristi za nekomercijalne operacije).

Dodatak III

Lista posebnih odobrenja

Nekomercijalne operacije

Specijalizovane operacije

(koje podliježu uslovima navedenim u odobrenju i operativnom priručniku ili letačkom priručniku)

Nadležne vlasti koje vrše izdavanje (1):		
Spisak posebnih odobrenja # (2): Naziv operatora: Datum (3): Potpis:		
Model vazduhoplova i registarske oznake (4):		
Vrsta specijalizovanih operacija (SPO), ukoliko je primjenljivo: ☐ (5) ...		
Posebna odobrenja (6):	Specifikacija (7)	Napomene
...		
...		
...		
...		
<p>(1) Unijeti naziv i kontakt podatke. (2) Unijeti odgovarajući broj. (3) Datum izdavanja posebnog odobrenja (dd-mm-gggg) i potpis predstavnika nadležnih vlasti. (4) Unijeti tim za sigurnost komercijalnog vazduhoplovstva - <i>Commercial Aviation Safety Team (CAST)</i>/ICAO oznaka proizvođača, modela i serije, ili glavne serije vazduhoplova, ako je serija određena (npr. Boeing-737-3K2 ili Boeing 737-232). Taksonomija CAST/ICAO je dostupna na http://www.intlaviationstandards.org/ Registarske oznake treba da budu navedene ili u spisku posebnih odobrenja ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, spisak posebnih odobrenja se odnosi na odgovarajuću stranicu u operativnom priručniku. (5) Navesti tip operacije, npr. poljoprivreda, građevina, fotografija, nadzor, osmatranje i patroliranje, oglašavanje u vazduhu. (6) Navesti u ovoj koloni sve odobrene operacije, npr. opasne materije, LVO, RVSM, PBN, MNPS, HOFO. (7) Navesti u ovoj koloni najblaže kriterijume za svako odobrenje, npr. visinu odluke i minimume za RVR za CAT II.</p>		

EASA Obrazac 140 izdanje 2

Dodatak IV

OVLAŠĆENJE ZA IZVOĐENJE KOMERCIJALNIH SPECIJALIZOVANIH OPERACIJA SA VISOKIM RIZIKOM	
Nadležne vlasti koje vrše izdavanje ⁽¹⁾ : Broj ovlašćenja ⁽²⁾ :	
Naziv operatora ⁽³⁾ Adresa operatora ⁽⁴⁾ Telefon: ⁽⁵⁾ Faks E-pošta:	
Model vazduhoplova i registarske oznake: ⁽⁶⁾	
Ovlašćene specijalizovane operacije: ⁽⁷⁾	
Ovlašćeno područje ili mjesto izvođenja operacija: ⁽⁸⁾	
Posebna ograničenja: ⁽⁹⁾	
Ovim se potvrđuje da je..... ovlašćen(a) za izvođenje komercijalnih specijalizovanih operacija sa visokim rizikom u skladu sa ovim ovlašćenjem, standardnim operativnim procedurama operatora, Aneksom V Uredbe (EU) broj 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja.	
Datum izdavanja ⁽¹⁰⁾ :	Ime i potpis ⁽¹¹⁾ : Zvanje:
<p>⁽¹⁾ Naziv i kontakt podatke nadležnih vlasti</p> <p>⁽²⁾ Unijeti odgovarajući broj ovlašćenja.</p> <p>⁽³⁾ Unijeti registrovano ime operatora i poslovni naziv operatora, ako se razlikuju. Unijeti „Dba“ prije poslovnog naziva (skraćeno od „Obavlja poslovnu djelatnost kao“).</p> <p>⁽⁴⁾ Adresa glavnog sjedišta operatora.</p> <p>⁽⁵⁾ Telefon i faks glavnog sjedišta operatora, uključujući pozivni broj zemlje. Navesti adresu e-pošte ako postoji.</p> <p>⁽⁶⁾ Unijeti tim za sigurnost komercijalnog vazduhoplovstva - <i>Commercial Aviation Safety Team</i> (CAST)/ICAO oznaka proizvođača, modela i serije, ili glavne serije vazduhoplova, ako je serija određena (npr. Boeing-737-3K2 ili Boeing 777-232). Taksonomija CAST/ICAO je dostupna na http://www.intlaviationstandards.org/</p> <p>Registarske oznake treba da budu navedene ili u spisku posebnih odobrenja ili u operativnom priručniku. Ako je u pitanju operativni priručnik, spisak posebnih odobrenja se odnosi na odgovarajuću stranicu u operativnom priručniku.</p> <p>⁽⁷⁾ Navesti tip operacije, npr. poljoprivreda, građevina, fotografija, nadzor, osmatranje i patroliranje, oglašavanje u vazduhu.</p> <p>⁽⁸⁾ Navođenje geografskih područja ili mjesta za izvođenje ovlašćenih operacija (po geografskim koordinatama ili području letnih informacija ili nacionalnim ili regionalnim granicama).</p> <p>⁽⁹⁾ Navođenje primjenljivih posebnih ograničenja (npr. samo VFR, samo Dnevni, itd)</p> <p>⁽¹⁰⁾ Datum izdavanja ovlašćenja (dd-mm-yyyy).</p> <p>⁽¹¹⁾ Zvanje, naziv i mjesto predstavnika nadležnih vlasti. Pored toga, na ovlašćenje može da se stavi službeni pečat.“</p>	

EASA obrazac 151, izdanje 2

(n) brišu se dodaci V i VI;

(3) Aneks III (dio-ORO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački ORO.GEN.110 tačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) Operator mora da uspostavi čeklistu za svaki tip vazduhoplova koji koriste članovi posade u svim fazama leta u normalnim, vanrednim i hitnim uslovima da bi se obezbijedilo poštovanje operativnih procedura iz operativnih priručnika. Izrada i korišćenje čeklisti moraju da odražavaju principe ljudskog faktora i da uzmu u obzir najnoviju relevantnu dokumentaciju od imaoaca odobrenja projekta.“;

(b) u tački ORO.GEN.135 tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Sertifikat operatora je važeći ako:

- (1) je operator usaglašen sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja, uzimajući u obzir odredbe koje se odnose na rješavanje nalaza kao što je navedeno u ORO.GEN.150 ovog aneksa;
- (2) je nadležnim vlastima dat pristup operatoru kao što je definisano u ORO.GEN.140 ovog aneksa radi utvrđivanja stalne usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) br.2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja;
- (3) sertifikat nije otkazan ili opozvan.”;

(c) u tački ORO.GEN.140 tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Radi utvrđivanja usaglašenosti sa relevantnim zahtjevima Uredbe (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i pravilima sprovođenja, operator mora da odobri pristup u bilo koje vrijeme bilo kojem objektu, vazduhoplovu, dokumentu, zapisu, podatku, proceduri ili bilo kojem drugom materijalu relevantnom za njegovu djelatnost koja podliježe sertifikaciji, SPO ovlaštenju ili izjavi bilo da je ugovorena ili ne, bilo kom licu ovlaštenom od strane jednih od sljedećih nadležnih vlasti:

(1) nadležne vlasti utvrđene u ORO.GEN.105 Aneksa III ove Uredbe;

(2) vlasti koje postupaju u skladu sa odredbama ARO.GEN.300 (d), ARO.GEN.300 (e) ili poddio RAMP Aneksa II ove uredbe.”;

(d) tačka ORO.GEN.160 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator je dužan da prijavi nadležnim vlastima, kao i bilo kojoj drugoj organizaciji koja zahtijeva da bude informisana od strane države operatora, bilo koju nesreću, ozbiljnu nezgodu i događaj koji ugrožava sigurnost kao što je definisano u Uredbi (EU) 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta (*) i Uredbi 376/2014.

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Bez obzira na Uredbu (EU) br.996/2010, i Uredbu Komisije (EU) 376/2014 i izvještaji iz tačaka (a) i (b) moraju da budu napravljeni u obliku i na način utvrđen od strane nadležnih vlasti i da sadrže sve relevantne informacije o stanju koje je poznato operatoru.”;

(e) u tački ORO.GEN.205, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Pri ugovaranju ili kupovini proizvoda ili usluga kao dijela svojih aktivnosti operator mora da obezbijedi sljedeće:

(*) Uredba (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. oktobra 2010. godine o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom vazduhoplovstvu i stavljanju van snage Direktive 94/56/EZ (SL L 295, 12.11.2010., str. 35).”;

- (1) da su ugovoreni ili kupljeni proizvodi ili usluge u skladu sa primjenljivim zahtjevima;
- (2) da se u sistemu upravljanja operatora uzmu u obzir sve opasnosti u pogledu sigurnosti vazduhoplovstva povezane sa ugovorenim ili kupljenim proizvodima ili uslugama.”;
- (f) u poddijelu GEN dodaje se sljedeći odjeljak 3.

„ Odjeljak 3

Dodatni organizacioni zahtjevi

ORO.GEN.310 Upotreba vazduhoplova navedenog na sertifikatu vazdušnog operatora za nekomercijalne operacije i specijalizovane operacije

(a) Vazduhoplov može ostati naveden na AOC-u operatora ako se njime upravlja u bilo kojoj od sljedećih situacija:

(1) imalac AOC-a sam upravlja vazduhoplovom za specijalizovane operacije u skladu sa Aneksom VIII (dio-SPO);

(2) vazduhoplovom upravljaju drugi operatori za nekomercijalne operacije vazduhoplovima na motorni pogon ili za specijalizovane operacije koje se obavljaju u skladu sa Aneksom VI (dio-NCC), Aneksom VII (dio-NCO) ili Aneksom VIII (dio-SPO), pod uslovom da se vazduhoplov upotrebljava u kontinuiranom periodu do najviše 30 dana.

(b) Ako se vazduhoplov upotrebljava u skladu sa tačkom (a)(2), imalac AOC-a koji stavlja vazduhoplov na raspolaganje i operator koji upotrebljava taj vazduhoplov utvrđuju proceduru:

(1) u kojoj moraju jasno da navedu koji je operator odgovoran za operativnu kontrolu svakog leta i da opišu kako se operativna kontrola prenosi sa jednog operatora na drugog;

(2) u kojoj moraju da opišu proceduru primopredaje prilikom vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a.

Ta se procedura navodi u operativnom priručniku svakog operatora ili u ugovoru između imaoca AOC-a i operatora koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a)(2). Imalac AOC-a priprema obrazac takvog ugovora. Tačka ORO.GEN.220 odnosi se na čuvanje tih ugovora.

Imalac AOC-a i operator koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a)(2) moraju da obezbijede da se relevantno osoblje upozna sa procedurom.

(c) Imalac AOC-a nadležnim vlastima podnosi opis procedure iz tačke (b) radi prethodnog odobrenja.

Imalac AOC-a sa nadležnim vlastima dogovara način i učestalost dostavljanja informacija o prenosima operativne kontrole u skladu sa tačkom ORO.GEN.130(c).

(d) Kontinuiranom plovidbenošću vazduhoplova koji se upotrebljava u skladu sa tačkom (a) upravlja organizacija odgovorna za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji je uključen u AOC, u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014.

(e) Imalac AOC-a koji stavlja vazduhoplov na raspolaganje u skladu sa tačkom (a) mora:

(1) u operativnom priručniku da navede registracijske oznake vazduhoplova koji je stavio na raspolaganje i vrstu operacija koje se izvode tim vazduhoplovom;

(2) u svakom trenutku da bude informisan i da vodi evidenciju o svakom operatoru koji ima operativnu kontrolu nad vazduhoplovom u svakom trenutku do vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a;

(3) da obezbijedi da se u mjerama za identifikaciju opasnosti, procjenu rizika i ublažavanje predvide sve operacije koje se izvode tim vazduhoplovom.

(f) Pri operacijama iz Aneksa VI (dio-NCC) i Aneksa VIII (dio-SPO) operator koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) mora obezbijediti sljedeće:

(1) da se svaki let koji se izvodi pod njegovom operativnom kontrolom zabilježi u sistemu tehničke knjige vazduhoplova;

(2) da se ne uvode promjene u vazduhoplovnim sistemima ili konfiguraciji;

(3) da se svaka greška ili tehnički kvar koji nastanu dok je vazduhoplov pod njegovom operativnom kontrolom prijavi organizaciji za CAMO imaoca AOC-a;

4. da imalac AOC-a primi kopiju svakog izvještaja o događaju povezanog sa letovima koji se izvode tim vazduhoplovom, a koji je izrađen u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 i Sprovedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1018 (*).

(g) u tački ORO.AOC.110(c) zamjenjuje se sljedećim:

„Uzimanje u zakup vazduhoplova i posade

(c) Podnosilac zahtjeva za odobravanje za uzimanje u zakup vazduhoplova i posade operatora iz treće zemlje mora da prikaže nadležnim vlastima da:

(1) operator treće zemlje ima važeći AOC izdat u skladu sa Aneksom 6 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu;

(2) su standardi sigurnosti operatora treće zemlje u pogledu kontinuirane plovidbenosti i vazdušnih operacija ekvivalentni sa primjenljivim zahtjevima definisanim Uredbom (EU) 1321/2014, i ovom Uredbom, i

(3) vazduhoplov ima standardno CofA izdato u skladu sa Aneksom 8 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu.”;

(*) Sprovedbena uredba Komisije (EU) 2015/1018 od 29. juna 2015. godine o utvrđivanju liste u kojoj se klasifikuju događaji u civilnom vazduhoplovstvu koje treba obavezno prijaviti u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 163, 30.6.2015., str. 1.).”;

(h) tačka ORO.AOC.125 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.AOC.125 Nekomercijalne operacije imaoca AOC-a vazduhoplovom navedenim na sertifikatu

(a) Imalac AOC-a može da izvodi nekomercijalne operacije u skladu sa Aneksom VI (Dio-NCC) ili Aneksom VII (Dio-NCO) vazduhoplovom koji je naveden u operativnim specifikacijama AOC-a ili u operativnom priručniku, pod uslovom da imalac AOC-a takve operacije detaljno opiše u operativnom priručniku uključujući:

(1) identifikaciju primjenljivih zahtjeva;

(2) opis svih razlika između operativnih procedura koje se primjenjuju u CAT operacijama i nekomercijalnim operacijama;

(3) načine kojima se obezbjeđuje da je svo osoblje uključeno u operacije u potpunosti upoznato sa povezanim procedurama.

(b) Imalac AOC-a mora da se pridržava:

(1) Aneksa VIII (dio-SPO) kad izvodi probne letove nakon održavanja složenim vazduhoplovima na motorni pogon;

(2) Aneksa VII (dio-NCO) kad izvodi probne letove nakon održavanja vazduhoplovima koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon.

(c) Imalac AOC-a koji izvodi operacije iz tačaka (a) i (b) ne mora da dostavi izjavu u skladu sa ovim Aneksom.

(d) Imalac AOC-a u dokumentima povezanim sa letom (operativni plan leta, tovarni list i druga ekvivalentna dokumenta) navodi vrstu leta kako je navedena u operativnom priručniku.”;

(i) u tački ORO.AOC.135, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) U skladu sa ORO.GEN.210 (b), operator mora da imenuje lica koja su odgovorna za upravljanje i nadzor u sljedećim oblastima:

(1) letačke operacije;

(2) obuka članova posade;

(3) zemaljske operacije i

(4) kontinuirana plovidbenost ili ugovor za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa Uredbom (EZ) 1321 /2014, u zavisnosti od slučaja.”;

(j) u tački ORO.SPO.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

(c) Komercijalni specijalizovani operator mora da dobije prethodno odobrenje od nadležnih vlasti i da se usaglasi sa sljedećim uslovima, ako:

(1) prilikom zakupa vazduhoplova sa posadom operatora iz treće zemlje:

(i) su sigurnosni standardi operatora iz treće zemlje u odnosu na kontinuiranu plovidbenost i vazdušne operacije ekvivalentni primjenljivim zahtjevima utvrđenim u Uredbi (EU) br. 1321/2014 (*) i ovoj Uredbi;

(ii) vazduhoplov operatora iz treće zemlje ima standardni CofA izdat u skladu sa Aneksom 8 Konvencije o međunarodnom vazduhoplovstvu;

(iii) trajanje zakupa sa posadom nije duže od sedam mjeseci u periodu od 12 uzastopnih mjeseci; ili

(2) prilikom zakupa vazduhoplova bez posade registrovanog u trećoj zemlji:

(i) je uočena operativna potreba koja se ne može zadovoljiti zakupljivanjem vazduhoplova registrovanog u Uniji;

(ii) trajanje zakupa vazduhoplova bez posade nije duže od sedam mjeseci u periodu od 12 uzastopnih mjeseci;

(iii) standardi sigurnosti vazduhoplova iz treće zemlje u pogledu kontinuirane plovidbenosti moraju da budu jednaki primjenljivim zahtjevima definisanim Uredbom (EU) 1321/2014;

(iv) je vazduhoplov opremljen u skladu sa Aneksom VIII [Dio-SPO].

(k) tačka ORO.CC.100 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.CC.100 Broj i sastav kabinske posade

(a) Za operacije vazduhoplova čiji je MOPSC veći od 19 mora se angažovati najmanje jedan član kabinske posade, ako vazduhoplov prevozi jednog ili više putnika.

(b) U svrhe usaglašavanja sa tačkom (a), minimalan broj kabinske posade mora da bude najveći od sljedećeg:

(1) broja članova kabinske posade ustanovljenog tokom procesa sertifikacije vazduhoplova, u skladu sa važećim sertifikacionim specifikacijama, za kabinsku konfiguraciju vazduhoplova koju koristi operator;

(2) ako broj pod (1) nije određen, onda od broja kabinske posade ustanovljenog tokom procesa sertifikacije vazduhoplova za maksimalnu sertifikovanu konfiguraciju putničkih sjedišta umanjenog za 1 na svakih 50 putničkih sjedišta kabinske konfiguracije vazduhoplova koju koristi operator, a koja je ispod maksimalnog sertifikovanog kapaciteta sjedišta, ili

(3) jedan član kabinske posade za svakih 50, ili manje od 50, putničkih sjedišta ugrađenih na istoj palubi vazduhoplova koji se koristi.

(c) Za operacije u kojima je angažovano više od jednog člana kabinske posade, operator imenuje jednog člana kabinske posade da bude odgovoran vođi vazduhoplova/zapovjedniku.

(*) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. novembra 2014. godine o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i aeronautičkih proizvoda, djelova i uređaja, i o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).";"

(d) Odstupajući od tačke (a), nekomercijalne operacije vazduhoplovom sa MOPSC-om većim od 19 mogu se izvoditi bez operativnog člana kabinske posade, u skladu sa prethodnim odobrenjem nadležnih vlasti. Radi sticanja tog odobrenja operator obezbjeđuje da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) ukrcano je najviše 19 putnika;

(2) operator je razradio procedure za tu operaciju.”;

(l) tačka ORO.CC.205 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.CC.205 Smanjenje broja članova kabinske posade tokom zemaljskih operacija i u nepredviđenim okolnostima

(a) Kad god u vazduhoplovu ima putnika, minimalan broj kabinske posade koji je neophodan u skladu sa ORO.CC.100 mora da bude spreman za djelovanje.

(b) Odstupajući od tačke (a), minimalni broj članova kabinske posade može se smanjiti u jednom od sljedećih slučajeva:

(1) tokom redovnih zemaljskih operacija koje ne uključuju punjenje/istakanje goriva kada je vazduhoplov na svom parking mjestu, ili

(2) u nepredviđenim okolnostima, ako je broj putnika na letu smanjen. U tom slučaju, Izvještaj se dostavlja nadležnim vlastima nakon završetka leta;

(3) radi odmora za vrijeme leta u fazi krstarenja, u skladu sa tačkom ORO.FTL.205(e) ili radi ublažavanja umora kako je primijenio operator.

(c) Za potrebe tačkaka (b)(1) i (b)(2) u procedurama operatora navedenim u operativnom priručniku mora se obezbijediti sljedeće:

(1) ekvivalentni nivo sigurnosti sa smanjenim brojem članova kabinske posade, posebno u slučaju evakuacije putnika;

(2) prisutnost starijeg člana kabinske posade uprkos smanjenom broju članova kabinske posade, u skladu sa tačkom ORO.CC.200;

(3) prisutnost najmanje jednog člana kabinske posade na svakih 50 putnika ili manje od 50 putnika u istoj palubi vazduhoplova;

(4) u slučaju uobičajenih zemaljskih operacija vazduhoplovima u kojima je potrebno više od jednog člana kabinske posade, povećanje broja utvrđenog u skladu sa podtačkom (3) za po jednog člana kabinske posade na svaki par izlaza za hitne slučajeve koji se nalaze u nivou poda.

(d) Za potrebe tačke (b)(3) operator:

(1) sprovodi procjenu rizika kako bi utvrdio broj članova kabinske posade koji moraju biti prisutni i spremni za djelovanje u svakom trenutku tokom krstarenja;

(2) utvrđuje mjere za ublažavanje posljedica manjeg broja prisutnih članova kabinske posade spremnih za djelovanje tokom krstarenja;

(3) u operativnom priručniku utvrđuje posebne procedure, uključujući za odmor starijeg člana kabinske posade tokom leta, kojima će se obezbijediti neprekidno odgovarajuće postupanje sa putnicima i efikasno upravljanje svim vanrednim ili hitnim situacijama;

(4) u specifikacijskom rasporedu trajanja leta sačinjenom na osnovu tačke ORO.FTL.125 utvrđuje uslove pod kojima se članovi kabinske posade mogu odmarati tokom leta.”;

(m) Dodatak I zamjenjuje se sljedećim:

Dodatak I

IZJAVA

u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 965/2012 o letačkim operacijama

Operator

Ime:

Mjesto u kojem operator ima glavno sjedište ili, ako nema glavno sjedište, mjesto u kojem je osnovan ili ima prebivalište i mjesto iz kojeg se upravlja operacijama:

Naziv i kontakt podaci odgovornog rukovodioca:

Operacija vazduhoplovom

Datum početka operacije ili datum od kojeg se promjena primjenjuje:

Informacije o vazduhoplovu, operaciji i organizaciji za vođenje kontinuirane plovidbenosti ⁽¹⁾:

MSN vazduhoplova	Tip vazduhoplova	Registracija vazduhoplova ⁽²⁾	Glavna baza	Vrsta(e) operacija ⁽³⁾	Organizacija odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti ⁽⁴⁾

Ako je primjenljivo, detalji o stečenim odobrenjima (uz izjavu priložiti listu posebnih odobrenja, uključujući posebna odobrenja koja je izdala treća zemlja, ako je primjenljivo).

Ako je primjenljivo, detalji o ovlašćenjima za specijalizovane operacije (priložiti ovlašćenja, ako je primjenljivo).

Ako je primjenljivo, lista alternativnih načina usaglašavanja koja se poziva na AMC – ove koje zamjenjuju (priložiti AltMoC, ako je primjenljivo).

Izjave

Operator ispunjava i nastaviće da ispunjava neophodne zahtjeve iz Aneksa V Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta, kao i zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 965/2012.

Dokumentacija sistema upravljanja, uključujući operativni priručnik, ispunjava zahtjeve iz Aneksa III (dio-ORO), Aneksa V (dio-SPA), Aneksa VI (dio-NCC) ili Aneksa VIII (dio-SPO) Uredbe (EU) br. 965/2012 i svi će se letovi izvoditi u skladu sa odredbama operativnog priručnika kako se zahtijeva u tački ORO.GEN.110(b) Aneksa III navedene uredbe.

Svi vazduhoplovi kojima se leti imaju važeće uvjerenje o plovidbenosti u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 748/2012 ili koji ispunjavaju posebne zahtjeve o plovidbenosti primjenljive na vazduhoplov registrovan u trećoj zemlji i podliježe ugovoru o zakupu.

Svi članovi letačke posade imaju dozvolu u skladu sa Aneksom I Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011 kako se zahtijeva u tački ORO.FC.100(c) Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012, a članovi kabinske posade, ako je primjenljivo, obučeni su u skladu sa poddijelom CC Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012.

(Ako je primjenljivo)

Operator je sproveo i dokazao usaglašenost sa priznatim standardom industrije.

Referenca standarda:

Tijelo za sertifikaciju:

Datum zadnje provjere usaglašenosti:

Operator će obavijestiti nadležne vlasti o svim promjenama okolnosti koje utiču na njegovo ispunjavanje neophodnih zahtjeva utvrđenih u Aneksu V Uredbe (EU) 2018/1139 i zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 965/2012 kako je prijavljeno nadležnim vlastima ovom izjavom i o svim promjenama informacija i lista alternativnih načina usaglašavanja koji su uključeni u ovu izjavu i koje su u prilogu, kako se zahtijeva tačkom ORO.GEN.120(a) Aneksa III Uredbe (EU) br. 965/2012.

Operator potvrđuje da su informacije navedene u ovoj izjavi tačne.

Datum, ime i potpis odgovornog rukovodioca

(1) Ako nema dovoljno prostora za sve informacije u prostoru izjave, moraju se navesti u zasebnom prilogu. Prilog se datira i potpisuje.

(2) Ako je vazduhoplov registrovan i za imaoca AOC-a, navesti broj AOC-a imaoca.

(3) „Vrsta(e) operacija„, odnosi se na vrstu operacija koje se izvode predmetnim vazduhoplovom, npr. nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije kao što su fotografisanje iz vazduha, reklamni letovi u vazduhu, letovi za potrebe medija, televizijski i filmski letovi, padobranske operacije, sportsko padobranstvo, probni letovi nakon održavanja.

(4) Informacije o organizaciji koja je odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti uključuju ime organizacije, adresu i referencu odobrenja.”;

(4) Aneks IV (dio-CAT) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka CAT.GEN.MPA.105 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) mijenja se kako slijedi:

— tačke (12) i (13) zamjenjuju se sljedećim:

“(12) dužan da obezbijedi da je pretpoletni pregled sproveden u skladu sa zahtjevima Aneksa I (Dio-M) Uredbe (EU) br. 1321/2014;

(13) dužan da se uvjeri da relevantna oprema za hitne situacije ostane lako dostupna za hitnu upotrebu.”;

— dodaje se sljedeća tačka (14):

“(14) po završetku leta bilježi podatke o upotrebi i svim poznatim ili sumnjivim kvarovima vazduhoplova u tehničku knjigu vazduhoplova ili dnevnik putovanja vazduhoplova kako bi se obezbijedila kontinuirana sigurnost leta.”;

(ii) dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Zapovjednik što je prije moguće prijavljuje odgovarajućoj jedinici za operativne usluge u vazdušnom saobraćaju (ATS) sve uočene opasne vremenske uslove ili uslove letenja koji mogu da utiču na sigurnost drugih vazduhoplova.”;

(b) tačka CAT.GEN.MPA.150 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.GEN.MPA.150 Prinudno slijetanje na vodu – avioni

Operator može da koristi avion sa konfiguracijom putničkih sjedišta većom od 30 na letovima iznad vode na rastojanju od kopna pogodnog za prinudno slijetanje, većem od 120 minuta pri brzini krstarenja, ili 400 NM, što god je manje, samo ako je avion u skladu sa odredbama prinudnog slijetanja na vodu propisanim u primjenljivoj sertifikacijskoj specifikaciji ili specifikacijama.”;

(c) u tački CAT.GEN.MPA.180(a), podtačka (10) zamjenjuje se sljedećim:

„(10) tehnička knjiga vazduhoplova u skladu sa Aneksom I (dio-M) Uredbe (EU) br. 1321/2014.”;

(d) tačka CAT.GEN.MPA.210 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.GEN.MPA.210 Lociranje vazduhoplova u nevolji – avioni

Sljedeći avioni moraju da budu opremljeni robustnim i automatskim sredstvima kako bi se, nakon nesreće u kojoj je avion ozbiljno oštećen, tačno odredila lokacija tačke kraja leta:

(1) svi avioni čija je MCTOM veća od 27000 kg, koji imaju MOPSC veći od 19, i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili poslije 1. januara 2023. godine; i

(2) svi avioni čija je MCTOM veća od 45500 kg i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili poslije 1. januara 2023. godine.”;

(e) u tački CAT.OP.MPA.170 (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) data uputstva koja sadrže sigurnosne informacije na kojoj su instrukcije koje slikovito prikazuju upotrebu sigurnosne i opreme za slučaj opasnosti i izlaza koji se koriste za slučaj opasnosti.”;

(f) tačka CAT.OP.MPA.320 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.OP.MPA.320 Kategorije aviona

(a) Kategorije aviona se zasnivaju na indiciranoj brzini na pragu (V_{AT}), što je jednako brzini gubitka uzgona (V_{SO}), pomnoženoj sa 1,3 ili jedan-g brzini gubitka uzgona (V_{S1g}) pomnoženom sa 1,23 u konfiguraciji za slijetanje pri maksimalnoj certifikovanoj masi na slijetanju. Ako su obje V_{SO} i V_{S1g} poznate, koristiće se veća dobijena V_{AT} .

(b) Koristiće se kategorije aviona date u dolje navedenoj tabeli.

Tabela 1: Kategorije aviona prema vrijednostima V_{AT}

Kategorija aviona	V_{AT}
A	manja od 91 kt
B	od 91 do 120 kt
C	od 121 do 140 kt
D	od 141 do 165 kt
E	od 166 do 210 kt

(c) Konfiguracija za slijetanje koja se uzima u obzir mora da bude određena u operativnom priručniku.

(d) Operator može koristiti manju masu pri slijetanju za utvrđivanje V_{AT} ako je to odobreno od strane nadležnih vlasti. Takva manja masa pri slijetanju mora da bude stalna vrijednost, nezavisna od promjenljivih uslova svakodnevnih operacija.”;

(g) u tački CAT.IDE.A.100 (b) zamjenjuje se sljedećim:

(b) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani ovim Aneksom (dio-CAT) kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) 2018/1139 ili sa tač. CAT.IDE.A.330, CAT.IDE.A.335, CAT.IDE.A.340 i CAT.IDE.A.345 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvarova ili neispravnosti.”;

(h) u tački CAT.IDE.A.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operator odobren od strane nadležnih vlasti da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste ispravnosti opreme i sistema („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105(j) Aneksa III.”;

(i) tačka CAT.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a)(1), tačka (iii) zamjenjuje se sljedećim:

„(iii) barometarske visine;”;

(ii) u tački (b), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(j) tačka CAT.IDE.A.130 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Dva sredstva za mjerenje i prikazivanje barometarske visine.”;

(ii) u tački (h), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(k) tačka CAT.IDE.A.205 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) pojasem za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza na svakom putničkom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju u slučaju aviona sa MCTOM do 5700 kg ili manje i MOPSC od devet ili manje, kojima je individualno CofA izdato dana 8. aprila 2015. godine ili kasnije;”;

(ii) u tački (b), tačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) na sjedištima članova letачke posade i na bilo kom sjedištu do sjedišta pilota, jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno;

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione kojima je MCTOM 5700 kg ili manje i kojima je MOPSC devet ili manje koji su usaglašeni sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj certifikacionoj specifikaciji;

(B) avione kojima je MCTOM 5700 kg ili manje i kojima je MOPSC devet ili manje koji nisu usaglašeni sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj certifikacionoj specifikaciji i kojima je individualno CofA prvi put izdato prije 28. oktobra 2014. godine;

(C) avione sertifikovane u skladu sa CS-VLA ili ekvivalentnim ili CS-LSA ili ekvivalentnim.”;

(l) u tački CAT.IDE.A.245, tačka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Avioni moraju da budu opremljeni dodatnim prenosnim PBE-om ugrađenim pored ručnog protivpožarnog aparata navedenog u CAT.IDE.A.250 (b) i (c), ili u blizini ulaza u odjeljak za tovar, u slučaju da je ručni protivpožarni aparat ugrađen u odjeljku za tovar.”;

(m) u tački CAT.IDE.A.275 tačke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) Za avione sa MOPSC od 19 ili manje i sertifikatom za tip na osnovu sertifikacijske specifikacije Agencije, sistem osvjetljenja u hitnoj situaciji iz tačke (a) obuhvata opremu iz tačke (b) (1), (2) i (3).

(d) Za avione sa MOPSC od 19 ili manje koji nisu sertifikovani na osnovu sertifikacijske specifikacije Agencije, sistem osvjetljenja u hitnoj situaciji iz tačke (a) obuhvata opremu iz tačke (b)(1).';

(n) u tački CAT.IDE.A.285, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Hidroavioni kojima se leti iznad vode moraju da budu opremljeni sljedećim:

(1) sidrom i drugom opremom neophodnom da se olakša privez, sidrenje ili manevrisanje hidroaviona na vodi, odgovarajućim za njegovu veličinu, masu i karakteristike upravljanja i

(2) opremom za davanje zvučnih signala propisanih u međunarodnim propisima za sprečavanje sudara na moru, kada je primjenljivo.”;

(o) u tački CAT.IDE.A.345, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Bez obzira na tačku (b), avioni kojima se leti na kraćim destinacijama na visokim nivoima leta u sjeverno-atlantskom vazdušnom prostoru (NAT HLA), i ne prelaze Sjeverni Atlantik, moraju da budu opremljeni sa najmanje jednim komunikacionim sistemom velikog doseg, u slučaju da su alternativne komunikacione procedure objavljene za predmetni vazdušni prostor.”;

(p) tačka CAT.IDE.H.100 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Instrumenti i oprema koji se zahtijevaju u ovom Odjeljku moraju da budu odobreni u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovidbenosti, osim u slučaju sljedećih stavki:

(1) nezavisna prenosiva svjetla;

(2) precizni tajmer;

(3) držač za karte;

(4) komplet za prvu pomoć;

(5) megafoni;

(6) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(7) morska sidra i oprema za pristajanje;

(8) sigurnosni sistemi za vezivanje djece.';

(ii) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-CAT), kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 i CAT.IDE.H.345 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni u slučaju kvarova ili neispravnosti.”;

(q) u tački CAT.IDE.H.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) operator ima odobrenje nadležnih vlasti za upravljanje helikopterom u okviru ograničenja MMEL-a u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III.”;

(r) tačka CAT.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a)(1), tačka (iii) zamjenjuje se sljedećim:

„(iii) barometarske visine;”;

(ii) u tački (b), tačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(s) tačka CAT.IDE.H.130 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Dva sredstva za mjerenje i prikazivanje barometarske visine. Za operacije sa jednim pilotom po VFR-u noću, jedan visinomjer po pritisku se može zamijeniti radio visinomjerom.”;

(ii) u tački (h), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(t) u tački CAT.IDE.H.315, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) sidrom i drugom opremom neophodnom da se olakša pristajanje, sidrenje ili manevrisanje helikoptera na vodi, primjereno njegovoj veličini, masi i karakteristikama upravljanja; i”;

(u) tačka CAT.IDE.H.320 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.IDE.H.320 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

(a) Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnom sertifikacijskom specifikacijom kada se vrše operacije u performansama klase 1 ili 2 na letu iznad vode u neprijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja.

(b) Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnom sertifikacijskom specifikacijom ili snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju opasnosti kada leti u:

(1) performansama klase 1 ili 2 na letu iznad vode u prijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja;

(2) performansama klase 2, prilikom slijetanja ili polijetanja iznad vode, osim u slučaju hitne medicinske službe helikoptera (HEMS), kada se radi minimiziranja izlaganja, slijetanje ili polijetanje na HEMS operativnom mjestu, smještenom u gusto naseljenom području, sprovodi nad vodom;

(3) performansama klase 3 na letu iznad vode van udaljenosti sigurnog prinudnog slijetanja od kopna.”;

(5) Aneks V (dio-SPA) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka SPA.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.GEN.100 Nadležne vlasti

(a) Nadležne vlasti su vlasti za izdavanje posebnog odobrenja:

(1) za komercijalnog operatora vlasti države članice u kojoj je glavno sjedište poslovanja operatora;

(2) za nekomercijalnog operatora vlasti države u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.

(b) Bez obzira na (a)(2) za nekomercijalnog operatora koji koristi vazduhoplov registrovan u trećoj državi, zahtjevi primjenljivi u skladu sa ovim Aneksom za odobravanje sljedećih operacija ne mogu da se primjenjuju ukoliko je ovo odobrenje izdato od strane treće države koja je država registra:

(1) operacije u kojima se koristi navigacija na bazi performansi (PBN);

(2) operacije u skladu sa specifikacijom minimuma navigacijskih performansi (MNPS);

(3) operacije u vazдушnom prostoru sa smanjenom normom minimalnog vertikalnog razdvajanja (RVSM).;

(4) operacije pri smanjenoj vidljivosti (LVO).”;

(b) u tački SPA.DG.110, tačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) da obezbijedi da kopija informacija za zapovjednika/vođu vazduhoplova bude zadržana na zemlji i da ovaj primjerak, ili informacije sadržane u njemu, budu odmah dostupni vazduhoplovnom dispečeru, ili određenom zemaljskom osoblju koje je odgovorno za svoj dio letaćkih operacija, sve do završetka leta na koji se informacije odnose.”;

(c) u tački SPA.NVIS.110, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) *Radio visinomjer*. Helikopter mora da bude opremljen radio visinomjerom sposobnim da emituje zvučno upozorenje ispod unaprijed određene visine, kao i zvučno i vizuelno upozorenje na visini podesivoj od strane pilota, odmah uočljivo tokom svih faza NVIS leta.”;

(d) tačka SPA.HHO.110 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HHO.110 Zahtjevi opreme za HHO

(a) Instalacija sve helikopterske opreme vitla osim jednostavnih PCDS-eva, uključujući bilo koju radio opremu u skladu sa tačkom SPA.HHO.115, i sve naknadne modifikacije, moraju imati odobrenje plovidbenosti koje odgovara namjeravanoj funkciji. Pomoćna oprema mora da bude konstruisana i testirana po odgovarajućim standardima kao što zahtijevaju nadležne vlasti.

(b) Instrukcije održavanja za HHO opremu i sisteme moraju da budu ustanovljene od strane operatora u vezi sa proizvođačem i uključene u operatorov program održavanja helikoptera kao što se zahtijeva shodno Uredbi (EU) br.1321/2014.”;

(6) Aneks VI (dio-NCC) mijenja se kako slijedi:

(a) tačka NCC.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„NCC.GEN.100 Nadležne vlasti

Nadležne vlasti su vlasti koje je odredila država članica u kojoj operator ima glavno sjedište poslovanja, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(b) dodaje se sljedeća tačka NCC.GEN.101:

„NCC.GEN.101 Dodatni zahtjevi za organizacije za letačku obuku

Ovlašćene organizacije za obuku koje se moraju pridržavati ovog aneksa moraju se pridržavati i tačke ORO.GEN.310 Aneksa III, ako je primjenljivo.’;

(c) u tački NCC.IDE.A.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani u ovom aneksu, kao i sva druga oprema koja se ne zahtijeva ovom uredbom, ali se nalaze u vazduhoplovu, moraju da budu u skladu sa sljedećim informacijama:

(1) informacije koji se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da budu korišćeni od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili NCC.IDE.A.245 i NCC.IDE.A.250 ovog aneksa;

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.’;

(d) u tački NCC.IDE.A.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III; ili”;

(e) tačka NCC.IDE.A.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(f) tačka NCC.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(iii) tačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) snabdijevanjem električnom energijom u slučaju nužde, nezavisno od glavnog sistema proizvodnje električne energije, za potrebe funkcionisanja i osvjetljavanja sistema za prikaz položaja na period od najmanje 30 minuta. Snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde mora automatski da se uključi nakon potpunog kvara glavnog sistema proizvodnje električne energije i na instrumentu ili na ploči sa instrumentima mora jasno da se prikaže da se sistem za prikaz položaja napaja iz sistema za snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde.”;

(g) u tački NCC.IDE.A.180, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Pojas za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza mora da ima:

(1) otvaranje u jednoj tački;

(2) na sjedištima za najmanji zahtijevani broj članova kabinske posade, dvije ramene trake i pojas za sjedište može da se koristi nezavisno; ili

(3) na sjedištima članova letačke posade i na bilo kom sjedištu pored sjedišta pilota, jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno; ili

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC od devet ili manje koji su u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji;

(B) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji nisu u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji i kojima se individualno CofA izdato prije 25. avgusta 2016. godine.”;

(h) u tački NCC.IDE.A.250 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(i) u tački NCC.IDE.H.100, tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani u ovom aneksu, kao i druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

(1) podaci koje pružaju ovi instrumenati, oprema ili pribor ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) 2018/1139 ili tačkama NCC.IDE.H.245 i NCC.IDE.H.250 ovog aneksa; i

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni i u slučaju otkaza ili kvara.”;

(j) u tački NCC.IDE.H.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) je operatoru odobreno od strane nadležnih vlasti da upravlja helikopterom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova („MMEL“) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105 (j) Aneksa III; ili”;

(k) tačka NCC.IDE.H.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(l) tačka NCC.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(m) tačka NCC.IDE.H.235 zamjenjuje se sljedećim:

„NCC.IDE.H.235 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

Helikopteri moraju da budu konstruisani za slijetanje na vodu ili sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama ili snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju nužde prilikom izvođenja operacija iznad vode u neprijateljskom okruženju na udaljenosti od kopna koja odgovara vremenu leta dužem od 10 minuta pri normalnoj brzini krstarenja.”;

(n) u tački NCC.IDE.H.250 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(7) Aneks VII (dio-NCO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački NCO.GEN.100, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ako je vazduhoplov registrovan u trećoj zemlji, nadležne vlasti su vlasti koje imenuje država članica u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(b) dodaje se sljedeća tačka NCO.GEN.104:

„NCO.GEN.104 Upotreba vazduhoplova uključenog u AOC od NCO operatora

(a) Operator nekomercijalnih operacija može da upotrebljava vazduhoplove koji nisu složeni vazduhoplovi na motorni pogon navedene u AOC-u operatora u svrhu izvođenja nekomercijalnih operacija u skladu sa ovim aneksom.

(b) Operator nekomercijalnih operacija koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) utvrđuje proceduru:

(1) u kojoj mora jasno da opiše kako se operativna kontrola vazduhoplova prenosi između imaoca AOC-a i operatora nekomercijalnih operacija kako je navedeno u tački ORO.GEN.310 Aneksa III;

(2) u kojoj moraju da opišu proceduru primopredaje prilikom vraćanja vazduhoplova imaocu AOC-a.

Ta procedura čini dio ugovora između imaoca AOC-a i NCO operatora.

NCO operator mora da obezbijedi da je relevantno osoblje upoznato sa procedurom.

(c) Kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji se upotrebljava u skladu sa tačkom (a) vodi organizacija odgovorna za kontinuiranu plovidbenost vazduhoplova koji je uključen u AOC, u skladu sa Uredbom (EU) br. 1321/2014.

(d) Operator nekomercijalnih operacija koji upotrebljava vazduhoplov u skladu sa tačkom (a) obezbjeđuje sljedeće:

(1) da se svaki let koji se izvodi pod njegovom operativnom kontrolom zabilježi u sistemu tehničke knjige vazduhoplova;

(2) da se ne uvode promjene u vazduhoplovnim sistemima ili konfiguraciji;

(3) da se svaka greška ili tehnički kvar koji nastanu dok je vazduhoplov pod njegovom operativnom kontrolom prijavi organizaciji iz tačke (c) neposredno nakon leta;

(4) da imalac AOC-a primi kopiju svakog izvještaja o događaju povezanog sa letovima koji se izvode tim vazduhoplovom, a koje je sačinjeno u skladu sa Uredbom (EU) br. 376/2014 i sa Uredbom (EU) 2015/1018.”;

(d) u tački NCO.IDE.A.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju ovim Odjeljkom, ne zahtijevaju posebno odobrenje:

(1) rezervni osigurači;

(2) nezavisna prenosiva svjetla;

(3) precizni tajmer;

(4) komplet za prvu pomoć;

(5) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(6) morsko sidro i oprema za pristajanje;

(7) sigurnosni sistemi za vezivanje djece;

(8) jednostavni PCDS-ovi kojima se specijalista za određene zadatke služi kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti i oprema koji nisu zahtijevani Aneksom VII (dio-NCO) kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu u skladu sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata ili opreme ne smiju da budu korišćene od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama NCO.IDE.A.190 i NCO.IDE.A.195 Aneksa VII;

(2) instrumenti i oprema ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(e) u tački NCO.IDE.A.120(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(f) u tački NCO.IDE.A.125(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(g) u tački NCO.IDE.A.140(a), podtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) sigurnosnim pojaseom na svakom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju;”;

(h) u tački NCO.IDE.A.195 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da imaju nadzornu opremu u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(i) u tački NCO.IDE.H.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, ako se zahtijevaju u ovom Odjeljku, nije potrebno da se odobre kao oprema:

(1) nezavisna prenosiva svijetla;

(2) precizni tajmer;

(3) komplet za prvu pomoć;

(4) oprema za preživljavanje i signalizaciju;

(5) morsko sidro i opremu za pristajanje;

(6) sigurnosni sistem za vezivanje djece;

(7) jednostavni PCDS-ovi kojima se specijalista za određene zadatke služi kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti i oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom VII (dio-NCO), kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

(1) informacije koje pružaju ovi instrumenti ili oprema ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade radi usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama NCO.IDE.H.190 i NCO.IDE.H.195 Aneksa VII;

(2) instrumenti i oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni u slučaju otkaza ili kvara.;

(j) u tački NCO.IDE.H.120(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(k) u tački NCO.IDE.H.125(a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;“;

(l) u tački NCO.IDE.H.140(a), podtačke (1) i (2) zamjenjuju se sljedećim:

„(1) sjedištem ili ležajem za sve osobe u helikopteru starosne dobi 24 mjeseca ili više, ili stanicom za svakog člana posade ili specijaliste za određene zadatke u vazduhoplovu;

(2) sigurnosnim pojasom na svakom putničkom sjedištu i pojasevima za zadržavanje na svakom ležaju, i napravama za sigurnosno zadržavanje na svakom mjestu;“;

(m) tačka NCO.IDE.H.185 zamjenjuje se sljedećim:

„NCO.IDE.H.185 Svi helikopteri na letovima iznad vode – prinudno slijetanje na vodu

Helikopteri koji izvode operacije na moru u neprijateljskom području na 50 NM udaljenosti od kopna moraju da budu:

(a) konstruisani za slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama;

(b) sertifikovani za prinudno slijetanje na vodu u skladu sa relevantnim sertifikacijskim specifikacijama;

(c) snabdjeveni opremom za plutanje u slučaju opasnosti.“;

(n) u tački NCO.IDE.H.195 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju biti opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.“;

(o) u tački NCO.SPEC.HEC.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Za ugrađivanje sve opreme za operacije vitlom i kukom, osim PCDS-eva, kao i za sve naknadne izmjene mora da se izda odobrenje s aspekta plovidbenosti za predviđenu funkciju.“;

(p) tačka NCO.SPEC.PAR.120 zamjenjuje se sljedećim:

„NCO.SPEC.PAR.120 Prevoz i otpuštanje opasnih materija

Nezavisno od tačke NCO.SPEC.160, padobrancima mogu, uz nošenje dimnih uređaja, izaći iz vazduhoplova radi padobranske predstave nad gusto naseljenim područjima gradova i naselja ili iznad grupe ljudi na otvorenom ako su ti uređaji proizvedeni za tu svrhu.“;

(q) u poddijelu E dodaje se sljedeći odjeljak 6:

„ODJELJAK 6

Probni letovi nakon održavanja (MCF)

NCO.SPEC.MCF.100 Nivoi probnih letova nakon održavanja

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja operator određuje primjenljivi nivo takvog leta kako slijedi:

(a) probni let nakon održavanja „nivoa A“ za let u kojem se očekuje primjena procedura za vanredne ili hitne situacije, kako je definisano u letačkom priručniku vazduhoplova, ili u slučaju kad letom treba da se provjeri funkcionisanje rezervnog sistema ili drugih sigurnosnih naprava;

(b) probni let nakon održavanja „nivoa B“ za svaki probni let nakon održavanja koji nije probni let nakon održavanja „nivoa A“.

NCO.SPEC.MCF.105 Operativna ograničenja

(a) Odstupajući od tačke NCO.GEN.105 (a)(4) ovog aneksa, probni let nakon održavanja može da se izvodi vazduhoplovom koji je otpušten u upotrebu sa nepotpuno sprovedenim održavanjem u skladu sa tačkom M.A.801(g) ili tačkom 145.A.50(e) Aneksa I Uredbe Komisije (EU) br. 1321/2014.

(b) Odstupajući od tačke NCO.IDE.A.105 ili NCO.IDE.H.105, vođa vazduhoplova može da izvede let nefunkcionalnim ili nedostajućim djelovima opreme ili funkcijama koji su potrebni za let ako su ti nefunkcionalni ili nedostajući djelovi opreme ili funkcije utvrđeni u kontrolnoj listi iz tačke NCO.SPEC.MCF.110.

NCO.SPEC.MCF.110 Ček lista i sigurnosna uputstva

(a) Ček lista iz tačke NCO.SPEC.105 ažurira se prema potrebi prije svakog probnog leta nakon održavanja i u njoj se uzimaju u obzir operativne procedure planirane za određeni probni let nakon održavanja.

(b) Nezavisno od tačke NCO.SPEC.125(b), specijalista za određeni zadatak mora da dobije sigurnosna uputstva prije svakog probnog leta nakon održavanja.

NCO.SPEC.MCF.120 Zahtjevi za letačku posadu

Pri odabiru člana letačke posade za izvođenje probnog leta nakon održavanja operator mora uzeti u obzir složenost vazduhoplova i nivo probnog leta nakon održavanja, kako je definisano u tački NCO.SPEC.MCF.100.

NCO.SPEC.MCF.125 Sastav posade i osobe u vazduhoplovu

(a) Vođa vazduhoplova utvrđuje potrebu za dodatnim članovima posade i/ili specijalistima za određene zadatke prije svakog planiranog probnog leta nakon održavanja, uzimajući u obzir očekivano radno opterećenje člana letačke posade ili specijaliste za određeni zadatak i procjenu rizika.

(b) Vođa vazduhoplova ne dozvoljava da osobe koje nisu osobe iz tačke (a) budu u vazduhoplovu tokom probnog leta nakon održavanja „nivoa A“.

NCO.SPEC.MCF.130 Simulirane neuobičajene ili hitne procedure tokom leta

Odstupajući od tačke NCO.SPEC.145, vođa vazduhoplova može da simulira situacije u kojima moraju da se primijene vanredne ili hitne procedure dok je specijalista za određene zadatke u vazduhoplovu, ako se simulacijom mora ispuniti svrha leta i ako je utvrđena u ček listi iz tačke NCO.SPEC.MCF.110 ili u operativnim procedurama.

NCO.SPEC.MCF.140 Sistemi i oprema

Ako je svrha probnog leta nakon održavanja provjera pravilnog funkcionisanja sistema ili opreme, taj sistem ili oprema smatraju se potencijalno nepouzdanim i stoga se prije leta moraju dogovoriti odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se rizici za sigurnost leta sveli na najmanju mjeru.”;

(8) Aneks VIII (dio-SPO) mijenja se kako slijedi:

(a) u tački SPO.GEN.005, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Ovaj aneks primjenjuje se na sve specijalizovane operacije kada se vazduhoplovi koriste za specijalizovane aktivnosti poput poljoprivrede, građevine, fotografije, nadzora, osmatranja i patroliranja, vazdušnog reklamiranja ili probnih letova nakon održavanja.”;

(b) tačka SPO.GEN.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.GEN.100 Nadležne vlasti

Nadležne vlasti su vlasti koje imenuje država članica u kojoj operator ima glavno sjedište, u kojoj je osnovan ili ima prebivalište.”;

(c) u tački SPO.POL.110, tačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator utvrđuje sistem mase i ravnoteže kako bi za svaki let ili seriju letova odredio sljedeće::

- (1) suvu operativnu masu vazduhoplova;
- (2) masu putnog tereta;
- (3) masu goriva koje se nosi;
- (4) teret vazduhoplova i raspodjelu tereta;
- (5) masu na polijetanju, masu na slijetanju i masu vazduhoplova bez goriva; i
- (6) primjenljive pozicije CG na vazduhoplovu.”;

(d) u tački SPO.IDE.A.100, tačke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

(b) „Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju u skladu sa ovim Odjeljkom, nije potrebno da se odobre kao oprema:

- (1) rezervni osigurači;
- (2) nezavisna prenosiva svjetla;
- (3) precizni tajmer;
- (4) držač karata;
- (5) kompleti za prvu pomoć;
- (6) oprema za preživljavanje i signalizaciju;
- (7) morsko sidro i oprema za pristajanje;
- (8) jednostavni PCDS-ovi kojima se služi specijalista za određene zadatke kao uređajima za sigurnosno vezivanje.

(c) Instrumenti, oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-SPO) kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu usaglašeni sa sljedećim:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letачke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EZ) br. 2018/1139 ili tačkama SPO.IDE.A.215 i SPO.IDE.A.220 ovog aneksa;

(2) instrumenti, oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost aviona, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(e) tačka SPO.IDE.A.105 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.IDE.A.105 Minimalna oprema za let

Let ne smije da započne ako bilo koji od instrumenata aviona, stavki opreme ili funkcija potrebnih za predviđeni let budu neispravni ili nedostaju, osim ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:

(a) avionom se izvode operacije u skladu sa listom minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MEL);

(b) za složene avione na motorni pogon i za sve avione koji se koriste u komercijalnim operacijama, je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da upravlja avionom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MMEL) u skladu sa tačkom ORO.MLR.105(j) Aneksa III;

(c) avionu je izdata dozvola za let u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovidbenosti.”;

(f) tačka SPO.IDE.A.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (e), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(g) tačka SPO.IDE.A.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a) podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(iii) u tački (e), podtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„(4) snabdijevanjem električnom energijom u slučaju nužde, koje je nezavisno od glavnog sistema proizvodnje električne energije, za potrebe funkcionisanja i osvjetljavanja sistema za prikaz položaja na period od najmanje 30 minuta. Snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde mora automatski da se uključi nakon potpunog kvara glavnog sistema proizvodnje električne energije i na instrument ili na ploči sa instrumentima mora jasno da se prikaže da se sistem za prikaz položaja napaja iz sistema za snabdijevanje električnom energijom u slučaju nužde.”;

(h) u tački SPO.IDE.A.160, tačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Pojas za sjedište sa sigurnosnim sistemom za vezivanje gornjeg torza koji se zahtijeva u skladu sa tačkom (d) mora da ima:

(1) otvaranje u jednoj tački;

(2) na sjedištima članova letачke posade i na bilo kom sjedištu pored sjedišta pilota jedno od sljedećeg:

(i) dvije ramene trake i jedan pojas za sjedište koji se može koristiti nezavisno; ili

(ii) dijagonalnu ramenu traku i pojas za sjedište koji može da se koristi nezavisno za sljedeće avione:

(A) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji su u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji;

(B) avione čija je MCTOM 5700 kg ili manje i MOPSC devet ili manje koji nisu u saglasnosti sa dinamičkim uslovima slijetanja u slučaju nužde definisanim u primjenljivoj sertifikacionoj specifikaciji i kojima je individualno CofA izdato prije 25. avgusta 2016. godine.”

(i) u tački SPO.IDE.A.220 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Avioni moraju da budu opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(j) tačka SPO.IDE.H.100 mijenja se kako slijedi:

(i) tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Sljedeće stavke, kada se zahtijevaju u skladu sa ovim Odjeljkom, ne zahtijevaju posebno odobrenje:

- (1) nezavisno prenosivo svjetlo,
- (2) precizni tajmer,
- (3) komplet za prvu pomoć,
- (4) oprema za preživljavanje i signalizaciju, i
- (5) morsko sidro i oprema za pristajanje;
- (6) naprave za sigurnosno vezivanje djece;
- (7) jednostavni PCDS-ovi kojima se služi specijalista za određene zadatke kao uređajima za sigurnosno vezivanje.”;

(ii) tačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti, oprema ili pribor koji nisu zahtijevani ovim aneksom (dio-SPO), kao i sva druga oprema koja nije zahtijevana ovom uredbom, ali se nalazi u vazduhoplovu, moraju da budu u saglasnosti sa sljedećim zahtjevima:

(1) informacije koje se dobijaju pomoću ovih instrumenata, opreme ili pribora ne smiju da se koriste od strane članova letačke posade zbog postizanja usaglašenosti sa Aneksom II Uredbe (EU) br. 2018/1139 ili tačkama SPO.IDE.H.215 i SPO.IDE.H.220 ovog aneksa;

(2) instrumenti, oprema ili pribor ne smiju da utiču na plovidbenost helikoptera, čak ni u slučaju kvara ili neispravnosti.”;

(k) tačka SPO.IDE.H.105 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.IDE.H.105 Minimalna oprema za let

Let ne smije da započne ako je bilo koji od instrumenata helikoptera, stavki opreme ili funkcija potrebnih za predviđeni let neispravan(a) ili nedostaje, osim ako je ispunjen neki od sljedećih uslova:

(a) helikopterom se izvode operacije u skladu sa listom minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MEL);

(b) za složene helikoptere na motorni pogon, i za sve helikoptere koji se koriste u komercijalnim operacijama, je operatoru odobreno, od strane nadležnih vlasti, da izvodi operacije helikopterom u okviru ograničenja glavne liste minimalne ispravnosti opreme i sistema vazduhoplova (MMEL), u skladu sa tačkom ORO,MLR105(j) Aneksa III;

(c) helikopter ima dozvolu za letenje koja je izdata u skladu sa primjenljivim zahtjevima plovidbenosti.”;

(l) tačka SPO.IDE.H.120 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (d), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(m) tačka SPO.IDE.H.125 mijenja se kako slijedi:

(i) u tački (a), podtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) barometarske visine;”;

(ii) u tački (c), podtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) barometarske visine;”;

(n) u tački SPO.IDE.H.220 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Helikopteri moraju da budu opremljeni nadzornom opremom u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora.”;

(o) tačka SPO.SPEC.HESLO.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.HESLO.100 Standardne operativne procedure

Standardne operativne procedure za HESLO navode:

(a) opremu koja se nosi, uključujući svoja operativna ograničenja i odgovarajuće unose u MEL, ukoliko je primjenljivo;

(b) sastav posade i zahtjeve koji se odnose na iskustvo članova posade i specijalista za određene zadatke;

(c) odgovarajuću teorijsku i praktičnu obuku za članove posade za obavljanje svojih zadataka, relevantnu obuku za specijaliste za određene zadatke za obavljanje svojih dužnosti, kao i kvalifikaciju i nominovanje lica koja pružaju tu obuku članovima posade i specijalistima za određene zadatke;

(d) odgovornosti i dužnosti članova posade i specijalista za određene zadatke;

(e) kriterijume performansi helikoptera koje je potrebno ispuniti da bi se izvodile HESLO operacije;

(f) uobičajene, vanredne procedure i hitne procedure.”;

(p) tačka SPO.SPEC.HEC.100 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.HEC.100 Standardne operativne procedure

Standardne operativne procedure za HEC navode:

(a) opremu koja se nosi, uključujući svoja operativna ograničenja i odgovarajuće unose u MEL, ukoliko je primjenljivo;

(b) sastav posade i zahtjeve koji se odnose na iskustvo članova posade i specijalista za određene zadatke;

(c) odgovarajuću teorijsku i praktičnu obuku za članove posade za obavljanje svojih zadataka, relevantnu obuku za specijaliste za određene zadatke za obavljanje svojih dužnosti, kao i kvalifikaciju i nominovanje lica koja pružaju tu obuku članovima posade i specijalistima za određene zadatke;

(d) odgovornosti i dužnosti članova posade i specijalista za određene zadatke;

(e) kriterijume performansi helikoptera koje je potrebno ispuniti da bi se izvodile HEC operacije;

(f) uobičajene, vanredne procedure i hitne procedure.”;

(q) u tački SPO.SPEC.HEC.105, tačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ugrađivanje vitla, kuke za tovar i sve prateće opreme, osim jednostavnih PCDS-ova i sve naknadne izmjene moraju da budu odobreni sa aspekta plovidbenosti u odnosu na predviđenu funkciju.”;

(r) tačka SPO.SPEC.PAR.125 zamjenjuje se sljedećim:

„SPO.SPEC.PAR.125 Otpuštanje opasnih materija

Bez obzira na SPO.GEN.155, padobranci mogu da napuste vazduhoplov u svrhu padobranske priredbe iznad gusto naseljenih gradskih oblasti, gradova ili naselja ili iznad skupa ljudi na otvorenom dok nose dimne uređaje za obuku, ako su napravljeni za tu namjenu.‘;

(s) u poddijelu E dodaje se sljedeći odjeljak 5:

„ODJELJAK 5

Probni letovi nakon održavanja (MCFs)

SPO.SPEC.MCF.100 Nivoi probnih letova nakon održavanja

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja operator određuje primjenljivi nivo takvog leta kako slijedi:

(a) probni let nakon održavanja „nivoa A“ za let u kojem se očekuje primjena procedura za neuobičajene ili hitne situacije, kako je definisano u letačkom priručniku vazduhoplova, ili u slučaju kada letom treba da se provjeri funkcionisanje rezervnog sistema ili drugih sigurnosnih naprava;

(b) probni let nakon održavanja „nivoa B“ za svaki probni let nakon održavanja koji nije probni let nakon održavanja „nivoa A“.

SPO.SPEC.MCF.105 Program leta za probni let nakon održavanja „nivoa A“

Prije izvođenja probnog leta nakon održavanja nivoa A složenim vazduhoplovom na motorni pogon operator izrađuje i dokumentuje program leta.

SPO.SPEC.MCF.110 Priručnik za probni let nakon održavanja „nivoa A“

Operator koji izvodi probni let nakon održavanja nivoa A mora da:

(a) opiše te operacije i povezane procedure u operativnom priručniku iz tačke ORO.MLR.100 Aneksa III ili u posebnom priručniku za probne letove nakon održavanja;

(b) prema potrebi ažurira priručnik;

(c) obavijesti uključeno osoblje o priručniku i njegovim izmjenama relevantnim za njihove dužnosti;

(d) nadležnim vlastima dostavi priručnik i njegove ažurirane verzije.

SPO.SPEC.MCF.115 Zahtjevi u pogledu letačke posade za probni let nakon održavanja „nivoa A“

(a) Operator bira odgovarajuće članove letačke posade uzimajući u obzir složenost vazduhoplova i nivo probnog leta nakon održavanja. Pri odabiru članova letačke posade za probni let nakon održavanja „nivoa A2 složenim vazduhoplovom na motorni pogon operator mora da obezbijedi sljedeće:

(1) da je vođa vazduhoplova završio kurs obuke u skladu sa tačkom SPO.SPEC.MCF.120; ako je obuka sprovedena u simulatoru, pilot izvodi barem jedan probni let nakon održavanja „nivoa A“ kao pilot koji prati ili posmatrač prije nego što izvede probni let nakon održavanja kao vođa vazduhoplova;

(2) da je vođa vazduhoplova obavio najmanje 1 000 sati leta na vazduhoplovu iste kategorije kao vazduhoplov kojim će se letjeti, od čega barem 400 sati kao vođa vazduhoplova u složenom vazduhoplovu na motorni pogon i barem 50 sati na tom konkretnom tipu vazduhoplova.

Nezavisno od prvog stava podtačke (2), ako operator uvede novi tip vazduhoplova za svoje operacije i ocijeni kvalifikacije pilota u skladu sa utvrđenom procedurom ocjenjivanja, može odabrati pilota koji ima manje od 50 sati iskustva na tom tipu vazduhoplova.

(b) Pilotima koji imaju ovlaštenje za testno letenje u skladu sa Uredbom (EU) br. 1178/2011 u potpunosti se priznaje kurs obuke iz tačke (a)(1) ove tačke pod uslovom da su završili potrebnu početnu i periodičnu obuku za upravljanje resursima posade u skladu sa tačkama ORO.FC.115 i ORO.FC.215 Aneksa III.

(c) Vođa vazduhoplova ne izvodi probni let nakon održavanja „nivoa A“ složenim vazduhoplovom na motorni pogon ako nije izveo let nakon održavanja „nivoa A“ tokom prethodnih 36 mjeseci.

(d) Skorašnje iskustvo kao vođe vazduhoplova na probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ stiče se nakon izvođenja probnog leta nakon održavanja „nivoa A“ kao posmatrač ili pilot koji prati ili nakon izvođenja probnog leta nakon održavanja „nivoa A“ u simulatoru kao vođa vazduhoplova.

SPO.SPEC.MCF.120 Kurs obuke letačke posade za probne letove nakon održavanja „nivoa A“

(a) Kurs obuke za probni let nakon održavanja „nivoa A“ izvodi se u skladu sa detaljnim programom.

(b) Letačka obuka na kursu sprovodi se na jedan od sljedećih načina:

(1) u simulatoru koji za potrebe obuke na odgovarajući način odražava reakciju vazduhoplova i njegovih sistema na provjere koje se sprovode;

(2) tokom leta u vazduhoplovu na kojem se demonstriraju tehnike probnog leta nakon održavanja.

(c) Kurs obuke na jednoj kategoriji vazduhoplova vrijedi za sve vrste vazduhoplova te kategorije.

(d) Kada je riječ o vazduhoplovu koji se upotrebljava za obuku i vazduhoplovu kojim će se izvoditi probni let nakon održavanja, operator mora da odredi je li potrebna obuka o razlikama ili radi upoznavanja, kao i da opiše sadržaj te obuke.

SPO.SPEC.MCF.125 Sastav posade i osobe u vazduhoplovu

(a) Operator uspostavlja procedure za utvrđivanje potrebe za dodatnim specijalistima za određene zadatke.

(b) Za probni let nakon održavanja „nivoa A“ operator u priručniku utvrđuje politiku za druge osobe u vazduhoplovu.

(c) Pri probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ specijalista za određene zadatke ili dodatni pilot mora da bude u kabini letačke posade kako bi pomogao članovima letačke posade, osim ako konfiguracija vazduhoplova to ne dozvoljava ili ako operator može opravdati, na osnovu radnog opterećenja članova letačke posade zasnovanog na programu leta, da im nije potrebna dodatna pomoć.

SPO.SPEC.MCF.130 Simulirane vanredne ili hitne procedure tokom leta

Odstupajući od tačke SPO.OP.185, specijalista za određene zadatke može da se nalazi u vazduhoplovu na probnom letu nakon održavanja „nivoa A“ ako je potreban za ispunjenje svrhe leta i ako je identifikovan u programu leta.

SPO.SPEC.MCF.135 Ograničenja vremena leta i zahtjevi u pogledu odmora

Pri raspoređivanju članova posade za probne letove nakon održavanja operatori na koje se primjenjuje poddio FTL Aneksa III (dio-ORO) moraju da poštuju odredbe tog poddijela.

SPO.SPEC.MCF.140 Sistemi i oprema

Ako je svrha probnog leta nakon održavanja provjera pravilnog funkcionisanja sistema ili opreme, taj se sistem ili oprema smatraju potencijalno nepouzdanim i stoga se prije leta moraju dogovoriti odgovarajuće mjere ublažavanja kako bi se rizici za sigurnost leta sveli na najmanju mjeru.

SPO.SPEC.MCF.145 Zahtjevi za uređaj za snimanje zvuka u pilotskoj kabini, uređaj za snimanje podataka o letu i snimanje data link-ova za imaoce AOC-a

U slučaju probnog leta nakon održavanja vazduhoplova koji se inače upotrebljava za operacije komercijalnog vazdušnog prevoza odredbe o uređajima za snimanje zvuka u pilotskoj kabini (CVR), uređajima za snimanje podataka o letu (FDR) i uređajima za snimanje data link-ova (DLR) iz Aneksa IV (dio-CAT) i dalje se primjenjuju.”.

ANEKS II

Aneksi I i Vb Uredbe (EU) br. 1321/2014 mijenjaju se kako slijedi:

(1) u tački M.A.201 Aneksa I (dio-M) dodaje se sljedeća tačka (k):

„(k) Ako se vazduhoplov uključen u sertifikat vazdušnog operatora upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III ili tačke NCO.GEN.104 Aneksa VII Uredbe (EU) br. 965/2012, operator mora da obezbijedi da zadatke povezane sa kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vc (dio-CAMO) ili organizacija za plovidbenost sa kombinovanim privilegijama („CAO“) koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vd (dio-CAO), u zavisnosti šta je primjenljivo, od strane imaoca sertifikata vazdušnog operatora.“;

(2) u tački M.L.A.201 Aneksa Vb (dio-ML) dodaje se sljedeća tačka (h):

„(h) Ako se vazduhoplov uključen u sertifikat vazdušnog operatora upotrebljava za nekomercijalne operacije ili specijalizovane operacije iz tačke ORO.GEN.310 Aneksa III ili tačke NCO.GEN.104 Aneksa VII Uredbe (EU) br. 965/2012, operator mora da obezbijedi da zadatke povezane sa kontinuiranom plovidbenošću obavlja CAMO koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vc (dio-CAMO) ili organizacija za plovidbenost sa kombinovanim privilegijama („CAO“) koja ima odobrenje na osnovu Aneksa Vd (dio-CAO), u zavisnosti šta je primjenljivo, od strane imaoca sertifikata vazdušnog operatora.“.